

ἀκρῶν Θεοῦ, καὶ σῶμα ἑστὸς σῶμα τῆς δευτέρας
 ἰσχυροῦς. ἐμοὶ δὲ, πόσος ἀρὰ φόβος, ὡς εἶ-
 χος, παρῆσται, βουλομένη παρσφῆρειν τὴν ἔπα-
 νον τῆ Θεοτόκῳ, μήπου τὴ ἀληθείας ἀποσφα-
 λῶ· καὶ πῶς οἰόμενος εἶχ τῆς λεγόμενων, λα-
 ῖω τὴ φηγεζόμενος τῆς αὐτῆς ἀναξίων. οὐ γὰρ
 εἰς ὅρος ἀσθητὸν ἀναβῶμαι σκαπὸς, εὐδὲ τὸν
 ἑσπέρ γῆς κεχυμένων ἀέρα ἀνασφῆσαι, καὶ
 τῆ περικαλλεῖ τῆς ἀσέρων ἀγῆ περικαλλε-
 φιλῶμαι, ὡς ἐνὶ μάλισα, καὶ πῶς περὶ αὐ-
 τοῖς δὲ κρομῖαι ἑσπερῶμαι, καὶ τῆς οὐρανίων
 ἀψίδων πλησίον γρόμῳ, ἑσπῶμαι τῆς πα-
 σῶν καλλίσης ὀρμῆς· ἀλλὰ καὶ τῶτα εἰς
 δυνάμιν ἑσπερῶμαι, τῆς σιωεργείας τῆς ἐποδη-
 ρῶντος ὅτι τῆς θεῖα πνεύματος, τῆς τε τῆς
 ἀπέλων χροσασίας περὶ ἀδραμεῖν, καὶ τοῖς αὐ-
 τῆς ταξιαρχίας μετ' αὐτῆς καταλιπεῖν·
 ἑσπεραναβῶμαι δὲ καὶ Θρόνων πῶς φαιδρό-
 τητα, καὶ πῶς ἐνπιμον τῆς Κυριοτήτων ἑσπε-
 ρῶν· πῶς τε τῆς Ἀρχῶν ἡγεμονίαν, καὶ τῆς
 τῆς Ἐξουσιῶν περικαλλεῖαν· ἐπὶ δὲ, τὸ κρο-
 τῶν τῆς θεῖων Δυνάμεων· τὸ, τε εἰσραπ-
 χῶν τῆς πολυομμάτων Χερουβίμ καταρῆ-
 τητος, καὶ τῆς ἐξασπερῶν Σεραφίμ πῶς κα-
 τῆς πῶς μέγας ἀκώλυτον κίνησιν· καὶ εἰ-
 πὶς ἐτέρω κήσις ἐπέκεινα τούτων ὅτι, μὴ
 εἰσπῶμαι τῆς δρόμου καὶ τῆς ἐφέσεως· ἀλλ'
 εἰσπῶμαι ὅτιν ἀνδραπον ὄντα, καὶ τῆς σιωδε-
 μέων τοῖς τῆς πολυομμενεσάτοις ὀμμα-
 σι πολμηρῶς ἀτενίσαι· καὶ τὸ σιωδέσιν τῆ
 πατρικῆς δόξης ἀπαύγασμα καταρῶσαι, τῆ
 ἀληθινῶ περικαλλεῖντα καὶ τρανώθεντα φω-
 τῆ, ἐκείθεν ἀρῆσασαι τῆ Θεοτόκῳ τῆ δὲ φη-
 μίας, ὅθεν καὶ Θεοτόκος ὅτι τε καὶ ὀνομάζε-
 ται.

Αρα τίς ἐστὶν ὑψηλοτέρα τῆς ἑσπῶσαις;
 οὐμῶν εἶπα τίς αὐτῆς, θεῖων καὶ ἀνδραποίνων
 τὸ μέσον ἐκνοῶν. ὡς γὰρ εἶπα ἐστὶν δὲ κολον νοεῖν
 τε καὶ φράζειν Θεόν· μέλλον δὲ κατὰ παρῆ
 ἀδωάτων· οὕτως τὸ μέγα τὸ Θεοτόκου μω-
 σῆσον, καὶ ἀφνοίας καὶ γλώττης ὅτιν αὐώ-
 πτερον. ἐπεὶ οὖν Θεὸν σαρκώθεντα τεκνῶ-
 σα, Θεοτόκος ὀνομάζεται, παρῆς Θεὸν δι' ἑ-
 χῆς ἀναβῶσαι, καὶ αὐτὸν ἡγεμόνα τῆς λέ-
 ρου ποιήσασαι· δεσποτα, λέγων, πῶς
 ποικίλτορ, βασιλεῦς κήσεως ἀπάσης· ὁ
 κατὰ παρῆ τῆς ἑσπῶσαις πῶς ἀσωμάτοις νόας

A que ad os cum Domino sermones mis-
 ceret. Me autem, quantus meritò ti-
 mor, Dei matri laudem offerre volen-
 tem, circumstare debet, ne quid fortè à
 veritate aberrem; neque per impruden-
 tiam, dum eam verbis laudare me auru-
 mo, aliquid eius minùs congruum di-
 gnitati proferam? Neque enim mihi
 propositum est, vt in montem senfilem
 ascendam, neque vt terræ superfusum
 aërem transmittam, stellarumque pul-
 cherrimo micatu circunfulgear, quàm
 B potest fieri maximè, ac eorum compo-
 sitos ordines supergrediar: tumque cœ-
 lestibus axibus propior factus, hone-
 stissimum omnium impetum, ac agita-
 tionem sistam: quin etiam vt quoad li-
 cebit his superius efferens caput, ac iis
 emergens, Spiritùs ad diuina ducentis
 ope, Angelorum pariter choros præter-
 curram, eorumque ordinum principes,
 vnà cum eis relinquam: vt item Thro-
 norum splendorem superem, honoratâ-
 que Dominationum præstantiam exce-
 dam: Principatum item præfidentiam,
 C ac illustrem Potestatum decorem: ad
 hæc verò, diuinarum potentiam Virtu-
 tum; purissimos, ac creberrimis oculis
 perspicacissimos, Cherubim, expedi-
 tissimamque quaquauersum agitati-
 onem senis alis prædicorum Seraphim,
 ac si quid aliud in creatis, hisce superius
 existit; ac ne sic quidem cursui, ac cupi-
 ditati modum ponam: verùm, vt ho-
 mini, ac carnis vinculis colligato morta-
 li, curiosissimos mentis oculos, audacter
 D intentos defigere, Paternæque gloriæ
 coeternum Splendorem, verò illo lu-
 mine collustratâ mentis acie, perspi-
 cere liceat, inde Dei Genitricis ce-
 lebrandas auspicari laudes, vnde ipsa
 Dei Genitricis rem pariter, appellatio-
 nemque habet.

Num ergo quod argumentum hocce
 sublimius est? Haud planè dicat, quis-
 quis cogitauerit, quid diuina inter, ac
 humana referat. Vt enim non in facili
 E est Deum nosse, aut eloqui; imò ex eo-
 rum numero, quæ fieri minimè possunt:
 sic magnum Dei Genitricis sacramen-
 tum, omniratione celsius est, & oratio-
 ne. Quando igitur Deum incarnatum
 enixa Deipara dicitur, ad Deum præ-
 cationis ope ascendam, mihi que ipsum
 sermonis ducem assumam, in hæc com-
 pellans verba: Domine omnipotens,
 vniuersæ creaturæ, qui inexplica-
 bili quadam ratione Mentēs incorpora-

Denota inuo-
 catio.

les spiritali tuâ luce perfundis, mentem meam illumina, quò propofita res abſque errore intelligatur; intellecta, piè dicatur; dicta, ſine periculo animo capiatur. Tribus enim iſtis periculum habet, qui de Deo aliquid conſtititur dicere: vt vel animus non fit illuſtratus; vel oratio imbecillior fit; vel non capiat auditus. Ac vos, condignè purgatis ſenſibus, de Deo me verba facientem, pro eo vt Deo congruum eſt, audite.

Deum eſſe, id enim uerò credendum eſt: quid uerò fit, vt ſpectes ſubſtantiam, haudquaquam ſcrutandum eſt. Quò enim humanus animus contemplatione attollitur, eò clariùs ſcientiæ ſuæ inſcitiam, ac obſcurum uidet: ac ſiquid magnificentius dicere contendat, infra ueritatem erit. Quis ergo intellectu maiorem intelligat? Quis eloquatur, ſermonis vim totam excedentem? Quomodo ab eo animatus limus, ſuaque animæ ſubſtantiam ignorans, Deum comprehendat, qui eam inſufflauit? Si quis ergo ueritatis diſcipulus eſt, non quid Deus fit curioſius inquiret; ſed ſecum reputabit eſſe, ex iis, quæ ille creauit ſenſum eius accipiens: *A magnitudine enim, & ſpecie creatorum, per proportionem poteſt horum creator uideri: nempe Pater, & Filius, Spiritus ſanctus; rerum principium, principij expers; prædiues emicantis lucis fons: omni longè pulchritudine uenuoſior ſpecies; Trinitas in Vnitate cognita, Vniſtaſque in Trinitate adorata.*

Huius ſupremæ gloriæ ad imaginem factus homo, ſtricturis diuinam lucem præferentibus diues erat: uerùm peccati labes, pulchritudinem eiufmodi extinxit, inque iumentorum nos ſpeciem transformauit, vt quodam loco hymnologus ille Dauid ait: *Homo cum in honore eſſet, non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.* Quin potiùs ab eorum quoque ſimilitudine excidit, iuxta illud ſcripturæ: *Cognouit bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus præſepe Domini ſui: Iſraël autem me non cognouit, & populus me non intellexit.* Multis autem modis caſtigati, ne ſic quidem rediimus ad meliorem frugem, deteriori magis conſuetudine delectati. His porrò à nobis admiſſis, haudquaquam Dominus ſeruos eſt auerſatus: ſed ſuarum recordatus miſerationum, qui earum nunquam fuit o-

ταλ νοεῶν σε φωτὶ, καταύρασόν μου τὸν νοεῶν, ἵνα καὶ νοηθῆ ὁ παρὰ κείμην ἀπλανῶς, καὶ λαληθῆ ὁ νοουμένον βίσεως, καὶ χωρηθῆ ὁ λαλούμενον ἀσφαλῶς. ἐν τεισὶ γὰρ τούτοις ἔχῃ τὸν κίνδυνον, ὁ παρὰ Θεοῦ λέγειν τὴν πειρωμένος· ἢ νοὸς μὴ ἐλαμφθέντος, ἢ λόγου ἀπονοῦτος, ἢ ἀκοῆς μὴ χωρηθῆς. καὶ μοι τὰς ἀγάθους ἀξίως καθαρθέντες, τὸν παρὰ Θεοῦ λόγον θεοπαρεπῶς ἀκούσατε.

Θεὸς, ὅτι μὴ ἔστι, πειρευτέον. τί δὲ τὴν οὐσίαν, ὅταν ἐρβυνητέον. ὅσα γὰρ ὁ ἀνθρώπινος ἀγατέι-
B νεται νοῖς, τοσοῦτον μᾶλλον ἐρᾶ ὁ " γνώσεως ἀγνωστων· καὶ εἴ τι εἴ ἀν μεγαλωπαρεπῆς ἀγωνίζοιτο λέγειν, τὴν ἀληθείας ἐλαττον ἔσται ὁ λαλούμενον. τίς οὖν νοησὶ τὴν ἀπεινότητον. τίς ἐκφωνήσῃ τὸν ἀνεκφώνητον. πᾶς ὁ πρὸ αὐτῶν ψυχρῶς πηλός, καὶ τῆς ἰδίας ψυχῆς τὴν οὐσίαν ἀγνοῶν, τὴν ἐμπνεύσαστα τῷ τῷ καταλάλη Θεοῦ. εἴ τίς οὖν βίσεβείας μαθητῆς, οὐχὶ τί ἔστι Θεὸς παρὰ ἐργάζεται· ἀλλ' ὅτι ἔστιν ἀειλογίζεται· ὅτι τῷ ἴσῳ αὐτῶν πεποιημένων, τὴν παρὰ αὐτῶν δευρῆμος ἐννοῖαν. ὅτι γὰρ μεγάλους, καὶ καλλοῦνῆς τῷ κλισμάτων, ἀγαλῶγος ὁ ἡμεσιουργῆς αὐτῷ θεωρεῖται· ὅς ἔστι Πατήρ, καὶ Υἱός, καὶ ἄγιον Πνεῦμα· ἢ ἀναρχος τῷ ὄντων ἀρχή· ἢ πλοῖσία τῷ ἀπαυρασμάτων πηγῆ· ἢ παγκάλη τῷ καλῶν καλλονῆ· τεισὶς ἐν μονάδι γνωσθημένη, καὶ μονὰς ἐν τεισὶ παρὰ σκωουμένη.

Ταύτης δὲ τῆς παρὰ τῆς δόξης κατ' εἰ-
D κῆνα γενεῶς ὁ ἀνθρώπος, θεοειδῆς ἐπλούτει μὴ μῦθους· ἀλλὰ τὴν ἀμῆρτίας ὁ ῥύπος, ὁ τοιοῦτον ἡμῶν καλλός, καὶ παρὰ ὁ κτενώδες ἡμῶν μετεμῶφωσεν εἶδος, ὡς φησὶ του καὶ Δαβὶδ ὁ ὑμολογῆς· ἀνθρώπος ἐν τιμῇ ὄν, οὐ σωῆκε· παρὰ σωεβλήθη τοῖς κτενώσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς. μᾶλλον δὲ, καὶ τὴν τούτων δέξασαν ὁμοιώσεως, καὶ ὁ γεγραμμένον· ἔγνω βοῖς τὴν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὴν φάτνῳ τῆς κυρίου αὐτῶν· Ἰσραὴλ δὲ με ὅτι ἔγνω, ὅτι ὁ λαός " με Ed. mii
 ἔσωῆκε. πολλοῖς δὲ σωφρονηθέντες ἔσποις, παρὰ τὴν κρείονα ζῶν ὅτι ἐπληθύνθη, τοῖς ποιηροῖς μᾶλλον ὅτι χαίροντες ὅτι τηδεύμεσι. καὶ τούτων οὕτως πρὸ ἡμῶν ἡγορημένων, ὅτι ἀπεγράφῃ ὁ δεασότης τοῖς δούλοισ· ἀλλὰ μνηθεῖς τῷ ἰδίων οἰκτιρῶν, ὁ μηδέποτε τούτων ὅτι πα-

Del substan-
tia ignora.

Sap. 13 v. 5.

Lapsus homi-
nis.

Psal 48 v. 14.

Gen. 1 v. 7.

Ed. mii
vbi super-
riora mii
la.

Ed. mii

θόμβος, πρὸς μείζονα κινεῖται φιλανθρώπου
πίας ὑπερβολῶ, καὶ ὁ γεγραμμένον
ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἀμάρτια, ὑπερεπέειπεν
ἡ χάρις.

Ὡς γὰρ εἶδεν ἀπογνωσθέντας ἡμᾶς, ὅτι ἐξ
ἔργων ἀποδοῦναι βοήθησαν· μάλλον δὲ, πλεονάζον
των προδοῦναι ἀπώλειαν· καὶ ὁ λείπον ὑπερ-
χον ἑσθὲν, εἰς ὁ γὰρ εὐαγγελίου πᾶν ἑσθὲν, πέπονθε π
συμπαθεῖς, εἰ δὲ τὸ εἰπεῖν, ὅτι φῶσιν ἀπαθήσ
ἔτι ὁ φειλομένου δικαίως ὀργῶν, εἰς ὅσα ὁ φειλο-
μένου ἀλλὰ πει ἑσθὲν, ὅθεν ἀποστέλλει πρὸς
καταφθαρτίαν εἰκόνα, ἡ εἰκόνα ποιητικῶ,
αἰαμορφώσαντα ἑαυτῷ χρώμασιν ἀγαθότητος. Ἐξ
τῆς μορφῆς ἔλαβε δούλου, ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ
ὑπερῶν, ἵνα τοῖς δούλοις τῆ ἀμάρτιας ἐλθῶν
ρῶσας, εἰς τὴν πατρῶν δι' ἡμῶν ἐπὶ μαρτυρίῃ καὶ
τῆ ἐπουρανοῦ πατρὸς ὑμῶν αἰαδείξῃ, τῇ καὶ αὐτὸν
εἰκόνι πάλιν συμμορφωθέντας. ὅσοι γὰρ ἔλαβον
αὐτὸν, φησὶν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἄξιοισιν τέκνα Θεοῦ
ἡμέσας. καὶ μοι τῶν προόντων ἐγκαλεῖται μηδεὶς,
ὡς ἄλλα μὲν ἐν παρομοίαις ὑπερῶν· πρὸς
ἄλλα δὲ ἐν ἐπειρημῶν. δι' ὧν γὰρ τὸ ὑπερ-
πλεονάζον, ἔπειτα αὐτῶν μητέρα σὺν δόξῃ
ζῶν. πρὸς αὐτὸν γὰρ αὐτῶν ὁ λόγος ἐπα-
νίτω.

Ανακαθάραι τοίνυν τὴν εἰκόνα θελήσας, χω-
ρεῖ πρὸς τὴν εἰκόνα· καὶ βουληθεὶς ἀθανάτισαι
τὴν σάρκα, πρὸς ἀλλεταίᾳ σάρκα· ταῖς συγγενεῖς, ὅ
συγγενὲς θεοστυπῶν· ἔτι καὶ πᾶν τέλειος ἀν-
θρώπου, ἵνα σώσῃ τελείως, ὅν ἑπλάσεν ἀν-
θρώπον. τὸ γὰρ τῶν ἡμῶν ἡμῶν ἀπὸ τῆς δι' ἀμάρτιας
κατακρίσεως, δουτέρας ἔχρηζον ἀπὸ τῆς
αἰαμαρτητοῦ, καὶ πᾶσαν πληροῦσης δι-
καιοσύνης· δι' ἧς ἀπὸ τοῦ σώματος σωμαρ-
μορφωμένοι, ἡ παροσῆγο πάλιν τοῖς ἀν-
θρώποις· ἵν' ὡσπερ ἐν τῇ Ἀδὰμ ἀπεθά-
νοντο, οὕτως ἐν τῇ Χριστῷ ζήσωμεν. ἡδυνά-
τω γὰρ σώσασιν καὶ δίχα σαρκώσεως, ὁ βου-
λήματι μόνῳ ὁ δοκῶν αὐτῶν πρὸς τῶν·
ἀλλ' ἠθέλησε πλεονάζον ἡμῶν πρὸς τῆς ἀμάρ-
τιας φύσιν, ἐν ἑαυτῷ δεῖξαι τῆς ἀμαρ-
τιας κρείττονα. τοῦτου χάριν ἐπέφανε ἡμῖν
ἐν τῇ κατὰ ἡμᾶς σαρκὶ πολιτευσάμενος ὑ-
πὸν ἐχούσῃ λογικῶ, καὶ τῆς ἀμάρτιας πεῖ-
σαν μὴ δόξασιν· ἵνα καὶ πλεονάζον ἀμαρ-
τητῶν ἐν τῇ σαρκὶ κατακρίνη, καὶ πλεονάζον
τῶ δικαιοσύνης εἰς πᾶν ὅσον ἐκτείνῃ· καὶ

Abilitus, ad maiorem in humanum genus
excitatur benignitatis, ac clementiae
exuperantiam, iuxta illud Scripturae:
Vbi abundavit delictum, superabundavit Rom. 5. v. 20.]
gratia.

Vbi enim desperatos vidisset, nihilq;
ex operibus praesidij adesse: immo ve-
ro praesentem ex iis profectam perni-
ciam; nihilque reliquum esse, vt ne in
nihilum cederemus, sensu quodam
commiserationis affectus est, vt ita li-
ceat loqui, cui a natura est vt ab omni
immunis sit affectione; irasque iure de-
bitas, in paternum impensioem inde-
bitum amorem conuertit. Quapropter
emittit ad viciatam imaginem, imagi-
nis auctorem, vt bonitatis eam colori-
bus reformaret. Idcirco formam serui
accepit, qui erat in forma Dei, quod ini-
quitatis mancipia in libertatem assera,
ad pristinam nobilitatem reduceret, ac
caelestis Patris efficeret filios, suae ite-
rum conformes effectos imagini. *Quot-*
quot enim, inquit, receperunt eum, dedit
eis potestatem filios Dei fieri. Ne vero
quis eorum, qui adsunt, me incuset,
quod exordio quidem promiserim alia;
nunc vero ad alia contendam. Nam
quibus beneficium laudamus, eius pa-
riter collaudamus matrem. Ad ipsum
ergo nostra iterum reuertatur oratio.

Cum ergo Imaginem repurgare sta-
tuisset, se ad Imaginem confert; vo-
lensque carnem immortalitate donare,
carnem induit, congenerem ipsam con-
generi curaturus: ac per omnia perfe-
ctus efficitur homo, vt ei, quem for-
mauerat homini, plenam perfectamq;
salutem conferret. Nam cum generis
nostri primitiae a peccato condemnatae
fuisent, primitias alias innoxias, ac
quae omnem impleturae essent iusti-
tiam, necessarias habebamus, per quas
totum corpus capiti coaptatum, com-
missumque, hominibus iterum redde-
retur: vt sicut omnes in Adam mortui
fueramus, sic in Christo omnes viuifi-
caremur. Poterat quidem is, qui consi-
lij sui rationes solo nutu perficit, sine
etiam Incarnatione salutem conferre:
sed voluit vt natura, quae peccato victa
fuerat, peccati in ipso victrix, ac ei supe-
rior exhiberetur. Idcirco nobis appa-
ruit conuersans in carne nobis simili, ea-
que praedita anima rationali, vt tamen
nullum peccati periculum fecerit, vt &
peccatum condemnaret in carne, suam-
que iustitiam in vniuersos extenderet,

Dei ad repa-
randum ineli-
natio.

Phil. 2. v. 6.

Ioan. 1. v. 12.

Ratio incar-
nationis

Ed. 1847.

Ed. 1847.

Ed. 1847.

Rom. 8. v. 3.

Heb. 2. v. 14.

2

Semper Deus hominum salutis prouidit.

Rom. 1. v. 25.

ac eum destrueret, qui habebat mortis imperium; id est, diabolus: uti etiam diuinus ipse ait Apostolus: *Nam quod erat impossibile legis, in quo infirmabatur per carnem, Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, ut iustificatio legis impleretur in nobis: Quia ergo pueri communicauerunt carni & sanguini, & ipse similiter participauit eisdem: ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est, diabolus.* Neque enim gloriae studio ad inimici vindictam sese comparauit, qui Deitatis ratione inexpugnabilem, ac ferri non valentem potentiam habeat; sed ut deuictus Adam, quā victus cecidisset, ruinam, in ipso instauraret, ad magnum Incarnationis mysterium descendit, carnis circumamictus velo, ac per eam illis congressus, qui carni colligati erant: ut per quem omnia facta essent, per eum omnia adipiscerentur salutem.

Sed fortè dixerit aliquis: Quid ergo? Priusne ac miraculum hoc exhiberetur, ac anterioribus temporibus, humanae res neglectui habebantur? Minimè gentium dixerim, o bone. A principio namque, humani generis salutis curam egit, ac congruentem nobis doctrinam dedit; per visa quidem creata, ut per literas quasdam, ad Deitatem, quae videri non potest, ducens; tumque per naturae legem, eorum quae bona ac mala essent, notionem inferens, sui que iuris ac arbitrij tribuens rationem, aurigae cuiusdam, optimique gubernatoris partes agentem. Verum quia veteres, benè creati à Deo, malè ipsi abusi erant: admirantes enim creatorum pulchritudinem, Creatori gloriam minimè obtulerunt, *colueruntque potius creaturam, quam Creatorem;* ac naturalem reiecerunt, ac irritam fecerunt legem, in naturae dissentaneam nequitiam, vitiumque conuersi; dat leges scriptas, veram Dei cognitionem, ac fidem docentes, vitaeque magistras è virtutis ratione componendae. Ad haec Iudices, Reges, Prophetas, Sacerdotes, in duces praebuit melioris vitae. Verum nihil minus humani aegrotabant animi, dum magnus ille medicus, è Virginali ortus thalamo, venisset.

Ad orationis partem hanc appulsus, adque miraculi nouitatem respectans, praè admiratione mutus, ac elinguis reddor: neque enim verbis res coaequare

καταργήσῃ τὸ κράτος ἔχοντα τῆ θανάτου, τούτῃ τὸ δαίμονον, ὡς φησι καὶ ὁ θεὸς ἀποστόλος. Ὁ γὰρ ἀδύνατον τῆ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τὸ σῶμα, ὁ θεὸς τὸ ἑαυτῆ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμάρτιας· καὶ παρὶ ἀμάρτιας κατέκρινε πλὴν ἀμάρτιας ἐν τῇ σαρκί, ἵνα ὁ δικαίωμα τῆ νόμου πληρωθῆ ἐν ἡμῖν. ἐπεὶ οὖν τὰ παῖδια κεικοινώνηκε σαρκὸς καὶ ἁμαρτίας, καὶ αὐτὸς ὡσαύτως μετέσχεν τῆν αὐτῆν· ἵνα διὰ τῆ θανάτου καταργήσῃ τὸ κράτος ἔχοντα τῆ θανάτου· τούτῃ τὸ δαίμονον. οὐ γὰρ ὅπως αὐτὸς φιλοτιμήσοιτο παρὲς πλὴν ἁμωμῶν τῆ ἔσθρου πῦρεσκαλάσατο, ἁμαρτῶν ἔχων ὡς θεός, καὶ ἀποστόλον δυνάμιν· ἀλλ' ὅπως ὁ ἡγήμενος Ἀδάμ, πλὴν ἰδίαν ἦσαν ἐν αὐτῷ ἀνακαλέσθῃ, ὅτι τὸ μέγα τὸ ἐνανθρωπήσεως κατέλητε μυστήριον, ὃ τὸ σαρκὸς καταπέτασμα πειθαρχοῦμενος, καὶ δι' αὐτῆς ὁμιλήσας τοῖς σαρκί σωμαδεμενοῖς ἵνα δι' οὗ γένηε τὰ πάντα, δι' αὐτῶν παρῆσθη τὰ πάντα.

Αλλ' ἴσως εἴποι τις ἄν· τί οὖν, παρὲς τῆ γνέσθαι τὸ σαῦμα τῆτο, κατημελεῖτο τὰ τῆν ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις; οὐδαμῶς ὡ βέλπιτε φαίμεν ἄν. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ὁ θεὸς τῆ κατὰ ἡμᾶς παρῆσθη γῆμοις, καὶ πλὴν κατέκρινε τῆν ἡμῖν ἔδωκε διδασκαλίαν· διὰ μὲν τῆν ὁραμῶν κλισμάτων, ὡσαύτῃ τῶν γράμματος παρὲς πλὴν ἀόρατον αὐτῶν θεότητα ποδηγῶν· διὰ δὲ τῆ φυσικοῦ νόμου, τῆν καλῶν τε καὶ κακῶν τὴν γινώσκον ἡμῖν ἐνταῦθα καὶ λογισμὸν αὐτοκράτορα δεδωκώς, ὡσαύτῃ τῶν κλισίων τινὰ καὶ κυβερνήτην ἀρίστον. ὅτι δὲ τοῖς ἡγορῶν καλῶς, οἱ πάλαι γερονότες ἐκέχρητο κακῶς· ὃ γὰρ κείλλος σαυμάσθητες τῆν κλισμάτων, οὐ τῶν ποιητῶν παρῆσθη καὶ πλὴν δόξαν· ἀλλ' ἐσεβάσθησαν πλὴν κλισίων παρὲς τὴν κλισίοντα· καὶ τὴν φυσικὸν ἀπετήσθητες νόμον, εἰς πλὴν παρὲς φύσιν ἐπέσθησαν κακίαν· διδασκόντες γραπτοῖς, πλὴν ἀληθῆ διδασκόντες θεογονίαν, καὶ τὴν κατ' ἀρετῶν εἰσηγεμενοῖς βίον. ὅτι τούτοις, κριταῖς, βασιλεῖς παρῆσθη, ἱερεῖς, εἰς ὁδηγίαν τὸ ἀμείνονος ζωῆς. ἀλλ' ὅσον ἦσαν ἐνόσσω αἱ τῆν ἀνθρώπων ψυχαί, ἕως ὁ μέγας ἐπεδήμησεν ἰατρῶς, ἐκ πῆρικῆς ἀνατείλας πασάδος.

Εἰς ταῦτα ἔλθου ἡγορῶν, καὶ παρὲς τὸ παρὲς δόξαν ἀφοραὴν τῆ σαυματος, ἀφωνός τις ὡς ἐκ κλισίως γίνουσι· οὐχ ἀείσκω γὰρ λόγους

Εἰς ταῦτα ἔλθου ἡγορῶν, καὶ παρὲς τὸ παρὲς δόξαν ἀφοραὴν τῆ σαυματος, ἀφωνός τις ὡς ἐκ κλισίως γίνουσι· οὐχ ἀείσκω γὰρ λόγους

Leg. in... Hefych... bet. an... Ed. in...

Male... ces...

Ed. in...

ισορρόποις τοῖς παθήμασι. πῶς παθεῖς ἰσορροπῶς
 ἐμνήσω τὴν παθεῖς ἰσορροπῶς. πῶς τὴν πα-
 θεῖς ἰσορροπῶς τῆς φιλανθρωπίας δοξάσω.
 πῶς τὴν ποταμὸν τῆς ὕδατος κηρύξω. πῶς
 τῆς πύργου καπατολήσῃ πελάγῃς, καὶ
 βυθὸν αἰερδυνήσῃ μυσταίου μεγάλου, εἰ μὴ
 σὺ με διδάξεις, ἢ Θεοτόκος, οἷον πῆλα κολυμ-
 βητῶν ἀπειρον, ἀποδύσασθαι ὡς τὸν τὴν πα-
 λαμὸν αἰερδυνήσῃ τὴν φηγεῖν καὶ τῆς ὀπίθυ-
 μίας τὴν ἀπάτης. εἶτα τὸ ἄμα τὴν ἀφροσύνας
 ἐλέους πληρώσασα, πρὸς τὸ βάθος κατα-
 δύωμαι τὴν σὴς κυφορίας. ὡς αὐτὴ φωτὶ τῆ
 ἐλέους σου ὡς λαμπρότης, ἄρω τὴν ἐν σοὶ
 τὴν ἀληθείας μὴ γάρ τι. καὶ μοι συναγωνίζου
 πρὸς τὴν τῆς κατάληψιν, ἵνα διδάξῃς
 ὡς σου, λέγειν διωκτῶν ὡς σου. οὐχὶ πῶς
 ἔτεκες ἀρκωθέντα τὴν Λόγον. ὡς τὸ πῶς γὰρ ὅτι
 ὁ τῆς τῆς σου ἔστος. ἀλλ' ὅτι τὴν μήτηρ γέγονας,
 καὶ πύργου ἐμείνας. ὡς τὸ τερπείεις ὅτι σου αἰ-
 ρος γέγονεν ἀφροσύνας, καὶ Θεοῦ ἐμείνας ἄλη-
 θείας, ἐπιμορφοῦ μῆκος τὴν πλάσμα τῆς ἰδίων χρωάν.
 αὐτὸς γὰρ ὅτι ὁ καταρχαί τὴν αἰερδυνήσῃ ἀφ-
 πλασας, καὶ ἐπεχάτων τῆς ἡμερῶν δι' ἐαυτῶν
 αἰαπλασας.

Αὐτὸς γὰρ λαβὼν χροῖν ἐν τῆς γῆς,
 τὸν Ἀδάμ κατασκεύασε, καὶ τῆς πύργου αἰ-
 τῆς ἐμπνεύσει τῆς τὸν ἐνεψύχωσεν. ἀλλ' ὅτι
 ἔδωκεν αὐτῶν τῆς πλάσεως τὸν ἔσπον,
 ὡς ἀνατέλλων αὐτῶν τὸ ὡς ἐργῶν ἀφ-
 σος. ἵνα πηλοῦ καὶ ψυχῆς ἀνοῶν τὴν
 σκέψῃς, μὴ δὲ Θεοῦ καὶ σαρκὸς ἐρεῦ-
 νήσει τὴν ἐνωσιν. μονονουχὶ λέγων αὐτῶν.
 μὴ πρὸς οὐρανὸν ὑψώσῃς πολυμῆσης,
 χαμηπετής ὡς ἀρχῶν. γὰρ τὴν σαυτὸν
 πῶς ἐπλασῆς. πῶς ἐμορφώσῃς. πῶς
 ἐμψυχώσῃς. πῶς ἐν τῶν σῶματί σου κα-
 τοικεῖ τὸ ἀσώματον. ἀρὰ πᾶσι τοῖς τού-
 του σκεκτείνεται μέλεσιν. ἢ ἐνὶ μόνῳ
 ἐμψυχώσῃς ὡς σκεκτείνεται. ἀλλ' εἰ μὴ
 ἐκτείνεται, πολὺ τὸ ἀνοῶν. σωματῶν
 γὰρ ὅτι ἰδὸν τὸ ἐκτείνεσθαι. τὴν
 δὲ ψυχῶν ἀπορτες ὡς οἶδασιν ἀσώμα-
 τον. εἰ δὲ γὰρ σκεκτείνεται, πλέον ἀνοῶ-
 τερῶν. οὐ γὰρ σῶμα μόνον ἀρεθήσεται
 τὸ ἀσώματον, εἰ μὴ ἐν τινι μέρει σκε-
 κτείνεται τῆς σῶματος. ἀλλὰ καὶ τὰ λοι-
 πὰ μέλη νεκρὰ δευθήσεται τῆς ζωο-

A possum. Quo enim nouo ac mirabili
 dicendi genere, nouam ac mirabilem
 gratiam celebrabo? Quomodo clemen-
 tia ac benignitatis admirabilem illumi-
 fontem laudabo? Quomodo beneficij
 flumen, nimiamque largitatem prædi-
 cabo? Quomodo Virginalē pelagus au-
 dens tentabo, ac magni sacramenti pro-
 fundum scrutabor, nisi tu me Dei Ge-
 nitrix, vt rudem quemdam vrinatorem,
 primū doceas veterem hominem depo-
 nere, qui corrumpitur secundum desideria
 erroris? tumque animi os; misericor-
 diā implens, tui partus imum gurgitem
 præstes peruadere; vt tuæ miserationis
 luce collustrante, veritatis margaritum
 in te existens inueniam? Porro tu mihi
 auxiliare quod eam percipiam, vt docen-
 te te, de te dicere queam: non quomo-
 dō Verbum incarnatum partu edideris:
 4 maior enim quomodo, ac quā vt
 eius ratio reddi possit, partus tui ratio,
 ac modus: sed quod mater effecta, vir-
 go permanseris; sicut & tuo ille editus
 partu, verus est effectus homo, ac ve-
 rus Deus mansit, suarum ipse manuum
 figmentum corrigens. Ipse namque,
 qui principio hominem efformauit,
 quique nouissimis diebus eundem per
 se reformauit.

Nam cum puluerem de terrā accepif-
 set, Adamum fecit, suāque inspiratio-
 ne eum animauit: haud tamen modum
 quo effectus esset, ei ostendit, eius oc-
 cupatō audaciam ac curiositatem com-
 pescens; vt nimirum, qui luti ac animi
 compositionem nesciret, nec Dei ac
 carnis præsumeret scrutari vnionem; in
 hæc propemodum verba eum allo-
 quens: Ne in cælum sustolliaudeas,
 qui humilis abiectusque sis. Nosce teip-
 sum, vt fictus sis, vt formatus, vt ani-
 matus, vt in corpore tuo, id quod est in-
 corporale inhabitet. Age verò, simul-
 ne cum omnibus corporis membris
 porrigitur anima, an intra vnus dun-
 taxat continetur, atque arctatur angu-
 stias? Si porrigitur, multum inde ab-
 surdi: exporrigi namque atque exten-
 di, proprium est corporum; animam
 autem corporis esse expertem, noue-
 runt vnuerfi. Sin autem contrahitur ac
 coarctatur, hoc altero absurdus. Ne-
 dum enim incorporea natura, corpus
 inuenietur, siquidem arctatur in vnā
 aliquā corporis parte, verūm etiam
 membra reliqua mortua videre erit, à
 quibus viuificans anima abiuncta sit. Vi-

Ed. milan.

Ed. andr.

Ed. milan.

Ed. andr.

Eph. 4. v. 22.

Eccl. 36. v. 1.

Gen. 2. v. 7.

Ignota nobis ipsa nostra coniectio; multo magis Verbi ad carnem vnio.

des vt longè intelligentiam superet horum comprehensio? Quà igitur ratione, maiora te, ac diuina scrutaberis; qui ne tua quidem, ac humana noueris? Siquidem enim tui ipse ortus, ac cōcretionis rationem comprehenderes; iurè etiam scrutari licuisset meã incarnationē: quin vt vel ita haberet, temerè rem præsumeres. Immensum enim Deum inter, ac homines refert. Sin autem ne tuam quidem capis productionem, qui eam capias, quæ tuã superior existit? Magnū reuerã pietatis sacramentum, quod Angeli quidem laudibus celebrent, homines verò curiosiùs expendant, ac examinent.

1. Tim. 3. v. 16.

Tandem sapiant deliri homines, atq; à Iudaicã temulentia abscedant: qui nimirum, quæ diuina sunt, impiè intelligunt, ac temerè aduersus Deum loquuntur: qui impossibile asserunt, vt mulier, nullã viri consuetudine ediderit prolem. Vtrum enim difficilius ad fidem arbitrantur, nasci ex Virgine, an è terrã formari? Virginem gestare vterum, an terram animari, & videre, & loqui, & audire, ac facere quicquid libuerit? Deus olim puluerem de terrã accepit, ac formauit hominem: puluerem denuò accepit ex Virgine; eius, inquam, carnem; sibi que inde, quã nouit ipse ratione, figmentum adiunxit, ac homo effectus est. Quomodò itaque qui primum credunt, secundo obloquuntur? Ac in illo quidem Dei constantur omnipotentiam, in hoc autem eius impotentiam accusant? Idem enim ipse, tum eius opificij artifex fuit, tum istud innouauit. Ne quid ergo in Deo impossibile dicatur. Vbi enim ipse operatur, aboletur ratio omnis impossibilis.

Incarnationis
possibilitas,
ab hominis
primã condi-
tione.

At neque cordatis veritatis arbitris, humana quicquam natura turpe habet. Totum enim corpus nostrum, cum instrumenti habeat rationem, nihil suoptè motu nouit agere; sed nostris voluntatibus subseruit. Per illud enim animus velut musicus quidam, aut virtutis sonos pulsatur, aut improbitatis strepitum ciet. Ne quis igitur humanum corpus turpe quid existimet, aut velut à Deo alienum calumniatur. Neque enim fictio probrum habet; sed actio reum efficit. Haud quippe peccat oculus, manusue, aut aliud quoduis membrum; sed qui perperam manu vititur, atque oculo, ac membris aliis. Qua-

Α ποιούσης ἀφεσηκῆτα ψυχῆς. ὅθεν πῶς ἔστιν ἀκατόρθωτος ἢ τούτων κατάληψις; πῶς οὖν ἔρδυνήσης τὰ ὑπὲρ σε, ὁ μὴ γνώσκων τὰ χεῖρ σε. εἰ μὴ γὰρ τίω σὺ κατελάμβανες ὕστατον, εἰκότως καὶ ἐμὴν ὄξη-
 ρεύνησας ἄρξωσιν. μάλλον δὲ καὶ τότε πολλοὺς ὁ γινόμενον ἀπειροὺς γὰρ ὁ μέσον Θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων. εἰ δὲ μήτε τίω σὺ, πῶς τίω ὑπὲρ τίω σὺ. ὄντως μέγα ὁ τῆς δυσειείας μυστήριον, ὁ παρὰ τῆν ἀγγέλων δοξολογούμενον, καὶ παρὰ τῆν ἀνθρώπων λογιζομένου.

Ed. a. v. p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Β Φρονεῖτωσθμ λοιπὸν οἱ παρὰ φρονεσες, καὶ τῆς Ιουδαϊκῆς ἀπιστητωσθμ μέγιστος. οἱ νοοῦντες ἀθέως τὰ τῶ Θεοῦ, καὶ λαλοῦντες δρασεως κατὰ τῶ Θεοῦ. οἱ λέγοντες ἀδύατον εἶναι χεῖρας κοινοῦ τῆς παρὰ ἀδρα, γυναικα τεκεῖν. τί γὰρ μάλλον αὐτοῖς δοκεῖ δυσπαράδεκτον, ἢ γυναικὸς τεκεῖν, ἢ ἀπὸ γῆς πλαστεῖν; πρὸς τῆν κλοφορῆσθμ γαστέρα, ἢ γυναικὸς τεκεῖν, καὶ βλέπειν, καὶ λαλεῖν, καὶ ἀκούειν, καὶ τὰ δοκούντα πᾶντα ποιεῖν; ἔλαβε πάλαι χεῖρ ὁ Θεός ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐπλασεν ἀνθρώπον. ἔλαβε πάλιν τὸν ἐκ πρῶτον χεῖρ. τίω ἄρα λέγω τίω αὐτῆς. καὶ ὡς οἶδεν ἑαυτῆς ὡς ἐπέπλακε, καὶ ἀνθρώπος γέγονε. πῶς οὖν οἱ τὰ παρὰ φρονεσες πεισθέντες, παρὰ ὁ δόξωσθμ ἀπίστευσι. καὶ ἐπὶ ἐκείνου μὴ ὁ πρῶτον ἀδύατον τὰ Θεῶ μὴ τυροσθμ. ὅτι δὲ πύτου, ὁ ἀδύατον αὐτῆς κατηροσθμ, αὐτὸς γὰρ ἔστιν ὁ κακῆνο τεχουργήσας, καὶ τῶ τε κατηροσθμ μῆδεν οὖν ὅτι Θεοῦ λεγέσθμ ἀδύατον. ὅπου γὰρ αὐτὸς ἐνεργεῖ ὁ ἀδύατον ἔργεῖ.

Ed. p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ε Αλλ' ὁ δὲ ἀγροὺν πῆ ἀνθρώπινος φύσεως, παρὰ φρονεσθμ τῆ ἀληθείας κριταῖς. ὅλον γὰρ ὁ σῶμα ἢ μὴ ἰργάμου τῶσθμ ἔχον, ὅσα ἀφ' ἑαυτῆς πᾶν παρὰ φρονεσθμ ὅτις αὐτῆς. ἀλλὰ τοῖς ἡμέτεροῖς ὑπάρχει θελήμασι. εἰ αὐτῆς γὰρ ἡ ψυχὴ κατὰ τῶ τῆς μουσικῆς, ἢ τοῖς τῆ δρετῆς ἀνακρούεται φλόγοις, ἢ τοῖς τῆ κακίας ἀπαρτάσθμ ἰσοφοῖς. μῆδεις οὖν ἀγροὺν οἶδατο ὁ σῶμα τῆν ἀνθρώπων, καὶ ὡς ἀλλοτερον ὁ Θεοῦ δρεβαλλέτω. εἰ γὰρ πλάσις κατηροσθμ, ἀλλὰ παρὰ φρονεσθμ κατηροσθμ. ὁ δὲ γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς, ἢ χεῖρ, ἢ τῆ ἄλλων ἀμρτορῆ μελεθμ. ἀλλ' ὁ κακῶς χεῖρ μενος χεῖρ, καὶ ὀφθαλμῶ, καὶ τοῖς ἄλλοις μελεθμ. εἰς τῶ

ὁ πρῶτων ποιητῆς καὶ δευτέρου ἐκ πρῶτου καὶ Θεοτόκου τρεῖς, τῆς μὲν φύσεως τῆς ἀνθρώπων ἐκινώησε. Ἐρχε γὰρ ἐνυχαμῶν ἀληθῶς ἐφόρεσε. ἡ δὲ παρὰ τὴν αἰώνιον οὐ μετέλαβεν. ἀμύρτιον γὰρ φησιν, ὅσα ἐποίησε, ὅσα δὲ θύρεθρον δόλος ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ. ὦ ἡ γαστήρ ἀγία Θεοτόκος, ἐν ᾗ ὁ ἁμύρτιος διεργάγη χροῖα φων. ἐν ἡ Θεός, ἀνθρώπος γέννησεν μῶν Θεός. ἐκ κοφορίας ἠώρητο, καὶ πᾶσι τὴν κατ' ἡμᾶς κατέβη ἡγήνησιν. οὐτε τοῖς πατρικοῖς κήλοις κενώσας, καὶ τὰς μητρικὰς ἀγκύλας πληρώσας. οὐ γὰρ μερίζεται Θεός ἐνεργῶν ἀναβούλεται. μῶν δὲ μᾶλλον ἐν πᾶσι ἀμείριστος, ὡς ἡμεῖς ἐν τῷ σώματι καὶ Γαβριήλ μῶν ἐπὶ τῷ πρῶτον καὶ θεοτόκον ἐργάμενος, ἀπολιμπνῶν τοῖς οὐρανοῖς. ὁ δὲ πῶτα πληρῶν Θεός Λόγος, καὶ ἀρχαῖος ἐν αὐτῇ, ἡ ἐν οὐρανοῖς ὡς ἡμεῖς οὐ μερίζεται. ὡς ἡμεῖς γὰρ ὁ λόγος ἐν χροῖα γραφόμενος, ὅλος ἐστὶν ἐν τῷ χροῖα, καὶ ὅλος ἐν τῷ ἡγήνησιν καὶ, καὶ ὅλος ἐν τοῖς διαγινώσκουσιν αὐτόν, οὕτως καὶ ὁ Θεός Λόγος. μᾶλλον δὲ, ὡς οἶδεν ὁ Λόγος, ὅλος ἡ ἐν τῷ ἰδίῳ σώματι, ἐ ὅλος ἐν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ. καὶ τὸ οὐρανὸν πληρῶν, ἐ τὴν γῆν πατιέων, καὶ τὴν κτίσεως ἀπάσης πατιέων μῶν.

Ed. hypostasis
καὶ τὸ θεοτόκον

Ed. τὸ θεοτόκον
καὶ τὸ θεοτόκον

Ed. τὸ θεοτόκον
καὶ τὸ θεοτόκον

Τίς ἐγκαλέσει Θεῷ ὅ μῆτιον. τίς οἰεῖδῖσιν αὐτῶν τὴν δὴ ἡμᾶς πτωχεῖαν, δι' ἧς ἐπλουτίσαμεν οὐρανῶν βασιλείαν. αἰχμαλώτους οἱ τὴν αἰθραβῆ νοσοῦντες ἀλάβειαν, καὶ φοβούμενοι φόβον, οὐ ὅσα ἐστὶ φόβος. μή τι πάθη Θεός, ὡς αὐτοὶ νομίζουσι, τὰ πάθη τῆς ἀνθρώπων ἀπαθῶς ἰατρῶν. καὶ ἀφ' ἧς τὸ ἀπιστοῦντες, εἰ Θεοῦ ἀρχαῖος ἡγήνησιν, γυναικὸς ὅτι περὶ γαστήρ. ὦ πλοῦτος ἀγαθοσύνης πολλῆς. ὦ πλήθος ἀγνωμοσύνης πολλῆς, καὶ κακίας. δι' ἡπερβολῶν θύρεθρον σίας, ἀπιστεῖται ὁ θύρεθρον. οὕτω μᾶλλον δόξαζεται Θεός. οὕτω μᾶλλον δέικνυται ἀπαθῶς. ὡς καὶ παθῶν σῶμα πατιέων μῶν, καὶ ὁ ἡ θεότητος ἀπαθῶς ἐνδείξασθαι. εἰ γὰρ ὁ ἡλιος ὅσα ῥυτίδων τε καὶ δυσόσμων ἐφαπτόμενος τῶν, οὐ πάχει πρὸς μελυσμένον εἰς τὴν ἑαυτῶν καθαρότητα. πῶς οὐχὲ πλέον ὁ τῆς δικαιοσύνης ἡλιος εἰς καθαρότητα ὅτι γαστήρ πρῶτον, ὅσα αὐτῆς τε ὅ πρῶτον σῶμα γαστήρ, ἀπα-

A propter omnium conditor atque Dominus ex Virgine ac Deiparâ natus, in humanâ quidem naturâ communionem venit: Verè namque animatam gestavit carnem; nihil verò iniquorum actionis particeps fuit: *Peccatum enim non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius.* O aluum sanctam, Deiq; recepticem! in quâ disruptum est peccati chirographum; in quâ Deus factus est homo, manens ipse Deus; gestarique vtero sustinuit, & ad nostræ generationis humilitatem se deiecit, non exinanito Paternæ gloriæ sinu, Maternosque nihilominus amplexus oplens. Non enim Deus, ea agens, quæ velit, sese partitur: quin potius in vniuersis indiuiduus manens, mundi salutem administrat, ac facit. Ac Gabriel quidem ad Virginem, ac Deiparam veniens, cœlos relinquit: qui verò vniuersa Deus Verbum replet, etiam in eâ carnem sumens, à cœlesti folio, quo adoreretur, non abscedit. Vt enim verbum chartæ inscriptum, totum in chartâ inest, totumque in mente generante, ac totum in iis qui legunt: sic Deus Verbum, quin & melius, vt nouit ipse, totus in proprio erat corpore, totusque in Deo ac Patre; cœlum implens, terramque ambiens, ac creata omnia circumplectens.

Isai. 53. v 9.

Deus vbiq; totus: Angelus alium ex alio locum mutat.

Quis modestiam Deo obiectabit? Quis paupertatem nostri causâ susceptam probro dabit, per quam adepti sumus regni cœlorum diuitias? **D**efundantur qui superstitiosâ religione laborantes, trepidant timore, vbi non est timor: ne quid nimirum, quod opinantur, patiatur Deus, quâ sine passione passiones humanas medicatur; ac ideò refugiunt credere, Dei incarnati generationem, fœmine vtero fuisse concreditam. O multæ diuitias bonitatis! O multam nimis ingratitude, ac nequitiam! vt propter beneficij præstantiam, eiusdem auctor fidem non mereatur. Quin potius, maior hæc Dei gloria: magis inde à passione immunis monstratur: quod & mortale, ac obnoxium passioni indutus corpus, immortalem, ac nulli obnoxiam passioni Deitatem ostenderit. Si enim sol iste oculis conspicuus, cùm sordentia fœtentiaque loca contingit, nullius tamen inquinamenti contagione, eam, quâ pollet, puritatem inficit: quî non magis iustitiæ Sol in mundissimâ illucens Virgine, atque ex eâ sanctissimum assumens

corpus, in se ipse impatibilis Deitatis ratione permanferit? Cū enim humanum penitus genus interiret, eique iam nulla spes salutis superstes esset; necessarium habuimus Dei aduentum, quem nobis olim prædixissent oracula Prophetarum; vti audire licet ex Isaiâ quidem dicente: *Ecce Virgo in utero concipiet, & pariet Filium; & vocabunt nomen eius Emmanuel; quod interpreteris Nobiscum Deus.* Et iterum: *Puer natus est nobis; & Filius datus est nobis, cuius principatus super humerum eius; & vocabitur nomen eius, Magni consilij Angelus; mirabilis consiliarius; Deus fortis; potens, ac sui arbiter; princeps pacis; pater futuri sæculi.* Item alio loco: *Ecce Deus noster; ipse veniet, & saluabit nos: tunc aperientur oculi cæcorum, & aures surdorum patebunt: tunc saliet sicut ceruus, claudus, & expedita erit lingua balborum.* Iterū quoque idem ipse futuram alienigenarum Gentium in Christo societatem animo prospiciens, sic ait: *Tunc pasce-tur lupus cum agno, & pardus simul accubabit cum hædo; & vitulus, & leo, & taurus simul pascentur.* Ex Ieremiâ quoque dum clamat in libro Baruch in hæc verba: *Hic est Deus noster, & non estimabitur alius ad eum. Adinuenit omnem viam scientia, & dedit eam Iacob puero suo, & Israël dilecto suo. Post hæc in terrâ visus est, & cum hominibus conuersatus est.* Michæas quoque hæc loquitur: *Et tu Bethleem domus Ephrata, nequaquam minima es vt sis in millibus Iuda: Ex te enim mihi egredietur Dux, vt sit in principem Israël: & egressus eius ab initio à diebus sæculi.* Ad hæc Zacharias: *Latare, & gaude filia Sion: quia ecce ego venio, & habitabo in medio tui dicit Dominus. Et confugient Gentes multa ad Dominum, & erunt ei in populum. Diuinus quoque Daniel somnium Nabuchodonoforis enuntians, sic generationem ex Virgine memorat: *Videbas donec abscissus est lapis de monte sine manibus, & percussit imaginem. Et post pauca: Et lapis qui percussit imaginem, factus est mons magnus, & impleuit vniuersam terram. Tum his interpretationem somnij inducit: Et in diebus regum illorum suscitabit Deus cæli regnum, quod in secula non dissipabitur; & regnum eius populo alteri non relinquetur: comminuet, & ventilabit vniuersa regna; & ipsum stabit in secula. Ac**

Isai. 7. v. 14.

Isai. 9. v. 6.

Isai. 35. v. 4.

Isai. 11. v. 6.

Bar. 3. v. 36.

Mich. 5. v. 2.

Zach. 1. v. 10.

Dan. 2. v. 34. & 35.

Ibid. v. 44.

A θης εν αιτα μερωνηκεν ως Θεός. τῆς γὰρ αιδεσθῶτων ἀρδύω σπολλυμῶων, καὶ μηδεμίαν ἐχόντων ἐλπίδα σωτηρίας, ἐδεήθημῶν ὑπερδουλείας Θεοῦ, τῆς ἀφ' ἧς παρρητικῆς ἡμῶν παρρησιασθείσης. ὡς ἐστὶν ἀκοδοσα, τῆς Ἡσαίου μὴ λέγοντος. ἰδοὺ ἡ παρρησία ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. ὅθεν ἐστὶν ἐρμηνευθῆναι, μετὶ ἡμῶν ὁ Θεός. καὶ πάλιν. ὅτι παιδίον ἐγνηθή ημεῶν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῶν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπέ τῆς ἡμεῶν αὐτῶ. καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἀγγελος. θαυμασὸς σύμβουλος. Θεὸς ἰχυρὸς. δξιοισιῆς. ἀρχὸν εἰρήνης. πατὴρ ἔμελλοντος αἰῶνος. καὶ ἀλλαχθὲ πάλιν. ἰδοὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν. αὐτὸς ἤξει, ἐ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνορθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, ἐ ὅσα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἀλείψα ὡς ἔλαφος ὁ χωρὸς, καὶ τρυφήσεται γλαῦρα μεγάλων. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς εἶπεν, τῆς ἀλλοθῶν ἐθῶν τῆς κωνωνίας παρβλέπων, τῆς ἐν Χειρῶν ἡμῶν ἀνῶν, οὐτω φησὶ τότε συμβοσκηθήσεται λύκος μετ' ἀρνίου καὶ παρδαλὶς σιωαναπαύσεται ἐρείφω. καὶ μοσχαλεὶν καὶ λέων ἐ ταῦρος, ἀμα βοσκηθήσονται. ἔ δὲ Ἱερειοῦ κεκεχρῶτος ἐν τῶ Βαρούχ. ἔστ' ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐ λωγαθήσεται ἔτερος παρὸς αὐτόν. ἔξεδρε πᾶσιν ὁδὸν ὀπισθήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτῶ Ἰακώβ τῶ παιδί αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῶ ἡραπημῶν ἑαυτοῦ. μετ' αὐτᾶ, ἐπὶ τῆς γῆς ὠφθη, ἐ τοῖς ἀνιδεσθῶσι σιωαναεγράφη. καὶ ὁ Μιχαίας δὲ φησὶ. ἔ σὺ Βηθλεέμ οἶκος ἔ Εφραθᾶ, μὴ ὀλιγοσὸς εἶ ἔ εἶναί σε ἐν χιλιάσιν Ἰουδα. ἐκ σου γὰρ μοι ἔξελευσεται ἡγεμῶνος, ἔ εἶ εἰς ἀρχοντα ἔ Ἰσραὴλ, ἐ αἰ ἐξοδὸν αὐτοῦ, ἀπαρρητικῆς δξ ἡμερῶν αἰῶνος. ἐπὶ τούτοις ὁ Ζαχαρίας. τέρπου καὶ θύφραμῶν θύγατερ Σιών. ὅτι ἰδοὺ ἔρχομαι, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σε, λέγει Κύριος. καὶ καταφεύξονται ἐθῆνη πολλὰ ἐπὶ τῆς Κυρίου, ἐ ἔσονται αὐτῶ εἰς λαόν. ὁ δὲ θεασέσιος Δανιὴλ τῶ Ναβουχοδονόσορ ἐνύπνιον δξ ἀπέλλων, ἔτω πως λέγει τῆς ἐν παρρητικῆς ἡμῶν. ἔ ἔθεωρεῖς εἰς ἔτμήνη σπὸ ὄρεος λίθος. ἐ ἀνῶ χράν, ἐ ἐπάταξε τῆς εἰκόνα. ἐ μετ' ὀλίγα. καὶ ὁ λίθος ὁ πατάξας τῆς εἰκόνα, ἐγλήμετο εἰς ὄρεος μέγα, ἐ ἐπλήρωσε τῆς γῆς. εἶπα τῆς σύγκρισιν ἔ ἐνυπνίᾳ λέγων, ἐπήγαθον. ἐ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς βασιλείων ἐκείνων, αἰασήσει ὁ Θεὸς ἔ ἔρανε βασιλείων, ἡ πῆ εἰς τοὺς αἰῶνας ἔ δξ ἀφθάρησε. καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ, λαῶ ἔτέρων ἔχ ὑπολάφθησε. λεπτίως ἐ λιμνήσε πᾶσας τῆς βασιλείας, καὶ αὐτῆς ἀναστήσει εἰς τοὺς αἰῶ.

B

C

D

E

Ed. 1878

591

Ex te enim omnium gaudium nascetur, ac eorum antiquam auferet execrationem, dissoluendo mortis imperium, cunctisque spem resurrectionis donando. *Aue gratiâ plena*, castitatis florentissime paradise, in quo lignum vitæ plantatum, fructûs salutis vniuersis producet: ex quo Euangeliorum quaternario ore ac initio fons, miserationum flumina credentibus diducet. *Aue gratiâ plena*, Dei ac hominum mediatrix, quò medius paries inimicitia tollatur, ac cœlestibus terrena coeant, ac vniantur. *Dominus tecum*. Quia templum existis verè Deo dignum castitatis aromatibus bene odoratum, magnus in te inhabitabit Pontifex, qui secundum ordinem Melchisedech sine matre est, ac sine patre: ex Deo Patre sine matre; ex te matre sine patre.

Gen. 2. v. 8.

Eph. 2. v. 14.

Heb. 7. v. 3.

v. 29.

Angelus Mariam confit-mat.

Quæ cum vidisset, inquit, *turbata est in sermone eius*: hoc est, super eorum nouitate, quæ dicebantur. Gabriel autem ne animi anceps turbaretur, consolatorio sermone ignorantiam occupat, aitque: *Ne timeas Maria*: timor enim, eorum est qui offenderunt; tu verò, *inuenisti gratiam apud Deum*. Tum commonstrans gratiam omni gratiâ maiorem, subdit, dicens: *Ecce concipies in utero, & paries Filium, & vocabis nomen eius Iesum*: hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur. *Et dabit illi Dominus Deus sedem David Patris eius, & regnabit in domo Iacob in æternum; & regni eius non erit finis*. *Dixit autem Maria ad Angelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Nulla, inquit, in mulieribus conceptûs ratio explorata est absque viri operâ: cum ergo ab omni eiusmodi consuetudine pura agam, quâ hoc possibile erit? Quod nouum adeò promittis, agrè potest credi. Quomodo enim absque vlllo fatu producam fructum? Quomodo innupta pariam filium? Iusta interrogas, inquit Archangelus; veniam habeo, ac respondeo: partim testimonio partum astruens: partim moribus cedens. Quod igitur nosse me fas est, eiusmodi est. Non ex viri fatu erit hic conceptus: sed cum perficiet Spiritûs sancti aduentus, ac obumbrans virtus Altissimi. Cur ergo naturæ legem eius obiicis auctori? Nunquidem nisi eius confirman-te virtute, tuum potes fuscipere fatorem? Nunquid vterum habes cœlo patientiorem? Nunquid mundum ipse

σωπον. ἐκ σου γὰρ ἡ πᾶντων τεθησεται χάρις, καὶ παύσῃ τοῦτων τὸ δόξα δὲ ἀνδρῶν, ἐν ᾧ καταλύειν ἔθανάτου ὁ κρατός, ἔδωκεν ἅπασιν ἀσάσεως ἐλπίδα. χαίρε κεχαριστωμένη, ὁ ἀμύδαντος τῆς ἀγνείας ᾧ δάδεισος, ἐν ᾧ φυτευθὲν ὁ ξύλον τὸ ζωῆς βλαστήσει πᾶσι σωτηρίας καρποῦς. ὅθεν ἡ τετραστόμος τῆς διασπλίων πηγῆ, βρύσῃ τοῖς πεφύοισι ποταμοῖς οἰκηρμῶν. χαίρε κεχαριστωμένη, μεσιτεύουσα Θεῷ ἔανδρῶποις, ἵνα ὁ μεσότηχον ἀναρῆθῃ τὸ ἔθρας, ἔ τοῖς ἐπουρανίοις ἐνώθῃ τὰ ὀπιγχα. ὁ Κύριος μὲν σου ὀπιγναὸς ἡ ἀρχὴς ὀπιγπῶς ἀξιοθῆτος τοῖς τὸ ἀγνείας δρώμασιν ὀπιγδωξζομένης, ὁ μέγας ἐν σοὶ κατοικήσει δρχιεράς, ὁ χτὶ πῶν πᾶξιν Μελχισεδέκ, ἀμήτωρ ἔ ἀπάτωρ. ἀμήτωρ ἐκ Θεοῦ πατρὸς. ἀπάτωρ ἐκ σου τὸ μήτρως.

Η δὲ ἰδούσα, φησι, διαταράχθη ὅτι τὰ λέγων αὐτῆ. πούτῃσιν, ὅτι τὰ ᾧ δάδειξω τῆς λεγομένης. ὁ δὲ Γαβριὴλ ἵνα μὴ ἀπαγορεύσει παρεστήτηται, τὰ ᾧ δάκρητικῶν λόγων φθάνει τὸ ἀγνοίαν, καὶ φησὶ. μὴ φοβοῦ Μαριάμ. ὁ γὰρ φόβος τῆς προσκεκρουκῆτων ὅστι. σὺ δὲ, χάριν δίδρες ᾧ δά τῷ Θεῷ. εἶπα δὲ κινῆς πῶν χάριν, ἐπάγχα λέγων. ἰδού συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, ἔ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις ὁ ὄνομα αὐτῆ Ἰησοῦν. οὗτῶν ἔσαι μέγας, καὶ υἱὸς Ἰψίτου κληθήσεται. καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός, τὸ δρχνον Δαβὶδ τῆ πατρὸς αὐτῆ. καὶ βασιλεύσει ὅτι τὸ οἶκον Ἰακώβ. εἰς τοῖς αἰῶνας. ἔ τὸ βασιλείας αὐτῆ ὅση ἔσαι τέλος. εἶπε τὸ Μαριάμ πρὸς τὸ ἀγγέλον, πῶς ἔσαι μοι τῆτο, ἐπεὶ ἀνδρᾶ οὐ γνώσκω. ἔ δειξὶς ἔσπος, φησὶ, συλλήψῃως ἐν γαστρὶ τῆ πετρώρι) πῶν ἀνδρὸς κοινωσίας. ἔ ἐμοῦ τὸ καθαρευούσης τὸ ποιούτης πείρας, πῶς ἔσαι τῆτο διωατόν. ὁ ᾧ δάδειξον τὸ σῆς ἐπαγγελίας, δυαπαράδεικτον ἔχῃ πληροφορία. πῶς γὰρ ἡ ἀσπερος βλαστήσω καρπὸν. πῶς δὲ ἡ ἀγαμος γυνήσω υἱόν. τὰ εἰχῆτα μου πτωδάνη, φησὶν ὁ δρχαγγέλος, ἔ ἔδγνωμόνως ποιοῦμα τὸ ἀπόκρισιν. τὰ μὲν τῶκω πρὸς μῆτρων. τὰ δὲ ἔσπω ᾧ δάχρωαίν. ἔ ὅσον ὄω ἐμὲ γνώσκειν, τοιοῦτόν ὅστιν. ὅση ἔξ ἀνδρικής παιδασπερίας γνήσεται ἡ σύλληψις. ἀλλ' ἡ τὸ ἀγίου πνεύματος ὀπιγφοίτησις, καὶ ἡ τὸ διωάμεως τὸ ἡψίτου ὀπιγσχίσις, τῶν τῶν ἐργάσεται. τὸ ὄω πρὸς ἀλλῆ τὸ νόμον τὸ φύσεως ὀπιγτὸ νομοθέτου τὸ φύσεως. μὴ γὰρ σὺ τῆ διωαμοῦτος ἐκτός, τὸ σὸν ἰχῆεις ἔσποδέξασθαι ποιητῶν; μὴ γὰρ ἔχῃς οὐρανοῦ πλάηυτέραν γαστέρα; μὴ γὰρ ἔσπε-

Ed. 101.

Ed. 1011.

Nisi meæ substantiæ paupertatē assum-
psit, nec ego regni diuini diuitias accepi.

Processit itaque Emmanuël in eum
mundum, quem olim condidisset, puer
quidem recens natus, idemque præ-
æternus existens: qui in præsepio reclina-
retur, ac veheretur super Cherubim:
in diuersorio locum non inuenisset, ac
æterna tabernacula præparasset: diuer-
saretur in speluncâ, atque à stellâ indi-
caretur: à Magis acciperet munera, ac
pro peccatis exolueret pretium: à Symeone in vlnis portaretur, vniuersa-
que, potestate diuinâ amplecteretur:
infans à pastoribus cerneretur, atque
ab Angelico exercitu vt Deus agnosce-
retur; concinente illo eius in cælis glo-
riam; in terrâ pacem, atque in homi-
nibus bonam voluntatem: quæ omnia,
sanctissima Domini vniuersorum ma-
ter, ac verè Deipara, in corde suo con-
ferens, vti scriptum est, rerum admira-
bilium accessione, cumlatiore gaudio
intus perfundebatur: filij pariter ac
Dei, obiectâ paulatim oculis mentique
amplitudine delectata, ac stupens.

Vt igitur diuinum infantem contui-
ta esset, desiderijs reuerentiæ plenis, vt
reor, deuincta, hæc sola cum solo agi-
tabat colloquia. Quam tibi, fili, con-
gruam appellationem inueniam? Ho-
minisne: at tua conceptio diuina fuit.
Num Dei? at humanam carnem fortitus
es. Quid ergo mihi tecum faciendum?
Lacte nutricabor, an glorificabo? cu-
rabo vt mater, an adorabo vt ancilla?
circumplectar vt filium, an vt Deum
orabo? præbebo lac, an thymiana infe-
ram? Quodnam hoc maximum, ac
inenarrabile mysterium? Cælum tibi
fedes est, téque meus sinus portat? To-
tus præsto es habitantibus terram, ni-
hilque à cælitibus abscessisti. Nec enim
mutatione locali descendisti, sed diui-
nâ inclinatione in nostrum modum te
demisisti. Deprædico tuam benignita-
tem ac clementiam, non tuam scrutor
incarnationem. Videtis quantum per
ipsam sit peractum mysterium, quod
linguam omnem, cogitationemque ex-
cedat?

Luc. 2. v. 14.

Ibid. v. 19.

Maria, in na-
tum Iesum
gratio.

Mariae singu-
laris potentia.

Quis ergo ingentem Deiparæ poten-
tiam non miretur? quàmque illa vni-
uersis Sanctis emineat, si quos honora-
mus? Siquidem enim Deus tantam ser-
uis impertitus est gratiam, vt non solùm
suis proiectu idem præstarent: Propo-
tactu ægros sanarent, sed & vmbrae ip-

A ἐπιώχουσεν οὐσίην, ἐγὼ θεϊκῶ ὄσκι ἀ' ἐπλου-
τητα βασιλείαν.

Προῆλθε τοίνυν ὁ Ἐμμανουήλ εἰς τὸν, ὃν
καὶ πάλαι πεποιήκε, κόσμον, παιδίον μὲν παρ-
σφατον, Θεὸς δὲ παρσφάσιος· ἐν φάτην ἀνα-
κλινομένης, καὶ τοῖς Χερουβίμ ἐποχουμένης· ἐν
καταλύματι τόπον οὐχ ὀρθικῶς, ἔτα' αἰωνίους
σκηνὰς ἠτημακῶς· ἐν σπηλαίῳ καταρμένους, καὶ
δι' ἀστέρος μινυομένης· ὑπὸ μέλων δῶρα
δεχόμενης, καὶ παλασμάτων λύτρα δωρομένης·
ὑπὸ Συμεῶνος ἐν ἀγκάλας φερόμένης, καὶ
τὰ πρότα θεϊκῶς ἀναγκαλιζομένης· ὑπὸ ποι-
μένων βρέφος θεωρομένης, καὶ ὑπὸ γραπῆς ἀγ-
γέλων ὡς Θεὸς γνωριζομένης, τὴν ἐν οὐρανοῖς
αὐτῆ' δόξαν, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρηλίω, ἔ' ἐν ἀνθρώ-
ποις διδοκίμῳ ὑμνοῦντων· ἀπὸ ἀπύρτα ἢ πύρα-
για μήτηρ τῆς Κυρίου τῆ' ὄλων, ἔ' ἀληθῶς Θεο-
τόκος, ἐν τῇ καρδίᾳ συμβάλλουσα, κατὰ γέγρα-
πται, ταῖς παρσφάσις τῆ' κατὰ αὐτῆ' ὑπὸ ἀδξω
C παρσφάτων, ἐπολλαπλασίαζε τὴν καρδίαν τῆ' ἀ-
Γαβρίασιν Φαφριμομένη τε ἄμα καὶ ἐκπλητηομένη,
τῆ' ἔ' ἔ' Θεῶ πῆρεμ φαινομένης μεγαλοφύτην.

Οτε γινῶ ὁ θεῖον ἐκείνο τετάρτα βρέφος,
φόβοις, ὡς οἶμα, καὶ πόθοις κρατουμένη, τοιαῦ-
τα μόνη διελέγετο μόνῳ· ποῖαν ἔπι σοὶ παιδίον
ἔρω παρσφάσις ἀρμότισσος· ἢ ἀνθρώπου;
ἀλλὰ θεϊκῶ ἔχεις τὴν σύλληψιν· τὴν Θεοῦ; ἀλλ'
ἀνθρώπικῶ ἔλαβες σφάσιν· τί οὖν ἔπι σοὶ δῶ-
ρα φέρομαι; γαλακτοφῶσα, ἢ δόξολογῶσα; ὡς
D μήτηρ θεωροῦσα, ἢ ὡς δούλη παρσφάσις; ὡς
ἡὸν κατεπιζέομαι, ἢ ὡς Θεῶ παρσφάσις; ἔπι-
δάσω γάλα, ἢ παρσφάσις θυμίαμα; τί ὁ
ἀρρηκτον θυμίαμα τῆτο καὶ μέγιστον· οὐρανό, θε-
νός σοι ὑπάρχει, ἔ' ὁ ἐμός σε κέλος βασιλεύει.
ὄλος τοῖς κατὰ ἐπέσης, καὶ οὐδ' ὄλος τῆ'
αἰῶ ἀπέσης. οὐ γὰρ τοπικῆ γέγενει ἢ κατὰ βασις,
ἀλλὰ θεϊκῆ πέρσφάσις συγκατὰ βασις. ὑμῶν
σου τὴν φιλανθρώπων· ὄσκι ἐρβῶν σου τὴν
οἰκονομίαν. εἶδετε πηλίκον δι' αὐτῆς ἐπρῆ-
ρη μυστήριον, πᾶσιν ὑπὸ βαῖνον καὶ γλῶσσαι
ἔ' ἐνοίαν;

E Τίς οὖν ὄσκι ἀ' θυμιάσφει τὴν μεγάλην
τῆς Θεοτόκου δυνάμιν· καὶ ὅσον ὑπὸ ἀνέχῃ
τοῖς ὄσοις πημῶν ἀγίοις. εἶ γὰρ τοῖς δού-
λοις ὁ Χεῖτος ποιῶν τὴν ἔδωκε χάριν, ὡς μὴ
δι' ἀφῆς μόνον ἰάσθαι τοῖς νοσοῦντας, ἀλλὰ καὶ
τῆ σφᾶν ἔπισκιάσφ τῆτο ποιεῖν· παρσφάσις

Ed. 3. σπ.

γδ ἐν ἀρεῇ μέση τοῖς κάμνοντες, ὡς ἡ βίβλος διδάσκει τῷ περὶ ἁμαρτίας, καὶ Πέτρου μὲν ἡ σκιά τῶν νόσους ἀπήλασε. Παύλου δὲ τις ἐγγχείριον ἔπιβαλὼν, καὶ τῷ χρωτὶ αὐτοῦ πύσιν ἔπιβαλὼν ἄπομαξας, τοῖς ἀλαστραῖς δὲ αὐτῆς ἀπεσβέει δαίμονας. τίνα γὰρ νομίζεις δεδωκέναι τῇ μητρὶ τῷ ἰσχυρῷ. ἀρα οὐχὶ πολλῶν μείζων τῶν ἰσχυρῶν; πύρρην που δῆλον, καὶ τὴν θάλασσαν εἰς ζῶντες ἐπιβαδίζοντες ἐνήρησαν οἱ ἄγιοι, ὅπου γὰρ καὶ τεθνεῶσιν αὐτοῖς οὐ σωματικῶς πύσιν δυνάσταιν ἡ γῆ. εἰ γὰρ καὶ οἱ λίθοι τὰ τούτων καλύπτοισι σώματα, σώζειν ἰσχύουσι τοῖς ἐν ἀνάγκῃς, εἰ τὸ αὐτοῖς ἀξίως ἐγγίξοιεν. εἰ δὲ τοῖς τοιαῦτα θαυματουργεῖν ἐξείρισται, πηλίκῃ τῇ τελευτῇ τὰ Ἐσφεία δέδωκε, καὶ ἵπποισι αὐτῶν κατεκρόσησε τοῖς χερσὶ μαρτυροῦν καὶ δικαίως. εἰ γὰρ ὁ ἥλιος ἔσται ὁ ἔξωθεν ἡμᾶς περιλάμπων, ποσῶντος πληροῦ φαυρότητας, ποσῶ δὲ μάλλον ὁ τῷ ἡλίου δεαπῶντος. ὁ πολυφῶτος τῷ ἀπαυλασμάτων φωστῆρ, ἐν τῇ τὸ μᾶλλον κατοικήσας πύρρην, τῷ θεοσίου τῶν ἐπέπλησε φῶτος. εἰ γὰρ ὁ ὄνομα ἡ μακάριος, καὶ κρείς ἐπιπέπλησε τὴν βασιλείας τῷ οὐρανῶν, ὡς Χερσὶν αὐτὸν εἰπῶν, καὶ Θεοῦ ζῶντος ἕξον, πῶς οὐχ ἰσχυρῶν μακαριώδηται, ἡ τὸν ἰσχυρῶν ἐκείνου ὁμολογηθέντα τεκεῖν ἀξιώθησα. εἰ Παύλος ἐκλογῆς ἐπιπέπλησε σκευὸς ἀρα τὸ βασάσαι Χερσὶν τὸ σεβάσιμον ὄνομα, καὶ πύρρην τὸ οἰκουμένης κηρύξαι, πηλίκῃ αὐτῷ εἶπεν σκευὸς ἡ Θεοτόκος. οὐχὶ τῷ χερσὶν σάμνον τὰ μάννα χρησίσασα, ἀλλὰ τὸ οὐρανῶν ἀρτόν ἐν γαστρὶ βαβάσασα, τὸ εἰς βράσιν χυρῶσιν τοῖς πιστοῖς διδόμενον.

Ἀλλὰ γὰρ βλαβερὸν μὴ πλείονα περὶ αὐτῆς λέγειν βουλόμηνος, ὅτι πλέον ἀγαθῶν τὸ ἀξίως οὐκ ἐφικνούμενος. ἔχω τὰ ἴσα τῷ λόγῳ χαλάσας, εἰς τὴν ἀσφαλῆ τὴν σιωπῆς λιμνῶν ὀρμήσας, περὶ τὴν εἰπῶν ὀλίγα τοῖς σιωληθοῦσιν ἐν ταῦτα. πολλῶν ἡμῖν ἀγαθῶν, ἔπειτα λόγον νικῶντων ἀρα τὸ Θεοτόκου ἡμοιότητων, ἀμειψάμεθα τὸν ὄνομα τῆν ἡμῶν ἀμοιβῶν, εἰς ἡμᾶς ἵνα ἀγαπῆται ἡμᾶς τῷ φῶτι ἀλλήλους ἀγάπῃ, ἡ ἡμῶν τὸ ὄνομα πληρώμα. ὁ γὰρ πᾶς νόμος, φησὶν, ἐν τούτῳ πληροῦται. ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἐαυτὸν. ἔπειτα γὰρ αὐμοιχεύσεις. οὐ φονεύσεις. ἔχληψις. ἔψευδομάρτυρησεις, ἔπειτα ἡ τις ἐτέρῃ ἐν τῷ ἰσχυρῷ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται.

A nebant enim medio ipso foro ægrotos, vt Actorum liber docet, ac Petri quidē vmbra morbos depellebat; Pauli autem manuale quis linteum accipiens, eiusque corporis abstergens odorem, eos malos dæmones abigebat : quantam putandus Matri concessisse virtutem? An non multo præ subditis maiorem? Planè liquet. Quid autem mirum, vt hæctenus in humanis agentes Sancti, ac ambulantes efficaces essent, cum neque cum demortuis ipsis, eorum terra potentiam occuluerit. Quamquam enim saxa, eorum contegunt corpora, positis tamen in necessitatibus salutis esse possunt, modò illi dignè ad eos accesserint. Quòd si his miranda adedò patrare concessit, quale Matri nutricationis pretium dederit; ac quantis eam donis perornauit? Ac meritò planè. Si namque Sol iste, cuius foris luce illustramur, tanto replet splendore; quantum magis qui Solis Dominus est; multæ illud lucis ac splendoris luminare in castissimâ Virgine habitans, diuinâ eam adimpleuit luce? Siquidem Petrus beatius appellatus est, ac regni cælorum clauus concreditas accepit, vt qui Christum vocasset, ac Filium Dei viuui; quomodò non beator omnibus prædicabitur ea, quæ eum portare meruit, quem ille est confessus? Siquidem Paulus *Vas electionis* cognominatus fuit, quòd augustum Christi nomen portauerit, ac vbique terrarum prædicauerit: quale vas erit Dei Mater? non quæ velut aurea vrna in se manna complexa sit, sed quæ cælestem illum panem in vtero portauerit; panem, inquam, qui alimentis ac roboris causâ fidelibus datur.

Verùm timeo, ne dum plura paro de eâ dicere, parumque ex eius dico dignitate, mihi plus pudoris afferam. Quare orationis vela contrahens, in tutum me silentij portum referam, vbi prius pauca dixero ad eos, qui huc conuenerunt.

Cum multa nobis bona, quæque nulla ratio ac oratio assequi possit, Deiparæ operâ contigerint, eam benemerenti vicem rependamus, quæ in nos recipiatur. Quam illam? Mutuam charitatem, quæ est legis plenitudo: *Omnis enim lex, inquit, in hoc completur; Diliges proximum tuum sicut teipsum. Et iterum: Nam: Non adulterabis: Non occides: Non furaberis: Non falsum testimonium dices, & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo summâ continetur:*

Ed. omnia in quod & le-go.

Ed. pius qui ubi defunt alia vsque ad. Πιστες.

Ed. χερσιν.

Ed. ἀγαπῆται.

Act. 5. v. 15. Act 19. v. 12.

Sancti à morte efficaces at- que potentes.

Math. 16. v. 17.

Act 9. v. 15.

Hebr. 9. v. 4.

Rependenda Mariæ mutua fraterna charitas.

Matth. 22. v. 39.

Rom. 13. v. 9.

Diliges proximum tuum sicut teipsum. Ante omnia verò Ecclesiæ corpus indurptum seruemus, inuolatas retinentes concordix diuitias. Ne dum mutua viciscimur odia, rectam nos fidem tueri simulemus; nec per causam pietatis, malum committamus; autue ob inhonestas capturas, à rectâ doctrinâ recedamus, nostro lucra captantes damno, ac veritatem nundinantes: sed cum rectâ fide, etiam vitæ honestam rationem colamus: Nam alterum sine altero non satis habet vt perfectâ virtutis laude fulgeamus. *Fides enim, sine operibus mortua est, vt & opera sine fide.* Charitatis porrò vinculis inuicem constringentes, voces eiusmodi Dei Genitrici offeramus: O Virgo sanctissima, vt quis honesta quæque ac gloriosa de te loquatur, haud quidem ille aberrabit à veritate, sed pro merito haud deserit factis; nos de supernis intuens, esto propitia, vt modò quidem regas in pace; in iudicio autem, ac pro tribunali illo, sine pudore, ac fiducia plenos adducens, eius non stationis effice participes, quæ à dextris est, vt in cælos rapiamur, ac cum Angelis, increatæ ac consubstantiali Trinitati laudum cantica personemus; quæ in Patre, & Filio, sanctoque Spiritu intelligitur pariter ac dilaudatur, nunc & semper, & in sæcula sæculorum: Amen.

Iac. 1. v. 17.

Epilogus in Mariam.

Α ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸ πλησίον σου ὡς ἐαυτὸν. πρὸ δὲ πόρτων, ὃ τὸ ἐκκλησίας σῶμα τηρήσωμεν ἀρρήκτων, τὸ ὁμοιοῦς τὸ πλοῦτον φυλάσσοντες ἀσυλον. μὴ τὰς πρὸς ἀλλήλους ἐξτρας ἀμυνόμενοι, τὸ ὄρθρὸν πίστιν ἐκδικεῖν πρῶτον ἡμεῖς, ἐν βύσσειας ῥήματι ὃ κακὸν τὸ ἄσπυρτοντες. μηδὲ λημμάτων ἐνεκεν ἀγρῶν, τῶν δογματῶν ἀπιστῶμεν τῶν ὄρθρων, ὅτι ῥήματα κερδαίνοντες, καὶ κληπεύοντες τὴν ἀλήθειαν. ἀλλὰ μὲν τὸ πίστεως τὸ ὄρθρῳ, τὴν πολιτείαν κτησάμεθα χρῆσιμῶ. ὅτι

Β πατέρα σου πατέρα σου χεῖς, πρὸς τελείαν βίβδὸν κησιν ἵνα ἄρχει. ἡ γὰρ πίστις χεῖς τῶν ἔργων νεκρῶν, ὡς καὶ τὰ ἔργα δίχα τὸ πίστεως. καὶ δεσμοῖς ἀγάπης ἐαυτοῖς περὶ σφίγγαντες, ποιῶντας τῆ θεοτόκου φωνῆς πρῶτον ἐγκωμῶν. ὃ πρῶτον πρῶτον νε, πρὸ ἧς ὃ πόρτα λέγων σεμνά τε καὶ ἐνδοξά, οὐδὲ ἀμῶν τῶν μὲν τὸ ἀληθείας. ἀμῶν τῶν μὲν δὲ τὸ ἀξίας. αἰῶθεν ἡμῶς ἴλεως ἐποπιεύουσα, νῦν μὲν διεξάγῃς εἰρηνικῶς. ὅτι δὲ τὸ θεοῦ τῆς κρίσεως ἀκαταγμάτοις πρῶτον μετόχους τὸ

Γ ἐκ δεξιῶν τῶν ἀσπυρτων ἀποδείξεας, ἀρπαγμοσῶν εἰς οὐρανοῖς, καὶ μετ' ἀγγέλων ὑμῶν δὲ ἐσομῶν τὸ ἀκτίστου ἑομοιοῦς Τριάδος, τὸ ἐν Πατρὶ, καὶ Υἱῶ, καὶ ἀγίῳ Πνεύματι νοουμῶν τε, ἑ δὲ ἑξ ἑομοιοῦς, νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὲν.

NOTÆ.

EX omnibus Basilij Seleucix monumentis, hanc potissimam Orationem haud alienam à meo putavi, magnam partem Mariano fasciculo; eò maximè, quòd longè purior, pleniorque multis expletis lacunis, aliisque emendatis proditura esset, ope novi Codicis Eminentissimi Cardinalis Mazarini; ex quo præcipuè exscripsi. In alijs quoque Basilij deprehendi vsum Interpretem vitioso multis Codice, vt sæpe ei miracula sint, ac Basiliani flores, vbi lacunæ sunt, aliæque vitia scriptionis: vt non inutile moliturus esset opus, qui melioribus instructus Codicibus, Basilium integrum emendatiorem iterum prælo mandaret, vbi iam distracti sunt primò editi Codices.

1. *Ad ipsum ergo.* &c. ὃ λόγος ἐπανήτω. Erat editis ὃ λόγος ἐπανήτων. pro quo Interpres, legendum monet, τὸν λόγον. ve-

rùm eam ego hæctenus syntaxim ignoro. Quòd item sic reddat: *ad ipsam tandem nostra recurrat oratio*, planè significat, referre se ad Mariam, cum palam auctor ad Filium referat, cuius adhuc profequitur laudes, enarrans Incarnationis mysterium, antequam ad Mariam peculiariùs veniat, cum tamen exordio laudandam eam proposuisset: quo nomine excusat.

2. *Quà victus cecidisset, ruinam, in ipso instauraret.* ἐν αὐτῷ. Edita, ἐαυτῷ ἀνακαλέσεται: eodem vtrumque sensu: nihil benè expresso interpreti: vt ruinam sibi adscriberet devictus Adam. Ridicula certè ratio incarnationis, quæ magis esset, non incarnationis ratio, vt Deus noluisse nostri misereri.

3. *Misericordiâ implens.* ἐλέους πληρώσασα. Daufqueius existimat legendum ἐλάει: eò quòd vrinatores olei præsidio sese ab aquis

quis tumentur, vt aëris aliquid ac spiritus sub illis attrahant, quam eorum artem declarat ex Philostrato in vitâ Apollonij, exque Plinio lib. 2. cap. 103. Ego malim retinere, quod etiam MS. Codex representat; nec aliò putem respexisse auctorem, quàm ad verba Eccles. 36. vers. 1. *Ostende nobis lucem miserationum tuarum.* Tametsi enim Græca modò non habent, valde illa confusa ac mutila in eo capite, ac aliquot aliis eiusdem libri; habuerunt tamen quibus ille vsus est, vt etiam quibus Vulg. Interpres. Sicque fere inuenias Sanctos, sacra

fuis verba intexere; vt penè ridiculos habeam, qui iis illustrandis profana quæque proferunt, paucaque admodum ex Scripturâ. Metaphorâ hac vrinatorum vsus est ipso statim exordio, clarâ iam sanato textu ex MS. Codice, exque nouâ versione.

4. *Maior enim quomodo, &c.* ἡσπ τὸ πῶς: Nihil clariùs literâ; vt incarnationis modus sit inexplicabilis. At Dausqueio non placet, sibiq; ipse arrogat, vt legat ἡσπ τὸ πῶς: que minus probata lectio est: nec alię admodum coherēt, quas subiungit: vel ἡσπ τατος *supra quiduis*: vel ἡσπ θεος, *prædiuinus.*

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῆς Χρυσσοῦμου, εἰς τὸν διαγγελισμὸν τῆς ἡσπενδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.

B S ANCTI PATRIS NOSTRI *Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani, in Annuntiatione gloriosissima Dominae nostrae Dei Genitricis.*

ΠΑΛΙΝ χάρᾶς διαγέλια · πάλιν ἐλδοθείας μινύματα · πάλιν ἀνάκλιτοις · πάλιν ἐπάνοδος · πάλιν διφροσωῆς φωνή · πάλιν δουλείας ἀπαλλαγῆ. ἄγγελος μὲν πρῶτον λαλεῖ, ἵνα μηκέτι γυναικὶ ὀμιλήσῃ ὁ ἴσφις. τὰ μινύ, φησὶ, τὰ ἔκτω, ἀπετάλη Γαβριήλ ὁ δευτέρου ἄγγελος, ἡσπ τῆ Θεοῦ πρῶτον μεμνησμενὸν αἰδρί. ἀπετάλη Γαβριήλ, τὸ παγκόσμιον μινύων σωτηρίῳ · ἀπετάλη Γαβριήλ, φέρων τὰ Ἀδάμ ἡσπ οὐραφῶ αἰακλήσεως · ἀπετάλη Γαβριήλ πρῶτον, ἵνα τὸ ἀπὸ τῆς θήλεως εἰς πινύ μεταβάλλῃ · ἀπετάλη Γαβριήλ, ἄξιον διτρεπίσαι τὰ χεθαρῶ νυμφίῳ τὸ γάλακτον · ἀπετάλη Γαβριήλ, ἡσπ νυμφεῶσαι τὸ πλάσσμα τὸ πλάσσειν · ἀπετάλη Γαβριήλ πρῶτον τὸ ἐμφυχον τῆ βασιλέως τῆν ἀγγέλων παλάτιον · ἀπετάλη Γαβριήλ πρῶτον, μεμνησμενὸν μινύ τὰ Ἰωσήφ, τηρουμνύου δὲ τὰ Ἰησοῦ τὰ τῆ Θεοῦ ἡσπ · ἀπετάλη δουδὸς ἀσώματος, πρῶτον δούλιον ἀμόλιτον · ἀπετάλη ὁ ἀμύρτας ἐλεύθερος, πρῶτον τὸ φθορῆς ἀεπίδεικτον · ἀπετάλη λύχνος, ἡσπ μινύων τὸ ἥλιον τὸ δικαιοσυνῆς · ἀπετάλη ὄρθεος, πρῶτον τῶν ἡμέρας · ἀπετάλη Γαβριήλ, δηλῶν τὸ ἐν κόλποις τῆ πατρῆς, ἡσπ ἐν ἀγκάλας τῆ μητρῆς · ἀπετάλη Γαβριήλ, δεικνύς τὸ ἐν θέρνῳ τῆ ἐν σπηλαῖῳ · ἀπετάλη ἡσπ Γαβριήλ, βοῶν τὸ τῆ βασιλέως [μεγάλου] μυστήριον. μυστήριον γυναικὸν πύσῃ, οὐχ ἐρμινυθόμνον πολυπρῶτα μυστήριον πρῶτα κινούμνον, οὐ ζυρσατούμνον. μινύ

R VRSVS gaudij felix nuntius; rursus libertatis indicia; rursus reuocatio; rursus reditus; rursus lætitiæ vox; rursus à seruitute liberatio. Colloquitur cum Virgine Angelus, vt ne amplius serpens sermonem conferat cum muliere. *In mense, inquit, sexto, missus est Gabriel Archangelus à Deo, ad Virginem desponsatam viro.* Missus est Gabriel, qui totius mundi salutem nuntiaret: Missus est Gabriel, qui Adamo subscriptionem reuocationis ferret: Missus est Gabriel ad Virginem, vt muliebris sexûs infamiam in honorem transmutaret: Missus est Gabriel, vt purissimo sponso dignum thalamum præpararet: Missus est Gabriel, vt Creatori creaturam desponsaret: Missus est Gabriel ad animatum Regis Angelorum palatium. Missus est Gabriel ad Virginem, desponsatam quidem Ioseph, sed reseruatam Iesu Dei Filio: Missus est incorporeus seruus, ad Virginem intemeratam: Missus est immunis à peccato, ad eam quæ corruptionis omnis expers esset: Missa est lucerna, vt solem iustitiæ denuntiaret: Missus est diluculum, quod præcursor foret lucis diurnæ: Missus est Gabriel, vt eum prædicaret, qui in sinu est Patris, atque in vlnis matris: Missus est Gabriel, vt eum ostenderet qui in folio, ac qui in speluncâ: Missus est Gabriel, qui magni Regis proclamaret sacramentû. Sacramentum, inquam, quod fide innotescat, non curiositate explicetur: sacramentum quod adoretur, non ingenio hu-

Ed. d. p. 101
ἐν γ. ἀμύμν
π.

Ed. μινύου.

Ed. νυμφεῶσαι

Ed. μινύου.

Ed. τῆ πατρῆς.

Ed. σπηλαῖῳ

LUC. I. V. 25.

mano ponderetur; quod diuinis, non humanis rationibus expendatur; quod denique confiteamur, non metiamur.

In mense sexto missus est Gabriel ad Virginem. Quem tandem sextum mensem dicit? Ex quo scilicet felicem illum nuntium Elisabeth accepit; ex quo Ioannem concepit. Vnde id porro constat? Ipse tibi exponat Archangelus, dicens ad Virginem: Et ecce, inquit, Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium; & hic mensis sextus est illi, quae vocatur sterilis. Mense sexto. Sextus nimirum mensis est conceptionis Ioannis. Par enim erat vt miles praecederet: par erat vt anteuerteteret satellites: par deniq; vt Domini aduentus denunciator praecurreret. In sexto mense missus est Angelus Gabriel ad Virginem desponsatam viro: desponsatam, non copulatam: desponsatam quidem, verum conseruatam. Cur vero desponsatam? Ne citius Malus ille sacramentum disceret. Quod enim Rex per Virginem esset venturus, haud eum latebat. Nam & ipse audierat Isaia voces; Ecce Virgo habebit in utero, & pariet Filium; meritoque singula quaeq; Virginis obseruabat, vt cum adimpleri mysterium intelligeret, instrueret accusationem. Idcirco Dominus per desponsatam venit, vt Malus ille nesciret. Nam quae esset desponsata, deinceps oppignerata erat.

In mense sexto, missus est Angelus Gabriel ad Virginem desponsatam viro, cui nomen Ioseph. Audi quid de viro hoc, deque Virgine Propheta dicat: Dabitur liber ob signatus viro scienti literas. Quis iste liber ob signatus, nisi omnino immaculata Virgo? A quibus dabitur? A sacerdotibus scilicet. Cuinam vero? Ioseph fabro. Hic est ille Ioseph, qui honestis ante nuptiis coniunctus, exque iis susceptis liberis, vxorem amiserat: deincepsque castè vixerat, educans liberos in disciplinâ ac correptione Domini. Ita sanè cum Apostolus Paulus praedicationis ergo transfiret, vnumque ex eius liberis inuenisset, scripsit dicens. Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini; non quasi ex Mariâ virgine, sed ex Iosepho genitum. Quod igitur Sacerdotes, Iosepho ceu viro casto Mariam despondissent, eamq; illi expectantes nuptiarum tempus, commendassent; ac cum sic accipiens, intactam virginem conseruaturus esset; hoc ita diu antè praedixit Propheta: Dabitur, inquit, ob signatus liber,

Luc. 1. v. 36.

Isai. 7. v. 14. I

Isai. 29. v. 11.

Auctoris, de Iosephi nuptiis prioribus sententia. 2

Gal. 1. v. 19.

Α γάριον θεολογούμενον, οὐκ ἐρδυνώμενον· μυστήριον ὁμολοούμενον, οὐ μετρούμενον.

Τῷ μὲν τὰ ἕκτω, ἀπεστάλη Γαβριὴλ πρὸς πρῆνον. ποῖον ἕκτον μὲν λέγει; ποῖον; ἀφ' οὗ ἐξέτατο Ελισάβετ τὰ διαγέλια· ἀφ' οὗ τὸν Ιωάννην στείλαβε. ποῖον τὸ πρῶτον; ἐρμηνεύω σοι αὐτὸς ὁ Ἀρχάγγελος, λέγων πρὸς τὴν πρῆνον· καὶ ἰδοὺ, Φοῖν, Ελισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὐτὴ στείλει καὶ υἱόν· ἔσθ' οὗτος μὲν ἕκτος, αὐτῇ τῇ καλουμένη τείρα. Ἐν μηνὶ τὰ ἕκτω, λοιπὸν οὖν ἕκτος μὲν, τὸ συλλήψαι τὸν Ιωάννου. ἔδδ γὰρ πρὸς φάσαι τὴν φραπῶντιν· ἔδδ πρὸς λαβὴν τὸν δορυφόρον· ἔδδ πρὸς οδοπορῆσαι τὸν μίνυτιν τὴν δεσποτικῆς πρῆσιας. τὰ μὲν τὸ ἕκτω, ἀπεστάλη ἄγγελος Γαβριὴλ πρὸς πρῆνον μεμνησμευμένην αἰδρί· μεμνησμευμένην, ἔσσημμένην· μεμνησμευμένην μὲν, τησμευμένην δὲ. ἔσθ' ἡ μεμνησμευμένη; ἵνα μὴ τὰ χροῖον μάθῃ ὁ πονηρὸς τὸ μυστήριον. ὅτι μὲν γὰρ ἔσθ' οὗτος ἕξαι βασιλεύς, ἡ δὲ ὁ πονηρὸς. τῷ γὰρ Ησαίου καὶ αὐτὸς ἡκούσατο φωνῶν· Ἰδοὺ ἡ πρῆνος ἐν γαστρὶ ἔξεί, καὶ τέξεται υἱόν· καὶ ἕκαστα εἰκότως πρῆτηρ τὴν πρῆνον, ἵν' ὅπου ἀοσιταὶ ὅτι τελείτο τὸ μυστήριον τῶτο, ἔξαρτύσθ' ἡ φῶν. ἔσθ' τῶτο ὁ δεσπότης ἔσθ' μεμνησμευμένης ἐλήλυθεν, ἵνα τὴν πονηρὸν λάθῃ· ἡ γὰρ μεμνησμευμένη, κατηγυῶτο λοιπὸν.

Τῷ μηνὶ τὸ ἕκτω, ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ πρὸς πρῆνον μεμνησμευμένην αἰδρί, ὃ ὄνομα Ιωσήφ. ἀκουσον τί πρὸς εἶ ἀνδρὸς τῆτου, καὶ τὴν πρῆνον, ὁ ποροφῆτης φησί. δδ θῆσε) ἐσφραγισμένων βιβλίων, αἰδρί εἰδὸπι γράμματα. τί τὸ ἐσφραγισμένον βιβλίον, ἡ πρῆτος ἡ ἀμόλυτος πρῆνος; πρὸς τὸ τίπος δδ θῆσε); πρὸς τὴν ἱερέων δηλοσί. τί τὸ τῶτο; ἔσθ' τεκτονι Ιωσήφ. ἔσθ' ὁ Ιωσήφ σεμνοῖς γάμοις πρὸς σμιλήσας πρὸς τερρον, καὶ γμνήσας υἱοῖς, ἀπεβάλετο τὴν γυναικα, καὶ λοιπὸν διήγησεν ἐν σωφροσυνῇ, ἐν τέρφων τοῖς παῖδας ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου. ἀμέλει γμῶ πρῆλων εἰς τὸ κήρυγμα, ὁ ἀπόστολος Παυλὸς, καὶ ἕνα τὴν τῆτου θρησκῶς υἱόν, γράφει λέγων ἔτερον δὲ τὴν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ιάκωβον τὸν ἀδελφὸν τῆ Κυρίου· ἔσθ' ὡς οὐκ τὴν πρῆνον Μαρίαν, δδ οὐκ ἔσθ' Ιωσήφ γμνήσθη. ἔπει οὖν οἱ ἱερεῖς, ὡς σάφρονι τῷ Ιωσήφ ἡρμόσθη τὴν Μαρίαν, καὶ πρῆθεντο αὐτῇ, γάμου κατὸν ἀναμύοντες· ἔμελλε δὲ ἔσθ' λαμβάνων τηρεῖν ἐν ἀφθαρσίᾳ τὴν πρῆνον, τῶτο τὸ πρῶτον ὁ πρὸς φῆτης πρὸς λαβεφώνησε. δδ θῆσε τὰ φησι, τὸ ἐσφραγισμένον βιβλίον αἰδρί εἰδὸπι

Duc. 1. v. 36.

Impr. 1. v. 14.

Ed. 1. v. 14.

γραμματα· τουτις, γαρ οις προσμιλησθη· Α
 και ερει, ου δυναμη αιαγαλναι· δεχθη ου δυνα-
 σαι, ω Ιωσηφ; ου δυναμη, φησιν, αιαγαλναι· ο
 γδ βιβλιον εσφραγισα· την τηρουμνον; τω δι-
 μιουργω τω όλων, κατοικηθειον φυλατομνον.
 Αλλ' επι το σφραγισμνον επδμελθωμνον.

Τω μιλω τω εκτω, απεσλη Γαβριηλ πωρς
 πρηνον, πδμτως που τοιαυτας εντολας δεξα-
 μνος· δεδω, φησιν, ω " αρχαγγελε· εσωρυ-
 γος γμου· φοβερω μωθειου· αποκεχυμνομω
 δεχθησον τωμωπ· εις διαζητησιν τω πλανη-
 θεντος Αδαμ κατελθειν, απο τω εμω οικτηρ-
 μω επειρωμη· αμωπια, τ' κατ' οικια τ' εμω
 πλασεντα, επαλαμωσε· ο τω εμω χρω ενσα-
 δεσσε δημιουργημα· ημωρωσεν οωρ' επαλα
 κελος· ο λυκος ο εμω θρεμμα κατδμεμεται·
 ερημων οτι τω πωρα δεισου ο οικηθειον· ο ξυ-
 λον τ' ζωης απο τ' φλογινης ρομφαιας φυλαπε-
 ται, ε κελκειται τ' εσφης ο χωρειον· ελεα τ' πο-
 λεμηθεντα, ε συλλαβεσθαι τ' πολεμων βωλομη.

αφθειν θελω पासας τω τω ουρανω δυναμεις·
 σοι μωω παρρω ο μωθειου· πωρς τω πρηνον
 Μαριαν παρευημι· απελθε πωρς τ' εμω ψυχον πο-
 λιν, πωει ης ο πωρφητης ελεγε· δεδωσαμωρα
 εραληθη πωει σου, η πολισ ε Θεου· απελθε
 πωρς τ' λογικω μου πωρα δεισων· απελθε πωρς τ'
 πυλιω τ' αιατολης· απελθε πωρς ο αξιον εμω
 ε Λογω κατοικηθειον· απελθε πωρς τ' δωτε-
 ρον οπι γης ουρανον· απελθε πωρς τ' κωφω νεφε-
 λω, μλωσων αυτη τ' ερημω προισια τ' ομωρον·
 απελθε πωρς ο εμω ητοιμασμνον αγιασμα· απ-
 πελθε πωρς τ' πασαδα τ' εμησ ενδυθροπησεω·
 απελθε πωρς τ' κωραον νυμφωνα, τ' κτ' ερχε
 μου ημνησεω ραλησων εις πα ωτα τ' λογικω κωω-
 τω· επιμωσαμωι τ' ακησ τω εισοδοις· Αλλα μη
 δουβησισ· μη παρθεω τ' ψυχω τ' πρηνου·
 οπωικωσ τω αγιασμαπ φαητι· πωρτω αυτη
 φωνω χρωσ διαβοκωσων· συ ειπε τη πρηνω
 Μαριαμ ο, χαιρε κωρατωμνη, ινα εγω ελεησω
 Ευω τω κωκακαμωριω.

Ηκουσεν ο απελος τωμωτα, ε κωθ' εαυτον ως ειχθς
 ελωγιετο· ξενον ο πωραμα· ηωρβαρον τ' εννοισα,
 ο λαουμνον· ο τοις Χερουβιμ φοβερωσ, ε τοις
 Σεραφιμ ατεωρητος· ο पासας τωσ αγγελικωσ
 δυναμεισιν ακωτδρωμωσ, ηλικω σελυχιω εν πα-
 γαλλετα, κωρη; αυτω πωρσωπον πρδουσαι μλωμ-
 μωλλον δε, εισωδων δι ακησ οπιρωγεται; αυτη κω ο τ'

*A viro scienti literas : hoc est ; qui iam
 nuptiis fuerit copulatus : & dicit , Non
 possum legere . Quare vero non potes , o
 Ioseph ? Non possum , inquit , legere . Ob-
 signatus enim est liber . Cui reseruatius ?
 Omnium rerum artificii reseruatius ha-
 bitaculum . Ceterum ad propositum
 redeamus .*

*In mense sexto missus est Gabriel ad
 virginem : haud dubium quin acceptis
 eiusmodi mandatis . Huc ades , o Ar-
 changele : Esto minister formidabilis
 mysterij : famulare occulto sacramen-
 to . Ut ad requirendum Adamum , qui
 aberravit , descendam , a meis compel-
 lor miserationibus . Peccatum enim ,
 cum qui ad imaginem meam efforma-
 tus erat , exoletum reddidit ; manuum
 mearum opificium vitiauit ; obscuravit
 pulchritudinem quam efformavi . Lu-
 pus , meum pecus depascitur : desertum
 est domicilium paradisi : Lignum vitæ
 à gladio flammeo custoditur , ac deli-
 ciarum locus occlusus est . Miseret me
 illius qui oppugnatur , & hostem com-
 prehendere statui . Cælorum Virtutes
 omnes latere volo ; tibi vni hoc credo
 secretum . Vade ad virginem Mariam :
 perge ad animatam civitatem , de qua
 dixit Propheta : Gloriosa dicta sunt de te ,
 civitas Dei . Vade ad rationalem meum
 paradisum : abi ad portam Orientalem :
 abi ad dignum me Verbo habitacu-
 lum : abi ad alterum in terris cælum :
 abi ad nubem leuem , meique aduen-
 tûs imbrem illi annuncia . Perge ad san-
 ctuarium mihi præparatum : perge ad
 incarnationis meæ thalamum . perge ad
 nuptiale cubiculum meæ secundum
 carnem natiuitatis . Loquere ad aures
 rationalis arcæ ; præpara mihi auditus
 ingressum . Sed vide ne Virginis ani-
 mum perculeris , aut perturbaveris .
 Modeste illi sanctuario te siste : primam
 illi vocem lætitiæ funde . Tu Mariæ di-
 cito , Ave gratiâ plena , vt ego miserear
 Eux , ærumnis ac malis cumulata .*

*E Vbi hæc Angelus audisset , eiusmodi
 quædam apud semet ipse , vt conicere
 est , cœpit cogitare . Mira sanè res ista ;
 verbum hoc , mentem cuiusvis excedit .
 Qui Cherubim ipsis est formidabilis ;
 quem Seraphim contueri non possunt ;
 quem nulla Angelicæ Virtutes cogita-
 tu assequi valent ; qualem congressum
 puellæ pollicetur ? Sux ipsius personæ
 aduentum denuntiat , seu potius ingres-
 sum ei per auditum promittit : & qui E-*

Deus Verbum ad Gabrielcm

Psal 86. v. 2.

Gabrielis sen- sa ac cogita- tiones.

uam condemnauit, ad eius filiam co-
honestandam vsque aded incitatur? ait-
que, Præpara mihi auris ingressum? Er-
gone venter eum capiat, cui à naturâ
est vt capi non possit? Tremendum re-
uerâ mysterium.

Dominus ad
Gabrielem.

Hæc cum apud se cogitaret Angelus,
Dominus ad ipsum ait: Quid percelleris
ac perturbaris, ô Gabriel? Nonne
nuper ad Zachariam à me missus fuisti?
Nonne illi fœlicem nuntium natiuitatis
Ioannis attulisti? Nonne Sacerdoti fidem
adhibere recusanti, silentij pœnam
infixisti? Nonne senem vocis priuatione
damnasti? Nonne tu quidem sententiam
tulisti, ego verò confirmaui? Nonne
annunciationem tuam opus ipsum continuo
consecutum est? Nonne concepit sterilis?
Nonne obediuit vulua? Nonne sterilitatis
morbus abscessit? Nonne naturæ torpor
aufugit? Nonne ea nunc fegetibus abundat,
quæ frugibus antea penitus carebat? Num
apud me Creatorem, impossibile est
omne verbum? Quomodo ergo te dubitatio
inuasit?

Iterum Gabriel.

Quid ergo rursus ad hæc Angelus?
Domine, inquit, defectus naturæ sanare;
morborum tempestatem sedare; membra
emortua ad vitalem vim reuocare; liberorum
procreationem naturæ imperare; sterilitatem
in membris iam exoletis tollere; stipulam
senectute confectam in formam herbescentem
transmutare; tellurem infœcundam statim
reddere manipulorum feracem, opus est
quod tuâ virtute ac potentiâ perfici solet.
Testisque est Sarra, & post eam Rebecca,
ac rursus Anna, quæ cum molesto sterilitatis
morbo laborarent, à te postea fuerunt liberatæ.
Virginem verò nullo viri vsam congressu parere,
sublimius est legibus naturæ. At etiam
ruum aduentum puellæ polliceris. Cæ-
lite ac terræ fines non capiunt, quo pacto
ergo te capiet vterus Virginis? Tum ad
eum Dominus: Quomodo inquit, me potuit
capere tabernaculum Abraham? Cui respondit
Archangelus: Nimirum quia habuit hospitali-
tatis pelagus. Deinde considera Domine;
illic visus est Patriarchæ in tabernaculo iuxta
viam posito, quique omnia implet, pertransi-
stisti. Quomodo autem feret Maria igne
diuinitatis? Thronus tuus ardet indeficienti
igni collustratus, illumque Virgo ferre poterit
vt non comburatur? Sane quidem; si læsit
ignis rubum in de-

Gen. 18, v. 10.
& 25, v. 21. &
1. Reg. 1, v. 18.

A Εὐὰν καταδικάσας, τίω αὐτῆς θυγατέρα δόξαι
ζειν ποσὸτον ἐπείγεται; καὶ λέγει, ἐποίμασά
μοι τῆς ἀκυσῆς τὰς εἰσόδοις; καὶ διώεται γαστήρ
χωρεῖν τὸν ἀχώρητον; ὄντως φοβερὸν τὸ μυ-
στήριον.

Τοιαῦτα τὸ ἀγγέλου ἐνθυμηθέντος, ὁ δεσπότης
Φησὶ πρὸς αὐτόν· ἢ παρὰ τὴν καὶ ξενίαν, ὡς Γα-
βριὴλ; ἢ πρὸς τὸν ἐμὸν ἀπεσάλῃς πρὸς Ζα-
χαρίαν τὴν ἱερέα; ὅτι ἔδωκας αὐτῷ τὰ τῆς ἁγνή-
σεως Ἰωάννου διαπέλια; ὅτι ἀπιστοῦντι τῷ ἱε-
ρεῖ, τὸ τῆς σιωπῆς πρὸς σήγαγες πρὸς ἑστίμον; οὐ
κατεδίκασας τὸ πρὸς ἐούτι τῆς ἀφωνίας; οὐχὶ οὐ
ἀπεφύγῃς, ἐγὼ δὲ ἐκύρωσα; οὐ τῷ διαπέ-
λισμῷ σου τὸ ἔργον ἐπηκολούθησεν; οὐ σωέ-
λακεν ἡ εἶσα; οὐχ ἠσπῆκουσεν ἡ μήτρα; ὅτι
ἀνεχώρησε τὸ ἀκαρπίας ἡ νόσος; ὅτι ἐφυγῆναι τὸ
τῆς φύσεως; οὐκ ἔστι σαχοφοροῦσα, ἢ
πρὸς τὸν μὴ καρποφοροῦσα; μὴ ἀδυνατεῖ πρὸς
ἐμοὶ τῷ κλισίῳ [πάν] ῥῆμα; πῶς οὖν ἀμ-
φιβολία πρὸς ἐβλήθη.

C Τί οὖν πάλιν ὁ ἀγγελος· δέσσοντα· τὸ, θεο-
πέδουσα τὰ τῆς φύσεως σφάλματα· τὸ, δὲ γλυκύου
τῆς πατρῶν τῆς χριστιανῶν· τὸ, νέκρωσιν μελῶν πρὸς
ζωπικῶν ἀνακαλέσασθαι διώαμιν· τὸ, ὅτι πᾶ-
σαι τῆς φύσεως παιδοποιίας ἐνέργειαι· τὸ, λυσοῦ
εἰρωσιν ἐν ἡσυχίᾳ μέλει· τὸ, γενομένην
καλάμῳ μετασηματίσαι πρὸς χλοηφόρον ἄνθη-
μα· τὸ, τῶν ἀρῶν ἀρῶσαν δραγματῶν δὲ ἀφῆκε
αἰαδεῖσαι μητέρας, ἔργον τῆς οὐρανῆς διώα-
μεως, ὅτι σιωπῆς τελευτήσῃ· ἔμψυχοι
Σάρρα· καὶ μετ' αὐτῶν Ρεβέκκα· καὶ πάλιν Anna,
τῶν χαλεπῶν τῆς εἰρωσῆς δουλεύουσαι πάσῃ, εἰ-
τα πρὸς σου τίω ἐλάθησαν δόξα μὲναι· τὸ δὲ
πρὸς τὸν τεκεῖν μὴ σιωπῆς ἀδρι, αἰώτε-
ρον ἔστι τῆς νόμων τῆς φύσεως. ἀλλὰ καὶ τῶν οὐ-
ἐπαγγέλλῃ τῆς παιδὸς προοισίαν· οὐρανοῦ καὶ γῆς οὐ
χωρεῖ σε τὰ ὄρατα, ἔτι πῶς χωρήσῃ μήτρα πρὸς
νική; καὶ ὁ δεσπότης Φησὶ πῶς με ἐχώρησεν ἡ σιωπῆ
τῆς Ἀβραάμ; ὁ δὲ ἀγγελος Φησὶ· ὅτι εἰς
τὸ φιλοξενίας τὸ πέλαγος· εἰτα νόσον δέσσοντα·
ὅτι ὡφθῆς τῶν πατεριῶν ἐν τῆς προοισίαν σιω-
πῆς, καὶ πρὸς ἀμαρτίας, ὅτι τὰ πάντα πληρῶν· πῶς δὲ
ἠσπῆκουσεν ἡ Μαρία τὸ πῦρ τῆς θεότη-
τος, ὁ θεός σου φλέγεται τῶν ἀνεκλήσῃ
πρὸς ἀμαρτίας, καὶ διώεται φέρειν
τῶν ἀκαταφλέκτως ἢ πρὸς τὸν; καὶ μὲν
εἰ ἐλάθη ἐν ἐρήμῳ τὸ πῦρ τίω

D Σάρρα· καὶ μετ' αὐτῶν Ρεβέκκα· καὶ πάλιν Anna,
τῶν χαλεπῶν τῆς εἰρωσῆς δουλεύουσαι πάσῃ, εἰ-
τα πρὸς σου τίω ἐλάθησαν δόξα μὲναι· τὸ δὲ
πρὸς τὸν τεκεῖν μὴ σιωπῆς ἀδρι, αἰώτε-
ρον ἔστι τῆς νόμων τῆς φύσεως. ἀλλὰ καὶ τῶν οὐ-
ἐπαγγέλλῃ τῆς παιδὸς προοισίαν· οὐρανοῦ καὶ γῆς οὐ
χωρεῖ σε τὰ ὄρατα, ἔτι πῶς χωρήσῃ μήτρα πρὸς
νική; καὶ ὁ δεσπότης Φησὶ πῶς με ἐχώρησεν ἡ σιωπῆ
τῆς Ἀβραάμ; ὁ δὲ ἀγγελος Φησὶ· ὅτι εἰς
τὸ φιλοξενίας τὸ πέλαγος· εἰτα νόσον δέσσοντα·
ὅτι ὡφθῆς τῶν πατεριῶν ἐν τῆς προοισίαν σιω-
πῆς, καὶ πρὸς ἀμαρτίας, ὅτι τὰ πάντα πληρῶν· πῶς δὲ
ἠσπῆκουσεν ἡ Μαρία τὸ πῦρ τῆς θεότη-
τος, ὁ θεός σου φλέγεται τῶν ἀνεκλήσῃ
πρὸς ἀμαρτίας, καὶ διώεται φέρειν
τῶν ἀκαταφλέκτως ἢ πρὸς τὸν; καὶ μὲν
εἰ ἐλάθη ἐν ἐρήμῳ τὸ πῦρ τίω

E τὸ φιλοξενίας τὸ πέλαγος· εἰτα νόσον δέσσοντα·
ὅτι ὡφθῆς τῶν πατεριῶν ἐν τῆς προοισίαν σιω-
πῆς, καὶ πρὸς ἀμαρτίας, ὅτι τὰ πάντα πληρῶν· πῶς δὲ
ἠσπῆκουσεν ἡ Μαρία τὸ πῦρ τῆς θεότη-
τος, ὁ θεός σου φλέγεται τῶν ἀνεκλήσῃ
πρὸς ἀμαρτίας, καὶ διώεται φέρειν
τῶν ἀκαταφλέκτως ἢ πρὸς τὸν; καὶ μὲν
εἰ ἐλάθη ἐν ἐρήμῳ τὸ πῦρ τίω

βάτων, βλαψή πούτως καί τίω Μαρίαν ἢ ἐμὴ πρόσοια. εἰ δὲ ἐκφοῖο ὁ πῦρ ὁ σιο-
 γραφῆσιν τίω τῆ ψικὸ μου πρὸς εἰς οὐ-
 ρανὸν πρόσοια, ἠρδύσε μὲν τοι τίω βάτων,
 καὶ οὐκ ἐφλεξε. τί αὖ εἶποις πρὸς τὴ ἀληθείας,
 οὐκ ἐν φλογὶ πρὸς, ἀλλ' ἐν γήματι ὑπὲρ κα-
 ταβανοῦσης.

Τότε λοιπὸν ὁ ἄγγελος ἐξεπλήρου ὁ πρὸς α-
 ρχὴν καὶ πρὸς τὸ πρῶτον πορβύθεις, ἐ εἰσελθὼν,
 πρὸς αὐτὴν ἐβόησε, λέγων. χαῖρε κεραιτωμένη,
 ὁ κύριος μετ' σοῦ. οὐκέτι ὁ διαβολὸς κατ' σὲ. ὅπου
 γὰρ ὁ πρὸς τὸν ἐτρωσεν ὁ πολέμιος, ἐκείνῃ πρὸς
 ὁ ἰατρὸς τὸ σωτηρίας τίω ἔμπλαστρον ἐπιτίθεισιν.
 ὅθεν ἢ τὸ πρῶτον τὸ εἰσοδοῦ ὁ θάνατος ἔχεν, ἐκεί-
 νην ἢ ζωὴν τίω εἰσοδοῦ τὸ ζωῆς ἐτεκτήνητο. ἀφ' ἡ-
 γωακὸς ἔρρηται τὰ φαῦλα. ἀφ' ἡγωακὸς πη-
 γαζεῖ τὰ κρείττονα. χαῖρε κεραιτωμένη. μὴ αἰ-
 σχμοῦ ὡς αἴτια κατὰ δίκης. μήτηρ γὰρ τῆ κατὰ δι-
 κάσματος ἐ λυτρώσατος γίνῃ. χαῖρε κεραιτω-
 μένη. χαῖρε τῆ χερβύσματος κόσμου νυμφοτόκε
 ἀμύδιτε. χαῖρε κεραιτωμένη, ἢ ἐν μήτρα τὴ τὴ
 μήτρῃς βυθίσασα θάλατον. χαῖρε ὁ ἔμφυχτος παῖς
 ὁ Θεοῦ. χαῖρε οὐρανὸς ἐ γῆς ἰσθμῶρον οἴκημα.
 χαῖρε κεραιτωμένη, τὸ ἀσχηρῆτος φύσεως χροῖον
 διρῦχρον. χαῖρε κεραιτωμένη, ὁ κύριος μετ' σὲ.

Ἡ δὲ δεσποσάσσα, πλαγίῳ τῷ ὀφθαλμῷ λέ-
 γοντα ἐσκόπει. καὶ ἐπὶ μὲν τῆ θεῶ τὸ ὄψιως ἐξε-
 νίετο. ποῖς δὲ λόγους ἐν τῇ ἐαυτῆς δεσποῖα ἐσάθ-
 μιζε. ποπαπὸς εἶ ὁ ἀσπασμὸς ὡν ὁ ξένος,
 λέγουσα. ξένῳ φωνῶ ξενίζεις φθείγεις ἄνθρωπος.
 ἢ ἀγνοεῖς τίω τῆ πρὸς αὐτῶν ὄντων σωνή-
 ραυ; ἢ δοκιμάσεις με εἰ δάλωτος τυγ-
 χῶν; ὁ μὲν γὰρ χαῖρε, πάντων τῶ πρὸς αὐ-
 τῶν κοινόν. ὁ δὲ, κεραιτωμένη, ξέ-
 νον. μάστιγα τῆς ἐπαγγελιορῶν γεσεβειδου
 βίου σμνότητος. ὅθεν αὐτῶν τῶ πρὸς αὐτῶν,
 ὀργίλῳ ὁ βλέμματι ὀλίγον πρὸς αὐτῶν
 διώξω τὸν ἠκοντα. ἀπίθι, ἀπίθι ἀνδραπε
 ἀπὸ θυρῶν ἐμῶν. ἐν πρὸς αὐτῶν ἐλήλυθας.
 οὐκ ἀρέσκεις μοι, νομίζων συλαγωγῆσαι με,
 ὡς εὖαι μητέρα γῆνους κρινού. οὐ νικήσῃ κελ-
 λος τὸ σὺς ὄψιως, σιωπῶν ἡ ἐγὼ. πρὸς πέ-
 νητα μητῆρα ἐμῶν. πρὸς τῆ ἐλθῆ ὁ γῆν, τῆ
 οἴκου μου ἀποδρατῆ. κατὰ λειψὸν τὰ ἐν τῶν
 μὴ ἀπάσης αὐτῶν. ἐν τῶν οὐκ ἀρεσκεις. ἀνα-
 χροῖ. συμφέρον σοι. ἐὰν ἐλθῆ, καὶ εἰδῆ σε
 ἐληλυθότα, καὶ ἐπαγγελιορῶν μοι τῶντα; ἀ καὶ

A ferro, laedet omnino & Mariam aduen-
 tus meus: sin autem ignis ille, qui divi-
 ni mei ignis è cælo aduentum adun-
 brabat, rubam quidem rigabat, mini-
 mē autem accendebat, quid existimas
 de veritate dicendum, quæ non in flam-
 mâ ignis, sed in specie pluviæ descen-
 dit?

Exod. 3. v. 25

Tum verò demum Angelus, rem im-
 peratam peregit; profectusque ad Vir-
 ginem, atque ingressus, eam his verbis
 compellauit: *Aue gratiâ plena; Domi-
 nus tecum.* Non iam amplius diabolus
 contra te: nam vbi primum hostis vul-
 nus infixit, ibi medicus salutis empla-
 strum imponit. Vnde mors primum
 egressum habuit; inde Vita ingressum
 vitæ parauit. Per mulierem oriebantur
 mala; per mulierem bona scaturiunt.
Aue gratiâ plena: Noli erubescere tan-
 quam damnationis causa; quippe quæ
 eius mater, qui damnatione addixit, re-
 demitque, reddaris. *Aue gratiâ plena.*
*Aue, + quæ mundo in viduitate seden-
 ti, immaculata sponsum paris. Aue gra-
 tiâ plena, quæ in vtero, matris mortem
 demerxisti. Aue templum Dei anima-
 tum. Aue cælo, ac terræ par habitacu-
 lum. Aue spatiosum naturæ incompre-
 hensibilis receptaculum. Aue gratiâ ple-
 na; Dominus tecum.*

Gabriel ad Mariam. Luc. 1. 28. 29.

At Virgo, animo excitata, toruo
 oculo dicentem attendebat: ac quidem
 nouitate spectaculi defixa erat; sermo-
 nes verò in suâ ipsâ mente librabat.
 Qualis, inquiebat, est noua ista saluta-
 tio? Nouam vocem nouus nuncius lo-
 queris. An nescis eorum morem, qui salu-
 tant? Num me exploras an facillè capi
 possim? Nam prima quidem vox illa
Aue, communis est omnium, qui salu-
 tant; altera verò, *gratiâ plena*, noua ac
 insolens; atque iis maximè, qui castæ
 vitæ pietatem vouerunt. Quamobrem
 vultu seuro, oculisque ad iram compo-
 sitis paulisper inspiciens, venientem
 fugabo. Abi, abi, ô homo, à meis fori-
 bus. Venisti à principio. Non mihi pla-
 ces, qui putes tanquam Euam commu-
 nis generis matrem deprædatum iri.
 Non vincet pulcher adspæctus tuus,
 quam habeo consuetudinem ad paupe-
 rem meum sponsum. Priusquam senex
 venerit, domo aufuge. Loco hoc cede:
 Noli cum petere: Æmulator est senex
 venerabilis: recede: abire expedit. Si
 quidem ille venerit, ac venisse viderit,
 mihi quæ hæc promittentem, quæ ne

Sandæ Ma-
 ritz cum Ga-
 briele vicarij
 dialogum.

humana quidem natura capere possit; cum tibi ipse molestiam asciueris, tum mihi luctum atque lacrymas. Verum Angelus nihil ea moratus salutare non cessabat in illa verba, *Aue gratiâ plena.*

Videns autem Virgo præsentis Angeli constantiam, aures diligentius explicauit, scire volens quid orator studio ageret: audiensque vocem, *Aue gratiâ plena*, nouum quid postea expectabat. Subiungit verò ille; *Dominus tecum.* Vbi tantum Virgo eam vocem audiuit, *Dominus tecum*, actutum oratorem interiorius vocauit. Siquidem Dominum tecum inuexisti, interiorius pete cubiculum, citòque edisere quorum causâ veneris.

Isai. 9. v. 6.

Ad quæ Angelus: *Ecce concipies & paries Filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel:* Hic erit Deus fortis; Princeps pacis; Pater futuri seculi. Illa ad Angelum: Necdum nuptiæ sunt; necdum est thalamus, ac iam est partus? Non habes quid agas? Si quo eges, accipiens abscede, nec importunè quod nescis prophetare. Enimuerò, vt quidem sim filium conceptura, vtique ex Ioseph. Tum Angelus: Non decipio; *Hic erit magnus.* At Virgo: Quis magnus? Sponsus meus pauper est, egòque planè ege-na: possessiones non habeo; pecuniis careo; non sumus illustri orti stemmate; ad hæcque trahor ad proficiendum: vtique verò etiam qui nascetur tanquam pariter vestigalis, didragma soluet; aisque, *Erit magnus?* Cessa, cessa, talia polliceri. Ad hæc verò Angelus: Non habes fidem illi quod minus est? maiori vel inuita habitura es: *Filius Altissimi vocabitur.* Tum Virgo: Modò, modòque, exi domo, ne Ioseph fortè audiat, ac annuntiet sacerdotibus; egoque coniugalis amoris iacturam faciam, illéque tibi securi ceruicem abscondat. Præterea mihi loqueris è terrâ, éque cellæ vestibulis, mihi que sponsum te è cælo adducturum promittis? Quænam verò illic natura nuptiis copulari cupit? Cælestia omnia, Spiritus sunt incorporei: quâ ergo ratione incorporea, corporibus consuetudine iungentur? Respondit Angelus: Propter corporea ac vacantia corpore. *Filius Altissimi vocabitur.* At Virgo: Vnde ergo patrem habiturus est, quem ex me ais nasciturum? Tum Angelus: Hoc vtique, Virgo, plurimam etiam admirationem habet: Et virum non cognosces, & quem dico paries, nec puer or-

τη αἰθερῆν φύσιν ἀχώρητα, ἀλλὰ καὶ σεαυτῶν προσενίσσης θλίψιν, καὶ ἐμοὶ πένθος καὶ δάκρυα. ὁ δὲ, ὁ χαῖρε κρησμετωμένη, ἀπ᾽ ἀγαπήτως ἐφθέγγετο.

Θεωρήσασα δὲ ἡ πρῆνεος τὴν ὀπιμονίαν τῶν πρῶτον, πρὸς ἐφῆπλωσε τὴν ἀκοὴν ἀκριβέστερον, βουλομένη μαθεῖν τὴν ἡκοντος τὴν αἰουδίαν. καὶ ὁ, χαῖρε κρησμετωμένη, ἀκούσασα, μὲν τῶντα ὀξεδέχετο πῆ. ὁ δὲ ἐπάγει· ὁ κύριος μὲν σοῦ. μόνον ἡκούσει ἡ πρῆνεος ὁ, ὁ κύριος μὲν σοῦ, ἐσώτερον ἐκάλει ὁ πάχος τῶν ἡκοντα.

Εἰ τὸ κύριον ἐνώχας μὲν σεαυτῶν, ἐσώτερον εἰσελθε, καὶ δι' ὧν πρὸς ἀγγέλους, ὁ πάχος διήγησται. καὶ ὁ ἀγγελος· ἰδοὺ συλλήψη, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεται ὁ ὄνομα αὐτοῦ Ἑρμαγούηλ. ὅτι ἔσται Θεὸς ἰσχυρὸς, ἀρχὸν εἰρῆνης, πατὴρ τῶν μέλλοντος αἰῶνος. ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν. οὐπω οἱ γάμοι· οὐπω ὁ νυμφῶν, καὶ ἡδη ποκετός; οὐκ ἐχῆς τί πρὸς ἔσαι; εἰ κρησμετωμένης, λαβὼν παρθένου, καὶ μὴ ἀκέρως ὁ οὐκ οἶδας πρὸς φῆτευε. ὁ μὲν εἰ καὶ συλλήψεται υἱόν, πάντως ἐκ τῶν Ἰωσήφ. καὶ ὁ ἀγγελος· μὴ ἀπατῶ· ὅτι ἔσται μέγας. ἡ δὲ πρῆνεος· ποῖος μέγας; ὁ μνήτωρ μου πένθος, καὶ γὰρ λίαν πτωχὴ· κτήματα οὐκ ἔσται ἀρχὴ μοι· κρησμετωμένης τῶν γῆν οὐκ ὄψημοι· μὲν τῶντα εἰς ἀπογναφίῳ ἐλκόμεθα· πάντως δὲ ὁ ἡκοντός, ὡς σωτελεσῆς τελέσῃ ὁ δίδραγμα· καὶ λέγῃς, ἔσαι μέγας; παῦσαι, παῦσαι τοιαῦτα ἡκοντός. ὁ δὲ ἀγγελος εἶπεν· οὐ πρὸς φῆτευε τῶν ἡκοντός; τῶν μείζονος, καὶ μὴ τέλης καταδέξῃ· υἱὸς υἱοῦ κρησμετωμένης. ἡ δὲ πρῆνεος εἶπεν· ἀρπὶ καὶ ἀρπὶ, τῶν οἴκου μου ἔξελθε· μὴ ἀκούσῃ ὁ Ἰωσήφ, καὶ ἀναπέλθῃ τοῖς ἱερεῶσι· καὶ ἐγὼ κρησμετωμένης συζυγίας πόθου, καὶ σκεπῆναι ἀποτεμεῖ πρὸς ἀγγέλους σου. ἔπειτα, ἐν γῆ μοι λαλεῖς, καὶ ἐν πρὸς φῆτευε κέλλης ἐμῆς, καὶ ὀξ οὐρανοῦ νυμφῶν ἐπαγγέλλῃ μοι φέρειν; καὶ ποῖα φύσις ὀπιμονική γάμου [ὀκτῆ] ὅτι;

Εἰ δὲ πρὸς φῆτευε. ὁ μὲν εἰ καὶ συλλήψεται υἱόν, πάντως ἐκ τῶν Ἰωσήφ. καὶ ὁ ἀγγελος· μὴ ἀπατῶ· ὅτι ἔσται μέγας. ἡ δὲ πρῆνεος· ποῖος μέγας; ὁ μνήτωρ μου πένθος, καὶ γὰρ λίαν πτωχὴ· κτήματα οὐκ ἔσται ἀρχὴ μοι· κρησμετωμένης τῶν γῆν οὐκ ὄψημοι· μὲν τῶντα εἰς ἀπογναφίῳ ἐλκόμεθα· πάντως δὲ ὁ ἡκοντός, ὡς σωτελεσῆς τελέσῃ ὁ δίδραγμα· καὶ λέγῃς, ἔσαι μέγας; παῦσαι, παῦσαι τοιαῦτα ἡκοντός. ὁ δὲ ἀγγελος εἶπεν· οὐ πρὸς φῆτευε τῶν ἡκοντός; τῶν μείζονος, καὶ μὴ τέλης καταδέξῃ· υἱὸς υἱοῦ κρησμετωμένης. ἡ δὲ πρῆνεος εἶπεν· ἀρπὶ καὶ ἀρπὶ, τῶν οἴκου μου ἔξελθε· μὴ ἀκούσῃ ὁ Ἰωσήφ, καὶ ἀναπέλθῃ τοῖς ἱερεῶσι· καὶ ἐγὼ κρησμετωμένης συζυγίας πόθου, καὶ σκεπῆναι ἀποτεμεῖ πρὸς ἀγγέλους σου. ἔπειτα, ἐν γῆ μοι λαλεῖς, καὶ ἐν πρὸς φῆτευε κέλλης ἐμῆς, καὶ ὀξ οὐρανοῦ νυμφῶν ἐπαγγέλλῃ μοι φέρειν; καὶ ποῖα φύσις ὀπιμονική γάμου [ὀκτῆ] ὅτι;

Εἰ δὲ πρὸς φῆτευε. ὁ μὲν εἰ καὶ συλλήψεται υἱόν, πάντως ἐκ τῶν Ἰωσήφ. καὶ ὁ ἀγγελος· μὴ ἀπατῶ· ὅτι ἔσται μέγας. ἡ δὲ πρῆνεος· ποῖος μέγας; ὁ μνήτωρ μου πένθος, καὶ γὰρ λίαν πτωχὴ· κτήματα οὐκ ἔσται ἀρχὴ μοι· κρησμετωμένης τῶν γῆν οὐκ ὄψημοι· μὲν τῶντα εἰς ἀπογναφίῳ ἐλκόμεθα· πάντως δὲ ὁ ἡκοντός, ὡς σωτελεσῆς τελέσῃ ὁ δίδραγμα· καὶ λέγῃς, ἔσαι μέγας; παῦσαι, παῦσαι τοιαῦτα ἡκοντός. ὁ δὲ ἀγγελος εἶπεν· οὐ πρὸς φῆτευε τῶν ἡκοντός; τῶν μείζονος, καὶ μὴ τέλης καταδέξῃ· υἱὸς υἱοῦ κρησμετωμένης. ἡ δὲ πρῆνεος εἶπεν· ἀρπὶ καὶ ἀρπὶ, τῶν οἴκου μου ἔξελθε· μὴ ἀκούσῃ ὁ Ἰωσήφ, καὶ ἀναπέλθῃ τοῖς ἱερεῶσι· καὶ ἐγὼ κρησμετωμένης συζυγίας πόθου, καὶ σκεπῆναι ἀποτεμεῖ πρὸς ἀγγέλους σου. ἔπειτα, ἐν γῆ μοι λαλεῖς, καὶ ἐν πρὸς φῆτευε κέλλης ἐμῆς, καὶ ὀξ οὐρανοῦ νυμφῶν ἐπαγγέλλῃ μοι φέρειν; καὶ ποῖα φύσις ὀπιμονική γάμου [ὀκτῆ] ὅτι;

Εἰ δὲ πρὸς φῆτευε. ὁ μὲν εἰ καὶ συλλήψεται υἱόν, πάντως ἐκ τῶν Ἰωσήφ. καὶ ὁ ἀγγελος· μὴ ἀπατῶ· ὅτι ἔσται μέγας. ἡ δὲ πρῆνεος· ποῖος μέγας; ὁ μνήτωρ μου πένθος, καὶ γὰρ λίαν πτωχὴ· κτήματα οὐκ ἔσται ἀρχὴ μοι· κρησμετωμένης τῶν γῆν οὐκ ὄψημοι· μὲν τῶντα εἰς ἀπογναφίῳ ἐλκόμεθα· πάντως δὲ ὁ ἡκοντός, ὡς σωτελεσῆς τελέσῃ ὁ δίδραγμα· καὶ λέγῃς, ἔσαι μέγας; παῦσαι, παῦσαι τοιαῦτα ἡκοντός. ὁ δὲ ἀγγελος εἶπεν· οὐ πρὸς φῆτευε τῶν ἡκοντός; τῶν μείζονος, καὶ μὴ τέλης καταδέξῃ· υἱὸς υἱοῦ κρησμετωμένης. ἡ δὲ πρῆνεος εἶπεν· ἀρπὶ καὶ ἀρπὶ, τῶν οἴκου μου ἔξελθε· μὴ ἀκούσῃ ὁ Ἰωσήφ, καὶ ἀναπέλθῃ τοῖς ἱερεῶσι· καὶ ἐγὼ κρησμετωμένης συζυγίας πόθου, καὶ σκεπῆναι ἀποτεμεῖ πρὸς ἀγγέλους σου. ἔπειτα, ἐν γῆ μοι λαλεῖς, καὶ ἐν πρὸς φῆτευε κέλλης ἐμῆς, καὶ ὀξ οὐρανοῦ νυμφῶν ἐπαγγέλλῃ μοι φέρειν; καὶ ποῖα φύσις ὀπιμονική γάμου [ὀκτῆ] ὅτι;

ἀμωμος πρῆγος, καύσασα εἶπεν· εἰ πα-
 τέρα τούτου ζητεῖς, ἀρήσεις ὁσδέποτε· εἰ δὲ
 καὶ ὀρφανὸν νομίσεις, καὶ τούτου ἀπέτυχες. καὶ ὁ
 Ἰωσήφ· οὐ δὲ ψεύσασθα Μαρία διώσασθαι; πᾶς
 γὰρ διώσασθαι καὶ ὀρφανὸς μὴ ἔστι, καὶ πατέρα
 μὴ ἔχον; ἢ δὲ εἶπεν· ἐὰν εἶπω ὅ ἀληθὲς, οὐ
 πιστεύομαι. κριλίαν βλέπετε, καὶ τὸν κρυπτό-
 μῃον κύριον οὐχ ὄρας. γαστέρα κατόμοις, καὶ
 οὐ λογίζῃ τὸν ἐκ γαστρὸς πατρὸς ἑωσφόρου ἐκ
 πατρὸς γνηθέντα, ἐκεῖ αὐλιζόμενον. ἐὰν εἶπω
 σοὶ ὅ εἶπέ μοι ὁ ἀγγελος, ἔρεῖς, ὅτι ἐαυτῇ μῦ-
 τυρεῖς· ἢ μῦτυεῖα σε οὐκ ἔστι ἀληθῆς· φέρε
 τοὺς ἀκηκόοντας· δὸς τοὺς πρῆγῶτας· ἀγε ἀλη-
 θεύοντας μῦτυρας· καὶ αἱ ταῦτα ζητεῖς, ἀρή-
 σεις ὁσδέποτε. εἴς γὰρ δι' ἐνός, πατρὸς μίαν ἀπέ-
 σαλται· μόνος δὲ μονογενῆ, καταμόνας ἐγάλησεν.
 ὁσδεῖς πρῶτον, ὅτι ὁσδεῖς τῆς πικρομῆρου πατῆρ
 ἔμελλενεῖ).

Ὡς δὲ ἤπίετῃ τῇ πρῆγῶ, ὑπονοήσασθαι ὅ
 γυῖον λοιπὸν ἢ Μαρία, εἰς ἕτερον λογί-
 σμὸν ἦλθε, καὶ μὴ θέλουσα εἶπεν. ὅτι πολὺ
 ἀπιστοῦμαι ἀληθεύουσα. ἢ γαστήρ με παροδιδω-
 σιν. ὁ πᾶς μου κατηγορεῖ, ἐν κοιλίᾳ ἀλλό-
 μῃος. τί οὖν κατ' ἐαυτῆς ὅτι πλέον ἐρεθίζω
 τὸν Ἰωσήφ. πλέξω τῇ σιωπῇ τίω ἀπόκρισιν·
 εἴσω τῇ σιωπῇ τὰ χεῖλη, καὶ πατρὸς τὸν ἀγε-
 λον ἀοράτως δικάσομαι. ποδὲ τὰ νῦν ὑπαρ-
 χῆς, ὁ δὲ χαῖρέ μοι φηγεζάμωμος; ἐν ποίοις
 τόποις αὐλίζῃ, εἶπέ, ἵνα ἐκεί ὡσαύτως, ἔ-
 κρεμασθῶ παραήλω σῶ μέγερ ἐλθῶν πλη-
 εσφορήσεις τὸν Ἰωσήφ, πίνος υἱὸς οὗτος, ὁ εἰς
 ἐμὴν κοιλίαν σκιρτοβατῆν; οὐ φέρω τὸν παρ-
 εῦτιω ὑπὸ ὀδόντα γρηύζοντα. καὶ σὺ, ποῖα
 ἔστωα χρονίζεις, ἀγνοῶ. ἐλθέ, καὶ ὑπὸ ἐμοῦ
 διχολέκτισον.

Ταῦτα ἡ Μαρίας λεγούσης, ὅ τὰχος ὁ
 ἀγγελος πατρὸς τὸν Ἰωσήφ ὡσαύτως· ἔ πλη-
 εσφορήσεις αὐτὸν, τῆς ἐκβαλεῖν τίω παρθένον
 ἐκώλυσε· μὴ φοβηθῆς λέγων, Ἰωσήφ, ὡσα-
 ῥαβεῖν Μαριάμ τίω γυναικί σου. γυναικα, οὐ
 γάμου κρινονία, ἀλλὰ θεῶν μυστικῶν οἰκονο-
 μία. γυναικί σε λέγω, ἀλλὰ πατῆρ οὐχ ὑπερ-
 χῆς. πατέρα ὅτι γῆς μὴ ζῆτει, μηδὲ ἐν οὐ-
 ρανοῖς μητέρα. πάσης γὰρ ὀρφανίας, ἢ φύσις
 ἀπῆλακται. μόνος γὰρ ἐκ μόνου καταμόνας
 πατρὸς αἰώνων γρηύνηται· ὅτι πάλιν μόνος ἐκ
 μόνου, ὡς οἶδεν ὁ μόνος. μὴ ὀλιγοψυχίσης τίω

A *temerata Virgo gemitu ait: Si huius
 quæris patrem, nequaquam inuenies:
 Quod si etiam putaueris orphanum, ne-
 que hoc verum habet. Ioseph vero: Er-
 gone Maria mentiti potes? Qui enim
 fiat, ut non sit orphanus, patremque
 nihilominus non habeat? Ait illa: Si-
 quidem dixerò quod habet veritas, fi-
 dem non obtinebo. Vides ventrem, nec
 in eo vides occultatum Dominum. Cō-
 sideras vterum, nec eum cogitas, qui
 ex utero ante luciferum ex Patre genitus,*
 B *illic habitat. Siquidem dixerò quod mi-
 hi ille dixit, vicissim dicturus es; Tu testi-
 monium perhibes de teipsa: testimonium tuū
 non est verum: Ad duc eos qui audierint:
 Cedo eos qui affuerunt: produc veros
 testes: atq; ut ea requiras, haudquaquam
 inuenturus es. Solus enim à solo, ad so-
 lam missus est. Solus propter Vnigeni-
 tum solitariè locutus est. Nemo aderat,
 quando nec vllus edendæ prolis pater
 futurus erat.*

Plal. 109. v. 3
 Iean 8. v. 13.

C *Caterum cum ille Virgini non ha-
 beret fidem, subintelligens deinceps
 fœmina; nempe Maria; aliud cogitare
 cœpit, ac vel nolens dixit. Diu est, ex
 quo verum dicens non habeo fidem.
 Prodit me vterus. Puer accusat in eo fa-
 liens. Ut quid ergo amplius aduersus
 meipsam prouoco senem? Silentio res-
 ponsionem concinnabo: Labia taciturni-
 tate vinciam, ac inuisibili ratione
 cum Angelo causam agam. Vbinam
 modò existis, qui mihi dixisti Aue? Dic,
 quibus in locis verferis, ut eò profecta
 à tuo collo pendeam; donec veniens
 certiore reddas Iosephum, vndenam
 sit iste filius, qui in vtero meo salit?*
 D *Ferre non possum, ut senem audiam
 sub dentibus murmurantem. Tu verò
 haud noui quâ ratione moras trahas:
 Veni, ac causam meam age.*

Mariæ ad An-
 gelum expo-
 situlatio.

E *Dum Maria hæc loqueretur, statim
 Angelus ad Iosephum venit, remque to-
 tam certiùs edocens, vetuit ne eiiceret
 Virginem. Noli, inquit, ò Ioseph, ti-
 mere accipere Mariam coniugem tuam.
 Coniugem, inquam, non matrimonij
 comunione, sed diuinorum sacramen-
 torum dispensatione. Appello coniu-
 gem tuam, tametsi non es pater. Noli
 patrem in terrâ quærere, vti neque in
 cœlis matrem. Nilil quippè natura or-
 phani habet. Solus namque ex solo sin-
 gulariter ante sæcula natus est; siqui-
 dem iterum solus ex solâ, quâ solus scit
 ratione. Ne pusillo animo habeas ad*

Mariam, vt ne contristes natum ex Mariâ. Ne quæras *Quomodo*, vt ne lumen, iniuriâ afficias: Ne curiosius conditorium feruteris, nequando eius quod eo conditum est iacturam facias. Vas est incontaminatum; pignus sine maculâ; alabastrum nullâ infectû immunditie; nullo partus fatus semine; innupta puella; virgo thalamum nesciens; petra non excisa; hortus conclusus; fons signatus; ager non satus; plaga non confita; innarrabile miraculum; partus cogitatu maior. Quod si non credis meo sermone, expecta pariendi tempus: ac si quidem Maria aliorum more fœminarum lacrymas fuderit, ac ediderit gemitus, homo est, non Deus, qui in carne ex Mariâ natus est. Ad hæc Ioseph: Si ita hæc habent, ô Angele: quemadmodum iam locutus es: *Quare fremuerunt Gentes, & populi meditati sunt inania? Ad quem Angelus; Si vis scire, citò discce: Quia Dominus Nato dixit; Filius meus es tu, ego hodie genui te: quem decet gloria, honor, potestas, magnificentia, ac decor, nunc & semper, & in sæcula sæculorum: Amen.*

Psal. 2. v. 1.

Ibid. v. 7.

A Μαρίαν, ἵνα μὴ λυπήσῃς τὸν ἐκ Μαρίας. μὴ ζητήσῃς δὲ πῶς, μήποτε σοι ἀδικήσῃ ὁ Φῶς. μὴ πειραγάζου πλεῖν θηκῶν, μήποτε ζυμωθῆς πλεῖν ἐπιθήκῶν. ἀμώλωτον δὲ σκευὸς ἀσπίλον δὲ χειμήλιον. ἀπόλωτος ὁ ἀλάβαστρος. ἀσπερὸς ὁ τόκος. αὐμόφωτος ἢ κόρη. ἀπαλάμωτος ἢ πύργος. ἀλατόμητος ἢ πέτρα. κεκλεισμένος ὁ κήπος. ἢ πηγή ἐσφραγισμένη. ἀσπερὸς ἢ χώρα. ἀφύτευτον δὲ κλίμα. ἀδήγητον δὲ θαῦμα. ἀεινήτος ὁ τόκος.

B Εἰ δὲ ἀπίστεις μοι ταῦτ' λέγοντι, ἢ καὶ ἐν τῷ κυήσεως ἐκδόξῃ· καὶ ἐὰν δακρύσῃ καὶ στενάξῃ ἡ Μαρία ὡς αἱ λοιπαὶ γυναῖκες, αἰδομένης ὅτι καὶ οὐ Θεός, ὁ ἐν ἄρχῃ ἐκ Μαρίας γεννώμενος. καὶ ὁ Ἰωσήφ ἀπεκρίνατο· Εἰ ταῦτα οὕτως ἔχῃ, καὶ θῶς παρεΐφης ὁ ἄγγελος, ἵνα τι ἐφρυσάξῃ ἐδὴν, καὶ λαοὶ ἐμελέτησθαι κενά. καὶ ὁ ἄγγελος εἶπεν. Εἰ θέλεις μαθεῖν, ὁ τάχος διδάξῃ. ὅτι κύριος εἶπεν πρὸς τὸν γεννώμενον· ὅς μου εἶσὺ, ἐγὼ σήμερον γεννήσκει σε· ὅτι αὐτῷ παρέπει δόξα πρὸς κείνους· μεγαλοσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια· νῦν καὶ αἰεὶ, ἔ· εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

NOTÆ.

Quamquam sæpè edita est Chrysofomi nomine, habeantque passim sacri Græcorum libri illi inscriptam, haud tamen eius videatur, diuerso adedò stylo à gentinis ac indubitatis Chrysofomi monumentis. Gerardus Vossius vindicare conatur Gregorio Thaumaturg. ex fide Codicis Cryptæfer. in quo duabus aliis eiusdem argumenti subiecta erat, tanquam eiusdem, ac eidem inscripta. Cuiuscunque verò sit, eruditum est ac pium doctæ illius, ac piæ antiquitatis monumentum. Mouit præcipuè ad nouam editionem, quòd vix hæctenus mediam viderem prodidisse, medio ipso itinere abruptis dialogismis, quibus tota oratio dramaticè decurrit, ac quos singularis Codex Regius benè antiquus multis prosequeretur, eodem penitus dicendi caractere, cum præcedentibus: vt nihil dubium sit, ita antiquarium aliquem curtas, ex quo fere libri alij exscripti sint; vel exscribendi tædio, vel verbis quibusdam offensum, quæ tamen Christiana pietas, pio facillè auctori donauerit, ipsique characteri, quo scribit, ac quali scripserunt auctor Orat. in Descriptionem apud Athan. ac Proclus

Laudatione in S. Mariam, qui ipsi eadem de Mariâ, totoque inter ipsam ac Iosephum negotio hoc, ac liberiùs fortè, scripserunt. Vt ne Vossius Chrysofomo tribuat, facit, non stylus, cuius se non admodum accuratum censorem exhibuit, plerâque spuria vt genuina Chrysofomi admittens, sed singularis illa opinio de anteaactâ re vxorariâ Iosephi ante Mariæ nuptias, quam sic malè habet, vt velut inter damnatas hæreses referat. Ego nihil eo titulo abrogandam putauerim Chrysofomo; quin potiùs asserendam, vt alia consentirent, siquidem eius sententia est Comment. in Matthæum vt Maria Iacobi, ipsa esset mater Iesu: eamque opinionem nedum singularem non existimo, vt & longè antiquis scriptoribus communissimam habeam; in quorum omnium scripta vt hæretici suos eiusmodi fures insperferint, malè certè nobiscum agatur, vt simus aliquid ex Patribus aduersus hæreticos probaturi. Videri potest Leo Allatius in Eusthatij Hexaëm. quibus obiter Vossij censuram istam carpit.

1. Singula quæque Virginis obseruabat. Variant plurimum Codices. Lipomani Interpr. videtur habuisse ἐκείνας τὰς παραθέσεις.

cum reddat, singulas virgines observabat. Saul. *ἐκάσα παρετήρει τὰ πορροδέγματα*: potans marg. γρ. *ἐκάσης πορετήρει* · tanquam nimirum diuersas lectiones. Ducæus primam sequitur, redditque, *singula fortasse observabat, quæ de Virgine predicta erant*. Mihi non placet τὸ πορροδέγματα, quod & vix Græcum sit; legerimque πορροδέγματα · vt significet, obseruasse diabolū omnes, siue Virginis singulariter, siue vniuersim virginum affatūs ac salutationes, quod nosset, num ex viri illæ consuetudine parituræ essent, an ex diuinâ virtute: quem etiam sensum facit, quam Vossius ex Cryp-
B præfer. lectionem habet: *ἐκάστοτε παρετήρει τὸ παρθένου τὸ φδέγμα* · ac vel maximè, quod ea vox ad nuptias spectare videatur, siquidem πορροδεγήτρια. *dona vocabantur, quæ sponsus donabat pro ablatâ virginitate, ἀνακλυπτήρια* · Pollux.

2. *Vxorem amiserat. ἀπέβαλετο τὴν γυναῖκα*. Lipomani Interpr. *vxore repudiatâ*: quod sanè durius est, nec facilè cogitem de sanctissimi viri ac iusti nuptiis, vt aliquæ præcesserint desponsationem eius cum sanctâ Dei Genitrice. Mali certè ominis res visa esset, vt ita cum priori coniuge res

habuisset, alterius culpâ, vel fortè ambo-
 rum. Melius ergo iuxta aliam, eamque tri-
 tam eius vocis significationem, accedente
 morte amisisse putandum, sicque deinceps
 viduum, castum vixisse, ac sanctè proles
 educaffe: dignumque factum eximiâ vitæ
 sanctimoniâ, qui & virginibus, Mariæ con-
 iugio ac Iesu custodia præferretur.

3. *Dignum me Verbo. μετὸς τὸ ἄξιον ἐμοῦ τὸ λόγου οἰκνητέιον*. Deus ipse Verbum est qui interloquitur, vt tota statim series exhibet; quare inconsiderantiùs cùm Vossius, tum Ducæus, ipseque Lipomani Interpres, *abi ad habitaculum verbo meo dignum*: quomodò debuissent Græca habere τὸ ἐμοῦ λόγου; ac velut Pater loquatur: vel Verbi alterius Maria habitaculum dicatur, quàm ipsius quod in eâ caro factum est.

4. *Que mundo sponsum paris. νυμφοτόκε*. Sic benè Ducæus. At Vossius, *sponsa simul & mater*: quod nihil congruum est. Paulò inferiùs, τὸν δὲ μητέρας θυθίσαισα θάνατον · de Eux ac originis peccato intelligitur. Non habet Interpres Lipomani illud *matris*: Ducæus verò, siue eius typographus, malè iungit superioribus, *quæ in utero matris*, &c.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΚΥΡΕΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, ΕΙΣ ΟΠΑΠΑΝΤΙΩ Τῆ ΚΥΡΕΙΟΥ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΝΣΟΥ ΧΕΙΣΟΥ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΥΜΕΩΝΑ ΤΟΝ ΘΕΟΔΩΧΟΝ.

SANCTI PATRIS NOSTRI CYRILLI Hierosolymorum Archiepiscopi, de Domini nostri ac Saluatoris Iesu Christi Occursu, deque Symeone, qui Deum suscepit.

ΑΙ ΠΕ σφόδρα θυγάτηρ Σιών · κήρυττε χάρην θυγάτηρ Ιερουσαλήμ · γέρβουε λαός πόλεως τῆς τῆ Θεοῦ · σκικρῶτε πύλας καὶ τείχη Σιών, καὶ ἅσα ἢ γῆ · βοήσατε ὄρη, καὶ οἱ βουνοὶ μεγάλα σκικρῶσατε · ποταμοὶ κροτήσατε χεῖρας, καὶ ὄχλοι Σιών ἀειλαβετε, Θεοῦ παρουσίαν ἐν αὐτῇ βλέποντες. συμφωνεῖτω σήμερον τὰ οὐράνια τοῖς ἐπιγείοις, καὶ αὐμνεῖτω ἢ αἰώ μετὰ τῆς κῆτω Ιερουσαλήμ, ἀφ' ἧς Χεῖρον τὸν ἐν αὐτῇ οὐράνιον καὶ ἐπίγειον. οὐράνιον, νοεραὶ διωόμεναι ἀειχορδῶσατε ἐπίγειον, οἱ ἐπί τῆ γῆς σὺ ἀγγέλοις ὑμνεῖσατε.

Σήμερον γὰρ ὠφθη ὁ Θεὸς τῷ θεῶν ἐν Σιών · σήμερον δεδοξασμὴν ἐλαλήθη ἐπὶ σῶ, ἢ πόλις τῆ Θεοῦ Ιερουσαλήμ · ἢ πόλις τῆ βασιλέως τῆ μεγάλου. αἰοιγέτω τὰς πύλας τὰς

AVDE impensè filia Sion: prædica gaudium filia Ierusalem: choros duc popule ciuitatis Dei: gestite portæ, ac muri Sion, om-

nisque terra: clamate montes, collesque magnâ gaudij significatione exultate: flumina plaudite manibus; ac turbæ amplexamini Sion, quæ Dei in eam aduentum videatis. Conspirent ac consentiant hodie cum terrenis cœlestia, supernaque Hierusalem, cum eâ; quæ infernè, ac in terris est, propter Christum in illâ cœlestem atque terrestrem, canticis celebret. Circum cœlestem spirituales Virtutes choros ducite: terrestri, terræ incolæ vnâ cum Angelis laudes, ac cantica promite.

Hodie namque, visus est Deus deorum in Sion: Hodie gloriosa dicta sunt de re, ciuitas Dei Hierusalem; ciuitas Regis magni. Aperi portas ei, qui vniuersis

Zach. 9. v. 9.

Isai. 44. v. 23.
Psal. 113. v. 6.
Psal. 97. v. 8.
Psal. 47. v. 13.

Psal. 83. v. 8.
Psal. 86. v. 3.
Psal. 47. v. 3.

Ex antiquo Isgo Med. tom. 146. Collat. cum aliis aliis quæ hæmi-
 Cuius Max. in
 quibuslibet
 Cyrillo
 Alexandino.

Ed. & Maz.
 tom. 2. v. 1.
 Isgo Sifæ.
 de Pelt.

Pfal. 13. v. 7 & 106. v. 16.

Gal. 4. v. 4. Hab. 3. v. 3.

2

Isai. 6. v. 3.

Pfal. 46. v. 2. Pfal. 45. v. 9. Pfal. 150. v. 6. Pfal. 65. v. 4.

Dan. 7. v. 9. Hebr. 1. v. 2.

Cœlorum aperuit portas; quique in cruce, sepulchrorum portas aperuit, infernique illas à sæculo portas confregit; ac mirabili nouâque ratione, portas virginitatis conclusit. Hodie, qui olim Mosi in monte Sina, Deo congruâ ratione responsa ediderat, seruilem in modum legem implet, factus ipse sub lege. Hodie Deus à Themam in Sion venit: hodie cœlestis sponsus cum Dei Genitrice, suo illo thalamo, templum petit. Filia Hierusalem ei in occursum exite: Lætis gaudiis vero lumine lampades accendamus: animorum tunicas sponso Christo aptemus. Populi Gentium, vnâ cum Sion, manibus præferentes faces, obuiam procedamus: in templum, vnâ cum templo, Deoque ac Christo pariter ingrediamur: Cum Angelis canticum Angelorum, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth; pleni sunt cæli & terra gloria eius, altisonis vocibus personemus. Pleni sunt mundi fines bonitatis eius: plena eius laudis vniuersa creata: plenum omne humanum genus inclinationis, quâ se ille in eius modum demisit: cœlestia terrestria, subterranea, eius plena misericordiæ; plena miserationum; plena donorum; plena eius beneficiorum.

Ergo omnes gentes plaudite manibus: omnes fines terræ: venite & videte opera Dei: omnis spiritus laudet Dominum: omnis terra adoret: omnis lingua canat; omnis psallat; omnis gloriosè prædicet, puerum Deum; eundem quadraginta dies natum, ac prææternum: exili corpore puerum, ipsumque antiquum dierum: lactentem puerum, ipsumque factorem sæculorum. Infantem video, Deumque meum agnosco: infantem fugentem vbera, ac mundum alentem: infantem ciulantem, vitamque mundo, ac gaudium præstantem: infantem fasciis inuolutum, quique me à peccatorum fasciis, ac vinculis absoluat: infantem qui in matris vlnis carne indutus, veritate, & vt nihil desit, in terris verferetur, ipseque nihilominus in Patris sinu veritate, & vt nihil desit, existat in cœlis.

Infantem video ex Bethleem Hierosolyma ingredientem, nec à supernâ quicquam Hierusalem recedentem. Video infantem ex legis præscripto hostiam in templo offerentem; ipsumque nihilominus pias vniuersorum hostias in cœlis suscipientem: eundem in vlnis senis pro humani ratione corpusculi, at-

Α αὐοῖζαντι πᾶσι τὰς οὐρανοὺς πύλας, καὶ αὐοῖζαντι τῷ πᾶσι ἐπὶ τῆς γῆς πύλας, καὶ σωτείψαυη ἄδου τὰς ἀπ' αἰῶνος πύλας, καὶ συκλεισθῆναι τῶν δόξως τῶν πᾶσι τῆς γῆς πύλας. σήμερον ὁ πάλαι τῶν Μωσῆ χρηματίσας ἐπὶ τῶν ὄρειν Σινᾶ θεωρεπῶς, πληροὶ τῶν νόμων, ὑπὸ νόμον ἡμῶν, δουλοπῶρεπῶς. σήμερον ὁ Θεὸς ἀπὸ Θεμαὶ ἐν Σιών ἐρχεται. σήμερον ὁ οὐρανίος νυμφίος μὲν θεομήτορος πασάδος ἐν τῷ ναῶ τῶν γίνεταί. θυγατέρες Ἰερουσαλήμ ὄξελθετε εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν τὰς λαμπάδας φαεινὰς τῶν φωτῶν ἀληθινῶν ὄξελθετε. ἀληθινῶν τῶν νυμφῶν Χριστῶν ὄξελθετε. πῶσι χιτῶνας τῶν Ἰουδαίων τῶν νυμφῶν Χριστῶν ὄξελθετε. πῶσι μὲν τῶν Σιών, οἱ τῶν ἐθνῶν λαοὶ φωτοφοροῦντες ὑπάντησιν αὐτῶν ἐν τῷ ναῶ, σὺ τῷ ναῶ, καὶ Θεῶ καὶ Χριστῶ, σὺ τῶν ἀγγέλων. μὲν ἀγγέλων τῶν ἀγγέλων ὑμῶν βοήσων. ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος κύριος σαβαώθ πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῶν δόξων αὐτῶν. πλήρη τὰ ὄξελτα τῶν κόσμου τῶν ἀγαθότητος αὐτῶν. πλήρης πᾶσα ἡ κτίσις τῶν ἀνεσῶς αὐτῶν. πλήρης πᾶσα ἡ ἀϊθροπότης τῶν συγκαταβάσεως αὐτῶν τὰ ἔθνη, τὰ ἐπίγεια, τὰ κελυφθῶν, πλήρη τῶν δαυαγγηλίας αὐτῶν. πλήρη τῶν ἐλεῶς αὐτῶν. πλήρη τῶν οἰκίρων. πλήρη τῶν δωρεῶν. πλήρη τῶν ἐργεσιῶν αὐτῶν.

Τοιγάρου πᾶσι τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας: πᾶσι τὰ ὄξελτα τῶν γῆς, δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τῶν Θεοῦ. πᾶσα πνοὴ ἀνεσάτω τῶν κύριον. πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτω. πᾶσα γλῶσσα ἀσάτω. πᾶσα ἡ ψαλλέτω. πᾶσα δόξολογησάτω, παιδίον Θεὸν τεσσαρακονήμερον, καὶ ἑξωμῶνιον. παιδίον μικρὸν, καὶ παλαιὸν τῶν ἡμερῶν. παιδίον ἡλιθίον, καὶ τῶν αἰῶνων ποιητῶν. βρέφος βλέπω, καὶ Θεὸν μου γνωρίζω. βρέφος ἡλιθίον, καὶ κόσμον διατρέφον. βρέφος κλαυθμυρίζον, καὶ κόσμον ζωὴν, καὶ χεῖρας χεῖρῶν. βρέφος ἀπαργουῶν, καὶ τῶν ἀπαργουῶν μὲν τῶν ἀμῆρας λυγροῦν. βρέφος ἐν ἀγκύλαις μῆδης μὲν ἄλλοις ἀληθῶς ἀνεμιπῶς ἐπὶ γῆς, τῶν αὐτῶν, καὶ ἐν κελτοῖς τῶν Πατρῶν, ἀληθῶς καὶ ἀνεμιπῶς ἐν οὐρανοῖς.

Βρέφος βλέπω ἐκ Βηθλεὲμ εἰς Ἰερουσαλήμ εἰσερχόμενον, καὶ τῆς αἰῶ Ἰερουσαλήμ οὐδαμῶς χωρίζομενον. βρέφος βλέπω νομικῶς τῷ ναῶ ἡσάτω προσάγειν ἐπὶ γῆς. ἀλλ' αὐτὸν τῶν πᾶσι δωρεῶν ἡσάτας δωροῦν ἐν οὐρανοῖς. αὐτὸν ἐν ἀγκύλαις τῶν ἀρεσῶν οἰκονομικῶς, καὶ αὐτὸν ἐν ἔθνοις

Χερουβικόις θεοσφερόμοις· αὐτὸν προσφερόμενον ἔ
 ἀγγιζόμενον, ἔ αὐτὸν τὰ πνεύματα ἀγγιζόντα καὶ κα-
 θάρσυντα. αὐτὸς ὁ δῶκεν, ἔ αὐτὸς ὁ ναὸς ὧν· αὐτὸς
 ὁ ἄρχιερεὺς, καὶ αὐτὸς ὁ θυσιαστήριον· αὐτὸς ὁ ἱερα-
 στήριον, [καὶ αὐτὸς ὁ προσεβύτων·] αὐτὸς ὁ προσφέρων,
 ἔ αὐτὸς ὁ ὑπὲρ κόσμου θυσία προσφερόμενος, καὶ
 αὐτὸς ὁ ἔύλων τῆ ζωῆς καὶ τῆ γνώσεως αὐτὸς ὁ ἀμνός,
 ἔ αὐτὸς ὁ πῦρ ἰσχυρὸν· αὐτὸς ἡ ὀλοκάυτωσις, ἔ
 αὐτὸς ἡ μάχαιρα τῆ Πνεύματος αὐτὸς ὁ ποιμὴν, καὶ
 αὐτὸς ὁ ἀρνίον αὐτὸς ὁ θύτης, καὶ αὐτὸς ὁ θυόμενος·
 αὐτὸς ὁ ἀναφερόμενος, καὶ αὐτὸς ὁ τῆ θυσιᾶν δεξιόμενος·
 αὐτὸς ὁ νόμος, ἔ αὐτὸς ὁ νῦν ὑπὸ νόμον γινόμενος.

Ἀλλὰ γὰρ φέρε λοιπὸν, τῆς αἰῆς τῆ ἡμέρας ἐκ τῆς
 ἱερῶν θείων ἀκούσασθαι. Φησὶ γὰρ αἰεὶ Χριστὸς
 ὁ θαυμάσιος Λαχὰς, ὅτι ὅτε ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέ-
 ραι τῆς καθάρσεως αὐτῆς καὶ τῆ νόμον Μωυσέως,
 ἀνήγαγεν τῆ Ἰησοῦ ἐἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ᾤδασθη-
 σαι ᾧ Κυρίῳ καθὼς γέγραπται ἐν ᾧ νόμῳ Κυρίου
 ὅτι πρὸ ἀρσεν ἔξενόησον μήτραν, ἀμὸν τὰ Κυρίῳ
 κληθήσεται. Σαμουὴλ μὲν οὖν ἔ Ἰσαὰκ, ὁμοί τε
 καὶ Ἰακώβ· Ἰωσήφ τε καὶ ἔτεροι, οἱ ἐκ ἐφρώσεως
 πρὸ ἐλπίδα τεθέντες, καὶ ἔξενόησαν ἀκέρπει
 μήτρας μητέρων, ἀμὸι τὰ Κυρίῳ ἐκλήθησαν·
 Χριστὸς δὲ ὁ μόνος ἐκ μόνης, τῆ μόνου μονογενῆς,
 πρὸ γενου τῆς, καὶ μὴ ἔξενόησας πύλας πρὸ γενι-
 κας, οὐχ ἀμὸς τὰ Κυρίῳ· ἀλλ' ἀμὸς τῆς ἀρίων,
 καὶ Κύριος τῆς κυρίων· καὶ Θεὸς τῆς θεῶν ἔ
 παρ-
 τὸ τοκοῦ τῆς παρτοκόων· ἀρῶν τε ἄρχόντων, καὶ
 βασιλέων βασιλευόντων, καὶ κληθήσεται, καὶ πισυ-
 ῆσεται, καὶ παρσοκωνθήσεται· καὶ νῦν ἐν τὰ ναῶ,
 ὑπὸ Συμεὼν κηρυθήσεται.

Ἦν γὰρ φησιν, ἀνθρώπος ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνο-
 μα Συμεὼν· ἔ ὁ ἀνθρώπος ἔσθ' ἀγαθός, καὶ Πνεύμα
 ἀμὸν ἔν ἐν αὐτῷ· καὶ ἔν αὐτῷ κερχηματισμένου
 ὑπὸ τῆ Πνεύματος τῆ ἀρίων, μὴ ἰδεῖν θάνατον, παρὶν
 ἠδεῖν τῆ Χριστὸν Κυρίου. ἔ ἠλθεν ἐν τὰ πνεύματι
 εἰς ἱερόν, καὶ ἐν τὰ εἰσαγαγεῖν πρὸς τῆς ὁ πα-
 θῶν Ἰησοῦ, καὶ ποιῆσαι αὐτὸς καὶ τῆ εἰθισμένου τῆ νό-
 μου αἰεὶ αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ὁ Συμεὼν ἔδεδξατο αὐτὸν εἰς
 αἰὲς ἀγκάλας αὐτῷ, καὶ ἠυλόγησε τῆ Θεόν, ἔ εἶπε νῦν
 ἀπολύεις τῆ δούλῳ σου δέσποτα, καὶ τῆ ῥῆμά σου ἐν
 εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τῆ σωτήριόν σου, ὁ
 ἠτοίμασας καὶ ᾤδασσον πάντων τῆ λαῶν· φῶς
 εἰς ἀποκάλυψιν ἔ ἐθῶν, καὶ δόξα λαῶς σου Ἰσραὴλ.
 τῆς λαλήσθαι αἰεὶ δυνάστεως τῆ Κυρίῳ ἀκρυσταῖς ποιῆ-
 σαι πάσας αἰεὶ ἀμύσης αὐτῷ; ὁ κατέχων τῆ γῆν πᾶσιν
 δρακί, ἀγκάλας παρσεβύτου χωρεῖται, καὶ βασιλεύει

A que in Cherubicis sedibus, diuinæ con-
 gruè maiestati: eundem qui offeratur ac
 sanctificetur, quique sanctificet omnia,
 atque emundet: Qui ipse munus sit, ac
 ipse templum: ipse Pontifex, ac ipse ara;
 ipse propitiatorium, ac ipse interces-
 sor: ipse offerens, idemque hostia mun-
 di causâ oblata: ipse ignis; holocausti
 ipse hostia, ipseque lignum vitæ ac sci-
 entia: ipse Agnus, ipseque gladius Spi-
 ritus: ipse pastor, ac ipse ovis: ipse im-
 molans: ac ipse qui immoletur: ipse of-
 ferens, quique ipse suscipiat hostiam:
 ipse lex, quique hodie legi subiiciatur.

Agedum verò, quæ ad præsentis diei
 solemnitatem spectant, ex sacris Euan-
 geliis audiamus: Ait enim de Christo
 admirabilis Lucas: *Postquam impleti sunt*
dies purgationis eorum secundum legem
Domini, tulerunt Iesum in Ierusalem, ut
sisterent eum Domino, sicut scriptum est in
lege Domini: Quia omne masculinum
adaperiens vuluam, sanctum Domino vo-
cabitur. Samuel quidem, & Isaac, ac Ia-
 cob: Ioseph item atque alij, præter spem
 è sterilibus nati, ac matrum adaperien-
 tes infæcundas vuluas, sancti Domino
 vocati sunt: at Christus, solus ex solâ
 (vnigenitus ipse ex vno illo) natus Vir-
 gine, nec Virginales adaperiens portas,
 haudquaquam sanctus Domino; sed
 Sanctus sanctorum, ac Dominus domi-
 nantium: Deusque deorum; ac primoge-
 nitorum primogenitus; principumque
 princeps, ac Rex regum, tum vocabi-
 tur, tum credetur, ac adorabitur; mo-
 dôque in templo à Simeone prædicabi-
 tur.

Luc. 2. v. 22.

Christus, ma-
 rius aliquid
 quam sanctus
 Domino.

D Erat, enim, inquit, homo in Ierusa-
 lem, cui nomen Symeon: ἔ homo ille in-
 stus, ἔ timoratus, ἔ Spiritus sanctus erat
 in eo. Et responsum acceperat à Spiritu
 sancto, non visurum se mortem, nisi prius
 videret Christum Domini. Et venit in
 spiritu in templum. Et cum inducerent
 puerum Iesum parentes eius, ut facerent
 secundum consuetudinem legis pro eo: ἔ
 ipse Symeon accepit eum in vlnas suas,
 ἔ benedixit Deum, ἔ dixit: Nunc di-
 mittis seruum tuum Domine, secundum
 verbum tuum in pace. Quia viderunt
 oculi mei salutare tuum, quod parasti an-
 te faciem omnium populorum; lumen ad
 reuelationem Gentium, ἔ gloriam plebis
 tuæ Israel. Quis loquetur potentias Do-
 mini; auditas faciet omnes laudes eius?
 Qui terram pugillo continet, vnus se-
 nis capitur; ac portatur, qui omnia po-

v. 25.

Psal. 105. v. 2.

Hebr. 1. v. 3.

tat verbo virtutis sue. Exultat Adam, in hæc verba per Symeonem Christum alloquens: *Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace.* Nunc me absoluis ab æternis vinculis: nunc absoluis à corruptione: nunc à morte liberas: nunc à tristitiâ expedis, tu meus filius, ac Deus: quem Symeon in vlnas in templo suscipiens, faustéque ac lætè admirabile incarnationis mysterium vniuersis Gentibus, Iudæisque annuntians, exultat ac gestit; ad quem clarâ ac magnificâ voce clamauit, dicens: *Iste est, qui est, quique olim erat, ac semper cum Patre est; consubstantialis; eâdem sublimis sede: æquali gloriâ; eadem potentiâ: pari virtute: æternus: increatus: mutationis expers: in-circumscriptus: inuisibilis: infabilis: incomprehensus; incontrectabilis; cogitatu maior: nullisque peruius coniecturis.* Hic est Paternæ gloriæ splendor: Hic: *figura substantiæ*, quâ vniuersa consistant. Hic luminum lumen è Paterno sinu exortum: Hic deorum Deus, qui ex Deo, Deus cognoscitur. Hic fons vitæ, ex Patre fonte vitæ procedens. Hic Dei fluuius, à diuinâ promanans abysso, nec quicquam ab eâ recedens. Hic Paternæ bonitatis, ac iugis beatitudinis thesaurus. Hæc aqua vitæ vitam mundo præstans. Hic increatus ille radius, ex Sole luminum patre natus, nec ab eo diuisus. Hic est, Deus Verbum, qui solo verbo vniuersa ex nihilo produxit. Hic est lucifer ille, qui ante luciferum incorporeas Virtutes cælestium exercituum, atque ordinum distinxit. Hic est, qui cælum extendit solus, ac supra mare ambulat velut supra solum. Hic est, qui caligine velut fasciâ abyssum inuoluit. Hic est, qui firmavit terram super aquas. Hic est, qui arenâ tanquam muro mare circunual-lauit. Hic est qui diuisit lucem à tenebris. Hic est, qui stellarum orbis concinnauit, ac composuit. Hic est, qui mundum vniuersum tum adspectabilem oculis, tum intellectu cogitabilem, in sapientiâ condidit. Hic est, qui manibus non manufactis, ac increatis, hominem ex luto finxit, atque formauit. Hic est, qui ad Dei nos primò condens imaginem, ad nostram nunc imaginem factus est homo. Homo, inquam; verum idem ipse nihilominus Deus. Homo, vt id spectes quod subiectum est oculis, totus ipse qualis & ego, cum iis

Pulchra Theologia, ac Christi diuinitatis confes. 60.

Hebr. 1. v. 2.

3

Psal. 103. v. 3.

Iob 38. v. 9. Psal. 33. v. 6.

Gen. 1. v. 4.

A ὁ φέρων τὰ πάντα τὰ ῥήματα τῆς δυνάμεως αὐτῆς. ἀγαλλιάσθω ὁ Ἀδάμ διὰ Συμεῶν πρὸς Χριστὸν λέγων. νῦν ἀπολύεις τὸ δουλόν σε δέσποτα, καὶ τὸ ῥήμα σε ἐν εἰρήνῃ. νῦν ἀπολύεις με τῆν ἀγώνιον δεσμῶν. νῦν ἀπολύεις με τὸ φθορᾶς. νῦν ἀπολύεις με τὸ θανάτου. νῦν ἀπολύεις μου πῦν λύπῃ, ὁ ἐμὸς υἱὸς ἐς Θεὸς ὃν ἐν ᾧ ναῶ Συμεῶν ἐναῖκαλιζόμενος, ἐξέγον τὸ οἰκονομίας μυστήριον

B πᾶσι τοῖς ἔθνεσι ἐξ Ἰσραὴλ διὰ Γελιζόμενος, σκιρτᾷ ἐ ἀγαλλιά, ἐ λαμπροῦ, καὶ δεικνύσῃ φωνῇ, πρὸς αὐτῆ ἀνακέκραγε, λέγων. ἔπος ἐστὶν ὁ ὢν, ἐ παρῶν, ἐ αἰὲ ᾧ Πατὲρ συμπῶν ὁμοούσιος, ὁμώ, θεῶν, ὁμῶδύξος, ὁμοδιώαμος, ἰσοδιώαμος, ἀναρχος, ἀκτιστος, ἀαλλιώτος, ἀαείχρατος, ἀόρατος, ἀρρητος, ἀκατάλητος, ἀψηλάφητος, ἀκατμήκτος, ἀτέκμητος. οὗτός ἐστι τὸ πατρικῆς δόξης ὁ ἀπαύγασμα. οὗτός ἐστι ὁ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως, τῶν πάντων συστάσεως. τὸ τοῦ φῶς τῆν φῶτων, ἐκ πατρικῶν ἀνατέλλων τῆν κέλτων. Ἐστὶ ὁ Θεὸς τῆν θεῶν, καὶ ἐκ Θεοῦ Θεὸς γνωρίζόμενος. Ἐστὶ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἐκ πηγῆς τῆς Πατρὸς ζωῆς πρὸς ἐρχόμενος. Ἐστὶ ὁ ποταμὸς τῆς Θεοῦ, ἐξ ἀβύσσου θείας ἐκ πορθύομενος, ἀλλ' οὐ χωρίζόμενος. Ἐστὶ ὁ ἡσαυρὸς τῆς ἀγαθότητος τῆς πατρικῆς, καὶ ἀενάου μακαριότητος. τὸ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς, καὶ ζωῆς τῆς κόσμου χριστιανισμῶν. Ἐστὶ ἡ ἀκτὴς ἡ ἀκτιστος πατρὸς φωτός ἡλίου ἡ ἡμῶν, ἀλλ' οὐ τεμνόμενος. οὗτός ἐστιν, ὁ ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι Θεὸς λόγος, λόγος μόνος τὰ πάντα συσταόμενος. οὗτός ἐστιν ὁ ἐωσφόρος πρὸς ἐωσφόρου τῶν ἀσωμάτων ἀφροσύνης δυνάμεις τῆν οὐρανίων [ἀσωμάτων ἀοράτων] στρατευμάτων ἐ παγκράτων. οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτος τῆς οὐρανοῦ μόνος, καὶ πρῶτος τῆς θαλάσσης ὡς ἐπὶ ἐδάφοις. οὗτός ἐστιν ὁ ὁμιχλῆ σαργανώσας πῦν ἀβύσσου. οὗτός ἐστιν ὁ φρενώσας πῦν γῆν ἐπὶ τῆν ὑδάτων. οὗτός ἐστι ὁ ψάμμος πρῶτος τῆς θαλάσσης. οὗτός ἐστιν ὁ δεικνύσας τὸ φῶς ἀπὸ τῶν σκότειν. ἔπος ἐστὶν ὁ τῆς κυκλικῆς τῆν ἀστέρων σωματάξας ἀφροσύνην. ἔπος ἐστὶν ὁ πρῶτος τὸν ὁρώμενον ἐ νοσόμενον κόσμον ἐν σοφίᾳ συσταόμενος. ἔπος ἐστὶν ὁ χερσὶν ἀφροσύνης ἐκ πηλοῦ ἀφροσύνης καὶ μωρῶσας τὸν ἀφροσύνην. ἔπος ἐστὶν ὁ κατ' εἰκόνα Θεοῦ δημιουργήσας ἡμᾶς, ἐ νῦν αὐτός κατ' εἰκόνα πῦν ἡμετέραν ἡμῶν ἀφροσύνην. ἀφροσύνης, ἀλλὰ μῦν καὶ Θεὸς ὁ αὐτός. ἀφροσύνης τὸ ὁρώμενον, ὅλος ὡς κατ'

Malè ed. ἡμῶν

αὐτὸς μὲν τῆν ἐμὴν, ἵνα με καθαρίσας σώσῃ. Θεὸς δὲ νοοῦντος τέλειος, τελείου Πατρὸς πλὴν οὐσίαν ἔχων· ὃς ἐν μὲν Θεοῦ ἰσχυρῶν δεασοπικῆ, νῦν πλὴν ἐμῶν μορφῶν ἔλαβε τὸ δουλικῶν· οὐ μειώσας τὸ θεότητος δὲ ἀξίωμα, ἀλλ' ἀγάσας τὸ ἐμῆς φύσεως δὲ φύραμα ἀπὸ ὄλος, καὶ κατὰ ὄλος ὁ αὐτὸς γνωρίζομενος· αἰὼν ἡμνηθεὶς ἀχρόνως, καὶ κατὰ ἀσπύτως· τῆν αἰὼν ποιητῆς ὡς Θεός, καὶ κατὰ πνεῦμα ὡς ἀ-
θεοτος.

Ακούσατε τῶντα πρῶτα τὰ ἔθνη· ἀκούε Ἰσραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς σου οὗτός ἐστιν, ὃν ἐγὼ ὁ σὸς ἱερὸς Συμεὼν ἐν ἀγκύλαις βασάζων, μεγάλη κηρύτῳ τῆ φωνῆ τῆ λαῶ ἐν τῶ ναῶ δὲ ἱερῶν ἐμῶν. Δὲ παρεστέχετε λαός μου τὸ λόγον μου κλίνατε τοὺς ὦτα ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τῆ σῶματός μου. τῷ τοῦ παιδίου ὅστι παρὲ οὗ Ἰσαίας παρεκλήρξε, λέγων· ὅτι παιδίον ἐγέννηθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν· ἐκαλεῖται δὲ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλήσ τῆ πατρὸς ἀπέλος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ὡ Ἰσραήλ, ἀρχὸν εἰρήνης· πατήρ τῆ μέλλοντος αἰῶνος. εἰ οὖν Θεὸς ἰσχυρὸς τῷ τοῦ παιδίου, παρὲ αὐτοῦ δὴλον εἴρηκε Δαβίδ· ὁφθαίεται ὁ Θεὸς τῆν θεῶν ἐν Σιών. παρὲ τούτου παιδίου Ἰερεμίας βοᾷ· ὅτι ὁ Θεὸς ὅστι τῆ γῆς ὠφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις σιωπῶν ἐγράφη. τῷ τοῦ παιδίου ὅστιν, ὁ πάλαι τῶ Ἰσραήλ τὸ θαλάσσιον ἐξέρρηξας, ἐτὸ Φαραὼ βυθίσας, ἐτὸ νόμον διδὸς τοῖς Ἰσραήλταις, ἐτὸ μόνον ἐπομβρίσας, ἐτὸ σὺλα πύρρος δὲ ἡμῶς τῆν Εβραίων ὀδηγήσας, ἐτὸ πέτρῳ ῥήξας, καὶ βᾶτον πυροδρόσου φλογὸς ἀφλεκτον φυλάξας. τῷ τοῦ παιδίου, τεσσαράκοντα ἔτη φονδύτῳ Μωσῆ τῆ Αἰγυπτίου λαοῦ πεποίηκε, ἐτὸ τεσσαράκοντα ἔτη ποιμνία παρεβάτων ἀνέδραξε, καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ὀδηγῆν τῶ Ἰσραήλ κατέστησε, καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας νηστεύσαι ἐνεδυνάμωσεν· ὡς καὶ αὐτὸ τὸ παιδίον μὲν τὸ βᾶπτισμα, τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐνήψευσε, καὶ μὲν τεσσαράκοντα ἡμέρας τὸ ἐν νεκρῶν ἀνάστασις εἰς πλὴν αἰὼν Ἰερουσαλήμ ἀειλήλυθε, καὶ μὲν τεσσαράκοντα ἡμέρας τῆς ἐν πύργου ἡμνησεως, νῦν εἰς πλὴν ὀπίγμον Ἰερουσαλήμ εἰσελήλυθε.

Γερὶ τούτου τῆ παιδίου Ἀμβακαὺμ παρεκλήρξε, λέγων ὁ Θεὸς ἀπὸ Θεμελίου ἤξει· πούτεσιν ἐκ τῆ νότου. ἐκ νότου γὰρ τῆ Ἰερουσαλήμ, ἐκ βηθλεέμ νῦν ἐν Σιών εἰσελήλυθε. Δὲ τῷ τοῦ παιδίου

A quæ mea existunt; ut emundando salutem impertiret. Deus perfectus ut id spectes quod intelligitur, perfecti Patris substantiam habens: qui cum in Dei ac Domini formâ esset, nunc meam ferui formam assumpsit; non Deitatis dignitatem minuens, aut ei detrimenti aliquid inferens, sed meæ naturæ mafsam sanctificans. Qui in cœlis totus, totusque agnoscat in terris: supernè genitus sine tempore, atque in terris sine femine. Supernorum conditor ut Deus, ipseque idem in terris creatura, ut homo.

B Deus, ipseque idem in terris creatura, ut homo.
Audite hæc omnes Gentes. Audi Israël: Dominus Deus tuus hic est, quem tuus ego sacerdos Symeon in vlnis, ac sinu portans, magnâ voce in templo contestans, prædico populo. Quamobrem, attendite popule meus legem meam; inclinate aurem vestram in verba oris mei. Hic ille puer est, de quo Isaias prædixit dicens: Puer natus est nobis; Filius eius Magni concilij Patris Angelus, admirabilis consiliarius, Deus fortis, ô Israël, princeps pacis; pater futuri sæculi. Si ergo puer hic Deus est fortis, liquet Dauidem de illo dixisse: Videbitur Deus deorum in Sion. De hoc puero clamat Ieremias: Deus in terrâ visus est, et cum hominibus conuersatus est. Hic puer est, qui olim Israëlî difsecuit mare, ac Pharaonem profundo merfit; legemque dedit Israëlitis, ac manna pluit, ignisque columnâ Hebræorum gentem per desertum deduxit: qui dirupit petram, ac rubum roscidâ flammâ cinctum, incombustum seruauit. Hic puer, Moysen quadraginta annos natum Ægyptiaci populi occisorem fecit; annisque quadraginta effecit pastorè ouium; ac rursus quadraginta, populo Israëlîtico eundem ducem præfecit; atque ut quadraginta ieiunaret dies robur adiecit: quemadmodum ipse quoque puer à baptilismo quadraginta dies ieiunauit; ac post dies quadraginta postquam à mortuis surrexisset, in cœlestem Hierusalem ascendit; demumque post dies quadraginta à natiuitate ex Virgine, in terrestrem nunc Hierusalem intrauit.

C Hic ille puer est, de quo Isaias prædixit dicens: Puer natus est nobis; Filius eius Magni concilij Patris Angelus, admirabilis consiliarius, Deus fortis, ô Israël, princeps pacis; pater futuri sæculi. Si ergo puer hic Deus est fortis, liquet Dauidem de illo dixisse: Videbitur Deus deorum in Sion. De hoc puero clamat Ieremias: Deus in terrâ visus est, et cum hominibus conuersatus est. Hic puer est, qui olim Israëlî difsecuit mare, ac Pharaonem profundo merfit; legemque dedit Israëlitis, ac manna pluit, ignisque columnâ Hebræorum gentem per desertum deduxit: qui dirupit petram, ac rubum roscidâ flammâ cinctum, incombustum seruauit. Hic puer, Moysen quadraginta annos natum Ægyptiaci populi occisorem fecit; annisque quadraginta effecit pastorè ouium; ac rursus quadraginta, populo Israëlîtico eundem ducem præfecit; atque ut quadraginta ieiunaret dies robur adiecit: quemadmodum ipse quoque puer à baptilismo quadraginta dies ieiunauit; ac post dies quadraginta postquam à mortuis surrexisset, in cœlestem Hierusalem ascendit; demumque post dies quadraginta à natiuitate ex Virgine, in terrestrem nunc Hierusalem intrauit.

D De hoc puero prænuntiarat Ambacum, dicens: Deus à Theman veniet: hoc est ab Austro. Ab austro enim Hierusalem; ex Bethlem nunc in Sionem ingressus est. De hoc puero Moyses

Pfal. 48. v. 7.
Symeon Sacerdos aucto. ri.

Pfal. 77. v. 2.

Kai 9. v. 6.

Pfal. 83. v. 8.

Bar 3. v. 38.

Exod. 14. v. 21.

Num. 20 v. 3.
Exod. 3. v. 2.

Triplicem Christum Quadragimam in seipso consecrauit.

Hab. 3. v. 3.

Deut. 18. v. 15.

vobis contestatus est, dicens: *Prophetam suscitabit vobis Dominus Deus de fratribus vestris. Quicumque autem non audierit eum, exterminabitur anima eius.* Pro puero hoc precabatur David, *Propheta*, dicens: *Qui sedes super Cherubim, manifestare: Excita potentiam tuam, & veni, ut saluos facias nos.* Ac iterum: *Cito anticipent nos misericordie tue, Domine.* Et iterum: *Domine inclina caelos tuos, & descende.* Ac rursus: *Tu Domine Deus Virtutum, intende ad visitandas omnes Gentes.* Quapropter intelligite Gentes, ac victori concede.

Psal. 79. v. 1.

Psal. 78. v. 8.
Psal. 143. v. 5.

Psal. 58. v. 8.

Videte Iudæi ac credite, hunc puerum esse quem laudant Angeli; adorant Archangeli: tremunt Potestates: Virtutes glorificant: cui seruiunt Cherubim: cuius Seraphim Deitatem celebrant: huic sol inferuit: ministrat luna: obediunt elementa: subiiciuntur fontes. Hunc puerum cum inferni portæ vidissent, contractæ sunt: caelorum autem apertæ sunt portæ, ac contremuit infernus. Puer hic, mortem aboleuit: diabolum confudit: maledictionem soluit; tristitiam cessare fecit; serpentem contriuit; medium parietem perfregit disecitque; peccatorum infestum chirographum dirupit; peccatum proculcavit; infidelitatis errorem destruxit; humanum genus prolapsum instauravit. Puer hic, Adamum saluum fecit; Euam reformauit; Gentes vocauit; mundum illuminauit. Quocirca, ipsi quoque vos Dei ac Christi amantes, adeste. In Domini ac heri occursum, splendidi omnes ac mundi procedamus; non legali ritu, sed more spirituali; non ventris voluptatibus indulgentes, sed spiritu exultantes; non vino madentes, sed spiritu feruentes.

Sic modò, læto fæstiuoque habitu festiuè lampades perornemus: Vt filij lucis, vero lumini Christo cereos offeramus: siquidem ille, *lumen ad reuelationem Gentium*, mundo exhibitus est. Idcirco velut lumina è lumine, niue splendidiùs fulgeamus; lacte coagulationes; saphiro lapide lucis radiis clariores: incontaminatis columbis pernicitatis in caelos euolantes, sic in nubibus, obuiam Deo omnes hodie exeamus, iugique iubilo, quæ sunt festiuitatis collamus: cum Angelis ducamus choros; cum pastoribus lucis radiis perfundamur; cum Magis adoremus; cum Be-

Cerei in Christi honorem oblati.

A Μωϋσῆς ὑμῖν διεμύρτυρετο, λέγων· ὅτι παροφῆτιν ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν· καὶ πᾶς ὁ μὴ ἀκούων αὐτῶν, ἔξολεθρευθήσεται ἢ ψυχὴ αὐτῶν. καὶ τοῦτου τῆς παιδείου ὁ Θεὸς παροφῆτης Δαβὶδ ἤνυχετο, λέγων· ὁ καθήμιος ὅτι τῶν Χερουβὶμ, ἐμφάνητι· ἐξέλθου τὸ δωματεῖόν σου, καὶ ἔλθε εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς. Ἐπάλιν· ταχὺ παροκαταλαμβανέτωσθε ἡμᾶς οἱ οἰκητήρι σου, Κύριε· καὶ πάλιν· Κύριε κλῖνον τοὺς οὐρανοὺς σου, καὶ κατήβηθι. καὶ ἄλλως· σὺ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, παροχρῆσθε ὅτι σκέψασθαι πῶς ταῦτα ἔδθη. δὲ γὰρ γινώσκετε ἔδθη, ἢ ἠπίσασθε.

B Ἰδετε Ἰουδαῖοι καὶ πείσθητε, ὅτι τῆτο ὁ παιδίον ὑμνοδοῦν ἀγγελοῖ· πύτω παροσκυνοδοῦν ἄρχαγγελοῖ. τῆτο πρεμοδοῦν ἄξιοισί· τῆτο δοξάζουσι δυνάμεις· πύτω δουλεύουσι τὰ Χερουβὶμ· τῆτο θεολογῶν τὰ Σεραφίμ· πύτω δουλεύει ὁ ἥλιος· πύτω λειτουργῶν σελήνῃ· πύτω ὑπακούει τὰ στοιχεῖα· πύτω ὑποτάσσονται αἰ πηγά. τῆτο ὁ παιδίον ἰδοῦσαι πύλα ἀδου ἢ σιωπεῖσθον πύλα δὲ ἔρανοι ἀνεπετάσθη, καὶ ἀδης ἰδῶν ἔδραμα.

C Ἐξέτῆτο ὁ παιδίον, θάνατον κατήρησε· τὸ δὲ ἔρανον ἡγάγε· τὸ κατῆραν ἔλυσε· τὸ λύπην κατέπαυσε· τὸ ὄφιν σιωπέσει· τὸ μεσότοιχον διέκοψε· τὸ πονηρὸν χερσῶν τῶν ἀμύρτων διέρρηξε· τὸ ἀμύρτων ἐπάτησε· πύτω πλάττω ἢ κατέλυσε· πύτω κλῖσιν ἀπέσθησε. τῆτο ὁ παιδίον, τὸ Ἀδάμ διέσωσε· πύτω Εὐάμ ἀπέπλασε· τὰ ἔδθη ἐκάλεσε· τὸ κόσμον ἐφώτισε. δὲ δεῦτε καὶ ὑμεῖς, φιλόζητοι καὶ φιλόθεοι· τῆ τῆ Κυρίου καὶ δεαπύτου ὑπααντῆ, ἢ φαδροὶ πῶτες καὶ κατῆρα ὑπααντήσωμεν· μὴ νομικῶς, ἀλλὰ πνευματικῶς· μὴ γαστρί πρυφῶντες, ἀλλὰ πνεύματι σκιρτῶντες· μὴ οἶνα μεθύοντες, ἀλλὰ τὰ πνεύματι ζέοντες.

D Οὕτως σήμερον φαδροὶ φαδρῶς τὰ λαμπάδας κοσμήσωμεν· οὕτως ὡς υἱοὶ φωτὸς τοὺς κηροὺς τὰ φωτὶ τὰ ἀληθινῶ Χειρῶ παροσαλάγωμεν· δὲ πὶ φῶς εἰς σκοτεινῶν ἔδθων τὰ κόσμῳ ἐπέφανε. δὲ ὡς φῶτα ἐκ φωτὸς ὑπὸ χίονα ἀλαλαμψώμεν· ὑπὸ γάλα τυρωθέντες· ὑπὸ ἔρλινον σάπφειρον ἀγασθέντες· ὑπὸ ἔρ πειρερῶς ἀπύλοις εἰς οὐρανοὺς ἀπλάτες, οὕτως ἐκ νεφέλας εἰς Θεοῦ ὑπααντήσιν ἐξέλθωμεν. ἀπῶντες σήμερον, καὶ δὲ πῶτος, τὰ τὸ ἑορτῆς βοήσωμεν· μὲ ἀγγέλων χορεύσωμεν· μὲ ποιμῶν κατῶνα ὁδῶμεν· μὲ Μάγων παροσκυτήσωμεν· μὲ τὸ

E Οὕτως σήμερον φαδροὶ φαδρῶς τὰ λαμπάδας κοσμήσωμεν· οὕτως ὡς υἱοὶ φωτὸς τοὺς κηροὺς τὰ φωτὶ τὰ ἀληθινῶ Χειρῶ παροσαλάγωμεν· δὲ πὶ φῶς εἰς σκοτεινῶν ἔδθων τὰ κόσμῳ ἐπέφανε. δὲ ὡς φῶτα ἐκ φωτὸς ὑπὸ χίονα ἀλαλαμψώμεν· ὑπὸ γάλα τυρωθέντες· ὑπὸ ἔρλινον σάπφειρον ἀγασθέντες· ὑπὸ ἔρ πειρερῶς ἀπύλοις εἰς οὐρανοὺς ἀπλάτες, οὕτως ἐκ νεφέλας εἰς Θεοῦ ὑπααντήσιν ἐξέλθωμεν. ἀπῶντες σήμερον, καὶ δὲ πῶτος, τὰ τὸ ἑορτῆς βοήσωμεν· μὲ ἀγγέλων χορεύσωμεν· μὲ ποιμῶν κατῶνα ὁδῶμεν· μὲ Μάγων παροσκυτήσωμεν· μὲ τὸ

Ed. cu...

Alij, p...

Regij am...

Ed. cu...

Ed. cu...

Alter Re...

Alter Re...

Ed. cu...

Βηθλεέμ ἐορτάσωμεν· μὲν τὴ Σιών ἱεραστήσω-
 μεν· μὲν τὴ ναοῦ ἀγιασώμεν· μὲν τὴ πύργου
 σου ἡ μεγαλιώοντες ἀγαλλιασώμεθα· μὲν Ἰω-
 σήφ παρεσπένεκαρδον, ὡς δύο περὶ ἄστρον, πλὴν ψυ-
 χῶν ἐδὲ σῶμα· μὲν Συμεῶν, Χριστὸν ἐναγκα-
 λισώμεθα, καὶ μὲν Ἀννης αἰτομολογοσώμεθα, ὅπως
 εἴη ἀνώνων ἀγαθῶν ἐν τῷ ἡμῶν, χεῖρι καὶ οἰκ-
 ηρμῶν ἐφιλανθρωπία τῷ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ
 Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃ ἡ δόξα καὶ δόξα καὶ
 πᾶσι σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

Athleem festum agamus diem; cum Sion
 occurramus; cum templo sanctificemur;
 cum Virgine, magnificantes exultemus:
 cum Iosepho, velut duos turtures, corpus & animam offeramus;
 cum Symeone, Christum in vlnas suscipiamus,
 ac cum Annâ vicissim confiteamur,
 quod eternorum bonorum composites efficiamur,
 gratiâ ac misericordiâ, clementiâque Domini ac Dei nostri
 Iesu Christi, cui gloria & potestas cum Patre & Spiritu sancto in sæcula sæculorum: Amen.

NOTÆ.

HAud putavi actum agere, vt post Sifani, iterumque Pontani editiones, nouam hanc adornarem. Videntur illi vno Codice instructi, nec satis emendato, sese ad opus accinxisse: mihi suppetunt plures, quibus collatis, vnus quàm emendatissimus textus prodeat, eique aptata versio. Loca scripturæ ferè adscribo margini, quibus auctor seu lapillis totum orationis contextum mirè, suauiterque distinguit ac ornat, quâ ipsa eius verba promens, quâ res ac sensa indicans: quod fere in præfatis Interpretibus desiderabis præsertim in Sifano, cuius hîc notæ omnes marginales, meræ sunt cæspitationes; nempe ἰσως· fortè. Collatio præcipuè docèbit, quod sum conatus præstare. Illa Codicis Eminentissimi Cardinalis inscriptio, valde singularis est: nec aliud videatur, quàm currentis calami lapsus, occurrente Cyrillo Alexandrino præ Hierosolymitano.

1. *Vnâ cum templo*, σὺν τῷ ναῷ. Sic constanter Codices. Sifan. ἰσλαῶ· quam coniecturam secutus, reddit, *cum populo*. Ego *cum templo*: quod sit vel ipse Dominus, sic appellatus ratione assumpti corporis, quod ipsemet templum vocauit: vel etiam S. Maria, quæ ipsa prior Domino templum ac sacrarium fuit, Hierosolymitano templo: cum quâ, ac ipso Domino, auctor prouocat ad templi ingressum, non cum po-

Bpulo, de cuius cum Christo ingressu in illud, nihil facer textus.

2. *Ac ipse intercessor*. Addidi sine Codice: quo addito congruunt antitheses auctori quaesitæ, abestque confusio: ac sanè vicinitas τῷ προσβύλων, ἐ τῷ προσφύγων, facile in causâ fuerit, vt vox altera excideret: vt in quibusdam Codicibus etiam exciderant aliæ.

3. *Figura substantiæ*. Paternæ illius substantiæ ac subsistentiæ, quâ vniuersis datur vt consistant: vt urgeat vim vocis, ἰσως, quâ Paulus vsus est. Non placet Pontani liberior versio: *rerum omnium naturâ constantium character & idea*. Quam accuratam aded Theologiam urget auctor, indicio est declamasse hæc aduersus Arianos: ac proinde nihil communem inscriptionem videri falsam. Paulò superius, cum maius aliquid Christum ostendit, quàm *sanctum Domino*, quod fuerunt multi primogeniti, velut carpit eorum Patrum sententiam, qui peculiariùs in Christum dictum velint illud, de primogenito adaperiente vuluam, qui solus ipse sit: velitque oblatum Christum, velut reum legis primogenitis constitutæ, cum nihil eius reus esset; utpote primogenitus, qui nec suscepto semine procreatus esset, nec virginales portas adaperuisset: quæ utique expositio multis probator est.

D d iij

TITI BOSTRENSIS EPISCOPIA ΤΙΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΒΟΣΤΡΩΝ, Oratio, In Ramos Palmarum. Εἰς τὰ βῆλα.

TI immēsa abyssus, aquarum fontes copiā scaturit; iique, iugi impetu decurrentia flumina regerunt; quæ terram obeuntia, irrigent, vt iis illa irrigua, panem in cibum fructificet, vinumque ad lætitiā hominum: eaque illi annonā potiti, Scripturæ illud adimplent: Edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt Dominum qui requirunt eum: sic quoque inefabilis Domini nostri Iesu Christi benignitas, ex suæ bonitatis ac benignitatis immensâ abyssu, sacras nobis solemnitates, in quibus nostram operatus est salutem, ceu fontis venas profluit: sancti autem Spiritûs gratia in solemnitatibus efficax, implet fluminis impetus: deiferos vtique viros, doctrinam habentes in docendo, qui spiritalem ac rationalem humani generis terram lustrantes, Ecclesiam sanctam lætificent; ciuitatem illam Regis magni Iesu Christi, iuxta quod scriptum est: Fluminis impetus lætificant ciuitatem Dei. Ecclesia denique lætificata ac delectata à pinguedine cordis, regnantem in ipsâ Dominum laudat atque glorificat. Age itaque, vt & hodie, quod ipse de seipso, per sanctos Prophetas suos, prædixit, eloquamur, eam pro virili nostrâ parte, nostram scrutemur salutem, quam nobis Rex noster, festâ hac luce molitus est: Age exquiramus, cuiusnam gratiâ, Regem eum, nedum homines laudauerint, sed & Angelicæ Virtutes. Causa igitur eiusmodi canticum, iuxta quod videbatur, Lazari suscitatio fuit, quem admodum ait Euangelium: Cogitauerunt autem Iudæi, vt & Lazarum interficerent; quia multi propter illum abibant ex Iudæis, & credebant in Iesum. Et hæc quidem manifesta ratio laudationis illius fidelium: occulta autem ac abditior, resurrectio est vniuersæ naturæ hominum. Ac sicut signum Lazari, eiusque suscitatio hominum animos ad celebrandum canticis Dominum, excitauit, sic & signum suscitandi vniuersi humani generis, Angelos sanctos ad laudandum permouit. Quantum verò, totius vniuersitatis hominum resurre-

Pulchrum simile.

Psal. 21. v. 27.

Rom 12. v. 7.

Psal. 45. v. 5.

Isai 55. v. 2.

Ioan 11. v. 10.

Causa duplex submissi tituli phatori Domino cantici.

Σ Π Ε Ρ ἡ ἀμέτρητος ἀβυσσος βρύει ἀφ' ὄψεως τῆς πηγῆς τῆς ὑδάτων, καὶ αἱ πηγὴ ἀποβλύουσιν ἀκατήτους ποταμούς. οἱ δὲ ποταμοὶ ὅπισκέπτονται τὸ γῆν, καὶ μεθύσκουσι αὐτῶν, καὶ καρποφοροῦσιν ἀρτονοεῖς βρώσιν, καὶ οἶνον εἰς διψροσύνην τῆς ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἀνθρώποι ἀπολαύοντες, πληροῦσι τὸ γεγραμμένον. Φάρονται πένητες καὶ ἐμπληθῆσονται, καὶ ἀνέσονται κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτὸν. οὕτως καὶ ἡ ἀφάτος φιλανθρωπία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῆς ἀμετρήτου ἀβύσσου τῆς ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ, πηγάζει ἡμῖν τῆς ἀγάπης ἑορτῆς, ἐν αἷς τῆς σωτηρίας ἡμῶν εἰργασίᾳ. καὶ αὐτὸς μὲν ἑορτῆς πηγάζει. ἡ δὲ χάρις τῆς ἀγίου πνεύματος ἡ ἐνεργούσα ἐν τῆς ἑορτῆς, τὰ ὀρμήματα τοῦ ποταμοῦ πληροῦ λέγω δὴ τοὺς θεοφόρους ἀνδρας, τοὺς διδασκαλῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ κεκτημένους; καὶ αὐτοὶ ὅπισκέπονται τὸ νοητῶν καὶ λογικῶν γῆν τῆς ἀνθρώπων, διφραίνοντες τὴν ἀγίου ἐκκλησίαν, ἡ τις ἐστὶ πόλις τῆς μεγάλου βασιλείως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ γεγραμμένον. τὸ ποταμὸς τὰ ὀρμήματα διφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ. ἡ δὲ ἐκκλησία διφρανόμενη καὶ ἡδωομένη ἀπὸ πίστεως καρδίας, ἀνείκελ δόξολογῆν κύριον τὸ ἐν αὐτῇ βασιλεύοντα. Φέρε δὲ καὶ σημεῖον εἰπεῖν, ὃ ποδομαφώνησεν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ, ὡς τῆς ἀγίων αὐτοῦ παροφῆν, ἐβυβήσωνται πρὸς τὴν δύναμιν, ἡμῶν τῆς σωτηρίας, ἡ ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ἐπεσχεματεύσατο ἡμῖν, ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ. Φέρε κατὰ μοῦσων ἐνεκεν τίνος βασιλεῖα αὐτὸν ὑμῶν, ὁ μόνον οἱ ἀνθρώποι, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀγγελικαὶ δυνάμεις. ἡ αἰτία οὖν τῆς ὑμῶν δίας, ἡ ἐχθρὸς Λαζάρου καὶ καὶ τὸ φαινόμενον, κατὰ τὸ φησὶ τὸ βλαβερὸν ἐβυβλήσωνται δὲ Ἰουδαῖοι, ἵνα καὶ τὸ Λάζαρον ἀποκτείνωσιν. ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν, ὑπήκουον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὅτι φερον εἰς τὸ Ἰησοῦν καὶ αὐτὴ ἔστιν ἡ αἰτία τῆς δόξολογίας τῆς πιστῶν καὶ τὸ φαινόμενον. λέληθῆτος δὲ καὶ κρυπῶς, ἡ ἐχθρὸς πάσης τῆς ἀνθρώπων φύσεως, καὶ ὡσαύτως [τοῖς ἀνθρώποις] τὸ ἔχθρὸς Λαζάρου σημείον, καὶ ἐχθρὸς ἐκείνη, ὑμῶν δὲ ἐπίσημος ἰσθμὸς ἀνθρώπων τὸ κύριον, ὅπως καὶ ἰσθμὸς ἀγέλοις, δόξολογῆν πρὸς κεύασε τὸ σημεῖον τῆς ἐχθρῶς πάσης τῆς ἀνθρώπων

φύσεως ἔοσον μείζων ἢ τῆς πάντων ἐξουσίας, ἡ ἐξου-
 σίως Λαζάρου, ποσὸν τὸν καὶ ἡ δόξα τότε μειζότερα.
 καὶ ἡ μὲν σωματικῆς τῆς βιοῶντων ἕξισα μὲν καὶ
 θαύματα, ἐκινεῖ αὐτοὺς δοξάζειν. ἡ δὲ θεῖα οὐ-
 κρονομία πῶς ἐξουσίαν πάσης τῆς ἀνθρώπινης φύ-
 σεως, λεληθότως ἐκινεῖ, οὐ μόνον τοῖς ἀνθρώ-
 ποις, ἀλλὰ ἔτι τοῖς ἀγγέλοις, θαυμάζειν τὸ Ἰησοῦν.
 εἶδον γὰρ ἀληθῶς εἶδον, ἔμαθον. ἔκατεσο-
 φιάθησαν σοφίᾳ, ὡς οὐκ εἶδον, αἱ ἀγγέλοις καὶ
 διδάμεις, ἀφ' οὗ τῆς ἐκκλησίας τῆς πιστῶν ἐκ-
 φαγομηνίᾳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὰ πάντα κτήσαντες,
 πῶς πρὸς τῆς αἰῶνων ἐν αὐτῷ κεκρυμμένῳ.
 λέγω δὲ τῆς διδασκῶν, καὶ ἐπαγγελιῶν, καὶ θαυ-
 ματουργιῶν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καθὼς ποῦ ὁ θε-
 σπέσιος Παῦλος φησὶν. ἵνα γνωρίσῃς νῦν ταῖς
 ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἀφ' οὗ τῆς ἐκκλησίας,
 ἡ πολυπόκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ. μαθάνοις γὰρ
 αἱ αἰὼν διδάμεις, ἀπὸ τοῦ εἶδον, εἰδὲ
 ἤκουσαν. κλισματὰ γὰρ εἶσι. καὶ τὸ κλισμα,
 οὐκ ἐστίν, ὁ μὴ γινώσκων ἐξ ἑμαυτοῦ. ἀλλ' εἰδὲ
 τὰ μέλλοντα γινώσκων γινώσκουσι, εἰ μὴ πρὸς
 αὐτὸν τὸ ἀγίας, καὶ σωτῆρος καὶ πατρὸς κλη-
 τῆς τριάδος μνηστῶσιν. ἔμαθον οὖν καὶ ἐπεβε-
 βαιώθησαν πῶς ἀγάσασιν τὸν Ἀδάμ, θαυμά-
 σαντες τὸν Θεὸν ἐγείραντα τὸν υἱὸν τῆς ἡμέρας.
 ὡς ἡμεῖς γὰρ ἐγίγνωμεν ἡ γῆ, ἀποθανόντος τοῦ
 πατρὸς πλάσσει αὐτῆς υἱοῦ. ἰδόντες δὲ αὐτὸν πάλιν
 ἐγείραντα πῶς θυγατέρα τοῦ ἀρχισα-
 γάβου, κατεσοφιάθησαν ὅτι καὶ πῶς Εὐδὸν μὲν
 τοῦ Ἀδάμ ἐγείρει. πάλιν ἀναστήσας τὸν παῖδα
 τοῦ ἀλλοφύλου ἑκατοντάρχου, ἐδίδαξε. καὶ
 [εἰς] τὸτο, ὅτι καὶ τὰ ξένα ἔδωκεν ἐγείρει. ἰδοὺ
 τοῖς ἀφοραῖς τῆς νεκρῶν. ἐγείραντος δὲ τὸν
 Λάζαρον τὸν τεταρτῶνον νεκρὸν, καὶ τεταρτῶνον
 ἐν τῷ μνημείῳ, τὸν ὑπὸ τρυφῶν φοιτῶν
 συσπαρέντα. τὸν ὀξυδέντα. τὸν σαπέντα.
 τῆς ὑπὸ σκολήκων κυριεύοντα, ἐγνωρίσθη
 ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ταῖς ἐσπουρα-
 νοῖς, καὶ τοῖς ἑπιγείοις, ὅτι πᾶσαν πῶς ἐκ τεσο-
 θῶν συσπαρέντα ἀνθρώπινα ἐγείρει, καὶ ὡ-
 ζῶσιν ἐν τῇ ἀμνηστῆ τῇ πρὸς ἀνάστασιν. καὶ ἐσα-
 πη ἐν τῇ ἀσθεσίᾳ τῆς εἰδατολατρίας. καὶ ὡς
 ὑπὸ σκολήκων ὑπὸ δαμμῶν κατεκυριεύθη
 καὶ ἐζωοποίηθη εἰς τὸ ἐκείνων θέλημα. ταῦτα
 οὖν ἰδόντες οἱ ἀγγέλοις κρυφῶς, καὶ ἀνθρώποις
 φανεράς, ἔξεστησαν, ἔξεταμῶθησαν, καὶ ἤρξαντο
 βοᾶν καὶ λέγειν. ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις. οὐχ ὡς

A ctio, Lazari vnus fuscitatiōis præcellit,
 tantum quoque gloria ac laudatio id
 temporis præstabit. Ac conscientia qui-
 dem clamantium hominum miraculo
 excitata ad laudandum mouebat; diui-
 na autem prouidentia, nedum homi-
 nes, sed & Angelos, ad Iesu admira-
 tionem, ob naturæ totius futuram re-
 surrectionem, occultè instigabat. Vi-
 derunt enim, viderunt reuerà, didice-
 runtque, ac quam nescirent sapientiam
 edoctæ sunt, cœlestes Virtutes per fide-
 lium Ecclesiam, ab vniuersorum crea-
 tore Deo, in quo ante sæcula abscondi-
 ta esset, nouum elucentem; eam nimi-
 rum quæ in Domini Iesu doctrinis ac
 promissionibus, miraculisque consistit,
 quemadmodum admirabilis Paulus quo-
 dam loco dicit: *Vt innotescat nunc Princi-*
patibus & Potestatibus per Ecclesiam, multi-
formis sapientia Dei. Docentur enim su-
 perne Virtutes, necdum ab ipsis visa, au-
 ditaue. Etenim sunt creaturæ; nec vlla
 fit creatura, cui non doctrina necessaria
 fit. At neque nouerunt futura, nisi quid
 sancta ac adoranda Trinitate docente
 acceperint. Didicerunt ergo, certum-
 que argumentum futuræ resurrectionis
 Adami acceperunt, videntes filium Vi-
 duæ à Deo fuscitatum. Protoplasto
 enim terræ filio mortuo, ea tanquam
 vidua effecta est. Rursus autem viden-
 tes fuscitatum Archifynagogi filiam, sa-
 pienter intellexerunt. Euan quoque
 cum Adamo fuscitandam. Tum verò
 fuscitato puero Centurionis alienigenæ,
 hoc abundè Deus docuit, fore vt
 externas quoque gentes fuscitaret. En
 tibi tres mortuorum differentias. At
 Lazarum fuscitando quartum mortuum,
 quatruiduanum illum à sepulchro, ele-
 mentis quatuor distrahentibus, olen-
 tem, putrem, vermibus mancipatum,
 notum factum est Principatibus ac cœ-
 lestibus Potestatibus, terrenisque ho-
 minibus, fore vt tandem Deus, vniuer-
 sam hominum naturam, elementis qua-
 tuor constantem fuscitaret; quanquam
 illa in præuaricationis peccato fœteret;
 quanquam in idololatriæ impietate pu-
 truisset; quanquam ei dæmones instar
 vermium dominarentur, & captiuam te-
 nerent, ad suam ipsorum voluntatem.
 Cum hæc ergo Angelis cana ratione,
 homines autem conspicuâ cernerent,
 vehementius admirati, obstupuerunt,
 cœperuntq; clamare ac dicere: *Hosanna*
in altissimis. Porro laudabant, non vt

Eph. 3. v. 10.

Eph. 3. v. 10.

Omnis crea-
tura habet
doceri.

Nesciunt An-
gel: à se fatu-
ra.
Luc. 7. v. 12.

Matth. 9. v. 18.
Mar. 5. v. 22.
Luc. 8. v. 42.
Matth. 8. v. 5.

Lazari resur-
rectio, sym-
bolum resur-
rectionis vni-
uersalis.

2. Tim. 2. v. 26.

Matth. 21. v. 9.

Pfal. 67 v 19.
Eph. 4 v. 8.

tantum signiferum, sed ut etiam Regem, quod omnem quam a saeculo diabolus morsque captiuitatem subiectam habuissent, ipse captiuasset: His enim, ac similibus de causis, eum diuini Prophetæ Regem prædicant.

Pfal. 35. v. 9.

Quia porro præfati Prophetæ conuiuæ sunt rationalium animorum; ac sicut mensæ, annui spatij circulo, per partes humana corpora alunt; ita & ij, nos quoque per partes, seu potius communiter instructis epulis, dum interim festa agimus, seu etiam vbique, fidelium alunt animos, ac diuinis doctrinis Christianos inebriant, iuxta quod eorum aliquis dicit: *Inebriabuntur ab ubertate Domus tuæ*: Venite, audiamus, & narrabunt nobis omnes qui diligunt regnum Dei, quid de eo prophetet magnus Zacharias, gloriosus ille inter Prophetas. Intelligamus quid fausti nuntij præcoferat, multis saeculis præcurrens regno. Venite, atque ut conuiuæ rationales, fruamur verbis procedentibus de ore Dei, per spiritalem conuiuiam Zachariam; cui obtigerit, ut suis nos epulis festâ hæc luce exciperet, quemadmodum ait Dominus: *Non in solo pane uiuet homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei*. Nam quia homines tristitiam oderunt: amant verò gaudium, incipit à gaudio clamare, dicens: *Gaude uehementer filia Sion. Gaude uehementer*, inclamat captiuitati Prophetæ. *O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei! Quamobrem Gaude, & quamobrem uehementer delectare & gaude? Quia venit qui conuertat te, sicut olim prædixit pater Regis qui conuertit te: In conuertendo Dominus captiuitatem Sion, facti sumus sicut consolati: tunc repletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione*. Gaude, inquit, velut postliminiò reuerfa, à captiuitate dæmonum, & saeculi huius potestate, ad caelestem illam Ierusalem, quam pater tuus Abraham expectabat, uti ait quodam loco beatus Paulus: *Vos autem accedistis ad Sion montem, & ciuitatem Dei uiuentis, Ierusalem caelestem, & multorum millium Angelorum frequentiam, & Ecclesiam primitiuorum, qui conscripti sunt in caelis, & Iudicem Deum uiuum, & spiritus iustorum perfectorum: Unde fugit dolor, tristitia, & gemitus: Vbi iustorum omnium letantium habitatio est. Tunc delectare, & iucundare, & gaude uehementer filia, huius utique, Sion. Cur verò*

Matth. 4. v. 4.

Zacch. 9. v. 9.

Rom. 11. v. 33.

Pfal. 125. v. 1.

Hebr. 12. v. 22.

Non in solo pane uiuet homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Nam quia homines tristitiam oderunt: amant verò gaudium, incipit à gaudio clamare, dicens: *Gaude uehementer filia Sion. Gaude uehementer*, inclamat captiuitati Prophetæ. *O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei! Quamobrem Gaude, & quamobrem uehementer delectare & gaude? Quia venit qui conuertat te, sicut olim prædixit pater Regis qui conuertit te: In conuertendo Dominus captiuitatem Sion, facti sumus sicut consolati: tunc repletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione*. Gaude, inquit, velut postliminiò reuerfa, à captiuitate dæmonum, & saeculi huius potestate, ad caelestem illam Ierusalem, quam pater tuus Abraham expectabat, uti ait quodam loco beatus Paulus: *Vos autem accedistis ad Sion montem, & ciuitatem Dei uiuentis, Ierusalem caelestem, & multorum millium Angelorum frequentiam, & Ecclesiam primitiuorum, qui conscripti sunt in caelis, & Iudicem Deum uiuum, & spiritus iustorum perfectorum: Unde fugit dolor, tristitia, & gemitus: Vbi iustorum omnium letantium habitatio est. Tunc delectare, & iucundare, & gaude uehementer filia, huius utique, Sion. Cur verò*

σημειοφόρον ἢ μόνον ἐπαίνουσι, ἀλλὰ ἔως βασιλέα, ὅτι ἀγχιμαλώτευσεν πᾶσαν τὴν ἀπὸ αἰῶνος ὑπὸ τῆς ἀβυβόλου, καὶ τῆς θανάτου ἀγχιμαλωπιδεῖσαν ἀγχιμαλωσίαν, ἕνεκεν τούτων καὶ τῆς ποιούτων, βασιλέα αὐτὸν κηρύττουσι οἱ θεοὶ παροφῆται.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ παροφηνῆται παροφῆται, ἐστὶν ἄλλοις τῶν λογικῶν ψυχῶν ὑπερῆχοισι καὶ ἄλλοις οἱ μιλῶντες ἔσονται καταμέρους τρέφοισι τὰ ἀνθρώπινα σώματα, ὅπως ἔσονται καὶ καταμέρους ἡμᾶς, μᾶλλον κοινῶς, τρέφοισι καὶ ἑορτῶν, ἢ καὶ πρῶτον τῆς ψυχῆς τῆς πνεύματος, καὶ μὴ δούλου τῆς σαρκὸς διδασκαλίας Χριστιανοῦ, καθὼς ποὺ εἰς ἐξ αὐτῶν φησὶ μὴ δουλοῦνται ἀπὸ ποιότητος οἴκου σου, δεδότε ἀκρυσμῶν, ἔσονται διηγήσονται ἡμῖν πρῶτον οἱ ἀγαπῶντες τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς αὐτῆς ἡμῶν παροφηνεῖ οὐ μέγας Ζαχαρίας, ὁ ἐνδοξος ἐν παροφῆταις, σωμῶν μὲν ὁ κήρυξ διὰ τῆς ἐξουσίας, παροφηνεῖ τὴν βασιλείαν παρὰ πολλῶν τῶν χρόνων, δεδότε ἀκρυσμῶν ὡς λογικῶν δατημῶνες, τὰ δὲ σώματος Θεοῦ ἐκ πο-

ρβόρῳ ῥήματα, δὲ τῆς πνευματικῆς ἐστὶν ἄλλοις Ζαχαρίας αὐτῶν γὰρ ἔλαχε θρέψαι ἡμᾶς ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ καθὼς φησὶν ὁ κύριος, ὅτι ἐκ ἐπὶ ἄρτων μόνον ζῆσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ὅτι πρῶτον ῥήματα ἐκ πορβόρῳ δὲ σώματος Θεοῦ, ὅτι γὰρ ἡ λύπη τοῦ σώματος αἰδέσθαι ποῖς μισση τὴν ψυχὴν ποθητὴ δὲ ἡ χάρις ἀπὸ χάριτος ἀρχεται βοᾶν λέγων, χαῖρε σφόδρα θυγατερ Σιών. χαῖρε σφόδρα, βοᾶ ὁ παροφῆταις, παρὸς τὴν ἀγχιμαλωσίαν, ὡς βάθος πλούτου, καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ, δὲ τῆς χάριτος, καὶ δὲ τῆς σφόδρας, τέρ-

που καὶ διφραίνου. ὅτι ἡκεῖ ὁ ἔπιτρεφῶν σε, καθὼς παροφηνεῖσεν ὁ πατήρ τῆς ἔπιτρεφῶντος σε βασιλέως λέγων ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς κείνου τὴν ἀγχιμαλωσίαν Σιών, ἐγὼ ἡμῶν ὡς τῆς ἀκεκκημῶν, τότε ἐπλήθη χάριτος ὁ σῶμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως, χαῖρε, φησὶν, ὅτι ὑπετρεφῆς ἐκ τῆς ἀγχιμαλωσίας τῆς δαυμῶν, καὶ ἐκ τῆς ἔξουσίας τῆς αἰῶνος τούτου, εἰς τὴν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἡμῶν ἔξειδέχεται ὁ πατήρ σε Ἀβραάμ, καθὼς ποὺ ὁ μακαρίου Παύλος φησὶν ὑμεῖς ἢ παροφηνεῖσθε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζώντος, Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίαν, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πνευμάτων, καὶ ἐκκλησία παροφηνεῖσθαι ἀπογεγραμμένων ἐν τοῖς ἔργοις καὶ κριτῇ Θεοῦ ζώντος, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελεσμένων, ὅταν ἀπέδρα ὀδυνη, λύπη, καὶ στεναγμός ἐν ταῖς πόλεσιν τῶν δικαίων διφραίνουμένων ἐστὶν ἡ κατοικία. τότε τέρπου καὶ διφραίνου, καὶ χαῖρε σφόδρα θυγατερ, ταύτης τῆς Σιών, δὴλον. καὶ δὲ τῆς

του καὶ διφραίνου. ὅτι ἡκεῖ ὁ ἔπιτρεφῶν σε, καθὼς παροφηνεῖσεν ὁ πατήρ τῆς ἑορτῆς τῆς κείνου τὴν ἀγχιμαλωσίαν Σιών, ἐγὼ ἡμῶν ὡς τῆς ἀκεκκημῶν, τότε ἐπλήθη χάριτος ὁ σῶμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως, χαῖρε, φησὶν, ὅτι ὑπετρεφῆς ἐκ τῆς ἀγχιμαλωσίας τῆς δαυμῶν, καὶ ἐκ τῆς ἔξουσίας τῆς αἰῶνος τούτου, εἰς τὴν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἡμῶν ἔξειδέχεται ὁ πατήρ σε Ἀβραάμ, καθὼς ποὺ ὁ μακαρίου Παύλος φησὶν ὑμεῖς ἢ παροφηνεῖσθε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζώντος, Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίαν, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων πνευμάτων, καὶ ἐκκλησία παροφηνεῖσθαι ἀπογεγραμμένων ἐν τοῖς ἔργοις καὶ κριτῇ Θεοῦ ζώντος, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελεσμένων, ὅταν ἀπέδρα ὀδυνη, λύπη, καὶ στεναγμός ἐν ταῖς πόλεσιν τῶν δικαίων διφραίνουμένων ἐστὶν ἡ κατοικία. τότε τέρπου καὶ διφραίνου, καὶ χαῖρε σφόδρα θυγατερ, ταύτης τῆς Σιών, δὴλον. καὶ δὲ τῆς

Pfal. 41. v. 3.

rum aliquis ait : *Sitiuit anima mea ad Deum fortem uiuum* : vbi autem adepti sunt ac accesserunt, seu potius *viderunt, ac contuiti sunt faciem eius* ; sic enim habeat alia editio ; facti sunt Ierusalem Deum videntes, ac totius scientiæ specula. Huius porro Sion filiam vocat, fideles in Domino, qui sitiunt per fidem, quique exequendo Euangelica præcepta, Dominum in eis occultatum inuenire quærunt, vti ait Spiritus sanctus:

Pfal. 23. v. 6.

Hæc est generatio quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Iacob : Vbi autem consecuti sunt, vocantur filia præfatæ Ierusalem, videntes Deum, ac scientiam spiritalem specularantes. Porro Propheta Deum obsecrans in spiritu, vt eam Sion ac Ierusalem exhiberet, ait : *Memor esto congregationis tuæ, quam possedisti ab initio*. Ergo cum hac matre tuâ, tu Sion, *Gaude vebemeter filia cœlestis Ierusalem* : Clama cum tuâ illâ matre : *Hosanna in altissimis* : *Benedictus qui venit in nomine Domini*.

Pfal. 73. v. 2.

Matth. 21. v. 1. Christus in cœnacuulo. Ecclesiâ, manducatur.

Quid verò ait Euangelium? *Cum appropinquassent Hierosolymis, & venissent Bethphage*. Idcirco enim iuit in cœnacuulum, ad montem Oliuarum (quod est Ecclesia fidelis populi) vt cum manducarent. *Tunc misit Dominus duos ex discipulis suis*. Sunt hi, chori duo, Prophetarum scilicet, & Apostolorum. Apostoli enim cum docerent Gentes, secum habebant à Deo inspirata oracula Prophetarum, quæ Christo testimonium perhiberent, quomodo vidit magnus inter Prophetas Ezechiel : *Rota, inquit, in rotâ; volans ac currens*. Dicens Iesus : *Ite in castellum quod contra vos est*; misit eos in vniuersum Gentium orbem. Hactenus enim Gentiles contrarij erant, fideli Ecclesiæ Iudaici populi. Porro, opportuno eos tempore misit in castellum Gentium, quod contra erat: quippe illud paratum erat, vt præfatos duos choros Prophetarum ac Apostolorum reciperet. Et vt *ei pulum adducerent*; nempe Gentes: super quas ascenderet ac regnaret, iuxta quod

Ezech. 1. v. 17.

Pfal 49. v. 9.

Mar. 11. v. 2.

Psalmistæ ait: *Regnauit Deus super Gentes: Dominus sedens super sedem sanctam suam. Super quem nemo unquam hominum sedir*. Nam neque Deum sessorem habebant, ac regnantem super eas, neque legem, neque Prophetas. *Soluite, inquit, illum, & adducite mihi*. Apostoli enim à tenebris Gentes absoluerunt: hoc est, à Dei ignorantia; ab er-

A αὐτῶν ἔλεγχον· ἐδήμωσεν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸ Θεὸν καὶ ἰσχυρὸν καὶ ζῶντα· ὅταν δὲ ἐπέτυχον καὶ ἡγισμὸν, μᾶλλον δὲ ὠφθησὸν καὶ ἐθεώρησὸν τὸ πρὸσωπον αὐτῶ· οὕτω γὰρ λέγει ἑτέρω ἐκδοσί· ἐρχόντο Ἱερουσαλήμ, ὁράντες Θεὸν, καὶ σκεπδύθημιον πάσης τῆ γνώσεως. θυγατέρα δὲ ταύτης Σιών, καλεῖ τοὺς κυρίω πιστοὺς, τοὺς δὲ τὴ πίστεως διψῶντας, καὶ δὲ τῆ ἐργασίας τῆς ἐπιπολῆς τῆς διαγγελίου, ζητουῦντας θύρεῖν τὸ κύριον, τὸ ἐν αὐτοῖς κεκρυμμένον, καθὼς φησὶ τὸ ἄγιον πνεῦμα· αὕτη ἡ γῆρα ζητουῦντων τὸ κύριον, ζητουῦντων τὸ πρὸσωπον τῆς Θεοῦ Ἰακώβ. καὶ ὅταν ὅπτι τῶν, καλοῦνται θυγάτηρ τῆς πειρημένης Ἱερουσαλήμ, θεωροῦντες τὸ Θεὸν, καὶ σκεπυῦντες τὸ πνεῦμα μακρῶν γνώσιν. πρὸς καλεῖν δὲ ὁ πρὸς φησὶ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθεῖσα τὸ ποιῶντι Σιών καὶ Ἱερουσαλήμ, φησὶ· μνήσθητι τῆς σωτηρίας σου, ἧς ἐκτίσθη ἀπὸ τῆς γῆρας μετ' αὐτῆς τῆς μητρὸς σου Σιών, χαῖρε σφόδρα θυγατερ Ἱερουσαλήμ ἐπουρανοῦ· μετὰ τῆς μητρὸς σου βοῶσα, ὡς ἀρνὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· ἀλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

Καὶ τί φησὶ τὸ διαγγέλιον· ὅτε ἡγισμὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἡλθον εἰς Βηθφαγή· ἵνα γὰρ φαγεῖν αὐτοὶ οἱ πιστοὶ, ἦρχετο ἐν ταῖς ὑπερωῶν πρὸς τὸ ὄρος τῆς ἑλαιᾶν, ὅστις ἐστὶν ἐκ τῆς λαοῦ πίστες ἐκκλησία. τότε ὁ κύριος ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτῶ· οἱ τινες· εἰσὶ δύο χοροὶ τῶν πρὸς φησὶ καὶ ἀποστόλων· μαθητεύοντες γὰρ τὰ ἔθνη οἱ ἀπόστολοι, εἶχον μὲν ἑαυτῶν τὰ θεοπίθιστα τῆς πρὸς φησὶ λόγια, τὰ μὲν τυρωῦντα τὸ Χριστῶ, ὃν ἔσπον ἐθεώρησεν αὐτοῖς Ἱεζεκιήλ ὁ μέγας ἐν πρὸς φησὶταις· ἔθρως, φησιν, ἐν τῶν πεπρωμένος καὶ πρέχων. λέγειν πρὸς αὐτοὺς τῆς Ἰησοῦ· πορεύθεντες εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῆς ἔθνων, ὅτι ἐκείνοι ἦσαν τέως, τὸ ἐκ τῆς λαοῦ πίστες ἐκκλησίας. καὶ γὰρ γὰρ διέτετο ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς τὴν κατέναντι κώμην τῆς ἔθνων· ἐποίησεν γὰρ ἡ δὲ ἑαυτῶν, τοὺς πρὸς φησὶ δὲ δύο χοροὺς τῶν ἀποστόλων καὶ πρὸς φησὶ. καὶ ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν, τὸ πῶλον· οἱ τινες εἰσὶ τὰ ἔθνη· ἔθρεβλῶναι καὶ βασιλευσάει ἐπ' αὐτὰ, καθὼς φησιν ὁ βασιλεὺς· ἐβασίλευσεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη· κύριος καὶ τῆς ὅτι θρόνος αἰγίου αὐτῶ· ἐφ' ᾧ στέθεις ποτε ἀνθρώπων κεκάθηκεν. ὁ δὲ γὰρ Θεὸν εἶχον ὅτι βῶντα τὸ βασιλεύοντα ἐπ' αὐτὰ· ὁ δὲ νόμον, ὁ δὲ πρὸς φησὶ τῶν λυσοῦντες αὐτὸν, φησὶν, ἀγάγετέ μοι· ἔλυσα γὰρ τὰ ἔθνη οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τῆς σαρτίας, τουτέστι, τῆς Θεοῦ

D λόγια, τὰ μὲν τυρωῦντα τὸ Χριστῶ, ὃν ἔσπον ἐθεώρησεν αὐτοῖς Ἱεζεκιήλ ὁ μέγας ἐν πρὸς φησὶταις· ἔθρως, φησιν, ἐν τῶν πεπρωμένος καὶ πρέχων. λέγειν πρὸς αὐτοὺς τῆς Ἰησοῦ· πορεύθεντες εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῆς ἔθνων, ὅτι ἐκείνοι ἦσαν τέως, τὸ ἐκ τῆς λαοῦ πίστες ἐκκλησίας. καὶ γὰρ γὰρ διέτετο ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς τὴν κατέναντι κώμην τῆς ἔθνων· ἐποίησεν γὰρ ἡ δὲ ἑαυτῶν, τοὺς πρὸς φησὶ δὲ δύο χοροὺς τῶν ἀποστόλων καὶ πρὸς φησὶ. καὶ ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν, τὸ πῶλον· οἱ τινες εἰσὶ τὰ ἔθνη· ἔθρεβλῶναι καὶ βασιλευσάει ἐπ' αὐτὰ, καθὼς φησιν ὁ βασιλεὺς· ἐβασίλευσεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη· κύριος καὶ τῆς ὅτι θρόνος αἰγίου αὐτῶ· ἐφ' ᾧ στέθεις ποτε ἀνθρώπων κεκάθηκεν. ὁ δὲ γὰρ Θεὸν εἶχον ὅτι βῶντα τὸ βασιλεύοντα ἐπ' αὐτὰ· ὁ δὲ νόμον, ὁ δὲ πρὸς φησὶ τῶν λυσοῦντες αὐτὸν, φησὶν, ἀγάγετέ μοι· ἔλυσα γὰρ τὰ ἔθνη οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τῆς σαρτίας, τουτέστι, τῆς Θεοῦ

ἀγνωσίας· ἀπὸ τῆς πλαιῆς· ἀπὸ τῆς ἀμύβρας· ἀπὸ τῆς δουλείας ἢ ἀλλοτείου· ἀπὸ τῆς ἔξοσίας τῆς σκότητος, ἢ ἀρχόντος ἢ αἰάνου τούτου, καὶ ἡ γὰρ πᾶσι πῦν κλιεῖται καὶ δημιουργὸν αὐτῆς κύνειον. καὶ ἰδοὺ κληθῆται ἐπὶ αὐτὰ, καὶ βασιλεύει ὡς ὅτι τῆς Χερουβιμ, κελύοντα καὶ λέγοντα· ὡς ἔφη ἐν τοῖς ὑψίστοις· ὁ βίβλος γνηθμός ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· Εἰρήνῃ ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. οὕτω γὰρ φησὶν ὁ Λουκᾶς· Εἰρήνῃ ἐν τῷ οὐρανῷ, πῖνος ἐνεκεν λέγει· ὅσα εἶχον οἱ ἀγγελοὶ εἰρήνῃ ἐν τῷ οὐρανῷ; καὶ ἐπεὶ εἶχον ἐν ἑαυτοῖς πῖν εἰρήνῃ· Εἰρήνῃ πῖν ἡσυχασμῶν πᾶντα νοῦν, καθὼς φησὶν ὁ σοφώτατος Παῦλος· Εἶχον εἰρήνῃ ἐν οὐρανῷ, ἀλλὰ μὴ τῆς ἀνιδροπῶν ὅσα εἶχον· ὁ οὐρανὸς εἰρήνῃ εἶχε καθ' ἑαυτὸν· ὅπου δὲ ἰδὸν οἱ ἀγγελοὶ πᾶσιν τῆς ἀνιδροπῆτος ἀγγελικῶν δὲ ἔσημίου ἢ Λαζάρου, καὶ τὰ ἔθνη λυόμενα δίκην ἔπῳλου, ἐρχόμενα εἰς τὸ βασιλευεῖν ἡσυχασμῶν δημιουργοῦ αὐτῆς, τότε εἰρήνευθη καὶ ὁ οὐρανὸς μὴ τῆς ἀνιδροπῶν, ἐδομημαδὸν ἔκρεζον καὶ ἔλεγον· ὁ βίβλος γνηθμός ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· Εἰρήνῃ ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. καὶ ἐπέτηκον ἐπὶ τῶν πᾶσιν τὰ ἱμάτια ἢ πῖνα σημάθων· ἢ χάριν ἢ πῖν αὐτῶν δοθεῖσιν αὐτοῖς ἐν ταῖς ἔθνεσι, καὶ δι' αὐτῆς ἐπεβίβασιν τῆς Ἰησοῦ ἐπὶ αὐτὰ· οὐ μόνον δὲ τῶν, ἀλλὰ δὲ ἰδίᾳς ἀρετῶν καθὼς σημάθων ὁ βίβλος γηθῆς, λέγων· ἄλλοι δὲ ἡσυχασμῶν τὰ ἱμάτια αὐτῆς ἐν τῇ ὁδῷ· εἰς τῶν δὲ, ἰδίᾳς ἀρετῶν, ἀς σινέβουσαν χάριτι, ἀνίπεται, ὡς φησὶν λέγει ὁ θεοσέσιος Γαῦλος· διχαλωτῆτες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνῃ ἔχωμεν πρὸς τὸ θεόν, δὲ ἢ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ἃ ἢ τῆς πρῶτης ἀγάθῃ ἐν τῇ πίστι εἰς τὸ χάριν αὐτοῦ, ἐν ἢ ἐσχηκῶν, καὶ κενυόμενα ἐπὶ ἔλπίδι τῆς δόξης τῆς Θεοῦ· ἔως δὲ [τούτου] τὰ τῆς χάριτος· οὐ μόνον δὲ· ἀλλὰ καὶ κενυόμενα ἐν ταῖς θλίψεσιν ἡμῶν, εἰδότες ὅτι θλίψις, ἡσυχασμῶν κενυόμενα· ἢ δὲ δοκιμῆ· ἢ δὲ δοκιμῆ, ἔλπίδα· ἢ δὲ ἔλπίς, ὅσα ἀγαθῶν· ὅτι ἢ ἀγάθῃ τῆς Θεοῦ ἐκκεχῆται εἰς τῶν καρδίας ἡμῶν δὲ πνεύματος αἰγίου, τῆς δοθέντος ἡμῖν· ὅ δὲ ἐν τῇ γῆ ἡσυχασμῶν, ὅτι σωματικῶς ἐ φανερῶς ἐ ἀσθητῶς ἐθεωροῦνται ἀσχητῶν αὐτῆς ἐνώπιον τῆς ἐθνεῶν, καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ που φησὶ πρὸς αὐτὰ λέγων ὁ ἀποστόλος· οἶα εἶδότε ἐν ἐμοὶ καὶ ἠκούσατε καὶ πρῶτα ἔθετε, αὐτὰ πρῶτα λέγων· ἀλλ' ὅτι τῶν πρῶτα ἐθνεῶν ἐπὶ τῶν ἡμῶν.

A rore; à peccato; ab alieni seruitute; à potestate tenebrarum principis sæculi huius: adduxeruntque ad eorum creatorem, ac opificem Dominum. Accesse, super eas sedet, regnatque, uti super Cherubim, clamantes atque dicentes: *Hosanna in altissimis; Benedictus qui venit in nomine Domini: Pax in celo, & gloria in altissimis.* Sic enim Lucas ait. Cur is verò, Pax in celo, dicit? Nunquid enim Angeli non habebant in celo pacem? Habebant fanè, ac planè habebant pacem in se ipsis: illam nimirum pacem, que exuperat omnem sensum, quemadmodum sapientissimus Paulus ait: Habebant in celo pacem; haud tamen cum hominibus habebant. Cælum per seipsum pace gaudebat. Ut autem Angeli vniuersum humanum genus Lazari signo congregatum viderunt, Gentesque solutas pulli instar, ad auctoris seruitutem accedentes, ac regnum, cælum quoque pacis fœdera cum hominibus iniit, clamaueruntque vnanimiter, atque dixerunt: *Benedictus qui venit in nomine Domini: pax in celo, & gloria in Altissimis. Et imposuerunt super pullum vestimenta.* Significant hæc, quam ipse eis dedit gratiam in Gentibus, per quam Iesum super eas sedere fecerunt: nec id solum, sed & per proprias quoque eorum virtutes, quemadmodum significat facer Euangelista dicens: *Alij autem sternebant vestimenta in viâ:* Per hoc enim proprias eorum virtutes, quas gratiæ coniunxerunt, indicat, quemadmodum admirabilis Paulus apertè ait: *Iustificati ergo ex fide pacem habeamus ad Deum, per Dominum nostrum Iesum Christum: per quem & habemus accessum per fidem in gratiam istam, in quâ stamus, & gloriamur in spe glorie Dei.* Hactenus quæ spectant ad gratiam. Non solum autem, sed & gloriamur in tribulationibus nostris: scientes quòd tribulatio patientiam operatur; patientia autem, probationem; probatio vero, spem; spes autem non confundit: quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Quod autem ait, *Sternebant in viâ, cò dictum sit, quòd eorum virtutes, coram Gentibus, corporaliter, palamque ac sensibili ratione, ad spectandam proponerentur, uti etiam alio quodam loco ad idem ait Apostolus: Quæ vidistis in me, & audiuistis, & accepistis, hæc agite.* Verùm ad propositum reuertamur.

Eph. 2 v. 2.

Luc. 19. v. 38.

Ut pax in celo facta.

Phil. 4. v. 7.

Gal. 2 v. 8.

Quid vestimenta pullo imposta, ac in terram strata.

Rom. 5. v. 1.

Phil. 4 v. 9.

Apud Matth. 10. 7.

Quid oliuarū ac palmarum rami.

Turba autem que praebant, & que sequebantur, clamabant, cum laudibus, & ramis oliuarum atque palmarum. Significant oliuarum rami, actuosam operationem exterioris hominis: rami autem palmarum, spiritalem, actiuamque ac contemplatiuam, atque puram hominis interioris operationem. Clamabant dicentes: Hosanna in altissimis. Reuertā enim, omnes turbae Iustorum, & Prophetarum, ac Sacerdotum; quos intelligimus praecedentes atque sequentes; fide clamant; dicuntque: Hosanna in altissimis: quemadmodum facer Euangelista ait: Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est per Prophetam, dicentem; Dicite filie Sion. Quibusnam Propheta ais, Dicite. En ipse praedicas: en ipse dicis. Ego, inquit, desiderabam videre & audire: nec ego tantum, sed & multi Prophetae & Iusti. Verum dico, cum inuenturis ac discipulis, tum iis qui vident ac audiunt Regem Sion, ut dicant ac praedicent. Dicite filie Sion, ecce Rex tuus venit tibi. Non nudē dixit, venit: sed, venit tibi: hoc est, ut sit tuus, & habitet in te. Ecce Rex tuus venit tibi iustus & saluans. Saluans ab inimici seruitute credentes in eum. Mansuetus, & sedens super pullum filium subingalis, hoc est, humilis, suāque humilitate dispergens currus regni Ephraim; hoc est, diali: qui regnauerat super Israël, & super Gentes. Sed & ad literam, regnum quoque populi Iudaeorum disperdidit; illudque iam desinit. Et equum de Ierusalem: hoc est, omnem eorum principatus superbiam; humili pullo suo. Porro, Iacob cum benediceret Iudam, factamque ad Abraham ac Isaac patres suos. benedictionem, quae est Christus, declararet, ait: Alligans ad vitem pullum suum. Ad vitem enim de Aegypto translata, quaeque totam impleuit terram, per doctrinam Prophetarum eius atque Iustorum, vniuersas Gentes alligauit. Nam pullus in lege immundus erat, uti & Gentes. Alligans ad vitem pullum suum. Quid ita? Ut ab eā, legem ac Prophetas, ac in eis latentem Dei scientiam acciperent: hoc est, Christum; qui est benedictio ac purgatio Gentium. Quippe ait: Et ad elicem pullum asinae suae. Est elix, quod ex vite germinat: Christus nimirum, qui germinauit ex vite Synagoga translata de Aegypto; quemad-

Math. 13. v. 17.

Zach. 9. v. 10.

Gen 49 v. 11. Psal. 79. v. 9.

Vitis, Synagoga: pullus alligatus, Ecclesia Gentium.

A Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ παρούγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, μὲν ἄνων καὶ κλάδων ἐλαίων καὶ βαΐων οἱ πῖνες σημένισι τῷ παροκτικῷ ἐργασίῳ τῷ ἔξω ἀποθεοῦ. καὶ βαΐα φοινίκων, οἱ πῖνες μῦθουςι τῷ πνθυματικῷ καὶ παροκτικῷ καὶ γρωσικῷ καὶ καταραίνῃ τῷ ἔσω ἀποθεοῦ ἐργασίῳ. ἔκραζον λέγοντες, ὡσπρὶν ἂν τοῖς ὑψίστοις. ἐν ἀληθείᾳ γὰρ πόλυτες οἱ ὄχλοι τῷ δικαίῳ καὶ παροφῇ τῷ καὶ ἱερέων. οἱ πῖνες εἰσὶν οἱ παροάγοντες, καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες, πῖσι κραζοῖσι, καὶ λέγουσιν ὡσπρὶν ἂν ἡ ὁ Δαβὶδ, βύλορημῶνος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσπρὶν ἂν τοῖς ὑψίστοις, ὡς ὁ δὲ ἀγγελιστὴς φησὶ. τὸ τοῦ δὲ ὄλον γέρονεν, ἵνα πληρωθῇ ὁ ῥῆθην δὲ τῷ παροφῆτου λέγοντος· εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών. παρὸς τίνας λέγεις, εἶπατε, ὡ παροφῆτα. ἰδοὺ σὺ κηρύττεις· ἰδοὺ σὺ λέγεις. ἐγὼ, φησὶν, ἐπεθύμω ἰδεῖν καὶ ἀκούσαι. ὅτι ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ παροφῆται καὶ δικαιοὶ ἀλλὰ καὶ τοῖς βύλορημῶνοις καὶ μαθητευομένοις, καὶ θεο-ισ. καὶ οὐδὲ ῥωμάς καὶ ἀκούοντες τῷ βασιλείῳ Σιών λέγω, ἵνα εἴπωσι καὶ κηρύξωσιν. εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σὸς ἐρχεται σοὶ. καὶ ὅτι εἶπε ψιλῶς, ἐρχεῖ. ἀλλ' ἐρχεται σοὶ· πουτέσι, σὺ γὰρ εἶπες, καὶ ἐν σοὶ οὐκ ἔσται. ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σὸς ἐρχεται σοὶ δικαίος καὶ σώζων. σώζων ἀπὸ τῆ δουλείας τῆ ἐρηρῶ τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ αὐτόν. παρὸς καὶ ἐπιβεβηκώς ἐπὶ πῶλον ὑόν ὑποζυγίου· πουτέσι ταπεινῶφρων, καὶ ἐν τῇ ταπεινοφροσύνῃ αὐτῆ ἐξολοθρευῶν, τὰ ἀρματα τῷ βασιλείῳ Εφραὶμ· πουτέσι τῷ δὲ ἀβόλου, ὃς ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῷ Ισραὴλ, καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη. ἐξολοθρευσε ὁ καὶ τῷ θραύματι, καὶ τῷ βασιλείῳ τῷ λαοῦ τῷ Ιουδαίων, καὶ ἐπαύθη. καὶ ἵππων φησὶν ὅτι Ιερουσαλήμ· πουτέσι, πᾶσιν τῷ ὑποφθαλίῳ τῷ αὐτῷ ἄρχῃς, δὲ τῷ ταπεινοῦ ἀπὸ πῶλου. ὁ δὲ πατείαρχῃς Ιακώβ, βύλορημῶνος τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐκφαίνων τῷ βύλορημῶνος τῷ παρὸς τοῖς πατέρας αὐτῆ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, ἢ τις ὅστιν ὁ Χριστὸς, λέγει· δεσμεύων παρὸς ἀμπελον τῷ πῶλον αὐτῆ. παρὸς γὰρ τῷ ἀμπελον τῷ μεταστῶσιν δὲ Αἰγύπτου, τῷ πληρώσασθιν πᾶσιν τῷ γλῶσσι ἀπὸ τῆ διδαχῆς τῷ παροφῆτῷ αὐτῆς καὶ δικαίων, ἐδεσμευσε πῶλον τὰ ἔθνη. ὁ γὰρ πῶλος ἀκάθαρτος ὅστιν ἐν τῷ νόμῳ· ἔτω καὶ τὰ ἔθνη. δεσμεύων παρὸς ἀμπελον τῷ πῶλον αὐτῆ· δὲ πῆ. ἵνα δὲ ξωνται πῶν αὐτῆ τῷ νόμον καὶ τοῖς παροφῆτας, καὶ τῷ ἐν αὐτοῖς θεογνωσίαν· πουτέσι, τῷ Χριστῶν, ὃς ὅστιν βύλορημῶνος τῷ ἔθων καὶ ἀκαθαρσίς· φησὶ γὰρ· καὶ τῷ ἔλικι τῷ πῶλον τῷ ὄντι αὐτῆ. ἐλίξ ὅστι, ὁ βλαστήμα ὁ δὲ ἀμπελον· ὃς ὅστιν ὁ Χριστὸς, δὲ ἀμπελον τῷ σωμαγωγῆς τῷ δὲ Αἰγύπτου βλαστήματι.

καὶ αὐτῶ

σῆσαι;

ήσας, καθώς αὐτός ὁ Ἰακώβ φησὶ πρὸς αὐτὸν. Ἐκ βραχέων, ἢ ἐμου ἀγέλης. καὶ ἐδεσμβυθησάμ τὰ ἔθνη ἐν αὐτῷ ἀλύτως.

Οὐλοῦν δεσμβυθῶν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ Χριστὸν ἐλύτως. εἰ μὴ ὅλως ἀγωνίζομεθα ἕως θανάτου ἀπὸ τῆς ἐορτῆς αὐτῆς, καὶ αὐτὸς σπασθῆναι ἡμᾶς τὰς Λαζάρου ἀπὸ τῆς νεκρῶν ἡμῶν ἔργων, τῆς χάριτος αὐτῆς ἡμοδύων. ἔγωγε σπασθῆναι αὐτῷ ἐν τῇ Βηθανίᾳ, ἢ τίς ἐρμηνεύεται, οἷός τις τὸ ὑπακούειν οὕτως ἀρμολύτως ἢ σπασθῆναι τοῖς λογισμοῖς ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀχμαλωσίας τῆς λήθης, μὲν τῆς ἀσθητικῶν τῶ σώματος, καὶ ὄντες καὶ λέγοντες ἁσπύρα ἐν τοῖς ὑψίστοις. Ἐλογημένος ὁ ἐργάτης ἐν ὀνόματι κυρίου, εἰσελθεῖν εἰς τὴν αὐτῆς Ἱερουσαλήμ. ἢ εἰς τὸ παθεῖν ὡς περ ποτε, ἀλλ' ἵνα σώσῃ αὐτὴν καὶ δοξαζῆται ὑπὸ αὐτῆς. καθὼς φωνὴ αὐτῆς Δαβὶδ λέγων ἐπαίνῳ Ἱερουσαλήμ τὸ κύριον, αἶψα τὸ Θεὸν σὺ Σιών. δούτερον εἶπεν ἐπαίνῳ τῷ αἰνεῖν, ψυχῇ καὶ σώματι. ὅτι ἐνίσχυσε τοῖς μοχλοῖς τῆς πυλῶν σου οἱ πνέες εἰσι, τίσις ἐλπίς ἀγάπη μὴ ἐπιμακροθυμία ἢ σπομένη. Ἐλόγησε τοῖς υἱοῖς σου ἐν σοὶ οἱ πνέες εἰσι, τὰ πνεύματα τὰ δεξιόματα τὸ κύνειον μὲν τῆς κλάδων. τοῦτέστι, μὲν καρπῶν νέων. τὰ θηλάζοντα τὸ γάλα τὸ διδασκαλίας τῆς Χριστοῦ. πιστεύοντες γὰρ εἰς αὐτὸν, διτῶς αἰνοῦσι, καθὼς γέγραπται. Ἐκ σώματος νεκρῶν καὶ θηλάζοντων κατηρτίσω αἶνον. ἡρώματα αὐτῶν ὄχημα αἶνον, ἀπὸ ἀκαθάρτου πύλου, ἵνα ὅπως ἐφ' ἡμᾶς. Ἐξωμῶν αὐτῶν ἀρῶμε τῆς λογισμῶν ἡμῶν, ἢ βασιλευσὶ ἐφ' ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τὴ βασιλείας αὐτῆς ἔσται τέλος. λαβῶμεν ἱλαρὰν πολιτείαν ὡς κλάδη ἐλαίων, τῆς ἱλαριώμας τῆς ποσώπων ἡμῶν ἐλαίω, καθὼς φησὶν ὁ ψαλμοδός. καὶ πάλιν. δουλώσατε τῷ κυρίῳ ἐν δὴφροσύνῃ. ἀρῶμεν πάλιν ἐν τῷ ἔσω ἀνδραγαθίᾳ τῶν θεϊκῶν, καὶ πνευματικῶν ἐργασίαν, ὡς τὰ τῆς φοινίκων βαΐα, καὶ ἀκολουθήσωμεν ἀνδραγαθῶν αὐτῶν. καὶ αὐτὴ μὲν τῆς ἀσπρότητας, τῶν ὀρθῶν καὶ ἀμύλων, καὶ ἀπλῶν τίσις. αὐτὴ δὲ τὸ ὀξύτης, τῶν σπομητικῶν ἐλπίδα. τῶν κεντῶσων καὶ σφάζουσιν πύρα λογισμῶν ἐπαρῶμενον, ἀχμαλωτέσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γνώσεως τῆς Θεοῦ. καὶ αὐτὴ τὸ γλυκύτης τῆς φοινίκων, τῶν γλυκείων ἀγάπῃ, τῶν σπυριτωμένων ἐκ τῆς ποσώπων πνεύματος, καὶ ἐλπίδος, καὶ τῆς λοιπῶν, ἵνα πληρωθῆ ἐν ἡμῖν τὸ ῥηθέν. δίχαιος ὡς φοίνιξ αἰήσας, ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβανῶν πληρωθήσεται. ἀκολουθήσωμεν αὐτῶν εἰς τὸ ἀγίον πό-

A modum ipsemet ad eum Jacob ait : Ex germine, sili mi, ascendisti : inque eo Gentes, insolubili vinculo alligatae sunt. Et nos itaque insolubiliter Christo alligemur. Siquidem omnino ab eius solemnitatibus, salutem obtinere contendimus; nos quoque ipse una cum Lazaro, a mortuis operibus nostris, quae sine Deo sunt facta, scitaturus est. Sic ipsi in Bethaniâ concenabimus, quam interpreteteris, domum obedientiae. Sic à captiuitate obliuionis animi pariter ac corporis sensus aptè colligemus, clamantes ac dicentes : Hosanna in altissimis : Benedictus qui venit in nomine Domini; in suam ipse Ierusalem ingressurus : non iam ut patiat, uti tunc; sed ut saluet eam, Saluatorque ab eâ glorificetur, quomodo David eam compellans ait : Collauda Ierusalem Dominum : lauda Deum tuum Sion. Dixit iterum : Collauda ac lauda; animo pariter ac corpore. Quoniam confirmavit uectes portarum tuarum : nempe, fidem, spem, & charitatem, meditationem ac studium caeleste, longanimitatem, patientiam. Benedixit filiis tuis in te : nempe, infantibus fidelibus, qui Dominum cum ramis susceperunt; cum nouis utique fructibus : infantibus, inquam, fugentibus lac doctrinae Christi. Credentes enim in eum, mox laudant, sicut scriptum est : Ex ore infantium & lactentium profecisti laudem. Efficiamur pro immundo pullo sacrum ei vehiculum, ut in nos ascendat. Currum ei nostrarum cogitationum iungamus, & regnabit super nos, in secula, & regni eius non erit finis. Hilarem vitæ rationem, ceu ramos oliuarum assumamus, ut quemadmodum ait regius Psaltes, Faciem nostram in oleo exhibilem. Et iterum : Seruite Domino in letitiâ. Diuinam rursus ac spiritalem operationē in interiori homine ceu palmarū ramos tollentes, sequamur, gratias ei agentes : ac pro candore quidem, rectam, intemeratamque, ac simplicem assumamus fidem; pro agilitate autem, patientem spem; spem inquam, quæ pungat ac iugulet, cogitationem omnem extollentem se, ut nos à Dei scientiâ captiuat : pro palmæ demum dulcedine, dulcem charitatem, quæ ex praefatis, fide, spe, ac reliquis constat, ut in nobis impleatur, quod dictum est : Iustus ut palma florebit; sicut cedrus quæ in libano est, multiplicabitur. Sequamur euntē in sanctam ci-

Hebr. 6. v. 1.

Ioan. 11. v. 3.

Psal. 147. v. 2.

Psal. 8. v. 3.

Luc. 1. v. 32.

Psal. 103. v. 15.

Psal. 99. v. 2.

Psal. 91. v. 15.

Math. 23. v. 12.

uitatem: Ingrediamur cum eo in templum, vt in nobis menfas nummulariorum subuertat, ac demones vendentes columbas: nempe cogitationes in errore volantes; cum omnibus qui in nobis emunt venduntque, à nobis expellat; ac pro speluncâ latronum, facrum nos templum, vti antiquum illud, in quo Christus habitat ac deambulet, faciat; quo cæcis nostris largiatur visum, ac surdos faciat audire, & ambulare claudos, mortuosque cum Lazaro refuscitet. Vbi enim Vita habitat, ibi resurrectio est: vt cum Lazaro & turbis, ac discipulis eius; cumque infantibus, ac Angelis sanctis clamemus dicentes: *Hosanna in altissimis: Benedictus qui venit in nomine Domini.* Christus Dominus & Deus noster, *Rex seculorum.* Ipse gloria, honor, potestas, & adoratio, cum Patre & Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula seculorum, Amen.

1. Tim. i. v. 17.

A λιν εἰσελθῶμεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν· ἵνα τὰς βαπτί-
 ζας τὸ ἐν ἡμῖν κολληθεῖσιν καθαρῶς, καὶ τοὺς δαί-
 μονας τοὺς πωλῶντας τὰς κοίτας, τοὺς ἐν πλάτῃ
 πεπονημένους λογισμὸς, ἀποδιώξῃ ἀφ' ἡμῶν, μὲν πάν-
 των τῶν πωλῶντων ἐν ἡμῖν καὶ ἀρραζόντων καὶ ἀπὸ
 σπηλαίῳ ληστῶν, ποιήσῃ ἡμᾶς καὶ τὸ ἄχρῆστον ἱερόν,
 ναὸν ἅγιον ἐν ᾧ οἰκεῖ καὶ πατεῖ Χριστός· ἵνα τοῖς
 τυφλοῖς ἡμῶν, φῶς γένηται· καὶ τοῖς κωφοῖς ποιήσῃ
 ἀκούσας· καὶ τοῖς χωλοῖς περιπατήσας· καὶ τοῖς νεκροῖς μὲν
 Λαζάρου ἐγείρῃ, ὅπου γὰρ οἰκεῖ ζωὴ, ἐκ δὲ ἀνάστασις
B ὅστιν ἵνα μὲν Λαζάρου, καὶ τῶν ὀχλῶν ἐκ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ· μὲν νεκρῶν καὶ θηλαζόντων, καὶ μὲν τῶν ἁγίων
 ἀγγέλων καὶ ἁγίων βοῶντες· ὡς ἡμεῖς ἐν τοῖς ἐπι-
 σοποις, δι' ἁλοκλήριον ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
 Χριστὸς κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων.
 αὐτῷ δόξα πρὸ πάντων καὶ πάντων αἰώνων ἀμα πατρὸς
 πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

NOTÆ.

H Aud liqueat satis, cuiusnam hæc Titi sit oratio, eiusne, quem Iulianus exigitavit; an Iunioris, cuius sunt Commentarij in Lucam, nomine Titi Bostrensis, quem liquet fuisse Chrystostomo posteriorem, ac proinde alium ab illo antiquiore. Sic non rarò eiusdem nominis homines eandem occupant sedem, vbi maximè quis

in eâ celebrior illud consecrauit ac fecit venerabile. Cuiuscunque verò sit, opus est eruditum, egregiis refertum sensis, ac dogmatis accuratum, vt quisque Theologus ipsâ statim lectione videbit. Locos scripturæ scitè admodum exponit ac applicat, vt nihil desiderari videatur.

Ex Reg. Cod. nuper edita ex Oxon. sub S. Cyrilli nomi- ne t. 5. p. 2.

SANCTI PATRIS NOSTRI EVLOGII Archiepiscopi Alexandrini, sermo in diem festum Palmarum, & in pullū asini.

C ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ Εὐλόγιου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, λόγος εἰς τὰ βαῖα, & εἰς τὸ πάρον.

Rom. 13. v. 9.

V i regium aduentum, fideles, hodiernâ die celebremus, Regi, pro eo ac Deum decet, occurramus.

BΑΣΙΛΙΚΗΝ οἱ πατεῖ σήμερον ὁπτιδημίῳ ἑορτάζοντες, θεοπροπεῖως πατρὸς βασιλεῖ ὑπεκνήστωμεν. ὡς ἁλοκλήριον μὴ κατεῦδαμεν. τὸ νοῦν πρὸς τὸ Θεὸν ἀνυψώσωμεν. ὁ πνεῦμα μὴ σέβσωμεν. τὰς λαμπάδας ἡμῶν φαίδρας ὀξανάσωμεν. τὸ χιτῶνα τὸ ψυχῆς ὀξανάσωμεν. τὰ βαῖα ὡς νικηφόροι βασιλεῖσωμεν. μὲν τῶν ὀχλῶν τὰ τῶν ὀχλῶν βοήσωμεν. μὲν τῶν παίδων, ὡς οἱ παῖδες ὑμνήσωμεν. ὡς ἡμεῖς ἐν τοῖς ἐπισκοποις, δι' ἁλοκλήριον ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ἰδοὺ γὰρ ἦλθεν. ἰδοὺ ἐπέφμεν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἐπέστη. πάλιν εἰς Ἱερουσαλήμ εἰσερχεται πάλιν σαμὰ εὐς δι' ἁλοκλήριον πάλιν τῶν Ἀδάμ ὁ χροῖστος ῥήγνυται. πάλιν πρὸ ἀδάσσοις ἀνοίγεται πάλιν ληστῆς εἰσικίσει. πάλιν ἡ ἐκκλησία χορβίσει. πάλιν ἡ πόλις

Mar. 11. v. 9.

Hosanna: Benedictus qui venit in nomine Domini. Ecce enim venit: ecce apparuit: ecce Rex adstat Rursum Ierofolymam ingreditur: rursum crux præparatur; rursum Adami chirographum rumpitur: rursum paradifus aperitur: rursum Latro introducitur: rursum Ecclesia choros ducit: rursum impro-

Tempus est: ne dormiamus: mentes ad Deum attollamus: Spiritum ne extinguamus: lampades nostras lætè accendamus: animi tunicam mute- mus: palmas vt victores gestemus: cum turbâ, turbæ in modum clamemus: cum pueris, puerorum instar canamus: *Hosanna: Benedictus qui venit in nomi- ne Domini.* Ecce enim venit: ecce apparuit: ecce Rex adstat Rursum Ierofolymam ingreditur: rursum crux præparatur; rursum Adami chirographum rumpitur: rursum paradifus aperitur: rursum Latro introducitur: rursum Ecclesia choros ducit: rursum impro-

Οι τ' εορτῆ.

Λεγ. σαρ. πω.

Οι τ' εορτῆ.

Οι τ' εορτῆ.

Οι τ' εορτῆ.

Λεγ. σαρ. πω.

Οι τ' εορτῆ.

συναγωγή χηρῶν· πάλιν οἱ δαίμονες ἀγχιώνονται· πάλιν οἱ Ἰουδαῖοι μῆνονται· πάλιν οἱ πιστοὶ ἔχουσιν ἕσθαι· πάλιν τὰ τ' εορτῆς πᾶντα " τ' εορτῆς κρινῶνς πάντα τ' δεσποτικῶν ὑμνῶν· οἱ οὐρανοὶ δι' ἑσθῆναι· τὰ ὄρη ἀλλοτίζονται· οἱ ποταμοὶ κροτήσατε, προσέλθετε, βοήσατε, ὀραῖντες τὰ " ἠὲ ἠὲ ῥήματα ἡρόδοτου ἀράματα· οἱ βουνοὶ σκιρτήσατε· οἱ ὄχλοι ἀλάλαξάτε· τὰ νήπια ὑμνήσατε· μαθηταὶ κηρύξατε· ἱερεῖς λαλήσατε· θεολόγοι διδάξατε· οἱ ἐν Σιών ὑπὸ κτήσατε· τὰ ἔθνη συναγάγητε· τὰ ἑβραῖα, τὰ ἑθιῖα, τὰ κελάρθια· πᾶσα ἀξία καὶ ἡλικία· πάντας γὰρ διεργητῶν ἔρχε· πᾶν τὸ ἐλεῆσθαι ἐπέφανεν· πᾶσι χριστοῦ ἄγγελος τ' ἀγαλλίασιν· Θεὸς ὢν, γέροντες αἰθερῶν, καὶ ἐπὶ γῆς ὠφθη, καὶ τοῖς αἰθερῶν σιωπῆσθαι· μὲν τῶν δούλων ὁ δεσπότης· μὲν τῶν χρεωφλετῶν ὁ πληρώτης· μὲν τῶν ἀσώτων ἡ σωτηρία· μὲν τῶν καταδικῶν ὁ ἀρραστής· μὲν τῶν ἀπεγνωσμένων ἡ ἐλπίς· μὲν τῶν κείτων κειμένων ἡ αἰάσασις· μὲν τῶν ἀγνωμόνων ὁ ἐλεῆμων· μὲν τῶν δραπέτων ὁ ἐλευθερωτής· μετὰ τῶν ὑπερθιωτῶν ὁ διδύκωτος· μετὰ τῶν ἀμάρτανων ὁ ἀμαρτητός· πᾶσι τοῖς ἀγαθῶν, ὁ ἀφθόνως πᾶσι χριστοῦ ἄγγελος.

Ἰδες, ἀγαπητέ, τ' εορτῆς τὸ μυστήριον· Ἰδες τ' παρούσης ἡμέρας τὰ θαύματα· χηρῶν ἡ βηθανία ἐώρηται· σήμερον πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἀπήλαυσε τ' τεικῆς πρὸς αἰῶνα. Ἰδες ἄλλα τ' ἕξ ἡμερῶν αὐτὸς ἐπὶ τὸν θάνατον ἔρχεται· Ἰδες ὁ τετραήμερος αἰάσασθαι· σήμερον ὁ τετράήμερος ἐφίσταται· τετραήμερον ἀνέστησε Λάζαρον, ἵνα τ' ἐκ τεσσάρων σοιχείων συγκειμένων ἡμῶν φύσεως, τ' κεινῶν αἰάσασθαι πρὸς αἰῶνα· ἀλλ' ἐκ τῶν ἡ Μαρθα τ' εορτῆσται, τὸν νομικῆς λατρείας ἔχουσα· ἐκ τῶν δὲ, Μαρία τοῖς ποσὶ τῶ δεσποτοῦ πρὸς αἰῶνα, τ' ἐκκλησίας τ' πρὸς αὐτὸν φίλῶν καὶ πρὸς ἐδρίαν ὑπογράφουσα· καὶ ὁ πρὸς ἕξ ἡμερῶν τῶ πάρα, δὲ τῶ πέντε τῶ σώματος ἀσθῆσεων, τὸν τετραήμερον Λάζαρον ἐν ταῖς δυοὶ τὸν ἕνα χριστοῦ ἀδελφόν, ἐκείνου μὲν τὰ δεσμοὶ ἐπιπέπει λυθῶναι· αὐτὸς δὲ νῦν πρὸς ἀνέται δεσμοθῶναι· τ' πρὸς ἀνέται, ἡ σὺν, ὅσπερ ἰσορῶν, ἡ δὲ δυνάμεις, καὶ ἀρχαί, καὶ ὄξοσις ἀοράτως δορυφορέσας πρὸς κειμένους· ὅτι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, καὶ ἐπιρῶν καὶ κειμένων· ἡ πτέρυξ· πῆσι, καὶ πυρμόρφους ἔσχατος, τ' " πολυμομάτοις συγκαλυπτόμενος· οὐ σαλπινξ, καὶ δυνάμεις, καὶ τέρας " κατασιωπῶναι· ἀλλ' ἐν αἰθρωπείᾳ φύσιν κρυπτόμενος· Φιλανθρωπίας γὰρ ἡ πρὸς αἰῶνα, ἐκ ὄξοσις [συγκληρῆσεως] οὐ

A ba Synagoga viduatur : rursus daemones confunduntur : rursus furunt Iudæi : rursus fideles saluantur. In festi partem cuncta veniunt : cuncta Dominum celebrant. *Letantur cæli* : montes exultant. *Flumina plaudite* : accedite ; clamate ; videntia i Prophetarum verba iam res esse facta. *Colles gestite* : turbæ iubilare : infantes hymnos dicite : Sacerdotes loquimini : 2 theologi glorificate : incolæ Sion occurrite : Gentes congregamini ; cælestia, terrestria, & inferna ; omnis ordo & ætas. Venit enim erga omnes munificus : apparuit omnes miseraturus : vniuersos gaudio impertiturus. Qui Deus esset, factus est homo, estque visus in terrâ, & conuersatus cum hominibus. Cum seruis, Dominus : cum debitoribus, summus ac princeps errogator : cum perditis, salus : cum damnatis, redemptor : cum desperatis, spes : cum deiectis, erectio : cum scelestis, misericors : cum fugitiuis, liberator : cum reis, innocens : cum peccatoribus, omni peccato vacans : cum ingratis, abundè in omnes liberalis.

Pfal. 95. v. 11.

I Pfal. 97. v. 8.

Pfal. 113. v. 4.

2

Bar. 3. v. 38

C Vidistin', charissime, festiuitatis mysterium ? Vidistin' præsentis diei miracula ? Heri Bethania festum diem agebat ; hodie cuncta Ecclesia diuinâ fruitur præsentia. Heri vitam alij largitus est ; hodie ipse ad mortem venit. Heri Quatriduanus ille excitatus est ; hodie Triduanus adest. Quatriduanum Lazarum ad vitam reuocauit, vt humanæ naturæ ex elementis quatuor compositæ communem resurrectionem præuicè confirmaret : Enimuerò, illic quidem Martha distrahitur, legalis cultûs figuram gerens : hîc autem Maria, Domini pedibus assidet, Ecclesiæ in eum amoris vim ac assiduitatem præferens. Quicquid ante sex dies Paschæ, per quinque corporis sensûs, quatriduanum Lazarum, vnum in duabus fratrem largitus, illius vincula solui iubet ; ipse nunc venit vincula experturus. Venit autem, non cum turbâ aut tumultu ; neque Virtutes, ac Principatus, Potestateque vndique inuisibiliter satellitiò circumfusas habens : non *sedens in throno excelsò & elevato* : non aliis quibusdam, ac igniformibus rotis, & multioculis contactus ; non tubis ac virtutibus, prodigiisque concutiens omnia, territanisque ; sed in humanâ occultatus naturâ. Benignitatis enim aduentus est, non potestatis : indulgentiæ, non

Isai. 6. v. 63

distinctionis; condescensionis, non vltionis. Non in Patris gloria apparet, sed in matris humilitate. Eum nobis aduentum dudum prædicans Zacharias, vniuersaque creata ad lætitiã prouocans, velut in Ecclesiæ personã ad Hierusalem clamauit, dicens: *Gaude vehementer Filia Sion*. Hac quoque Gabriel voce vsus ad Virginem ait: *Gaude gratiosa, Don inus tecum*. Hac & Saluator ipse, cum à mortuis surrexisset, mulieribus inclamauit, dicens: *Gaudete: vt intelligas, idcirco quia olim Eua audiisset, In doloribus paries filios*, voce illã, *Gaudete*, mulieres compellasse, quemadmodum & Zacharias prædicauit, dicens: *Gaude vehementer filia Sion: prædica filia Ierusalem*. Quodnam præconium? expone palam, ô Propheta. *Super montem excelsum ascende, qui euangelizas Sion: exalta vocem tuam*. Quid dicturus Sion? *Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus*. Quomodo? Aduentum dixisti; modum expone. An in curribus ac vehiculis? An cum copiis ac exercitibus, equitibusque, ac reliquo regum apparatu? Nequaquam, inquit. *Qui ergo? Sedens super asinam & pullum nouum*. Quid ais? Rexne vnquam venit immundo ac ignobili inuectus pullo? Ita, inquit. Non enim cum eo factu venit, quo ceteri, *Quid ergo? In serui formã, vt sponsus, mitis ille ac agnus mansuetus; & sicut stilla placida in vellus: & sicut ouis ad occisionem, atque vt agnus innocens qui adducitur ad victimam, ita venit irrationalem hominis indurus naturam, & bruto infidens, docens homines ne efferantur: deponens potentes de sedibus, & exaltans humiles: esurientes replens bonis, & diuites dimittens inanes: duodecim, eoque miserabiles in suo comitatu habens, per quos Gentes conuocet. Hic est ramus ille qui germinauit ex Iesse, cui hodie occurrentes pueri Hebræorum ramos oliuarum vt misericordiam præstent, palmisque ouant tanquam victori mortis, ac dicunt: Hosanna: Benedictus qui venit in nomine Domini*. Quid enim ait Euangelista?

Zach. 9. v. 9.
 Luc. 1. v. 28.
 Matth. 28. v. 9.
 Gen. 3. v. 16.
 Isai. 40. v. 9.
 Isai. 53. v. 1.
 Luc. 1. v. 54.
 Luc. 19. v. 29.
 Matth. 21.
 Mar. 11.

A δικαιοκρισίας· συλκα· βασιλευς, & κορα· σεως· ἐκ ἐν τῇ
 ἔ· πατρὸς δόξῃ, ἀλλ' ἐν τῇ ταπεινώσει τ'· μήτρης ὅτι·
 φαίνεται· ἡμῶν πρόοισιν· πόρρωθεν ἡμῶν ὁ σωμῆσιος
 Ζαχαρίας διηγήθησε, καὶ πρὸς διφροσύνῃ συγ·
 καλούμενος τ'· κλίσειν, εἰς πρὸς ὄσωπον ὡσπερ τ'· ἐκ·
 κλησίας τῇ Ἱερουσαλήμ· αἰακέραγε, λέγων·
 χαῖρε σφόδρα θυγατερ Σιών· ταύτη τῇ φωνῇ καὶ
 Γαβριὴλ τῇ πρῶτῳ κέχρηται, λέγων· χαῖρε κε·
 ραι· ταυρῶν, ὁ κύριος μὲν σὺ τὸ καὶ αὐτὸς ὁ σωτήρ
 ἐκ νεκρῶν αἰασις τ'· γωαίξιν κέκεραγε, λέγων· χαῖ·
 ρε· τε· ἵνα μάθῃς, ὅτι δὲ τ'· πάλαι φωνῶν, ἡ Ἐύα
 ἤκουσε· ὅ, ἐν λῶπαις τέξῃ τέκνα· δὲ τὸ πρὸς
 τὰς γωαίξας, ὅ, χαῖρετε αἰέβοσε, κατὰ καὶ ὁ Ζα·
 χαρίας ἐκήρυξε, λέγων· χαῖρε σφόδρα θυγατερ
 Σιών· κήρυτε θυγατερ Ἱερουσαλήμ· τί ὁ κήρυγμα;
 εἰπέ πρὸς φανῶς, ὡ πρὸς φῆτα· ἐπ' ὄρεσι ὑψηλοῦ
 αἰαβητι ὁ θάνατος Ἰσραὴλ Σιών· ὑψιστον τ'· φω·
 νῶν σὺ τ'· λέγων τῇ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἐρχεται
 σοι πρὸς ὄσωπος· εἰπέ τ'· πρὸς ὄσωπος, εἰπέ καὶ τ'· ἔ·
 πων· ἀρὰ ἐφ' ἀρμάτων ἔ· ὄχημάτων· ἀρὰ μὲν δυ·
 νάμεως, ἔ· φρατοπέδων, ἔ· ἰππέων, καὶ τ'· λειπῆς τῶν
 βασιλέων φαντασίας, ζούχ, φησιν· ἀλλὰ πῶς; ὅτι·
 βεβηκῶς ὅτι ὄνον καὶ πῶλον νέον· τί λέγεις; βασιλεὺς
 ποτὲ ὅτι πῶλον ἡ αἰαγῆ καὶ ἀδύξον κατὰ ἡμέρας
 πρὸς γίνετα; καὶ φησιν· οὐ γὰρ πῶλον ἴσω ἔχων ἀλ·
 λοις· πρὸς φανῶν ἐρχεται· ἀλλὰ τῇ· ἐν δούλου μορφῇ,
 ὡς νυμφίος, ἔ· πρὸς φανῶν, καὶ ὡς ἀμνός ἡμέρας καὶ
 ὡς σαγῶν ἡ συχῆ ὅτι πόκον, καὶ ὡς πρὸς φανῶν ὅτι
 σφαγῶν, καὶ ὡς ζοῖον ἀκακῶν ἀρῶν μὲν ἔ· θυεῶν,
 ἔ· πων πρὸς γίνετα τ'· ἀλλοτρῶν φωνῶν τῶν ἀνθρώπων
 φῶν, καὶ ἐν ἀλλοτρῶν κατὰ ἡμέρας, παιδῶν ἀνθρώπων
 μὴ παύρεα, κατὰ φανῶν διωασις ἀπὸ φωνῶν, καὶ
 ὑψῶν ταπεινῶν· πεινῶν τὰς ἐμπιπῶν ἀγαθῶν, καὶ
 πλῆτῶν τὰς ἔ· ἀπαπέλων κενῶν· δάδεκα πινῶν, καὶ
 ἴσους οἰκῶν συνεπομῶν ἀπὸ φέρων, ἔ· δὲ τὸ ὑ·
 τῶν τὰ ἔ· φων συγκαλούμενος· ἔ· ἔ· ὅτι ὁ ἐκ τ'· ρίζης
 Ἱεσαὶ βλαστήσας κλάδος, ὡ πρὸς φανῶν τῶν σήμε·
 ρον τῶν Ἑβραίων οἱ παῖδες, κλάδος ἡγαθῶν ὡς ἡε·
 μων ὅτι σείεσι, ἔ· βαίσις ὡς νικητῆ ἔ· φανῶν τοῦ ἀν·
 φημοῦσι, καὶ λέγρουν ὡσπρὸν ἀ· ἀλλοτρημῶν ὁ ἐρῶ·
 μῶν ἐν ὀνόματι κυρία· τί γὰρ φησιν ὁ ἀναγής;
 Καὶ ἐχρῆτο ὅτε ἤγισεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθαφαγῆ
 καὶ εἰς Βηθανίαν, πρὸς ὅ, ὄρεσι ὁ καλούμενος
 ἐλαγῶν, ἀπέσχε δὺο τῶν μαθητῶν αὐτῶν λέ·
 γων· ὑπάγετε εἰς τὸ κατέδωκε κώμην, καὶ εἰσερ·
 γῶν εἰς αὐτῶν, ἀρῆσετε ὄνον καὶ πῶλον νέον,
 ἐφ' ὅ, ὅσθεις ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες αὐτῶν

3

ἀγάγετέ μοι· καὶ εἰς τίς ὑμῶν εἶπη τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χειρὶ ἐχθ. εἶτα ἀγροῖσιν εἰς ἔρπον τὸ τῆς Λόγγου λόγγον, καὶ ἤγαγον τὸν ὄνον, καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ὁ Ἰησοῦς. τύπος μὲν οὖν ἡ κατέναντι κώμη τῆς βίου τῆς πρῶτοντος, ἀντικρὺ γὰρ ἡ, καὶ οὐ πλησίον τῆς Θεοῦ. ὅτε οὖν ἠπίσε πλησίον αὐτῆς τῆς κώμης· ὅτε ἄρκωτὸς γένητε μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, τότε λοιπὸν ἀποπέμψαι τοὺς δύο μαθητάς· ἤγαγον τὰς δύο δὲ ἀγροῦσας· ἀγαγεῖσθαι αὐτὰς τοὺς δύο γαροῖς· τὸν παλαμῶν ὄνον, καὶ γεγηρακῆσαν σαυα-
B γαλίαν· καὶ τὸν νέον πῶλον, καὶ τὸν ἀγύμναστον τῆς ἐναντίας γαροῖς. δὲ τῆς κατέναντι εἰπεῖν, σημαίνει, ὅτι τὸ κατέναντι τῆς τρυφῆς τῆς κωμῆς αἰδέσου κατοι-
 κισθέντα, ἔπεμψε λῦσαι τῆς ἐπιτημίου, ἔως οὐρανὸν καλέσασθαι· ὃν αἰασωζόμενον λοιπὸν ὁράντες οἱ πάλας παροφῆται, ἀπὸστολοι, καὶ ἱεροκή-
 ρυκες, τὸ ἐπιτῶ ἐκρύσιον πάθος ἐν Σιών, ἐκ τῆς αἰῶθεν ὄρεος ἐαυτὸν ταπεινώσασθαι, ἱεροσρε-
 πῶς παροσπυρῶσι, καὶ τὰς θεολέκτους αὐτῶν φωνὰς ὡς ἐμφύχους οἰονεῖ πως ἐλαγῶν κλάδους
 ἀφημικῶς αἰαμέλποισι· ἀλογημένος ὁ ἐρχό-
 μνος ἐν ὀνόματι κυρίου· ὡσπυρὰ ἐν τοῖς ὑψί-
 σοις· ἢ λέγεις; ἐπιτῶ πῶλον οἰκῆσθαι κατήμνον ὄρεος, καὶ ὡσπυρὰ ἐν τοῖς ὑψίσοις βοᾶς; μερ-
 φῶ δούλου βλέπεις, καὶ ἐν ὀνόματι κυρίου, Θεὸν κύριον λέγεις; νά φησιν· ἐπιτῶ πῶλον κατέ-
 ζεται, καὶ τῆς πατρικοῦ κόλπου οὐ χειρίζεται·
 ὑπὸ πᾶσιν ὑμνεῖται, καὶ αἶψα ὑπὸ Σεραφίμ θεολογεῖται· εἰς Ἱερουσαλήμ εἰσέρχεται, ἀλλὰ
 πῶ αἶψα Ἱερουσαλήμ οὐ κατέλιπε. καὶ ὄρεος τῆς ἁμα, καὶ ἁπαντὰ, ἔως βοᾶ Ἰωάννης· ἴδε ὁ ἀμνός τῆς Θεοῦ, ὁ ἀγρὸν τῶν ἀμῶν τῆς κόσμου. καὶ ἄλλος· ἴδου ὁ Θεός ἡμῶν· ἴδου κύριος, αὐτὸς ἡξεῖ καὶ σώσῃ ἡμᾶς, ἢ δὲ οὐ ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ἠνείκελτοσιν σήμερον. ὁ μὲν παρὸς αἰατολῶς τῶν δεσποτῆ βοᾶ· ἴδου ἀγροσπος, αἰατολή ὄνομα αὐτῶν· καὶ ἄλλος παρὸς δύοσιν ἀγακελεύεται· ὁδοποιήσατε τῶν ἐπιτεβελήσῃ ἐπιτῶ δυσμῶν, κύριος ὄνομα αὐτῶν. ὁ μὲν λέγεις· ἐξερχέσθαι βορῶρα· ὁ δὲ βοᾶ· ἐρχου νότε. Δαβὶδ δὲ, παρὸς ἐκπικῶ-
 πατων καὶ παροφῶματων, συγκαλεῖται ὁ κη-
 ρυγμα, ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ δυσμῶν, καὶ βορ-
 ρᾶ, καὶ θαλάσσης. Ἱερεμίας ἀδὲ, ὡς δακτύλω πινὶ τοῖς ἐθνεσι δὲ κινῶν τὸν ἐρχόμενον, καὶ λέγων· εἶπὲ ὁ Θεός ἡμῶν, οὐ λογιθήσεται ἔπερος παρὸς αὐτῶν· ἐξεύρε πᾶσιν ὁδὸν

A adducite mihi : Et si quis vobis aliquid dixerit, dicetis quia Dominus eo opus habet. Tum illi Verbi mandatum exe-
 quuntur, ac afinam, ac pullum addu-
 cunt, imposueruntque ei vestimenta
 sua, & sedit Iesus. Sanè verò castellum
 illud contrà positum, vitæ præsentis ty-
 pum gerit. Quippe contra erat ac op-
 posita, non prope Deum. Postquam
 appropinquavit huic castello; cum ni-
 mirum assumptâ carne factus est *No-*
biscum Deus, tunc demùm mittit duos
 discipulos suos; id est duo testamenta,
 vt adducant sibi duos populos; veterem
 afinam, ac exoletam Synagogam; pul-
 lumque iuuenem, ac inexercitatum
 & rudem populum Gentium. Dicendo
 autem *contra*, significat misisse solutum
 pœnâ, ac vocatum in cœlum eum, qui
 in aduersâ parte paradisi deliciarum po-
 situs erat: quem deinceps salutem adep-
 titus erat: quem deinceps salutem adep-
 titus videntes antiqui Prophetæ, Apo-
 stolique, ac sacri præcones, ei qui se
 ad spontaneam passionem in Sion, ex
 superno demisit monte; sacrâ quâdam
 pompâ occurrunt, diuinasque suas vo-
 ces eum quodammodo animatos oliua-
 rum ramos faustis omnibus submitten-
 tes, canunt: *Benedictus qui venit in no-*
mine Domini: Hosanna in altissimis. Quid
 ais? Misero pullo infidentem vides, cla-
 masque, *Hosanna in altissimis* Formam
 ferui aspicias, atque in nomine Domini,
 Deum Dominum dicis? Planè, inquit:
 sedet super pullum, nec sepa ratur à Pa-
 tris sinu: laudatur à pueris, inque cœ-
 lis Deus à Seraphim prædicatur: Hie-
 rusalem ingreditur, nec tamen relin-
 quit supernam Hierusalem. Videt eum,
 moxque, occurrit, ac clamat Ioan-
 nes: *Ecce Agnus Dei, qui tollit peccatum*
mundi: Et alius: *Ecce Deus noster: ecce*
Dominus; ipse veniet & saluabit nos; per
quem hodie oculi cœcorû aperti sunt.
 Vnus quis ad Orientem clamat Domi-
 no: *Ecce homo, Oriens nomen ei:* Alius
 ad Occidentem iubet: *Iter facite ei qui*
ascendit super occasum, Dominus nomen
E *illi.* Atque hic quidem ait: *Surge Aqui-*
lo: Ille clamat: Veni Auster: David au-
 tem summâ complexionem, & ac perspi-
 cuè omnibus partibus crucem explicâs,
 prædicationem conuocat, ab Orien-
 te, & Occidente, & Aquilone, & Ma-
 ri. Ieremias velut quâdam digiti indi-
 cationem venientem monstrans, Genti-
 bus, canit dicens: *Hic est Deus noster, &*
non estimabitur alius ad eum. Adiuuenis
 Ec iiij

Matth. i. v. 23

Gen. 3. v. 24

Ioan. 1. v. 29
I. sai. 3. v. 4

Zach. 5. v. 12
Psal. 67. v. 5

Cant. 4. v. 6

Baruch. 3. v. 16

Quon. di.

quaquam mortuus Deitate; quicquid Manichæus, & Arius, ac Marcion infaniant. Nam quid opus fuisset incarnatione? Non nudo corpore crucifixus; quâquam rumpatur Paulus Samofatenfis, vt nos credamus tanquam puri hominis sanguinem. *Maledictus*, enim, inquit Scriptura, *omnisqui pendet in ligno*, ac quisquis *spem habet in puro homine*. Homo saluare non poterat. Nam vtique Moyses, aut vnus quis Prophetarum pro nobis habebat mori: At omnes peccato obnoxij erant: Proinde necessum fuit impeccabilem Deum incarnari, ac mortem carne pro nobis fuscipere. Ideoque, ipse carnis expers, incarnatur, vt quod non potest per Diuinitatem, id possit per humanitatem. Patitur, & non patitur: Noli primum Verbo tribuere: secundum, ne carnis Verbi putes: At nec carnem à Verbo separes: Non enim separo; sed quod vtriusque naturæ proprium est, designo. Coniunctum manere Verbum dico; non simul pati ac affici: simul pendere; haud tamen clauos in naturam suam accepisse: consepultum: sed non commortuum: vnà clausum; sed non pariter definitum: animam à corpore separatam; Verbum tamen à neutro recessisse. Quamobrem spoliatus quidem fuit infernus cùm diuina anima illuc descendisset. Profectus enim, etiam positus in inferno spiritibus prædicauit: at in sepulchro sanctum eius corpus corruptionem non vidit. Nullo enim tempore Verbum separari potuit à suâ carne; vt eam nudam ac solam, aut sine Deo, vel quasi corpus vnum nostris simile habentem, relinqueret. Cæterùm, licet rationalis nostra natura vnita sit Verbo secundum hypostasim, haud tamen est ei adæquata. Quî enim quod nuper editum est, ei adæquetur quod est ante sæcula? Aut quomodo simile sit quod habet initium, ei quod principio caret? Idcirco etiam vides hodie pullo infidentem, sed vt hominem. Duplex quippe erat. Nam & creuit, & fuxit vbera, & fleuit, & est contristatus, pro ratione naturæ nostræ. Non enim incarnatus Deus Verbum inculpatas naturæ nostræ renuit passiones; alioqui priorem illis ipsam renuisset. Non dormit in nauigio Deus Verbum: *Non dormitabit*, enim, *neque dormiet, qui custodit Israel*; sed dormit caro nostra,

Α τῆτι πάχων, καὶ ὁ Μανιχαῖος, καὶ Ἀρειος, καὶ Μαρκίων μάνων. ἐπεὶ, τίς ἡ χρεῖα ἄρκωσως; οὐ φιλαῶ σῶμα π σαρωθῆναι καὶ ὁ Γαυλος ὁ Σαμουσατεὺς καταβάσθητε, ἵνα ἡμεῖς ὡς ἁμα δὲ θεοῦ πιστεύσωμεν. ὅτι κατὰ ἔρατος γδ, Φησὶν ἡ γραφή, πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, καὶ πᾶς ὅς ἐχθὲ ἐλπίδα ἐπὶ ψιλὸν αἰθεροῦ. αἰθεροῦ σῶσαι ἡμᾶς οὐκ ἴσκειν. ἐπεὶ Μαυσῆς ἀρα, ἢ τίς οὐκ ἐπὶ πνεύματι ἔσθ' ἡμῶν ἀποθνήσκειν ἐμελλεν. ἀλλὰ πῶς ἔσθ' ἀμύρ-
 Β πῶς ἐτύγχεον. εἰς ἐδέηθημεν τῷ Θεοῦ ἀναμύρτητου σερκωμένου, καὶ τὸν ἔσθ' ἡμῶν γάνατον ἄρκω καταδεχόμενον. εἰς τῆτο ὁ ἄρκωσ ἄρκωται, ἵνα ὁ ἔσθ' ἔχθ' εἰς τὴ θεότητος ἀδιώατον, τῆτο γῆ δι' αἰθεροπότητος διωατόν. πᾶσθ' καὶ οὐ πᾶσθ'. ὁ πνεῦμα, οὐ τῶν Λόγων λόγισμα. ὁ δὲ ἄρκωσ, τὴ ἄρκωσ τῷ Λόγου μὴ νόμιζε. [ὁμῶς δὲ πῶν ἄρκωσ τῷ Λόγου μὴ χωρίζε.] οὐ γὰρ χωρίζω, ἀλλὰ χωρίζω, τὴ ἑκατέρας οὐσίας ὁ ἴδιον. συμμύοντα, ἀλλ' οὐχὶ συμπαθόντα τὸ Λόγον λέγω συγκρεμάμενον, ἀλλ' οὐχ ἡλως εἰς ἴδιον φύσιν δεξάμενον σιωθαπτόμενον, ἀλλ' ἐσιωθανατούμενον συγκλειώμενον, ἀλλ' οὐ συμπεριγραφομένον. ψυχῶν ἐκ σώματος χωρίζομενον, ἀλλὰ τὸν Λόγον ὁσθενὸς αὐτῶν ἀφιστάμενον. ὅθεν ὁ μὲν ἀδης ἐσχυλεύθη, τὴ ἐσθῆτος ψυχῆς ἐκεῖ κατατελοῦσθ. παρθεῖς γὰρ ἐκ ἡρυξε καὶ τοῖς ἐν ἀδῆ πνεύμασιν. ἐν δὲ τῶν πᾶσθ, εἰσθῆσθ ἐκ εἰδε ὁ ἄρκωσ σῶμα. καὶ γὰρ ἡ ἀχώριστος ὁ Λόγος τὴ ἴδιας σαρκῆς, ἐν ἑκάσθ' κερῶ, οὐδαμῶν ψιλὸν ἢ ἔρημον ἀφᾶν ἑαυτῶν, ἢ ἀθεον, ἢ ὡς ἐνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς τυγχεθῆσθ σωματίων. ὁμῶς εἰ καὶ ἡμῶν καθ' ἑαυτῶν ἔσθ' ἔσθ' ἡ Λόγος ἢ λογική ἡμῶν φύσις, ἀλλ' οὐκ ἰσῶθη. πῶς γδ ἡ σιωθήσεται τῶν πνευματικῶν ὁ πνεῦμασθ; ἢ πῶς ὁμοιωθήσεται τῶν ἀναρχῶν, ὁ ἑναρχον; εἰς καὶ ὁρᾶς αὐτὸν ἐπὶ πῶλον σήμερον. ἀλλ' ὡς αἰθεροῦ. διπλοῖς γὰρ ἡμῶν. ἐπεὶ καὶ ἡμῶν, καὶ εἰσθῆσθ, καὶ εἰσθῆσθ, καὶ ἡγωνίασε νόμῳ τῆς ἡμετέρας φύσεως. οὐ γὰρ ἡρῆσατο τὰ τῆς φύσεως ἡμῶν ἀδελφλητα πᾶθῃ ἄρκωσ τὸ Θεὸς Λόγος. ἐπεὶ ἀρα αὐτῶν πρὸς τούτων ἡρῆσατο. οὐκ ὑπνοῖ ἐν τῶν πλοῖῳ ὁ Θεὸς Λόγος. οὐ νυσάξει γὰρ, εἰδὲ ὑπνώσθ ὁ φυλάσθων τὴ Ἰσραήλ. ἀλλ' ὑπνοῖ ἢ ἄρκωσ ἢ ἡμετέρας, ἡμῶν

Deut. 21. v. 23.

1. Petr. 4. v. 19.

Act. 2. v. 31.

In Monothe-
licis.

10

Math. 8. v. 24.
Psal. 120. v. 4.

Malé edita, ἡμεῖς. Οὐκ ἡμῶν.

Οὐκ ἡμῶν.

ἡμεῖς.

ἐδύσατο ὁ τῆς Θεοῦ Λόγος. οὐ πεινᾷ, οὐ κενῶται ἐκ τῆς ὀδιδιπιπτορίας ἢ γεία φύσις, ὡς Ἡσαΐας φησὶν ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς, οὐ πεινάσθ', οὐδὲ κοπιάσθ'. πῶς οὖν πεινᾷ; Ἐκ τῆ δὲ ἡμῶν. πῶς πάσθ'; Ἐκ τῆ δὲ ἡμῶν. πῶς δακρύει; Ἐκ τῆ δὲ ἡμῶν. πῶς ἐθανατώθη; Ἐκ τῆ ζωοποιεῖται δὲ πνεύματι. πῶς γὰρ σαλεύει; θεοποίη τῆ ἐκ πατρὸς. πῶς τὸν ἀδὴν πατεῖ; θεοποίη, ὅτι δὲ ἡμῶν. πῶς φησιν ἡ ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσοῦν; τῆ αἰῶν πρὸς ἀιώνων ἡμῶν. πῶς ὁ πατὴρ μείζων μου ὄντι; τῆ καίτω, ἐκ πρῶτον ἡμῶν. πῶς, ὁ ἐωρακῶς ἐμὲ, ἐώρακε τὸν πατέρα; τῆ ἀκλίση τῆς Λόγου φύσει. πῶς οὐ δυνάμη ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτῆς ὁδὸν; τί οὖν; ἀδυνάτος ὁ Λόγος, ὡς τὸν πατέρα; ἀπαγε τῆ Ἀρειανικῆς φρενοβλαβείας. τί ὁ λέγων ἡ δόξα σου με. πᾶτερ; ὁ σῶμα τῆς Λόγου. τίς ὁ λέγων ἡ ἐγὼ ἐν τῷ πατεῖ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί; ὁ ἐν τῷ σώματι Λόγου. πῶς, πατέρα μου, καὶ πατέρα ὑμῶν; πατὴρ μου ὁ πατὴρ, οὐ τῆς ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τῆ δὲ αὐτῆς Θεοῦ Λόγου. Θεὸν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν; Θεός, οὐ τῆς Λόγου. πῶς γὰρ ἔσται τῆ ἴσου αὐτῆς Θεοῦ Θεός; ἀλλὰ Θεός τῆς ἐν τῷ Λόγω μορφῆς τῆς δούλου. πρὸς τῆς Ἀβραάμ ἡνείκα, ἐγὼ εἶμι; ὁ ἐν τῆ ἑαυτοῦ Θεός Λόγου. κύριος εἶπε πρὸς με ἡ υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γενήνηκά σε; τῆ πρὸς φάτω τῆς Λόγου ἑαυτοῦ. οὐ γὰρ ἄλλος ἢ ὁ πρὸς ἐωσφόρου ἐκ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἄλλος, ὁ ἐν Βηθλεέμ ἐκ μητρὸς ἑαυτοῦ. εἶ γὰρ καὶ Παῦλος ὁ Σαμουσατεὺς ταῦτα πρὸς φησὶν. ἀλλ' οὐ Παῦλος ὁ Ταρσεὺς ταῦτα νοῦσται. ἀλλ' ὅτε μου πρὸς τῆς Θεοῦ μορφῆς ἐν τῆ δούλου μορφῆς σημαίνει, βοᾷ ὅς ἂν ἀπαύλασμα τῆς δόξης ὅτε δὲ πάλιν τῆ ἐν τῷ Λόγω ἐνωθείσης ἑαυτοῦ πρὸς φησὶν σημαίνει, λέγει ὁ δὲ Θεός, καὶ τὸν κύριον ἡνείκα ἵνα ἀμφοτέρων τῶν ἐν τῷ σώματι μορφῶν ἀποδείξας πρὸς φησὶν, καὶ Μανέντα τὸν φλυτασιμάχον, καὶ Παῦλον τὸν ἀποστολικὸν, Παῦλος ὁ ἀποστολὸς καταβάλλη. σὺ δὲ τί λέγεις. τί νοῦσταις, ὡς νέε Μανιχαῖ, καὶ κενῶται τῆς ἐκείνου μερίας ἡ ἐπὶ ἐμαυτῆ; οὐ δίδως ὁ ὀνομαζέειν πρὸς σαρκὶ φύσιν; ἀλλ' ἐκεῖ δειλιάς φόβω, οὐ ὅτι ἢ φόβος. οὐδὲ τὸν δειλιάς. δειλιάς ἢ δειλιάς λέγοντα ἐν τῷ κα-

A quam Dei Verbum induit. Non esurit, nec fatiscit ex itinere diuina natura, quemadmodum ait Isaias: *Deus magnus & fortis, non esuriet, neque laborabit.* Quomodo ergo esurit? Carne, quam sumpsit ex nobis. Quomodo patitur? Carne nostrâ. Quomodo flet? Humanâ carne. Quomodo fuit occisus. Carne ex nobis sumptâ: Verum spiritu viuificatur. Quomodo terram concutit? Diuinitate quam habet à Patre. Quomodo conculcat inferos? Diuinitate, non humanâ virtute. Quomodo ait: *Ego & Pater unum sumus?* Super-nâ illâ natiuitate ante sæcula. Quomodo, *Pater maior me est?* Natiuitate in inferioribus ex Virgine. Quomodo, *Qui vidit me, vidit & Patrem?* Increatâ Verbi naturâ. Quomodo, *Non possum facere quicquam à memetipso?* Quid ergo? Verbumne minori præ Patre potentiâ est? Procul sit Ariana illa vefania. Quid est quod dicit, *Clarifica me Pater?* Corpus Verbi. Quis dicit: *Ego in Patre, & Pater in me est?* Verbum quod est in corpore. Quomodo ait, *Pater meum, & Patrem vestrum?* Pater quidem Pater est, non carnis, sed Dei Verbi quod est ex ipso. Quomodo, *Deum meum, & Deum vestrum?* Deus est, non Verbi. Quomodo enim Deus existat æqualis sibi Deipso? Deus illius, quæ est in Verbo, formæ serui. *Antequam Abraham fieret, ego sum?* Deus Verbum quod est in carne. *Dominus dixit ad me, Filius meus es tu; ego hodie genui te?* Nimirum nouâ incarnatione Verbi: Non enim alius erat, qui ante luciferum ex Patre genitus est, aliusq; qui ex Matre in Bethlehem incarnatus est. Tametsi enim Paulus Samosatensis hæc delirat; haud tamen Paulus Tarsensis ista docet: sed cum Dei formam in serui formâ significat, clamat: *Qui cum sit splendor gloriæ: cumque rursus carnis Verbo vnitæ differentiam designat, ait: Deus autem & Dominum suscitauit:* vt vtriusque formæ in corpore discrimen ostendens, cum Manetem illum œconomiam phantasiâ discernentem ac inani specie, tum Paulum hominicolam, Paulus Apostolus proster-nat. Tu verò quid ais? Quid statuis, noue Manichæo; ac pure putæque illius defensor amentia? Non concedis carnem naturam nominari? *At illic trepidus timore, ubi non erat timor. Nec vero Dominum reuerteris in tempore passio-*

01. 665

01. 665

Isai. 40. v. 28.

Ioan. 10. v. 30.

Ioan. 14. v. 28.

Ioan. 14. v. 9.

Ioan. 5. v. 19.

Ioan. 17. v. 5.

Ioan. 14. v. 11.

Ioan. 20. v. 17.

Ioan. 8. v. 8.

Psal. 2. v. 7.

Psal. 109. v. 3.

Hebr. 1. v. 2.

1. Cor. 6. v. 14.

Psal. 13. v. 5.

Matth. 26. v. 41.

nis dicentem: *Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma?* Si promptus, quomodo infirma, Quænam Christi forma? qualis caro infirma? Omnino illa Adami, qui infirmatus est. Qui verò etiam positus genibus orat? Ergone Verbum precatur? Quomodo autem cum Deus sit, precatur Deum: siquidem est æqualis Patri, uti certè æqualis est? Planè precatur haud deitate, sed quæ est homo. Nam alioqui quomodo dicit: *Potestatem habeo ponendi animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi eam?* Qui habet potestatem, quomodo alterius auxilio indiget? Qui dicit: *Solvite templum hoc*: id est, suam ipsius carnem: *& in triduo excitabo illud*; quomodo, ò deitatis oppugnator, qui templum suum excitat, cum templo soluitur? Siquidem enim " ipse solutus est, omninò eget excitante? Tu quidem metuere videris, ne cum Dei corpus passum aliquid audis, nudam creaturam adores, eique communices: at ego illud reformido, ne deitatem passam atque mortuam dicam, totumque Trinitatis mysteriũ probro afficiam. Siquidem enim Verbum passum est, Pater autem est impatibilis naturæ, omnino erit alia Verbi essentia, ac alia Dei Patris. Quid verò iam eo nomine habeamus cum Arianis pugnare? Quod si vna est essentia Patris, & Verbi, ac Spiritus sancti, passum autem est Dei Verbum in carne, utique erunt & Pater, & Spiritus sanctus, patibilis ac mortalis substantiæ. Si enim Verbum vnà cum carne passum est, omninò etiam cum illâ mortuum est. Quod est pariter mortuum, quomodo spoliavit inferos? Quomodo mortuos excitavit? Sed & quòd mortuus fit, planè inuenietur à Patre viuentem separatus: Quòd si ita est, non amplius erat in cælo Trinitas tempore passionis, sed binitas, expectans ut Verbum excitaretur à Patre, & rediret in cælum. O nefandam audaciam! Quis serpens sibilo suo deitatis hostes decipit, ut patibilem esse, impatibilem Deũ assererent, qui Creatorem, creatis rebus faciant infirmiterem? Non te pudet, ò hæretice, ut solem quidem in arbore existentem, cæsà arbore, nec separari ab illâ, nec pariter cædi, dicas; Solem verò iustitiæ, in suo asseras corpore factum patibilem? Neque, ò perditæ, vidisti, sic homicidam aut facinorosum aliquem, capite, aut manibus truncari,

Ioan. Io. v. 18.

Ioan. 1. v. 19.

II

Αρῶ τῶ πάθους. Ὁ μὲν πνεῦμα παρῆρμον, ἢ δὲ ἄρξ ἀδενής; εἰ παρῆρμος, πῶς ἀδενής; ποῖα Χείρδ μρφή; ποῖα ἄρξ ἀδενής; πῶς πῶς ἢ τῶ ἀδενήσματος Ἀδάμ. πῶς δὲ καὶ κλίνων τὰ γένατα παρσεύχεται; ἀρὰ ὁ Λόγος ἄχεται; καὶ πῶς Θεός ὢν, Θεοῦ δέεται; εἰ μὲν οὖν ἴσος τῶ πατεὶ, ὡπερ καὶ ἴσος. οὐ θεότητι ἄχεται, ἀλλ' ὡς ἀϊθερος. ὀξοισίαν ἔχω θεῖναι τῶ ψυχῶ μου, καὶ ὀξοισίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτίκ; ὁ ὀξοισίαν ἔχων, πῶς ἄλλου, παρὸς βοήθηδν δέεται; ὁ λέγων. λύσατε τὸν ναὸν τῆτον. ἤρῳ τῶ εαυτῶ σάρκα. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. πῶς, ὦ θεομάχε, τὸ ναὸν τὸν εαυτῶ ἐγείρων, σὺ τῶ ναῶ λύεται; εἰ γὰρ αὐτὸς λέλυται, " ἀλλ' οὐ πῶς τῶ ἐγείροντος δέεται. σὺ μὲν γὰρ φοβῆσαι ὡς δοκίς, μὴ σῶμα Θεοῦ ἀκούων παθόν τι, ψιλῶ κλισματι παρσοκωήσης καὶ κρινωνήσης. ἐγὼ δὲ τῶ τρεμω, μὴ θεότητα παθοῦσδν καὶ θανοῦσδν εἴπω, καὶ ὁ πῶ τῆς τριάδος ἀπμάσσω μυστήριον. εἰ μὲν γὰρ ὁ Λόγος ἔπαθεν, ὁ δὲ πατὴρ ἀπαθῶς ἔστι φύσεως, πῶς ἄλλη οὐσία τῶ Λόγου, καὶ ἄλλη ἢ τῶ Θεοῦ πατρὸς. καὶ τί λοιπὸν Αρειανοῖς μάχεσθαι δεῖ τῶτο; εἰ δὲ μία οὐσία πατρὸς, καὶ τῶ Λόγου, καὶ τῶ ἁγίου πνεύματος, ἔπαθε δὲ ὁ τῶ Θεοῦ Λόγος ἐν ἄρκι, παθητῆς πῶς οὐσίας καὶ θνητῆς, καὶ ὁ πατὴρ, καὶ ὁ πνεῦμα ὁ ἁγιον. εἰ γὰρ σινέπαχε τῶ ἄρκι ὁ Λόγος, πῶς τῶ σιντέθνηκε. καὶ εἰ σιντέθνηκε, πῶς τὸν ἀδν ἐσκύλευσε; πῶς τοῖς νεκροῖς ἀέτησεν; ὀρεθήσεται δὲ καὶ θανῶν χειροθεῖς πάντως τῶ ζῶντος πατρὸς. καὶ εἰ τῶτο, ἔδν ἐπὶ λοιπὸν τριάς. ἐν οὐρανῶ κατὰ τὸν τῶ πάθους χειρὸν, ἀλλὰ δυας, ἀγαμῆουσα τὸν Λόγον, ἵνα ἀπὸ τῶ πατρὸς ἀγαθῆ, καὶ ἐν οὐρανῶ ἀνέληθ. ὡ τῆς ἀθεμίτου τὸ λῆμης; ποῖος ὄφης ψιθυρίσας ἠπάτησε τοῖς θεομάχαις παθητὸν τὸν ἀπαθῆ σποφῆνασθαι; οἱ τὸν κλισίω ποιούσι τῶ κλισμάτων ἀδενέτερον. ἔδν ἐντέπη, ὡ ἀρετικῆ, ἥλιον ἐν δένδρῳ τυγχόμενοντα, καὶ ὁ μὲν δένδρον τεμνόμενον, τὸν δὲ ἥλιον ἔσθδ χειρὸν ἔμνον, ἔσθδ σιντέθνηκε. τὸν δὲ τῆς διχαιοσύνης ἥλιον παθητὸν λέγων ἐν τῶ ἰδίῳ σώματι γηρόμνον; ἔσθδ φονέα ἵνα ἢ κακὸν ἔργον, ὡ κακοῦργον, ἐώρακας κεφαλῶ ἢ χεῖρας τερού-

Leg. ἀρὰ
aut certè,
ἀρὰ οὐ.

Male Ox. **Ο**κ. **Μ**ηρον, πτω" δε' ἀθάνατον ψυχῶν αὐτῶν μὴ σωμα-
 ταπιν. **Π**επλήσθησαν τὰ σάρματα; **Ε**ἶτα ἔλαβον οὐτοι
 χαρῆσαν πτω" πληγῶν ὑπὸ τῆς λόγου, ἔπεπλω-
 κεν ὁ Θεομάχος· πάλιν ἀπέπλωσεν ὁ Χειρο-
 μάχος· πάλιν ἀναγρυντεῖ ὁ Ιουδαῖος. τί λέ-
 γων;

Ορα, Φησὶν, ὅτι οὐ Θεὸν, ἀλλ' ἀνθρώπων
 ἀπεκτείναντες· πρὸς δὲν θύρας κελὸν εἰπεῖν,
 σὴντα· πεφίμωσο· λάβε κατόχον ἐπὶ τῶν σάρμα-
 τι, ἔστω· νόμον ἠθέτησας· ἔστω, πρὸς φήσας ἀπέκ-
 τεινας· ὁ δὲ τ' Δαβὶδ ἐρυθρῆσας πρὸς τῆς Χει-
 ροῦ λέγοντα· ἔκ γαστροῦ πρὸς ἑωσφόρου ἐγίνη-
 σέ με ὁ πατὴρ αἰῶν; καὶ πάλιν· κύριος εἶπε πρὸς
 με· υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γενήνηκα σε. δύο
 ἔχθ' ἠγνήσεις ὁ εἶς καὶ μόνος Χειρὸς· μίαν ἔκ
 πατρὸς ἀχρόως, καὶ ἄλλω ἔκ μητρὸς ἀσπύρωσ.
 ὅταν οὖν λέγῃ· τ' καθόν μου δέδωκα εἰς μάστι-
 γας, τὰς δὲ σαργῆνας μου, εἰς ραπίσματα· ταῦ-
 τα ἔκ τ' Μαρίας τ' δὲ Ιουδα ἔλαβε· ἔκ ἀπὸ
 δὲ Ιουδα ἔλαβε, ταῦτα Ιουδαῖοις ραπίζειν καὶ
 μαστίζειν δέδωκεν· ἀ δὲ ὡς Θεὸς καὶ φύσιν ἔχθ',
 ὁ δὲ φεταὶ ἀνθρώπος ἐκείνη, καὶ ζήσεται. ἀλλ' ὁ
 Ιουδαῖος πάλιν· πῶς οὖν ὁ πρὸς φήτης πρὸς τ'
 σαυρωθέντος λέγῃ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν, ἔσθ' εἰ-
 χεν εἶδος ὁ δὲ καλλος; ἀλλ' ὁ δὲ πάλιν, ὡ
 ἀγνώμων, ὅτι πρὸς αὐτῶν γέγραπται· ὡραῖος κέ-
 λαι πρὸς τοὺς υἱοὺς τῆς ἀνθρώπων. εἰ δὲ λέγῃς·
 ποῖος Θεὸς διώταται εἶ) πρὸς σφραγῆς; καὶ γὰρ σοὶ
 ἔρα· ποίου ἀνθρώπου πρὸς τῆς ἡλίου δὲ γερμῆται ὁ
 ὄνομα, καὶ πρὸς τ' σελεύης ἠρεῖα ἠρεῖα; καὶ,
 καταθήσεται ὡς ὑπέτος ἔπι πόκον, καὶ ὡς ἡ σα-
 ρῶν ἡ σάζουσα ἔπι τ' γῆς. πάλιν δὲ ἴσως ἔραῖς·
 ποῖος Θεὸς τριάκοντα ἡγεμῶν πρὸς σκεται;
 καὶ γὰρ σοὶ ἔρα· ποίου ἀνθρώπου ἡμακόσμον ὄλον
 δὲ γέγρασε καὶ ἠγίασεν; εἰ δὲ ἐκείνη πρὸς σφ-
 ραγῆς, ὅτι ἔπι πῶλου ὄρας κατήμνον σήμερον,
 πῶς δὲ οὐ κακείνο λέγῃς, ὁ πρὸς οἱ παῖδες, ὡ
 ἀδίδακτε, ἀδιδάκτως ἔμαθον ἅμα καὶ ἔχε-
 ζον· διλογημῶς ὁ ἐργῆμῶς ἐν ὀνόματι κυρίου.
 ὅτι δὲ κύριος καὶ Θεὸς ὁ ἔπι πῶλου ὡς ἀν-
 θρώπος κατήμνος, πρὸς ἔστω μοι ὁ σὸς ἀλλ' οὐ σὸς
 Δαβὶδ, πρὸς τῆς ὄντων παιδων διεργῆμῶς, καὶ τὸν
 ὑπὸ αὐτῶν ἀνυμνούμῶν· εἰπάτω τίς ὅστιν ὁ
 πολυγῆμῶς· [καὶ] ὅτι κατὰ τὴν τῆς πῶ-
 λου ἐσθ' ἡμῶς, καὶ οὐ τῶσι βοῶν· σὺ ὁ ἔπι τῆς
 αἰῶν ἡρόνου, καὶ ἔπι τῆς κατὰ πῶλου κατή-
 μῶς· κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν ὁ

A vt tamen immortalis eius anima? haud
 interiret vnà cum corpore? **Q**uanquam
 hi lethale vulnus argumento hoc acce-
 perunt, corruique Dei oppugnator;
 rursus tamen animos resumpsit oppu-
 gnator Christi: rursus impudenter Iu-
 daeus aggreditur. **Q**uibus verbis?
Vide, inquit, vt non Deum, sed ho-
 minem interfecerimus: Cui continuo
 operæpretium dicemus: *Tace, obmutef-*
ce; orifrænum adhibe. Esto: legem as-
pernatus sis: Esto, Prophetas occideris:
B non reuereris Dauidem dicentem de
 Christo: *Ex utero ante luciferum genuit*
me? Nempe supernus Pater: Et rursus;
Dominus dixit ad me, Filius meus es tu;
ego hodie genui te. **D**uas habet natiuita-
 tes, vnus ipse ac singularis Christus;
 vnā ex Patre sine tempore, aliamque
 ex Matre sine femine. **C**um ergo ait:
Dedi dorsum meum in flagella, & genas
meas ad alapas: hæc ex Mariâ ex tribu
 Iuda suscepit: & quæ ex Iuda suscepit,
 hæc Iudæis percutienda ac flagellanda
 tradidit: **Q**uæ autem vt Deus per natu-
 ram habet, ea homo non videbit; & *viuet.*
Sed instat rursus Iudæus: **Q**uomodo
 ergo Propheta de Crucifixo ait: *Et vi-*
dimus eum, & non habebat speciem, neque
decorem? **A**tqui vides iterum, ὁ scele-
 ste, vt scriptum sit de illo: *Speciosus for-*
mâ pre filiis hominum. **Q**uod si quæris;
 quisnam Deus possit esse recens? **E**go
 vicissim abs te percontabor; **C**uiusnam
 hominis ante Solem permanet nomen, &
 ante Lunam, generatione generationum?
Et, descendit sicut pluuia in vellus; & si-
 cut stilla stillans super terram. **R**ursus
 forsā dices: **Q**uisnam Deus triginta
 argenteis venditur? **E**go verò ex te vi-
 cissim quæram: **C**uiusnam hominis san-
 guis, orbem totum redemit ac sanctifi-
 cavit? **I**am si te illud offendat, quod
 eum pullo insidentem hodie aspicias;
 quomodo non etiam illud dicis, ὁ in-
 docte, quod pueri nullo docente didi-
 cerant pariter, ac clamabant: *Benedi-*
ctus qui venit in nomine Domini? **V**t au-
 tem Deus sit ac Dominus, qui pullo
 insidet quā est homo, adsit mihi tuus,
 sed non tuus Dauid, de tuis edisserens
 pueris, dicatque quis ille sit, quem ij
 hymnis profsequuntur, & quem Deum
 prædicant: **D**auid, inquam, velut ex
 aduerfo pulli stans, inq; hunc modum
 clamans: **T**u qui in superno throno se-
 des, quique in terrâ sedes in pullo: *Do-*
mine Dominus noster, quā admirabile

Male Ox. 12

Iterum in Ius dæos.

Mar. 4. v. 39

Psal. 109. v. 12

Psal. 2. v. 6

Isai. 50. v. 6

Exod. 33. v. 20

Isai. 53. v. 3

Psal. 44. v. 3

Psal. 77. v. 5

13

Male Ox. 12

Male Ox. 12

est nomen tuum in uniuersa terra! Quoniam eleuata est magnificentia tua super caelos. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos, ut destruas inimicum & ultorem: nimirum, diabolum. Tu, qui pullo infides quia homo, Deus es verus: Et videbimus caelos opera digitorum tuorum. Tu, qui pullo infides, lunam & stellas fundasti: Tu minuisti hominem paulominus ab Angelis; gestansque ac induens hominem, extulisti eum super omnem Principatum & Potestatem, & gloria & honore coronasti eum. Tu, qui super pullo conspiceris, Thronus tuus, o Deus, in saeculum saeculi: Et, Virga directionis, virga regni tui. Dilexisti iustitiam, ac solus odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus: eo quod formam serui acceperis. Unxit te, non unctione olei, sed Spiritu sancto: Ipse enim est oleum exultationis. Idecirco etiam dicebat Genitrix tua Virgo: Exultauit spiritus meus, in Deo saluari meo; cum eam Spiritus sanctus obumbravit. Tu vero mihi pensa, fidelis auditor, quomodo sanctissima Virgo Filium suum, Deum appellarit. Utique, inquit, Deus meus, secundum diuinam eius substantiam: Filius meus, secundum eam substantiam quam sibi de me assumpsit. Non enim mundo peperit purum hominem, sed Deum incarnatum. Cuius rei testis est locuples, constans virginitatis signaculum. Ne dedecores, o homo, quam ex me Deus sumpsit vestem, ne ei qui illam induit contumeliam irroges. Ne iniuriam afficias tabernaculum; reuera enim nullam manuum operam habitanti in eo fuit confutum. Ne lumen a carnali mea lampade separet, ut ne male Solem extinguas qui illuxit mundo, quique sine homine homo factus est. Non enim cognoui hominem, quanquam Deum noui in me factum hominem.

14

Plal. 44. v. 7.

Luc. 1. v. 47.

Ethicum.

Habes fidelissime ac sanctissime Christi Grex, festiuitatis encomia: exulta. Habes diuinam ac inculpatam Ecclesiae doctrinam: deliciae. Habes arma spiritalia. contra Gregis lupos depugna: doce eos non blasphemare: doce certare pro veritate: ostende, Ecclesiae nostrae ac Christi agrum, a zizaniis omnibus mundum esse. Si in modum Lazari cuiusdam habes, peccatorum vinculis, aut contrariorum dogmatum reuinctus, audi hodie a Verbo, Veni foras, ac soluere, & resurge. Sin autem quidam

Ioan. 11. v. 44.

ονομα σου εν παση τη γη! οτι επηρη η μεγαλωσεν περα σου κατανω των ουρανων. εκ σωματος νηπιων και θηλαζοντων και τηρισω ανων, ενεκα, των εθρων σου, τα καταλυσα εθρον και εκδικητω, τ' εδολον. συ ο εστι παλω ους αι δεσπος, Θεος ε; αληθινος, και οψομεθα τοις ουρανοις εργα των δακτυλων σε. συ ο εστι παλω, σελιωω και αερεας εθεμελιωσας. συ ηλατωσας, τ' αι δεσπον βραχυ πι πρ' αγγελους, και φορεσας, τ' αι δεσπον, υψωσας αυτον κατανω πασης αρχης, και εξουσιας, και δοξη και τιμη εσεφαιωσας αυτον. συ ο ορωμενος εστι παλω, ο θεος σε, ω Θεος, εις τ' αιωνα τα αιωνος, και βαβδος βιθυτητος, η βαβδος τ' βασιλειας σε. συ ηλαπησας δικαιοσυλω, και μονος εμισησας ανομιαν. δεξ τα το εχρισεν σε ο Θεος, ο Θεος σε, οτι δουλα μορφη αιελαβες εχρισεν σε, ουκ ελαου χρισματι, αλλ' αγιω πνευματι. αυτ' γαρ εστι δελαγον τ' αγαλλιασεως. δεξ και ελεγη η σε τεκνοσα, πρηνος. ηγαλλιασε ο πνευμα μου, εστι τα θεα τα σωτηει μου, ωικα ο πνευμα ο αριον επ' αυτω επεσκιασε. συ δε μοι σκεπτε ο πισος ακροατης, πως η πημαγια πρηνος Θεον τ' υιον αυτης προσηγερυσε. και φησι. Θεος μου, και τ' πτω θικλω αυτ' ουσιαν. υιος μου, και τ' αυτ' κατασασα δε εμοδ ουσιαν. ου γδ ετεκον τα κοσμου φιλον αι δεσπον, αλλα Θεον σε θεκωμενον. και μρτυς αξιωπισος, η σφεραγς τ' πρηνιας μου. μη απιμασης, ω αι δεσπε, οωφ δε εμοδ ελαβεν ο Θεος πεεβολαγον, ινα μη τ' πεεβαλλομενον καθυβρισης. μη υβρεισης τ' σκηνιω, οπι οντως αυτω χρεος σιωερραφη τα σιλωασαυρι. μη μερισος ο φας εκ τ' θεκικης μου λαμπαδς, ινα μη σβεση καιως τ' τα κοσμου λαμψαυτα ηλιον, και ηυομενον χριεις αι δεσπου αι δεσπον. ου γδ επεγων αι δεσπον, εις και εγων Θεον εν εμοι ηυομενον αι δεσπον.

Εχης ω πισοτατον και ιερωτατον Χριστο ποιμιον, τα τ' εορτης εγκωμια. σκιρτησον. εχης τα θεα ε αμωμα τ' εκκλησιας διδαγματα. θυφησον. εχης τα οπλα τα πνυματικα. και τ' των λυκων τ' ποιμνης πολεμηση. παιδδουσον μη βρασφικμειν διδαξον κατα αληθειας αγωνισαυ. σποδηξον οπι καταρα απο πδωτων των ζιζανιων τ' ημω και Χριστου εκκλησιας η αφερα. ει μη οτ' τελαζαρος τις εις φρας πιωσματων η εναντιων δογματων δεσμεμνος, σημερον υπο τ' Λοβ' ακασον φωνοωπως σε δευρο εξω, ε λυθητι, ε λυθητι. ει τ' μαθητης

in. om. πάλιν.

πὶς εἶ, καὶ τῷ πατρὶ διδασκαλίῳ ἑπιπέδωτος, ἀποάλλθητι, καὶ λύσας ἀγαγε Χειρῶν πῶλον καὶ πῶλους, καὶ πολλοὺς τοὺς ἐν πλατῆ παροδεδεδυμένους, καὶ εἰς τὴν κατέναντι πίστιν, καὶ κώμῳ αἰπικειμένους. καὶ ἴνες ἀντιλέγροισι, καὶ τὴν λύσιν τῷ πεπεδημένῳ κακῶς ἐμποδίσειν δοκιμάζουσι, φάσκοντες· τί λύεις τὸν πῶλον; κεῖτα καὶ πῶς τυφλοῖς ἐπέστημεν μὴ κείρειν. εἰπέτε καὶ σὺ, ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χεῖρας ἔχει. κύριος γὰρ λύει πεπεδημένους· κύριος σοφοῖ τυφλοῖς, καθὼς σήμερον τὸ διαφελίου ἠκούσας. ὅτι γὰρ τὸ δὲ χειροποιῆς ἡλιον ἐπιδημήσαστα ἐγνώσαν, εἰκότως πατρὶ αὐτῶν ἔκρεζον· ἐλέησον ἡμᾶς κύριε υἱὲ Δαβίδ. ὡς ξένων καὶ παρὰ δόξων θαυμάτων! οἱ τυφλοὶ αἰσάβλεποι, καὶ οἱ βλέποντες Ἰουδαῖοι τυφλωθέντες. οὗτοι κύριον ὁμοιωροῦσι, καὶ κείνοι πῶς ἔστιν ὁ αὐτῶν. φησὶ γὰρ ὁ διαφελίης· οἱ δὲ ὄχλοι οἱ παροδίζοντες, καὶ οἱ ἀκολουθῶντες, ἔκρεζον· ὡσανεὶ· διλογημένους ὁ ἐργάμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, ἐσείθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· τίς ἔστιν ὁ αὐτοῦ; ἴδες τὸ ξένον τῆ βασιλείας μυστήριον; ὅτι πάλιν κειμήλιος σείει τὴν πόλιν, καὶ ἐν ταύτῃ κειμήλιος σείει τὴν οἰκουμένην· ἵνα σὺ μάθης, ὅτι τὴν πολυθέου τῶν εἰδώλων πλάσσειν σῶσαι καὶ καταλύσαι ἐλήλυθεν. ὅρα δὲ μοι τῶ κατ' αὐτὸν τὸ οἰκονομίας μυστηρίου τὸ ἀγνώσκον. ἐν ταύτῃ αἰῶνος αὐτοῦ τὸ ἐκεῖ δεσμοτήριον, ὡς ἔκρεζον αἱ αἰῶνες διδάμεις πατρὶς τῆς κείτης διδάμεις· ἀρατε πύλας οἱ ἀρχόντες ὑμῶν, ἵνα εἰσέλθῃ ὁ λέγων· εἰμὶ ἐγὼ ἡ θύρα· ἐκπληθύνουσα αἱ ἐνδοτικαὶ διδάμεις ἀπεφθέγοντο· τίς ἔστιν ὁ αὐτοῦ τὸ βασιλεὺς τὸ δόξης; εἰς τὴν ὅτι γῆς Ἰερουσαλήμ ξενιζόμενοι πύθονται· τίς ἔστιν ὁ αὐτοῦ [ὁ βασιλεὺς τὸ δόξης;] εἰς τὴν ὅτι Ἰερουσαλήμ ἀεργαζόμενος αὐτοῦ, ὁρῶντες αὐτὸν μὴ σώματος, αἱ ὁσέποτε ἰδόντες αὐτὸν, εἰς τὸ ἀσώματον, νοεραὶ διδάμεις, θαυμάζουσαι τῶ ξένου ἔργου τὴν ἀνοδὸν, διηπόρου πατρὶς ἀλλήλας, λέγουσαι· τίς ἔστιν ὁ αὐτοῦ τὸ ξένου ἐν τοῖς ἀσωμάτοις χρεῖοις ἐνώματος; θαυμάσαι τὸ ἀξίον, πῶς πύθονται, τίς ἔστιν ὁ αὐτοῦ τὸ ξένου ἐν τοῖς ἀσωμάτοις, αἱ βασιλικαὶ διδάμεις, αἱ ἐν τῇ κείτῃ γνησὶ αὐτοῦ, βοήσασα ἅμα ἐν ὑμῶν σῶσαι διὰ ἐν ὑμῖν Θεῶν· ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐκ ἀφ' ἧς εὐδοκία. οἷς γε κειλὰς ἐμαθήτευσαρ τῶν Ἑβραίων οἱ θεολόγοι παῖδες σήμερον λέγοντες.

A discipulus es, & ad doctrinam idoneus, vade mittente Domino, solvensque adduc Christo pullum, ac pullos, pluresque in errore ligatos, atque in aduersa fide ac castello oppositos. Si qui autem reluctentur, ac malè ne compediti soluantur impedire velint, dicentes: *Quid pullum soluis? eorum instar, qui cæcos increpabant ne clamarent: dic tu quoque: Quia Dominus his opus habet: Dominus enim soluit compeditos; Dominus sapientes facit cæcos, quemadmodum hodie audisti in Evangelio.* Cum enim Solem iustitiæ aduenisse cognouissent, meritò ad eum clamabant: *Miserere nostri Domine fili David.* O inaudita & insolita miracula! Cæci visum recipiunt, Iudæique videntes cæcutiunt. Hi Dominum confitentur; illique; *Quis est hic, percontantur.* Ait enim Euangelista: *Turba autem, quæ precedebant, & quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna: Benedictus qui venit in nomine Domini.* Et cum intrasset Ierosolymam, commota est vniuersa ciuitas dicens: *Quis est hic? Vidisti nouum ac admirabile Regis mysterium? Pullo infidens ciuitatem commouet, ac cruci affixus, orbem terrarum concutit, vt docearis venisse ad idolorum, plurium numinum cultu impium errorem conuellendum, ac euertendum. Cerne autem abstrusum ac reconditum œconomix eius mysterium. Cum in inferno positus eius loci carcerem pulsaret, clamantibus supernis Virtutibus ad infernas: Tollite portas principes vestras; vt ingrediatur, qui dicit: Ego sum ostium:* attonitæ aduersæ Virtutes respondebant: *Quis est iste Rex gloriæ? in terrenam introeunte Ierusalem, rei nouitate stupefacti, quærun: Quis est iste? Cœlestem Ierusalem repente, cernentes intellectuales Virtutes cum corpore eum, quem nunquam vidissent, propter incorpoream rationem, ascensus modum admiratæ, ambigebant inuicem, dicentes: Quis est iste, qui corpore præditus in loca incorporea venit? Sed & illud mirandum, quomodo regiæ illæ Virtutes percontantur, Quis est iste qui venit? cum in eius in terrâ natiuitate pariter clamauerint ac cecinerint: Gloria in altissimis Deo; & in terrâ pax; in hominibus bona voluntas: à quibus certè præclare edocti sunt Hebræorum Theologi pueri dicentes: Hosanna*

Matth. 21. v. 3.

Psal. 45. v. 8.

Matth. 20. v. 30.

Matth. 21. v. 8.

Psal. 23. v. 7. Ioan. 10. v. 7.

Mat. 63. v. 6.

Luc. 2. v. 14.

Luc. 19. v. 38.

na: *Benedictus qui venit in nomine Domini: pax in caelo, & gloria in altissimis: Sic enim Lucas habet. Eratque videre in Sion, caelestia pariter ac terrestria vicariis sibi respondentia vocibus, seque mutuò salutantia. Dicunt superi: Gloria in altissimis Deo, & in terrâ pax: Inferi respondent: Pax in caelo, & gloria in altissimis. Dixerunt Angeli: In terrâ pax. Homines clamant: Pax in caelo, Quamobrem? Quod nimirum ille adfit, qui omnibus clamat: Pax vobis. Pro quo Propheta precabatur, dicens: Domine Deus noster pacem da nobis: hoc est; mitte Filium tuum vnigenitum, vt per eum nobis reconcilieris, videns naturam nostram per eum tibi vnitam: Quam pacem videntes caelestes chori clamabant: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax: id est, perfecta Dei cum inimicis reconciliatio, quam & pueri cum docti essent, clamabant: Hosanna: pax in caelo, & gloria in altissimis. Nam quæ olim infensè habebant, fraternâ nunc charitate conferta sunt; vnam caelestia pariter ac terræna, Christo caelesti simul ac terreno, diuinitatis confessionem ac adorationem offerentia: Quomobrem iubent superi, vt ei inferi diuinitatis offerant confessionem: Adorent eum omnes familia Gentium. Inferi superis respondent: Adorent eum omnes Angeli Dei. Dauid vtrisque clamat: Latentur caeli, & exultet terra. Respondent pueri: Hosanna: Benedictus qui venit in nomine Domini.*

Luc. 24. v. 35.

Isai. 26. v. 12.

Psal. 95. v. 7.

Psal. 96. v. 8.

Psal. 95. v. 11.

Cum quibus nos quoque laudemus, ac festam nunc agamus lucem, non pompaticè, sed diuinè: nedum manu, sed & animo, palmarum ramos tenentes, eumque supra niuem dealbantes, omnem ipsum veteris ac pelliceæ tunicæ mortalitatem, omni fastu ac elatione depositâ, exuamus. Idcirco enim spirituum Rex, non in curribus & exercitibus venit, sed misero ac vili pullo infidens, quò doceat, vt ne in equis & mulis, quibus non est intellectus, efferris. Proinde nos etiam vnâ cum Christo modestiam colamus, vt & simul ascendamus: cum Angelis personemus hymnos; cum pueris glorificemus: cum turbâ, eadem ac ipsa clamemus; cum Bethaniâ exultemus; cum Lazaro, ab operibus mortuis resurgamus; cum Sionis incolis choros agitemus; cum cæcis, quibus visus restitutus fuit, clamemus; cum pueris & senibus laudemus;

A ὡσπρνά· βύλογημδρος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· Εἰρήνῃ ἐν οὐρανῶ, & δόξα ἐν ὑψίστοις. οὕτως γὼ ὁ Λουκᾶς εἶρηκε. & ἡὼ ἐν Σιών ἰδέσθαι ὡσπερ αὐτὴ φησὶ γέμδρα & αὐταπαζέμδρα ἀλλήλα τὰ οὐράνια, & τὰ ἐπιγῆα. οἱ αὐὼ λέγουσι· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ, & ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ· οἱ κατὰ ἄποκρίνονται· Εἰρήνῃ ἐν οὐρανῶ, & δόξα ἐν ὑψίστοις. οἱ ἀγγελοι, ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ εἰρήκασιν· οἱ ἀνθρώποι, εἰρήνῃ ἐν οὐρανῶ, κεχεράσαι. ἔπειτ'· ἐπὶ ἐπέση ὁ πᾶσι βοᾶν· Εἰρήνῃ ὑμῖν· πῶς οὐ ὁ παροφῆτης ἤυχετο, λέγων· κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, εἰρήνῃ δὸς ἡμῖν. τῆτ' ἐστὶ, τὸν ἕόν σε, τὸν μενοχητὴ ἀπὸ σφλον, ἵνα δι' αὐτὴ καταλαγῆς πρὸς ἡμᾶς, ὁρᾶν τιὼ ἡμετέραν φύσιν ἐνωθεῖσθαι σοὶ δι' αὐτὴ· ἡὼσπερ εἰρήνῃ ὁρᾶντες οἱ τῆν αὐὰ χοροί, ἐβόων· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ, & ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ· ἡ ἡρω Θεοῦ πρὸς ἐθροὺς τελεία καταλαγῆ, ἡὼ & οἱ πᾶδες μαθόντες ἐκεράζον· ὡσπρνά· Εἰρήνῃ ἐν οὐρανῶ, & δόξα ἐν ὑψίστοις. γερύνασι γὼ τὰ ποτε ἐχθρά, νῦν ἀδελφά· μίαν τὰ οὐράνια, & τὰ ἐπιγῆα Χριστῷ τῷ οὐρανῶ καὶ ἐπιγῆῳ θεολογίᾳ προσάχοντα, & προσκυνῶσιν· ὅθεν θεολογίᾳ προσάχον οἱ αὐὼ τοῖς κατὰ ἄποκρίνονται· προσκυνῶσάτωσθαι αὐτῶ πᾶσαι αἰ πατριαὶ τῆν ἐθνῶν· οἱ κατὰ τοῖς αὐὼ ἀνιπθῆγονται· προσκυνῶσάτωσθαι αὐτῶ πᾶντες ἀγγελοι Θεοῦ· ὁ Δαβὶδ τοῖς ἀμφοτέροισ βοᾶ· Ὀφραμένάτωσθαι οἱ οὐρανοί, & ἀγαλλιάσθαι ἡ γῆ· οἱ πᾶδες ἀπεκρίνοντο· ὡσπρνά· βύλογημδρος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

B Μεθ' ὧν & ἡμεῖς ἀνυμνήσωμεν, ἢ ἐορτάσωμεν· **D** σήμερον· μὴ πρηνυεικῶς, ἀλλὰ θεϊκῶς· μὴ μόνον τῇ χερὶ, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ, βαίε κατέχοντες· & τῷ τῶσφ χόνα λυκαλύπτες, πᾶσθαι εἰς αὐτῆς τῆ παλαμοῦ, & δερματίνου χιτῶνος τιὼ νέκρωσιν ἀποδυσώμεθα, πᾶντα τύπον & ἐπῆσιν ἀπορρίψαυτες. εἰς τῆτο γὼ ὁ βασιλεὺς τῆν ἀσωμάτων, σὺν ἐφ' ἀρμάτων & στρατευμάτων παερίνεται· ἀλλ' ἐπὶ πᾶλου οἰκῆσθαι & μικροδ κερήμδρος ἐρχεται, σὲ παιδύων μὴ ἐφ' ἴππων καὶ ἡμιόνων, οἷς σὺκ ἐστὶ σωέσις, ἐπαίρεσθαι. εἰς & **E** ἡμεῖς συμμετριάσωμεν Χριστῷ, ἵνα & συνέλθωμεν. μὲτ' ἀγγέλων ὑμνήσωμεν· μετὰ τῆν παίδων δόξασωμεν· μὲτ' ὄχλου τὰ τῆ ὄχλου βοήσωμεν· μετὰ Βηθανίας σικιτήσωμεν· μετὰ Λαζάρου τῆν νεκρῶν ἔργων ἀασώμεν· μετὰ τῆν ἐν Σιών χοροῦσωμεν· μετὰ τῆν ἀναβλεψάτων τυφλῶν κεράξωμεν· μετὰ νεκρῶν, καὶ γρόντων ἀνέσωμεν·

μὲ μαθητῶν κηρύξωμεν· ἐλαίων κλάδους δὲ ἕξ-
 μουσῆς ἐν τῇ ἔβρα ὁδῷ κελῶς ὑπογράσωμεν· καὶ
 ποιῆσαι παῖδας παρὰ τὸν ἄνω· καὶ πολυλόγου ὑμῶν ὑ-
 πὲρ ἕως τὸ ὄγκον· καὶ ἐλεημοσύνη ἐαυτοῦ ὑπογρά-
 σωμεν, ἐν τῇ ὁδῷ τῇ λεγούσῃ ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς ὁ πῶς
 καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτῆς ὑπὸ ἡμῶν ἕξ ἡμεῶν καὶ αὐτῆς, καὶ σὺν
 αὐτῇ εἰς πᾶσι δὲ Ἰερουσαλήμ. εἰς τὸ ἱερὸν τὸ μέγα
 συναγῆγαν, καὶ οἱ πορεύοντες, καὶ οἱ ἀκροθῦν-
 τες· οἱ πορεύοντες μὲν, οἱ ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ οἱ ἀκ-
 ροθῦντες, οἱ παρὰ τὸ ἐν δευτέρῃ, καὶ οἱ πορεύοντες
 δευτέρῃ ἡμέρᾳ, καὶ οἱ ἀκροθῦντες δευτέρῃ ἡμέρᾳ,
 ἀπὸ τῆς [συν] Χριστῶ, οἱ αὐτοὶ συνακροθῦν-
 τες, καὶ ἀκροθῦντες συμβασιλεύοντες αὐτῶν, καὶ
 τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἀπολαύοντες, δεῦρα καὶ με-
 γαλοσύνην ἀναπέμφωμεν, ἅμα τῶν πατρῶν, καὶ
 τῶν πνευματικῶν, καὶ ζωοποιῶ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ,
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

A cum discipulis prædicemus; ramos oli-
 varum per misericordiam in vitæ itine-
 repuerorum more, ritè sternamus: cir-
 cuncidamus longè materialis nostræ
 substantiæ molem, nosque misericor-
 diæ in viâ substernamus, quæ dicit: *Ego*
sum vi: vt & nos per eam, & cum eâ Ioan. 14. v. 6.
 misericordiam inueniamus in supernâ
 Hierusalem. In magnum illud templū
 pariter ingrediamur, tum qui præcedi-
 mus, tum qui sequimur: qui præcedi-
 mus; qui nimirum horâ tertiâ: & qui
 sequimur; qui circa vndecimam: qui,
 inquam, per acta præcedimus; qui que
 sequimur per propositum animi; om-
 nes Christo, ei nunc, ac olim comites,
 cum ipso regnantes, ac sempiternis bo-
 nis fruētes, gloriam ac magnificen-
 tiam submittamus, vnâ cum Patre, fan-
 ctissimoque ac viuifico Spiritu, nunc
 & semper, & in sæcula sæculorū: Amen.

NOTÆ.

OXoniensis Codex adscriptam habuit
 Cyrillo pariter Alexandrino, sed sty-
 lo ipso repugnante, vti deprehenderat
 eius apud Cyrillum Interpres. Sic pas-
 sissim celebrior quis scriptis editis, etiam
 aliorum ad se scripta trahit, vbi maxi-
 mē aliquid eis cum ipso conuenit, vti
 hīc in Eulogio & Cyrillo sedis eiu-
 dem Episcopis. Esse autem Eulogij sua-
 det tota materia, magnaue illa eius af-
 finitas, cum aliis eiusdem Eulogij deflo-
 ratis à Photio. Vbi que acris in Eutychia-
 nos depugnat, dignus planè, quem Papa
 Agatho suâ ad 6. Synodum suggestionē,
 inter primos ac præcipuos Synodi Chalce-
 donensis, ac tomi Leonis deffensores, per-
 censeat. Est Oratio partim festiua, partim
 polemica. Pulchrè ludit in verbis ac sensis
 scripturæ. Antiquarius noster mediam fe-
 re abruperat, quod illis plagium haud om-
 nino insolens est; aliàs quoque deprehen-
 sum in Amphil. & Chrysofomo.

qui sacerdotes, ac præcipuè primi: nec
 auctor ad alios hīc sermones prouocat,
 quàm laudis ac glorificationis. Insolens
 est quod reddidit Interpr. Cyrilli: *Theolo-*
gi decernite, nec aptum satis. Quid enim
 hīc ad opiniones ac doctorum sententias?
 3. *Et pullum nouum.* πῶλον νέον. Iuxta
 70. siue illi ita scripserint, siue factum est
 vitio scribarum ἀπὸ τῆς πῶλον ὄντος· *pullum*
asinæ: quomodo legerunt Euangelistæ, &
 habent Hebræa: Malè edita ex Oxon. pro
 ἐφ' ᾧ· quod sequitur, refertque solum pul-
 lum, qui solus vt iuuenis necdum sarcinas,
 aut quemquam hominum portauerat, re-
 præsentant, ἐφ' ᾧ referendo etiam asinam,
 tanquam ipsa quoque neminem vnquam
 gestasset, quod & reddit Interpres: *quibus*
nemo hominum sedit: contra quod ipsa res
 clamat, ac indicant Marthæus & Lucas.

1. *Prophetiarum verba.* Ita plane scripse-
 rit Eulogius: nihil enim τὸ ἡμῶν quadrat
 vt se ipse Prophetis accenseat, qui futura
 in Christo, eiusque passione impleta, præ-
 nunciauerit; ac neque τὸ ὑμῶν, vt flumina
 referat, quæ nec ipsa Christi res prædixe-
 runt; quanquam refertur eorum vox in
 Dei laudem effusa Psal. 92. v. 3.

4. *Ac perspicuè omnibus partibus crucem*
explicans. Longâ hac paraphrasi conor
 reddere τὸ σαυροφυνώτατον· nec video quid
 auctor aliud eo velit, quàm vt crux qua-
 tuor extremis suis, quatuor velut mundi
 partes designet, à quibus omnibus David
 vno contextu prædicationem conuocet.
 Haud certè placet quod reddidit Interpres
 Cyrilli: *ac veluti septo comprehensis omnibus*:
 quomodo est durior metaphora, nec sit fa-
 cile talem eius vocis vsum ostendere; quic-
 quid sit de voce σαυρωμα· apud Plutar-
 chum & alios.

2. *Theologi glorificate.* δοξάσατε· vt id
 ipsum fere inculcet quod præcesserat, ἱερεῖς
 λαλῆσατε· Ipsi enim Theologi ac doctores,

5. *Jeremias.* Liber Baruch, ceu appen-
 Ff ij

dix quædam ad Ieremiæ librum, ipsius hîc A Ieremiæ dicitur: Etiam S. Basilius Seleuc. Orat. in S. Deiparam, Ieremiam citat in Baruch: Sicque potuit Eulogius citare.

6. *Ex ipsâ naturâ.* Ἐκ αὐτῆς τῆς φύσεως. Accipit naturam, non vt distinctam contra gratiam, ac affusum animo cœleste lumen, in quo pueri Messiam ac Regem Israël agnouerunt, sed vt contra externam, ac hominum doctrinam: quomodo etiam loquitur Paulus ad Rom. dum ait Gentes facere naturâ, φύσει: quæ sunt legis: Spiritu sancto velut instinctu mouente, atque ad legis opera, sine lege, ac externâ insinuatione formante.

7. *Hofanna.* Benè Cyrillus: σῶσον Δὴ. Haud ita Cyrilli interpres, *Salua nos*: cum potius fuisset dicendum, *Salua eum*: Est enim populi votum in Christum, ceu Regem ac Messiam, perinde ac si dixissent, *Vivat Rex*. Sumptum est ex illo Psalmi 117. *O Domine saluum me fac*, &c. Quod sequitur, ὁ ἐν τοῖς ὑψέτοις: positum est ab Eulogio vt glossa, vt τὸ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψέτοις, idem sit atque, *Salua tu Deus qui es in altissimis*: Alioqui exponi potest: Reboet fausta hæc acclamatio, *Salua queso, in altissimis*. Vide Franc. Lucam, & alios Matth. 21.

8. *Non nudo corpore crucifixus.* Nudo Deitate. ἡ ἀκλῶ. Perperam Oxon. ὑψηλῶ. quod deuorat interpres: *Sublimi corpore crucifixus*. Quid enim hoc ad Samosatensem quem Eulogius exagitat? Nota eius hæresis, vt purum hominem Christum contenderet, cuius vel modò vtinam contentio omnis extincta esset.

9. *Omnes peccato obnoxij erant.* Cùm Moyfes, tum Prophetæ alij, quibus vt sanctioribus reparationis nostræ negotium videbatur debere committi, vt vlli puræ creaturæ fuisset committendum. Interpres non benè ad redemptos refert.

10. *Alioqui priorem illis eam renuisset.* Pulchra sententia in nouos Eutychianos humana interimentes in Christo homine Interpres Cyrilli: *quandoquidem ipsam ante istas renuit*: quibus absurdum ab Eulogio assumptum, eius assertum facit.

11. *Ipsè solutus est.* αὐτὸς ὁ ἐχέειρων. qui habet excitare: non αὐτὸς ὁ ναός. templum ipsum; vti malè refert Interpres Cyrilli: Leui mutatione crassissimum errorem verbis sequentibus corrigas, ἀπὸ τῆς ἀλλὰ, restituito ἄρα interrogatiuo, cum quo clara omnino ac solida procedit Cyrilli ratio. Vel sine interrog. legendo ἄρα ἐν: eodem sensu.

12. *Haud interiret vnâ cum corpore.* μὴ σωμαποθνήσκουσιν τὰ σώματα. Quàm bona Græca, tam mala Latina noui Interpretis Cyrilli, omisâ negatiuâ, vt animam vnâ cum corpore interire dicat: seu potius prælum vt eius repræsentet, quod saltem collectis vel ad calcem mendis, iisque sic enormibus ac periculosis, voluissem castigatum.

13. *Generatione generationum.* γενεᾶς γενεῶν. quod clarius Latinus Interpres præfixâ propositione in, in generatione. Ageliius putat deesse ἕως. seu subintelligi, vt sit, ἕως γενεᾶς. vsque in generationem. Copulatiuam, quam addit Augustinus, & Interpres Cyrilli probat, cùm marg. scribit, ἴσ' καὶ non admodum probo. Syxtina habent accusandi casu & plurali: γενεᾶς γενεῶν. *generationes generationum*: quomodo est durior constructio. Vide Ageliū. Valde fauet Eulogius eius expositioni, vt τὸ, πρὸς τὸ σελλῶνς, sit velut; in conspectu Luna, ac quandiu Luna duratura sit: cùm τὸ, σὺν 70. Interpretum, reddit τὰ, πρὸς τὸ, συμπαραμυθεῖ τὰ ἡλίω. τὰ, πρὸς τῆς ἡλίου δεσμευεῖ. tanquam idem valeant.

14. *Lunam & stellas.* Lapsu calami Interpres, pro Luna, posuit Solem. Haud ita demutanda auctorum verba, cùm maximè illa sacra sunt, ac ipsa scriptura. Sic paulò post, τὸ, σὺ ὁ ὀρώμενος ἐπὶ πώλις, reddit: *quî super equo conspiceris*: quasi pullus, ille cui Dominus infedit, equinus fuerit, non pullus asini; Sintque equus & asinus idem animal: vel displiceat Christi illa humilitas, velitque officiosior homo, pro asello ei equum sternere. Apage sis tanta illa libertas. Parco plura notare; quanquam plura sanè succurrebant.

ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑ-
πόλεως τῆς Κύπρου, λόγος εἰς Συμεῶνα, κῆ ὅτε
ἐδέξατο τὸ Κύριον εἰς ἀγκάλας αὐτοῦ.

A LEONTII EPISCOPI NEAPO-
lis Cypri in Symeonem, quando is Do-
minum in ulnas suas suscepit.

ΒΥθραίνεσθε σμ οἱ θεοὶ ἐ ἀγα-
λιᾶσθε ἢ γῆ. διχασθὼν γὰρ ὅτι τῆ
πρόουση γεία καὶ δεσποτικῆ ἑορτῆ,
δὲ τῆ Δαυϊτικῆ. μάλλον δὲ
θείων ῥημάτων παρομοιάσασθαι. ὅτι καὶ ὁ
πρωφῆτης Δαβὶδ, ὅτι ἀφ' ἐαυτοῦ. ἀλλ' ἐκ Γνεύ-
ματος ἀγίου κινουμένος, τὰ τ' μελωδίας ἀπεφ-
θῆξαστο ῥήματα. εἰς δὲ φροσύλῃ δὲ καὶ πνευμα-
τικῶν ἀγαλλίασιν παροκαλεῖται Δαβὶδ, δὲ μὴ
ὅτι εἰπεῖν, οὐρανοῦ. Ἐὰς ἀγγελικὰς δυνάμεις καὶ
οὐρανοῦ. δὲ δὲ τ' γῆς, τοῖς αἰὰ πᾶσιν τ' γῆ
δυσσαρμότοις ἀνθρώποις, δηλοῖ τὰ ἐφεξῆς. χα-
ρήσεται γὰρ τὰ πῆδια, ἔ παύτα τὰ ἐν αὐτοῖς. πῆ-
ταις αὐτῶν καὶ τῶν πῆδια πνευματικῶς καὶ ἀγα-
γικῶς χεῖρ ἐκλαβεῖν. ποῖαν γὰρ χεῖρα δυνάται
φέρειν ἢ αἰαθέτος γῆ ἐπὶ δὲ καὶ ἐν αὐτῇ, οἷ δὲ
δρα πῆτοια, καὶ τὰ πολλά εἶδη [γῆ] τῆ βο-
τομῶν. ἢ μάλλον ἐστὶν νῦν εἰπεῖν, ὡς πῆδια λέγει,
τὰ οἰοῖ ἡμερώτερον τῆ ἀνθρώπων γῆ, ἔ παρὸς
τ' πνευματικῶν ἀσπῶν ἐπιτήδεα. ἢ καὶ τοῖς δὲ Ἰσ-
ραήλ, δὲ δὲ οἷς πᾶς καταλαμνέσθαι καὶ δεσμο-
λίξασθαι τ' νομικῶς καὶ παροφθικῶς διδασκαλίαις.
εἰ καὶ τ' ἀγγελικῶν ἀσπῶν δὲ οἰκείας ἀπονοίας ὅτι
ἐδέξατο. εἶτα ἐπαρτῶν ἀγαλλιάσιν πῆτα τὰ
ξύλα τ' δρυμοῦ. ἀπῆνα ξύλα νοεῖσθαι παροσῆκει,
ἀπῆτα τ' δὲ ἐθῶν ὡ σωτήρι Χειρῶν πεπετυχῆ-
τας οἱ πῆτες παρὸς ξύλα ἀσπῶν ἀρῆια ἔ δρυμοῦ
τῆ ἀπῆτα ἔ παρὸν. μέγας ὅτε καὶ τ' παρὸς
Παῦλον ἐνεκεν τῆ ἀσπῶν ἐκ τ' ἀρῆια, εἰς τ'
καλλιέλιον. πῆτες δὲ ἐνεκεν εἰς δὲ φροσύλῃ πα-
σκαλῆται καὶ ἀγαλλίασιν, οὐρανοῦ τε καὶ γῆ. πῆδια
τε καὶ ἐν αὐτοῖς, καὶ πῆτα τὰ ξύλα τ' δρυμοῦ. τῆ
Χειρὸς δηλοῖ τ' ἀπὸ παρὸς τῶν γὰρ, φησι, Κυ-
εἰου, ὅτι ἔρχεται, ὄντας, δικαίως ὁ παρὸς τῆ παρ-
τῆ εἶπει ἐπουράνιον πᾶσθαι καὶ εἰς τ' ὅτι, εἰς πνευ-
ματικῶν δὲ φροσύλῃ καὶ ἀγαλλίασιν. εἰ γὰρ βασι-
λέως ὅτι γεία καὶ θνητῶν εἰς πόλιν εἰσέρχασθαι μέλλον-
τος, πᾶσα μὴ ἢ πόλις καταχρῆται βήλοισι, καὶ γε-
φᾶνωμασι, καὶ ἀρώμασι πῆτες δὲ ὡς εἰπεῖν, μικροί
τε καὶ μεγάλοι ποιήσας σολῆς ἐξ ἀλλᾶσιν, τῆ
παρὸς τ' ὅτι βασιλέως χροδῶν ἔ παρὸν καὶ πᾶ-
της μὴ παρὸς τῆ ἀσπῶν ἐφῆταις.

LEtentur caeli, & exultet
terra. Aequum namque
est, ut in diuinâ hac ac
Dominicâ solemnitâ, à
Dauidicis verbis, seu po-
tius diuinis exordium ducamus; quan-
do etiam Propheta David, non à se ip-
se, sed sancto afflatus Spiritu, suavis
cantici verba prolocutus est. Prouocat
autem ad læticiam ac spiritalem exulta-
tionem, dicendo quidem caelos; Ange-
licas Virtutes atque cœlestes: dicendo
verò terram, homines toto terræ ambi-
tu sparsos: quod & sequentia ostendunt;
Gaudēbunt campi, & omnia quæ in eis sunt.
Omninò ergo hos quoque campos, spi-
ritali ac anagogicâ ratione oportet ac-
cipere. Quod enim terra sensu carens
gaudium ferre queat? sed & contenta
in eâ, putâ omnis generis arbores, ac
herbarum multæ species. Vel nunc po-
tius dici possit, appellare campos, ve-
lut mansuetiora hominum genera, at-
que ad spiritalem sementem compara-
ta; vel etiam Israëlitas, quòd legis ac
Prophetarum doctrinis, velut quodam-
modò edomiti ac complanati essent;
tametsi Euangelicam sementem ex pro-
pria ipsi dementiâ non susceperunt.
Tum subdit: Tunc exultabunt omnia li-
gna syluæ: quæ ligna intelligenda sunt,
quotquot ex Gentibus Saluatori Chri-
sto crediderunt: qui quidem haud ita
pridem, velut agrestes syluestresque ar-
bores ab infidelitate erant, donec tan-
dem, quod ait admirabilis Paulus, ex
oleastro inserti sunt in bonam oliuam. Cu-
ius verò gratiâ ad læticiam ac exultatio-
nem prouocat, cœlos pariter ac terram:
camposque item, & quæ in eis sunt, ac
omnia ligna syluæ? Christi utique: A fa-
cie enim, inquit, Domini, quia venit. Lu-
re planè merito Propheta, cœlestem
omnem ac terrestrem naturam ad spiri-
talem læticiam hortatur, ac exultatio-
nem. Cùm enim terreno ac mortali Re-
ge urbem ingressuro, vrbs quidem tota
velis perornetur, coronisq; ac aromati-
bus; omnesq; ut ita dicam, tum parui, tum
magni, varias mutantes stolas in occur-
sum Regis præcedant; ac omne quidem
aliud negotium spernant; hoc verò om-

In Segner.
metandæ
conspicitur
Ceter.

Pfal. 95. v. 11.
Eius locus
scitè enarra-
tus.

Rom. II. v. 24.

λοις τῆ Θεομήτορι καὶ πνευμαία πρῆνον, ἡ
 θεῖον Γαβριήλ Εἰσαγγής λέγοντα. Πνεῦμα
 ἄγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δυνάμις ὑψίστου
 ἔπιτοκιάσῃ σοι; πῶς οὖν ἢ οὐκ Πνεύματος ἁγίου ἔ
 δυνάμεως ὑψίστου κήσασα, καὶ μή κτ' νόμον ἀν-
 θεστικῆς κήσεως, καθαρῶσμοδ δέεται. πῶς δὲ ἢ
 πληρωθεῖσα τῆ πᾶσιν κλίσιν ὄρωρῶν καὶ οὐχ
 ἐρωρῶν ἀγιάζοντος, Πνεύματος ἁγίου ἑσάρ-
 χει ἀμέτοχος. πῶς δὲ ἢ ἔπιτοκιάσῃσα τῆ τῆ ὑψί-
 σου δυνάμει, οὐ πάσης καθαρῶσμοδ καὶ ἀγασ-
 μοδ ἑσάρχει ἀνάπλευσ. ἀλλὰ τὰ ἐξῆς τῆ ἑρ-
 χαλλέλου ρήματα, τῆ ρηθέντων εἰσὶ φοβερῶτε-
 ρα. λέγει γὰρ δὲ καὶ ὁ ἁγνῶρῶν ἁγιον, κληθεῖσε-
 ται ὑὸς Θεοῦ. πῶς οὖν ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς σου
 ταῦτα, ἔ νῦν ἀκούων πάλιν βοᾶντος σου. ὅτε
 ἐπλήσῃσιν αἱ ἡμέραι τῆ καθαρῶσμοδ αὐτῆ.
 οὐ δικίως οὐκ πλαγίως ἐγκαλέσει σοι. εἰ γὰρ Πνεῦ-
 μα ἁγιον πλὴν πρῆνον ἐπλήρωσεν, καὶ ἢ τῆ
 ὑψίστου δυνάμει ἐπὶ αὐτῆ ἐπεσκίασεν. καὶ ὁ
 ἁγνῶρῶν ἐξ αὐτῆς, ὑὸς κυρίου ἔστι τῆ παρὰ αἰῶ-
 νων Θεοῦ. καὶ νῦν δὲ, ἀφ' οὗ οἰκονομίαν
 κληθεῖσεται. πῶς ἢ τῆ θείας καὶ ὁμοιοῦσιν Τεράδος
 γενημένη μέτοχος, οὐ μόνον οὐ λείπεται ἀγασ-
 μοδ καὶ καθαρῶσμοδ. ἀλλ' οὐχὶ καὶ πάση τῆ κλί-
 σει ἀγασμοδ καὶ καθαρῶσμοδ ἁγίησεται παρ-
 ζέτος.

Τί δὲ παρὰ ταῦτα ὁ διαφελήσης. οὐ, φησιν,
 ἐπλήσῃσιν τῆ ἑσάρχει ἐμοδ ρηθέντων ἀνωτέρω γέ-
 γονα. ἀλλ' οὐτε ἀνακόλουθα πῶς παρὰ τοῦ πατρὸς σου, τὰ
 ἐπὶ τῆ πρῆνοντος ρηθέντα μοι. εἰ μὲν γὰρ ἐμείνεν
 πνευμάπαιον ὁ θεῖος Λόγος ἐν τοῖς θεοῖς ὑψίστοις,
 καὶ μή κατεδέξατο ἐκυσίως πλὴν παρὰ τῆ ἡμε-
 τέραν ταπεινώσιν συγκατάθεσιν, καλῶς ἐξένη-
 ζεν ἡμᾶς νῦν, τὰ πρῆνοντος λεγόμενα. εἰ δὲ ἀσφα-
 ρος ἂν ὁ Θεός καὶ ἀσώματος, σᾶμα μὲν ἐφυγ-
 μένον ψυχῆ λογικῆ καὶ νοεῖσιν ἐξ ἀπειρογράμου
 κήρως δι' ἡμᾶς παρὰ βάλλεται. οἰκεῖ δὲ μήτερον
 ἀπειρογράπως πρῆνοντος, ὁ πληρῶν τὰ σύμ-
 πνευμάπαιον. ἁγνῶν δὲ ἐν χρόνῳ δὲ τοῖς ἑσάρχει
 τον, ὁ χρόνων καὶ αἰώνων παρὰ βύτερος. μᾶλλον δὲ,
 ποιητικῆς ἀγκάλας δὲ μήτερος πρῆνοντος παρὰ βάλ-
 λεται, ὁ χρόνον ἔχων τὰ Χερουβίμ. παρὰ βεται
 δὲ γὰρ καὶ, ὁ πάση τῆ κτίσει πλὴν ζωῶν παρὰ β-
 μένος. φεῦγ δὲ καὶ Ἡρώδην εἰς Αἴγυπτον, ὁ παρὰ
 παρὰ βότοκα Αἰγύπτου παρὰ βεται, καὶ Φαραῶν κατὰ
 ποιητικῆς τῆ τυραννον. ἑσάρχεισεται δὲ τοῖς γενεῶ-
 νας ὡς νήπιον, ὁ ἔχων ἑσάρχεισεται γὰρ τὰ σύμ-

A inducis, in hæc verba, Dei Genitricem
 ac sanctissimam Virginem affantem?
 Spiritus sanctus superueniet in te, & vir-
 tus Altissimi obumbrabit tibi? Quâ ergo
 ratione, quæ ex Spiritu sancto, ac Al-
 tissimi virtute concepit, non verò se-
 cundum legem humanæ conceptionis,
 purgatione eget? Quomoddò autem,
 quæ eo impleta fuit, qui naturam om-
 nem tum oculis subiectam, tum non
 B adspectabilem sanctificat, Spiritus fan-
 cti expers existit? Quî demum, quam
 obumbravit virtus Altissimi, non omni
 munditiâ ac sanctitate plena sit? Verum
 quæ sequuntur verba Archangeli, di-
 ctis terribiliora sunt: ait enim: *Et idèd*
quod nascetur ex te sanctum, Filius Dei
vocabitur. Quis ergo vbi hæc nuper ex
 te audisset, nunc iterum clamantem
 audiens, *Postquam impleti sunt dies pur-*
gationis eorum; non meritò stupens, te
 C accuset? Siquidem enim Spiritus fan-
 ctus Virginem impleuit, ac Altissimi
 virtus super eam obumbravit; quedque
 natum est in eâ, Dei quidem Filius exi-
 stit ante sæcula; nunc verò etiam *voca-*
bitur, ratione incarnationis: quomoddò,
 quæ diuinæ ac consubstantialis Trini-
 tatis fuit effecta particeps, nedum non
 deficiet sanctitudine ac puritate, quin
 & creatorum vniuersitati, sanctitudi-
 nis ac puritatis conciliatrix existeret?

Quid verò ad hæc Euâgelista? Haud-
 quaquam, inquit, oblitus sum eorum
 quæ dixi superiùs: at neque iam ante
 dictis, quæ modò dixi, minùs consona
 sunt. Siquidem enim diuinum Verbum
 in diuinis omninò mansisset sublimita-
 tibus, nec sponte suâ ad nostram se hu-
 militatem inclinare voluisset, meritò
 nunc vos perturbassent, quæ à me di-
 cuntur: sin autem, eum Deus esset, ac
 expers corporis, corpus quidem animâ
 rationis ac intellectus facultate præditâ
 animatum, ex innuptâ puellâ nostri cau-
 sâ induit, ac Virginali, qui omnia im-
 plet, incircumscriptâ ratione inhabitat
 vterum: atque is, qui est sæculis anti-
 quior; quinimò conditor sæculorum,
 in tempore nascitur, propter eos qui es-
 sent sub tempore: Matris Virginis vl-
 nis adstringitur, qui sedet super Cheru-
 bim: lacte nutritur, qui creatis vniuersis
 vitam largitur: in Ægyptum quoq;
 Herodem fugit, qui percussit primoge-
 nita Ægypti, ac tyrannum Pharaonem
 submersit: subiicitur parentibus in mo-
 rem infantis, qui vniuersa subiecta ha-

Explicata Inq. carnatio.

bet : à Ioanne baptizatur, qui donat remissionem peccatorum : tentatur mei causa , qui maior est quam ut tentari possit, ut eum vincat, quo tentatore è paradiso expulsus fui : atque ut verbo dicam, post omnia patrata miracula, qui immunis est à passione , passiones suscipit : qui est immortalis, mori carne sustinet, ac sepeliri, ut me mortuum, sua resurrectione immortalem praestet : quid mirum, ut illorum omnium accessione, purus ille ac incontaminatus, una cum incontaminata ac innupta Virgine ac matre, lege perscriptam obeat purificationem; quod factus sub lege, ut ait Apostolus, eos liberet, qui sub lege erant?

Gal. 4. v. 5.

Verum nesciens quodammodo, charissimi, immenso me Incarnationis Salvatoris mari permisi, trahente sermonis impetu. Quippe facilius quis, maris latitudinem volæ manûs modulo complectatur, quam ut multos diuinæ ad nos inclinationis modos ex Incarnatione, prolatitio sermone edicat. Enimuero ad Euangelicæ celsitudinis sublatum ignem recurramus, inque eum, Spiritûs sancti gubernatione, sermonum onerariam dirigamus.

Postquam autem, inquit, impleti sunt dies purgationis eorum secundum legem Moysi, tulerunt puerum in Ierusalem, ut sisterent eum Domino. Benè exposuit Euangelista. Omnia enim nobis lege praescripta, prudenti quodam consilio, nostri causâ suscipit. En enim, qui caelos & terram implet, ministerium suscipit, quo è loco in locum feratur. Cui nam verò etiam Domino, puerum festinas sistere, ô sanctissima Virgo? Audisti palam ex Gabriele, Dei filium esse, qui in tuo vtero conciperetur. Siquidem ergo Dei Filius est, qui non citra omnem dubitationem etiam Dominus est? Scio, inquit beata Virgo, Dei Filium pariter esse atque Dominum, qui idem simul meus fictor est ac filius, quem ut puerum, ob eius clementiam ac benignitatem, vlnis amplector: verum illi sistere festino, de quo auus meus Dauid, diuini Spiritûs afflatu, modulo cecinit, dicens : *Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis; donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* En tibi Dominus Pater: en & Dominus Filius, ad quem factus est sermo. Tametsi verò duo Domini dicuntur, una tamen eorum domina-

Ier. 23. v. 24.

Cui puer sistatur Domino.

Psal. 109. v. 2.

A πάντα βασιλεύεται δὲ ὑπὸ Ἰωάννου, ὁ δωροδότης τῶν ἀμύθημάτων πλὴν ἀφ᾽ ἑσιν· πειράζεται δὲ, ὁ ἀπειράστος, δι' ἐμέ, ἵνα νικήσῃ τ' ἐμὲ πειράσθητα, καὶ τὸ πᾶσα δέξου διώξαντα· καὶ ἀπὸ αὐτοῦ εἶπεν μὲν πᾶσιν θαυματουργὸν, πάθη ὁ ἀπαθῆς καταδέχεται· ἔθανάτοι καὶ ταφῆν ὑποκύβει (καὶ ὁ ἀθάνατος, ἵνα ἐμὲ τ' θανάτω ἵέντα ἀπαθανάτισθ' ἕξ τ' ἐαυτῶ ἀναστάσεως· τί οὖν ἕξον, εἰ μετ' ἐκείνων ἀπάντων καὶ τ' ἕξ τ' νόμον καθαρῶν ὁ καθαρὸς καὶ ἀχραντος, μὲν τ' ἀχραντοῦ καὶ ἀπειροχρόνου πῦρθεν καὶ μηδὲς καταδέχεται· ἵνα ἡρώδης ὑπὸ νόμον, ὡς ὁ ἄποστολος εἶπεν, τοὺς ὑπὸ νόμον ἐλευθερώσῃ.

Αλλ' ἔλαθον ἀγαπητοὶ τῶν ἀπλήτων πελαγοῦ τ' τῶ σωτήρος οἰκονομίας ἐαυτὸν ἐπιδοῦς, τῆ φορᾷ τῶ λόγου ἐλκόμενος. Διχερέτερον γὰρ ἔστι, ὅ κῆπος τῆς θαλάσσης παλάμη χερσὶ ἀνδροπίνης περιλαβεῖν, ἢ τὰς πολυέσους τ' θείας οἰκονομίας συγκαταβάσεις, λόγω προφορικῶς εἰπεῖν. ἀλλ' ἐπὶ τὸν πυρσὸν τῶ διαγγελικῶ ἔλθεις ἐπιδραμάμενον, καὶ πρὸς αὐτὸν τ' ὀλεῖσθαι τῶ λόγων, τῆ πηδαλιουχίᾳ τῶ Πνεύματος, ἀπευθυώμενον.

Ὅτε φησὶν ἐπλήθησεν αἱ ἡμέραι τῶ καθαρισμοῦ αὐτοῦ καὶ τ' τ' νόμον Μωϋσέως, ἀήγαγεν ὁ παιδίον εἰς Ἱεροσόλυμα, πᾶσα ἡσῆσαι τῶ Κυρίῳ. καλῶς ὁ διαγγελιστὴς ἐσαφηνώσεν. ὡς εἶς οἰκονομίας γὰρ πάντα τὰ ἡμῖν ὑπὸ αὐτῶ νομοθετηθέντα, ὑπὲρ ἡμῶν καταδέχεται. ἰδοὺ γὰρ ὁ πληρῶν οὐρανοῦς τε καὶ γῆς, ὑποηρε-

D τεῖται πλὴν ἀπὸ τόπων εἰς τόποις μεταβάσιν. πῶς δὲ καὶ Κυρίῳ πᾶσα ἡσῆσαι ὁ βρέφος ἐπέιγη, ὃ πρᾶγμα πῦρθεν. ἤκουσας σαφῶς ὑπὸ τῶ Γαβριὴλ, ὡς υἱὸς Θεοῦ ἔστιν, ὁ ἐν τῆ γαστρί σου κυφοροῦμενος. εἰ οὖν υἱὸς Θεοῦ ἔστιν, πῶς οὐκ ἔστιν ἀαμφιβόλως καὶ Κύριος. οἶδά φησιν ἡ μακαρία πῦρθεν, ὅτι καὶ υἱὸς Θεοῦ ἔστιν καὶ Κύριος, ὁ ἐμὸς πλάσης ἐν ταύτῃ καὶ υἱὸς, ὃν ὡς βρέφος ἄφ' αὐτῶ φιλανθρώπων ἐναγγελίζομαι· ἀλλ' ἐκεῖνα τῶτον πᾶσα ἡσῆσαι σπουδαίω, πρὸ οὗ ὁ ἐμὸς πατέρα Δαβὶδ, ἕξ τῶ πνεύματος ἐμελώδησε λέγων·

E εἶπεν ὁ Κύριος τῶ Κυρίῳ μου, κείνου ἐν δόξῳ μου· ἕως αἰῶν τῶν αἰῶν τοῦ ἐχθροῦ σου ὑποπόδησον τῶν ποδῶν σου. ἰδοὺ Κύριος ὁ Πατήρ· ἰδοὺ καὶ Κύριος ὁ Υἱός, πρὸς ὃν ὁ λόγος ἐγένετο. ἀλλ' εἰ καὶ δύο κύριοι λέγονται, μία τούτων ἡ κυ-

ειότης, ὡσπερ οὖν καὶ μία ἡ θεότης. αὐτὰς οὖν
 τὰς Κυρίαι παρθενοῦ τῆς Κυρίου μου σουδα-
 ζω, οὐ καὶ τὴν θεότητα, οὔτε παρθενοῦ τῆς ἐρ-
 γαστρὶ μου κυφορίας, οὔτε νῦν, ἀλλ' οὔτε πώ-
 ποτε χωρισθήσεται.

Εἶτα ἐξῆς παρσηθισαν ὁ διαφελισθῆς · καθὼς
 γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, ὅτι πᾶν ἀρσεν
 θρανοῖον μήτρας, ἄγιον τὰς Κυρίαι κληθήσεται.
 καλῶς ὁ ἐμὸς πλάστης καὶ νομοθέτης καὶ κύριος,
 παρθενοῦ τῆς θρανοῖον μήτρας θρανοῦ ἐνομο-
 θέτησεν. ἀλλ' οὐκ ὑποκείται τοῖς νόμοις ὁ νομο-
 θέτης · ὅτι καὶ ὑπερ νόμον ἀνθρώπων κη-
 σεως ὑπαρξί, ἡ πύτου ἀσπορος γήνησις. οἱ
 γὰρ διώοιζεν γήνησις μόνον τὴν μήτρας καὶ
 πύτοι τοῖς τῆς ἀνθρώπων · ἀλλὰ ἐκεκλεισ-
 μένῳ τῆς παρθενοῦ τῆς πύτου κατέλιπεν, καὶ τῆ
 παρθενοῦ τῆς Ἰεζεκιήλ τῆς εἰπόντα · καὶ εἰπὲν μοι
 Κύριος. ὑπερ ἀνθρώπου, ἡ πύτου αὐτῆς κεκλεισμένη
 ἔσται. ἐσθῆς εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς καὶ ἐξελεύ-
 σεται · καὶ ἔσται κεκλεισμένη. πῶς οὖν ὅτι ἔμῃ
 θρανοῖοντος · ἀλλ' ἐσθρανοῖον τῆς πύτου
 καταλιπόντος, τὰ ὅτι τῆς θρανοῖοντος νομοθε-
 τηθέντα παρθενοῦ διωθήσεται, ἀλλ' οὔτε ἀγιον
 νῦν παρθενοῦ κληθῆναι δεήσεται, ὅ ἐ παρθενοῦ
 συλληψῆως ἀγιον, καὶ ὑὸς Θεοῦ, παρθενοῦ τῆς Πα-
 τῆρος ἐ τῆς ἀγίας Πνεύματος ἰσχυροῦ μόνον. ἀλλ'
 ἀκλόουθως, καὶ ταῦτα παρθενοῦ τῆς σωτήρος οἰκο-
 νομία.

Καὶ ἔδωκα θυσιὰν καὶ τῆς εἰρημῶν ἐν νόμῳ
 Κυρίου · ζεύξας τρυφῶν, ἡ δύο νεοσσὸς παρθε-
 ρῶν. πᾶντα ἀρμόδιε τῆς σωτήρος οἰκονομικῆς
 καταβάσει. ἡ σῶν μὲν γὰρ καὶ ἄλλαι τῆς πικτούσας πο-
 λυτελέσεται νεομοθετημένα θυσιὰς, οἷον παρθε-
 ρῶν ἐ ἄλλων τινῶν ἀλλ' ὅτι ἀπὸ τῆς ἐν ἀν-
 θρωπῆσεως μυστήριον, θρανοῦ ἀνεκτάτου συγκαταβά-
 σεως γένηεν · ἀκλόουθως καὶ τὰ παρθενοῦ τρυφῶν καὶ
 παρθενοῦ νεομοθετημένα νῦν, τελέσεται. καὶ κα-
 λῶς ὁ θεοπέσιος Παῦλος πᾶντα τῆς θρανοῖον παρθε-
 ρῶν, ἐκ πληκτικῶς ἀπέδοσεν · ὅς δι' ἡμᾶς
 ἐπιώχουσεν, πλούσιος ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῆς ἐκείνου
 πτωχεῖα πλουτήσωμεν. πλὴν ὅτι καὶ τῆς θρανοῖον,
 οἷον ἀσωτελής παρθενοῦ τῆς μυστήριον ἡ παρθενοῦ
 τῆς Κυρίου ἐτύχουεν. ἀλλ' οὐ γὰρ τρυφῶν, τῆς παρθε-
 ρῶν ἐ τῆς ἀγίας τῆς ἀειπαρθενοῦ ἐ Θεοτόκου
 ἐσημανον · αἱ δὲ παρθενοῦ, τῆς εἰς ἡμᾶς ἀφατον
 φιλανθρωπῆς, ἐ τῆς ἐκ Πνεύματος ἀγίου οἰ-
 κονομῆς τῆς κυφορίας ἐδήλωσεν.

Atio est, vti & vna quoque Deitas. Illi
 ergo Domino, Dominum festino siste-
 re, à quo, quod spectat ad Deitatem,
 neque olim antequam in meo vtero
 conciperetur, neque modò, aut vn-
 quam aliquando separabitur.

Subdit deinde Evangelista: Sicut scrip-
 tum est in lege Domini: Quia omne masculi-
 num adaperiens vuluam, sanctū Domino
 vocabitur. Benè fisor meus, & Legilla-
 tor ac Dominus, de iis masculis lege fan-
 xit, qui vuluam aperiunt. At, non subia-
 cet legibus, legum-lator; quando etiam
 eius sine femine natiuitas, supra huma-
 ni partūs rationem existit. Nedum enim
 natus non aperuit vuluam pro more re-
 liquorum hominum, quin etiam clau-
 sam virginitatis portam reliquit; iuxta
 quod Propheta Ezechiel dixit: Et dixit
 mihi Dominus: Fili hominis, porta hac
 clausa erit. Nemo per eam ingredietur, &
 egredietur: & erit clausa. Quā ergo rati-
 one in iis constituta qui aperiunt, in
 eo possint procedere, qui non aperuit,
 sed clausam portam reliquit? Ac neque
 nunc primū opus habebit sanctum
 appellari, quod ante etiam conceptio-
 nem, Sanctum, ac Dei Filius cum Pa-
 tris, tum Spiritūs sancti testimonio, fuit
 declaratum. Enimuerò hæc etiam con-
 sequenti ratione Saluatorem, pro eius
 œconomiā, ac quā ratione se nobis in-
 carnatione inclinavit, decent.

Et vt darent hostiam secundum quod di-
 ctum est in lege Domini; par turturum, aut
 duos pullos columbarum. Congruunt om-
 nia, illi, quam se nobis Saluator incli-
 nando, dispensationem gefsit. Nam erāt
 quidem etiam pretiosiores hostiæ aliæ
 parientibus præscriptæ; putā per oues,
 ac quædam alia: quia tamen vniuersum
 Incarnationis mysterium, immensam
 quandam inclinationem habuit, ei cō-
 sentaneè habentia modò etiam ostensa
 sunt, quæ de turturibus ac columbis
 erant lege præscripta. Benè autem ad-
 mirabilis Paulus, animo cuncta com-
 plectens, stupore exclamauit: Propter
 nos egenus factus est, cum esset dives, vt
 illius nos inopiā diuites effemus. Cæte-
 rum, quod & palam res præferbat, fuit
 Dominica oblatio haud inutilis ad my-
 sterium: Nam turtures quidem, pudici-
 tiam ac castitatem, semper Virginis
 ac Dei Genitricis significabant; colum-
 bæ autem, incensabilem in nos Dei cle-
 mentiam, quamque Spiritus sanctus
 fecunditatem dispensat, ac facit.

v. 24.
 Ezech. 44.
 v. 4.

Quid par tur-
 turum ac co-
 lumbarum.

2. Cor. 8. v. 9.

v. 25.

Et ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Symeon; & homo iste iustus & timoratus. Sufficiunt Scripturae ipsa verba ad Symeonis declarandam sanctitatem.

Israëlis con- solatio.

Expectans consolationem Israël: quod puto significare, quam Deus Israël clementiam ac benignitatem exhibiturus erat. Aut etiam aliâ ratione: Quia enim Israël, mens Deum videns exponitur; mens autem omnis contemplationi dedita, spiritaliter lugebat, propter errorem ac ignorantiam, quo tenebatur humanum genus; meritò Symeon, qui iustus esset, ac prophetico sensu prospiceret, accessuram expectabat spiritali Israël, per Salvatoris aduentum consolationem. Et Spiritus sanctus erat in eo. Beatus es, ô senex, qui sancti Spiritus habitaculum merueris effici.

v. 26.

Et responsum acceperat à Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Nonne bene superius dicebam, prophetico senem obtutu expectare futuram à Salvatore consolationem? En perspicua prius dictorum probatio. Nam, inquit, fuerat reuelatum Prophetæ, non prius venturum vitæ finem, quam videret Christum Domini. Planè Symeon, bonum es consecutus, quale nemo vnquam Prophetarum consequi potuit. Beatus reuera es, qui in tempus eiusmodi à Deo fueris referuatus.

v. 27.

Et venit in spiritu in templum. Nihil enim Sancti velut à se impulsu agunt, sed mouente sancto Spiritu. Et cum inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo. O puer matre puerperâ; quin & vniuersis sæculis existens antiquior! O puer necdum sermoni habens expeditam linguam, tametsi verò Prophetis per Spiritum sermonem infones! O Mosis fictor; eiusq; te legi quin ei magis, quam tulisses ipse, per benignitatem submittens! O factor legis, nouique Testamenti conditor! Quemadmodum enim Rex aliquis legem aliquam conscribi iubens, tum eam propria subscriptione munit; tum iterum, cum libuerit, primam quidem legem antiquat, id est implet: eius autem loco, sublimiorem legem aliam inducit: sic Dominus: Vbi veterem legem Mosis operâ edidisset, ut vidit sic habere, ut ad perfectum nihil adduceret; eam quidem ipse implet, legitima omnia faciens; Introductionem autem melioris legis fecit, per quam pro-

Hebr. 7. v. 19.

A Καὶ ἰδοὺ ὡς αἰθερὸς ἐν Ἱερουσαλήμ ὁ ὄνομα Συμεὼν· καὶ ὁ αἰθερὸς οὗτος, δίκαιος καὶ δούλος ὢν. Ἐρχεῖται ῥήματα τῆς διαφελιστοῦ, πρὸς τὸ προσεγγεῖσθαι τῆς Συμεὼν ἀγιότητα. προσδεχόμενος προσέκλυσεν τῆς Ἰσραήλ· ὁ ὅτι ἠγάπησεν σημαίνει, φιλεῖν, δεσποδῆσαι ἐκ Θεοῦ μέλλουσαν τῆς Ἰσραήλ· ἢ καὶ ἄλλως πως. ὅτι γὰρ Ἰσραήλ νοῦς ὁρᾷ Θεὸν ἐρμηνεύεται· ἐπένη δὲ νοητῶς παῖς νοῦς θεωρητικῶς; δεῖ τὴν κερήσασθαι πλάνην τῆς ἀγνωσίας τοῖς αἰθεροῖς. Εἰκότως ὁ Συμεὼν δίκαιος ὢν καὶ πρῶτον πρὸς τὸν Θεὸν νοήματι, ἀνέμεινεν τὸ μέλλουσαν ἔσεσθαι προσέκλυσεν τῆς νοητῆς Ἰσραήλ, δεῖ τὴν σωτήρος ἐπιδημίας, καὶ Πνεύμα ἁγίου ὡς ἐπὶ αὐτῶν. μακάριος εἶ ὁ προσεύχων, ὅτι Πνεύματος κατοικηθῆλον ἡξιώθης γνέσθαι.

B Καὶ ὡς αὐτὰ κερήματα πρὸς τὸ Πνεύματος τῆς ἀγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον, ὡς ἰδὴ τὴν Χριστὸν Κυρίου. ὅτι εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι πρῶτον πρὸς τὸν Θεὸν νοήματι ἀνέμεινεν ὁ προσεύχων τὸ προσεγγεῖσθαι σωτήρος προσέκλυσεν; ἰδοὺ σαφῆς τῆς πρὸς τοῦτο ῥηθέντων ἀπόδειξις. ἀπεκαλύφθη γὰρ τῆς πρῶτης φωνῆς, ὡς ὅτι αἰφύλασι τῆς βίβης τὸ τέλος, ὡς ἰδὴ τὴν Χριστὸν Κυρίου ἐπέτυχες ἀληθῶς, ὁ Συμεὼν ἐπιτυχίας, ἥς ὁσδεῖς τῆς πάλαι πρῶτον ἐπιτυχεῖν δεδωκέναι. μακάριος εἶ ὡς ἀληθῶς, ὅτι τοῦτο καρὸν ἐκ Θεοῦ τετήρησας.

C Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. οὐ γὰρ ἀδελφότητος οἱ ἄγιοι τὴν δεῖν προσεγγεῖσθαι, ἀλλ' ἐκ Πνεύματος ἀγίου κινουμένοι. καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦ τῆς ποιῆσαι αἰεὶς καὶ τὸ ἡπιστάμενον τῆς νόμου κατὰ αὐτῶν. ὁ παιδίον τὸ τεκούσης σε μήτρας· μάλλον δὲ, τῆς ἀγίων ἀποδύτων, ὡς ἀρχὸν παλαιότερον. ὁ παιδίον μήπω τραῦσθαι τὴν γλώσσῃ, καὶ τοὶ δὲ πρῶτον ἐνηχοῦν τὴν λόγον δεῖ τῆς Πνεύματος. ὁ τῆς Μωσέως πλάσας, καὶ τῆς νόμου· μάλλον δὲ τῆς οἰκείῃ δεῖ φιλεῖν δεσποδῆσαι ἑαυτὸν ὡς κληθῆναι. ὁ τῆς νόμου ποιητῆς, καὶ τῆς κατὰ τὴν δεῖν νομοθέτα. κατὰ τὸ γὰρ βασιλεὺς τις νόμον τυπώσασθαι κελεύων, καὶ οἰκεία ὡς οἰκείῃ τῆς τὸν βεβαῖοι· ἔτι πάλιν ὅτι βλάστηται, τὴν μὲν πρῶτον νόμον παύει, ἠγάπησεν πληροῖ ἀντιεσάγαγε τούτου ὑψηλότεραν νέαν νομοθεσίαν ἔταξεν ὁ Κύριος· τὴν πάλαι νόμον δεῖ Μωσέως ἐκτέλεσθαι ὡς οἱ δὲ τῶν μηδένα τελειοῦνται τῶν μὴ ἀδουργία πληροῖ, δεῖ τὴν ποιῆσαι τὰ νομοθετηθέντα ἐπεισαγωγῆς ἢ κρείττονος νομοθεσίας

Εἰργάσατο, δι' ἧς ἐπίβρωμα τὰς Θεᾶς, ὡς φησιν ὁ Ἀποστόλος Παῦλος.

Ὁ δὲ Συμεὼν ἐδέξατο τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ. πάλιν σὲ μακαρίσω, ὦ Συμεὼν. μακαρισμοὸς γὰρ ἀληθῶς ἀξίος πέφυκας. ἰδοὺ γὰρ τὸ ὅτι τῆς Χερουβίμ ἐποχρούμενον, ἐν ἀγκάλας ἐδέξω. ἰδοὺ τὸ πῶς Σεραφίμ ἀθεώρητον, γηραῖοις ὀφθαλμοῖς καθορᾶν ὀπιπτερότη. ἰδοὺ τὸ ὑπὸ Ἰεζεκιήλ, ὅτι τετραμόρφου θρόνου θεωρηθέντα, ἐν ταῖς χερσὶν ὡς βρέφος ἐναγκαλίξῃ. πῶς οὖν οὐχ ὑπάρχῃς μακάριος, ποιούτων ἐπιλιχούτων ἀξιώσεις ἀγαθῶν.

Καὶ ἠυλόγησεν τὸ Θεόν, καὶ εἶπεν· νῦν ἀπολύεις τὸ δούλον σου δέσποτα, καὶ ὁ ῥῆμά σου ἐν εὐφροσύνῃ, κέκμηκε, δέσποτα, τὸ δεσμοκτήριον οἰκῆν ἔπρόντος αἰῶνος. ἐχρόνισα ἐν τῇ προικίᾳ, καὶ πλὴν μετοικίᾳ ἀπαύρωμα, ἔνθα ὑφρανομήρων πημάτων ἡ κατοικία. ἀπόλυσόν με δέσποτα. ἀπαλλαγῶμαι γὰρ τῆς ὠρωμήων ἐπίγρομα. ἰδοὺ ἡ παρηγορησία ἤρπικεν. ἰδοὺ τὸ σωτήριον ἔβησεν. εἶδον γὰρ οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὡς οὐκ ἦσάν ἐβόα. ἰδοὺ Σιών πόλις τὸ σωτήριον ἡμῶν. Σιών δὲ ἔστιν ἡ ἐκκλησία, ἐν ἣ τὸ σωτήριον, τούτεστιν ὁ Χριστός, ἐναυλιζέται. ἐπάλιν λέγει· τὸ σωτήριόν μου ὡς λαμπρὰς κενύθησε. δίκην γὰρ λαμπρᾶδος ὀπιφανεῖς ὁ σωτήρ, τὰ φῶτα τῶν οἰκουμένης ἐφώτισεν.

Ὁ ἠτοίμασας καὶ παρῶσπον πάντων τῶν λαῶν. ὅτι ἔστι τῶ ἐνός λαοῦ, τῶ ἀγνώμονος· λέγω δὲ τὴν Ἰσραήλ, ἀλλὰ πάντων τῶν λαῶν, καὶ τῶν ἰερῶν ἀπὸ τῶν λέγοντα· ἀμῆτε τὸ Κύριον πάντα τὰ ἔθνη· ἐπαίνεσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. καὶ ὁ Δανιὴλ φησὶν· παῖτες οἱ λαοί, φυλαὶ καὶ γλώσσαι, αὐτῶν δὲ λεύσασιν.

Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων. ὁ φῶς ἔστιν, εἰς ἀνὰ λαμν καὶ εἰς φωτισμόν, τῶ κατὰ τῶν ἐν σκότει καὶ σκία θανάτου, ἔθνων καὶ δόξαν λαοῦ σὺ Ἰσραήλ. εἰ γὰρ ἐμὴ παῖτες οἱ ἐξ Ἰσραήλ ὅτι φευσθῆν, ἀλλ' οὖν τὸ κατὰ λείμμα σέσωσαι, δὲ ὡν ὑπῆρχον οἱ τε μακαριοὶ τῶ Χριστοῦ ἀπόστολοι, καὶ ἕτεροὶ πῖνες τῶν περυσάντων. καὶ ἕμνον τῶ το, διὰ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος, ἐκ τῶ Ἰβδα φυλῆς ἡμῶν ἀγαπέταλκεν. ἔσθ' γὰρ ὁ σωτήρ φησὶ εἰ αὐτῶ λέγων, ἐφασκεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶ Ἰουδαίων ἔστιν. ἰβὶς γὰρ φησὶν καὶ δόξαν λαοῦ σὺ Ἰσραήλ.

Καὶ οὗ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ, θαυμαζόντες ὅτι πῶς λερομήοις ὡσεὶ αὐτοῦ. εἰ γὰρ καὶ ἡσῆμ μεμνημένοι, ἡ τε Μαριάμ καὶ ὁ Ἰωσήφ τὸ ὡσεὶ τῶ βρέφοις μυστήριον· ἡ καὶ δὲ τῶ Γαβριήλ· οὐ μὲν, ἀλλὰ καὶ δὲ τῶ πνεύματος

aximatus ad Deum, vt Apostolus Paulus ait.

Symeon autem accepit puerum in vlnas suas. Te iterum, o Symeon, beatum dicam, Reuerā enim dignus es, qui beatus dicaris. En enim, ipsum qui ve hitur super Cherubim, in vlnas accepisti. En Seraphim inaspectabilem, fenilibus oculis videns oblectaris. En eum, quem Ezechiel quadriformi sede sublimem vidit, intra vlnas pro more infantis positum, manibus adstringis. Quī ergo non beatus, qui tot ac tantis bonis dignus habitus sis?

Et benedixit Deum, & dixit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Fessus sum, Domine, præsentis sæculi carcerem habitans. Incolatus meus prolongatus est, lubensque migrabo, vbi habitatio est le tantium omnium. Dimitte me Domine. A rebus enim subiectis oculis liberari satago. Iam prophetia propinquauit. Ecce iam adest Saluator. Viderunt enim oculi mei Salutare tuum, de quo clamabat Isaias: Ecce Sion ciuitas Salutare nostrum. Porro Sion Ecclesia est, in qua Salutare, hoc est, Christus, demoratur. Atque rursus: Salutare meum vt lampas accendetur. In modum enim lampadis apparens Saluator, orbis terrarum fines illuminauit.

Quod parasti, ante faciem omnium populorum. Non vnus iam ingrati populi; Israëlis, inquam: sed omnium populorum, iuxta sacrum Psalterem, dicentem: Lau date Dominum omnes gentes; adlaudate eum omnes populi. Sed & Daniel ait: Omnes populi, tribus, & lingua seruient ei.

Lumen ad reuelationem Gentium. Nempe ad hoc vt Gentes, quæ in tenebris ac umbrâ mortis sedent, visum ac lumen recipiant. Et gloriam plebis tue Israël. Quanquam enim non omnes orti ex Israële crediderunt, reliquæ tamen saluæ factæ sunt; ex quibus fuerunt, tum beati Christi Apostoli, tum alij quidam fideles. Nec id modò, quin & ipse Dominus noster, ex tribu nobis Iuda exortus est. Ipse namque Saluator de se ipse loquens, dicebat, Quia salus ex Iudæis est. Idcirco ait: Et gloriam plebis tue Israël.

Et erāt pater eius & mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo. Quanquam enim didicerant Maria pariter ac Ioseph, quod ad puerum spectabat mysterium: Maria quidem, Gabriellis voce: nec id modò, verum etiam à Spiritu

h. i. d.

v. 28.
v. 29.
Psal. 86. v. 7.
v. 30.
Isai. 26. v. 1.
Isai. 62. v. 1.
v. 31.
Psal. 116. v. 1.
Dan. 7. v. 14.
v. 32.
v. 33.
Ioan. 4. v. 22.

παλός ἔστιν. καὶ αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῆς ἁγίας
 χριστιανῶν, ὁ μὲν πατὴρ τὴν κέρως πίσις ἔλ-
 κέρως, τὸν Ἰησοῦν μεταπέμπεται. σαφῶς δὲ
 γνωσκουσα ἡ ζωὴ, ὡς εἶπε τὸ αὐτὸ πρόσωπον
 δραπέτευσεν ὁ θάνατος, ὑπὸν ἀπεκάλει ὁ πα-
 τὴρ. καὶ οὐχὶ θάνατον. οἱ δὲ ἀνόητοι ὄντες, κα-
 ταγλῆν οὐ πρῆτοιῶτο, τῆς τὸν θάνατον φυγα-
 δέοντος, καὶ παρὸς ζωὴν ἐπαράγντες. καὶ ἐν
 αὐτῷ δὲ τῷ σωτηρίῳ σαυρῶν, ὁ μὲν τῆς λη-
 πῶν οἰκτιρῶν ἔλεγχον. εἰ γὰρ εἶ τῆς Θεοῦ, σω-
 σον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ὁ δὲ τοῦ ἀνοήτου, ἐκείνῳ
 μὲν ἐπέτιμυσεν τὰ δέοντα. γραφεὶς δὲ παρὸς
 τὸν κύριον, ἔλεγχον. μνήστηί μου, ὅπου ἔλθης
 ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ὅθεν δικαίως τῆς τὴν ἀγνω-
 μωσίῃς αὐτῆς ῥημάτων " κομίζεται τὸν τῶν ἀ-
 γῶν. βλέπετε ἕκαστος ἑαυτοῦ πῶς ἔσται. ἔ-
 ἕκαστος αἰστανόμενος ἐκ πίστεως; πλὴν καὶ ἐτέ-
 ρως ἢ παρὰ φητεία τῆς Συμεὼν πεπλήρωται. ἢ
 γὰρ τῆς σωτηρίας καὶ ἁγίας οἰκονομία, παρὸς μὲν,
 παρὰ δὲ βόλῳ γέροντι, καὶ τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμο-
 σιν ἀνάστασις δὲ, τῆς αὐτῆς καταβεβλημένων,
 καὶ ὑπὸ τῷ θανάτῳ τυραννίδα γενημένων.
 βλέπετε πῶς κείται ὁ βρέφος εἰς πᾶσιν καὶ ἀνάστα-
 σιν πολλῶν; ἀλλὰ καὶ εἰς σημεῖον ἀπὸ πλεονέμων. ἔ-
 ἐπὶ τούτου δὲ ἀμύσην τὰ αἰωτέρω ῥηθέντα. οἱ μὲν
 γὰρ ἀπιστοῦντες, ἀπὸ πλεονέμων οἱ δὲ πιστεύον-
 τες, διανοήσι συλλαβίσθησαν. ἀπὸ πλεονέμων δὲ, καὶ οἱ
 τῶν διεσπασμένων ἐφθρόντες ἀρέσθες, ἀλλὰ δὲ ἄλλως
 πρὸς ἐμυθίζοντες ὁ τὸ οἰκονομίας μυστήριον.

Καὶ οὗτος δὲ αὐτῆς τῶν ψυχῶν, φησὶν, διελευ-
 σεται ῥομφαία. ῥομφαίῳ δὲ οἱ μὲν λέγεσθαι, τῶν
 ἐπὶ τῆς σωτηρίας γηρομένων τῆς ἁγίας πρῆξιν εἶπε
 τὴν λύπης δοκιμασίαν. διήλθεν γὰρ αὐτῶν ἀβλα-
 βῶς ὡς ἐν πρῶτῳ, μὴ πλῆξασα. καὶ ὅπως δὲ
 ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν εἰσαγωγισμοί.
 πᾶσιν γὰρ τοῖς λογισμοῖς ὁ σωτήριον πάθος τὸ κυ-
 ρίου, δοκιμασιῶς ἑξῆς ἀλύψεν. οἱ μὲν γὰρ βεβαίῳπι-
 σται, εἰ δὲ τυχόν ὡς ἀνοήτοι ἐκλυθησῶν, ἀπὸ τῆς
 ἀπὸ πλεονέμων πᾶσιν ἀνέμῳ γὰρ τῆς σωτηρίας
 ἀνάστασιν. κατὰ τὸ ἀμέλει αἱ τε γνωστικῶν αἱ δὲ
 μνήματα καταβεβῶσιν, καὶ οἱ θεασάσοι μαθηταί, οἱ δὲ
 πεπληρημένῳ τῶν πᾶσιν ἔχοντες, κατὰ τὸ οἱ ἐπὶ
 τῷ περὶ ὧν ἀπαρέντες, μὴ ἐνέγκαντες τῆς πειρα-
 σῶν τὸ καύσανα, καὶ ὁ εἶχον μικρὸν τὴν πίστεως λεί-
 ψμον, ἀπὸ μικροψυχίας ἀπώλεσαν. καὶ τῶν αἰ-
 ῶδὲ ἔχεται ἢ τῆς Συμεὼν παρὰ φητεία.

Αὐτῇ δὲ, φησὶν, τῆς ὥρα ἐπιτάσσα καὶ ἢ

A *tor est. Sed & iterum in filiâ Archisyna-
 gogi, pater quidem fide trahente, Ie-
 sum accersit: Caterùm cum Vita per-
 spicue sciret, suo aduentu mortem in* Marc. v. 39
*fugam vertendam, somnum appellavit
 mortem; non autem mortem: at stulti
 illi, nihil deridere verebantur eum, qui
 mortem fugans, reducit ad vitam. De-
 nique in ipsâ salutari morte, alter qui-
 dem latronum exprobrabat dicens: Si* Luc. 23 v 39
*Filius Deies, saluum fac temetipsum, &
 nos: è contrâ verò alter, alterum, vt pat-
 erat, increpabat: atq; ad Dominû con-
 uersus dicebat; Memenso mei cum vene-
 ris in regnum tuum. Idcirco meritò, grati
 animi indicis confessionis eiusmodi præ-
 mio, paradisum refert. Vides vt volun-
 tate ex infidelitate cadant; vtque ex fi-
 de voluntate resurgant? Caterùm aliâ
 quoque ratione impleta est Symeonis
 Prophetia. Saluatoris namque dispen-
 satio in carne, diabolo quidem fuit rui-
 na, ac immundis eius spiritibus: resur-
 rectio autem iis, quos ille profligasset,
 ac qui mortis tyrannidi mancipati fuif-
 sent. Vides vt puer positus sit in ruinam
 & resurrectionem multorum? Sed & in
 signum cui contradicetur. Huic quoque
 conueniēt dicta superiùs. Nam qui non
 credunt, omninò contradicunt: qui
 autem credunt, planè assentiuntur.
 Item contradicunt peruersarum hære-
 sum inuentores, quique temerè Incar-
 nationis mysterium, ac secus ac habeat,
 interpretantur.*

D *Et tuam ipsius animam, inquit, per- v 35
 transibit gladius. Gladium portò, eam
 probationem dici existimo, quæ ex tri-
 flitiâ in cruce sanctæ Virginis accessit.
 Pertransit enim eam sine læsione velut
 obiter, non grauiùs sauciens. Et, Vt re-
 uelentur ex multis cordibus cogitationes.
 Omnium enim cogitationes salutaris
 Domini passio, probatione reuelauit.
 Nam ij quidem qui firmiter credebant,
 quanquam fortè humano more turbati
 fuerunt; haud tamen penitus despera-
 runt: Expectabant siquidem Saluatoris
 resurrectionem; velut nimirum mulie-
 res, quæ venerunt ad monumentum, ac
 diuini discipuli: qui autem habebant fi-
 dem titubantem, velut feminati supra
 petrosa, non ferentes tentationum æstû,
 illas ipsas quæ supererant nonnullius fi-
 dei reliquias, angusti animi vitio ami-
 serunt. Haætenu verò Symeonis pro-
 phetia finem habeat.*

Et hac ipsâ hora, inquit, superueniens v. 38. &c.

etiam prophetissa illa casta, ac templo in
ieiuniis & oratione assidua Anna; cor-
pore quidem vetula; at fide vegeta; vi-
cissim confitebatur Deo, ipsa quoque gra-
tias agens, quod talem ac tantam gra-
tiam contulisset, vt & ipsa videret Chri-
stum Domini. Sed & alios ad idem pro-
uocabat: *Loquebatur enim de illo omni-
bus, qui expectabant redemptionem in Ieru-
salem.* Porro expectabant resurrectionem,
quam olim diuinus David cantico
prædicasset, dicens: *Redemptionem misit
Dominus populo suo.* Et iterum: *Redemit
virgâ hereditatem suam.* Quis verò est
qui redemit, quæue redemptio, præter
quam ipse Dominus noster Iesus Chri-
stus? per quem omnes ab errore ac cor-
ruptione redempti sumus.

Pfal. 110 v. 6.
Pfal. 73 v. 2.

v. 40.

Explicatur
Christi pro-
fectus.

*Puer autem, inquit, crescebat & con-
fortabatur, plenus sapientiâ, & gratia
Dei erat in illo.* Quâ verò ratione cref-
cebat, qui vniuersis hominibus, ani-
mantibusque, ac plantis, vitam ac cre-
mentum tribuit? vtique cremento cor-
poris. Sed & quomodò spiritu conforta-
batur is, qui cunctis Prophetis ac Iustis,
eiusdem inspirationem ac participatio-
nem donauit? ac cuius deifera caro ab
ipso vtero per Spiritum formata fuit?
Nisi certè ita spiritu confortabatur,
quod supra corporis ætatem, magnificè
in Puero naturæ diuinæ indicia ac notæ
elucerent. Quanquam enim naturæ fi-
ctor, nostram naturam pro suâ in hu-
manum genus propensione induerat in-
diuise simul ac inconfuse; nihilominus
tamen sic quoque Deitatis magnitudo,
humanæ vilitatem naturæ eximio quo-
dam fulgore collustrabat. Quomodò
verò iterum replebatur sapientiâ & gra-
tiâ, in quo sunt omnes thesauri scientiæ &
sapientiæ absconditi? Libri quoque Pro-
uerbiorum scriptor ait: *Sapientia ædifi-
cauit sibi domum:* Atqui Sapientia est
Dei Verbum: Ipse enim nobis *datus est
à Deo sapientia,* iuxta beatum Paulum.
Siquidem ergo ipsa Sapientia, in sanctæ
ac semper virginis vtero, incontamina-
tum ac sanctum corpus, per Spiritum
sanctum sibi ædificauit; quomodò nunc
dicitur repleti sapientiâ atque gratiâ?
Nonne planè iuxta sæpius dictam in su-
perioribus expositionem, quod Saluator
ac Dominus noster congruè omnia eius
in carne aduentui dispensaret? cum quo
Deo ac Patri gloria ac potestas, regnum-
que immortale, cum sanctissimo, bono-
que ac viuifico Spiritu, nunc & semper,
& in sæcula sæculorum: Amen.

Col. 2. v. 3.

Pro. 9. v. 1.

1. Cor. 1. v. 30.

A καροφῆτις ἡ σώφρων, καὶ ἐν νηστεία καὶ δεήσει καρο-
καρτεροῦσα τὰς ναῶν Ἀννα· ἡ γηραιὰ μὲν ὄν σῶμα πι-
τῆ δὲ πίστεϊ νεαροῦσα· ἀγαμωλογεῖτο τὰς Θεῶν, δι-
γχευοῦσα ἔκ αὐτῆς δηλονότι, κατὰ τὸ τοιαύτης καὶ το-
σαύτης ἡξιώθη χάριτος, εἰς δὲ καὶ αὐτῶν καπιθεῖν
τὸ Χεῖρὸν κυρίου. καὶ ἄλλοις δὲ εἰς τῆς τοῦ Ἄννα
καροτεπέπετο. ἐράλει γὰρ φησι καὶ αὐτὸς πᾶσι
τοῖς καροσεζυμῶνις λύτεωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.
λύτεωσιν δὲ καροσεδέχοντο, ἰὼ ὁ θεῖος Δαβὶδ
καροδναμέλων ἐκ ἠρύθη λέγων λύτεωσιν ἀπέ-
εφλεν κύριος ὁ λαὸς αὐτῶν. καὶ πάλιν· ἐλυτρώσα
B ῥάβδῳ κληρονομίᾳ σου. τίς δὲ ἔστιν ὁ λυτρώσα-
μῶς ἢ ἡ λύτεωσις, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς Χεῖρὸς· δι' οὗ πόρτες ἐκ τῆς πλῆθους καὶ
φθορῆς ἐλυτρώθημεν.

Τὸ δὲ παιδίον φησὶν ἠύξανε καὶ ἐκραταιοῦτο
πνεύματι· πληροῦμῶνον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ
ἰὼ ἐπ' αὐτῶν. πῶς τοίνυν ἠύξανε, ὁ πᾶσιν ἀνδρα-
ποῖς, ἔ ζωοῖς, καὶ φυτοῖς, τὸ ζῶν ἔ τ' αὐξῆσιν γχε-
ζοῦμῶς; ἢ δηλονότι καὶ τὸ σῶματος αὐξῆσιν. πῶς
C δὲ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, ὁ πᾶσι καροφήταις
ἔ δικαίῳις, τὸ τοῦτου ἐμπνῦσιν καὶ μετοχῶν δωροῦ-
μῶς· ἔ ἔξ αὐτῆς τὸ κηδύος τὸ θεοδόξον ἄρκα
ἔσὸ τούτου διαπλατῆ μῶς· εἰ μὴ ἐκραταιοῦ-
το πνεύματι, ὁ ἔσὸ τὸ σῶματος ἡλικίᾳ
ἔπερλάμπειν ἐν τὰς βρέφει, τὸ θείας φύσεως τὰ
γνωρίσματα. εἰ γὰρ καὶ τὸ ἡμετέραν φύσιν, ὁ τὸ φύ-
σεως πλάσης ἔξ οἰκείας φιλανδραπίας καρεεβά-

λετο ἀδελφίρετως ἅμα καὶ ἀσυγχύτως· ἀλλ' οὖν καὶ
οὕτως ἔπερῆγαζεν καθ' ἑαυτοῦ τὸ ἀν-
δραπίνω ταπεινώσιν, ὁ τὸ θεότητος μέγεθος. πῶς
δὲ πάλιν ἐπληροῦτο σοφίας καὶ χάριτος, ἐν ᾧ εἰσὶν
πόρτες οἱ ἡσασεοῖ τὸ γνώσεως καὶ τὸ σοφίας ἀπό-
κρυφοί. ἔ ὁ Παροιμασῆς δὲ φησὶν· ἡ σοφία ἔκο-
δόμησεν ἑαυτῆς οἶκον. σοφία δὲ ἔστιν, ὁ ἔ Θεοῦ Λό-
γος. αὐτὸς γὰρ ἐδόθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, καὶ τὸ
μακάριον Γαῦλον. εἰ οὖν αὐτῆ ἡ σοφία ἐν τῆ νη-
δύ τ' ἀγίας καὶ ἀειπῆρῆνου, ἑαυτῆ δ' ἄχραστον καὶ
ἀγιον σῶμα διατῆ πνεύματος ἔκδομησεν, πῶς νῦν
λέγει, σοφίας πληροῦσθ' ἔ χάριτος. ἢ πόρτες καὶ
τὸ πολλάκις ἐν τοῖς ἀνώτερω ρητέισιν ἀπόδοσιν,

E καροσφόρος ἔ ἀρμυδίας, τῆ καὶ ἄρκα ἑαυτῆ πα-
ροισία, πόρτα ὁ σωτῆρ καὶ κύριος ἡμῶν ἔκδομησεν
μερ' ἔ τὰς Θεῶν καὶ πατεὶ δόξα καὶ κράτος, καὶ ἡ
ἀτελεύτητος βασιλεία, σὼ τὰς πόμαγῶν ἔ ἀγα-
θῶν ἔ ζωοποιῶ πνύματι· νῦν καὶ αἰε, καὶ εἰς τοῖς
ἀγίας τῆς ἀγῶνων· Ἀμῆν.

NOTÆ.

Superfluum videatur notis aliis clarum Sadeò tractatum conari illustrare. Multũ est vt vel vnum hunc Segueriana nobis Bibliotheca protulerit, è multis illis, quos similes edidisse testatur Constantinus Constantia Episcopus act. 4. Concilij 2. Nicæni. Prodit se vbique rectè de œconomia

sentientem. Quibus duobus locis allatus ab eo textus à Latinis differt, is ipse est, quem etiamnum Græca habent. τὴ καθαρισμοῦ αὐτῶν· purgationis eorum: Vulg. etw. πᾶσι προσδεχομένοις λύξασιν ἐν Ἱερουσαλήμ· expectantibus redemptionem in Ierusalem. Vulg. redemptionem Israël.

ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ B LEONTII EPISCOPI NEAPOLIS
ἡ Κύπρου, εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας μεσοπεντηκοστῆς. Cypri, in diem festum Mediæpentecostes.

ΠΑΝΤΑ ἅ ἡ ἀπὸ τοῦ δεσποῦ τοῦ ἐ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐνθάδε αὐτῆς οἰκονομία, καὶ ὅτι τῇ μὲν τῆν αἰθεράτων διατελεῖται παραδείτῃ, ὅσα εἰκὴ καὶ μέτῃ, ὅσα δὲ ἐργῶς γέρονται, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποκεχυμένοις πισί, καὶ φανερωθῆναι δέοσι μυστηρίοις, ἐπὶ ὠφέλειᾳ τῆν, ὅσα ἂν πᾶσα ἡ οἰκονομία γέρονται. Φημι δὲ τῆν εἰς Χριστὸν πεπιστευκότων, καὶ πιστεύειν μελλόντων· ὡς εἶπεν ἅ ἡ ἀπὸ τοῦ δεσποῦ τοῦ ἐ σωτῆρος τότε ἡρόμῃνα, νόμον πᾶν ἀπὸ τῆς ἀπῆρῃ, τῆ Μωσαϊκῆ καὶ τῆν ἀποβολῆν μείζονα, καὶ ὅσον διαφέρει δούλου, δεσποτῆς, καὶ ὡς εἶπεν ὁ ἀπόστολος, οἴκου, ὁ τῆτον κατασκευάσας. ὅταν οἱ τοῦ θεομοίς τῇ ἀγία ἐκκλησία καταδεδωκότες ἀγοί, καὶ τῆν ἀποστόλων διαδοχοί, πρὸς τὴν σκαπὸν τῆν τότε γέροντων σωτηρίων οἰκονομιῶν ἀποβλέποντες, ἀκελούτως τελεῖσθαι μετέπειτα ἅ ἡ ἁγίας ἐορτῆς, εἰς ἀνάμνησιν ἡμᾶς ἀγούσας τῆν τότε γέροντων, ἐπισμοχέτισθαι. τί οὖν μοι βούλεται τῆ λόγου ὁ παροίμιον, δεῖξαι καίρος. ὅτι καὶ ἡ παροίμιον τῆς ἁγίας μεσοπεντηκοστῆς ἡμέρας, ὅσα ἐργῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχεν ὅτι τελεῖσθαι καταδέδοται, ἀλλὰ ἁγία πῆς ἀπαρχῆς καταδεδόται, εἶποι καὶ αὐτῆ τῆν εἶπεν ἑορτῆ ὅσα ἐφέρηται. ἀλλὰ παροίμιον ἡ αὐτῆ καὶ μετέορτος. μὲν γὰρ πᾶν καὶ τῆν τῆς ἀναστάσεως κυριακῆν, ἡτοι ὁ τῆς ἀναστάσεως ἐγκαινιον, αὐτῆ ἡμᾶς ἀποδέχεται. καὶ τῆ τῆτον, πέφυκε μετέορτος. μὲν εἰ αὐτῆ δὲ παροίμιον τῆς τῆς δεσποτικῆς ἀναλήψεως ἡμέρα, καὶ τῆ τῆς πῆματος ἐνδημία. οὕτω τε γέρονται αὐτῆ παροίμιον [καὶ μετέορτος.] ὡς κατ' ἀμφοτέρας πᾶν τῆν πᾶν

Nihil in iis, quæ Dominus ac Saluator noster Iesus Christus, in suâ in carne dispensatione, ac agens cū hominibus, gessit, frustra ac otiosum fuit: quin potius, sunt omnia occultis quibusdam exhibita sacramentis, eorum declarandis commodo, propter quos tota œconomia extitit; eorum, inquam, qui in Christum crediderunt, & sunt credituri. Ita planè, vt Domini tunc ac Saluatoris gesta, lex quædam sincera sint, tantò Mosaicæ præstans, quantum Dominus seruo: atque vt ait Apostolus, quantum domo præstat, is qui fabricauit. Quamobrem qui Ecclesiæ sanxerunt leges, viri sancti, ac Apostolorum successores, in rerum id temporis prouidè gestarum finem respicientes, celebrandas in posterum diuinas solemnitates, quibus illæ in memoriam reuocarètur, consequenter statuerunt. Opera ergo pretium est, vt ostendam quid hoc mihi orationis exordium velit: id nimirum, sacræ hūc Mediæpentecostes diem, non otiosè ac nullâ ratione, traditum celebrari; sed diuinâ quadam traditione, siquidem ille nec hoc amisit, vt solemnitas ac dies festus esset. Et verò festus idem dies est, & festo præuius, & festum sequēs. Post enim nouam resurrectionis Dominicæ, siue resurrectionis encænium, nos illa excipit, eoque titulo solemnitas est festum consequens. Post illam verò, festo nos Dominicæ in cælos Assumptionis, ac aduentûs Spiritûs sancti admonet; sicque rursus, dies festus vti festæ dici peruigilium est: Vtroque proinde titulo solemnitas præsens, meritò à no-

Hebr. 1. v. 2.

bis honoranda est, quæ nimirum viuifica-
 cæ resurrectionis post festiua ornamen-
 ta in se habeat; vt & sequentium diui-
 narum quoque nihilominus celebra-
 tum, ante festiuas res. Quippe necesse
 est, vt quod quibusdam est medium,
 quâ medium est, vtrisque illis commu-
 nicet. Cùm itaque præfens solemnitas
 media existat, cùm resurrectioni, tan-
 quam illius media, vt respicias extremâ,
 cõmunicat; tum similiter sanctæ etiam
 diei Pentecostes, tanquam quæ ad eam
 transmittat: mediumque rursus inueni-
 tur, vt quis ex ipsâ ad resurrectionis ite-
 rum diem velit repedare. Enimuerò,
 eiusmodi sunt pretiosæ Mediæpente-
 costes priuilegia; haudquaquam illa à
 casu, ac fortuita. Ne quis aded deficiat,
 vt ita putauerit. Non enim humanæ hoc
 ambitionis munus, sed diuinæ legis-
 lationis honor existit. Nec vnus dunta-
 xat legis; siue legis veteris sine nouâ; aut
 item nouæ sine veteri particeps est; sed
 & vtriusque, veteris pariter ac nouæ; vt
 meritò ex vtrâq; honorem habeat. Nam
 Moyfes quidam in hunc modum popu-
 lo Israëlitico fanciens ait: *Media festi-
 uitate facies victimam Domino Deo tuo,*
 &c. *Quia autem, sicut Dominus ipse*
Iudæis ait: Si credidissetis Moysi, mihi
quoque utique credidissetis: de me enim ille
*scripsit. Quemadmodum inde necessa-
 rium conficitur, vt omnia in lege per*
figuram scripta, allegoricè, seu ipsâ ve-
ritate, in Dominum referantur, ita &
partem hanc, quæ in eum scripta esset,
ab eo quoque honorari oportuit: Non
enim venit soluere legem, sed adimplere,
atque elementarem ac imperfectam,
spiritali atque perfectam efficere.
Die igitur festo mediante, inquit Ioan-
nes Euangelista, ascendit Iesus in tem-
plum, & docebat. Quanquam enim dies
festus Scenopegix erat, cùm eo me-
diante Iesus in templum ascendit; hoc
tamen solùm in præsentiarum velim
ostensum, multis veteris æquè ac noui
testamenti locis, honorem medio ha-
beri, vti etiam oratio processu in finem
ostendit. Ascendit itaque Iesus in tem-
plum, & docebat. Omnibus omni loco
utilis est ac salubris Christi præsentia.
 Ioan. 7. v. 14. Docēs in tēplo, auditores illuminat: mi-
 Mar. 6. v. 56. racula in platæis patrans, infirmos sanat:
 Luc. 7. v. 48. conuiuuii assistens, peccatores ad melio-
 Matth. 9. v. 9. rem conuersos frugē saluat: in teloniis,
 Matth. 3. v. 26 raptores sibi in discipulos rapit; in nau-
 uigiis dormiens, tempestatem incre-

Exod. 34. v. 22.

Ioan. 5. v. 46.

Matth. 5. v. 18.

Ioan. 7. v. 14.

Ioan. 7. v. 14.

Mar. 6. v. 56.

Luc. 7. v. 48.

Matth. 9. v. 9.

Matth. 3. v. 26

A πρὸς τὸν ἑσπέρην ἀξιῶν, ὡς ἔχουσιν ἐν αὐτῇ τῇ
 μὲν ζωηφόρου ἐγέρσεως τὰ μετέορτα καλλωπί-
 σματα. τῷ δὲ μὲν αὐτῷ γέων καὶ αὐτῷ τελε-
 τῷ, τὰ παρθεόρτα παρθέματα. ἀνάγκη γὰρ τῷ
 μέσον ἰσὺν ἑσπέρην, ἐκατέρων κοινωνεῖν ὡν πέ-
 φυκε μέσον. μέση τοίνυν ἑσπέρησα ἢ πρὸς σα
 ἑορτῇ, κοινωνοὶ καὶ τῇ αἰασάσῃ, ὡς ἐκείνης ἢ πρὸς
 χουσα παρὲς τὴν τελευταίαν μέση. κοινωνεῖ δὲ ὡ-
 σαύτως καὶ τῇ ἀγία πεντηκστή ὡς παρὲς αὐτῷ
 B παρθεόρτουσα, καὶ ἔξ αὐτῆς πάλιν ὅτι τῷ ἀνα-
 σάσιμον ἡμέραν εἰς τὸ κατόπιν ἀναποδιζόντων,
 δύσεσκαρὴν μέση. ἀλλὰ τῷ πρῶτης μεσοπεντηκο-
 σῆς τὰ ποιῶντα ἀξιώματα, ὅσα ἔξ ἀξιώματος,
 οὐδὲ ὡς ἔτυχε. μηδὲ τις τῷ νομίσθεν. ἐφθυρε-
 γείη. οὐ γὰρ ἀδελφίνης φιλοτιμίας ἑσπέρη
 τῷ τῷ δὲ δώρημα, ἀλλὰ γέων νομοθεσίας ἀξίω-
 μα. καὶ οὐ μίας νομοθεσίας, ἢτοι τοῖς παλαμάς τῷ
 νέας χάρις. ἢ γέων τῷ νέας πατέρας δῖχα, ἀλλὰ
 C παλαμάς τε καὶ νέας μετέξῃ, ὡς εἶπὲν τὴν ἡμέ-
 ραν κατ' ἀμφοτέρω ἡμᾶσιν ἀξίωσαν. ὁ μὲν γὰρ
 Μωσῆος νόμος τῷ Ἰσραηλίτη λαῷ ἔφασκε. με-
 σῆς τῷ ἑορτῆς, ποιήσης θυσιῶν κυρίῳ τῷ Θεῷ σα,
 καὶ τὰ ἔξῃς. ὅτι δὲ, κατὸς αὐτὸς ὁ κύριος παρὲς
 τοῖς Ἰουδαίοις ἔφησεν. εἰ ὅτι πτεύσατε Μωσῆ, ὅτι
 πτεύσατε αὐτὸς ἐμοί. πτεῖ ἐμοὶ γὰρ ἐκείνος ἔγραψεν
 ὡς ἀναγκάσθον ἐπείθεν πᾶντα τὰ τυπικῶς ἐν
 ἐκείνῳ γεγραμμένα, ἀλληθρευτικῶς ἢτοι ἀληθινῶς
 εἰς τὸ κύριον ἀναφύρεσθαι, καὶ τῷ τῷ μέγας εἰς
 D αὐτὸν γεγραμμένον, ἔδξῃ καὶ ἑσπέρην ἡμῶν.
 οὐ γὰρ ἦλθε καταλῦσαι τὸν νόμον, ἀλλὰ τῷ πλι-
 ρῶσαι, καὶ αὐτῷ ποιηθῶντες καὶ ἀτελοῖς, πνευματι-
 κῶν καὶ τέλειον ἀπαργάσασθαι.

Τῆς τοίνυν ἑορτῆς μεσοῦσης, ὡς φησὶν Ἰωάν-
 νης ὁ διαγγελιστῆς, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱε-
 ρὸν, καὶ ἐδίδασκεν. εἰ γὰρ καὶ τῷ σκίωπονησίας
 ἡ ἑορτῇ, ὅτε μεσοῦσης αὐτῆς ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς
 τὸ ἱερὸν. ἀλλ' ἐμοὶ νῦν πτεῖ τῷ, μέσον πολ-
 λαχρὸ τῆς παλαμάς καὶ νέας ἀδελφίνης ἡ-
 μασιν, ὁ σκοπὸς, ὡς καὶ ὅτι τῷ τέλει παρθεόρτων
 ἔδξεν ὁ λόγος. ἀνέβη τοίνυν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱε-
 ρὸν καὶ ἐδίδασκε. πᾶντοτε πᾶσιν ἐπωφελῆς,
 καὶ σωτήριος ἢ χειρὸς παρουσία. ἐν ἱερῷ δι-
 δάσκει, φησὶ τῷ τοῖς ἀκούοντάς. ἐν πλατείαις
 θαυματουργεῖ, τοῖς ἀδελφίνῶν ἰώδημος. ἐν
 συμπόσιοις σώζει ἀμάρτωλοῖς ὅτι πτερέφοντάς. ἐν
 τελωνίοις ἀρπάξῃ παρὲς μαθητεῖαν τοῖς ἀρπα-
 γας. ἐν πλοίοις κατεῦδαν, καὶ ἀκακίμῃ τῷ ὅτι πτε-

μήσθ τ κλύδωνα· ὀλιγίς ἰσθῶν, σαζλυβύτας ἀνα-
 δείκνυσσι κόσμου, οὕτω ἐν πᾶσι τὸ πᾶ πᾶν τε πᾶ-
 σιν ἐπωφελής καὶ σωτήριος, ἡ Χριστοῦ παρουσία. ἀλλ'
 ἰδαμὸν τοὺς ἀνώμους Ἰουδαίους, ἡ ἀρχὴ ἐκ τῆς
 σωτήριος διδασκαλίας ὠφελήθησαν μάλλον ὅτι τοὺς
 τῶν Ἰουδαίων ἀρχόντας, οἱ τινες τῶν δόξαν τῶν ἀθροῦτων,
 ὑπὸ τῶν δόξαν τῶν Θεοῦ, ἡτοι ὁ χαλεπαῖς ῥαββί, ἀνα-
 πησάρτες, τὸ ὄντως ἀναποβλήτου δόξης λέγω δὴ,
 τὸ εἰς Χριστὸν πίστεως, ἑαυτοὺς ἀπετέρησαν. ἐπεὶ ὅτι
 ἐκ τῶν πλήθους αὐτῶν ἐπίστευσαν ἐκ ὀλίγοι, μετέ-
 πειτα ὁ διαβήτης σαφηνίζει φάσκων· ἐκ τῶν οὖν
 ὀχλοῦ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν. οἱ οὖν τὰ ἀπο-
 σπορα πᾶσι τῶν διδασκάλου ἐν θυμῷ μῦθοι. ὁ θεο-
 μιῶν ὑπῆρχε τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ
 λοιπῶν ἀρχόντων συναδριον, οἱ τινες διδάσκοντες ἔ-
 κυρίως ἑφασκον· πῶς ἔστ' ἡράματα οἶδεν μὴ με-
 μαθηκῶς· ἡ δὲ τοιαύτη φωνὴ τε καὶ ἐννοία, κατηργεῖ
 τὸ τῶν Ἰουδαίων ἀεικότας, ὡς τοῖς νομικοῖς καὶ φορητι-
 κοῖς πᾶσι γέγραμμαι πάντοτε ἐναντίοι γερῶσαι. ὁ
 γὰρ φησὶ αὐτοῖς πῶς ἔστ' ἡράματα οἶδεν μὴ με-
 μαθηκῶς, δείκνυσσι ὅτι ἐκ νομικῶν ἡτοι φορητικῶν
 γραμμάτων τῶν διδασκάλων ὁ σωτὴρ ὁ πλουκαδτα
 δέξοιτο. ὅθεν ὡς ἔξ ἡράτων διδάσκοντες, καὶ τῶν
 ἡράματα μὴ μεμαθηκῶς. πᾶσι αὐτὸν φησὶν ὅτι·
 ἔγὼ θαυμασιῶς· ὅτι ἰδαμὸν ἑφασκον· πῶς ἔστ'
 ἡράματα οἶδεν μὴ μεμαθηκῶς. εἰ γὰρ μὴ τῶν οὖν,
 διὰ καὶ καὶ μὴ πᾶ ἐγνωσμένῳ, ἡ γερῶσαί μιν
 διδασκαλίαν ἔξετίθητο, πᾶσι τῶν ἡ καὶ μὴ εἰδέναι
 αὐτὸν ἡράματα ἐκ πληθῶν. εἶπον δὲ αὐτῶν πρὸς αὐ-
 τοὺς, ταῦτα καταλείποντες τῶν ἐννοιαμῶν ἰδαμὸν ὅτι
 Μαῦσῃ λεγέσθαι ὁ Θεός· τῶν δὲ ἐκ οἰδαμὸν
 πᾶσιν ὅτι· πᾶς γὰρ αὐτοῖς ἰσθῶντος παρουσία
 ἔσθαι· ἀλλ' καὶ κατ' ἀμφοτέρας ἀπιστοῦντες ἕνα με-
 μνηκῶσι τῶν Χριστῶν νομικῶν ἡτοι φορητικῶν
 πᾶσι τῶν διδασκάλων, συκοφαντίας πρὸς ἑα-
 πόντες, ὡς ἐκ τῶν μαγείας πᾶσι τῶν εἰδῶσιν ἀπὸ
 γραμμάτων ἔχοντι· ἰδικῶς δὲ ποιητῶν διδασκα-
 λίας, ἀπὸ τῶν γόμοι. οὐ πᾶσι σεαυτὸν μάρτυρες; ἡ
 μάρτυρία σε ἐκ ἐστὶν ἀληθῆς. πάντοθεν οὖν ἀσύ-
 γνωστοί, καὶ ὠφελείας μηδὲ βουλόμοι, οἱ τῶν
 Ἰουδαίων κατηγέσθαι ἀρχόντες. ἀλλ' ὁμοῦς ὁ σωτὴρ
 τῶν ἐμφύτων φιλανθρωπία νικῶμοι, ἐκ εὐθῆς
 ἀπεγράφη τοὺς ταῦτα λέγοντας, ἀλλ' ἀπεκρίθη
 αὐτοῖς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ, ἐκ ἐστὶν ἐμὴ, ἀλλὰ
 τῶν πέμψαντός με. ὅτι γὰρ αὐτοῖς ἐγνωσθε νόμον
 μὴ ἀπετέρησθε, διδάσκοντες δὲ διδασκαλίας ἐν ταῖς
 μετὰ ἀνθρώπων φορητικῶν ὅτι πρῶτα μῦθοις ἐκ τῶν

A pando fedat: piscatores piscium, mun-
 di piscatores facit; sic vbiq̄ue omnibus
 utilis ac salubris illa Christi præsentia
 est. Cæterùm videamus improbos Iu-
 dæos, quid ex Saluatoris doctrinâ com-
 modi cōsecuti sint; seu magis Iudæorū
 principes, qui nimirum, *hominum gloriam*
 diligentes magis quàm gloriam Dei; hoc est,
 vocari Rabbi; verè illâ inauferbili glo-
 riâ, fide inquam in Christum, seipfos
 priuarunt Quod enim non pauci ex illo
 cœtu crediderint, declarat postmodum
 Euangelista, dicens: *De turbâ autem*
multi crediderunt in eum. Ij ergo qui in-
 consona de Præceptore cogitabât, Deo
 odibile Concilium illud erat, Pontifi-
 cum, Scribarum, ac reliquorum prin-
 cipum; qui nimirum Domino docente,
 dicebant: *Quomodo hic literas scit, cùm*
non didicerit? Eiusmodi autem vox &
 cogitatio, Iudæorum inobedientiam
 accusat, qui legis semper ac Prophe-
 tarum mandatis fuerint aduersati. Dicēdo
 enim, *Quomodo hic scit literas, cùm non*
didicerit? apertè indicant, tunc Domi-
 num ex scriptis legis ac Prophetarum,
 contexuisse doctrinam. Quòd itaque,
 ex scripturis doceret, quanquam non
 didicerat literas, inuidiâ in ipsum (nec
 enim admiratione) obstupentes dixe-
 runt: *Quomodo hic scit literas, cùm non*
dicerit? Siquidem enim, secus res ha-
 bebat, nouamque, atque hæctenus igno-
 tam, neque scripturis traditam doctri-
 nam exponebat, frustra fuisset ille stu-
 por, quòd non sciret literas. Eâ verò co-
 gitatione relicta, dixerunt inuicem:
Nos scimus quia Moysi locutus est Deus:
hūc autem nescimus unde sit. Omnis enim
 iniquitatis modus, perinde illis expedi-
 rus est; Idcirco etiam utrâque ratione
 permanserunt increduli Christo: cùm
 quidem legalia ac prophetica documen-
 ta proponeret, calumniam inferentes,
 tanquam arte magicâ scientiam sine li-
 teris comparasset; eum autem doceret
 sua, eidem contradicentes. *Tu de teipso*
testimonium perhibes? testimonium tuum
non est verum. Omni ergo ratione veniâ
 carent, Iudæorum principes, nec quic-
 quam omnino volunt iuuari. Saluator
 nihilominus innatâ illâ suâ clementiâ
 victus, non statim ita loquentes auersa-
 tus est, sed respondit eis, aitque: *Mea*
doctrina non est mea, sed eius qui misit me.
Qui enim eos sciret, facientes irritam le-
gem, ac docentes doctrinas ac mandata ho-
minum: tepulisse quoque Prophetas, di-

Matth. 4. 9.
 Ioan. 7. v. 41.
 Matth. 23. v. 7.
 Ioan. 7. v. 31.
 Ioan. 7. v. 15.
 Ioan. 9. v. 29.
 Ioan. 8. v. 13.
 Ioan. 7. v. 16.
 Matth. 15. v. 6.

Am. 6. v. 10. & 7. v. 13.

cendo huic: Non nominabis nomen Domini: Illi autem: Qui vides recede, & vade in terram tuam, & ibi vine; & ibi prophetabis: in Bethel autem non prophetabis: quin & eosdem occidisse, nec Christi doctrinam villo modo recipere, qui dissuadentes turbis dicerent, Quid eum

Ioan. 10. v. 20.

auditis: Insanit, & demonium habet; iure planè merito, cum legis & Prophetarum, tum sui ipse mentionem omittens, in Deum refert doctrinæ vim; vt vel reuerentiâ percussos, ac linguam dolosam cohibentes, perceptâ vtilitate saluos faceret, vel palam Deum impugnâtes conuinceret. Siue enim legalia sunt, quæ doceo, siue prophetica, noueritis esse Dei, qui & locutus est ad illos, & me misit. Hactenus siquidem congruè assumptæ hominis naturæ modum retinet, vt ne statim occurrendo, impudenter dicant, quod & postea dixerunt:

Ioan. 10. v. 33.

Quid tu homo cum sis, facis te ipsum Deum? Nam alioqui scimus nos fideles, quæ scripta sunt in Prophetis & lege, Christi esse prænunciationes: Nam ait ipse

Ioan. 16. v. 15.

Saluator: Omnia quæ habet Pater, mea sunt. Iterum quoque per Prophetam

Isai 52 v. 6.

ait: Ipse qui loquebar, ecce adsum. Subiungit deinceps dicitis: Si quis voluerit eius voluntatem facere; nempe eius qui misit me; cognoscat de doctrinâ utrum ex Deo sit, an ego à meipso loquar. Quod ait, tale quid est. Qui quærit non suam, sed Dei voluntatem, utique attendit Scripturis sacris: in illis siquidem latet voluntas Dei: Atqui Scripturæ sacræ de me prænunciant, meque Deum Verbum ex Patre procedentem prædicant; atque hominem fore nouissimis temporibus nullâ mei mutatione, prophetant: Qui ergo impendiò studet Dei facere voluntatem, me quidem ex Scripturis sacris agniturus est; postmodum verò ex me recurret ad Patrem; atque ad eum, meam doctrinam, Patris esse doctrinam confitens, sibi ipse salutem paraturus est. Qui à semetipso, inquit, loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem quærit gloriam eius qui misit eum, hic verax est, & iniustitia in illo non est. His, doctrinam scribarum & pharisæorum tacitè significat. Illi enim, in legem iniuriosi, à semetipsis loquebantur. Ea siquidem auferentes, quæ in Deum conferebant, ac sua adiicientes, per deum sequaces suos incedere cogebât, quemadmodum dicunt sacra Euangelia: Bar-

Mat. 7. v. 8.

tismata calicum, & uinceorum, manuumq;

λέγειν· πρὸς μὲν τὸ ὄνομα σου· πρὸς δὲ τὸ ἐκχώρησον ὁ οὐρανὸν, καὶ βασιλεύσεις εἰς τὸ γένος σου, καὶ ἐκείνη καταβίβησιν, ἡ βασιλεύσει εἰς τὴν Βεθλὴν, καὶ μὴ προφητεύσεις· μάλλον δὲ ἐπὶ προφητικόνους γενησόμενοι· τὸ δὲ αὐτῶν Χριστὸς διδασκαλίῳ μηδὲ λῶς ἀποδεχομένων, ἐκ δὲ αἰατεῖθιν τοὺς ὄχλους λέγοντας· τί ἀκούετε αὐτῶν· μῆνεταί καὶ σαμῶνιον ἔχει· εἰκότως δὲ νόμου καὶ προφητικῶν, ἡ ἐαυτῶν, ἐν ταῖς πρὸς αὐτοὺς ἐλέγχω μὴ ὑπερηφανεύσεις, εἰς Θεὸν αἰαπέμπει τὴν τὴν διδασκαλίαν δυνάμιν· ἵνα ἢ ἀδεδείκτες καὶ παυσάμενοι τὸ δολιολόγησον γλώσσῃς, ἀφελήθεντες σαθαρίων, ἢ φανεράς θεομαχῶντες ἐλεγεθῶσιν· εἴτε γὰρ νομικῶν, εἴτε προφητικῶν εἰσι τὰ πρὸ ἐμοῦ διδασκόμενα, γινώσκετε ὅτι Θεοῦ εἰσι, τῶν πρὸς ἐκείνοις λαλήσαντος, καὶ ἐμὲ ἀποδείξαντος· τῶν γὰρ τὸ τὸ ἀδυσπόνητος μέτρον, ἵνα μὴ εὐθὺς ἀπρητήσωσιν, ἀδελφὸς λέγοντες, ὅτι εἰρήνησιν ὑπερον· τί ὅτι σὺ ἀδυσπόνητος ἂν, ποιῆς ἐαυτὸν Θεόν· ἐπεὶ ὅτι γε τὰ προφητικῶν καὶ νόμου, Χριστὸς εἰσι πρὸς ἀγαθήματα, εἰσὶν ἡμεῖς οἱ πεπεσκευότες· αὐτὸς γὰρ ὁ σωτὴρ ἔφησε πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ὅσα καὶ πάλιν δὲ τῶν προφητικῶν φησὶν αὐτὸς ὁ λαλῶν, πρὸς ἡμῶν· εἴτα ἐξῆς ἐπάγει τοὺς εἰρημένους· εἰ πῶς γένησιν τὸ γένημα αὐτῶν, ἢ πέμψω αὐτοὺς με λέγων, ποιῶν, γινώσκοντες τὸ διδασκῶν, πότερον ἐκ τῶν Θεοῦ ὅσιν, ἢ ἐγὼ ἀφ' ἐαυτῶν λαλῶ· ὁ δὲ λέγει ποιοῦν ὅσιν· ὁ μὴ ζητῶν τὸ ἴδιον γένημα, ἀλλὰ τὸ γένημα τῶν Θεοῦ, τὸ γένημα πάντως πρὸς ἀμέχρη γραφῶν· ἐν γὰρ ταῦταις τὸ γένημα τῶν Θεοῦ ἐγκέχυται· αἱ δὲ ταῖς γραφαῖς πρὸ ἐμοῦ πρὸς ἀγαθήματα, καὶ Θεὸν με Λόγον κηρύττουσιν, ἐκ τῶν πατρῶν πρὸς ἀγαθήματα· καὶ ἀδυσπόνητον ἀπεπέπαιως ἐπεγράτων γράσασιν τὸ αὐτὸν προφητεύουσι· ὁ τοίνυν τὸ γένημα τῶν Θεοῦ ποιῶν ἐπειρησόμενος, ὅτι γινώσκεται μὴ δὲ τῶν θεῶν γραφῶν ἐμῶν· αὐτὸς δὲ δὲ ἐμοῦ ἀδραμῆται πρὸς τὸ πατέρα· καὶ ἔτι πῶς ἐμὲ διδάξω τὸ πατέρα (τῶν), ὁμολογήσῃ· ἡ ὁμολογῶν, πῶς σωτηρίαν κηρύττει· ὁ πρὸ ἐαυτῶν, φησὶ λαλῶν, πῶς δόξαν πῶς ἴδιαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν πῶς δόξαν τῶν πέμψω αὐτοῦ, ἡ ἀληθὴς ὅσιν, ἡ ἀδικία ἐν αὐτῶν ἐστὶ· πῶς διδάξω τῶν γραμματέων, καὶ φarisæων δὲ τούτων ἀνίπτεται· ἐκείνοι γὰρ ἀφ' ἐαυτῶν ἐλάλουν, ἀδικῶντες τὸ νόμον· καὶ τὰ μὲν εἰς Θεὸν συμφέροντα ἀφαιροῦντες· τὰ δὲ πρὸ ἐαυτῶν πρὸς πῶντες, ἀνοδίαν βασιλεύειν τοὺς αὐτοὺς ἐπαυμένους ὑπάγαγον, ὡς φησὶ τὰ ταῖς εὐαγγελία· βασιλοισμοὺς ἕστων, ἡ ποτηρίων, ἀπονήσῃς τε καὶ

ρᾶν, συμπτυγμῆ παρὰ δίδοντες, καὶ τὰ βαρύτερα τῶ νόμου, ὡς μηδὲ γερσαμυδιὰ, παρὰ τρέχοντες, ἢ τὴ δὲ κρίσιν κρίσιν, καὶ ὁ παρὰ τοὺς πέλας ἑλεος. ὅθεν καὶ ὁ οὐκ ἔπι τῆ ποιαύταις ἀνομίαις πολλαπλασιαζόμενον ἐκομίσθητο. οὐαὶ γὰρ ὑμῖν, οὐ μόνον ἀπαξ, ἀλλὰ ἔ πολλὰκις, τῆ το, γεραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἠποκριταί, φησὶν ὁ σωτήρ· ὅτι ἀπετεῖτε τῆ ἐν πλῆν τῆ Θεοῦ, ἀλλὰ πλῆ παρὰ δίδον ὑμῖν. οὐ μόνον γὰρ ἀπετεῖτε, ἀλλὰ καὶ ἀδικεῖτε αὐτῶν, τὰ οἰκείων θελημάτων, ὡς ἐξ αὐτῆς παρὰ γόμοι· καὶ βλασφημῆσαι πλῆ θεῶν θεομωθεῖαν, ταῖς ἀπότοις παρὰ ποιήσασιν ὑμῖν καὶ παρὰ ἀθήκας, παρὰ σκαδίζετε. τῆ το δὲ αὐτὸ καὶ μετὰ τῆμερον παρὰ ἴουσαν, οἱ πλῆ Ἰουδαϊκῶ ἀγνωμοσύνῃ, καὶ παρὰ τὰ θεῶν καταφρόνησιν ἐκμισυόμενοι τῆν ἀρετικῶν παῖδες, ἢ παρὰ ποιῶντες καὶ νοθεύοντες τὰ τῆν θεοφόρων διδασκαλῶν δόγματα· ἢ, ὁ πύτου παρὰ ἀρῆ τῆν ὁρᾶ ἑλεῖν, ἡσυχῶς ἅ τῆ ἀρετικῶν τοῖς ἀγίοις πατέρας ἔπι φημιζόντες, τοῖς ἐκείνων μετὰ παρὰ ἐσι συζητήμασι, ταῖς αὐτῆν τιμίας παρὰ σπυριῶν γεμῶντες καὶ ἅ μὲ Ἀπολιναρίου τῆ δυσεβοῦς, ποτὲ μὲ, Ἀθανασίω τῆν θεῶν ποτὲ δὲ, Ἰουλίω τῆ παρὰ σπυριῶν Ρώμης παρὰ ἑδρω· ἢ Γρηγορίω τῆ θαυματουργῶ, ἢ ἄλλω πινὶ τῆν ἐγκρίτων πατέρων ἔπι γεράφοντες καὶ ἄλλα ἄλλοις, ὀρθοδόξων μὲ ἀρετικῶν ἀρετικῶν δὲ ὀρθοδόξοις. ὅθεν καὶ αὐτὸ ὁ, οὐαὶ ἐφ' ἑαυτοῖς ἑλκοῖσι· ποτίζοντες τοῖς πλησίον ἀναεργῶν ἰολερῶν, ἐκ τῆ λέγειν πικρὸν γλυκὺ, καὶ ποιῶν τῆν πῆντες ὁ σῶτος εἰς φῶς, καὶ ὁ φῶς, σῶτος. ἀλλὰ πλῆ πικρῶν τῆν γεραμματῶν καὶ Φαρισαίων· οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἀρετικῶν παρὰ ἐξήγησιν καὶ νοθεῖαν καταλιπόντες, παρὰ πλῆ σωτήριον διδασκαλίαν, ἐπὶ ἀναδράμωμεν.

Λέγει γὰρ παρὰ τοὺς Ἰουδαίους ὁ κύριος· ὁ Μωϋσῆς δὲ δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ ὁ σῶτος δὲ ὑμῖν ποιῆ τὸν νόμον. ἰδοὺ σαφῶς ἀλλὰ πύτων, γὰρ ἡ ἀκριβέστερον ἀγαπητὴ, ὅτι κατὰ ἀνώτερον ἔφημεν, ἐκ νομιῶν καὶ παρὰ φητικῶν πλῆ διδασκαλίαν ὁ κύριος παρὰ τοὺς Ἰουδαίους ἐποιῆτο, ὅτε ἐκείνοι τῆ φητικῶν κεντῶμενοι ἐφασκον· πῶς ὁρᾶ γεράμματα, μὴ μεμαθηκῶς, οἱ δὲ. τερματῶς γὰρ νῦν αὐτῶν τῆ νόμου καὶ τῆ δωδωκότος Μωσῆος ὑπομημησῆς, πᾶσιν αὐτοῖς ἀποκλειῶν ἐν τεύθειν ἀπολογίαν εἶπα, καὶ τῆ κεχυμένων καὶ ἐνδον μυχοῦται, τῆ μισαφῶν αὐτῆν καρδίαν δέλον ἀποκαλύπτῆς, φήσας· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι. οἱ δὲ πάντολμοι, καὶ τῆ παρὰ νομίας σιωπῶντες, δέον τὰ κρυπτὰ τῆ καρδίας ἀκούσαντας, καὶ Θεὸν

A lotiones, crebrò tradentes; quæ autem sunt graviora legis, velut non essent scripta, prætereuntes: nempe rectum iudicium, ac misericordiam in proximos: Quamobrem etiam væ illud toties super talibus iniquitatibus ingeminatum reportarunt. *Væ enim vobis: nec id semel, sed & sæpius: Væ scribæ & Pharisei hypocrite,*

Matth. 23. v. 23.
Matth. 23. v. 23.
Matth. 16. v. 16
Mar. 7. v. 9.

B inquit Saluator; qui irritum fecistis mandatum Dei, propter traditionem vestram. Nec solùm verò facitis irritum, sed & iniuriam facitis, qui vestræ voluntatis inuenta, tanquam ex ipso prætendatis, ac faciatis, vt absonis eiusmodi adulterationibus ac additamentis, diuina lex blasphemetur. Hoc ipsum autem etiam hæretici faciunt, qui Iudæorum improbitatem ac diuinorum contemptum æmulantes, vel falsent ac adulterent deiferorum Doctorum sententias; vel, quod nihil minus scelestum est; quæ sunt hæreticorum, falsò sanctorum Patrum nomine publicent, ac eorum prauis ac impiis scriptis, illorū veneranda nomina oblinant: impiaque Apollinarij dogmata, modò quidem diuino Athanasio; modò autem Iulio veteris Romæ Episcopo, aut Gregorio Thaumaturgo vel cuiquam alij probato Patri inscribant: aliaque aliis tribuant, quæ sunt Orthodoxorum, hæreticis; & quæ hæreticorum, Orthodoxis. Quare & ipsi væ illud in suum caput accersunt, qui proximo propinent subuersionem turbidam, dicendo, *Dulce amarum, &*

Hæreticorum fraus abutendo Sanctorū monumentis.

D è conuerso: *Qui ponunt tenebras, lucem; & lucem tenebras.* Verùm amaram Scribarum & Phariseorum; quin & hæreticorum obliquationem ac adulterationem relinquentes, ad salutarem doctrinam recurramus.

Isai 5. v. 20.

E Ait siquidem Iudæis Dominus: *Nonne Moyses dedit vobis legem? & nemo ex vobis facit legem.* En dilecte, vnde accuratiùs noueris, vt quemadmodum superiùs diximus, tunc suam Dominus ad Iudæos doctrinam ex legalibus ac propheticis institueret, cum illi stimulante inuidiâ, dixerunt: *Quomodo hic scit literas, cum non didicerit?* Perspicuè enim, cum legis meminit, tum Mosis Legislatoris, omnem eis inde excusationem excludens. Deinde etiam occultum, pronoque in cædes eorum corde latitantem dolum, detegit, dicens: *Quid me queritis interficere? Verùm audacissimi homines, ac iniquitatis alumni, cum audientes secreta cordis, Deum*

Ioan. 7. v. 19.

τὸν καρβῶτάν σου, πᾶμπολλα καὶ τῷ τῷτο
παραῖται παραταχῶς εἰρηκότες. ἀλλὰ κα-
τὰ οὕτως ἀφιλολέως ἀγαθότητων, πᾶσιν ὁ σω-
τήρ ὁ θαυμάζειν ὁ γεγονὸς ἐπιγράφει.

Εἶτα, οὐ μόνον δεῖξιν τὰ λογισμῶν, ἀλλὰ
καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν πειράται δυσωπειν,
καὶ πρὸς τὸ διγῆς ἐπαμαρτῆν. δεῖ τῷτο λέ-
γων, Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περὶ τὴν οὐχ
ὅτι ἐκ τῶν Μωϋσῆος ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων.
τί γὰρ, φησὶ, Ἰσοῦτον ἔννομον δοχεῖτε ἀπικποιῆσαι,
καὶ τὰ πάντα ἔννομοι πάντοτε παραίτηοντες. αὐ-
τῇ γὰρ ἡ περὶ τὴν οὐχ, ὁ πρὸς τὴν μὲν τὴν πᾶσιν ση-
μείον τοῖς παραπαροσιν ὑμῶν δεδομένον ἢ ἐν
ἀκροβυστία πίστεως, οὐκ ἐκ τῶν Μωϋσῆος ἐστίν,
ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων. καὶ ἐν ἑβραῶν, φησὶ,
παραίτημετε ἀνθρώπων. εἰ περὶ τὴν λαμ-
βαίνει ἀνθρώπος ἐν ἑβραῶν, ἵνα μὴ λυθῆ ὁ νό-
μος Μωϋσῆος. ἐμοὶ γράτε, ὅτι ὅλον ἀνθρώπων
ὕμῃ ἐποίησα ἐν ἑβραῶν; μὴ κρίνετε κατ'
ἴσιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. ἐν ἑβραῶ-
ν παραίτημεν ἀνθρώπων, φησὶν, οὐκ ἐργασίετε,
καὶ τὰ αὐτὰ ἔργα ἐστίν. ἀλλ' ὅμως δεῖ τὴν νόμον
τῷτο παραίτην ἀγαθρεύοντα, εἰ τῶν ἡμετέων
βρέφος ἐν ἑβραῶν, τῷτο παραίτημετε τῇ ὀγδόῃ
ἡμέρᾳ, τοῦτέστι τῷ ἔργῳ ἑβραῶν, καὶ τὰ
ἔννομον λέγοντος, πᾶν ἔργον μὴ ποιῆν ἐν ἑβραῶ-
ν, ἢ τὴν τῷτο παραίτηοντα ἐξολοθρῶσαι ἐκ τῶ
λαοῦ, ὅπως ἐπέπονθεν ὁ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ἑβραῶν σωματῶν τὰ ξυλαῖα, λιθόλυτος
ἡρόδμος. ὑμεῖς δὲ παραίτημεθα ἀδεῶς, δεῖ τὸ
μέρος τὴν περὶ τῆς ὀλικῶς ἀπεποιῶτες τὴν νόμον, ὁ
γὰρ τῶν φησὶν, ἐν ἐνὶ γέρονε πάντων ἔνοχος. μὴ
κρίνετε τοῖνον κατ' ἴσιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρί-
νατε. μὴ γὰρ ὅτι τῇ παραίτην ἔννομον κεκρατῆσατε,
καὶ τὰ λατὰ πρὸς τὸν νόμον, πρὸς τὸν ἐμὸν
ἡρόδμον ἀγαθρακτεῖτε. εἰ γὰρ δεῖ τὴν μερικῶς ἐν
ἀνθρώπων δεῖ τὴν περὶ τῆς ἡρόδμον, τῶν λαλύε-
τε διδάμει τὴν νόμον, ἵνα μὴ δῆθεν λυθῆ ὁ νόμος
Μωϋσῆος. ἐμοὶ γράτε ὅτι ὅλον ἀνθρώπων ὕμῃ
ἐποίησα ἐν ἑβραῶν; μὴ κρίνετε κατ' ἴσιν, ἀλλὰ
τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. εἰ γὰρ ὁ μέρος ἀνθρώ-
πων ἰατρῶν ἐπαμειβῶς, μᾶλλον ὁ ὅλον ἀνθρώπων
ὕμῃ κατῆσας, οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐβφικμεῖται ἀξίος.
καὶ ἄλλο δὲ τί βαρύτερον ἢ τῶν παραίτην νοῦ
σημαίνειν οἴμα τῶν κρείον τὰ ῥήματα. τῶν γὰρ εἰ-
πεῖν, ὅτι ὅλον ἀνθρώπων ὕμῃ ἐποίησα ἐν τῶν ἑβ-
ραῶν, οὐ μόνον ὁ ὅλον σῶματος νοεῖν ὁ τῶν

*Abi tollere grabbatum inum: multa in eum
iacantes, qui hoc fieri iusserat. Enim-
vero quanquam ita animis impie affe-
cti erant, ipse nihilominus Saluator
omnibus tribuit, quod opus admireretur.*

*Ad hæc autem, non tantum edicen-
do cogitationes, verum etiam exem-
plis nititur flectere, atque ad id quod
rectum esset, reducere, cum ait: Pro-
pterea Moyses dedit vobis Circumcisionem,*

Ioan 7. v. 22.

*non quia ex Moysè est, sed ex Patribus.
Quid enim adeo, inquit, videri vultis
studere legi, qui semper legi contraria
agatis? Nam & Circumcisio, primum
illud post fidem signum fidei, quæ est in
preputio, data proavis vestris, non ex*

Rom. 4. v. 11.

*Moysè, sed ex Patribus est. Et in sabba-
to, inquit, circumciditis hominem. Si Cir-
cumcisionem accipit homo in sabbato, ut non
soluatur lex Moysi; mihi indignamini,
quia totum hominem sanum feci in sab-
batho? Nolite iudicare secundum faciem,
sed iustum iudicium indicate. Nihil, in-
quit, recusatis circumcidere hominem*

*in sabbato. quanquam ipsum circumci-
dere opus est. Propter nihilominus le-
gem mandantem hæc fieri, si contingat
nasci infantem sabbato, eum circumci-
ditis die octauâ; hoc est, proximè se-
quenti sabbato, quanquam lex vetat, ne
quod opus sabbato faciatis; siue ut qui*

Exod. 10. v. 10.

*facit, exterminetur de populo, quod
etiam ei accidit, qui in deserto lignula
colligens die sabbati, lapidatus est. Vos
autem nullo timore circumcidetes, pro-
pter partem illam Circumcisionis, legem
totam irritam facitis: Qui enim, inquit,*

Num. 15. v. 36.

*offendit in vno, factus est omnium reus. No-
lite ergo iudicare secundum faciem, sed
iustum iudicium indicate. Ne enim quia le-
gis præsumptione tenemini, quanquam
reliqua reiicitis, aduersus id quod gestu
est, indignemini. Si enim propter hoc,
quod in parte Circumcisio in homine fa-
cit, legem virtute vacuatis, ut ne nimirum
soluatur Moysi lex: Mihi indignamini,
quia totum hominem sanum feci in sabbato?*

Iacob. 2. v. 10.

*Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum
iudicium indicate. Cum enim is, qui parti
medetur laudem habeat, potiori iure
non fuerit culpandus, qui hominem to-
tum sanum facit, sed celebri potius fa-
mâ celebrandus. Arbitror tamen Do-
minica verba profundius, aliquid quàm
quod primo statim occurrit sensu, si-
gnificare. Nam dicendo: Totum homi-
nem sanum feci in sabbato, non id tan-
tum ingēit, ut corpus quod erat para-*

*Et Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum
iudicium indicate. Cum enim is, qui parti
medetur laudem habeat, potiori iure
non fuerit culpandus, qui hominem to-
tum sanum facit, sed celebri potius fa-
mâ celebrandus. Arbitror tamen Do-
minica verba profundius, aliquid quàm
quod primo statim occurrit sensu, si-
gnificare. Nam dicendo: Totum homi-
nem sanum feci in sabbato, non id tan-
tum ingēit, ut corpus quod erat para-*

lysi resolutum, intelligamus; sed quod A etiam animo à peccatis laborans, utroque sanatus sit. *Totum enim hominem, inquit, sanum feci in sabbato.* Atqui corpus totum, quanquam integrum ac nullâ mutilum parte, non est totus homo; sed magis totus homo est, qui ex animâ & corpore constituitur, quem se totum Dominus curasse proficitur; quod nimirum ad animam spectat, & corpus. Ut enim ea sic habeant, ex ipsius Domini Saluatoris verbis ad eum qui fuisset Paralyticus, facile nouerimus: *Cum enim, inquit, inuenisset eum Iesus, dixit illi: Ecce sanus factus es; iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* Cum itaque animam à peccatis, tum corpus sanans à paralyti, totum hominem sanum fecit. *Nolite ergo iudicare secundum hominem, ô Pharisei; sed iustum iudicium iudicate.* Cum hæc Christus locutus esset, quidam, inquit, ex Ierofolymis verborum Christi libertatem mirantes, ac Phariseorum silentium, dixerunt: *Nonne hic est, quem querunt interficere? Et ecce palam loquitur, & nihil ei dicunt. Nunquid cognouerunt principes, quia hic est verè Christus?* Subditque: *De turbâ ergo multi crediderunt in eum, postquam hæc ille locutus esset; nimirum prudenter cogitantes, non fuisse laturus principes, qui sic in eum mentis proposito instructi essent, reprehensionum libertatem, nisi esse verè Christum cognouissent; non ea quæ dicerentur fuisse silentiò, ac sine strepitu suscepturos; non tardos adeò futuros ad iram, qui sic veloces erant ad effundendum sanguinem.* Quamobrem cognito quod è re erat, ac supra modum admirati doctrinam, multi crediderunt. Vides dilecte, præsentix Christi in templo finem? Vides doctrinæ quam proposuit fructum? Vides quid is negotiatus egerit, qui *vult omnes saluos fieri? Idcirco, qui omnia nouit priusquam fiant, festo illo die mediante, qui erat Scenopegiæ, properè ad templum venit, cum iam eos qui saluandi essent, præsciâ diuinitatis fagenâ, ante suum in illud aduentum, conclusisset.*

Ioan. 5. v. 14.

Ioan. 7. v. 25.

Iac. 1. v. 19.

Psal. 13. v. 3.

1 Tim. 2. v. 4.

Dan. 3. v. 42.

Cur Dominus die festo mediante ad templum properauerit.

Hunc quoque nos modum, præsentem Mediæpentecostes diem celebremus, suscipientes Saluatoris doctrinam, ac auersati nequitiam principum Iudæorum, eosque tandem imitati, qui Christo Domino crediderunt. Ut autem maiori honoris cumulo dignum nouerimus Mediæpentecostes diem,

λυτοι σημαίνει, ἀλλ' ὅτι καὶ ψυχικῶς ἐξ ἀμάρταν νοσῶντα τῶτον κατ' ἀμφοτέρωθεν ἔξιδασατο. ὁλον γὰρ, φησιν, αἰθεροπον ἐποίησα ἡ γῆ. ὁ δὲ σῶμα πᾶν, καὶ ἀρπὸν ἢ ἐδύελλειπές, ἀλλ' οὐχ ὅλος ἐστὶν ἀθεροπος. ὅλος δὲ αἰθεροπος μᾶλλον ἐστὶν, ὁ ἐκ ψυχῆς ἐ σώματος σωθεῖς, ὃν καὶ ἰαῶν ἐφθασεν ὀλικῶς ὁ κύριος, κατὰ τε ψυχῆν καὶ σῶμα. ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἐστὶν, ἐκ τῆς αὐτῆς τῆς σωτηρίας ῥημάτων, πρὸς τὸ πρῶτον ἀγαλλυτον, ἐστὶ μαρτυρῶν γὰρ αὐτὸν, φησιν, ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῶν ἰδε ἡ γῆς γένηται, μηκέτι ἀμάρταν, ἵνα μὴ χεῖρόν τι σοὶ γῆται. πίνω καὶ ψυχῆν ἐξ ἀμάρταν, καὶ σῶμα ἐκ πρέσεως ἰασάμενος, ὅλον ἡ γῆ ἀθεροπον ἐποίησε. μὴ οὖν κρίνετε κατ' ὄψιν, ὡς Φαρισαῖοι, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε. ταῦτα τῶ Χριστοῦ εἰρηκότος, πνέες, φησι, τῆς Ἱεροσολιμιτῶν ἐταύμαζον τῆς ῥημάτων τῶν προείδω, καὶ τῆς Φαρισαίων τῶν ἡσυχῶν, λέγοντες οὐχ οὕτως ἐστὶν ὃν ζήποδαν ἀποκτεῖναι, καὶ ἰδε πρέσεια λαλεῖ, ἐ οὐδὲν αὐτὰ λέγουσι. μήποτε ἐγνωσάν οἱ ἀρχόντες, ὅτι οὕτως ἐστὶν ἀληθῶς ὁ Χριστός. οἷς ὅπισμα ἀπειτῆς οὖν ὄχλου, πολλοὶ ἐπίγευσάν εἰς αὐτὸν. ταῦτα εἰρηκότος. σάφρονι λογισμῶ ἐνοήσαντες, ὅτι οὕτως πρὸς τὸ κατ' αὐτῶ φόνον ἐξωπλισμένοι τῆ πρῶτα εἰρηκότος οἱ ἀρχόντες, εἰ μὴ ἐγνωσάν αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἀληθῶς εἶναι, εἰ καὶ ἰωεγκαν τῆν ἐλέγχων τῶν προείδω. εἰ καὶ ἡσυχῆ κατεδέξαντο τὰ λεγόμενα. εἰ καὶ ταχεῖς ὄντες πρὸς αἱμάτων ἐκχυσιν, οὕτως βραδείας πρὸς ὄργας διετέθησαν. ὅταν δὲ ὄν ὅπισμα ὄντες, καὶ τὸ διδασκαλῶν ὑποφταμάσαντες, πολλοὶ ἐπίγευσάν. ὄρας ἀλαπτε, ὁ πρῶτος τὸ ἐν ταῖς ἱερῶ τῶ Χριστοῦ προείδω; ὄρας τὸ καρπὸν τὸ πρῶτα πρῶτα διδασκαλίας; βλέπετε τὴν πρῶτα πρῶτα, τῶ πάντοτε πρῶτα ὄντος σωτηρίας; τούτου χάριν ὁ πάντα γνώσκων ὄντος ὄντος αὐτῶν, ἐπεὶ ἡ καταλαβῆν ὄντος τὸ πρῶτα ὄντος μεσοῦσης, ἢ τις ὄντος τὸ σκηνοπηγίας, τοῖς σωτηρίας μέλλοντες τῆ πρῶτα ὄντος σαλῶν τὸ θεότητος, πρὸ τῶ ἀελεῖν εἰς ὄντος πρῶτα πρῶτα.

Οὕτω καὶ ἡμεῖς τὴν πρῶτα ἡμέραν τῆς μεσοπεντηκστῆς ἑορτάσαντες, τὴν τῆς σωτηρίας διδασκαλίαν πρῶτα πρῶτα. τὴν φιλότητα τῆς ἀρχόντων τῆς Ἰουδαίων ἀποφροῦνοι. τοῖς πεπαιγευκότας τῶ δεσπότη Χριστῶ ἐκ μούμενοι. ἵνα δὲ ὄντος πρῶτα πρῶτα πρῶτα πρῶτα τῆς μεσοπεντηκστῆς ἡμέραν, ὀλίγα πε-

εἰ μεσότητος εἰπόντες, τὸ λόγον καταπαύσωμεν. λέγει ποῖνιω Δαβὶδ πρὸς τὸ Θεόν· ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε, καὶ ἠργάσω το σωτηρίας ἐν μέσῳ τῆ γῆς. Φησὶ δὲ ὁ Σαλωμὼν, δεδιδάχθαι πρὸς σοφίας, ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μεσότητα χρόνων. ὁ δὲ Ἀμβραχάμ ἐν τῇ ἀδῆ· ἐν μέσῳ δύο ζώων γινώσκῃ. πρὸς Φησὶ δὲ ἑτέρος· ἰδοὺ ἔρχομαι καὶ καταπαύσω ἐν μέσῳ σου, λέγει κύριος. Ἐπάλιν· εἰς δόξαν ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ ὁ κύριος· ἐγὼ εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ ἀρχιερεὺς. ὁ δὲ αὐτὸς τῆ μαθητῶν συνηγημένων, ἔφη ἐν μέσῳ αὐτῶν· Ἐ οὐχ ἀπαξ, ἀλλὰ καὶ δούτερον. Ἐ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης· μέσος δὲ ὑμῶν ἔστηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. οὐχ ἀπλῶς ὁ εἶς ἐν μέσῳ τῶ ὄχλου τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ τῶ σημερινῶν· ἀλλὰ μέσος ὑμῶν τέ, φησὶ, Ἐ Θεοῦ, ἐν ἑκατέρας αἰς ὅτι οὐσίας, θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἑκατέρων ἐπιλημνῶρος, ὁμοία διδάμει. καὶ ὡς ἀπόστολος φησὶν· εἰς Θεός, εἰς καὶ μεσότης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἀνθρώπος Ἰησοῦς Χριστός, ἀλλὰ τῶ οὖν Θεός· ὅθεν γὰρ μεσότης ἦ, μόνον ἀνθρώπος· ὅθεν ἔμπαν· εἰ μόνον Θεός· ἀλλὰ ἀλλὰ τῶ μεσότης, ἔπειθ Θεός τε καὶ ἀνθρώπος· μάλλον δὲ ἀνθρώπος Θεός. ὅθεν Ἐ ἐν ἑκατέροις κοινῶναι, ὡν ὅτι μεσότης· Θεῶ μὲν, Θεὸς ὢν, καὶ τὸ φύσιν τῆ θεότητος· ἀνθρώπος δὲ, ὡν ἀνθρώπος, καὶ τὸ φύσιν τῆ ἀνθρωπότητος. ἀλλὰ μέγιστον πύτου τὸν λόγον εἶσαι δέον, ἀλλὰ τὸ συμμετεῖδαι, δεῖξαι αὐταρκῶς ἐκ τῆ γείων γραφῶν, πμῶσαι. ἀλλὰ τὸ τὸ μεσοπεντηκοστῆς ἡμέραν. μεσότητος δὲ φασὶν οἱ διδάσκαλοι καὶ πλὴν ἀρετῶν ἔχοντες πᾶσι οὖν ἀρετῆ ἑαυτοῖς κατακοσμοῦντες, νῦν μὲν πλὴν πμῶσαι ἡμέραν τὸ μεσοπεντηκοστῆς ἐορπάσωμεν· εἰσὶ δὲ ἔπιτηδῆα δοχεῖα καὶ καταραὶ ἀπὸ πύτου ρύπου κατασκιδάσωμεν, ἵνα καὶ ἡμέραν τὸ πεντηκοστῆς θεοφίλως φησῶντες ἐωρτάσωμεν, Ἐ πύρουσίας καὶ ἔπιφοιτήσεως ἀλλοθῶμεν τῶ ἀγίου πνεύματος, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τῶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃ ἡ δόξα εἰς τοῖς αἰῶνας τῶ αἰῶνων. Ἀμήν.

A ubi pauca de medio dixerimus, finem dicendi faciemus. Ait itaque David ad Deū: *In medio Ecclesie laudabo te.* Et, *Operatus est salutem in medio terrae.* Salomon verò didicisse se ait à sapientiâ, *initium & consummationem & medietatem temporum.* Habacuc etiam in cantico; *In medio duorum animalium cognoscetis.* Alius item Propheta: *Ecce ego venio & habitabo in medio tui.* Et iterum: *Ero in gloria in medio.* Dominus verò; *Ego sum in medio vestrum sicut qui ministrat.* Ipse etiam, *cum essent discipuli congregati, stetit in medio eorum;* neque id semel, sed & iterum. Ioannes quoque Baptista; *Medius vestrum stetit, quem vos nescitis:* Quibus non id tantum significat, esse Iesum, in medio turbæ: sed, inquit, medius vestrum est & Dei, in utrâque substantiâ, in quibus existit, diuinitatis ac humanitatis, simili ambas complexus virtute: atq; vt ait Apostolus: *Vnus Deus, vnus & Mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus.* Idcirco igitur Deus est: Non enim esset Mediator, vt esset tantum homo; ac nec è conuerso, vt tantum Deus esset: Ideo autem est Mediator, quia est & Deus & homo; seu potius, Deus factus homo. Quamobrem etiam vtrisque illis communicat, quibus Mediatorem agit; Deo quidem, vt qui Deus existat, per diuinitatis naturam; hominibus autem, vt qui existat homo, per humanitatis substantiam. Verum hætenus sistenda oratio, vt mediocritas consistat, vbi satis iam ostendit, dignam esse cui honorem habeamus diem Mediæpentecostes. Quin etiam virtutem docent Doctores medio herere. Omni ergo nos virtute perornantes, nunc quidem venerandam celebremus festiuitatem Mediæpentecostes; ipsi autem nos idonea vasa præstemus, & ab omni munda sorde, quò & Pentecostem occupantes, religiosa pierate colamus, dignemurque præsentia ac aduentu Spiritûs sancti, gratia ac benignitate Domini nostri Iesu Christi, cui gloria in sæcula sæculorum: Amen.

Psal. 21. v. 23.
Psal. 73. v. 12.
Sap. 7. v. 18.
Hab. 3. v. 2.
Zach. 2. v. 10.
Ibid. v. 5.
Luc. 22. v. 27.
Ioan. 20. v. 19
Ioan. 1. v. 26,
I. Tim. 2. v. 5.

Accurata de Incarnatione;

Virtus in medio.

E

LEONTII PRESBYTERI CONSTANTINOPOLITANI, homilia in festum diem Mediapentecostes, & in Cœcum à natiuitate; nec non in illud, Nolite iudicare secundum faciem.

Ioan. 7. v. 24.

NVNQVAM deest amantibus Dominum, festæ lucis occasio. Nam & hodie, diem festum agentibus nobis, exultant Angeli, tripudio Archangeli saluunt, ac vnâ nobiscum, cœlestes omnes Virtutes festum agunt. Porro agimus festum, non quia fuimus liberati à seruitute Ægyptiacâ, sed quia Christi conuiuio digni habiti, velut filij Sion: agimus festum, non quia absoluti simus ab opere laterum, sed quia benedictione fruamur: agimus festum, non quia Pharao submersus sit, sed quia deletus diabolus: atque vt verbo dicam, agimus festum, non quia Moyses mare diuisit, sed quia Dominus Christus, medium parietem inimicitarum dissoluit; vti audire licet ex B. Paulo, ita dicente: *Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque vnum, & medium parietem macerie dissoluit.* Quem verò medium parietem macerie Dominus Christus dissoluit? Nimirum, quem Adam, nefarium draconem inimicitarum fabricatorem mercede conducens, præuaricatione extruxit. Idcirco hodiernam diem festis gaudiis colimus, quia Creator Christus, inimicitarum maceriem destruxit. Præsentis quippe diei solemnitas, media est: Cuiusnam verò media? Vtique, Resurrectionis Dominicæ, ac Spiritus sancti aduentûs. Hanc indicat, nec separatur ab illâ: prædicat istam, ac illam amplexatur: illam Dei; hanc Dominicam celebritatem colit; *Dominus enim Spiritus est.* Nunquam planè deest amantibus Dominum, festæ diei tempus: siquidem gerimus morè dicenti Apostolo; *Itaque epulemur, non in fermento veteri, nec in fermento malitiæ, & nequitia; sed in azymis sinceritatis & veritatis.* Porro appellat Apostolus fermentum nequitia ac malitiæ, non quod de areâ, & tritico, ac farinâ coquitur; sed quod à Iudæorum malitiâ & nequitia profertur: quod impierate semper acet; quod est inconditum ac

Eph 2. v. 14.

2

3

2. Cor. 3. v. 17.

1. Cor. 5. v. 8.

ΑΛΕΟΝΤΙΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ

Reg. n. 34

Κωνσταντινουπόλεως · ὁμιλία εἰς τὴν μεσοπεντηκοστῶν, καὶ εἰς τὴν ἐν γρηγορίας τυφλὸν, καὶ εἰς τὸ, μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν.

ΤΟΙΣ φιλοδοσὶ κρείον, ἑορτῆς οὐ λείπει καρδία. ἦδη γὰρ καὶ σήμερον ἑορτάζοντων ἡμῶν, ἀγγελιοὶ ἀγγέλλονται, ἀρχαὶ ἀγγέλοι σκιρτῶσι, καὶ πᾶσαι αἱ οὐρανια δυνάμεις, σὺν ἡμῖν ἑορτάζουσιν. ἑορτάζοντες δέ, οὐχ ὅτι τῆς Αἰγυπτιακῆς [δουλείας ἢ λεκτερώτητον, ἀλλ' ὅτι τῆς Χριστοῦ] θυσίας κατηξιώθημεν, ὡς Σιών τέκνα. ἑορτάζοντες, οὐχ ὅτι τῆς πληθοποιίας ἀπηλλαγθήμεν, ἀλλ' ὅτι τῆς θύλακας ἀπολαύομεν. ἑορτάζοντες, οὐχ ὅτι Φαραὼ βεβύηται. ἀλλ' ὅτι ὁ ἐξέβολος ἠφανίσται. ἑορτάζοντες, ἵνα σωθῶμεν εἴπω, οὐχ ὅτι Μωϋσῆς τὴν θαλάσσαν ἐρρήξεν. ἀλλ' ὅτι ὁ δεσπότης Χριστὸς ὁ μεσοποιχὸν τῆς ἕρρας κατέλυσε. ὡς ἔστιν ἀκοῦσαι τῆς μακαρίου Παύλου λέγοντος. αὐτὸς γὰρ ὅστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν, καὶ ὁ μεσοποιχὸν ὁ φεραγμὸς λύσας, καὶ ποῖον φεραγμὸς μεσοποιχὸν ἔλυσε ὁ δεσπότης Χριστὸς. ποῖον; ὅταν ὁ Αδάμ ἀπεδύμησε τὴν ὀφθαλμῶν, ἐργάτιον τῆς ἕρρας τὸν φεραγμὸν ἐράκοντα μεθωσαίνων. τοῦτου χάριν ἑορτάζοντες σήμερον. ὅτι ὁ ποιητῆς Χριστὸς, τὸν φεραγμὸν κατέλυσε. μέση γὰρ ἡ πρόδοσα ἑορτὴ σήμερον. μέση, τίνος. τῆς δεσποτικῆς ἀναστάσεως, καὶ τῆς τῆς ἀγίου πνεύματος ἐλευσεως. ταῦτι μὲν λέγει, καὶ κρίνει οὐ χωρίζεται. ταῦτι κηρύσσει, καὶ κείνῳ ἀσπάζεται. ἐκείνῳ θεολογεῖ, καὶ ταῦτι κηρυολεκεῖ. ὁ γὰρ κρείος, πνεῦμα ὅστιν. ὅπως τοῖς φιλοδοσὶ τὸν κρείον, οὐ λείπει ἑορτῆς καρδία. περὶ ἧμεν γὰρ Παῦλος λέγοντι τὰς ἀποστόλων. ὡς ἑορτάζοντες, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας. ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εὐλιχρινείας καὶ ἀληθείας. ζύμιον δὲ πονηρίας καὶ κακίας, οὐ τὴν ἀπὸ ἀλωνος καὶ σίτου καὶ ἀλεύρου πεποιημένον, ὁ ἀπόστολος λέγει, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ κακίας καὶ πονηρίας Ἰουδαϊκῆς παραδοξολογίας. τὴν αἰεὶ ὀξίζουσαν ἐν τῇ ἀσεβείᾳ. τὴν ἀκαρπύτην καὶ ἀνω-

ἀνω-

Luc. 4. v. 34.

Matth. 8. v. 31.

Matth. 12. v. 29. & c.

3. Reg. 11.

Ioan. 6. v. 24.

quo inuisibiliter verberata illa legio, nec ultra ferre valens, vulgatâ palam veritate clamavit, *Quid nobis & tibi Iesu; Venisti ante tempus torquere nos? Noni te quis sis, Dei Filius.* Vehementius tortus dæmon excusat, vosque beneficio affecti, dæmonium habere Dominum Iesum acclamatis. Cuius ergo ait legio dæmonum, *Si nos eiicis, permitte nobis ut introeamus in gregem porcorum;* num Salomoni, qui condidit Hierosolyma, an Domino Christo, qui vniuersa in manu portat? Enimvero, dicant protinus Iudæi, dæmonum amantes: *Quid ergo?* Nonne Salomon dominatus dæmonum est? Nonne omnes ceu vnicum, in vnum concludit? Nonne eum hæc timent? Verum, frustra hæc opponitis, ô Iudæi, dæmonum deuoti præstigiis: solus quippe Dominus Christus potenter *alligans fortem, eius vasa diripuit.* Salomon autem, nedum regiâ potestate dominatus est dæmonum, vt ad extremum corruptus, dæmonum se dominationi dediderit. Vbi enim diabolico captus lenocinio, plurium vxorum amore exarsit, atque in alienigenarum mulierum gregem, equi venere furentis instar, velut adhinniuuit, sciētix Dei ac fidei thalamū polluit. Derelicto siquidem Deo patrum suorum, cui etiam ædificauerat templum, idolis spelūcas extruxit. Quis ergo seruus dæmonum, esse possit dæmonum Dominus? O Iudæorum malitiam! O Christi Domini longanimitatem! Improperiis laceffitus, longanimitate sustinet: admittit conuiciis appeti; percussus, pro iis precatur qui affigunt cruci. Visum restituit cæco nato, inferiturque calumnia velut peccatori. An enim nescitis inuiolabili retinentes memoriâ, quid nuper cæci animo Iudæi, visu corporeo donato cæco, clamore dicerent? *Da gloriam Deo: nos scimus quia hic homo peccator est.* O Iudæorum os effræne. Ergone Christus peccator est? Quis verò peccator, qui tollit peccata? Quandonam seruus, seruum liberat? Quandonam reus, redimit reum? Quando debitor, ære alieno pressi chirographum dirumpit? Num enim seruus, in libertatem seruum asserit? Redimit infons, crimini obnoxium; non enim obnoxius crimini, pari secum crimini obnoxium: Vir diues, ære alieno obstricti chirographum rescindit. Num enim vinctus absoluit vinctum? Quod-

ἀοράτως μαστιζόμενος ὁ λεγεὼν, καὶ μὴ φέρειν μηκέτι διωκόμενος, αἰαφαιδρὸν ἐβόησε ἢ ἀλήθειαν, τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ· ἦλθες πρὸς κληροῦ βασιλείαν ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ὁ δαίμων πυροκτούμενος ἀπολογεῖται, καὶ ὑμεῖς θύρακτούμενοι, δαμονιάδοντα τὸν κύριον Ἰησοῦ πρὸς φωνεῖτε; τίη εἶπεν ὁ λεγεὼν τῶν δαμονίων, εἰ ἐκβάλλης ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς ἡμῶν εἰς τὴν ἀγγέλιον τὸν χόρων εἰσελθῆν. Σολομῶν ἦ, τὰ τὰ Ἱεροσόλυμα κτίσασθι, ἢ τὰ δεσπότη Χειρῶν, τὰ τὰ συμπύρνα ἐν τῇ χειρὶ βασιλεύοντι; ἀλλ' ἐροῦσιν ὁμοῦ οἱ φιλοδαίμονες Ἰουδαῖοι· τί οὖν ὁ Σολομῶν οὐκ ἐδεσπότεισε τῶν δαμονίων; οὐχὶ πάντας ὑφ' ἐν ὧς ἕνα σπυρέκλεισεν; οὐχὶ μέχρι τῆς ἡμέρας τῶν δεδίκησιν; ἀλλ' ὡ Ἰουδαῖοι μακροδαίμονες· μέγιστον ταῦτα πρὸς βαλμαδε· μόνος γὰρ ὁ δεσπότης Χειρῶν κραταιῶς τὸν ἰσχυρὸν ἔδρασε, καὶ τὰ σκῆπη αὐτῆς διήρπασε. Σολομῶν γὰρ, οἱ μόνον οὐκ ἐδέσποσε τῶν δαμονίων βασιλικῶς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐδεσποτεύθη πρὸς τὰ τέλη κηραφθαρείς. ἀγαπήσας γὰρ τὸν τὴν πολυγαμίας ἔρωτα, τῆ τῆ ἀφροδίστου μαστρωπότη δελεασθεῖς, καὶ εἰς ἀγγέλιον γυναικῶν ἀλλοφύλων ὡς ἵππος θηλυμυθῆς ὄπιζε μετήσας, ἐρρύπτωσε τὸν τὴν θεογνωσίας θάλαμον. κηραλιπῶν γὰρ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῆς, ὧ καὶ τὸν ναὸν ἐδήματο, εἰδῶσις ἀπὸ λαμα κηρασκύασεν. πῶς οὖν δαμονίων δεσπότης, ὁ τῶν δαμονίων δούλος. ὡ τὴν Ἰουδαϊκῆς κηρακίας. ὡ τὴν τῆ δεσπότη Χειρῶν μακροθυμίας. ἐνειδιζόμενος, μακροθυμῆ· λοιδορούμενος, πρὸς ἰετα· ῥαπιζόμενος, ὑπὸ τῶν σαρωῶντων πρὸς ὀχεται. τὴ ἐν γηνητῆς τυφλὸν ὀμματῶν, καὶ ὡς ἀμύρτωλὸς ἀφαιβάλλεται. ἢ γὰρ οὐκ ἴτε ἀσυλον τὴν μνήμην φέρωντες, ὅτι πρὸς Ἰουδαίων παῖδες, οἱ ψυχικῶς τυφλώποντες, πρὸς τὸν σωματικῶς ἀναβλέψαστα ἐβόων, λέγοντες τῆ πρὸς τεραία· δὲ δόξαν Θεῶν ἡμεῖς οἶδα, ἡμῶν ὅτι ὁ ἀνθρώπος οὐκ εἶ, ἀμύρτωλὸς ἔστιν. ὡ Ἰουδαίων ἀθυρῶντων χηραίων ἀμύρτωλὸς ὁ Χριστὸς; ἔ πῶς ἀμύρτωλὸς, ὁ ἀμύρτίας ἀφαιρούμενος. πότε δούλος, δούλον ἐλθῆτεσθι. πότε ὑπὸ θύμων, ὑπὸ θύμων λυτῶσθαι. πότε κηραώσης, κηραώσου κηραῶσθαι διαρρήσασθαι μὴ γὰρ δούλος, δούλον [ἐλθῆτεσθι;] ἀνὸ θύμων, κηραδικὸν λυτῶσθαι· μὴ γὰρ κηραδικὸς, κηραδικὸν; ὡ πρὸς, κηραφειλέτου κηραῶσθαι διαρρήσασθαι. μὴ γὰρ δέσμιος δέσμιον λύει; τί δὲ

καὶ ἐθέσατε τὴν δεσπότου Χειρὸς, ἀμύρταλῶ-
 ποιὸν δαίμα. πλὴν τῆς ὕδατος εἰς οἶνον μεταβο-
 λῶν; τὸ το, θεότητος κέλθισμα· οὐχὶ δὲ ἀμύρτίας
 παρὰ ζαχάρια. ἀλλὰ τὸ ἐκ νεκρῶν τῆς Λαζάρου
 ἀνάστασιν; καὶ τὸ το, ὡς ζωοποιὸς ἠθέλησεν· οὐχὶ
 δὲ ὡς ἀμύρταλὸς ἐβαπολόγησεν. ἡμῶν σιωπεί-
 σάντων ὡς Ἰουδαῖοι, λέγετε τὸ πλάτης ὑμῶν ὀδη-
 γῆν, αὐτὸν τὸν τυφλόν. μὴ ἀγαμῆτε ὑπὸ τῆς
 τυφλοῦ ὀδηγηθῆναι· οὐ γὰρ εἰς βόθρον ὑμᾶς
 ῥίπτει, ἀλλ' ἕπι πέτρῃν ἵστησιν. ἐχὶ γὰρ λαμπου-
 στὴν ἄσπερον πλὴν λαμπάδα τὴν πίστεως. τί οὖν ὁ
 τυφλὸς παρὲς Ἰουδαίους. οὐκ ἠκούσθη φησὶν ἀπὸ
 τῆς αἰωνίου, ὅτι πῶς οἶξέ τις ὀφθαλμοῖς, ἐκ θρηνητικῆς
 τυφλοῦ ὡς τῆν παρὰ δόξαν παρὰ ζαχαρίας. ὁ ἀ-
 γράμματος, τῆν νομικῶν διδάσκαλος γὰρ, λέ-
 γων παρὲς αὐτοῖς περὶ ῥησιασμοῦ γλωσση·
 μάτην τῶν νόμων ἐπὶ δραπαυέσθε. οὐ λέγετε τὸν
 Ἀβραάμ δικαίον, καὶ Μωϋσέα, καὶ Ἠλίαν, καὶ
 Ἐλισάβον· καὶ πάντας τοὺς παρὰ φήτας δικαίους;
 τὸν δὲ Χειρὸν ἀμύρταλόν; τίς τῆν πρὸ ὑμῶν
 δικαίων, ἐκ θρηνητικῆς τυφλόν ἀμμάτωσεν. εἰ
 δὲ ἐκείνων δικαίων εὐδὲς ἴσχυσε τὸ το ποιῆ-
 σαι, ὁ δὲ φημιζόμνος ἀμύρταλὸς, πάντας
 ἐκείνοις ὑπερηκόντισε, φησὶν ὅτι ἐπὶ ἐμοὶ
 θαῦμα καλύψαι βούλεσθε. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
 παρὲς τὸν τυφλόν· ἐν ἀμύρτίας σὺ ἐξηνή-
 θης· καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; τοὺς παρὰ φήτας
 ὑβρίζεις ὑποβολιμάτε τυφλέ. Μωϋσῆς ὁ παρὰ
 φήτης, οὐ τὸ πλωτὴν θαλάσσης, ἠπειρον ἠποίν-
 σεν; οὐρεσθῆν οὐκ ἐδήλασε μέγαν; πέτρῃς ἀγ-
 νου λαθῆνας οὐκ ὑπόξισε; πλὴν θαλάσσης ἐμέ-
 σαι ὀρτυγμετήδου οὐκ ὑπεσκύλασε; παῦσαι ποί-
 νω τυφλέ, παῦσαι· οὐ μείζον ταῦτα, τὸ σὺ πε-
 φαρμασθῆναι ἀναβλέψας; ὁ δὲ τυφλὸς παρὲς
 τοὺς Ἰουδαίους ἀπιπέγχε· ὑμῶν ἡ καταρηγόρησις
 μάτην αὐχέται. οὐκ ἔχετε παρὲς ἀπαίδουτον
 ὄψιν ἢ ὄψιν ἐζημίωσε, ἢ ἀκρὴ ἀνεπλήρωσε.
 Μωϋσῆς, καὶ Ἠλίας, καὶ Ἐλισάβος, ἐφ' οἷς
 ἀπαυέσθε καὶ ἀναβρωέσθε ὅτι ἐθαυματουργ-
 ῆσθε, οἶδα καὶ γὰρ· ἀλλ' ὁμοῦς παρὰ δόξαν
 ἄνθρωποι· ἰκετεῦσάντες· δακρύσαντες· γενάξοντες·
 χροῖον δεηθέντες, ἔλαβον τῆς δώρου τὸ χάρισμα·
 ὁ δὲ πρὸν Ἰησοῦς, ὁ πρὸ ὑμῶν ἀμαρταλὸς
 παρὰ ζαχαρίας ἄνθρωπος, πρὸ ἐμοὶ δὲ Θεὸς γω-
 ρίζομνος, σπύδρον ἔχων τῆς θελήσεως πλὴν
 δαίμων, βουλήσεως μέρον, ὅτι λέγον ἀνεπλή-
 ρωσε. τί οὖν οἱ Φαρισαῖοι παρὲς τὸν τυφλόν·

A nam verò etiam adspexistis Domini
 Christi criminale indicium? Mutatio-
 nem aquæ in vinum? Id utique, deita-
 tis iussio est, non peccati præceptum.
 Fors verò Lazari suscitationem ex mor-
 tuis? Sed & hoc, tanquam viuificus vo-
 luit, non velut peccator effutiit. Sua-
 dentibus nobis ò Iudæi, errantibus vo-
 bis, viæ ducem ipsum cæcum assumite.
 Ne vos pudeat ducatus cæci; non enim
 iacit in foueam, sed in petrâ statuit:
 Habet siquidem clariùs lucentem inex-
 tinguibilem fidei lampadem. Quid ergo
 cæcus respondet Iudæis? *Non est, in-*
quit, auditum à sæculo, quod quis ape-
ruit oculos cæci nati. O res mirabiles!
 Literarum rudis, legis doctorum do-
 ctor efficitur, liberâque ad eos linguâ ac
 sermone, ait: Frustra requiescitis in le-
 ge. Nonne Abraham iustum, Moysen-
 que, & Eliam, & Elisæum; ac omnes
 pariter Prophetas iustos; Christum au-
 tem, peccatorem dicitis? Quis verò eo-
 rum quos habetis iustos, cæco nato vi-
 sum restituit? Planè, cùm nemo è iu-
 stis illis, id poterit præstare; is verò
 quem peccati infimularis, vniuersos il-
 los superauerit, utique inuidia est, ut
 quod in me gestum est miraculum oc-
 cultare velitis. Porro Iudæi ad cæcum:
In peccatis natus es; & tu doces nos? Er-
 go cæce supposititie, Prophetas contu-
 meliâ afficis? Nonne Moyses Propheta
 nauigationi peruium mare, cõtinentem
 fecit? Nonne manna de cælo præbuit?
 Nonne sterilis rupis genitales sinûs ape-
 ruit? Nonne fecit ut mare, ortygometrâ
 sinu profunderet: Tace igitur cæce, tace.
 Nonne hæc maius quid sunt, existima-
 tâ tuâ illâ visus recuperatione? Cæcus
 verò contra Iudæis: Frustra gloriatur
 vestræ illius eloquentiæ torrens: Haud-
 quaquam res est cum viro rudi. Quod
 visus vitij habuit, auditus suppleuit.
 Noui & ego, edidisse miracula Moysen
 & Eliam & Elisæum, in quibus requies-
 citis, ac quorum vos gloriâ magnificè
 effertis: ij nihilominus tum demum ac-
 ceperunt muneris gratiam, cùm adhi-
 uissent preces; cùm supplicassent; cùm
 essent lacrymati; cùm ingemuis-
 sent; cùm necessarias temporis habuissent in-
 ducias: hic autem de quo agitur Iesus,
 quem vos quidem peccatorem appella-
 tis, ego autem agnosco Deum, qui po-
 tentiam habeat voluntati comitem, vo-
 luit tantùm, ac quod erat defectûs, im-
 pleuit. Quid ergo Pharisei ad cæcum:

Ioan. 2. v. 3.
 Ioan. 11 v. 43.

multa enim per id tempus contradictio fuit, ac verborum pugna, quam non licet in presentiarum exponere per angustias temporis, ac desiderium explicandi quæ sunt argumento hodiernæ dici: quamobrem me vobis hodie debitorem constituens, ad argumentum quod est propositum, procedo.

Audisti itaque haud ita pridem Evangelistam Ioannem clamantem: *Mediante die festo ascendit Iesus in templum, & docebat; & mirabantur Iudei omnes dicentes; Quomodo hic scit literas, cum non didicerit? O Iudaicam admirationem, damnationis plenam! Quomodo, aiunt, scit literas, cum non didicerit? Num verò iis opus habet, qui literas fecit? Ergo debuit itare discipulus, qui velut torno linguam poliuit? Indiget disciplinâ, qui sapientiam distillat? Debuit tenere stylum, qui digito tabulas subscripsit? Quomodo hic scit literas, cum non didicerit? Relictis maioribus, ad minora conuertimini Siquidem vultis scrutari, ea quæ sunt imperuestigabilia; primùm dicite, quomodo cæco nato visum restituit? Nunquid enim 7 collyrium adstrinxit; aut scalprum eduxit; aut spongiam intinxit; vel fluxioni obstiturus ac retracturus, rasit caput cæci? Num tenui eum dixtâ composuit? Num dedit antidotum, quò bilem præpurgaret? Num asperitatem nouaculâ absterfit? Num offusam oculo nebulam interpunxit? Nonne nouo quodam, nocentique, ac contrario, quàm pro humano more, circuitu, eum illuminauit? Tantùm enim cæci oculos luto liniuit: Lutum autem etiam videntes cæcat; nedum non videntibus visum tribuit. Quemadmodum ergo, ô Iudæi, nullâ medicâ arte cæcû natum curans, diuinæ suæ virtutis auctoritatem ostendit; Ita sane hîc quoque, nullâ rhetorum fabulosâ narratione, nulla sophistarum implexione, nullo pœtarum inani commento, nullis astronomorum nugacibus figmentis, presentes docuit; vt cum in cæco discerent, ipsum esse, qui accepto de terrâ puluere, ceu luti opere Adam finxisset; tum hîc palam, post tantam doctrinam docerentur, ipsum esse qui per Prophetam dixisset, *Aperi os tuum, & implebo illud.* Quid ergo Dominus? Respondens Iudæis, ait quemadmodum haud ita pridem audisti: *Quid me querit isin-**

Pfal. 80. v. ii.

A πολλή γὰρ ἡ ἀνομιὰ κατ' ἐκεῖνο καιρὸς αὐτῶν ῥησις, ὡς ἔγω διδάμεως ἐν τῷ πρῶντι ἀδελφάσαι, εἶπὲς τὴν τῶ καιρὸς εὐνοχώρας, καὶ τὴν τῶ κειμῶν ἐπιθυμίαν. εἶπὲς ἡρώ-ισα περικμ. εἰ μὴ ὑμῖν ἐν τῷ πρῶντι ἑαυτὸν καθυπογράψας, ἐπι τῷ παροχείμῳ βαδισομαι.

Ηκουες γὰρ ἄρτιως τῆ διαγγελίτου Ιωάννου βοῶντος · μεσοῦσης τῆ ἑορτῆς, αἰέτη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἔδιδασκε · καὶ ἐθαύμαζον πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες · πῶς εἶπὲς οἶδε γραμματα μὴ μεμαθηκώς. ὡ θαῦμα Ἰουδαϊκὸν καταγνώσεως πεπληρωμένον. πῶς οἶδε γραμματα μὴ μεμαθηκώς φησί, γραμματα. τούτων δέεται ὁ τῶ γραμμάτων ποιητής; πρὸς διδασκαλίαν ἔδωκε φιλίαν, τῆ γλώττης πορνυτῶ; παιδείας δέεται, ὁ σοφίαν ἀποτάζων; γραφίον ἔδωκε κρατεῖν, τὸν τῶ πλάγης δακτύλῳ ὑπογράφοντα; πῶς εἶπὲς γραμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς. πᾶ μείζονα καταλιπόντες, ἐπι τὰ ἐλαχίστα ἀδελφί-νεαδε; εἰ βούλεσθε ἐρθῆναι τὰ ἀνεξερεύνητα, εἰπατε πρῶτον, πῶς τῶ ἡγνητῆς τυφλὸν ὠμμάτωσε; μὴ γὰρ κλύειον ἔλυσε · ἢ σμίλλῳ ἐπέ-ιστόσι. δέξεν · ἢ ἀσπῆρον ἔβρεξε · ἢ τὴν κεφαλῆν τῶ πηροῦ δέξυρσεν, ἵνα τῶ ῥέμα παροσμαχετήση; μὴ λεπτῆ δέξυρσεν τῶ τῶ ἐρρύθμισε; μὴ ἀτίδοτον αὐτῷ δέδωκεν, ἵνα τὴν χολῆν παροκαταείση; μὴ παραώματος ξέσιν εἰργάσατο; νεφελοχυσίαν πρὸ κέντησεν; οὐχὲ ξένη καὶ ἐπιπλαθεῖ καὶ ἐκδητῆ παροδόω ὅσον τῶ ἐπὶ ἀδελφοῖς, τῶ τῶ ὠμμάτωσε; πηλὸν γὰρ μόνον τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶ τυφλοῦ ἔχρισε · πηλὸς δὲ, καὶ τοῖς βλέποντας τυφλοῖ · οὐχὲ δὲ καὶ τοῖς μὴ βλέποντας ὀμματῶ. ὡσπερ τοῖνυν, ὡ Ἰουδαῖοι, τὸν ἐκ ἡγνητῆς τυφλὸν αἰδο τέχνης ἰατρικῆς θεραπεύσας, τῶ τῶ διδάμεως αὐτῶ ἀνεφάρσεν τῶ ἀντεξούσιον · οὕτω καὶ δὴ ἐκ τῶ τῶ ἀνδρῶ μυθολογίας ῥητορικῆς, καὶ πλεκτημένης σοφιστικῆς, καὶ μεταμοποιίας ποιητικῆς, καὶ βοττανολογίας ἀστρονομικῆς, ἐδίδασκε τοῖς πρῶντας, ἵνα καὶ ἐπι τῶ τυφλοῦ μαθῶσιν οἱ πρῶντες, ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ χωρῆ λαβῶν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ τὸν Ἀδάμ πηλοπλασῆσας · καὶ ὡδε μαθῶσιν ἀριθῆλως μὲ τὴν ποσῶν τῶν παίδευσιν, ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ εἰρηκῶς ἀπὸ τῶ παροφῆτου · ἀνοῖξον τῶ σῶμα σου καὶ πληρώσω αὐτό. τί οὖν ὁ κύριος. ἀποκριθεὶς πρὸς τοῖς Ἰουδαῖοις, εἶπε κατὰ ἄρτιως ἡκουες · τί με ζητεῖτε

ἀποκτείναι; οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ ὁσέως ἂν ὑμεῖς ποιεῖτε τὸν νόμον. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι πρὸς τὸν κύριον. οὐ ποιοῦμεν τὸν νόμον; οὐδέ τι το βλαβερὰ σε ἀποκτείναι, ὅτι λυεῖς τὸ ἑβραῖον, παρεσλήπεις σφίγγων, καὶ τυφλοὺς ὀμματῶν; λέγεις οὐ ποιοῦμεν τὸν νόμον; οἱ δὲ κύριος πρὸς αὐτοὺς. τί το, οὐκ ἔστι ποιῆσαι τὸν νόμον. ἀλλ' ὑβρίσατε τὸν νόμον. εἰ γὰρ ἀνθρώπων φησὶν ἐν ἑβραῖῳ ποιῆσατε, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε, ὅτι ὅλον ἀνθρώπων ὑγιῆ ἐποίησα ἐν ἑβραῖῳ, καὶ λαχὸν τυφλοὺς θυελάδας ἀέωξα; τί ἀναγκαστέρον ὦ Ἰουδαῖοι. ἑβραῖος ποιῆσατε, ἢ ἀγγέλουτον σφίγγειν; ἀκροβυσθίαν ἀκροθιεύσατε, ἢ ψυχῶν ἀμύμων ἀπαλλάξαι; ζήφος ὀξυῖα, ἢ τυφλὸν ὀμματῶσαι; δικαστήριον ποιῆσατε, ἢ συγκροτῆσαι, ἢ χάριν οἰκουμένην πληθύναι; εἰ ἀνθρώπων ποιῆσατε ἐν ἑβραῖῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος, ἐμοὶ χολᾶτε, ὅτι ὅλον ἀνθρώπων ὑγιῆ ἐποίησα ἐν ἑβραῖῳ; μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν. ἀλλὰ τὸ δικαίον κρίσιν κρίνατε. ὡς τῶν ἀδικημάτων. Θεὸς, ἀνθρώποις λέγει πρὸς αὐτοὺς. τί το δικαίον μοι κρίσιν κρίνατε. τὸ εἰ μὴ ταπεινουργίας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν κρίσας ὀπίσσωται, λέγων πρὸς αὐτοὺς. μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν. ἀλλὰ τὸ δικαίον κρίσιν κρίνατε. μὴ ὡς ὅτι Σωσάννης τὸν ἀνάπτον καταδικάσητε. ἐγὼ γὰρ κατέχει τὸν Δανιὴλ ὀξυῖα, ἵνα τοὺς μὲν αἰτίους κολάσῃ, τὸ δὲ ἀνεπίθωτον, ἐκλυτῶσῃ. μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν. ἀλλὰ τί το δικαίον κρίσιν κρίνατε. μὴ ὡς ὅτι Ναβουθὲ ποιῆσατε με λιθοβολήσητε, ἵνα μὴ μισθὸν τῆς πᾶνομίας ὡς Αχάβ, αἵμα πολουσίας πορνικῶν ἀπομείνῃτε. μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν. ἀλλὰ τί το δικαίον κρίσιν κρίνατε. αἰετὸν γὰρ πρὸς κρίνατε, καὶ νῦν δικαίως κρίνατε. οὐχ ἡμᾶς ὀνειδίξων ὁ πρὸς φήτης ἔλεγχον. ἀκούσατε δὲ ταῦτα οἱ ἡγεῖται οἴκου Ἰακώβ, καὶ οἱ καταλοιποὶ οἴκου Ἰσραὴλ, οἱ βδελυσσοῦμοι κρίμα, καὶ πᾶν τὰ ὄρατα διασφραγισθέντα, μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν. ἀλλὰ τί το δικαίον κρίσιν κρίνατε. ὅσα γὰρ ἀνθρώπων πρὸς ἀπολογῶνται. μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν. ἀλλὰ τί το δικαίον κρίσιν κρίνατε. τί τὰ χεῖλη πρὸς συκοφαντῶν κινεῖτε; τί τὸν γλῶσσον πρὸς διαστρέφουσιν ὀξυῖα; τί τὸ σῶμα κατ' ὄψιν ἀνθρώπων χαλκεύετε; οὐκ ἔστι πᾶν ὑμῖν, ὅτι καὶ πρὸς ἄλλοθεν δεῖ ὑμᾶς δικίω εἰσαρχεῖσθαι; τί τὸν ἀβύσσον τέρπετε, καὶ ἑαυτοὺς κατακρίνετε; μὴ κρίνε-

Aterficere? Nonne Moyses dedit vobis legem? Et nemo ex vobis facit legem. Iudæi porro ad Dominum: Itane non facimus legem? Nonne ideo te volumus interficere, quia solus sabbatum, adstringendo paralyticos, ac cæcis reddendo visum? Ain' non facere nos legem? Dominus verò ad eos: Non est hoc legem facere; sed legem violare. Si enim, inquit, circumciditis hominem in sabbato, ut non solvatur lex Moysi, mihi indignamini, quia totum hominem in sabbato sanum feci, cæcaque rationalis animæ facultatis ostiola aperui? Quid operæpretium magis, ò Iudæi, circumcidere carnes, an dissoluta membra adstringere? amputare præputium, an animam à peccatis liberare? acuere gladium, an cæco visum dare? Iniquum concilium cogere, an orbis terræ gratiam augere? Si hominem circumciditis in sabbato, ut non solvatur lex, mihi indignamini, quia hominem totum sanum feci in sabbato? Nolite iudicare secundum faciem; sed iustum iudicium iudicate. O res mirabiles! Deus, ipse de se dicit hominibus; Iustum mihi iudicium iudicate. Suos ipsius hostes, miraculorum suorum iudices asciscit ac prouocat, dicens; Nolite iudicare secundum faciem; sed iustum iudicium iudicate. Non velut in Sufannâ infontem condemnate: Ego siquidem illic quoque Daniele m sufficitau, vt & reos puniret, & innocentem absolueret. Nolite iudicare secundum faciem; sed iustum iudicium iudicate. Ne me velut Nabuthe, iniquè lapidaueritis, vt ne iustâ iniquitatis mercede, vestro se meretrices, velut Achab illius, lauauerint sanguine. Nolite iudicare secundum faciem; sed iustum iudicium iudicate: Semper enim sinistrè iudicatis; nūc saltem iudicate iustè. Nonne vobis impropers Propheta dicebat: Audite hæc duces domus Iacob: & reliqui domus Israël; qui abominamini iudicium, & omnia recta peruertitis. Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate. Quippe, peribunt ossa eorum qui hominibus placent. Nolite iudicare secundum faciem; sed iustum iudicium iudicate. Cur labia mouetis ad calumniam? Vt quid linguam ad deferendum ac accusandum acutis? Vt quid os aduersus infontem exercetis? Nonne dixi vobis, exigendam etiam de verbo otioso rationem? Quid diabolium delibatis, ac ipsi vos damnatis? Nolite iudicare.

καὶ οὐκ ἔστι

Dan 13. v. 45

3. Reg 21. v. 13 & 22. v. 38.

Mich 3. v. 9.

Psal. 52. v. 7.

Matth. 12. v. 16.

ἡ δὲ ἐν ἑκάστῳ [ὡρεῖται] ὁ ἔσθρος τῆς θανάτου, καὶ ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ ὥρα, καὶ πῶς δεῖ ἀποθανεῖν· καὶ οὐχ ὅτι τὸ ἐστὶν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸ ἄριστον ἵατρικῶν βοήθησιν ἐπισημαίνουσα, ἵνα θάνατον ὀλιγοῦ ἐπιπέσει. ἀλλὰ τὸ πλεονεξία, λιμνῆς ἐπιπέσει, καὶ ἄφρον ὡραφυλαγῆσθαι. ἀλλὰ τὸ καὶ ὀδοιποροῦντες, τοῖς ληστῆσι τοῖς ἐκ κλίνομεν. ἀλλὰ τὸ πολεμεῖν παρὰ τὸ ἐχθροῖς παρὰ βλαβήσιν, καὶ θυροῖς συμπλέκωμεν, ἔβελήσιν ὀδοῦμεν, καὶ ποιμασίαν ἐγείρωμεν, καὶ οὐχ ὅτι τὸ ἐστὶν ἀφ' ἑαυτοῦ πινά. ἄλλως δὲ, ἀλλὰ τὸ ΚΑΙΝ βδελυγῆσθαι, εἰ ὡρεῖται τὰ Ἀρελ πινούτω ἔσθρα θάνατος. ἀλλὰ τὸ καὶ τοῖς φονεῖς φονεῖσθαι, εἰ ἡρεῖται ἐκείνοις οὕτω θανεῖν. ἀλλὰ τὸ καὶ παρὰ σπουδῆσθαι πολυεπίαν ἐστὶν δέξασθαι, ἔ μὴ ἐμπιστῆν εἰς πειρασμόν. οὐχ ὅτι ἀληθῆς ἐστὶν ὁ διασώτης Χεῖρος ὁ εἰρηκῶν παρὰ τῆς πινού. μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτὸν, καὶ δεῖξω αὐτῷ ὅ σωτήριόν μου; καὶ πάλιν· ἐπιπέσει με ἐν ἡμέρῃ θλίψώς σου ἔξελθῶ με, ἔ δὲ δάσεις με; ὅτι ἴσθαι γὰρ σαφῶς ἐκ τῆς ἔσθρας ἡμῶν ἡ ἀναγνωσῆσθαι ἐν τῆς παρὰ τῆς ἔσθρας ἡμῶν, ὅτι ὁ κορυφαῖος τῆς ἔσθρας Πέτρος, ἐν θλίψῃ τὸν κύριον ἐπιπέσει, ἡμῶν ἐν τῇ φυλακῇ, τῆς παρὰ αὐτῶν βοήθειας ἐτύχε; μόνον γὰρ ἐβόησεν ὁ μακάριος Πέτρος ὡς ὁ κύριος ἐφώθη ἄγγελον πέμπων· ὁ μεγάλης βουλήσθαι τῆς παρὰ τῆς ἀγγέλους, τῆς Πέτρος τῆς φυλακῆς ἐφώησεν, ὡς καὶ τῆς πειρῶν πινῶν τῆς κέμνον ἐδρόσθαι. εἰς γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς κύριος, ὁ κακῆ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ ῥέστα δεῖξας, καὶ ὡς τὰ δεσμά ἀφ' ἑαυτοῦ ἔξασθαι. ὁ κακῆ τῆς εἰρήνης σιωπῆσθαι, καὶ ὡς τῆς ἀσέβας ἀφ' ἑαυτοῦ ἔξασθαι. ὁ κακῆ τῆς Ναβουχοδονόσορ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ὡς τῆς Ἡρώδης πατάσθαι. ὁ κακῆ τῆς βαυλοῦσι συγκαύσθαι, καὶ ὡς τῆς Ἰουδαίους ἀφ' ἑαυτοῦ ἔξασθαι. τίς δὲ καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναγνώσεως. ἀναγνώσειον τὰ μὲν παρὰ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ· τὰ δὲ ἐν ἑτέρῳ κατὰ ταμείσθαι. ἡμεῖς γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς συγκαυφῆσθαι Λουκᾶ λέγοντος· κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τῆς χεῖρας κακῆσθαι πινῶν τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ κλησίας. ἀφ' ἑαυτοῦ δὲ Ἰάκωβον τὸ ἀδελφὸν Ἰωάννου μακαίρα. ἰδὼν δὲ ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς Ἰουδαίους, παρὰ τῆς συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ὃν καὶ πινῶν, ἔθηκε εἰς φυλακῆν, παρὰ τῆς τεσσάρων τεσσάρων γραπῶν φυλακῆσθαι αὐτὸν, βουλομένης μὲν ὁ πάσθαι ἀναγνώσειον αὐτὸν παρὰ τῆς ὄντως ἐορτασθαι σήμερον·

A enim cuique definitus est modus mortis, diesque, & hora, & ut sit moriendum; quorsum infirmi medicam asciscimus opem, ut mortem, rem molestam, amoliamur? ut quid verò nauigantes, inquirimus portus, & ac sidus obseruamus? Ut quid & agentes iter, infesta latronibus loca declinamus? Cur item, dum ad pugnam aduersus hostes instruimur, & galeas concinnamus, & acuimus tela, murorumque munitiones excitamus, siquidem fieri nequit, ut vllus effugiat? Præterea verò, ut quid abominamur Caïn, siquidem id genus mortis Abelò definitum erat? Ut quid verò etiam homicidas necamus, siquidem quos occiderunt, ita mori oportebat? Ut quid item multos precamur annos, & ut ne incidamus in tentationem? Nonne ideo quia verax sit Dominus, cùm de fideli dixit, *Longitudine dierum replebo eum; & ostendam illi salutare meum?* Ac iterum. *Inuoca me in die tribulationis tue, & eruam te, & honorificabis me.* Nonne ex lectis nuper ex Actis Apostolorum, liquidò scimus, Apostolorum principem Petrum, cùm in carcere positus Dominum in tribulatione inuocasset, fuisse ab eo adiutum? Ut enim tantùm clamauit B. Petrus, statim mittens Dominus Angelum de cælo, ipse *magni consilij Patris Angelus*, Petri carcerem illustrauit, quomodo olim trium puerorum caminum ceu affusore temperarat. Vnus quippe ac idem Dominus est, tum qui illic carbones in rosas conuertit; tum qui hîc vincula dirupit. Qui, inquam, & illic confregit statuam; atque hîc, impietatem dissipauit: Qui & illic Nabuchodonozorem pudore affecit; atque hîc Herodem percussit. Qui denique, & Babylonios illic concremavit; atque hîc Iudæos in captiuitatem dedit. Quodnam verò etiam est lectionis initium? Quippe operæpretium est, ut alia quidem proponamus; alia verò, in tēpus aliud recondamus. Audisti nimirum nō ita pridem dicentem scriptorem Lucam: *Eodem autem tempore, misit Herodes Rex manus, ut affligeret quosdā de Ecclesiā: Occidit autem Iacobum fratrem Ioannis, gladio. Videns autē quia placeret Iudæis, apposuit ut apprehenderet & Petrum: Quem cum apprehēdisset, misit in carcerē, tradens quatuor quaternionibus militum custodiendum, volens post Pascha producere eum populo. Festā reuerā agimus lucem, quando non Dominicos*

9

Pfal. 90. v. 16.

Pfal. 49. v. 15.

Ifai. 9. v. 6. Dan. 3. v. 50.

Act. 12. v. 1.

tantum, sed & Martyrum agones con-
 tuemur. Iugulatur Iacobus, Petrusque
 carceri mancipatur, ac Ecclesia preca-
 tur; dirumpunturque vincula, ac dia-
 bolus diffecatur. Impletur Iudæorum
 Pascha, nec inuenitur is, qui quæritur.
 Herodes, 10 morti custodes addicit, ac
 Petrus miraculū prædicat. Porta ferrea
 aperiebatur, nec Iudæorū cor patefice-
 bat. *Eodem tempore misit Herodes rex manūs.*
 Quonā tempore? Quo nimirū, regale 11
 Christi nomē, claudis gressum largieba-
 tur; semicinthis, fugabat morbos; um-
 bris, velut spongiā febres abstergebat;
 Martyrum plestebat coronas; quo Iaco-
 bū coronā decorauit martyrij; eo stre-
 nuum seruabat athletum Petrum. *Per id
 tempus, misit Herodes rex manūs.* Quodnā
 tempus? Cūm utique simulacra, basi
 deiecta ruerent, nec idola possent illu-
 dere: cūm altaria effoderētur, iisq; effo-
 sis sacerdotes plangerēt: cūm spiritibus
 pythoibus os obstrueretur, amuletorū
 q; veneficia abiicerentur. *Per id tempus,
 misit Herodes Rex manūs.* Quodnā tem-
 pus? Quando Synagoga dissoluebatur,
 & Ecclesia adstringebatur: quādo lega-
 libus addicti, consilij inopes erāt, Christi
 autē Apostoli abundabant: quando car-
 nis circuncisio minuebatur, cordis verò
 signaculū augebatur: quando cessabant
 azyma, ac florebat cœlestis panis: quan-
 do 12 septem ellychniorum cādelabrum
 extinguebatur; cruxque duodecim il-
 lustris radiis accendebatur. *Per illud
 tempus, misit Herodes rex manūs, ut af-
 fligeret quosdam de Ecclesiā.* O regis pru-
 dentiam; quin verò tyranni facinus!
 Quis rex iste? Qui nimirum non est in
 manu Dei, sed in voluntate diaboli. Sic-
 ne, Herodes, Petrū festinas interficere?
 Quamobrem verò? Num fortè tyran-
 nidem molitus est? Num enim verò pa-
 rauit diadema? Num purpuram accepit?
 Num rei familiaris thesauros auxit?
 Num milites mercede conduxit? Num
 vrbes fortes excitauit? Petrus, nudus
 est egenusque, quod spectat ad terrena.
 Dereliquit paterna ipsa reria, ac pisca-
 toriam scapham, spreuitque piscium
 capturam. Obsecutus est Christo pro
 nobis factō pauperi, dicenti: Nolite
 possidere æs, aut peram, aut sacculum,
 neque duas tunicas. Quorsum, ô Hero-
 des, Barbaros relinquens, Apostolos
 occidis? Cur omiffā murorum expu-
 gnatione, Ecclesiā perfodis? ut quid ex-
 tendis manūs, non ut tyranni castella

Α ὅτι οὐ μόνον δεσποτικῶς, ἀλλὰ καὶ μάρτυ-
 ρικοῖς ἀγῶνας θεωροῦμεν. Ἰακώβος σφάζεται,
 καὶ Πέτρος φυλακίζεται, καὶ ἡ ἐκκλησία παρεστέ-
 χεται, καὶ τὰ δεσμὰ διαρρήγνυται, καὶ ὁ διάβολος
 διεσπάζεται. Ὁ πάρα τῶν Ἰουδαίων πεπλήρωται,
 καὶ ὁ ζητούμενος οὐχ ἀρίσκειται. Ἡρώδης τοὺς
 Φύλακας κατακρίνει, καὶ Πέτρος ὁ θαῦμα κα-
 ταπέλλει. σιδηρὰ πύλη λύοιγεται, καὶ ἡ Ἰερουσαλήμ καρ-
 δία ἔκατι λυοιγεται. κατ' ἐκείνους τ' χαρὸν ἐπέβα-
 λεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας. ποῖον χαρὸν.
 καθ' ὃν ὁ βασιλικὸν τῶ πατρὸς ὄνομα, χωρὶς ἰσχυροῦ.
 δρόμον ἐλαττοῦσε. σιμικληθῆτος, νόσους ἐφυλάδδουσε.
 σικαῖς, πυρετοῖς ἀπεσπάζει. μάρτυρικοῖς φεφάνης
 σωέπελεκεν. Ἰακώβον φεφάνω μάρτυρικοῦ κατε-
 κόσμησε. Πέτρον παλαιστῆν γυμναῖον ἐφύλαττε. καί
 ἐκείνους τ' χαρὸν, ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς
 τὰς χεῖρας. ποῖον χαρὸν ὅτε ξόανα τ' βάσεως ἐ-
 πιπῶν, καὶ εἰδωλὰ χλυδαζέιν ἐκείνους ὅτε βωμοὶ
 αἰεσκάπτοντο, καὶ ἱερεῖς ἐκόπτοντο. ὅτε ἐξασπρί-
 μωτοι ἐφίμωτοι, καὶ πατρίων μαγνημῶν ἐρ-
 ρίωτοντο. κατ' ἐκείνους τ' χαρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώ-
 δης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας. ποῖον χαρὸν. καθ'
 ὃν ἡ σωμαγωγὴ διελύετο, καὶ ἡ ἐκκλησία ἐσφί-
 γετο. καθ' ὃν οἱ νομικὸι ἠπόρευον, καὶ οἱ ἀπό-
 στολοι ἠυπόρευον. καθ' ὃν ἡ πατριότης τ' ἀφῆκε
 ἐμειοδοτο, καὶ ἡ σφραγὶς τ' καρδίας ἐπληθύνετο.
 καθ' ὃν τὰ ἀζυμα ἐφθίνει, καὶ ἄρτος ὁ ἐπουραν-
 ῖος ἕωθη. καθ' ὃν ἡ ἐπιτάμυξος λυγρία ἐσβέν-
 νυτο, καὶ ὁ δωδεκάκτινος σωρὸς ἀνῆπτετο. κατ'
 ἐκείνους τ' χαρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς
 χεῖρας, κακῶσά τινος τ' ἀπὸ τ' ἐκκλησίας. ὁ βα-
 σιλεὺς φεφάνης: μᾶλλον δὲ τυραννοῦ ὅτι χεῖρῶν.
 ποῖος βασιλεὺς ὁ μὴ ὢν ἐν χειρὶ τ' Θεοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ
 βελῆ τ' διαβόλου. Πέτρον ἀπειδὴς φοροκλήθησεν, ὁ
 Ἡρώδης; ἀφῆκε. μὴ γὰρ αὐτορσίαν ἐμελέτησε; μὴ γὰρ
 ἐξέδημα κατεσκύλασε; μὴ γὰρ πορφύραν ἐξή-
 σατο; μὴ γὰρ ἡσαυρὸς κτισμάτων ἐπληθύνε; κατ'
 ἐκείνους τ' χαρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς
 χεῖρας; γυμνὸς καὶ ἀπορὸς ὑπὲρ χεῖρ' ὁ Πέτρος ἐν τοῖς
 σωματικῶν. κατέλιπε ἔπε πατρῶα δικτυα, ἔπε
 ἀλιθιτικῶ σκῆφω, καὶ τῶν ἰσχυρῶν ἀγῶνας κατε-
 φεφάνησεν. ἐπέδωκε τὰς δι' ἡμᾶς πτωχεύσαντι Χει-
 ρῶ λέγειν, μὴ κτήσασθε χαλκόν, ἢ πῆραν, ἢ
 βαλάντιον, μηδὲ διπλοῦν χιτῶνα. ὁ Ἡρώδης, πῶ
 τοῖς βαρβαροῖς καταλιπῶν, τοῖς ἀποστόλοις κατασ-
 φάτῆς. τί τοιοῦτα μάχης ἔργων, τ' ἐκκλησίαν δια-
 ρύτῆς. τί τὰς χεῖρας ἐκλείψῃς, ἔχῃνα τυραννοῦ κώμην

10

11

Act. 3. v. 6.

Act. 19 v. 12.
Act. 5. v. 15.

Act. 16. v. 16.

12

Prou. 21 v. 1.

Matth. 10.
v. 9.
Mar. 6. v. 8.
Luc. 9. v. 3.
& 10. v. 4.

καπάρης, ἀλλ' ἵνα θυσιασθῆιον τῆ βασιλέως ἐρέ-
 ης. κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἐπέβαλεν Ἡρώδης
 ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας, κακῶσά πινας τῆν ἀπὸ τῆ
 ἐκκλησίας. ὡ χεῖρες Ἡρώδου εἰς παροσθελῶ
 μὴ ἐκτεινόμεναι, ἀλλ' εἰς ὁ κτεῖναι δίκαιον ὄπλι-
 ζόμεναι. αὐταὶ γὰρ αἱ χεῖρες ὡς ἴτε, καὶ τῆ εἴλου τῆ
 ἐκκλησίας ὡπλίωσθον. ταῦτ' εἰς τὰς χεῖρας θεω-
 ρήσας ὁ Γ' ἔτος, ἐβόα καὶ παροσθῆτο ἐν τῆ φυλακῇ,
 πὰ τῆ Δαβὶδ ῥήματα λέγων· μὴ σιωπολέσης
 μὲν ἀσέβων τῆ ψυχῶ μου, καὶ μὲν αἰδραὶν αἰμά-
 των τῆ ζωῶ μου, ὡν ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι· ἢ δὲ εἰ
 αὐτῆν ἐπλήσθω δώρων. εἰ μὴ γὰρ μισθὸν ὁ Ἡρώδης
 παρὰ Ἰουδαίων ἐλάμβανεν, οὐκ αἶ δ' φάσανον
 τῆ π' ἀνομίας ὡξωεν, Ἰακώβον ἀνελθὴν μαχαίρα·
 ἔπεσον δὲ οὐκ ἀλύσειν οὐκ αἶ σιωέθησε, βυλό-
 μνος αὐτὸν μὲν ὁ πάρα ἀναγαγεῖν τὰ λαῶ. ὡ
 πάρα Ἰουδαίων, αἰ μεταξὺ αἰμάτων ἀγῶων μι-
 γνύμενον. τῆ δεσπότην Χριστὸν παρὰ ἐσά-
 ρωσθον τῆ μαθητῶν αὐτῆ Γ' ἔτος, μὲν ὁ πάρα ἀε-
 λθὴν ἐβόλοντο. ὡ πάρα ἀγαθόν. ὡ σιωαγωγῆ αἶμα
 τεκυσίας φίλη. καλῶς ὁ Σολομὼν ἐκ πολλῶν
 τῆν χρόνων τῆ τῆ Ἰουδαίων σιωαγωγῶν βδελυ-
 ρθὸν παροσθῆρθε. ἔπειτα; ὡς ἀλλοτείων αἰμά-
 των ἐκλύσειαι. βυλόμνος αὐτὸν, φησὶ, μὲν ὁ πάρα
 ἀναγαγεῖν τὰ λαῶ. ἔπειτα δὲ μὴ ἐν τὰ πάρα. ἴ-
 μσοι δὲ τὴν τὴν ἑορτῶν τῆ πάρα. ὡ πρὶν ὕβρεως
 πεπληρωμένη. εἰ ἔκ ἔξον ἐν τὰ πάρα φονεῖσαι,
 μὴ δὲ δῆσητε ἐν τὰ πάρα. τὴν μὲν ἑορτῶν δοκεῖτε
 πρῶτον, τῆ φόνον θυσιασθῆοντες. ὁ θῶμα δὲ κατέ-
 χετε, καὶ θῶεν οὐ νομίζετε; ὡ βύσεια κατακρί-
 σῶς πεπληρωμένη. μᾶλλον δὲ, ὡ π' ἀνομία, ἀρε-
 τῆ δὲ εἰς τὴν πινῶν φυλακῶν μὴ ἐκθῆν ἀρχῶ
 λαβοῦσα, ἔτελος βύρειν οὐκ ἐπιζητῆσα. ἢ γὰρ οὐκ
 ἴσμεν, ὅτι πολλάκις πινὲς τῆν ἐν διωταεῖα ἐξετα-
 ζόμεναι, αἰδῶθων πῖνα ἐν φυλακῇ δημοσία κα-
 τακρίσεισθε, μόνον ἐπισητῆ ὁ ἴμιον πάρα, βύθῶς
 δῆθεν τῆ δημοσίας φυλακῆς ἀπαλλάττοισιν, ἐτέραν
 φυλακῶν χαλεπωτέραν ἐπινοοῦντες· ἢ πρὶν ἑαυ-
 τοῖς φυλακῶντες, καὶ λιμῶ ἀγχιοντες· ἢ εἰς τῆ οἰ-
 κον τῆ ἐκβιασθῶ συγκλείοντες τῆ ἀκέρεσα κεχι-
 νόπος μὴ σιωραῶντες, ὅτι τῆτο οὐκ ἐστὶ τὴν ἑορτῶ
 πρῶτον, ἀλλὰ τῆ δεσπότην Χριστὸν ὑβείσαι. ἴ-
 λεις ἑορτάσαι; τῆ συνοφθῆσις ἐλευθέρωσον τῆ σῶ-
 δουλὸν σα. τότε γὰρ πῖς κῶεως ἑορτάζει· οὐχ ὅτε
 σπικὸν σολῶ ἐγκυνίσει, ἀλλ' ὅτε πεθλιμῶν
 ψυχῶν ἐλευθέρωσι. τὰ δὲ Θεῶ χάρις, εἰς τοῖς
 αἰῶνας τῆν αἰῶνων· Ἀμήν.

A occupes, sed vt Regis altare euertas? Per
 id tempus, misit Herodes rex manus, vt
 affligeret quosdam de Ecclesiâ. O manus
 Herodis non extentæ ad preces, sed ad
 interficiendum iustum armatæ! Hæ
 quippe manus, vt scitis, armatæ sunt
 aduersus Columnam Ecclesiæ. Manus
 has contemplatus Petrus, clamauit ac
 precatus est in carcere, Daudicis ver-
 bis dicens: Ne perdas cum impiis ani-
 mam meam, & cum viris sanguinum vi-
 tam meam: in quorum manibus iniquita-
 tes sunt, dextera eorum repleta est mune-
 ribus. Nisi enim Herodes à Iudæis mer-
 cedem accepisset, haudquaquam ini-
 quum ensem in Iacobi necem acuisset;
 nec duobus pariter catenis Petrum vin-
 xisset, volens post Pascha producere
 populo. O Iudaicum Pascha, innoxiiis
 semper sanguinibus commixtum! Do-
 minum Christum ante Pascha cruci
 affixerunt; Petrum eius discipulum, post
 Pascha occidere voluerunt. O Pascha
 immundum! O Synagoga sanguinum
 amans! Benè olim iam Salomon, Iudæo-
 rum Synagogam abominabilem ap-
 pellauit. Quorsum vero? Quia haustrix
 fit alienorum sanguinum. Volens, in-
 quit, post Pascha producere eum populo.
 Quidni verò in Pascha? Nimirum, so-
 lemmitati Paschali honorem habent. O
 plenum contumeliâ honorem! Si non
 licet in Pascha occidere, nec in Pascha
 vinxeritis Equidem videri vultis hono-
 rem habere solemnitati, qui cædem the-
 faurizetis; tenetis vero victimam, nec
 vos maculare putatis? O pietatem dam-
 natione plenissimam! Potius verò, im-
 pietatem nonnullorum adhuc studiis
 obseruatam! quæ nimirum inde sum-
 psit exordium, nec interim quarit in-
 uenire finem. Non enim nescimus, vt
 non rarò constituti in magistratu,
 reum quendam in custodiâ publicâ con-
 clusum tenentes, vbi tantum pretio-
 sum Pascha imminere cognouerint, sta-
 tim è publico carcere liberet, molestio-
 rem carcerem alium excogitantes; qui
 vel custodiant apud seipfos, ac fame
 enecent; vel in exactoris, infatiabili-
 ter inhiantis, domo concludant; non
 intelligentes, non eò haberi honorem
 solemnitati, sed Christo Domino iniu-
 riam fieri. Vis festum agere? Conferuum
 tuū libera à malâ criminatione: Sic enim
 quis verè diem festum agit: non quan-
 do stolam sericam nouâ mutat, sed cum
 animam afflictâ liberauerit. Deo autem
 gratia, in sæcula sæculorum: Amen.

Psal. 25. v. 10.

13

14

15

Ad Orationem Leontij Episcopi Neapolis Cypri in diem Mediapent.

Leonitij plures fuere, iique Episcopi, excepto Leontio Byzantino, qui ipse nobilis scriptor, præter alia, etiam ipso hoc argumēto scripsit Orationem, quã damus. Noster hic Leōtius, constanter Neoapoleos Cypri Episcopus legitur, citaturq; eo titulo in 7. Synodo act. 4. relato eius loco pro sacris Imaginibus luculentissimo: post quem recitatum, sic de eo Constantinus Constantiæ Cypri Episcopus, tanquam de Gentili suo. *ὁ δὲ ἀναγνωστὴς πατήρ, ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῆ Κύπρου ἰεσοῦρεπῶς διέφερε: καὶ πολλὰ ἐγκώμια ἔ πανηγυρκοῦς λόγους αὐτῷ ἐχρῆσεν. μὴ ἂν καὶ εἰς τὴ μετεμόρφωσιν τῆ σωτήρος ἡμῶν. σωτηρίας ἡμεῶν ἢ ἔ βίον τῆ ἀγίας Ἰωάννης ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τῆ ἐλεημονος. ἐπὶ μὲν ἔ τῆ ὁσίῃ Συμεῶν τῆ σαλοῦ, ἔ ἐπερὰ ἴνα. ἔ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτῷ ὀρθόδοξος γνωρίζεται. ἡμεῶν δὲ καὶ τοῖς χρόνοις Μαυριτίου τῆ βασιλείας. Hic, qui lectus est Pater, in unâ urbium Cypri decore sacratissimo claruit, & multa præconia & festinos sermones eius habemus: cum quibus est etiam sermo eius in Transfigurationem Saluatoris nostri, &c. Floruit autem temporibus Mauritij Imperatoris. Baron. an. 594. num. 3. prouocans ad 4. illam Act. secundæ Synodi Nicænæ, ita de Leontio. *Quisnam alius res gestas sub Mauritio persecutus sit, habes ex Actis Nicani posterioris Concilij. Nempe S. Leontium Constantiæ in Cypro Episcopum scripsisse tribulationes, quas his temporibus Ecclesia Dei passa est: sed hæcenus incomperatum nobis opus, vel excidit, vel later incognitum.* Ita Baronius putat collegisse è veteri versione, in quâ sic habetur; *Præterea beati Simeonis, turbationesque propter Christum circa ea tempora in Ecclesiâ factas.* Putem ego noua hæc, glossam esse ac paraphrasim τῆ σαλοῦ. quod Græca Simeonem appellant, redditque Anastasius, *Simeonis simplicis*: velut nimirum fatui, ac emotæ mentis hominem agentis, qualem etiam illum illius vita prodit, quam habet Surius r. Iulij, ac quibus eâ die adscriptus habetur, Romanæ Ecclesiæ tabulis: proindeque frustra Baronius Euagrii continuatorem quærit, Leontium Constantiæ Cypri, quique tribulationes, siue potius turbationes propter Christum in Ecclesiâ Mauritij annis posterioribus ac deinceps factas, scribat. Nam quæso, quænam tunc in Ecclesiâ factæ tribulationes, ac turba-*

ationes propter Christum, ac Christi odio, Christianissimo Imperatore Mauritio? Atque vt dandum aliquid malo Interpreti, referrent hæc tempora S. Simeonis, quem vitæ auctor ponit claruisse sub Iustiniano. Quod item Baronius Constantiæ Episcopum facit Leontium, error est, malè confusa Sede interloquentis Constantini, cum Sede Leontij, de quo is interloquitur. Planè, vt nouisset Constantiæ Episcopum, suumque in eâ Sede decessorem, non dixisset, *in unâ urbium Cypri*: sed potius, in ipsâ Constantiâ, in quâ sum Episcopus, vel quid simile. Nihil Constantiæ cum Neapoli: illa, Salamis, siue Salamina, ac nouissimè Famagosta; hæc nostro Lusignano, *Nemofia*, vel *Lemonce*: Græcis, *Lemise noua*. Hæc obiter exsufflandis, tot sub vnâ ferè periodo contentis erratis.

Ad Orat. Leontij Presbyteri C P. in diem Mediapentecostes.

Multi videantur fuisse Leontij, iique Byzantini. Extant Leontij Monachi Byzant. opusc. tom. 4. Bibl. PP. vbi eius epocha consignatur sub Iustiniano. Suidas Leontium quendam Byzant. laudat sub Zenone, eundemque Monachum: Fortè verò fuerint idem Leōtius, vti etiam noster, qui ex Monacho factus sit Presbyter C P. Vt vt sit, opus est eruditum, stylo claro ac terfo, ac planè dignum quod iuris publici fiat. Iam satis ad Canonem Andree Cret. vt non sit opus hîc plura congerere, de illâ celebritate ignotâ Latinis.

1. *Fuimus liberati.* Necessè fuit sarcire textum mutilum, adiectis iis quæ clausa damus; ita suadente coniecturâ, ac serie totâ exigente.

2. *Nefarium draconem.* τὸ φουρόντα δράκοντα. Accipio αὐτὸν τῆ, κατηγερούμνον, & vt est vox forensis.

3. *Illam Dei celebritatem colit.* ἐπέμνω θεολογῆν. Velut præcipua quædam theophania, ac quorum maximè sacramento; diuinitas Christi apparuerit: *Nam esse crucifixus est ex infirmitate, sed vixit ex virtute Dei.* 2. Cor. 13. ex suâ nimirum, qui seipsum suscitauerit. ταύτην νεορολογῆν, *Dominicam colit solemnitatem*, quâ præcipuè Spiritus sanctus, Dominus probatus

fit, sic sua distribuens per auctoritatem, 1. A Cor. 12. Sunt hæc noua, sed subtilia.

4. *Robustum est brachium tuum.* Apud 70. est: οὐ γὰρ εἶ Θεός, ἢ οὐκ ἴσθις. At Aquila: Θεός ἀεὶ, ἰσχυρὸς ἀποκρυπτόμενος. Theod. ἰσχυρὸς κρυφάτος: quod alterutrum voluerit Leontius exprimere. In aliis quoque non ipsa omnino refert verba Scripturæ.

5. *Nonne Salomon.* Nota sunt quæ de Salomonis magiâ à Iudæis circumferuntur; quorum libri magici eius nomine in Hispaniâ conquisiti, Censorum fidei iudicio fuerunt flammis traditi. Sic noster Aimeric. pag. 2. cap. 28. & Pen. ibidem. Delrio lib. 2. quæst. 3. qui & Tritthemij librum *steganographiæ* in eam artem reducit, quem tamen nihil magicum continere deprehenderunt viri doctiores. Sum ego horum ἀμύητος, vt ceu à me iudicare non possim.

6. *Ortygometram.* Ipsa vox Græca, quam & Syxtina retinent: Plinius quoque lib. 10. cap. 23. de coturnicibus: *Aquilone ergo maximè volant, Ortygometrâ duce.* Hefychius, ὀρτυγομήτρα· ὀρτυξ ἰσχυρὸς μέγας. *Premagna coturnix:* intra vtique genus coturnicum: nec enim assentior August. quæst. 62. docenti esse aliud genus auium, quam coturnicibus non vsquequaue dissimile. Nam illud μήτρα, cum aliis quoque apud Aristot. ac alios componitur, nec significat aliud præter perfectionem intra genus illud cui additur, vt bene Petrus Nann. ad cap. 16. Sap. quâ de re Marius ad cap. 16. Exodi. Iansenij expositio, vt sit vox composita ex ὀρτυξ & μέτρα, non congruit.

7. *Collyrium adstrinxit?* ἀπὸ ἐλυσε· lego ἐδυσε. De remediis enim agitur, quæ negat à Christo adhibita curante per virtutem. Est collyrium medicamentum compactum ac coherens, ægris maximè oculis adhiberi solitum. Vide Thesaur. ac passim medicos.

8. *Ad deferendum ac accusandum acuitis.* πρὸς δηλατόρδοσιν· vox barbara: cuius coniugatas ac affines voces affert Meursius ex Egesippo & aliis: ex quibus tamen non habuit, quam nobis hîc Leontius suggerit. Idem medij æui Græciæ est μανδατόρ· Hinc apud Metaph. in vitâ S. Greg. Acrigentini, *mandatores*, 1. accusatores.

9. *Sidus obseruamus.* ἀστρον ὡραφύλατ-

τόρβα. Intelligat stellam polarem, velut antonomasiâ, vt τὸ ἀστρον, sit ἀπὸ τῆς ἀριστερῆς quod Riccardus suspicatur legendum in Orat. Procli in sanctam Deiparam, quam Codex Reg. tribuit Chrysof. ex quo Sauii. edidit. ὁ ἀπὸ τῆς ἀστρον ὡραφύλατ· Explicat ille quid inter ἀστρον & ἀστέρα interfit; et sic ea passim confundantur· ἀστρον est τὸ ζώδιον· tota constellatio: ἀστέρα stella vna.

10. *Morti addicit.* κατὰ κείνη· Vulg. *Iussit duci:* nempe ad supplicium: ἀπάγει· Atrias: *Iussit ad supplicium trahi:* quæ est illius explicatio. Id nullo peccato Petri, sed Herodis sæuitiâ. quem miraculum potius debebat castigare.

11. *Christi nomen.* Χριστοῦ· non πατρὸς· quod nomen absolutè primam personam indicat: Apostoli autem patrabant miracula inuocato nomine Christi. Sic Petrus Act. 3. *In nomine Iesu Christi Nazareni, surge.*

12. *Septem ellychniorum candelabrum.* ἐπτάμυξος· idem videatur atque ἐπτάλυχνος apud Gregor. Deriuatur à μυζάω, seu μυζέω, aut μίζω· tot enim modis exponitur quod est fugere, vt sic dicta sint ellychnia, quod fugendo oleum, inde flammam alant. δωδεκάκωντον σαρῶν velit, ob duodecim Apostolos, quorum crux operâ ac prædicatione mundum vniuersum illustrauerit. Vide Proclum orat. 2.

13. *Ante Pascha.* Iuxta communem illam sententiam, præsertim Græcorum, passi Christi Domini pridie Paschatis, in quam etiam P. Petauius vir doctus Societ. nuper concessit in suo Rationario temporum. An verò id factum sit translatione festiuitatum, vel quia sic pascha contigisset illo anno, alia quæstio est, in quâ nolim morari.

14. *Synagogam abominabilem.* Non occurrit locus, vbi sic Salomon appelleret: nisi fortè auctor ad Pro. cap. 1. alludit.

15. *Constituti in magistratu.* πρὸς τὸ ἐν δυναστείᾳ δεξαζόμερον· Sic can. 16. & 17. Cōcilij Niceni. ὁ δεξαζόμενος ἐν κανόνι· vbi optime 2. versio *Clericus:* cuius solùm ordinatio prohibeatur alieno Episcopo· quâ de re multa diximus in vitâ Basilij. De illâ cōsuetudine educendi vincetos per ferias ac tempus paschale, Chrysofomus hom. in maiorem hebdom. t. 4. Ducxi, & aliâ in Paschatom. 5. eiusdem.

HESYCHII PRESBYTERI ΑΗΣΥΚΙΟΤ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΤ ΙΕΡΟ-

Hierosolymitani Theologi, de Resurrectione Domini nostri Iesu Christi: quodque nullo modo inter se contrarij Evangelista, diuersis modis memoria prodiderint ea, quae acciderunt in Resurrectione Emmanuelis.

σολύμων τῆ θεολόγου, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐὶ οἱ κτ μηδὲν ἐναντιώθεντες οἱ ἀναγγελισαί, διαφόρως τὰ συμβεβηκότα τῇ ἀναστάσει τῆ Εμμανουὴλ ἰσορήσαν.

VANQVAM omnes quidem, dilecti, vt ferè dicam, quam in nocte Dominicâ, commodè congruèque, sacrorum Evangeliorum lectionem de magni Dei ac Saluatoris nostri Iesu Christi resurrectione habuimus, approbent: nonnulli tamen, vtilitatem quidem se sensisse fatentur; sed cum pressius audiuisse putent, turbari se aiunt, quòd Euangelista, de eadem re, non eadem narrent, sed contraria, quæque potius auditorum ad incredulitatem inducant. Cui enim adhibenda fides? Matthæo, qui sero sabbatorum resurrectionem factam esse scribit? an Ioanni, qui hoc ipsum manè, cum adhuc tenebræ essent, accidisse narrat? an Lucæ & Marco; quorum hic, ortum Solis; ille, profundum diluculum, eundem illum articulum temporis nominarunt? Ad solutionem igitur propositi dubij, aliarumque scrutandis iis locis exorientium quæstionum, ab ipso nos, qui resurrexit, Deo, excitari necessum sit, tametsi infirmi sumus, vt. que is ipse, planam claramque adhibeat expositionem. Qui enim lectionis sementem iecit, inque omnium auribus dilatauit, ipse meritò obortarum inde quæstionum rationem reddiderit. Sane verò, hoc quoque præstare conabor, subindeque ex illis ipsis, quæ dubitantes proposuerunt, solutionem inferam.

Non enim sacri Euangeliorum scriptores, Serò Sabbatorum; vel cum maior noctis pars præterisset; vel rursus diluculo; vel denique post emissos lucis radios, Dominum resurrexisse dixerunt: Sic enim contrarietas foret, vt rem vnâ non in vno potius tempore, sed in diuersis accidisse, scriptores memoriæ prodidissent: sed, Mulieres scripserunt, alio alioque temerè tempore venisse ad sepulchrum, non circa eundem articulum temporis: Quomodo enim, quæ venissent multis vicibus?

ANΤΕΣ μὲν ἀγαπητοί, ὡς εἶπεν, ἀποδέχονται πλὴν ἐν τῇ κυριακῇ νυκτὶ κτ' ἡμῶν εἰσηγητῶν ἀρμοδίως τῶν ἱερῶν διαγγελίων ἀνάγνωσιν, καὶ τῆ ἀναστάσεως τῆ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. πνὲς μὲν τοι, ὅ μὲν ἀφελεῖσθαι ὁμοιωροῦσι. πυκνότερον δὲ πως ἀκροᾶσθαι δοκεῖν, παρέχθεσθαι φασί, τῶν διαγγελίων μὴ τὰ ἀσάφειν τῶν ἀσάφειν, ἀλλ' ἐναντία, ἔ τ' ἀκροατῶν μᾶλλον πρὸς τ' ἀπίστῶν ἐνάγοντα. τίνι γὰρ πισυτέον. Μαθητῶν γράφοντι πλὴν ἀνάστασιν, ὅτι γένησθαι ἑβδατῶν. ἢ Ἰωάννη αὐτὸ τῆτο συμβεβηκέναι πρὸς ἑπὶ σκεπτικῶν οὐσις, ἰσορηκῆτι; ἢ Λουκᾶ καὶ Μαρκῶ. τὰ μὲν, ὄρθρου βαθύ. ὅ δὲ, ἀνατολῆν ἡλίου τ' αὐτὸν κερῶν ὀνομασθῆναι; πρὸς οὗν τ' τῆ ὑποκειμένου πρὸς βλήματος λύσιν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν κτ' ἢ ἔξετασιν τῶν ῥητῶν ἀναφορῶν ζητήσεων, διεγρητῶν δὲ πρὸς τῆ ἀναστάντος Θεοῦ, καὶ πρὸ ἀσθενεῖς ὄντας ἡμᾶς, καὶ πλὴν ἐρμηνείαν πρὸς αὐτῶν σαφῆ. καὶ γὰρ ὅ ὅ σπέρμα τ' ἀγαγιώσεως καταβαλλόμενος, καὶ αὐτῶν πλατῶνας ἐν ταῖς ἀποκρίτων ἀκαῖς, δίκαιός ἐστι καὶ τῶν φωτῶν ἐντεθεν ἐρωτημάτων ἀποδοῦναι ἕν λόγον. τῆτο δὲ καὶ ποιῆσαι πειράσασθαι, καὶ ἐξ αὐτῶν ὡν ἐπαπορήσασθαι ἔφασκεν, πλὴν λύσιν ἐπαγαγεῖν.

B C D E

Οὐδὲ γὰρ εἶπον οἱ τῶν διαγγελίων ἱεροῖ συγγραφεῖς, ὅτι ἑβδατῶν, ἢ πρὸς ἡμέρας ἕξι πλείονος τ' νυκτός, ἢ ὄρθρου πάλιν, ἢ μὲν πλὴν τῆς ἡλιακῆς ἀκτῆνος βολῆν ἐγγεῖρθαι τὸν Κύριον. οὕτω γὰρ αὐ' ἐναντιώσεως ἡμῶν, ὅ ἐν πρῶτον τῶν συγγραφεῶν, ὅτι ἐν μᾶλλον, ἀλλ' ἐν διαφόροις ἰσορηκῶν γένησθαι καίτοι. ἀλλὰ τὰς γυναῖκας ἐγραψάν, ἄλλοτε ἄλλως ἐπιπράχμεσθαι τὰς τὰ φῶ, καὶ οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν κερῶν. πῶς γὰρ τὰς διαφόρως ἐλθούσας; πᾶσας δὲ ὁμοίως ἀκμ-

Obiectio acratio questionis.

Math. 28. v. 1.

Ioan. 20. v. 1.

Mar. 16. v. 1, Luc. 24. v. 1.

Eius solutio.

Ed. imp. pon. Reg. 7. 6. 6. 6. 6.

ἀκηκούειν πρὸς τῶν ἀγγέλων πρὸς τῶ σωτῆρας, ὅτι ἠῆρθη. ὅτι ἐστὶν ὡδε μὴ πρὸς τὸν ἄλλον ὅτι πότε. ὡς κατ' ἐκείνῳ μὴ ὁμολοῦναι ὡς ἐ συμφάνως ἢ θείαν νύκτα τ' αἰασάσεως ἡρωδῆος. μηδενὸς δὲ πλὴν ὄραν ὅτισημῶν ἀνδρῶν, πλὴν πᾶσιν ἀγνωστοί, πλὴν τῶ αἰασάντος Ἰησοῦ, καὶ ἔ παρὸς τῶ μόνου γινώσκοντος οὐτὼ τὸν ἴον, ὡς αὐτὸς ἐγνωσται τῶ πατρὶ. καὶ τῶ πνεῦματος τῶ πύττα ἐρδινάδντος, καὶ τὰ βάθη τῶ Θεοῦ. Ματθαῖος γὰρ ἔφη, Μαρίαν πλὴν Μαγδαλινῶν, καὶ πλὴν ἄλλῃ Μαρίαν, ὅψι Ἀββατῶν ὅτι πλὴν ἡδὴ ἐληλυθῆναι τῶ Ἰαφου. ὁσμονί τε γεγνησθαι μέγαν. ἀγγελον δὲ καταβεβηκέναι ἀξουσανοῦ, ὅ μὴ εἶδος, ἀγραπῆ. χιόνι δὲ, πλὴν σελῶν πρὸς ἀπλήσιον. ἵνα τῶ μὴ φοβερῶ καταπλήξῃ τοὺς φύλακας. οἱ καὶ τῶ ἡδὴ ὅτι ἐνεγκάντες, μικροῦ καὶ ἀπώλοντο, κατασάντες [δὲ] τῶ δέει ὡς νεκροί. τῶ Φαυροῦ δὲ, πρὸς ἀκαλέσῃ τῶς γυναικας, καὶ θάρσος ἐμπεισίη, τῶς πλὴν φύσιν διωσῆτοισι καὶ ἀφλαῖς, καὶ πλὴν ἀνάστασιν δι' αὐτῶ τοῦ ἡμάτος ἀναγείλη πρὸς ἡδὴ. ἐπεὶ καὶ τῶ ταν ἡδὴν ἀπέσταλτο. τὸν γὰρ λίθον ἀποκυλίσας, ὄρεν ἐγγηρῶν τὸν Κύριον, καὶ κεκλεισμένον τὸν τάφον, καὶ τῶς σφραγῆσι κατησφαλισμένον, καὶ τῶ σφραγῆσι φεγυρᾶ πεφυλαγμένον, ἀπολιπόντα ἡοπερῆως, ὃν ἔσπον καὶ τῶ θυραν κεκλεισμένων εἶσω ἔδωμάτου ἡρόντος, τοὺς μαθηταῖς ἐπεφοίτησε. ὅτι καὶ ἔλεγε. ὅτι ἐστὶν ὡδε, ἀλλ' ἠῆρθη. μιλύων ὁ ἀγγελος τ' οἰκείας ἀφ' ἑως πρὸς τῶ ματουργείσθαι πλὴν τοῦ σωτῆρας ἀνάστασιν. ἵω ὡς Θεός, ἰδίᾳ διδάμει πληρώσας πλὴν οἰκονομίαν, ἐνήρησεν, ἀφελικῆς συμμαχίας οὐ δεηθείς. εἰ γὰρ τῶτο μὴ ἵω, εἶπεν αὐτοῦ ἐγείρεται, δηλῶν ὅ πρὸς αὐτῆκα γινόμενον. ὅτι δὲ πρὸς ἐγείρει, τῶ πρὸς ἐληλυθῆναι ἡρόντος, ἔφησεν. ὅτι ἐστὶν ὡδε, ἀλλ' ἠῆρθη. καὶ κείνο δὲ ἐκ τούτου δείκνυται σαφῶς, ὡς οἱ ἀπόστολοι κηρύττοντες ὅ διαγγέλιον, ἔλεγον τὸν Χριστὸν ἐγῆρθη κατὰ τοῦ πατρὸς, ἀφ' ὅ τῶ ἀκούοντων ἀσθενῆς, ὅ πρὸς ἀδεκτον τὸν λόγον τῶ τῆ κατασκυλάζοντες. ὁ δὲ ἀγγελος, ὁ πρὸς πλὴν διαγγέλιον πλὴν αἰασάσιν ῥήξας φωνῶν, γυνῶν ὅ ἐκ φάνων, πλὴν ἡοπερῆσάτῃ ἄξοσιαν τοῦ ἀναστάντος ἐβόα. ὅτι ἐστὶν ὡδε, ἀλλ' ἠῆρθη. καὶ ὅ ἐγῆρθη δὲ αὐτὸν κατὰ τοῦ πατρὸς λέγεσθαι, τῶ μὴ ἀκούοντων,

A omnes verò similiter ex Angelis au-
 disse de Salvatore : *Surrexit, non est hic* : non adiecto, quando. Quasi in illâ diuinâ nocte, absque controuersâ, ac omnium consensu, resurrectio quidem acciderit; nemo tamen horam notauerit omnibus ignotam, præterquam, cum Iesu qui surrexit, tum Patri, qui solus ita Filium nouit, vti ipse à Filio cognitus est; ac denique Spiritui, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei. Matthæus enim dixit, Mariam Magdalenam & alteram Mariam, sero Sabbatorum venisse ad videndum sepulchrum: factumque esse terræ motum magnum; atque Angelum de cælo descendisse; cuius aspectus quidem, fulguri; stola verò, niui similis esset: vt terribili quidem habitu perterrefaceret custodes, qui etiam non ferentes aspectum, parum abfuit, vt ne occiderent, effecti præ timore velut mortui: candore verò inuitaret mulieres, naturâque timidis ac meticulosis, fiduciam iniiceret, exque habitu ipso, resurrectionem ingenti gaudio annuncieret. His enim de causis missus fuerat. Reuoluto namque lapide inuenit Dominum surrexisse, clausumque sepulchrum, vt Deum decebat, reliquisse, ac sigillis munitum, militarique custodia ac præsidio tutum; quâ ratione clausis quoque ianuis penetrans in domicilium ad discipulos accessit. Quare etiam ita Angelus: *Non est hic, sed surrexit*: significans ante suum aduentum mirabiliter accidisse resurrectionem Saluatoris, quam vt Deus propriâ ipse virtute dispensationem implens, nullo Angelorum necessario auxilio, operatus esset. Nisi enim hoc ita esset, dicturus erat: Ecce resurgit, id significans, quod in præsentia ac continuo fieret: quia verò iam factum erat, præterito tempore vtens, dixit: *Non est hic, sed surrexit*. Sed & hinc apertè liquet, vt Apostoli, cum prædicarent Euangelium, ob auditorum imbecillitatem, Christum dicerent à Patre suscitatum, eâ sermonem ratione, acceptum ac commendabilem reddentes: Angelus autem, qui primus faustam nunciij resurrectionis vocem rupit, nudam designans, maiestatis plenissimam, Deoque maximè conuenientem, eius, qui surrexisset, potestatem, clamavit: *Non est hic, sed surrexit*. Itaque, quod etiam diceretur resuscitatus à Patre, auditorum quidem,

Math. 28. v. 6.
 Mar. 16. v. 6.
 Luc. 24. v. 6.

Resurgit Dominus clauso Sepulchro.

Ed. Θεω.
 Reg. cum
 Sib.

Reg. ματ.

uti dicebam, disponebat ac moderabatur infirmitatem: eundem tamen, nec alium sensum habet. In quonam enim operatur Pater? Planè in potestate ac virtute propriâ? Quisnâ verò est Patris virtus atque potestas? Nemo alius præterquam Christus. Christus enim Dei virtus est, ac Dei sapientia. Ergo Christus seipsum resuscitavit, quanquam à Patre resuscitatus fuisse dicitur.

I. Cor. II. v. 24.

Cæterum illud ὁ ψὲ σαββάτων. I. Serò sabbatorum, non vesperam significat, quæ est post Solis occasum. Neq; enim singulariter dixit, Serò sabbati; sed pluraliter, Serò sabbatorum. Porrò sabbata totam Hebræis hebdomadam vocare in more positum est. Statim ergo inquit Evangelista, Ἡ ἡμέρα sabbatorum, cum dicendum foret, primo die hebdomadæ. Sic nimirum etiam in communi cõsuetudine utimur, secundam ac tertiam sabbatorum appellantes, secundum ac tertium diem septimanæ. Non ergo dixit serò sabbati, aut vesperè sabbati, ut vesperam illius diei significaret: sed serò sabbatorum, ut quod tardius esset ac longè distans indicaret. Nam & nos aliquando ita loqui solemus, serò temporis, serò horæ, serò vsus, non vesperam, autue tempus quod est à Solis occasu significantes; sed rem tardius quàm vsus, aut tempus postulare gestam, eâ verborum formâ indicantes. Sic ergo illud, serò sabbatorum, hoc significat, quod à præteritâ septimanâ longè ac tardius esset. Quippe impletur quælibet septimanâ, Solis occasu sabbatum excipiente. Sanè etiam cum Matthæus significare vellet articulum temporis multum distantem ad finem expletæ septimanæ, ac velut se ipse exponens, adiecit: *Quæ lucefcit in unam sabbatorum*: velut dicat: In tantum nox tráserat, ut esset tempus gallorum cantus, qui lucem future lucis præcedit. Idcirco etiam eo articulo temporis, non autem vesperâ, quæ sabbatum insequitur, finientes ieiunia, lætari incipimus ac nos oblectare, apud omnes obtinente cõsuetudine, rem comprobate.

Cum hoc ergo tempus esset, Maria Magdalena, ac altera eiusdem nominis, ad sepulchrum venerunt; atque Angelum, qui de cælo descenderat, quo modo iam dictum est, viderunt; cum ille reuoluto lapide sederet super eum: quo etiam inuitante, locum viderunt, vbi fuerat positus Dominus: ac iussæ currere ad discipulos, eisque annunciare,

Solutio Quædragésimæ ieiunij à gallicinio ante diem Paschæ.

A ὡς ἐφίω, ἀκονόμει ὁ ἀσθενές. Ἦ δὲ αὐτὸν ἐχθροῦ, ἔ οὐχ ἔτερον. ἐν τῆν γὰρ ὁ πατὴρ ἐνεργεῖ; ἐν τῆ οἰκείᾳ δυνάμει δηλονότι. τίς δὲ ἐστὶν ἡ δυνάμις τῆ πατρὸς; ὁστέις ἄλλος, ἢ ὁ Χριστός. Χριστός γὰρ Θεοῦ δυνάμις, καὶ Θεοῦ Ἐλεῖα. οὐκ ἐμὲ αὐτὸν ἀνέστησεν ὁ σωτὴρ, εἰ καὶ ὑπὸ τῆ πατρὸς ἐρηγήται λέγεται.

B Τὸ δὲ ὁ ψὲ σαββάτων, οὐ πῶ ἐσπέρον πῶ μὲ πῶ δύσιν τῆ ἡλίου δηλοῖ. ὁστέ γὰρ ἐνικῶς εἶπεν. ὁ ψὲ σαββάτου. Ἄλλὰ πληθυντικῶς. ὁ ψὲ σαββάτων. σάββατα δὲ, τῆ πᾶσιν ἐβδομάδα καλεῖν Ἑβραίοις ἔθος. αὐτῆ γὰρ οἱ διακ. Leg. ὁ γελισαὶ τῆ μᾶ τῆ σαββάτων φασι; δέον τῆ περὶ τῆ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος εἶπειν. οὕτω δὲ ἐν τῆ σιωνηταία κεχρημένα, δολτέραν σαββάτων, καὶ τῆ τῶ σαββάτων περὶ σαββατόντες ἢ δολτέραν καὶ τῆ τῶ τῆ ἐβδομάδος ἡμέραν. οὕτω εἶπεν οὐν ὁ ψὲ σαββάτου. ἢ ἐσπέρας σαββάτου, ἵνα τῆ ἐσπέραν τῆ ἡμέρας ἐκείνης δηλώσῃ. Ἄλλ' ὁ ψὲ σαββάτων, ἵνα ὁ βραδῆν καὶ διεσηκὸς ἐμφυῖ. ἔ γὰρ που ἐ οὕτως ἡμῖν σιωνητες λέγῃ. ὁ ψὲ τῆ χειροῦ τῆ ἀναγέρονας. ὁ ψὲ τῆ ὄρας. ὁ ψὲ τῆ χρείας, οὐχὶ τῆ ἐσπέραν, ἔ τὸν μὲ ἡλίου δυσμας χρονον δηλοῖσιν. Ἄλλὰ ὁ βραδῆν, καὶ κατόπιν τῆ χρείας, ἢ τῆ χειροῦ ἡμέρας, τῆ ἔσπον τῆ μινύοισι. καὶ ὁ ὁ ψὲ δὲ σαββάτων, ὁ πόρρω καὶ βραδῆν τῆ περὶ τῆς ἐβδομάδος δηλοῖ. πληροῦται δὲ ἐβδομαὶ εἰσῆ, τῆς μὲ ὁ σάββατον ἡλίου δυσμας. ἀμέλει καὶ ὁ πολὺ διεσηκὸς τῆ χειροῦ περὶ ὁ τέλος τῆ πληρωταίσης ἐβδομάδος ὁ Ματθαῖος δηλοῖ, καὶ ὡσπερ ἐμινεύων ἐαῶν, ἐπήρα. τῆ ἔπι φωσχοῦση εἰς μίαν σαββάτων. πῆρα χῆκει, φησὶν, ἢ νύξ, εἰς ποσόντων, ὡς ἐπὶ τὸν χειρὸν τῆς τῆ ἀλεξβυόνων βοῆς, ἢ πῆ ὁ φῶς τῆ μελλύοσης ἡμέρας περὶ ἀνακρούεται. ταῦτη τοι, καὶ τῶ χειρῶ ταῦτω, ἔ οὐ τῆ μὲ ὁ σάββατον ἐσπέρα καταλύοντες τῆς ἡμερίας, τῆς διφροσώτης ἀρχόμεθα, τῆς καὶ πῆρων κρατησάσης σιωνηταίας σαμνηροῦσης τῶ περὶ γματι.

C Τὸ δὲ ὁ ψὲ σαββάτων, οὐ πῶ ἐσπέρον πῶ μὲ πῶ δύσιν τῆ ἡλίου δηλοῖ. ὁστέ γὰρ ἐνικῶς εἶπεν. ὁ ψὲ σαββάτου. Ἄλλὰ πληθυντικῶς. ὁ ψὲ σαββάτων. σάββατα δὲ, τῆ πᾶσιν ἐβδομάδα καλεῖν Ἑβραίοις ἔθος. αὐτῆ γὰρ οἱ διακ. Leg. ὁ γελισαὶ τῆ μᾶ τῆ σαββάτων φασι; δέον τῆ περὶ τῆ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος εἶπειν. οὕτω δὲ ἐν τῆ σιωνηταία κεχρημένα, δολτέραν σαββάτων, καὶ τῆ τῶ σαββάτων περὶ σαββατόντες ἢ δολτέραν καὶ τῆ τῶ τῆ ἐβδομάδος ἡμέραν. οὕτω εἶπεν οὐν ὁ ψὲ σαββάτου. ἢ ἐσπέρας σαββάτου, ἵνα τῆ ἐσπέραν τῆ ἡμέρας ἐκείνης δηλώσῃ. Ἄλλ' ὁ ψὲ σαββάτων, ἵνα ὁ βραδῆν καὶ διεσηκὸς ἐμφυῖ. ἔ γὰρ που ἐ οὕτως ἡμῖν σιωνητες λέγῃ. ὁ ψὲ τῆ χειροῦ τῆ ἀναγέρονας. ὁ ψὲ τῆ ὄρας. ὁ ψὲ τῆ χρείας, οὐχὶ τῆ ἐσπέραν, ἔ τὸν μὲ ἡλίου δυσμας χρονον δηλοῖσιν. Ἄλλὰ ὁ βραδῆν, καὶ κατόπιν τῆ χρείας, ἢ τῆ χειροῦ ἡμέρας, τῆ ἔσπον τῆ μινύοισι. καὶ ὁ ὁ ψὲ δὲ σαββάτων, ὁ πόρρω καὶ βραδῆν τῆ περὶ τῆς ἐβδομάδος δηλοῖ. πληροῦται δὲ ἐβδομαὶ εἰσῆ, τῆς μὲ ὁ σάββατον ἡλίου δυσμας. ἀμέλει καὶ ὁ πολὺ διεσηκὸς τῆ χειροῦ περὶ ὁ τέλος τῆ πληρωταίσης ἐβδομάδος ὁ Ματθαῖος δηλοῖ, καὶ ὡσπερ ἐμινεύων ἐαῶν, ἐπήρα. τῆ ἔπι φωσχοῦση εἰς μίαν σαββάτων. πῆρα χῆκει, φησὶν, ἢ νύξ, εἰς ποσόντων, ὡς ἐπὶ τὸν χειρὸν τῆς τῆ ἀλεξβυόνων βοῆς, ἢ πῆ ὁ φῶς τῆ μελλύοσης ἡμέρας περὶ ἀνακρούεται. ταῦτη τοι, καὶ τῶ χειρῶ ταῦτω, ἔ οὐ τῆ μὲ ὁ σάββατον ἐσπέρα καταλύοντες τῆς ἡμερίας, τῆς διφροσώτης ἀρχόμεθα, τῆς καὶ πῆρων κρατησάσης σιωνηταίας σαμνηροῦσης τῶ περὶ γματι.

D Τὸ δὲ ὁ ψὲ σαββάτων, οὐ πῶ ἐσπέρον πῶ μὲ πῶ δύσιν τῆ ἡλίου δηλοῖ. ὁστέ γὰρ ἐνικῶς εἶπεν. ὁ ψὲ σαββάτου. Ἄλλὰ πληθυντικῶς. ὁ ψὲ σαββάτων. σάββατα δὲ, τῆ πᾶσιν ἐβδομάδα καλεῖν Ἑβραίοις ἔθος. αὐτῆ γὰρ οἱ διακ. Leg. ὁ γελισαὶ τῆ μᾶ τῆ σαββάτων φασι; δέον τῆ περὶ τῆ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος εἶπειν. οὕτω δὲ ἐν τῆ σιωνηταία κεχρημένα, δολτέραν σαββάτων, καὶ τῆ τῶ σαββάτων περὶ σαββατόντες ἢ δολτέραν καὶ τῆ τῶ τῆ ἐβδομάδος ἡμέραν. οὕτω εἶπεν οὐν ὁ ψὲ σαββάτου. ἢ ἐσπέρας σαββάτου, ἵνα τῆ ἐσπέραν τῆ ἡμέρας ἐκείνης δηλώσῃ. Ἄλλ' ὁ ψὲ σαββάτων, ἵνα ὁ βραδῆν καὶ διεσηκὸς ἐμφυῖ. ἔ γὰρ που ἐ οὕτως ἡμῖν σιωνητες λέγῃ. ὁ ψὲ τῆ χειροῦ τῆ ἀναγέρονας. ὁ ψὲ τῆ ὄρας. ὁ ψὲ τῆ χρείας, οὐχὶ τῆ ἐσπέραν, ἔ τὸν μὲ ἡλίου δυσμας χρονον δηλοῖσιν. Ἄλλὰ ὁ βραδῆν, καὶ κατόπιν τῆ χρείας, ἢ τῆ χειροῦ ἡμέρας, τῆ ἔσπον τῆ μινύοισι. καὶ ὁ ὁ ψὲ δὲ σαββάτων, ὁ πόρρω καὶ βραδῆν τῆ περὶ τῆς ἐβδομάδος δηλοῖ. πληροῦται δὲ ἐβδομαὶ εἰσῆ, τῆς μὲ ὁ σάββατον ἡλίου δυσμας. ἀμέλει καὶ ὁ πολὺ διεσηκὸς τῆ χειροῦ περὶ ὁ τέλος τῆ πληρωταίσης ἐβδομάδος ὁ Ματθαῖος δηλοῖ, καὶ ὡσπερ ἐμινεύων ἐαῶν, ἐπήρα. τῆ ἔπι φωσχοῦση εἰς μίαν σαββάτων. πῆρα χῆκει, φησὶν, ἢ νύξ, εἰς ποσόντων, ὡς ἐπὶ τὸν χειρὸν τῆς τῆ ἀλεξβυόνων βοῆς, ἢ πῆ ὁ φῶς τῆ μελλύοσης ἡμέρας περὶ ἀνακρούεται. ταῦτη τοι, καὶ τῶ χειρῶ ταῦτω, ἔ οὐ τῆ μὲ ὁ σάββατον ἐσπέρα καταλύοντες τῆς ἡμερίας, τῆς διφροσώτης ἀρχόμεθα, τῆς καὶ πῆρων κρατησάσης σιωνηταίας σαμνηροῦσης τῶ περὶ γματι.

E Τοῦ χειροῦ τοίνω ὄντος τούτου, ἡ Μαγδαλιῆ Μαρία ἔ ἡ ὁμῶνυμος ἐπὶ τῶ φον ἡλθον, καὶ τῆ ἀγγελοῦ τῆ ὄξ οὐρανοῦ καταβεβηκῆτα, τῆ περὶ εἰρημῶν ἐλεῖσιν τῶ ἔσπον, ἀποκυλίσματα τῆ λίθον, ἔ ἐπὶ αὐτὸν κατεζώονον. ὑφ' οὗ ἔ περὶ σκληταίσα, τῶ ἔσπον εἶδον, ὁπου ἐκειτο ὁ Κύριος. ἔ περὶ ἀρεῖσα τοῖς μαθηταῖς δραμεῖν καὶ ἀπαχεῖλαι,

ἔξεληφόσαι ταχὺ τῷ μνήματι, ἔδραμον. καὶ δὴ
 προχούσας παρσαπιδυτήσας ἰησοῦς, παρσεφώ-
 νησε, χαίρετε. Ἐ γὰρ ἔδδ' ὡρθόν τ' ἰωαννῶν ἡμός, καὶ
 πλὴν ἀνάστασιν βίαν ἀγγελιοδύωα παρὰ τῷ ἀπέ-
 λου, καὶ τὸν Κύριον ἰδεῖν, καὶ παρὰ τὴν πρῶτὴν αὐτῶν
 φωνὴν ἀκούσας, ὃ χαίρετε· ἐπεὶ καὶ γυνὴ
 παρὰ τῆ, τῆς ἀπάτης τῷ ὄφειος ἤκουσε, καὶ εἰ-
 δε παρὰ νόμως τὸν τῷ ἀπηγερθυμίου ξύλου καρ-
 πόν, καὶ λήπη κατεδικάζετο. δὲ καὶ παρσακωσῶν
 ὁ σωτήρ καὶ κρατεῖν τοὺς πόδας σιωπερῶρει, ὡς
 παρὰ τῶς ἀποπεσοῦσας καὶ ἀλλοτελωθείσας αὐ-
 τῶ καὶ τοὺς μαθηταῖς πλὴν χαρὰν δὲ ἀπέλλειν ἐκέ-
 λυσε, παρὰ ἀπέλουν ἀδράσι γυνῶνα ἡμέσασθαι
 βουλόμηνος, τὴν λύπης παρὰ Ἀδάμ ἡμορμύω
 ἀφῶκονον· τὰ ἐναντία, ἀφῶ τῶν ἐναντίων ἰω-
 μύνος, παρὰ βουλόμηνος δὲ αὐτῶν, φησὶν, ἀπαρῆλαι
 τοὺς μαθηταῖς, ἰδοὺ πινὲς τὴν κουσαδίας ἐλθόντες
 εἰς πλὴν πόλιν, ἀπήγειλαν τοὺς παρσακωσῶν
 ἀπιδυτα τὰ ἡμορμύα καὶ σιωπαρῆντες μὲν τῶν
 παρσακωσῶν, συμβουλίον τε λαβόντες, παρσα-
 κωσῶν ἰχνα ἀέδωσαν τοὺς παρσακωσῶν, λέγοντες·
 εἰπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτῶν νυκτὸς ἐλθόντες
 ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμαρμύων. καὶ ἐδὴν ἀκου-
 σῶν τῶν ὅτι τῷ ἡγεμόνος, ἡμεῖς παρσακωσῶν αὐτὸν,
 καὶ ὡμῶς ἀμερίμους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες
 παρσακωσῶν, ἐποιήσαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Ἐ διεφημίτη
 ὁ λόγος ἐστὶν παρὰ Ἰουδαίους μέγρη τὴν σήμερον.
 ἡμῶν δὲ ἄλλη Μαρία· τῶν πλὴν δὲ εἶ) πλὴν
 Θεοτόκων παρσακωσῶν ἀκλόουτον, ὅτι μὴδὲ ἀπε-
 λείφθη τῷ πάθος· ἀλλ' ἴσατο παρὰ τῶν παρσα-
 κωσῶν, ὡς Ἰωάννης ἰσόρησεν· ἢ καὶ ἔπαρτε τὰ
 τῆς παρσακωσῶν βίαν ἀγγελιοδύωα, βίση τῆς παρσα-
 κωσῶν οὐση, καὶ καλὰς ἀκουσῶν, ὃ, καὶ
 παρσακωσῶν κρησῶν. ὁ Κύριος μετὰ οὗ· ὃ παρσα-
 κωσῶν τῷ Κυρίου παρσακωσῶν, τοὺς μαθηταῖς
 παρσακωσῶν ἀπήγειλεν. οὐ γὰρ ἡμῶν ἡμῶν μὴ παρσα-
 κωσῶν τῶν οὐτῶ σφῶν οἰκονομητῶν τε καὶ παρσα-
 κωσῶν, εἰ Ἐ ἡπίσησαν οἱ ἀκουσῶντες. ἐπεὶ καὶ
 ἐπετα τῶν πολλὰς τῶν τῶν ἀπαρῆλλομύων
 παρσακωσῶν παρσακωσῶν. οὐ γὰρ αὐτῶν παρσακωσῶν
 παρσακωσῶν, εἰ καὶ ὅτι παρσακωσῶν.

Ἡ δὲ Μαγδαλινη συμπαρσακωσῶν τῆ Θεο-
 τόκῳ, καὶ παρσακωσῶν πλὴν ἀπαρῆλαι ὁμοίως ἐπειρη-
 μύων, παρσακωσῶν πὶ καὶ ἀιδραπίνον. καὶ ὡσπερ ὁ Πέτρος
 παρσακωσῶν Ἡρώδου συλληφθῆς, καὶ ἀφῶ τῶν ἀκλόου τῶν
 ἀλύσεων λυτῶν αὐτῶν, καὶ τὴν φυλακῆς ἐξω γε-
 νόμηνος, καὶ ὅτι παρσακωσῶν βαδίσας, ὡς καὶ πλὴν τῆς

A egresse celeriter è monumento, nuncia-
 cucurrerunt. Itaque currentibus ob-
 uiam factus Iesus, salutauit dicens, *A-*
uete. Etenim par erat, vt primus mulie-
 bris sexus, cùm faustum ab Angelo ac-
 ciperet resurrectionis nuncium, tum
 Dominum videret; primamque ab eo
 vocem illam, *Auete*, audiret; quando
 etiam mulier, prima serpentis obaudi-
 uerat vocem, ac iniquè ligni vetiti fru-
 ctum viderat, pœnâque tristitiæ con-
 demnata fuerat. Quapropter etiam Sal-
 uator adorare permisit, ac tenere pedes,
 tanquam iis, quæ primò descuiissent, ac
 ab eo abalienatæ fuissent: iussitque gau-
 dium annunciarent discipulis; mulie-
 rem, quæ Adamo tristitiæ ministra fuif-
 fet, gaudij viris nunciam esse volens;
 nimirum contrariis contraria curans.
Abeuntibus autem, inquit, *illis*, nun-
 tium discipulis, *ecce quidam de custo-*
dibus venerunt in ciuitatem, & nuncia-
uerunt principibus sacerdotum omnia quæ
facta fuerant. Et congregati cum senio-
ribus, consilio accepto, pecuniam copiosam
dederunt militibus, dicentes: Dicite quia
discipuli eius nocte venerunt, & furati
sunt eum, nobis dormientibus. Et si hoc
fuerit auditum à Præside, nos suadebimus
ei, & securos vos faciemus. At illi, acce-
ptâ pecuniâ, fecerunt sicut erant edocti.
Et diuulgatum est verbum istud apud Iu-
deos, usque in hodiernum diem. Atque
 Deiparam credere consentaneum est:
 quoniam nec à passione quidem abfuit;
 sed *Stabat iuxta crucem*, vt Ioannes me-
 moriæ prodidit; quam etiam decebat
 ea, quæ gaudij essent annunciare, vt
 quæ ipsa esset radix gaudij, ac præclare
 audiuiisset, *Aue gratiâ plena, Dominus*
tecum;) mandatùm Domini exequens,
 omninò discipulus annunciauit. Non
 enim fas erat non impleri id, quod sa-
 pienti aded consilio dispositum fuisset
 atq; præceptū; tamen non crediderunt
 qui audierunt. Nam & sæpe ita accidit
 vt non habeatur fides, ob miraculorum
 quæ narrantur exuperantiâ. Neq; enim
 otiosi permâsissent, siquidē credidissent.

At Magdalena vnâ cum Deiparâ
 abeunti, ac similiter ad annunciandum
 properanti, humanum quid accidit: ac
 sicut Petrus ab Herode comprehensus,
 atque per Angelum solutis vltro catenis
 è custodiâ eductus, multumque spatij
 progressus, quoad portam quoque vr-
 bis transisset, non putabat verum esse

Matth. 28. v.

11.

S. Maria gau-
dij resurre-
ctionis annu-
ciatrix.

Ioan. 19 v. 25.

Luc. 1. v. 28.

Magdalena à
primâ appari-
tione incre-
dula.

Act. 12. v. 9.

quod agebatur, sed videre se visionem existimabat: Ita etiam hæc, cum miraculi excellētiam veluti somnium quoddam reputaret, simulque, posteaquàm custodes anteuertissent, ac cum Pontificibus cœpissent calumniam texere aduersus resurrectionem, profus tale quiddam suffurrari sensisset, ambiguitatis ac dubitationis cogitationes admisit: neglectâque annunciatione ac salutari mandato, ad sepulchrum venit mane, cum adhuc tenebræ essent, vt Ioannes ait. Quemadmodum enim permisit Dominus, vt Thomas ex incrudelitate diceret: *Nisi videro in manibus eius vestigium clauorum, & mittam digitum meum in vestigium clauorum; mittamq; item manum meam in latus eius, non credam;* ac per curiosam illius incrudelitatem ac contrectationem, in eam nos fidem confirmati sumus, vt quo corpore passus est Emmanuël, eodem quoq; resurrexisset credamus, & missis inanis apparentiæ fabulis: sic quoque Mariam Magdalenam ad incredulitatem reuersam, cum hoc etiam ei facile accidisset: nec enim muliebris sexûs ignota fragilitas, & vt facile labatur; curiosâ illâ ac superuacaneâ inquisitione, fidem permisit addere resurrectionis miraculo, quod omnem fidem ac cogitationem excederet. Hac igitur ambiguâ mente accedens, cum lapidem solum ab ostio monumenti reuolutum vidisset, neque vt prius, Angelum super eum sedentem aspexisset; ab incredulitate vinci se passa est, primam visionem, inanam speciem ludentis imaginationis, ac spectrum mentis emotæ; nec pro verâ, sed pro falsâ; habens: aetutumque ad Petrû, ac discipulum illum quem diligebat Iesus, currens, clamauit dicēs: *Tulerunt Dominum de monumento, & nescio ubi posuerunt eum.* Vides, vt cum ex iis, quæ post relationem custodum noctu apud Iudæos conficta erant, aliquid tale ad eius aures peruenisset, à sanâ mente mutata sit; ac aduersarios, Iesu corpus putauerit furatos, quò furti crimen in Apostolos conferrent? Caterùm Petrus & Ioannes sine morâ surgentes, ad sepulchrum cucurrerunt. Nihil enim nouum & inopinatum erat, quod dicebatur, vt sicut in resurrectione, fidem non haberent: Imò verò etiam credibile, nec à Iudæorum malitiâ abhorrens. Id autem intrepidè ac metu depulso præstiterunt, naçti otium, tum quòd adhuc te-

IOAN. 10. V. 1.
& 25.

A πόλεως πύλῳ διελθεῖν, ἀληθῆς οὐκ ᾔετο ὁ γινόμενος, ἀλλ' ἐνόμιζεν ὄραμα βλέπειν. οὕτω καὶ αὐτὴ πύλῳ ὑπερβολῶ τῆς θαύματος οἰοῦναι ἄχαρ- Reg. κριτικῆ
ἐν τινὰ λογισμῶν, καὶ ἅμα τῆν φυλάκων ὅτι- πια· ντιτω-
φρασμάτων καὶ ἄρξασμένων μὲν τῆν ἀρχιερέων- que vitio-
πύλῳ συνοφαντίδῳ ὑφαινεῖν καὶ τῆ ἀϊασάσεως. lum. Logo
ἀϊασάσεως πᾶντως τοιοῦτου πινὸς ἐπιψυχισμο- ὀνειδιται.
μῶν, τοῖς τῆ ἀμφιβολίας πῆρεδέξατο λογισ-
μοῖς, καὶ τῆ ἀπαγγελίας ὀλιγορήσια, καὶ τῆ σω-
τηρίας πρῶτα, πρὸς τῆ πάφον ἐχάρη πρῶτα
σχολίας ἐπὶ οὐσης, ὡς Ιωάννης φησὶν. ὡς περ γὰρ
B σιωχέρησεν ὁ Κύριος τῆ Θωμαῶν ἐξ ἀπιστίας εἰ-
πεῖν. ἐὰν μὴ ἴδῳ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τῆ τύπον τῆν
ἡλῶν, καὶ βάλῳ τῆ δάκτυλόν μου εἰς τῆ τύ-
πον τῆν ἡλῶν. καὶ βάλῳ πύλῳ χεῖρά μου εἰς
πύλῳ πλάταν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. καὶ ἀφ' ἧ
τῆ ἐκείνου πολυπράγμονος ἀπιστίας καὶ ἐπαφῆς,
ἡμεῖς εἰς πύλῳ πίστην ἐβεβαίωθημεν, ἐν ᾧ σῶματι
πέποιθεν, ἐν αὐτοῦ τῆ ἐνηργῆται πιστεύσαντες τῆ Εμ-
C μανουήλ, τοῖς τῆ δοκίσεως μύθοις ἀποπεμφά-
μῶν. Ἐν αὐτὸν ἔσπον καὶ πύλῳ Μαγδαλιῶν Reg. μὲλλον
Μαρίαν πρὸς ἀπιστίαν ὑπονοήσασθαι, καὶ ἡ εὐχρησ-
μεγαλυχεράς τῆτο παθοῦσθαι. οὐκ ἀδύνατον γὰρ
ὁ τῆ γυναικείας δόλιασθον φύσεως. σιωχέρη-
ρει ἀφ' ἧ πρῶτος ἐζητήσεως, πιστότερον ἐρ-
γάσασθαι ὁ θαύμα τῆς ἀϊασάσεως, πίστεως
ὑπαρχόντων ᾧ, καὶ πᾶντος λογισμοῦ. καὶ μὲν
τῆ τῆ ἀμφιπέλου δεινότητος ἐλθοῦσα, ἐἰδού-
σα μόνον τῆ λίθον ἀποκυλιαντα τῆ θύρας τῆ Ed. ἡν
μνήματος. οὐ μὲν ἀγγελοῦ ἐπὶ αὐτοῦ, κατὰ ᾧ ἡμ.
D ἡδὲ, κατὰ ἡμῶν. δέδωκε τῆ ἀπιστία ὁ κρατεῖν,
φαντασίῳ οἰηθεῖσα πύλῳ πρῶτον ἡδὲ, ἐκστα-
σιν. καὶ οὐχ ὡς ἀληθῆ, ἀλλ' ὡς ψευδῆ. ἐδρα-
μῶσα πρὸς τῆ Γέθη καὶ τῆ ἄλλον μαθητῶν
ὄν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, ἐβόα λέγουσα. ἦσαν τὸν Κύ- Reg. οὐδὲ
ριον οὐκ τῆ μνημείου, ἐκ οὐκ ὀἶδα ποῦ ἔθηκεν
αὐτόν. ὅσας ὡς οὐκ τῆν λογισμῶν νύκτωρ
πρῶτα Ἰουδαίοις μὲν τῆ τῆν φυλάκων πρῶτα
τεῖαν πρῶτα ἡμῶν πᾶν τοιοῦτον, πρῶτα ἡμῶν τῆν λο-
E γισμῶν. καὶ ᾧ ἡμῶν, τοῖς ἐναντίοις κλέψαι τῆ σῶμα
τῆ Ἰησοῦ, ἵνα πύλῳ κλοπῶν τοῖς ἀποστόλοις ὁμοφρο-
νίσωσι. πᾶν ὁ Πέτρος καὶ Ιωάννης ἐπίμοις δει-
νέσθαι, καὶ ἐπὶ τὸν πάφον ἐδραμον. οὐ γὰρ ἡ
πρῶτα ὄξον ὁ λεγόμενος, ἵν' ὡς ὅτι τῆ ἀϊασάσεως
ἀπιστήσωσι. μᾶλλον δὲ καὶ πιστὸν καὶ οὐκ
ἀπαθῶν τῆ Ἰουδαϊκῆς χειρουργίας. ἀφ' ὅσας δὲ
τῆτο ἐποίου, καὶ ἡσυχίας ὑπαρχούσης, καὶ ἐπὶ

σκόπιος ὄντος, ἔπειτα τῆ Θεοῦ ὁ θαρρῆν λα-
βόντες.

Αλλά ἐλθόντες ἄρρον ἐναργῆ τὰ σημεῖα
τῆς ἀσάσεως. ὁράσι γὰρ ἐν τῷ μνήματι
τὰ ὀθονία κείματα. τῆτο δὲ οὐκ αὖ ποτε ἐγέ-
μετο, κλαπέντος τῆ σώματος. ἔπειτα μὲν γὰρ
ποῖς κλέπτων Φίλων ὁ λωποδυτεῖν ἔπειτα
δὲ, ὁ παχέως ἐνεργεῖν ἄραν τὴν κλοπῆν,
ἵνα μὴ φερεθῶσι, καὶ τὰ πηρόδια πα-
θῶσι. ἔπειτα δὲ τῆ σώματος τῆ Ἰησοῦ, γέ-
γραφεν ὁ Ἰωάννης ὡδέ πως. ἔδυσαν αὐτὸ
ἐν ὀθονίοις μὲν τῆν ἄρωμάτων, κατὰ ἔθος
ἡ τοῖς Ἰουδαίοις ἐπαφίαιζειν. πῶς οὖν οὐκ
ἐργάδες τοῖς κλέπτοις ὁ λυεῖν τοῖς δε-
σμῶν, καὶ ὁ σῶμα τῆν ὀθονίων ἀπογυμνοῦ
προσκεκολλημένων, καὶ δυσπαπάσως ἐχόν-
των, καὶ ἄρα ἀπαμφιασθῆναι ῥηγυμένων;
μήματα γὰρ ἀλόης, καὶ σμύρνης συνεπλά-
κισαν, ὅπως ἐκόμισε Νικόδημος. Ἄλλα καὶ
ὁ σουδάριον, ὁ ἡ ὅτι τῆς κεφαλῆς αὐτῆ,
οὐ μὲν τῆν ὀθονίων κείματα, ἀλλὰ χεῖρας ἐν-
τετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον, ὅτι ἓνα ἴσχυ-
ρον ὡς ὅτι κλεπτῶν ἐδήλου λαβόντων ὁ σῶ-
μα. ποδὲ γὰρ ἔχων " εἶχον οἱ κλέπται,
καὶ τοιαύτῳ ἀδελφῶ, ὡς καὶ ὁ τῆ κεφαλῆς κά-
λυμμα κατὰ τῆν εἰλεῖν, καὶ πημένα χε-
εἰς; ὡς καὶ τῆτο σμύρνη σαφῶς τῆς ἀνα-
στάσεως τὴν ἀλήθειαν. ἄμα δὲ καὶ μυστήριον
πρὸς δόξαν θεοσχεπέας, ὡς ἡ κεφαλὴ τῆ θεο-
τητος τῆν ἐπέχει, καὶ τὸ ἡ κεφαλὴ τῆ Χρι-
στοῦ ὁ Θεός. καὶ οἱ ἔπειτα αὐτῆς λόγος μύησις,
καὶ μετὰ τὴν ἐνανθεσθῆσιν οἰονεῖ ἐνελημε-
μένοι καὶ ἀδελφοὶ καὶ ἄρα κατὰ, τὰ ἔπειτα
τὴν ἑνσαρκον οἰκονομίαν, καὶ τὴν ὅτι γῆς
μετὰ ἀνθεσθῆσιν ἀναστροφῆν, ὡν τύπος ἡ τὰ
ὀθονία, κατὰ ὁ δωματὸν ἡμῶν ἀγαλέλυται τε
καὶ ἐψηλάφηται. καὶ ταῦτα ἰδόντες οἱ ἔπειτα τὸν
Πέτρον ὅτις ἔλεγε· οὐχ ἀπλῶς μόνον, ἀλ-
λα καὶ κρείττονι νῶ καὶ ἀποστολικῶ θεασάμε-
νοι. πλήρης γὰρ ἡ ὁ τόπος φωτός, ὡς
καὶ νυκτός οὐσης ἐπὶ, διπλῶς θεασάσθαι τὰ
ἐνδον, καὶ ἀσθητῶς, καὶ πνευματικῶς. εἰ
γὰρ φῶς διχόοις, κατὰ ὁ γεγραμμένον,
ἀγαπῆτος, πολλῶ μαλλον τὰ τῆν δι-
χόων Θεῶ. ὅτις εὐσεβῶν δὲ, φησιν, ἐπεὶ μη-
δέπω ἠδύσαμ τὴν γεσφῆν, ὅτι δεῖ αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. καὶ μὲν ἠδύσαμ, τῆ

Reg. 1. 1.

A nebraz essent, tum quod Deus eorum
animos fiducia auxisset.

Cum autem venissent, perspicua re-
surrectionis signa inuenerunt. Vident
enim linteamina in sepulchro posita.
Nunquam enim id accidisset, ut corpus
furto sublatum fuisset. Nam primum
fures, lubetes vestes detrahunt, ac despo-
liant: deinde, celeriter admodum com-
mittunt furtum, ne in ipso deprehensi
facinore, pessime mulcentur. De cor-
pore autem Iesu in hunc fere modum
scripsit Ioannes: *Ligauerunt illud linteis*
*cum aromatibus, sicut mos erat Iudæis se-
pelire.* Quomodo igitur non multæ res
operæ furibus extitisset, ut vincula sol-
uerent, corpusque linteaminibus nuda-
rent, quæ iam adhæsisent, nec facile
possent auelli, priusque rumpenda es-
sent quàm detraherentur? Illi enim
mixturæ aloës ac myrræ, quam Nico-
demus attulerat, implicata erant. Quin
& sudarium, quod fuerat super caput
eius, non cum linteaminibus positum,
sed seorsum inuolutum in vnum locum,
nihil timoris, quasi corpus furto subla-
tum esset, indicio ferebat. Quis enim
otium, grandisque aded securitas furi-
bus fuisset, ut etiam capitis integumen-
tum aptè inuoluerent, ac separatim de-
ponerent? Quamobrem hoc quoque
resurrectionis veritatem liquido osten-
dit: simul autem etiam diuinum quod-
dam mysterium designabat; nimirum,
caput Deitatis vicem obtinere, iuxta
illud, *Caput Christi, Deus*: eiusque ra-
tiones, ac qui de eo sermones sunt, post
etiam incarnationem, velut inuoluta
ac indissolubilia manere; quanquam
inferiora, quæ scilicet spectant ad dis-
pensationem in carne, eamque, quam
in terrâ cum hominibus conuersatio-
nem habuit, quorum linteamina figura
sunt, quoad fieri potest nobis dissoluta
sunt ac contrectata. His autem visis, Pe-
trus, eique comes Ioannes, crediderunt,
cum non solum simpliciter, & ut oculis
cernebant, verum etiam præstantiori
mente ac sensu Apostolico, rem spe-
ctassent. Locus enim, luce plenus erat,
ut licet adhuc nox esset, dupliciter ta-
mè, tum sensibili, tum spiritali ratione,
intus posita viderent. Siquidem, enim
Lux Iustis perpetuo, sicut scriptum est,
multò magis sit Iustorum Deo. *Credi-
derunt autem*, inquit: *nondum enim*
sciebant Scripturam, quia oportebat eum
à mortuis resurgere. Atqui sciebant; sc-

Linteamina
relicta, argu-
mento sunt
resurrect.

Ioan. 19. v. 40.

Quid mysticè
ac sudarium.
1. Cor. 11. v. 3.

Pro. 13. v. 9.

Ioan. 20. v. 8.
& 9.

Quid deposti-
ta linteamina.

pe enim eis Saluator se resurrecturum prædixerat. Id enim uerò, non tanquam à scripturâ persuasi, atque inde petitis oraculis, quæ fieri non poterat ut non euenirent; sed tanquam circa finem adhuc labescentes ac claudicantes. Cæterum quòd Iesus nudus resurrexerit absque linteaminibus, id significat, haudquaquam deinceps secundum carnem cognitum iri, ita ut cibo, aut potu, vestimentorumue operimentis indigeat: quanquam dispensationem implens, iis se sponte suâ subiecit, ut qui eiusdem nobiscum naturæ effectus esset particeps. Præterea etiam significat Adami in pristinum statum restitutionem, quâdo nudus erat in paradiso, nec erubescibat. Nam de cætero, tanquam Deus, licet incarnatus, gloriâ, quæ Deum maximè deceret, circumdatus erat, cum esset ipse, qui induitur lumine sicut vestimento, ut ait David Prøpheta.

Gen. 2. v. 25.

Psal. 103. v. 2.

At Petrus quidem ac Ioannes, certò ex iis, quæ vidissent, persuasi, domum reuertuntur, nec quicquam Mariæ dixerunt. Prouidè enim curabat atque agebatis, qui solus sapiens est, ut incredula, ex iis potius quæ visura esset, quàm quæ audiret, ad fidem induceretur. Stabat ergo ad monumentum foris plorans; cumque se inclinasset, vidit duos Angelos, candido ac læto amictu sedentes, unum ad caput, & unum ad pedes ubi positum fuerat corpus Iesu: ac cum luctum lætitiâ commutare deberet, haud tamen à lacrymis cessabat; adèd ut Angeli velut increpationis specie dixerint: *Mulier quid ploras?* perinde ac si dicerent: Muliebres sunt hæ lacrymæ, non beneuoli animi. Quis enim à tali spectaculo sit lamentis locus? Illa verò in eâdem incredulitate perseueras: Producebatur enim affectio ac dolor, ut paulatim adiectis prolatisque fidei adminiculis, perfectè expurgaretur; ait ad illos: *Quia tulerunt Dominum meum de monumento, & nescio ubi posuerunt eum. Hæc autem cum dixisset, conuersa est retrorsum, & vidit Iesum stantem; & non sciebat quia Iesus esset:* partim quidem, quòd præ lacrymis offusa tenebris, & quasi grauata caligine esset; partim quòd etiam Iesus ita disponderet, ut neab eâ cognosceretur. Quamobrem etiam dixit: *Mulier, quid ploras? Quem queris?* Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei: *Domine situ sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum, & ego eum*

Ioan. 20. v. 11

Iesus ut hortulanus.

σωτήρος αὐτοῖς πολλάκις παρηρηκότος, ὡς ἀναθήσεται. Ἄλλ' οὐχ ὡς ἀπὸ τῆς γραφῆς πεπεισμένοι, καὶ τῆς ἐκείθεν φερουμένων χρησιμῶς, οἱ μὴ ἐκβίβωαι τῆς ἀδιαιτάτων ἡμῶν. Ἄλλ' ἐπιπέει πτωπίσιν ὀκλαζόντες. Πρῆξιαι δὲ ὁ γυμνὸν τὸν Ἰησοῦν ἀναστῆναι, τῆς ὀφθίων χειρῶν, ὁ μηδαμῶς αὐτὸν ἐπι χῆς ἄρα γνωσθῆσθαι ἔσφῆς, ἢ ποποδ δευσομόρον, ἢ ἐνδυμάτων περιβολῆς. Εἰ καὶ πτω οἰκνομίαι πληραὶ, πύτοις ἐκὼν ἔσθῆκεν ἑαυτὸν, ὡς τῆ αὐτῆς φύσεως κρινωνήσας ἡμῶν. ἔπειτα δὲ δηλοῖ, καὶ πτω τῆς Ἀδάμ. Εἰς ὁ δὲ ἄρχαῖον ἀποκατάστασιν, ὅτε γυμνὸς ἡμῶν ἐν τῷ πῶδραδείσῳ, καὶ σὺ ἡμῶν. λοιπὸν γὰρ ὡς Θεὸς, εἰ καὶ σαρκωμένος, δόξη τῆ θεοπεπεσμένη πειβεβέβλητο, αὐτὸς ὡν ὁ ἀβαλλόμενος φῶς ὡς ἰμάτιον, ἢ φησιν ὁ παρηρητής Δαβίδ.

Ἀλλ' ὁ μὲν Πέτρος & Ἰωάννης πιστεύοντες ἐκ τῆς τεταμένων, ἀεχάρεσι οἴκαδε. τῆ Μαρία δὲ, εἶπον ὁδὸν. ὠκνόμεν γὰρ ὁ μόνος σοφός, ὡς ἀπιστοδορ, ἐκ θεας αὐτῶ παροσαγαγάσαι μάλλον, ἢ ἀκοῆς. Εἰσῆκει ποίνω πρὸς τὰ μνηματι ἔξω κλαύουσα, ἔσθῆκεν ἰασα εἶδει ἀγγέλους δύο λυκούς, ἔσθῆκεν τῆ σολῆ, κατεζομόροις, ἕνα πρὸς τῆ κεφαλῆ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο ὁ σῶμα τῆ Ἰησοῦ. καὶ δέον τὸν ὄδουρμὸν εἰς διφροσωλῶν μεταβαλεῖν, τῆ δακρύων σὺ ἔληξῃ. ὡς τοῖς ἀπέλοισ οἰοκὲ μετ' ὀπιτημῆσεως εἶπειν. γυῖαι τί κλαίεις;

ὡσφρὲι ἔλεξῃ. γυῖαι κλαῖα ταῦτα τὰ δακρυα, ἔσθῆκεν ὄφρονος νοδ. ποδ γὰρ κλαῖον ἔχει, ὁ, μὲν ποιαύτω θεαν ὄδουρα; κακείνη τῆ αὐτῆς ἀπιστίας ἐχομῆν. πρῆτείνετο γὰρ ὁ πάτος, ἵνα τοῖς χῆ μὲρον παρηρημένοις εἰς πίστιν, τελείως ἐκκαταρεῖν. πρὸς ἀδελφῶ εἶπεν. ὅτι ἦσαν τὸν κλείον " [μου ἐκ τῆ μνημείου,] καὶ σὺ οἶδα ποδ ἔθῆκα αὐτὸν. ἔσθῆκεν εἶποσα, ἔσθῆκεν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεαρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐσῶτα, καὶ σὺ ἦδῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ. τῆτο μὲν ἐκ τῆ δακρύων ὀπιταουμῆν, καὶ ὄψ ἀχλύι βεβαρημῆν. τῆτο δὲ, καὶ τῆ Ἰησοῦ οἰκονομῶτος, ὁ μὴ γνωσθῆσθαι αὐτῆ.

ἔσθῆκεν καὶ εἶπε. γυῖαι τί κλαίεις; πῶτα ἔσθῆκεν; ἐκείνη δοκῶσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστὶ, λέγει αὐτῶ. κλείε, εἰ σὺ ἐβάσασας αὐτὸν, εἶπέ μοι ποδ ἔθῆκα αὐτὸν, καὶ γὰρ αὐτὸν δῶ.

De sint Reg
vt & apud
Ioan.

Reg. i. v. 11

πάρα δὲ ὅτι ἔξω τῆς κηπουρῆς, ὡς ἔλαβεν ἐν τὸν Ἰησοῦ. τὰ ὄντι γὰρ ὡς αὐ-
 τὸς ὁ τῆς παρὰδείσου γεωργός, ἀληθὴς καὶ ἀ-
 θάνατος, ἐν τῆς μνήματος κήπῳ καθάπερ
 ἐν τῆς παρὰδείσῳ, πλὴν γυναικὶ πλὴν ὅτι ἀ-
 πιστίας τὸν Ἀδὰμ τὸν πρῶτον κηπουρὸν ἀ-
 πατήσαν, ἔργου ἄξιον. οὕτως οὖν ἀπάρτα
 μυστηριώδη, καὶ λόγων ἔμπλεα ἡσυχῶν καὶ
 ὑψηλῶν.

Ἀλλὰ ταῦτα τῆς Μαρίας εἰπούσης, καὶ
 περὶ τῆς ἐρῆνας ἐπισημῶν τῆς σώματος, καὶ
 μᾶλλον ἐπιγραφείσης, ὡς καὶ πορφυρεῖαι.
 βασιμιαθεῖσθαι ἰχθυῶς θεασάμενος ὁ διικνού-
 μενος ἀγρε μερισμοῦ ψυχῆς, καὶ πνέμα-
 τος, ἀρμύρῃ τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικῶς ἐν-
 θυμήσεων, καὶ ἐννοῶν καρδίας. Φωνῇ μᾶ-
 πλὴν ἀπιστίῳ ὄξεσθε, καὶ τὸ βλέμμα τῆς
 γυναικὸς ὡς ἔτι πρὸς ἐπιγνώσιν, εἰπὼν μό-
 νον ὡς αὐτὴς ἐγίνωσκε ἐντροπικῶς, Μαριάμ.
 καὶ παρὰχρηῖμα ἐπιγραφείσα, καὶ Ραβου-
 νί προσηγήσθαι, ὃ λέγεται διδάσκαλε, ἔ-
 τῆς ἁγίων ποδῶν ἐκείνων ἐζητεῖ λαβέσθαι,
 καὶ ἤκουσε. μή μου ἀπώλου. οὐπω γὰρ αἰα-
 βέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου. ταύτης, φη-
 σὶν, ἡδὴ τυχεύσα τῆς δωρεᾶς, καὶ ἀψαυμένη
 μου μετὰ τῆς ἄλλης Μαρίας, καὶ προσ-
 κωήσασα, καὶ τοῖς πόδας κρατήσασα, κα-
 πεφρόνησας, ὡς καὶ ἀπισήσασα, καὶ ὁδὸν μέγα
 διανοήσῃς περὶ ἐμοῦ. ἄλλ' ἐπὶ περὶ τὸ μνήμα
 ἐζητεῖς τὸ ἀγῶναι θεικῶς πρὸς τὸν πατέρα ὑπερ-
 χροῦσα. καὶ νῦν μή μου ἀπώλου, εἰ μὲν τῆς αὐ-
 τῆς διανοίας, τὸ πρὸς τὸν πατέρα αἰαβιῶσαι
 νομίσεις ἐλλείπειν μοι. οὐπω γὰρ αἰαβέβηκα
 κατὰ σε πρὸς τὸν πατέρα μου. πλὴν πορφυροῦ
 πρὸς τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ εἰπέ αὐτοῖς. ἀνα-
 βαινὼ πρὸς τὸν πατέρα μου, ἔτι πατέρα ὑμῶν,
 καὶ Θεὸν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν. ἐπιτὴν γέγονα, φησὶ,
 καὶ ἄρα προστοκὸς ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, ὅτι
 ἐμῶν νῦν, ἀλλ' ὑμῖν τοῖς ἀδελφοῖς, σωματικῶς
 ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ πατέρα
 ὑμῶν. καὶ Θεὸν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν. εἰ μὴ γὰρ ἐμοῦ
 Θεὸς ἐξημάτισεν, ἐν ἐμοὶ τὸ ἀμωμον τὸ ἀνθρώ-
 πίνης φύσεως, ἔτι τὸ ἀγῶναι ἀμῶν, ὡς ἐν ἀ-
 πύχῃ τῆς ἡμῶν ἰδῶν, ὅτι ἀν' ὑμῶν ἐκλήθη πα-
 τὴρ ἢ Θεός, τῶν ἀπαλλοτριωμένων αὐτῶν. ἔτι
 καὶ Γαῦλος Ἐβραίοις ἐπιπέλλων ἔλεγε. καὶ γὰρ εἰς
 χριστοποικὰ ἄγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀπύτυπα

A tollam. Forfitan autem non abs re, aut-
 ue absone, Iesum putavit hortulanum
 esse: sane enim erat ipse verus ac im-
 mortalis paradisi cultor, qui velut in
 paradiso, in monumenti horto, mulie-
 rem, quæ Adamum primum hortula-
 num per incredulitatem decepisset, la-
 psam corrigeret ac emendaret. Sic igi-
 tur vniuersa mysteriorum plena, diui-
 nisque rationibus ac sublimibus re-
 ferta.

Cæterum cum hæc Maria dixisset,
 ac circa scrutationem corporis sollicita
 haberet, ac iam etiam magis conuersa
 esset, vt abiret, satis is laborasse videns,
 qui pertingit usque ad diuisionem animæ
 ac spiritûs, compagum quoque ac medul-
 larum, estque discretor cogitationum, ac
 intentionum cordis: vnica voce incre-
 dulitatem exemit, visumque mulieris
 acuit ad agnitionem, cum tantum di-
 xisset, quâ ipse ratione nouit, cum re-
 dargutione ac pudorem ineutiens, Ma-
 ria. Tunc illa statim conuersa, cum
 Rabouni, quod dicitur Magister, ap-
 pellasset, diuinosque illos pedes appre-
 hendere quæreret, audiuit: *Noli me tan-
 gere, Nondum enim ascendi ad Patrem
 meum. Hoc, inquit, donum iam con-
 secuta, cumque ad eum vnâ cum alterâ
 Mariâ me tetigeris, adorauerisque, ac
 pedes tenueris, sic contempsisti, vt ne
 quidem habueris fidem, nec magnum
 aliquid de me conceperis: sed adhuc
 quærebas eum ad monumentum, qui
 diuinâ cœlitus ratione apud Patrem
 existeret: Nunc ergo, Noli me tangere,
 vt eadem mente deesse mihi putas vt
 ascendam ad Patrem. Nondum enim,
 quod ipsa existimas, ascendi ad Patrem
 meum. Cæterum, vade ad fratres meos,
 & dic illis: Ascendo ad Patrem meum
 & Patrem vestrum, Deum meum & Deum
 vestrum. Quia, inquit, factus sum ra-
 tione carnis primogenitus in multis fra-
 tribus, non iam mihi, sed vobis fratri-
 bus, corporaliter ascendam ad Patrem
 meum & Patrem vestrum; & Deum
 meum & Deum vestrum. Nisi enim
 Deus meus appellatus esset, atque in
 me, tanquam in primitiis generis, eò
 quod peccatum ignorauerim, naturæ
 humanæ innocentiam vidisset, nun-
 quam Pater vester aut Deus, ceu eo-
 rum qui ab illo essetis alienati, appel-
 latus fuisset. Vnde etiam Paulus ad
 Hebræos scribens, aiebat: *Non enim in
 manufacta sancta Christus introiuit,**

Hebr. 4. v. 12.

Hebr. 9 v. 24.

exemplaria verorum : sed in ipsum caelum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis. Venit ergo Maria Magdalena nuncians discipulis, quia vidisset Dominum, & hæc sibi dixisset.

Cum venisset autem, atque ea annuntiasset, rursus inuenit Mariam Iacobi, & Ioannam, ac alias nonnullas cum aromatum ac vnguentorum apparatu, properantes ad sepulchrum, nonnihil discussis tenebris, ac profundo diluculo; (hoc est 4mero, ac tum primùm inciēte;) vt Lucas ait: seque eis adiungens comitem, simul ibat, ac propter ardens in Iesum desiderium, dux earum videbatur, eiusque facinoris claritate, prima in sacris Euāgeliis meruit nominari. Cupiebat enim vt & illis, nedum ex iis quæ ab ipsâ, ac alterâ Mariâ audiuisent, resurrectionis fides fieret, verum etiam ex ipso adspectu, vel Angelorum præsentia: eratque cum illis prudenti tacens consilio, nihilque dubitantibus ac quærentibus respondens, sed rerum ipsum testimonium spectans, ac fore credens, vt & illis seorsim, ex ipsâ oculorum inspectione certiores fieri, pietas diuina, concederet. Itaque cum lapidem à monumento reuolutum vidissent, nec inuenientes corpus Iesu, anxia essent ac dubitarent, vident sibi adstantes duos viros in veste fulgenti, à quibus audierunt: *Quid queritis viventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit, &c.* Et regressa, inquit, à monumento, nuntiauerunt hæc omnia undecim, ac ceteris omnibus. Verum cum promiscua multitudo esset, magis ad incredulitatem deflexerunt, atq; id quod relatum erat, cauillati sunt, ac spreuerunt. *Visa enim sunt tanquam deliramenta, illarum verba, & non crediderunt illis;* aded vt Petrus illorum incredulitate excitatus, surrexit, paulatimque & ipse quodammodo perturbatus atque fluctuans, denuò ad monumentum currenit, seque inclinans ac prospiciens, iterum posita linteamina viderit, quæ iam antea ingressus, plenius ac exactius inspexerat: vnde etiam prospexisse contentus, nihilque à priori statu immutatum videns, abiit admirans ac stupens quæ accidissent, eumque glorificans qui hæc ita administraffet.

Luc. 24. v. 1. 4

Mar. 16.

Iterum autem Maria Magdalena, vti Ioannæ cum sociâ valde diluculo, portantibus, quæ ante sabbatum parauerant aromata atque vnguenta, comes

ἦν ἀληθινῶν. ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νῦν ἐμφανισθεὶς τῷ πνεύματι Θεοῦ ὑπερῆραν. ἔρχεται οὖν ἡ Μαγδαλινὴ Μαρία ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι εἶδεν αὐτὸν, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Παραγγομένη δὲ καὶ ἀπαγγέλλουσα, πάλιν εἰσκει Μαρίαν τὴν Ἰακώβου, καὶ Ἰωάννου, καὶ ἄλλας σὺν αὐταῖς μετ' ἑσθλακίδης ἄρωμάτων καὶ μύρων πρὸς τὸ τάφον ἐπειρημένης, τῶ σκότειν ὑποχωρησάσης, καὶ ὄρθρου βαθέος ὄντος· οὐδέστιν ἄκριβοις, καὶ ἀρπὶ πρῶτον ἔξαρ-
B ρήσου, καὶ ὡς φησὶν ὁ Λουκᾶς, καὶ ἀναμίξασα ἑαυτῷ, σὺν αὐταῖς ἐπορεύετο, ἀφ' ὃ θερμὸν τῶ πόρου τῶ πρὸς τὸ Ἰησοῦ ἔξαρξὴν αὐτῇ δοκούσα, καὶ πρῶτη πρῶτα τοῖς βυαγγελιστῶν ἔριθμομένη, ἀφ' ὃ ἐντεθῆν ἐπίσημον. ἔπε-
C θυμει γὰρ καὶ αὐταῖς, οὐκ ἔστι ὡν πρὸ αὐτῆς καὶ τῆς ἄλλης Μαρίας ἦκουον, ἀλλ' ἔστι αὐτῆς τὸ ἦρας, ἢ ἀπέλων ἐπιτασίας πιστωθεῖσα πρὸς τὴν ἀγάσιν· καὶ σὺν αὐταῖς σιωπεῖσιν

Ed. ἀπὸ

Reg. 514

σιωπῶσα, ἢ μηδὲν λέγουσα ἀπορροήσας. ἀλλὰ τὴν τῶν πνευματικῶν ἀναμύρουσα μύρ-
C τινίδην, καὶ πιστεύουσα καὶ αὐταῖς, αὐταῖς ὀμμασιν ἰδὲν πινὰ πληροφείδην δοθῆσεσθαι. καὶ δὴ τὸ λίθον ἀποκεκλισημένον ἰδοῦσα τῶ μνηματός, ἔειπεν ἐξήκοντο, καὶ οὐκ εἶδον τὸ σῶμα τῶ Ἰησοῦ, καὶ ἀπορροήσας, βλέπουσιν ἐπιτασίας αὐταῖς αἰσθρας δύο, ταῖς σολεῖς ἐξασφάπηντας, καὶ ἦκουον πρὸ αὐτῆς· τί ζητεῖτε τὸ ζῶντα μετ' ἡμῶν νεκρῶν; οὐκ ἐστὶ ὡδε· ἀλλ' ἦρξθη, καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ ὑποσφάπασα, φησὶν, ἀπὸ τῶ μνηματίου, ἀπήγαγεν ταῦτα πάντα τοῖς ἐνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. ἀλλ' ὡς πλήθος ὄντες, μάλλον ἀπίστησαν, καὶ ὃ ἀπαγγέλλεν ἐσκωλεῖν καὶ διέπυσσεν. ἐφαίνοντο γὰρ ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῆς, καὶ ἠπίσσω αὐταῖς, ὡς τὸ Πέτρον πρὸς τὴν ἐκείνων ἀπίσταν ἀφενασάντα, καὶ ἡρέμα πτωσ καὶ αὐτὸν ἰορυσθῆντα καὶ σαλευθῆντα, πάλιν ἐπεὶ ὁ μνημεῖον δραμεῖν καὶ πρῶτα

E κέφα, καὶ ἰδεῖν πάλιν τὰ ὄθνια κείδην, ἀφ' εἰσελθῶν ἡδὴ καὶ θεασάμενος· ὅθεν ἔκρεαθεῖς τῷ πρῶτα κέφα μόνον, καὶ μηδὲν ἰδὼν ἀλλοιοότερον, ἀπήλθε θαυμαζῶν καὶ ἐκπληθῆμενος ὁ γεροντός, καὶ δόξασεν τὸν ταῦτα οἰκονομήσασα.

Καὶ πάλιν Μαγδαλινὴ Μαρία, καὶ ἄλλαι αὐτῆς πρὸς Ἰωάννου ὄρθρου βαθέος σιωπερῶν φεροῦσας ἀπὸ τῶ ἐσαβοάτου μύρα τε

ἡ δὲ δρώματα πὺν αὐτὸν ἔβριον καὶ τῇ Σαλώμῃ, ἡ
 ξένη γυναῖκα ᾧ ὄνομα ἦν ἄλλας τὰς ὀνομασθῆναι
 βραδέως μὲν, ὀνομασθῆναι δὲ ὄνομα δρώματα
 ἄλλα, μὲν δὲ σαββατον, ἀόκως μὲν τὴν αὐτῆς
 δρομίας σιωπέσθαι, ᾧ ὄνομα ἦν Μαρία
 τῇ Ἰακώβου μὲν αὐτῆς, ὡς καὶ τῇ ἀρεσσία
 τῇ δρώματων κεκοινωνηκέναι δοκεῖν. κρινανή-
 σασα γὰρ τὴν ὄδον, καὶ πρὸ κρινῶν ἐλογίσθητο
 ἀποδοσάσα. καὶ λίαν παρὰ τὴν μίαν σαββάτων
 ἔρχονται ὅτι τὸ μνήμα ἐστὶ τοῖς ἀκριβετέροις
 τῇ ἀπὸ γράφων ἐμφέρεται, δηλοῦν, ὡς παρὰ
 τῆς ἡδὴ γενηθείσης, ἔστι αὐτῇ τῇ γυναῖκι ἡ
 ὅτι τὸ μνήμα ἀφίξις γένηεν. τὸ δὲ λίαν παρὰ
 σαφηνίζων ὁ Μάρκος, ἀπατείλαντος τῆς ἡλίου
 παρὰ δὲ τῆς. καὶ ἔλεγον, φησὶ, παρὰ αὐτῶν
 τίς ἀποκυλίσθη ἡμῖν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τῆς
 μνημείου; καὶ ἀναβλέψασα θεωροῦσιν ὅτι ἀπο-
 κυλίσθη ὁ λίθος. ἡ γὰρ μέγας σφόδρα. τὴν
 γὰρ Σαλώμης δικηῶς ἀπορουμένης, ὡς τὸ
 ᾧ ὄνομα μὴ ὀπιδημησάσης τὰ τάφω, καὶ
 τῶντα παρὰ τὰς συμβαδίζουσας λέγουσας,
 ἐκείναι σιωπῶν ἀγορεύου κατὰ τὸν εἰρημνόν
 ἀνωτέρω ἔβριον, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀράσα,
 τὰ βλέμματι πῶς ἀποκρίσιν ἐποίησαντο. καὶ
 γὰρ ὁ λίθος ἀποκεκυλισμένος ἔστω ὅφιν ἐφαί-
 νετο. ἄλλο δὲ πῶς κρινῶν καὶ μίαν ὄδον ποιεῖν,
 παρὰ δὲ ἀλλήλας αὐτῶν ἡπορηκέναι ἔστι δηλοῦν
 γέγραπται, τῇ ἀληθείᾳ τὴν ἰσότητος, ἔστι τῇ φύσει
 τῇ παρὰ γράφων ἡμῶν παρὰ σφύροντων, καὶ δὲ
 κρινόντων τῶν ἰδῶν ἔστω ἡ ἄρα. τὰς
 γὰρ ἡδὴ πολλάκις ἀποκεκυλισμένον θεασαμένης
 τὸν λίθον, παρὰ τοῦτου φροντίζεῖν ἀπίθανον ἡ.
 ἀλλ' ὅτι τὸ ᾧ ὄνομα τῷ Μάρκω τῶντα γυναῖ-
 ξιν, ἀγορεύου τὴν Σαλώμης ἐμφέρεται παρὰ
 πον, ἀμαρῶν ὁ λόγος ἔστι τὸ πῶς ἀπίθανον. ἐπεὶ κα-
 κείνων ἐκ ἀέλουθον τὸ λέγειν, τίς ἀποκυλίσθη
 ἡμῖν τὸν λίθον, τῇ Ἰουδαίων σφραγισμένων τῇ
 εἰσοδῶν τῆς τάφου, καὶ πῶς τῇ σφραγιστῶν
 κατασησμένων φρουρῶν, καὶ τὴν τρίτης ἡμέρας ἀνε-
 σῶσις. παρὰ γὰρ τὸ Πιλάτον εἶπον οἱ μαρτοῖ. ἐμνή-
 σθημεν ὅτι ὁ πλάτος ἐκείνος εἶπεν ἐπὶ ζῶν. μὲν
 τῆς ἡμέρας ἐγένετο. εἰ μὲν οὖν ἡδὴσαν αἱ γυναῖ-
 κες τὸ δὲ τῆς ἀπέλου θρόνον ταῦμα, πῶς τε
 ἀποκυλίσθη τῆς λίθου, ἔστι πῶς τῇ παρὰ τῆς φυ-
 λῶν ἐκ τῆς φόβου νεκρῶν τε καὶ ἀναζήσαν,
 πῶς δηλοῦν παρὰ τῆς ἀποκυλισθῆναι τὸν λίθον;
 εἰ δὲ ἡγοῦν τὸ ταῦμα, τὴν σφραγιστῶν φρουρῶν

A accesserat: Ita etiam una cum Salome,
 quæ noua quædam mulier esset præ-
 ter nominatas, ac quanquam tardè, re-
 uerâ tamen, sed post sabbatum, aroma-
 ta alia coëmisset, eodem impigrè currit
 animi proposito, assumptâ secum etiam
 Mariâ Iacobi, ita ut etiam in coëmptio-
 ne aromatum sociæ fuisse videantur.
 Cum enim sociæ essent itineris, totam
 rem gestam cômune eis studium Scrip-
 tura imputauit. Et valde manè una sab-
 batorum veniunt ad monumentum adhuc.
 B Ita in exactioribus ac plenioribus ex-
 plaribus continetur, quo significatur,
 præter iam factas visitationes, etiam
 hunc mulierum ad monumentum con-
 tigisse accessum. Explicans autem Mar-
 cus, quid illud velit, valde manè, ad-
 iunxit, orto iam sole. Et dicebant, in-
 quit, ad inuicem: Quis reuoluet nobis
 lapidem ab ostio monumenti? Et respicien-
 tes viderunt reuolutum lapidem: Erat
 quippè magnus valde. Cum enim Salo-
 me meritò dubitaret, ut quæ omni-
 nò ad sepulchrum non accessisset, atq;
 hæc ad comites suas diceret, illæ tacen-
 tes, prout superiùs dictum est, cum sus-
 tulissent oculos, aspectu ipso respon-
 sum dederunt. Etenim lapis reuolutus
 coram apparebat. Quoniam autem una
 ibant, & commune eis iter erat, idcirco
 ad inuicem dixisse ac dubitasse scrip-
 tum est; ita sanè ut historiæ veritatem
 ac rerum naturam considerantes, dis-
 cernamus ac distinguamus, cuiusnam
 earum proprium fuerit dubitare. Nullâ
 enim probabilitate nititur, ut eas, quæ
 toties reuolutum lapidem vidissent, de
 eo sollicitas putemus. Quia verò inter
 has mulieres, quarum Marcus memi-
 nit, ignorans Salomes persona habetur,
 sine controversiâ fermo probabilis est.
 Nam neque illas consentaneum est di-
 xisse, Quis reuoluet nobis lapidem, pro-
 pterea quòd Iudæi, obsignassent adi-
 tum sepulchri, adhibitâ custodiâ mili-
 tum, ac tertius dies adesset. Dixerant
 enim scelerati illi ad Pilatum: Recordati
 sumus, quia seductor ille dixit adhuc
 uiuens: Post tres dies resurgam. Siqui-
 dem ergo mulieres miraculum scie-
 bant, quod per Angelum factum erat,
 & quòd lapis reuolutus esset, ac custo-
 des illi procaces expauefacti, similef-
 que mortuis effecti, recessissent, quo-
 modò sollicitæ & anxie de reuolutione
 lapidis erant? Sin autem miraculum
 ignorabant, custodiam militum confi-

5
 Rara lectio
 auctori pro-
 bara.

Matth. 27.
 v 63.

Ed. imp.

derare oportebat, non monumēti aper-
tionem cogitare. Verūm, vt dixi, Salo-
me & hoc ignorabat, & eius folius ea
verba erant. Nam *Maria Magdalena, at-
que altera Maria cum sedissent contra se-
pulchrum*, quemadmodum Matthæus
memoriæ prodidit, magnoque ei stu-
dia fiduæ hæssissent, tum Iudæorum
signacula, tum armatorum custodiam,
oculis ipsæ conspexerant. *Ingressa au-
tem Salome cum vtraque Mariâ, vide-
derunt iuuenem sedentem in dextris, coo-
pertum stolâ candidâ, & expauerunt om-
nes: hæc quidem, quod deesset fides, ac
magis humano more affecta esset: illæ
verò, quod sæpius ad monumentum ve-
nissent, curiosæque ac suprâ quàm ne-
cesse esset, deinceps explorare atque in-
uestigare resurrectionem viderentur.*
Nam idcirco etiam iuuenis apparuit,
qui magnitudine perterrefacere ac me-
tum iniicere posset; isque terrori alacri-
tatem ac lætitiâ miscens, per candore-
m stolæ, tum propter diem festum,
tum ne metu obrigescerent, acerbius
eas alloquitur, castigans verbis ac ad-
monens, ne toties ad spectu recreatæ cu-
riofius haberent, sed potius firmæ ma-
nerent in iis, quæ vidissent. *Sed ite, di-
cite discipulis eius, & Petro: (discipulis
quidem, ut potè iis, qui sæpè non credi-
derunt: Petro verò, ut qui iterum eâ-
dem vobiscum curiositate ad monu-
mentum venit:)* quia *precedet vos in
Galileam: ibi eum videbitis, sicut dixit
vobis: Vobis, mulieribus! cum serò
sabbatorum, eâ quæ luceat in primam
sabbatorum, apparuit, uti Matthæus
conscripsit.* Discipulis enim nunquam
apparet eum dixisse, quod post resur-
rectionem eis appariturus esset in Gali-
læâ: nisi fortè quis illud dixerit, quod
& Matthæus & Marcus scripserunt,
post cœnam mysticam exeuntibus ipsis
hymno dicto in montem Oliuarum, à
Saluatore sic quodammodo dictum:

Matth. 26. v.
12.

Mar. 14. v. 28.

*Postquam autem resurrexero, precedam
vos in Galileam. Exeuntes autem de mo-
numento Mariæ & Salome, tremore ac
terrore correptæ, profugerunt, ac nemi-
ni quicquam dixerunt: timebant enim:
partim quidem propter terrorem ado-
lescentis, partim verò quod iam dies
processisset, ac Iudæi, ut est, verisimile
sus deque, cædem spirâtes, circum om-
nia lustrarent. Hactenus Marci Euan-
gelium in accuratioribus exemplaribus
in illis verbis finem habet. Timebant*

A *ἐνοσὴν ἔδει, καὶ πῶς αἰοῖξιν τὸ μνήματος μὴ φαντα-
ζεσθαι. ἀλλ' ὡς ἔφην, ἡ Σαλώμη, καὶ τὸ τοῦ ἡγνέι,
ὅτι αὐτῆς μόνως τὰ ῥήματα αὐτοῦ. Μαρία γὰρ ἡ Μαγ-
δαλιανὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθεδεῖσάν τὸ μνή-
ματος ὅτι ἐναντίας ὡς ὁ Ματθαῖος ἐφόρησεν, καὶ φι-
λομόνωσ προσεδρόμυσαν, καὶ τὰς σφραγίδας
τῶν Ἰουδαίων, καὶ πῶς τῶν ὀπλιτῶν φυλακῶν ὄψα
πῆρθεῖον. Εἰσελθούσα δὲ ἡ Σαλώμη σὺν ταῖς
Μαριάς ἀμφοῖν, νεανίσχον εἶδον καθήμενον ἐν
τοῖς δόξιοις, περιβεβλημένον στολῶν λευκῶν, καὶ
ἐπιθήκησαν ἅπασα· ἡ μὲν, ὡς ἐνδεῶς ἔχουσα πί-
στεως, καὶ ἀδυσχεπινώτερον ἔδεικτο· αἱ δὲ, ὡς
ὑπερημελιόουσαι συγχωρῶν τὰ μνήματα, καὶ πολυ-
πραγμονεῖν δοκοῦσαι λοιπὸν πῶς τὸ δέοντος τὸ
αἰάσαιον. ἔδει γὰρ τὸ καὶ νεανίσκος ὄφθην, κατα-
πλήξαι τὰς μεγάλης, καὶ φόβον ἐμποίησεν διω-
κόμενος· καὶ μικρῶν τὰ φοβερῶν τὸ φαιδρὸν, ἔδει τὸ
λευκὸν τὸ γελῆς, καὶ ὡς ἐν ἐσπῆ, καὶ ἵνα μὴ πα-
γῶσι τὰς δέει, σφοδρότερον αὐταῖς ἔδεικτο,
παρδύων αὐτὰς δι' ὧν ἔλεγον, μὴ ποσά τας θεας
μὴ περιέργως ἔδεικτο· βεβαίως δὲ μάλλον
ἐφ' οἷς εἶδον ἐσαναί. Ἐπαύσατε γὰρ, φησὶν, εἰ-
πατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τὰς Γέτες· τοῖς μὲν
μαθηταῖς, ὡς πολλὰ μὲν ἠπίσηκῶσι· τὰ δὲ Πέ-
τω, ὡς μὲν τὸ αὐτῆς ὑμῖν πολυπραγμοσύνης
δοῦτερον ἐπὶ τὸ μνήμα ἐλθόντι· ὅτι πρῶτον
ὑμᾶς εἰς πῶς Γαλιλαίᾳ· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψασθε,
καθὼς εἶπεν ὑμῖν· ὑμῖν ταῖς γυναῖξιν, ἐπε-
φθῶντων, τῆ ὑπερφωσκύση εἰς μὲν φθῶ-
ντων ὑπερφανέας, ὡς ὁ Ματθαῖος σὺν ἔγρα-
ψεν. πῶς γὰρ μαθηταῖς ἐσθῆποτε φαίνεται φη-
σας, ὡς μὲν πῶς ἔγερσιν αὐτοῖς ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ φανήσεται· εἰ μὴ ἡ γὰρ ἐκεῖνο ἔρει τις,
ὅπως ὁ Ματθαῖος, καὶ Μάρκος ἔγραψεν μὲν τὸ
δειπνον τὸ μουσικὸν ἔξελθόντων αὐτῶν εἰς τὸ ὄ-
ρος τῶν ἐλαιῶν μὲν τὸ ὑμνήσαι, ἔπειτα τὸ σω-
τῆρος εἰρημῶν ὡδὲ πῶς· μὲν δὲ τὸ ἔγερθῆ-
ναί με, πρῶτον ὑμᾶς εἰς πῶς Γαλιλαίᾳ.
ἔξελθούσα δὲ ἐκ τῶν μνήματος αἱ Μαρία
καὶ ἡ Σαλώμη, ἔμω καὶ ἐκπλήξει σὺν-
χόμενα, φυλάδες ἐγῆνοντο, καὶ ἐσθῆνι ἐσθῆν
εἶπον· ἐφοβοῦντο γὰρ· τὸ μὲν, ἔδει τὸ φο-
βερὸν τὸ νεανίσκου· τὸ δὲ, ἔδει τὸ πῶς ἡμέ-
ραν ἤδη πρῶτον, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις, ὡς εἰχῶς,
φονῶντας αἶμα καὶ κἄτω πεινοσεῖν. ἐν μὲν τοῖς
ἀκριβετέροις ἀιτηράφοις, τὸ καὶ Μάρκον διαγ-
γῆλιον, μέγιστον τὸ ἐφοβοῦντο γὰρ, ἔδει τὸ τε-*

λος· ἐν δὲ ποίᾳ περισκεύεται, καὶ αὐτὰ· αἰα-
 ζας δὲ περὶ τῆς ἑβδόμης ἑβδόμης ἐφαίνετο
 Μαρία τῇ Μαγδαλιῇ, ἀφ' ἧς ἐκβε-
 βλήκει ἐπὶ δαίμονια. τὸ πο δὲ ἐνδύσαν πινὰ
 δοκεῖ ἔχειν, περὶ τὰ ἔμπεραθεν ἡμῖν εἰρη-
 μία. τὸ γὰρ ὄρατος τὸ νυκτὸς ἀγνώστου τυχαίου-
 σης, καὶ ἡ δὲ ὁ σωτὴρ ἀέση, πῶς ἐν αὐτῷ
 αἰαζώματι περὶ γέγραπται; ἀλλ' ὅθεν ἐνδύ-
 πον φαίνεται ὁ ῥητόν, εἰ μετ' ἑβδόμης αἰα-
 γνωσόμεθα. καὶ γὰρ ὑποτίθει χερὶ σωτηρίας·
 αἰαζας δὲ· ἔοιτως ἐπαγαγεῖν· περὶ ἑβδό-
 μου ἐφαίνετο Μαρία τῇ Μαγδαλιῇ·
 ἵνα ὁ μὴ ἀναζας, ἔχει πινὰ αἰαφορὰν συμφώνως
 πάλ' Ματθαῖο περὶ τὸν περὶ λαβόντα χερὸν·
 ὁ δὲ περὶ, περὶ πινὰ τῇ Μαρία ἡμορμύων
 ἐπιφανείῳ ἀποδοθεῖν, περὶ τῇ ἄλλῃ
 Μαρία, καὶ πάλιν μόνῃ θεσσαλονικίᾳ τὸν κύριον.
 περὶ γὰρ ὅστιν ἀπὸ τοῦ ὁ δὲ ἔχεται, ὁ μὲν τὸ τῷ
 ἀλεκτερόνων βολῷ.

Τεσσαρῶν πίνων ὄντων χεραῖν, ἔοιπὸν
 ἀφίξεων, καὶ ἂς αἱ γυναικες ἐπὶ τὸ μνη-
 μα ἦλθον, ἕκαστον διαφελιστὴν ἕνα χερὸν ὡκο-
 νόμησεν γράψαι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον. καὶ ὁ κύριος
 Ματθαῖος, ἔας ὅτι ἑβδόμης περὶ ἡμορμύων
 ὅτι τὸ μνημα ἰσώρησεν, καὶ ἀγγελὸν ἕνα κατα-
 βεβηκίκα δὲ ἔσθον, καὶ τὸν λίθον ἀποκυλίσειν τα-
 ὁ δὲ Ἰωάννης, Μαρίαν πινὰ Μαγδαλιῇ
 ἐληλυθέναι μόνῃ ἐν ὅσῳ περὶ τὸ ἔω σωτέ-
 ραζε, καὶ δύο ἀγγέλους ἐνδον τῷ τάφου θε-
 σασαι· Λουκᾶς δὲ ἄλλας χερὶ τὸ ὄρατον· Μάρ-
 κος δὲ ἑτέρας ἀνίσχοντος ἡλίου, σιναμμεμιγ-
 μύων πινὰν, καὶ τῷ ἡδὲ περὶ ἡμορμύων. καὶ
 ἔας μὲν, δύο ἀνδρας ἐπιτινάζας αὐταῖς· ἔας δὲ,
 καὶ ἡμῶν ἐν ποῖς δὲ δειοῖς νεκρίσθον ἰδεῖν· σο-
 λαῖς δὲ ἀπὸ τῶν ἡμφιεσμένων λουκᾶς· ὡς
 διώσασθαι πινὰ κατὰ πινὰ τῷ χεραῖν πιν-
 ζιν πινὰ παρ' ἐκείνου γεγραμμένα σωθέντα,
 μίαν ἀρμονίαν καὶ ἐν σῶμα πάσης τῆς ἰσορίας
 ἐργάσασθαι· κατὰ τὸ ἕνός τὸ πινὰ γεγραφό-
 τος, καὶ οὐ πολλῶν. εἰ μὲν γὰρ μίας ἀφί-
 ξεως τῷ γυναικῶν ἐν ἐνὶ χεραῖν ἡμορμύων
 οἱ πινὰρες ἐμνημόνευσαν, καὶ οὐ ποῖς αὐ-
 ποῖς εἶπον ἀγγέλους ἐπιφανείῳ· ἡ μίαν καὶ
 πινὰ αὐτῶν ἐπιφανείῳ ἡγοῦσα ὁπλοῖσθαι ἀ-
 πύρτες εἰπόντες, πινὰ πινὰ ἔφασαν ἐν ἀφ-
 φέσις γεγραμμένα χεραῖς, οὐχ ἕνός μνη-
 μονόσαντες ἕκαστος χρόνου διαφωνίας εἶχε

A enim: At in nonnullis, hæc quoque ad-
 iecta sunt; *Surgens autem manè primâ
 sabbati apparuit primò Mariæ Magdale-
 næ, de quâ eiecerat septem demonia.* Hoc
 autem contrarium quiddam iis, quæ à
 nobis superius dicta sunt, continere vi-
 detur. Cùm enim hora noctis, quâ Sal-
 uator surrexit, ignota sit, quâ sit, ut hoc
 loco, manè eam surrexisse scriptum sit?
 Verùm nullo modo contraria sententia
 apparebit, ut scientes ac eruditè legeri-
 mus. In hunc enim modum subnotare
 oportet, ac distinguere: *Surgens autem;*
 atque ita subiungere: *manè sabbati appa-
 ruit primò Mariæ Magdalene:* ut quidem
 vox *surgens*, consentaneè Matthæo su-
 perius tempus referat: vox autem *manè*,
 ei, quæ Mariæ facta est apparitio tribua-
 tur; quæ prima cum alterâ Mariâ, at-
 que iterum sola viderit Dominum. Ma-
 nè enim, vniuersum illud spatium est,
 quod deinceps post galorum cantum
 intercedit.

C Cùm igitur quaternæ temporum sint
 vices, totidemque accessus, quibus mu-
 lieres ad monumentum venerunt, ita
 Spiritus sanctus rem moderatus est, ut
 quisque Evangelista, quosque tempo-
 rum articulos conscriberent. Ac Mat-
 thæus quidem illas, quæ serò Sabbato-
 rum venerunt ad monumentum, nar-
 ratione complexus est, utque vnus An-
 gelus descendens de cœlo reuoluerit la-
 pidem. Ioannes autem, Mariam Mag-
 dalenam solam conscripsit venisse, cùm
 adhuc tenebræ essent, ac ante auroram,
 duosque Angelos in sepulchro vidisse:
 Lucas verò alias circa diluculum. Mar-
 cus denique alias, cùm Sol oriretur, ad-
 iunctis nonnullis, quæ iam antea ad mo-
 numentum iuissent: Atque illas quidem
 duos viros adstâtes ipsis; has verò, sedē-
 tem à dextris iuuenem vidisse; omnes
 autem, amictos stolis albis. Atque adeò,
 ut quis ea, quæ singuli secundum ordi-
 nem temporum scripserunt, composue-
 rit, consonantiam vnâ, ac vnum histo-
 riæ vniuersæ corpus, perinde ac si vnus
 quis rem totam gestam, & non plures
 scripserunt, efficere possit. Nam si vnus
 quidem aduentus mulierum, qui in
 vno temporis articulo accidisset, om-
 nes quatuor mentionem fecissent, nec
 eosdem Angelos dixissent apparuisse:
 vel vnâ ac eâdem apparitione siue visio-
 ne ab vniuersis editâ, hanc in diuersis
 temporibus accidisse dixissent, & non
 vnus quisque temporis mentionem fe-

ciffer, discrepantiæ ac dissonantiæ reprehensionem narratio effugere non possit. Sin autem & personæ & tempora diuersa fuerunt, nec eorum qui apparuerunt eadem sunt visiones; cum Deus aliis aliisque modis superanti fidē resurrectionis miraculo, adstrui voluisset fidem; ac quod vnus omisit Euangelista, alius memoriæ prodidit; quī nō tota narratio pura, ac ab omni criminelibera sit?

Quoniam autem multarum Mariarū nomine in Euangelis inuentione mentio habetur, tres numero omnes esse statuere debemus, quas Ioannes comprehensim numerauit, cum diceret: *Stabant autē iuxta crucē Iesu, Mater eius, & soror matris eius Maria Cleopha, & Maria Magdalena.* Nam Mariam Iacobi, & Iosæ matrem apud alios Euangelistas nominatam, Deiparam & non aliam esse credimus. Quemadmodum enim propter æconomiam, utq; diuinus partus obumbraretur, nec Iudæis in cædes hiantibus patesceret, circa ipsum tempus, quo adiugalem lectum ducenda erat, ex Spiritu sancto Virgo concepit; ita sanè vt Ioseph, eius maritus vocaretur, ac pater Iesu: sic & Iosæ ac Iacobi filiorum Ioseph fabri, ex prioribus nuptiis ac præmortuâ coniuge, puerilem ætatem agentium mater, Deipara appellabatur. Hæc nimirum etiam obtrectantes Iudæi de Salvatore dicebant: *Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur Maria; & fratres eius, Iacobus, & Iosæ, & Simon, & Iudas?* Idcirco autem Ioannes quidem, vt qui liberè Christi Diuinam naturam ediffereret, etiam iuxta crucem stātem, ab eo quod reipsâ erat, Iesu appellauit matrem; cæteri autem Euangelistæ, qui potissimum explicandâ ækonomiâ ac carne, operam posuerūt, ipsi ækonomiâ ac humanis proximâ ratione, Iacobi matrem ac Iosæ appellarūt: Erant enim hi primi ac insignes Iosephi filij: hoc apertè significante scripturâ, prouidâ eiusmodi dispositione, atque inde conceptâ opinione, licuisse Mariæ vt tutò pro nostrâ morienti salute, ac crucem subeunti Filio, adesset. Nam si plures Virginem sciuissent, utique Iudæi inuidiâ acti, eam perdissent. Reperias autem etiam, vnus filiorum Iosephi matrem apud Euangelistas appellatam, nempe, *Mariam Iacobi, & Mariam Iosæ.* Marcus autem Iacobi minoris, & Iosæ matrem eam vocauit eò quod esset Iacobus alter, nempe Alphæi, idcirco ma-

Tres Mariæ Euangelistis in passione nominantur Ioan. 19. v. 25.

Ratio æconomia, vt sancta Virgo appellaretur mater Iacobi & Iosæ.

Matth. 13. v. 55.

Luc. 24. v. 10. Mar. 15. v. 47. & 40. Iacobus Alphæi, Iacobus maior, quia ex Duodecim.

Α μέμνην ὁ λόγος. Εἰ δὲ καὶ οἱ κατὰ διαφορῶν, καὶ τὰ παρὰ τὰς, καὶ αἱ τῶν ἐπιφανέντων ὅσας οὐχ αἰ αὐτῶν. τῆ Θεοῦ βουλευθέντος διὰ πολλῶν ἔπειν πιστάσασθαι ὁ ἀπίστον θαῦμα ἡ αἰασάσεως. καὶ ὁ, τῶν ἄλλω μὴ λεχθέν, ἔτερος ἰσόρησεν διαφελίσης. πῶς οὐκ ἔστιν ἡ διηγησις ὅλη καθαρῶ καὶ ἐλθιτερῶ πάσης λαβῆς;

Ἐπεὶ δὲ πολλῶν Μαρῶν ἐν τοῖς διαφελίοις φέρεται μνήμη, τῆς ἐξ ἑαυτῶν πάσης γνώσεσιν ὀφείλομεν, ἀς ὁ Ἰωάννης συλλήδωυ ἠέθιμισε, φήσας: εἰσῆκεισαν δὲ τῶν πατρῶν τῆ Ἰησοῦ, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆ μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τῆ Κλεοφᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαλινη. Μαρία μὲν Ἰακώβου, καὶ Ἰωσὴ μητέρα τῶν ἄλλοις διαφελίοις ὀνομασθῆναι, τῆ Θεοτόκου ἐστίν, καὶ οὐκ ἄλλω πεπιτεύκαμεν. καθαρῶ γὰρ διὰ τῆ οἰκονομίαν, καὶ τῶν ἐπισημασθῆναι τῆ θεῖον τέχνην, καὶ μὴ φανερωθῆναι τοῖς μαρτύροις Ἰουδαίοις, πρὶν αὐτῶν ὁ μέλλειν ὅτι τῆ πασάδα ἀγαθῶ τῆ πρῆξενον ἐκ πνεύματος ἁγίου συλλαβῆν, αἰαγέγραπται, ὡς ἀνδρα ταύτης χρηματίσαι τῆ Ἰωσήφ, καὶ πατέρα τῆ Ἰησοῦ τῆ αὐτὸν τέκνον, τῆ Ἰωσήφ ἐστίν Ἰακώβου παίδων ὄντων τῆ τέκνον Ἰωσήφ, παιδικῶ ἀγνῶτων τῆ ἡλικίᾳ ἐκ παροηγησασθῆναι γάμων, καὶ παροηγησασθῆναι γάμων, καὶ μὴ ἰσὴν τῆ Θεοτόκου παροηγησασθῆναι τε ἐ ὀνοματίσαι. ταῦτά τοι ἐ βρασημωῦτες καὶ τῆ σωτήρος ἔλεξεν οἱ Ἰουδαίους ἕχουσι ὅτι ὁ τῆ τέκνον ἕχουσι ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαρία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Ἰακώβος ἐ Ἰωσήφ, ἐ Σίμων, ἐ Ἰούδας, ἐ διὰ τῆ τοῦ Ἰωάννης, καὶ τῶν πατρῶν ἐταῦσαν, οἷα δὴ μὲν πρῆξιας θεολογῶν, ἐκ τῆ ἀληθείας αὐτῆς μητέρα τῆ Ἰησοῦ παροηγησασθῆναι οἱ ὅσοι τῆ διαφελίῶν τὰ πολλὰ παρὰ τῆ οἰκονομίαν ἀποληθέντες, οἰκονομικῶς αὐτῶν μητέρα Ἰακώβου ἐ Ἰωσήφ παροηγησασθῆναι. οὗτοι γὰρ ἦσαν παρὰ τοι, ἐ ἐπίσημοι παῖδες τῆ Ἰωσήφ. τῆ το δηλοῦντος τῆ λόγου σαφῶς, ὅτι μὲν ταύτης τῆ οἰκονομίας, ἐ τῆ ἐντεθῆν ἰσωνοίας, ἀκινδύνως ἡ Μαρία τῶν σωτηρίῶν παρὰ πρῆξια. Εἰ γὰρ πρῆξιας ἰσωνοίας γνωσκετο τοῖς πολλοῖς, ἰσωνοίας βασημωῶν Ἰουδαίων ἀπώλετο αὐ. ἔστι δὲ αὐτῶν παρὰ τοῖς διαφελίῶν, καὶ τῆ ἐνός μόνου τῆ παίδων τῆ Ἰωσήφ ὀνομασθῆναι ὄρεῖν Μαρίαν τῶν Ἰακώβου, ἐ Μαρίαν τῶν Ἰωσήφ. ὁ δὲ Μάρκος, Μαρία Ἰακώβου τῆ μικροῦ, καὶ Ἰωσήφ μητέρα αὐτῶν εἶπεν, ἐπειδὴ καὶ ἄλλος Ἰακώβος ὁ τῆ Ἀλφᾶς, διὰ τῆ το μῆρας;

Apud Ioan. Κλαπῶν.

Reg. 19.

Reg. 19.

μέγας, ὅτι τοῖς ἄποστόλοις τοῖς δώδεκα συνη-
εἴθημπο. ὁ γὰρ μικρὸς ὄσα ἡ αὐτοῖς " σωμα-
εἶθμος.

Εκεῖνο δὲ αἰ τις εἰκότως ἐπαπορήσεν· πῶς ὁ
σωτὴρ ἰσορρομῶς τοῖς μαθηταῖς, τῷτο μὲ καὶ δὲ
τῷ ἀγγέλων· τῷτο δὲ καὶ δὲ τὸ οἰκείας φωνῆς, εἰς
πλὴν Γαλιλαίᾳ ἀφικόμενος ὁφθῆσθαι, φθάνει
πλὴν ἐπαγγελίαν, καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ πληρῶν· καὶ
τὸ Λουκᾶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως συνη-
ροισιμοῖς τοῖς ἑνδέκα· καὶ δὲ τὸν Ἰωάννην, καὶ
ἐν αὐτῇ, ἔ ἐν τῇ ὄγδῳ ἡμέρᾳ ποιεῖται πλὴν ὅτι-
φάθει, τὰς ἐν μέσῳ, καὶ λέγων· εἰρήνῃ ὑμῖν,
καὶ τῷ Θωμᾶ, Ἰησοῦ ἐνδιδοῦς ἑαυτὸν. ἀλλὰ
τῷτο φιλανθρώπου φιλοτιμίας πλοῦτον πρῆξι-
σιν, οὐ ψεύδεις ἔχῃ κατηρεῖαν. οὐ γὰρ εἶπεν, ἐν
τῇ Γαλιλαίᾳ με ὄφονται μόνον· οὔτε μὲν ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ φαρεῖς, ὄσα ὄφθῃ καὶ πλὴν Γαλιλαίᾳ
ὡς ἐπηγγείλατο. τῷτο γὰρ ἡ τοῖς οἰκείοις ψεύ-
σασαι λόγους. εἰ δὲ καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ ἄποκε-
χεισιμοῖς ἐν δωματίῳ δὲ τὸ φόβον τῷ Ἰσραὴλ
ἐπεφάνη δεοῖς τῆς αὐτῆς πρῆξιότητος, ἔ τὸ ἐπαγ-
γελίᾳ ἐπλήρωσεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ φάρεῖς, ἐν-
φυγεῖν ὅτι πᾶσαν κατηρεῖαν, ἀμφοτέρω γινό-
μενα φιλανθρώπως ἀμα ἔ ἀληθῶς. ἐμοὶ δὲ δο-
κεῖ πολλῶν ἔμφασιν ἔχῃ τὸ εἰρημόρον τῷ τῷ
Ματθαίῳ τῷ τῷ μαθητῷ· ὅ ἵνα ἀπέλθωσιν
εἰς πλὴν Γαλιλαίᾳ, καὶ κεῖ με ὄφονται. πολλῶν
γὰρ αὐτοῖς μελλουσῶν ἔσθαι ὅτι φάρεῖς, τῷ
μία ὡς ἔξαιρετον τῷ τῷ ἄλλας ἀποβλέ-
πει τὰ τὸ ἐπαγγελίας, καθ' ἡν ἔμελλεν αὐτοῖς ὅτι
τῷ ὄροις φανῆσθαι. τότε γὰρ παρεστηλυθῶσιν
αὐτῶν, καὶ παρεσκευασμένοι, πινῶν ἀμφιβαλλόν-
των, μετ' ἔξοσιᾶς ἔφη θεοταρεποῖς· ἐδόθη μοι
πᾶσα ἔξοσιᾶ ἐν οὐρανῷ καὶ ὅτι γῆς. ἀ γὰρ
εἶχε φυσικῶς ὡς Θεός, τῷτα λέγεται λαμ-
βάνειν ὡς γρόμμος ἀνθρώπος οικονομικῶς. δὲ
καὶ ἔλεγε· δόξασόν με σὺ πάτερ, τῷ τῷ σε-
αυτῶν, τῇ δόξῃ ἣ εἶχον τῷ τῷ τὸν κόσμον
εἶναι τῷ τῷ σοί. εἰ γὰρ μὴ εἶχεν αὐ-
τῷ ἰδίᾳ, ὡς Θεός, τῷ ἀδυνατῶν ἡ αὐ-
τῷ τῷ τῷ, ὡς ἀλλοτεῖδῳ λαβεῖν· τῷ Θεοῦ
καὶ πατρὸς ἀφ' ἡν παρεφῆτου λέγοντος· πλὴν
δόξῃ μου, ἔτέρῳ οὐ δάσω. καὶ ὅτι φέρει λοιπὸν
τὰ ῥήματα, δι' ὧν ἔμελλον πλὴν οἰκουμένῳ
ὄλλω σαλευθῆναι, ἔ ἐν οἷς ὅτιν ἀπὸ τῷ τῷ
σεβείας μυστήριον· πορβύθεντες γὰρ, φησι, μαθη-
τεύσατε πᾶσα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ

A ior, quia duodecim Apostolis connumeratus erat. Nam Minor non erat eorum numero.

De illo autem, haud quis fortè immeritò addubitauerit; quomodò Saluator, quà per Angelos, quà suà ipse voce discipulis pollicitus, fore, vt in Galilæam veniens, illic se eis ostenderet. Hierosolymis quoque visus sit promissionem implere? Nam iuxta Lucam ipsâ resurrectionis die congregatis Vndecim; iuxta autem Ioannem, cum eâdem, tum octauâ die, apparet, stans in medio, ac dicens, Pax vobis; seque Thomæ palpandum præbens. Verùm hoc, liberalitatis ac humanitatis diuitias ostendit, non mendacij crimen continet. Non enim in Galilæâ duntaxat videndum se dixit; neque verò Hierosolymis visus, non etiam in Galilæâ apparuit, sicut promiserat: Sic enim mendaciò falsos reddidisset datos sermones: Sin autem etiam in Hierusalem clausis in domo propter metum Iudæorum, auentu ac præsentia suâ indigentibus apparuit, promissumque nihilominus in Galilæâ apprensus impleuit, cum vtraque benignè iuxta ac verè acciderint, nulli criminationi obnoxius sit. Mihi autem magnam quandam vim ac expressionem habere videtur, quod ita apud Matthæum dictum est de discipulis: *Vt eant in Galilæam, ibique me videbunt.* Cùm enim futurum esset vt sæpiùs eis appareret, ad vnam tanquam præcipuam ac eximiam præter alias apparitionem spectant verba promissionis, iuxta quam erat eis appariturus in monte. Tunc enim cum accessissent ac adorassent, quidamque dubitarent, cum auctoritate plenâ maiestatis diuinæ, dixit: *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terrâ.* Quæ enim naturaliter habebat tanquam Deus, ea dicitur accipere tanquã œconomia suauiq; in nos consilio, factus homo. Quamobrem etiam dicebat: *Clarifica me, Pater, apud te ipsum, claritate quam habui priusquam mundus esset, apud te.* Nisi enim vt Deus hanc propriam haberet, haudquaquam fieri poterat, vt eam tanquam alienam acciperet; cum Deus ac Pater per Prophetam dicat: *Gloriam meam alteri non dabo.* Deindè verò adiungit verba, quibus orbem vniuersum tanquam fagenâ capturi erant, ac in quibus, pietatis mysterium totum positum est: *Euntes enim, inquit, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine*

B
C
D
E

Eximia quædam appari-
tio promissa
in Galilæâ,

Match. 28. v.
17.

Ioan. 17. v. 5.

IIai. 42. v. 8.

Match. 28 v.
19.

*Patris, & Filij, & Spiritus sancti: docentes eos servare omnia, quaecunque mandaveri vobis. Deincepsque adiicit ea, quibus finem horum verborum ac euentum spondet: Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Propterea dicebat, Nunciate fratribus meis ut eant in Galileam, ac me ibi videbunt: ad hanc apparitionem, tanquam propriam quandam atque præcipuam, vti dixi, respiciens; quam magis etiam eis per alia verba prædixerat, quæ non habentur Euangeliorum scriptis consignata. Nisi enim sic res haberet, non dixisset Matthæus: Undecim autem discipuli abierunt in Galileam, in montem ubi constituerat illis Iesus: cum nusquam in Euangelio legatur promississe Dominum, se in monte appariturum. Nam ante hanc apparitionem quæ in monte accidit, etiam ad mare Tiberiadis quod est Galilææ, illis apparuit, cum septem muneris essent; Petro nimirum, Thomæ, Nathanaëli, Filiis Zebedæi, aliisque duobus ex discipulis, vti Ioannes scriptum reliquit. Verum spectabat ad montem ubi constituerat illis Iesus verbum illud, *Ibi me videbunt*: diuinæ scilicet plenâ maiestatis oratione mandantem; Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Etenim nec abs re quidem mihi, ac extra propositum videtur, quod in monte Galilææ, & non aliquo alio loco verba hæc dicta fuerint. Nam Galilæa Græco idiomate κατακυλιση, id est, deuoluta, exponitur; vnde etiam Gelgel, rota nominatur. Tanquam igitur ex monte excelso, Saluatoris ore prolata verba hæc, in modum rotæ in terrarum vniuersum orbem deuoluta sunt, totumque percurrerunt; atque omnes baptizati sunt, tum Gentes, tum vrbes, *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Ceterum his verbis auditis, discipuli ad nullam statim Gentem profecti sunt, sed manserunt Hierosolymis vsque ad Pentecostem, expectantes aduentum Spiritus sancti, qui in igneis linguis ad eos accessit. Sic enim per dies quadraginta apprensus variis modis, ac conuiscens, quemadmodum ait Lucas in principio libri Actorum, præceperat ac mandauerat, dicens; *Ab Hierosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris, quam audistis ex me: Quia Ioannes quidem baptizauit aquâ, vos autem ba-**

Ioan. 21. v. 1.

Cur in Galilæâ, datum Baptismi mandatum.

6

Act. 1. v. 3.

A ὁ ὄνομα τῆ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα, ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ παρεστήθησαν λοιπὸν τὸ τέλος τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ ἔκβασιν ἐφυάμενος· ἐἶδον ἔγωγε μὴ ὑμῶν εἶμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. διὰ ταῦτα ἔλεγον· ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ κεί με ὄψονται· πρὸς ταῦτα ἦ ὄψην, ὡς ἴδιαν πινὰ ἐξέαρτον, ὡς ἐφών, ἀποπεινόμενος, καὶ αὐτοῖς μάλλον καὶ δι' ἐτέρων ῥημάτων παρεμιμύεν, ἀ τοῖς διαφελικαῖς γραμμασιν οὐκ ἐμφέρεται. εἰ γὰρ μὴ τὸ τοῦ κύριου εἶπεν ὁ μαθητῆς· οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος, οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδαμῶς τῶν διαφελίων ἐπὶ τῷ ὄρει ὑποσχόμενος τῷ κυρίῳ ποιῆσθαι τὸ ἔπιφάνειαν. ἐπεὶ πρὸς ταῦτα τὸ θεὸς τὸ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης αὐτοῖς τὸ Γιβεριάδος, ἢ πῆς ἐστὶ τῆς Γαλιλαίας, ἐφαίνη, τὸν ἀριθμὸν οὐσιν ἐστώ· Πέτρος καὶ Θωμᾶς, καὶ Ναθαναὴλ, καὶ τοῖς υἱοῖς Ζεβεδάου, καὶ ἄλλοις δύο τῶν μαθητῶν, ὡς Ἰωάννης συνέγραψεν. ἀλλὰ πρὸς τὸ ὄρος ἀπέβλεπεν οὐ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀ καὶ κεί με ὄψονται· διὰ τὴν προεπιπῶς ἐντελλόμενον πορθηθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ γὰρ σὸς ἐξ ἀποστόλου μοι δοκεῖ, ἐν τῷ ὄρει τῆς Γαλιλαίας καὶ μὴ ἐτέρωθι ποῦ ταῦτα εἰρηθεῖν τὰ ῥήματα. Γαλιλαία γὰρ, ἢ κατακυλισητῆ Ἑλλάδι γλώτῃ ἐρμυλευέται. διὸ καὶ Γεργελλὸς ὄρος ὀνομάζεται. κατὰ τὸν οἶον ἐξ ὄρους ὑψηλοῦ τοῦ σωτηρίου σώματος παρενεχθέντα ταῦτα ῥήματα, δίκην ἔρχου καὶ τῆς οἰκουμένης ἐκυλίσθη, καὶ πᾶσιν ἐπέδραμον· καὶ ἐβαπτίσθησαν ἅπαντες, καὶ τὰ ἔθνη καὶ πόλεις, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀλλὰ πρῶτον ἀκούσαντες τῶν ῥημάτων οἱ μαθηταί, πρὸς σὸς ἐξ ἔθνος ἐπορεύθησαν δι' ἄλλως, ἀλλὰ ἔμεινον ἐν Ἱερουσαλὴμ, μέχρι τῆς πεντηκστής, αἰαμένοιτες πρὸς τὸν ἁγίου πνεύματος, ἢ πῆς αὐτοῖς ἐν πυρίαις ἐπεφοίτησε γλώσσαις. ἔτω γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας διὰ φόρως φαινόμενος· ἐσωαλιζόμενος, ἢ φησιν ἐν δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς πρῶτης ἐκδόσεως, ἐπετέλετο, καὶ παρήγγελλε, λέγων, ἀπὸ Ἱερουσαλὸν μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένετε τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, καὶ ἡκούσατέ μου ὅτι Ἰωάννης μὴ ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς ὅ βα-

Ed. 1771

πρωθίστατε εν πνεύματι αγίω . καλώς δέ αθαν ,
 μη χειρίζεσθαι . τουτέστι μη μαχεσθαι ἀφίστασθαι ,
 μηδὲ πόρρω γίνεσθαι καὶ ὅσα εἶπεν , μηδὲ ξέναι ὁ
 παρὰ πόρρω τῆς Ἱερουσαλήμ . πῶς γὰρ ἐμελλεν τῆτο
 εἶπειν , ὁ παρὰ ἄξιας αὐτοῖς εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐλ-
 θεῖν ; καὶ ὁ εἰρημνύον δὲ ἐν τῷ τέλει τῆ βιαφέ-
 λίου τῆ Λουκᾶ . ἔρχετο ἐν τῷ βύλογενῷ αὐτὸν
 ἀλλοῖς , διέστη ἀπ' αὐτῶν , ἔειπεν ἔφεροτο εἰς τὸ οὐρανόν .
 ὁμοίως δὲ ἔειπεν παρὰ Μαρκῶ γεγραμμένον .
 ὁ μὲν οὖν Κύριος μετ' ὁ λαλήσῃ αὐτοῖς , ἀνελήφθη
 εἰς τὸ οὐρανόν , καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τῆ Θεοῦ ,
 νοητέον ἐν τῇ τεσσαρκαετῇ ἡμέρᾳ γεγραμμένον καὶ
 ὁ ἐν ταῖς παρὰ ἄξιας ἰσορημνύον . ἀ γὰρ ὅπτι μὲν
 τὸ ἐν βιαφέλοις εἰρήκασιν , ταῦτα τὰ πλάτει
 τὸ ἰσοείας ἐξαπλοῦται καὶ σαφηνίζεται .

Ταῦτα ἔστι ταῖς βιαγγελικαῖς ἀγαθώσμοσι
 τὸ κωριακῆς νυκτὸς παρὰ εὐχολόγημα , ἔειπεν ὁ
 ἀγνοοῦντα διδάσκοντα , ἀ καὶ ὡς χρεὸς ὑμῶν κατε-
 θέμεθα . ἡμεῖς δὲ τίνα ποιεῖν ὀφείλετε τούτων
 ἀκούοντες , ἐρυθριῶ λέγειν . τὸν ὅτι ταῖς ἡμέρας δρόμον ,
 καὶ πλὴν λόγου τῶν πολλῶν λογισμῶν . παρὰ ἄξια
 δὲ ἡμῶν ὁ Κύριος δυνάμιν εἰς ὁ ἐκκλίειν ἀπὸ
 κακοῦ , ἔειπεν ἀγαθόν . χάριτι ἔειπεν φιλανθρωπία
 τῆ Κυρίου ἔειπεν σωτήριος ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ . ὃ ἡ δόξα ἔειπεν κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ
 αγίω πνεύματι , νῦν ἔειπεν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰώνων . ἀμήν .

*Apizabimini Spiritu sancto. Pulchrè ad-
 modum , ne discederent ; hoc est ne lon-
 gè abirent , ac procul recederent ; non
 autem vt ne omninò ex Hierusalem exi-
 rent . Nam quâ ratione hoc dicturus
 fuisset , qui præceperat eis , vt in Gali-
 læam venirent . Sed & quod in fine E-
 uangelij Lucæ dictum habetur : Et factum
 est dum benediceret illis , recessit ab
 eis , & ferebatur in cælum : ac similiter
 quod apud Marcum scriptum est : Et
 Dominus quidem Iesus postquam locutus
 est eis , assumptus est in cælum , & sedet
 à dextris Dei : intelligendum est acci-
 disse die quadagesimâ , iuxta quod in
 Actis memorię proditum est . Quę enim
 breuiter & concisim in Euangelis dix-
 erunt , hæc illic latiore narratione expli-
 cantur & declarantur .*

Hæc sunt quæ in Euangelicis Lectio-
 nibus Dominicæ noctis continentur , ac
 ignorantem perturbare possint ; quæ &
 vobis tanquam debitum dependimus .
 Vos autem horum auditores quæ factu-
 ri sitis , erubesco dicere ; ad spectacula
 currentes , rabieque insanam multitu-
 dinem , animo reputans . Præbeat au-
 tem nobis Dominus virtutem , vt decli-
 nemus à malo , & faciamus bonum , gra-
 tiâ ac benignitate Domini ac Dei & Sal-
 uatoris nostri Iesu Christi ; cui gloria &
 imperium cum Patre & Spiritu sancto ,
 nunc & semper , & in sæcula sæculor-
 um : Amen .

ΤΟΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΗΣ ΤΥΧΙΟΥ ΠΕΡΙ ΔΕ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ .
 SANCTI HESYCHII DE HORA
 tertiâ & sextâ , quibus Dominus fuis-
 se crucifixus dicitur .

ΤΙΝΟΣ ἔνεκεν , ὁ μὲν Μάρκος ,
 τριτὴν ὥραν λέγει τὸν Χριστὸν σταυ-
 ρωθέντα . ὁ δὲ Ἰωάννης , ἕκτην .
 Μάρκος μὲν , τὴν ὥραν τὴν ἀπο-
 φάσεως τῆ σταυροῦ . καὶ τιμωρήσασθαι ἔκοιτε οἱ
 δικαστὰ λέγονται , ἀφ' οὗ τὴν ἀπόφασιν ἐξενέγ-
 κασι . εἰς τὸ τὴν δυνάμιν τὴν τιμωρίας καὶ τῆ θά-
 νάτου ἐν ταῖς γλώσσαις κεκτῆσθαι . τούτου χάριν
 ὁ Μάρκος αὐτὸν , τριτὴν ὥραν σταυρωθέντα λέγει ,
 ἀφ' ἧς , τὴν ἀπόφασιν ὁ Πιλάτος ἐξέλεγε . Ἰωάν-
 νης δὲ , ὡς εἰρηκός τῆ Μάρκου τὴν κατὰ τὴν
 ἀποφάσεως , αὐτὸς τὴν ὥραν , ἐν ἧ τῷ σταυρῷ παρ-
 σήλωσθαι τὸ Ἰησοῦν , ἔφερασε . καὶ γὰρ σκοπεῖται ,
 πῶσα μετὰ τὸ , τῆς παρὰ τῆ Πιλάτου παρὰ τῆ

QUARE Marcus quidem ,
 horâ tertiâ Christum cru-
 cifixum ait ; Ioannes verò ,
 sextâ ? Nimirum , Marcus
 quidem horam dicit , quâ
 crucis pœna decreta fuit : Quippè etiam
 iudices punire dicuntur , ex quo tempo-
 re protulerunt sententiam ; quòd ni-
 mirum supplicij vim ac mortis habeant
 positam in linguis . Idcirco Marcus , ho-
 râ cum tertiâ crucifixum ait , ex quâ Pi-
 latus sententiam tulit : Ioannes verò ,
 quòd iam Marcus latæ tempus senten-
 tiæ dixisset , horam ipse dixit , quâ reip-
 sâ ille cruci affixus fuit . Etenim cogitare
 oportet , quàm multa interim gestasint ,
 ab horâ , quâ crucis sententia à Pilato

Ex antiquo Regio Cod.

Ioan. 19. v. 2.

decreta prodiit, ad horam quâ Dominus in crucem ascendit. Ea siquidem Ioannes conscripsit. Nam post dimissum à Pilato Barabbam, ac Iesum flagellatum, traditumque ut crucifigeretur: Post, inquam, illa, *militēs plebentes coronam de spinis, ei imposuerunt, ac alia agentes ei illuserunt. Præterea etiam Pilatus eum eduxit spinis coronatum, ac purpureâ veste indutum, dixitque, Ecce homo. Accedit ut Iudæi clamauerint, Crucifige, crucifige eum; utque cum illi respondissent, Nos legem habemus, &c. iterum ingressus Pilatus, Iesu causam nouum examinauerit, iteratâ eum cognitione dimittere volens, ac quæ sequuntur vniuersa, vsque dum in Lithostroto iterum aliud de ipso facit iudicium. Satis itaque illa omnia habuerunt infumendo tempori, ab horâ tertiâ vsque ad sextam; cumque Ioannes illa exposuerit, tanquam qui omnibus interfuisset, necessariò debuit meminisse sextæ, quâ etiam Pilatus absolutè crucifigendum tradidisset non amplius iam virgis cædens: iam enim cæsus fuerat, quandò eum prolatâ sententiâ cruci addixerat: Nunc autem ipsâ re, crucifigi iussit. Quamobrem etiam nullius meminit quod deinceps gestum sit; excepto tantum ut ad crucem abductus sit. Quòd si quis quærat, quâ de causâ cum semel sententiam tulisset, iterum dimittere vellet: Respondemus, primùm quidem quòd multitudine vim inferente sententiam dixisset: postea verò vxoris compunctum somnio. Quippe nuntiauerat, ut Matthæus ait: *Nihil tibi & homini illi, &c.**

A *σαυρωθῆναι ὑποφάσεως, καὶ τῆς ὥρας αὐτῆς, ἐν ἧ ἐκείνους ὁ Κύριος ἀναβέβηκε, πέντε ἡμέρας. Ταῦτα γὰρ ὁ Ἰωάννης γέγραφε. Μὴ γὰρ ὁ ἀπολύσαι τὸν Πιλάτον τὸν Βαραββᾶν, φραγεῶσαι δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τῆς ἀδουῦναι ἵνα σαυρωθῆ. Μὴ ταῦτα οἱ γραπτοὶ πλέξασαντες ἐφάνον ἐξ ἀκαθῶν, ἔβαλον αὐτῶν, ἐκ τῆς λοιπῆς ἐπιπέλωσιν ἐμπάζοντες αὐτῶν. ἐπὶ δὲ ἐὶ ὁ Πιλάτος ἐξέλιγε αὐτὸν ἐκ τῆς φρουρῆς αὐτῶν ἀκρότης, καὶ ὁ πορφυρεῶν ὡσεὶ βελημῶν ἱμάτιον, ἐεῖπεν. ἰδοὺ ὁ ἀνθρώπος. **B** *πρόκειται ἐὶ ὅτι ἐβόησαν οἱ Ἰουδαῖοι, σαύρωσον σαύρωσον αὐτόν. ἐὶ ὅτι τῆς Ἰουδαίων ἀποκριναμένων, ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ τὰ ἐξ. πάλιν ἐξελθὼν ὁ Πιλάτος, ἐτέραν ποιεῖται τῶ Ἰησοῦ τὴν ἀνάκρισιν, ἀφ' ἧς αὐτὸν καὶ ἀπολύσαι ἐβούλετο, καὶ τὰ ἀκούουσα δὲ πύλας, ἕως ἧς ἐν τῷ λιθοφώτῳ πάλιν ἐτέραν ἀφ' αὐτῶν ποιεῖται ἀνάκρισιν. Ταῦτα οὖν πύλας, ἰχθυῶν ὡσεὶ ἦρχε, ἐκ τῆς τρίτης ὥρας, μέχρι τῆς ἑκτῆς διαπύσασαν χρόνον ἀφ' ὁ Ἰωάννης ἐκ τῆς ἡμέρας, ὡς καὶ τούτοις πᾶσιν πρὸς κολοθηκῶν, ἀναγκῶν τῆς ἑκτῆς ὥρας ἐμνημόνουσε, [ἦ] ἐκ τῆς δὲ αὐτὸν ἀδούσιν τελεῖως ἵνα σαυρωθῆ. ἐκέτι μαρτυρίας ἦδη γὰρ ἦν μαρτυροῦντες, ὅτι αὐτὸν τῆς ἀποφάσεως σαυρωθῆναι πρὸς δὲ ἀδουῦναι, αὐτῶν δὲ ἔργῳ, τῆς τοῦ ἡμέρας πρὸς ἑπτά, ἐξ, ἀφ' ὁ δὲ δένος ἐξ ἧς ἀλλὰ περὶ αὐτῶν μέμνη. μόνης δὲ, τῆς ὅτι τῆς σαυρῶν ἀπαγωγῆς. ἐὰν δὲ λέγῃ τις. ὅτι καὶ ἐνεκεν τίνος ἀπαξ ἀποφηνάμενος, πάλιν αὐτὸν ἀπολύσαι ἐβέβηκε. ὡσεὶ τὸν μὴ, ὑπὸ τῆς πλήθους βία. **D** *οὐκ ἐστὶν ὅτι ἀποφασιν ἐπέστα καὶ ὅτι ὄνειρον τῆς γυναῖκος καὶ ἐνύπνετο αὐτῶν γὰρ αὐτῶν, ὡς φησὶν ὁ Μαθητῆς μη νύσσα. μηδὲν σοὶ ἐκ τῆς ἀνθρώπων τούτων. ἐκ τῆς ἐξ***

NOTÆ.

VT tractatum hunc hætenus Gregorio Nysseno inscriptum, nouo auctori vindicarem, fecerunt præter Regium antiquum fatis Codicem ac probatum, ex quo multis emendatior proditurus erat, tum stylus, Nysseni stylo humilior ac depressior, ac qualis eorum consuevit esse, quos magis *διδακτικοίς*, scholasticos appellamus: tum similia Hesychij monumenta, ac quibus pressè, nulloque verborum apparatu, eiusmodi difficultatum nodos in Scripturâ, eiusque locorum conciliatione, soluit; velut in excerpto quod hic subnectimus; de horâ tertiâ ac sextâ, quibus Dominus cru-

ci affixus dicitur ab aliis aliisque Euangelistis: tum Ioannis Thessalonicensis ætas, qui eodem argumento scripsit, satisque affine auctori; ac Georgij Nicomediensis, qui contrariè, quod maximè spectat ad sanctam Deiparam, & ut illa appellata sit Maria Iacobi: Haud leuis enim coniectura sit, vel æquales vel suppare fuisse, qui sic eandem quaestionem elucidandam putauerint; atque adeò longè à Gregorij Nysseni tempore auctorem hunc nostrum distare, ac spectare ad illud ferè tempus, ad quod Posséuinus, Belarm. & alij reducunt; nempe Gregorij primi Romani, existimantes Hesy-

chium Presbyterū Hierosolymitanum scriptorem celebrem, ipsum esse Episcopum, ad quem extat eiusdem Gregorij Epist. 40. l. 9. Registri: tametsi fateor, leuis est eonicatura, quæ soli nomini innititur. Ioannem porrò Thessalonicensem S. Nicephorus in Antirrhet. inter eos auctores ponit, qui scripserunt aduersus Eutythianos, ac pro Synodo Chalcedonenſi, cum Ioanne Scythopolitano & aliis, quantummodò ex lectis haud ita pridem memoriæ succurrit. Non liquet ex quibusnam Sixtus monumentis, Hesychium, qui in Leuiticum scripsit, discipulum faciat Gregorij Nazianzeni: quod ut esset, danda foret inscriptionum illa confusio præcipuè temporis, uti videmus accidisse in pluribus Seueriani, Procli, aliorumque vel æqualium vel supparium, Chrysostomo inscriptis: utque in illis, certior inscriptio est, habeturque doctorum iudicio, quâ singularibus illis auctoribus tribuuntur, quàm quâ Chrysostomo, tametsi plures ei codices ita tribuant: sic & hoc loco, celebrior ac notior scriptis Nyssenus, hancce Hesychio facillè Orat. abrogauerit, sibiq; arrogarit. Deniq; fecit ut ita mutarem, doctrinè dissonantia in 1. ac 2. Nysseni Orat in Christi resurrectionem, ac exponendis verbis Matthæi, ὁ δὲ σαββάτων · tantâ illâ, ut planè duos auctores prodar, quorum posterior, prioris sententiâ, suppresso tantùm eius nomine, subnotet ac carpât. Palam enim prioris illius auctor, factam tradit resurrectionem ipsâ vesperâ sabbati, quantumquâ profundâ, quam noctis illius initium facit, cui dies vna sabbatorum, ac dies Dominica succedit. Vnde etiam cogitur nouum *νυκθήμερον* comminisci, quò saluet triduum mortis Dominicæ, quod nimirum in cruce fecerint miraculosæ tenebræ, diuisâ die Parasceues in vnam noctē ac duos dies: quæ nec ipsa digna fortè videantur Gregorio Nysseno, excepta Quartadecimanorum traditione, cuius se auctor ille sectatorē ostendit, significâs nihil se à Iudæis differre in cultu diei decimæ quartæ, sed tantùm in azymis, quorum Ecclesia religionem non recepisset, non ita à Christo exactè seruans legalia, ac velut eis subiecta: quod ita fortè potuerit sentire Nyssenus necdum vsu receptâ in Ecclesiâ, in quâ orabat, Nicænâ Constitutione de Paschate celebrando Dominicâ die à quartadecimâ Iudæorum, ac nullo cum eis commercio. Certè indicat aliquoties Chrysostomus annis aliquot, nec ita paucis, iunior, vix suâ ætate dedicisse populos, ad quos pro conuentione orat, eum ritum Paschæ. Contrâ ve-

ro posterioris auctor, eum vocis ὁ δὲ sensum amolitur, ac edisserit quid ille absurdi habeat, utque eo dato non potuerit non statim res omnibus conspicua esse, vniuersis ad monumentum concurrentibus, eoque sanctas mulieres ac discipulos prohibentibus: exceptâ traditione solutionis ieiunij, quam etiam Eusebius vrget: Nedum itaque non est Nyssenus, eius auctor Orationis, quam hîc Hesychio tribuo ex fide Regij Codicis, ut nec fortè sit etiam superioris, quicquid sit de tribus aliis, in eandem Domini resurrectionem. 3. 4. & 5. quas non libet censere. Accidit non rarò, ut antiquarij, plures eodem argumento tractatûs conferant ac subnectant, etiam diuersorum, nec cuique titulum proprium ac auctorem inscribant: ex quo facillè labuntur alij, sibi que indulgent, ut *τὸ αὐτὸ, eiusdem*, prænotent; uti videas in Orationibus in S. Mariæ Natiuitatem apud Damascenum, vel etiam apud Germanum.

1. *Serò sabbatorum.* Græcando barbarizo: Vix enim Latina videatur ea constructio: essetque planè reddendum, serò i. tardè, à sabbatis; ut vim faciamus in illo plurali cum auctore; vel à sabbato quod perinde valere existimo. Ipsa enim tarda hora ac temporis articulus à septimanâ erat, & à sabbato. Sicque melius reddidisset Interpret: cuius & lapsus alium notat Hieronymus, ut pro serò, reddiderit *vespere*: quod vtrumque habet vox ὁ δὲ, tametsi alterum tantùm Matthæi instituto opportunum est. Valde congruunt ista cum Eusebij excerpto, ut & quæ sequuntur de solutione ieiunij, ac mirum quantum aduersentur auctori tractatûs, qui hunc præcedit apud Gregorium Nyssenum, ut & quæ nostri Ambrosius ac Hieronymus explicant, habetque traditio Ecclesiastica; ut omnino explodenda sit eius hac in parte sententia.

2. *Misis inanis apparentiæ fabulis.* τοῖς δὲ δοκῶσιν μὲν τοῖς ἀποκριματικῶν. Subnotat Docetarum hæresim, contra quam depugnauit Cyrillus, quamque postmodum Gregorius Magnus in Eutythio Constantino-politano rediuiam compressit: atque adedò ut noster Hesychius ipse sit Hierosolymitanus Episcopus ad quem idem scribit, noua illa hæresis germina notare potuit. Interpret obscurat, cum ita reddit, *ut omisis opinionum ac suspicionum fabulis.* Sic paulò inferius, quod ait auctor, facillè creditum nuncium sublatis furto Dominicæ corporis, quòd illud nihil nouum haberet, *ὡς δὲ τὸ ἀναστάσεως ἀμνηστων: ut non crederent, sicut in resurrectione.* Interpret. *ut quod ad re-*

surrectionem attinet, fidem non haberent : A sed fortè excidit vox *sicut*, aut alia similis. Nolim tamen morosior esse talibus notandis. Vnum dissimulare non possim, quod offendit in fine orat. aduersus eos qui castigationes agrè ferunt, t. 2. Nysseni; vbi auctor, seditionem Core describit ac foeciorum, eò vsque progressam, vt thuribula iam accepisset in manus, vti refertur Num. 16. ac ferè Sancta attigissent, ignemque mysticum accendissent. *Ἐ τὰς θυμιάδας ματαχειρίζοντο, Ἐ ὅσον οὐδέπω τῷ ἀγίῳν ἠπτόντο, Ἐ τὸ πῦρ ἀπῆπτόν τὸ μυσιπὸν, ὃ παρὰ τῆ θυμιάματος τοῖς θυμιάδας κατέφλεξε.* Interpres *famias qui suffirent elegerunt* : *Et non multo post sancta attigerunt, ignemque mysticum accenderunt, quod ante incensum suffientes exussit.* Quid præter folæcos non hîc malum ac sine sensu, ex bonis ac fanis Græcis? nisi fortè vox *θυμιάδας* suspecta est. Alij fanè dicunt *θυμιαμεία* . 70. toto illo cap. *πυρρα*. Quàm refert fontes adire!

3. *Crediderunt autem.* *Ἐπίστευσαν δὲ.* Moueo negatiuam, quam sacro aduersam textui, ipsique adèd auctori, edita habebant. Apud Ioannem, singulariter legitur, vt ipse se credidisse significet; nec quicquam dicat de Petro, quem fortè adhuc incredulum, peculiari Dominus postmodum apparitione, quam præcipuè Paulus memorat, conuerterit. Est auctoris mens ac sententia magis è dignitate ac reuerentiâ Apostolicâ, quàm illa Ioan. Thesalon. quâ censet credidisse reipsâ sublatum corpus Dominicum, non ipsum resurrexisse.

4. *Mero diluculo.* *ἀκελευσῖς* . tunc primâ suboriennæ luce, quod benè Vulg. *valde diluculo* : vt quòd illud ad diem accedit, de sui amittat ratione, ac fiat dies.

5. *Adhuc.* *ἔτι* . Esset planè illa particula maximi momenti ad auctoris confirmandam sententiam, vt illa certa esset, & ab

Euangelistâ. Nullos ego Codices vidi qui haberent, nec alium vllum auctorem qui vidisse dicat. Interpres nihil intellexit, aut reddit quod intelligi queat. Vt ita scriptum sit à Marco, respexit alias apparitiones aliis Euangelistis scriptas : cùmque id durius visum sit antiquariis, indulgere sibi potuerint vt ita corrigerent : vti etiam verisimile est correxisse in exemplaribus, quibus deest capitulum illud ac particula postmodum ab auctore notata. *Surgens autem manè sabbati, &c.* quæ ipse accuratiora existimat.

6. *Ac conuescens.* *Ἐ συναλιζόμενος.* Sic benè antiquus Interpres, & Chrysoft. qui ex aliis locis confirmat, quibus Apostoli resurrectionem probabant eo argumento, quòd ab eâ, cum Christo manducassent. Voluit fortè B. Lucas rariori hac voce vti, ac quâ falsis potius quàm aliorum ac verè ciborum communio denotatur, vt cibi eiusmodi parsimoniam indicaret, quem is, nullâ fumeret necessitate, sed solùm ad fidem resurrectionis adstruendam. Quid si ouium mores respexit, quas Arist. l 8. De animal. *ἀλιζέει* ait : *sale pasci* ? *παρὰ δὲ τοῖς τόποις ἀλιζόμενα, μείζω τὰ ἔθνη κατὰ ἄστυ.* *Oues, que ante partum salem cum pabulo deuorauerunt, maiora vbera demittunt.* Nihil sanè ita nouum habeat eo sensu Lucæ illa vox, quodue à puro Græco, cuius ille calentissimus fuit, abhorreat. Facebant ergo Grammaticuli moderni, quos Ecclesiastica eiusmodi expositio sic malè habet, ac in iis Caluianus Crispinus in Lexico, ac voce *συναλιζώ*, vbi quòd à sale, tanquam à datiuo

ἀλι deducatur, *insulsum* ait, sale ipse egens. In serm. 2. Chrystostomi nomine in Ascens. ex editis à Vossio, est *συναλιζόμενος* . verùm quinque illi sermones, quos habet Ducasus tom. 6. nihil habent, quò eius censerì possint: ac nec liquet an auctor scripserit *συναλιζόμενος*.

EVSEBII PAMPHILI IN ILLVD, Ε ΕΤΣΕΒΕΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΜΦΙΛΟΥ, ὁπὲ σαββάτων, ¹ serò sabbatorum. εἰς τὸ, ὁπὲ σαββάτων.

Conciliatur
Matthæus
Marco.

QUOMODO, apud Matthæu, quidem serò sabbatorum apparet suscitatus Dominus: apud Marcum autem, *Manè, vnâ sabbatorum.* Ne quis illud, serò sabbatorum, Vespertinum tempus existimet, quod est post Solis occasum: sed tardam ac feram noctem. Sic enim quoque consueuimus dicere, serò horæ, ac serò temporis, setoque ac tardiùs quàm

ΩΣ . *παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὁπὲ σαββάτων φαίνεται ἐξηγητήριος ὁ σωτήρ . παρὰ δὲ Ἐ Μάρκου παρὰ μιᾷ τῷ σαββάτων . ὁ ὁπὲ σαββάτων, μὴ πῶ ἐσπερινῶ ὥραν νομίσῃ τις, ἢ μὲ ἠλίου δυσμας ἡμέρας . ἀλλὰ ὁ βραδύ καὶ ὁπὲ τῆ νυκτός . οὕτω γὰρ καὶ ὁπὲ τῆ ὥρας, εἰώτα μὲν λέγειν . καὶ ὁπὲ χειροῦ . καὶ ὁπὲ τῆ*

χρείας· οὐτ' ἐσπέραν δηλοῦντες· ἀλλὰ τὸ σφόδρα βραδείον σημαίνοντες. καὶ γὰρ, ὡσπερ διερμυδιῶν αὐτὸς ἑαυτὸν ὁ Ματθαῖος, μὲν δὲ εἶπεν· ὁπὲ ἑββάτων· ἐπήγαγε· τῇ ἑπιφωσκούσῃ εἰς μίαν ἑββάτων· δηλῶν πλὴν ὄραν καὶ τ' ἑσπέρην, τ' μὲν δὲ ἑββατον νυκτὸς, τὸν ἀμφὶ πλὴν ἑῶ τ' μίας τῆς ἑββάτου. τῇ γὰρ ἑπιφωσκούσῃ, φησὶ δηλαδὴ ὄρα· τῇ λοιπὴν ἡδὴ ὑποφαινούσῃ καὶ ἑπιφωσκούσῃ, πλὴν κυριακῆς ἡμέρας· ἢ τις ἡδὲ, ὁπὲ, ἔκ πόρρω λοιπὸν ἐλαυνούσα τῆς ἑββάτων· ἔτος γὰρ ἡδὲ, πλὴν ὀλίω ἐβδομάδα, ἑββάτων καλεῖν· καὶ πάσας τὰς ἡμέρας, ἑββατον ὀνομάζειν. οἷον, μία ἑββάτων, καὶ δεύτερα, καὶ τρίτη, καὶ τετάρτη ἑββάτων. ὅθεν συμφωνοὶ εἰσὶν, καὶ ἐν πούτῳ οἱ διαφελισαί. ὁ γὰρ Ματθαῖος· τὸ, ὁπὲ ἑββάτων· τ' ἑσπέρην τὸν ἑπιφώσκοντα εἰς πλὴν ἑῶ τ' κυριακῆς ἡμέρας, ὡς εἶρηται, ὠνόμασεν· ὄναρ ὁ Μάρκος· ὡσπὲρ, τῇ μιᾷ τῆς ἑββάτων εἶπεν. εἰ γὰρ μὴ τῆτο ἡδὲ, ἔδδ' ἡμᾶς τῇ ἡμέρα τῆς ἑββάτου, μετὰ ἡλίου δυσμαί, ὄντως ἐσπέρας ἡλιομύης, ἀπονησιζέσθαι. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἢ σιωπήσα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Χριστοῦ κεκλήθηκεν· ἀλλ' ἢ νυκτὸς ἑπιφωσκούσης· ἢ αὐτῶ μεσονυκτίῳ· ἢ ὡσεὶ ἀλεκτόρων βοᾶς. ἄλλως τε δὲ, εἰ καὶ πλὴν ἐσπέρας τῆς ἑββάτου ἢ αἰδύσας γέροντε, καὶ ὁ σέσμὸς, πόλυτων ἐρηγηροῦτων ἔπι, πῶς οὐκ αἰ ἡσθοντο οἱ πόλυτες. πῶς δὲ, οὐκ αἰ σιωδρομὴ ἐγέρονεν ἑπὶ τὸ μνημα, ἀγγέλου ὀφθέντος ἐσπέρας, ἔκ τὸν λίθον ἀποκυλίσεως τ' ἡμέρας τῆς μνημείου. ἔκ οἱ φερευοὶ δὲ τῆς πόπου, τὸ πάγμα τὸ τραπωτικόν, ἔκ οἱ Ιουδαῖοι οἱ σιω αὐτοῖς φυλάσσοντες τὸν τάφον· πῶς ἢ ὡσεὶ χεῖμα τοῖς ἀρχιερέσιν ἔκ τοῖς ἀρχιοῖς τῆς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς πατρῴας ἀφῆκεν· μάλιστα ὅτε αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν τῇ περὶ τὴν ἑββῆρα ἐπιστάντες, ἡσθαλίσευτο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τ' κουσθιάς. ἀκόλοισιν γὰρ ἡδὲ, ἀνατραπέυτος τῆς λίθου ὡσεὶ ἀδύως, ὡσεὶ χεῖμα ἀπέσαι τοῖς φερεῖς, καὶ τὰ παραρῆντα δηλώσαι, τ' ὄρας αὐτοῖς ἐπιτερεπούσης. οἱ δὲ, ἔκ διδάσκονται τῇ ὑφῆρα ὑπὸ τῆς ἀρχιερέων, ἀφῆμισα εἰς ἀπὸ τῆς· ὅτι ἢ μεθυσταὶ αὐτῶ νυκτὸς ἐλθόντες, ἐκλεψαυ αὐτὸν, ἢ μὲν κυριακῶν· ὅ δὲ γέροντε οὐκ εἶχε πλάτῆρα αὐτοῖς, εἰ τῇ ἐσπέρα ἐγήγηρο. δὲ οὐκ ἀν' ἀμύρτοις, τὰ μὲν ὡσεὶ τ' ἀναστάσεως τῆς σωτήρος ἡμῶν εἰπὼν, ὡσεὶ τὰ Ἰωάννη σημαίνεσθαι, ἔνθα ἢ Μαγδαλιῆ Μα-

A vsus postulasset : non vesperam ac sero diei significantes , sed quod valde tardum ac ferum sit, indicantes. Nam etiam Matthæus, velut semet ipse exponens, postquam dixisset : *Serò sabbatorum* : subiunxit, *Quæ lucefcit in primâ sabbati* : significans horam ac tempus , eius noctis, quæ secuta est à sabbato ; nimirum tempus quod est circa auroram diei, primæ sabbati. 2. Eâ enim, inquit, quæ lucefcit : nempe, horâ : quæ iam deinceps in diem Dominicâ illucescebat : eratque, serò, ac iam procul à sabbatis progressa. Quippè mos erat, totam hebdomadam, *sabbata* appellare ; omnesque dies, nuncupare sabbatum. Vt, prima sabbatorum, & secunda, & tertia, & quarta sabbatorum. Quamobrem in hoc quoque consentiunt Evangelistæ : Nam Matthæus, illud : *Serò sabbatorum* ; tempus appellavit, quod illucescit in auroram diei Dominicæ, ut dictum est : quod ipsum Marcus, *Manè, unâ sabbati*, dixit : Alioqui enim nisi hoc esset, utique deberemus die sabbati, post occasum solis, statim facto vespere 4 ieiunium solvere: quæ tamen consuetudo in Christi Ecclesiis non obtinuit ; sed vbi iam nox successit, vel ipsâ mediâ, aut sub gallicinium. Prætercâ verò, siquidem resurrectio ac terræ motus accidisset in ipsâ vesperâ sabbati, omnibus adhuc vigilantibus, quomodò non omnes percepissent? Quomodò autem non factus esset concursus ad monumentum, Angelo vesperâ apparente, ac saxum ab ostio monumenti reuolvente? Sed & loci custodes, turma scilicet militaris, quique cum eis Iudæi custodiebant sepulchrum, quî non statim Pontificibus ac Principibus Iudæorum, quæ facta erant, annunciauerunt? maximè postquam illi per semet pridie venientes, sepulchrum obsignassent, *signantes lapidem cum custodibus*. Consequens enim erat, ut lapide mirabiliter reuoluto, custodes statim, cum per horam opportunum esset, nunciaturi accurrerent, ac quæ gesta essent, significarent. Secus verò, etiam postridiè à principibus sacerdotum docentur, in vulgus spargere, venisse eius discipulos noctu, ac ipsis dormientibus, eum furatos esse : quod utique ab eis fingi non poterat, si ille vesperâ resurrexisset. Quocirca non errauerit, qui initia Dominicæ resurrectionis apud Ioannem significari dixerit, vbi Maria Mag-

Quâ horâ ac tempore, ieiunium sabbati Paschæ soluebant.

Vt non vesperi facta sit resurrectio ac terræ motus.

Primò gesta quæ narratur à Ioanne de Magdalena.

dalena, sola manè, cùm adhuc tenebræ essent, semel iterumque veniens ad monumentū, nec inuento corpore Saluatoris, plorat; quòd nemo hactenus de eius resurrect. cognouisset: eiusdem verò horæ partem alteram esse, tempus à Matthæo: consignatū, quando eadem Magdalena tertio veniēs ad monumentum, vnà cum alterà Marià, non amplius plorat, quæ nimirum Angelos, ipsumque Saluatorem, apud Ioannem iam viderat.

Maria Magdalena omnia videt, quæ alia mulieres.

Porro, quæ habentur apud Lucam & Marcum tempus aliud designauerint, quo plures mulieres ad spectaculum occurrunt. Arbitror enim Mariam Magdalenam, cùm procul ab eis esset, occurrisse; simulque, ac per idem subinde tempus in eum incidisse; primùm quidem per se solam; postmodum verò cum alià Marià. Sic enim eadem Maria, cùm ea spectauit, quæ apud Matthæum, tum, quæ apud Ioannem memoriæ prodita sunt. Nihil enim præsentia deerat, aut abfistebat à loco; quamobrem etiam vidit, quæ narrantur apud alios. Aderat enim ac permanebat, stupens quæ videbat ac nedū primâ, sed & secūdâ, & tertîâ diuinâ apparitione donari desiderans. Vnde etiam postea consecuta est: cùm plures feminae, variè ad monumentum venissent, aliasque ac alias Angelicas visiones habuissent; ac ipsa, in visionibus singulis occurrisset. Sic itaque Magdalena, eorum spectatrix fuit, quæ Euangelistæ quatuor conscripserunt, ac ideò, eius omnes mentionem fecerunt.

Α εία, μόνη παρῆ, ἐπὶ οὐσίς σαρπίας, ἐ παρῶτον, καὶ δούτερον ὀπισθῶσα τῷ μνήματι, καὶ μὴ βλέψασα τὸ σῶμα τῆ σωτήρος, κλαίει. εἰς τὸ μηδένα πείως ἐγνωκένα, παρῆ τῆ ἀγαστάσεως αὐτῆ. τῆ αὐτῆς δὲ ὄρας, μέρες εἰς δούτερον, τὸν παρῆ τῷ Ματθαίῳ χρόνον, καθ' ὃν τρίτον ὀπισθῶσα, ἢ αὐτῆ Μαγδαλιῆ, ἀμα τῆ ἄλλῃ Μαρίας, τῷ μνήματι, σὺκέτι κλαίει, ὡς αὐτῆ τῷ Ἰωάννῃ τετραμῆ τοῖς ἀγγέλοις, ἐ αὐτὸν τὸν σωτήρα.

Β Τὰ δὲ παρῆ τῷ Λουκᾷ, καὶ τῷ Μάρκῳ, ἐτέρησ ἀυ εἰς χερσὶ δηλωτικᾷ. πρῶτον, πλείοις ἀποκρυτῶσι γυναικες ὅτι τῆ ἰεαν. τῆ γὰ Μαγδαλιῆ Μαρίας, μακραὶ ἀπὶ αὐτῆ διεσῶσῶν, ἀπηντηκενα νομίζω. ἐν τῷ αὐτῆ, καὶ τῷ αὐτῆ πρῶτον χεῖν, καὶ τὸ παρῶτον, καὶ τὸ δούτερον τῷ μὲ παρῶτον, καθ' ἑαυτῆ μόνῃ, τῷ δούτερον, μὲ τῆ δῆης Μαρίας. ἔτω δὲ αὐτῆ ἢ αὐτῆ Μαρίας ἢ Μαγδαλιῆ, ἐ τὰ παρῆ τῷ Ματθαίῳ ἔθεάσατο, καὶ τὰ παρῆ τῷ Ἰωάννῃ. σὺ ἀπελιμπάνετο γὰ, σὺ δὲ ἀπεσάτει τῆ τόπου ὅθεν καὶ τὰ παρῆ τοῖς λοιποῖς εἴρακε. πρῶτον γὰ ἐ πρῆμῆ, κατα-

С πεπληγμῆ τὰ τετραμῆ. ποσοῖσα τῷ παρῆ τοῖς παρῶτοις, καὶ δούτερον, καὶ τρίτων θεοφανῶν καταξιωθῆσαι. ὅθεν καὶ ἐτύχησε μὲ ταῦτα εἰσεφόρος μὲ, πλείων γυναικῶν ὅτι τὸ μνημεῖον ἀφικνεμέων, ἐ δῆστε δῆως αὐτῆς ἀγγελικῆς ὄψεως παρῆ φαινομένησ. αὐτῆς δὲ, ἐφ' ἐκείτῃ ἰεα παρῆ τυγανοῖσης. ἔτω γυνῆ, τῷ παρῆ τοῖς τέτρασιν ἀγγελισαῖσ ἀγαγεραμῆων, θεωρῆσ γέρονεν ἢ Μαγδαλιῆ. εἰς καὶ παρῆ τοῖς πᾶσιν ἐμνησνῶσῃ.

EVSEBII PAMPHILI: DE DEΥΣΕΒΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΜΦΙΛΟΥ, Angelis ad monumentum visis.

VO ΜΟΔΟ, apud Matthæum quidem, dicitur Maria Magdalena, vnà cum sibi cognomine, vnum duntaxat Angelum aspexisse extra monumentum sedentem super lapidem: iuxta verò Ioannem, duos Angelos videt intra monumentum: iuxta Lucam autem, duo viri mulieribus occurrunt: ac denique iuxta Marcum, iuuenis est, qui ab eis conspicitur?

Prima sunt quæ apud Matth. tum quæ apud Ioan.

Sanè quidem præcedunt illa, quæ apud Matthæum habentur: vnde etiam duæ Mariæ Angelum inueniunt, cùm ille tum veniens, lapidem reuoluisset: postmodum verò gesta sunt, quæ apud

Ω Σ. παρῆ μὲ τῷ Ματθαίῳ, ἢ Μαγδαλιῆ Μαρίας, μετὰ τῆ ὀμωνύμου, εἰσεκένα ἐκπὸς τῆ μνήματος ὅτικαθῆμῆρον τῷ λίθῳ, εἶνα μόνον ἀγγελον εἶρηται. καθ' ἃ δὲ τὸν Ἰωάννῃ, εἶσω τῆ μνήματος, ἀγγέλοις δύο θεωρεῖ καθῆμῆροις. καθ' ἃ δὲ τὸν Λουκᾷ. δύο ἀνδρες, ἀπῶτων τῆσ γυναιξί. καθ' ἃ δὲ τὸν Μάρκῳ. νεδύσχος ἰὼ αὐτῆσ ὄρωμῆρος.

E

Τὰ μὲ παρῆ τῷ Ματθαίῳ, παρησῶται ὅθεν καὶ αὐτῆ δύο Μαρίας, ἀρῆτι τὸν ἀγγελον ὀπισθῶντα, καὶ τὸν λίθον ἀποκεκυλικῶτα κατελήφασιν. ὕτερον δὲ, πέπερακα τὰ παρῆ

καὶ ὁ πρῶτος τῶν Λουκαῖ. καὶ οἱ ὀφθέντες καὶ κα-
 ἐν ἰδρῶζοντες. ἐφαίη μὲν γὰρ ἐπὶ σαββά-
 των, ἄγγελος εἷς, ἐκτὸς τῆς μνήματος. μὲν
 ὄν, καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ. ὄρθρου δὲ βαθείως, ἐ-
 περι, οἱ κατὰ τὸν Λουκαῖ, δύο ἄνδρες ὀνο-
 μασιμῶι, οὗτοι εἶσω τῆς μνήματος ὀφθέντες.
 ἕτερος ἀπὸ μύτων, ὁ νεανίσκος. καὶ παρὰ τούτου,
 καὶ τῆς πρῶτος τῶν Λουκαῖ, οἱ δύο, οἱ εἶσω τῆς
 μνήματος.

A tum quod apud Lucam. Ij quoque, qui
 per singula tempora apparuerunt, alij
 atque alij. Apparuit siquidem serò sab-
 batorum vnus Angelus extra monu-
 mentum; postque cum ipse Saluator:
 profundo autem diluculo, alij, iuxta
 Lucam, viri duo appellati, non intra
 monumentum conspecti: postremus
 omnium, iuuenis: anteque illum, ac
 eos, quos Lucas commemorat, duo il-
 li visi intra monumentum.

NOTÆ.

AD alia quæ damus hoc argumento
 pleniora ac varia, ex Hefychio, Ioan-
 ne Thessalonicensi, Georgio Nicomed.
 libuit excerpta hæc ex Eusebio addere,
 longè iis pleniora, quæ ex ipso habentur
 in Catenâ Ioan. 20. ex quibus etiam resti-
 tuantur ac illustrentur quædam illic edi-
 ta.

1. *Serò sabbatorum.* Sic cogor reddere:
 vix enim τὸ, *vespere* eam amplitudinem
 habeat, quàm τὸ, ὀψέ, necessariò exigit, vt
 Mathæus aliis Euangelistis possit conci-
 liari: proinde existimat Hieronymus, Inter-
 pretem ita scripsisse vocis ambiguitate
 deceptum, ac reddendum *serò*: quod per-
 inde nobis significat, tardè tandem, at-
 que Græcis τὸ ὀψέ: ac cui exempla ab Eu-
 sebio, ac postmodum à Gregorio Nysseno.
 seu Hefychio, aliisque allata, aptari possunt,
 conamurque cum Ambr. in c. 24. Lucæ
 aptare. In Catena Ioan. crasso errore. τὸ
 ὀψιμῶρον ἐταχὲν ἄνωγος νυκτὸς. pro βραδύ.
 quod vt typographicum, esset saltem in-
 ter errata relegenti Corderio ponendum.

2. *Et quæ lucefcit, nempe horâ.* Aptissi-
 ma expositio illius τῆς. minus aptè alij,
 subaudientes ἐν ἡμέρα. nam est quædam
 tautologia: *In die quæ illucefcit in primam;*
 nempe, diem *sabbati*. Peius alij referunt
 ad ὀψέ. quod vel aduerbium est, vel neu-
 trius generis, cùm relatiuum fœminini sit.

3. *Totam hebdomadam sabbata appellare.*
 ἕδος γὰρ τὸ τὴν ὄλλω ἐβδομάδα σαββάτων κα-
 λεῖν. Sic quoque ἀπολεξεῖ in Catenâ cita-
 tā: vbi Corderius pro sententiâ Eusebij
 suam reddit: *Moris erat totam istam septi-
 manam sabbatorum appellare:* quam enim
 sententiam Eusebius absolutè protulit,
 malâ ille adiectione, ad septimanam Pas-
 chæ restringit, in suam sententiam, quæ
 est etiam Francisci Lucæ Matth. 28. inui-
 tum cum trahens, ac contra fidem Inter-

pretis: vt nimirum sola septimana Paschæ
 & Tabernaculorum, quod ea festa per octo
 dies celebrarentur, sabbata plurali appel-
 lata sint. Sic Greg. Nyssenus siue Hefy-
 chius. ἐδὲ γὰρ ἐνικῶς εἶπεν, ἐπὶ σαββάτου.
 ἀλλὰ πληθυντικῶς, ὀψέ σαββάτων. σαββάτα
 ἦ, τὴν πᾶσαν ἐβδομάδα καλεῖν ἑβραίοις ἕδος.
Non enim singulariter dixit, serò sabbati;
sed pluraliter, serò sabbatorum. Sabbata ve-
rò, omnem septimanam vocare solent Hebræi.
 Sic Siffan. malim ego, *totam*, vti hîc. nec
 enim ille aliud voce, πᾶσαν indicat, quàm
 Eusebius voce, ὄλλω. quodque Eusebius
 σαββάτων dixit, id Gregorius, seu Hefy-
 chius dicit σαββάτα. vt vtrumque rectum
 sit: nec alterum gignendi casûs, quod syn-
 taxis non finit. Benè enim ait citatus Fr.
 Lucas, Græcos, κακοζήλια vocem indecli-
 nabilem mutatos ab Hebræis: quare bar-
 barum videtur, vt dicatur tota septimana
 appellata, σαββάτων. *sabbatorum*, vt reddi-
 dit Corderius. Benè autem in sequenti-
 bus *una sabbatorum*, seu *prima; & secunda;*
 &c. idem enim est iuxta vtrumque Inter-
 pretem, ac prima septimanæ, secunda, &c.
 quomoddò etiam apud Lucam ac Ioannem
 rectè adiecto articulo legitur. τῆς ἡμέρας τῆς
 σαββάτων. *prima sabbatorum.* 1. primâ se-
 ptimanæ: quam mos Christianus appellat,
diem Dominicum. Quod spectat ad rem ip-
 sam, & vt Francisci Lucæ, quamque Eu-
 sebio Corderius appingit, sententia vera
 esset, nec aliter ea septimana dicta esset
 sabbata, & eius dies singuli sabbatum,
 quàm quia erat septimana Paschæ, dicen-
 da fuisset Dominica dies resurrectionis,
 non prima sabbatorum, sed tertia, siqui-
 dem dies Paschæ, seu prima azymorum,
 fuerat Parasceue; à quâ, ceu peculiaris ac
 verè sabbatorum septimanæ initio, dies
 numerandi erant: atque aded sunt hæc
 istis incongrua. tametsi forrè possunt con-

gruere illi Luc. 6. de sabbato secundo-primο · ἐρχέτο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτέρῳ πρῶτον διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῆς ἀπολείων. Factum est autem in sabbato secundo-primο cum transiret per sata : iuxta quod quidam exponunt. Fauet illud Luc. 18. Ieiuno bis in sabbato. 1. per septimanam, quam totam nomine sabbati intelligit, nec arctat ad Paschæ septimanam, quæ potius debebat esse à ieiunio immunitis: utque sabbatum, ita sabbata dicatur septimana, sin legis vsu, at certè Euangelistarum phrasi. Sunt alia in Catene textu vitiosa, ex his nostris, ut quis velit restituenda.

4. Ieiunium soluere. ἄπονησιζέσθαι. Sic quoque Gregorius Nyssenus, seu Hefych. exque eâ traditione soluendi ieiunij circa gallicinium, non antea, nocte illâ sabbati, Dominicæ resurrectionis tempus colligit. Dionysius item Alexandr. Epistolâ ad Ba-

A silidem, quæ extat. tom. 1. Bibl. Græcol. quâ multis respondet quæstioni de illo ieiunio propositæ, vixque indulget, ut statim post medium noctis possit solui, laudatque, qui ad quartam vsque vigiliam possint producere. In Catenâ est ἐορτάζειν quod nedum festum agere, reddi possit, cum Corderio; sed etiam, epulari: Imò nihil aliud velit. Exponit enim tempus triplex soluendi eâ nocte ieiunij, mediâ nocte, sub galli cantum, ac sub auroram, quod vltimum deest in excerpto: habet quoque Dionysius, aitque magis probare eos, qui omnes sex dies ieiunium colebant, quàm qui quatuor prioribus soluentes, duobus postremis, Parasceues ac Sabbati, vsque ad auroram protrahant: quod fortè nonnulli gloriæ causâ lubentiùs obibant, ceu quid paucorum ac magis arduum.

IOANNIS ARCHIEPISCOPI THES. C I O A N N O Υ Α Ρ Χ Ι Ε Π Ι Σ Κ Ο Π Ο Υ
salonicensis, In mulieres ferentes unguenta, & ut nulla sit in sacris Euangelistis dissensio ac contrarietas, quod ad Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi historiam spectat.

Θεσσαλονίκης, εἰς τὰς μυροφόρας γυναῖκας, καὶ ὅτι οὐδεμία διαφορὴ οὐδὲ ἐναντιώσεις ἐν τοῖς διαγγελισαῖς, πρὸς τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἰστορίαν καὶ θήκει.

CH RISTI amanti ac religio-
sæ concioni vestræ, decla-
rauimus, quàm fieri poterat dilucidè, ea quæ Dominicam præcesserunt passionem, conferentes variè dicta, diuinè confertis ac concordibus Euangelistis, quòd ea perspicua fierent: Quot nimirum cœnas narrauerint ante Pascha ac prodicionem exhibitas; quæ item mulieres Saluatori vnguentum adhibuerint; ac quot numero; ut deinceps oratio ad salutarem Domini ac Dei nostri passionem contendat. Cæterùm illam paucis velim transcurrere, ne vestris animis malè vos habentes tristitias, ingeram. Scio enim fore, ut illi me argumento, ac rebus id temporis gestis, sermone immorante, contristemini: non quia Deus sit passus in carne: (Quippe volens, nostri causâ ea sustinuit:) sed propter eos, qui se ipsi interemerunt. Nam etiam hostium pereuntium miseremini, tanquam Christi discipuli: siquidem ipse etiam videns ciuitatem fleuit; calamitatem prospiciens, quam sibi suis illi manibus ascuerunt, cum pari cum proditore impudentiâ, ei se pe-

Κ Α Θ Ω Σ ἐνεχώρει διασαφίσασθαι τῇ φιλοχρηστῇ ἡμῶν ἀκῆν, τὰ πρὸς τὰς πάλαις τῆς δεσποτικῆς γεννηθῆναι, σιωπῆσαντες τὰ ἀφάφως εἰρηθῆναι τοῖς θεοσυμφύτοις διαγγελισαῖς, ὡς ἀνὸς διουνοσθα εἶη· πόσα τε δειπνα πρὸς τὰς πάρα, καὶ τὸ πρῶτον δόσιας γεννηθῆναι ἰσθρησθῆναι· πῖνα τε τὰ πρῶτον ἀγαθῆντα γυνάμα τὰ σωτήρι· ὁ μῦρον· καὶ πόσα· ὡς ἐντεθῆναι τὸν λόγον, ἐπὶ τῷ σωτήριον πάθος τῆς κυρίου, καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ, πλὴν ὀρμῆν ἔχῃν. ἀλλὰ τὸ σιωπῆσας διαδραμεῖν ἐβουλόθῆναι, τῆ μὴ λύπας σιωπητοκοῖς ὑμῖν ἐνεργάσασθαι. οἶδα γὰρ ὡς ἀφαιβόντος μου τὰ λόγια πρὸς τὰ πῖτε ἡρόθῆναι, λυπηθῆσασθε· οὐ ἀφ᾽ τὸν παθόντα Θεὸν ἐν σαρκί· ἡλῶν γὰρ δι᾽ ἡμᾶς ταῦτα ἰσάμεινεν· ἀλλὰ ἀφ᾽ τοῖς ἑαυτοῖς ἀποκτείνασθαι. ἐλεεῖτε γὰρ καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀπολυθῆναι, ὡς μεθῆται τῆ Χριστοῦ. καὶ γὰρ αὐτὸς ἰδὼν πλὴν πόλιν, ἐδάκρυσε· πρῶτον βλέπων πλὴν ἐλκυσθῆσθαι ἰδίαις αὐτῷ χερσὶ ἐπὶ αὐτοῖς συμφορῆν, ὅτε τὰ ἀργυρία τὰ

Luc. 19. v. 41.

παρὰ τὴν σωματικὴν ζωὴν, ἵνα ἐπιπέσωσι ὅτι
 τὰς χεῖρας ἐπέβαλον ἐπὶ τὴν ζωὴν, καὶ μα-
 κροῖς θοῖνοις τὸν αἰώνιον θάνατον ἐπέσασκεν.
 ὅτι τὸ φθόνου ὁ μέγιστος, καὶ τὰς ἰσοπαροῦσιν
 ἐπάγγεσσεν αὐτοῖς ἀπεργασίας ἀπάσαι· ὅτι
 καὶ δολίως ἠρώτων αὐτὸν· εἰ σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
 Θεοῦ, εἰπέ ἡμῖν· ἵνα ἔῃ ὁμολογήσασκεν τὴν
 ἀλήθειαν, καὶ κατακρίνωσι· καὶ μὴ
 ὁμολογήσασκεν, ἀπολογισμὸν ἔξουσιν, ὡς αὐτὸς μὴ
 ἠμεράσκει θελήσασκεν. εἰ τὸ βλέπων τὰς
 καρδίας αὐτῶν ὡς Θεός, εἶπεν αὐτοῖς ὁ δε-
 σπότης· ἐγὼ εἰμι. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς, διέρρηξε
 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· τίνας χάριν, ὡς τεισκατάρατε.
 εἰ τὴν ἀλήθειαν ἠκούσας; τί οὖν ἠρώτας καὶ
 μὴ ὄρχου, εἰ τὴν ἀλήθειαν ἀκούειν οὐκ ἠθέλησες.
 ἀλλ' ὡς εἶπον, ὁ φθόνος ἤγαγεν τὸν θυμὸν, ὅς τυ-
 φλοῖ τὴν καρδίαν, ὡς πείθει καὶ τῶν συμφε-
 ρόντων καταφρονεῖν. ὡς δὲ ὁ ἀποδοκιμαζόμενος
 ἠύσασκεν, ἔκατέκρινον τὸν ἀμαρτήριον, οἱ κρί-
 ναντες ἀδικίαν εἰς κραῖμα, καὶ μέλωπα αὐτῶν,
 καὶ πῦρ ἐδάσαν τὰς Πιλάτων, ἐρωτηθέντες πῶς
 αὐτῶν· τίνα κατηγορεῖτε φέρετε καὶ τὸ ἀνδραφ-
 του τοῦτου· ἀπεκρίθησαν· εἰ μὴ ἡμεῖς οὐκ ἔκα-
 τοιοῦσιν, οὐκ αὖ σοι πῦρ ἐδάσαν αὐτὸν. οὕτω γὰρ
 Ἰωάννης ἱστορεῖ λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· λαβέτε
 αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον κρίνατε αὐτὸν. εἰ
 τὸ δὲ παρὰ τὴν ἀλήθειαν τὸ ῥητὸν, ἵνα μὴ παρὰ
 κρίματι τίς αἰαγνιάσκειν· τίνα γὰρ τῶν διαγγε-
 λικῶν ἔχει· ἔχει τὸν νόμον ὑμῶν, κρίνατε αὐτὸν.
 ἔδοξε δὲ σοι, μηδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ εἰπεῖν· καὶ
 κατὰ τὸν νόμον κρίνατε αὐτὸν· τὸ εἰπεῖν, καὶ κατὰ
 τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτὸν. πάντοτε δὲ ὁ
 ἀφ' ἑαυτοῦ εἰπεῖν· λαβέτε αὐτὸν ὑμεῖς, ἔ-
 χει τὸν νόμον κρίνατε αὐτὸν· τῶν Ρωμαίων νόμον
 διδοῖ. αὐτὸς γὰρ ἐκράτει καὶ τότε μετὰ τῶν ἄλ-
 λων ἐθνῶν, ἔχει τῶν Ἰουδαίων. ὁ δὲ, καὶ κατὰ τὸν
 νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτὸν, τὸν Μωσέως ἀνι-
 τεταῖ νόμον. καὶ τί ἀποκρίσκει, φησιν, εἰ τε κατὰ τὸν
 Ρωμαίων νόμον; εἰ τε κατὰ Ἑβραίων, εἶ-
 πεν αὐτοῖς κρίνατε; δίκαιοι γὰρ καὶ ἐκράτει.
 ὡς μὴ παρὰ Πιλάτον, ἀποκρίσκειν· παρὰ
 δὲ τὴν οὐκ ἐκείνων ἀποκρίσκειν, ψαδὸς διεί-
 σκεται γὰρ τὸν ποῖον δὴ τοῦτο; ὁ εἰπεῖν
 καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτὸν. τί γὰρ
 ἀπεκρίσκει Πιλάτῳ οἱ Ἰουδαῖοι; εἶπον, ὅτι
 ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκρίσκειν σοῦδενα. διὸ οὖν
 ὅτι παρὰ τὸν Ρωμαίων νόμον ἀπεκρίσκειν, μὴ

A cuniam daturus promiserunt : cum
 manus iniecerunt in vitam, longisque
 funiculis aeternam sibi mortem attra-
 xerunt : quando immensus liuor, etiam
 subministrata Dei largitate beneficia,
 compulsi repellere ; quando eum dolo
 interrogabant : *Si tu es Filius Dei, dic*
 nobis : ut & confitentem veritatem tan-
 quam blasphemum damnarent : non con-
 fitente autem, noluisse ipsum manifesta-
 re, excusando pretererent. Quamob-
 rem Dominus, qui eorum corda, ve-
 lut Deus inspiceret, ait eis ; *Ego sum :*
 Tunc Princeps Sacerdotum scindit vesti-
 menta sua. Cuiusnam gratiam scindis, o
 ter deuote ? Num quia audisti verita-
 tem ? Cur ergo interrogabas, idque
 cum adiuratione, siquidem audire ve-
 ritatem nolebas ? Verum ut dixi, liuor
 iram gignit, quam cœcatur cor, ut & ad
 eorum que sunt utilia, contemptum ad-
 ducat. Porro ut id perfecerunt, in quod
 studio incumbabant, ac innocentem
 C damnarunt, iudicantes iniquitatem in
 vulnus & liuorem suum, ac Pilato tradi-
 derunt : percontante illo : *Quam accusa-*
tionem affertis aduersus hominem hunc ? Re-
 sponderunt, *Nisi esset malefactor, non tibi*
tradidissemus eum. Sic enim Ioannes nar-
 rat. *Dixit eis Pilatus : Accipite eum vos,*
& secundum legem iudicate eum. Pro-
 pterea addidi hocce verbum, ut ne
 quis legens offenderit. Quidam enim
 Euangelici codices habent : *Et secun-*
dum legem vestram iudicate eum. Qui-
 dam autem nihil interesse putant ; si-
 ue dicatur, *Et secundum legem iudica-*
te eum, siue, *Et secundum legem vestram*
iudicate eum. Quamquam ea quamplu-
 rimum differunt. Illud siquidem ; *Ac-*
cipite eum vos, & secundum legem iudi-
cate eum ; Romanorum legem signifi-
 cat : Hæc enim cum apud alias natio-
 nes, tum apud Iudæos, tunc obtine-
 bat : Istud autem, *Et secundum legem*
vestram iudicate eum : Innuit Moysis le-
 gem. Quid verò, inquit, absonum ; si-
 ue secundum Romanorum legem, siue
 E secundum Hebræorum iudicandum di-
 xerit ? Quippe lex vtraque iusta erat.
 Quod quidem ad Pilatum spectat, ni-
 hil absurdum : quod verò ad eorum res-
 ponsionem, falsum inuenitur alterum.
 Quodnam illud ? Hoc nimirum ; *Et se-*
cundum legem vestram iudicate eum.
 Quid enim Iudæi Pilato responderunt ?
Nobis non licet interficere quemquam. Li-
 quet ergo respondisse, non licere eis

Matth. 26. 7. 63.

Gen. 4. v. 24.

Ioan. 18. v. 29.

Exponitur Euangelicus locus.

interficere, spectatâ Romanorum lege. Non enim habebant potestatem gladii, cum non essent ordinarij magistratûs. Nam spectatâ Moysis lege, constans est, habuisse potestatem lapidandi, ac aliis mortis generibus subiiciendi, eos qui digna morte peccassent. Et hæc quidem quod spectat ad loci illius declarationem. Porro, orationis filum in narrationum speciem impetu incitatum, in id conuertam quod propositum est. Quippe est constitutum, vt traditam ab Euangelistis Dominicæ resurrectionis historiam, enarrem. Quia enim alio alioque modo eam quatuor Euangelistæ ediderunt, visum est insipientium oculis, dissona esse quæ scripta essent, atque adeò fide nutare, ac falsa esse. Sancti autem Patres nostri, paucis verbis totam illorum dissoluerunt amentiam; dicendo, singulos Euangelistas, proprium quendam narraffe, mulierum Apostolorumque ad monumentum, diuersis temporibus aduentum; nec illorum quemquam eorum mentionem fecisse, quæ alter narraffet; ita Spiritu sancto, qui per eos loquebatur, prouidè disponente; vt & nihil eorum quæ tunc gesta essent, neglectum esset, quòdque non omnes de iisdem tractassent, conspirationis suspicionem euaderent.

Quia enim uerò tametsi diuersa admittimus tempora ac sæpiùs mulieres monumentum petiisse concedimus, quemadmodum dixerunt Patres, quidam nihilominùs, insonante eis dæmone, inconsonantiam ac incoherentiam reprehendunt, eorum quæ à mulieribus dicta, conscripta sunt; age, Christi Spiritu afflante, declaremus huc spectantia, prout capimus. Noui enim Deo auspice, fore, vt si modò diuersa tempora, personarumque uisitatio congruant, minimè in uerbis offendamus. Idcirco igitur paucis percurrimus gesta in Dominicâ passione. Dicebamus autem, vt Dominus fuerit traditus Pilato; vtque deinde affixus cruci, ratione humanitatis mortuus sit; nec non vt sepultus, ac magnus lapis monumento appositus, isque à Iudæis, sigillis munitus, militibus etiam custodientibus. Quando hæc? Nimirum uesperâ Parasceues. ³ *Sabbatum enim illucescebat. Multæ autem probæ ac optimæ mulieres, quæ simul ascenderant cum eo de Galilæâ, uiderunt quæ gesta erant. Et sabbato qui-*

3
Luc. 23. v. 54.

ἔξοιαι αὐτοῖς ἀποκτεῖναι. ὁ δὲ γὰρ εἶχον
 ξίφοις ἐξουσίαν, μὴ ὄντες ἀρχόντες ὀρδινά-
 ριοι· ἐπεὶ κατὰ τὸν νόμον Μωσέως " ἀπολο-
 γηῖται, ὡς εἶχον ἐξουσίαν καὶ λιθοβολεῖν, καὶ
 ἐπέροισ θανάτων ἰδέσθαι ὑποβάλλειν τοὺς ἡ-
 μαρτηκῶτας ἀξία τελευτῆς. καὶ ταῦτα μὲν
 αὐτοῖς τῶ τόπου. ὅτι πρὸς τὸν λόγον ἀγα-
 λινώτως ὀρυζόμενα τῇ κελλωνῇ τῆς διηγημα-
 των, πρὸς τὸ παρεκείμενον. αὐτοῖς γὰρ τῆς
 τῆς διαγγελίων εἰς τὴν ἀνάστασιν ἰσορίας, εἰ-
 πεῖν μοι σκοπός. ἐπειδὴ γὰρ οἱ τέσσαρες, ἀλ-
 λούως ταῖς τὴν ἐξέδωκαν, ἔδωξεν ἐν ὀφθαλ-
 μοῖς ἀφῆρτων, διαφανίαν εἶναι τὰ γεγραμ-
 μένα, καὶ ψεύδους λοιπόν. οἱ δὲ ἀγιοὶ ἡμεῖς πα-
 τῆρες βραχεί λόγῳ διέλυσαν τὴν σκείνων ἀ-
 νοίαν, ἔκαστον τῆς διαγγελίων εἰρηκότες, ἰδίαν
 ἀφίξιν γυαμῆν τε καὶ ἀποστόλων, ὅτι τὸ θεῖον
 μνημεῖον γενημηδύων ἀιστορήσαν κατὰ δια-
 φῆρσι χειροῖς· καὶ μηδένα αὐτῶ τῆς ἄλλου
 ἐξηγήσεως ὀπιμημηδύων· οὕτω τοῦ πῶμα-
 γίου πνύματος τῶ δι' αὐτῶν λαλοῦντος οἰκονο-
 μήσαντες, ἵνα καὶ τῶν τότε ἡμοῦντων μηδὲν
 πῶροφθῇ, καὶ τῶν μὴ αὐτῶ τῆς διειλη-
 φῆναι πνύτας, ἐκφύγῃσι τῶ σιωδυσμῶ τῶ
 ὑπονοῖαν.

Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἀφῆρσι δῶρον τοῦ κα-
 ροῖς, ἔ τῶς ὅτι τὸ μνημα τῆς γυαμῆν ἀφί-
 ξεις, ὡς οἱ πατέρες εἰρήκασιν, ὁμῶς ἀναρμ-
 σίδαν ἔ ἀσυμβασίδαν τῆς γεγραμμένων εἰρηκῶται
 αὐτῶ τῆς γυαμῆν, κατηγεροσί πινες, ὑπο-
 δάμνος ἐνηχοῦντοι· φέρε, τῇ ὀπιπνοῖα τῶ
 " πνύματος Χριστοῦ, τὰ αὐτοῖς τούτων κατὰ τῶ
 γεροῖδαν διασαφῆσαν. οἶδα γὰρ ἐν Θεῶ, ὡς
 ἀρμολογῶν τῆς ἀφῆρων καρῶν, καὶ τῶ τῆς
 αὐτοῖς τῶν ὀπιπνοῖας, οὐ αὐτοῖς τῶν αὐτοῖς
 τὰ ρήματα. τὰ μὲν οὖν τῶ πάροις τῶ διαπο-
 πικῶ ἀφῆ τῶ αὐτοῖς τῶν αὐτοῖς σιωτόμῶς
 διήλθον. ἐλέγμον δὲ, ὡς πῶροφθῇ ὁ κύ-
 ριος Πιλάτω· εἶτα αὐρωτῆς, ἐτελευτῆσε καὶ
 τὸ ἀνδρῶπινον· ἐτάφη τε, καὶ λίθος ἐπετέθη
 μέγας τῶ μνηματι· ἔ αὐτοῖς σφραγιστῆς ὑπο-
 τῆς Ἰουδαίων, ἔ φυλακῶντος ὑπο σφραγῶν.
 πότε ταῦτα; τῇ ἑσπέρα τῶ αὐτοῖς τῶν.
 ἔ αὐτοῖς γὰρ ἐπέφωσκε. πολλὰ δὲ χεῖρα, ἔ καλ-
 λισα γυαμῆς σιωδυσμῶ αὐτοῖς ἐκ τῶ Γα-
 λιλίας, εἶδον τὰ γεροῖα· καὶ τὸ μνημεῖον,
 καὶ τὴν θεῖον τῶ σώματος. καὶ τὸ μὲν ἔ αὐτοῖς

Sau-
 πίναν

ὡς γέγραπται, ἠύχασαν καὶ τὴν ἐπιτολήν. Α
 ἠύχασαν δὲ ἄρωματα καὶ μύρα, ἵνα ἐλθοῦσαι,
 ἀλείψωσιν αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ παρέστη, ἀγαπήτε,
 τὴν ἀρμυρίδην τῆς ἰσχυρίας. ἠύχασαν Μα-
 ρία ἡ Μαγδαλινή, Ἰωάννα, ἔτι Σαλώμη, καὶ
 αἱ λοιπαὶ γυναῖκες τὰ μύρα, τὰ ἑβραίων· ἵνα
 λοιπὸν τῆς μιᾶς τῆς ἑβραίων ἐλθοῦσαι, ἢ τις
 ἔστιν ἡ κυριακή, ἀλείψωσιν αὐτόν. ἀλλὰ Μα-
 ρία ἡ τῆς Ἰακώβου· ἢ τις ἡ ἡγετοῦχος· οὕτω
 γὰρ ἐξημεράζει τότε, ὡς μητέρα τῆς Ἰακώβου
 τῆς λεζβηθίου ἀδελφοῦ τῆς κυρίου. οὐκ ἐβάστα-
 σεν ἀπὸ τῆς ὀδύνης, πᾶσαν τὴν μὲν τὸ ἑβρα-
 ῶν νύκτα καρτερήσασα· ἀλλ' ὄρθως ὀφίας
 ἑβραίων ἦλθεν εἰς τὸ μνημεῖον. οὐτέστι βραχὺ
 μὲν τὸ ἑβραίων. ἀμέλει πινὰ τῆς διαφελίων,
 ὅπερ ἑβραίων ἔχουσιν· ὡς εἰώθαμεν λέγειν,
 ὅπερ τὸ ὄρας, καὶ ὅπερ τῆς καυροῦ. ὅθεν γὰρ τῆ
 ἑσπέρα ὄρθως τῆς ἑβραίων· ἀλλ' ὀφίας· ἢ τις
 ὅπερ ἑβραίων. σημαίνει δὲ, τὸ μεσονύκτιον, ἢ
 καὶ ἐπὶ βραχὺ· τότε γὰρ ἀνέστη κύριος. καὶ πό-
 θεν μοι φῆς; ἐκ τῆς δευτέρας αὐτὸν καὶ τὴν ἐπαγ-
 γελίαν αὐτῆς, τῆς τρίτης ἡμέρας ἀναστῆναι· οὐ-
 τέστι τῆς ἀγίας κυριακῆς. αὐτὴ γὰρ τρίτη ἡμέρα
 σὺν τῆς ἑσπέρῃ, ἐν ἣ ἑσπέρῃ. ἢ δὲ κυ-
 ριακή, ἀπὸ ἐβδόμης ὄρας τῆς νυκτὸς ἀρχεται,
 καὶ λήγει εἰς τὴν ἑκτὴν ὄραν τῆς ἑξῆς νυκτὸς.
 καὶ οὕτω πᾶσαν ἡμέραν ἀριθμῶν, οὐ παρο-
 κώφως τῆς κοσμοπολίας λεγούσης· καὶ ἐγγύς ἐ-
 σπέρα, καὶ ἐγγύς παρὰ ἡμέρας μία. ὡς ἵνα
 γὰρ τὸ μέσον τῆς νυκτὸς πῆλθε, ὁ ἥλιος ὑπο-
 πύκτων τὴν γῆν, ὄρθως φωτίζει λαμπερῶς τὰ
 παρὰ ἀνατολῆς μέρη, καὶ ἡμῖν τὸ το μὴ φαί-
 νηται· καὶ ποῖς τὸ λεζβηθίου παρὰ, καὶ ποῖς
 ἐκαστὴ οἰκουμένης. οὕτω γὰρ καὶ τὰ πᾶσα ἡμῖν
 παρὰ, ἀλλοῖς ἀλλὰς ἔτι ἀλλὰς ὄρας παρὰ τὸν
 ἐπυσμὸν τῆς ἡλίου δείκνυται, ἔτι οὐ πᾶσιν ὁμοίως
 καὶ τῶν. μετὰ γὰρ τὸ μεσονύκτιον ἐπιφω-
 σκούσης κυριακῆς, ἠγέρθη ὁ κύριος ἐκ νε-
 κρῶν· οὐτέστι τῆς τρίτης ἡμέρας καὶ τῆς ἑβρα-
 ῶν. [τὴν δὲ ὄραν αὐτῆς τῆς ἐξέστης, ὅθεν
 τῆς διαφελίων ἰσότησον· ὅθεν γὰρ ἐγγύς. πᾶ-
 ρες γὰρ ἐγγύς αὐτὸν ἀνεγέρθησαν.] ἢ οὕτω
 ἀγία πῆρθνος ἔτι θεοτόχος, ὀδωρῶν μαλλον
 ἀποπῶν, σὺνδρομον αὐτῆς παρὰ τὴν ἀποπῶν,
 ὀδωρῶν μόνου Μαρίας τῆς Μαγδαλινῆς. ἀπο-
 δοξατῆ δὲ αὐτῆς ἡ γυνή. ἀμέλει ἔτι παρὰ τοῖς τέ-
 τασσι τῆς διαφελίων μνημονεύεται. ἦλθεν ὄρθως

dem, sicut scriptum est, siluerunt secun-
 dum mandatum: Emerunt autem aro-
 mata & unguenta, ut venientes, unge-
 rent eum. Hinc tu, dilecte, attende rei
 coherentiam. Maria Magdalene, Ioan-
 na, & Salome, mulieresque reliquæ,
 sabbato parauerunt unguenta, ut deinceps
 venientes unâ sabbatorum, quæ
 est dies Dominica, ungerent eum. Cæ-
 terum Maria Iacobi; ipsa nimirum
 Deipara, sic enim tunc vocabatur, tan-
 quam nouerca Iacobi, qui est dictus
 Frater Domini; vrgēte doloris vi, haud
 tulit, ut totam se noctem à sabbato con-
 tineret: sed statim serâ tandem à sabbato
 horâ venit ad monumentum. Hoc est,
 tardè à sabbato. Sanè Euangelici qui-
 dam codices habent, Serò sabbatorum,
 eâ phrasi, quâ consueuimus dicere; serò
 horæ; serò temporis: Non enim ipsâ sta-
 tim vesperâ sabbati; sed serâ tandem
 horâ à sabbato: seu, serò sabbatorum.
 Porro autem designat mediam noctem,
 aut etiam plusculum à mediâ deflexam:
 tunc enim Dominus resurrexit. Vnde
 verò id ais? Ex eo scilicet, quod iuxta
 promissionem suam, tertiâ die resurre-
 cturus esset; hoc est, sacro die Domini-
 co. Hæc quippe dies tertia est, compu-
 tatâ Parasceues die, in quâ crucifixus
 est: Atqui Dominica dies, à septimâ in-
 cipit horâ noctis, definitque horâ sextâ
 noctis sequentis. Sic verò omnem nu-
 merans diem, non offendes, cum in mû-
 di creati historiâ leges: Et factum est ves-
 pere, & factum est mane, dies vnus. Mox
 enim ac præterit media nox, clarè sol,
 cursum suum sub terrâ peragens, par-
 tes ad Orientem positas primùm illu-
 strat, quanquam nobis minus appareat;
 facitque, quod vocant diluculum, quod
 spectat ad eos, qui eas incolunt oras. Sic
 enim apud nos quoque diluculum, aliis
 aliisque horis, pro maiori accessu ad so-
 lem, non eodem similiter omnibus mo-
 mento illucescit. Post mediam itaque
 noctem surrexit à mortuis Dominus:
 Hoc est, die tertiâ, secundum scriptu-
 ras. Ipsam autem diferè resurrectionis
 horam, nullus Euangelista narravit. Ne-
 q; enim fuit cognita. Omnes siquidem
 iam factam resurrectionem scripserunt.
 Sacra igitur Virgo ac Deipara vniuersis
 grauius dolens; solâ Mariâ Magdalenâ
 sedulæ illius operæ inuentâ sociâ: (Fuit
 verò hæc quoque mulier quàm maximè
 sedula; Certè etiam alij tres Euangeli-
 stæ illius meminere:) Venit statim post

4
 5
 Sancta Maria
 aure lucem, ac
 à mediâ no-
 cte, sepulchrū
 petit.
 Matth. 28. v. 1.

Gen. i. v. 5.

Nulquā pro-
 dita ipsa ho-
 ra Resurrecti.

medium noctis; hoc est, *serò tandem à sabbato; ad monumentum*: non cum aromatibus; necdum enim ferebat tempus; sed duntaxat, *videre sepulchrum*. Hic primus est nobilium sacrarumque mulierum aduentus, quem Matthæus describit. Vbi autem postmodum ingressæ essent in monumentum, fit repente terræ-motus; quando *Angelus reuoluit lapidem à monumento, & sedit super eum*. Porro Dominus iam surrexerat. Non enim ait Euangelista, tunc Dominum exisse de sepulchro, cum lapis fuisset reuolutus; sed quod *Angelus reuoluerit lapidem, & sederit super eum*. Dominus siquidem, cum deinceps, diuinâ quâ pollebat potestate, corpus suum immortalitatis dotibus clarificasset, egressus est cum adhuc etiam ad monumentum lapidis consisteret; quemadmodum etiam vesperâ statim diei eiusdem Dominicæ, clausis ianuis ad discipulos ingressus est. Cum porro duæ istæ mulieres; sancta nimirum Virgo & Deipara, ac Maria Magdalena; cum timore & gaudio magno Apostolis nunciatum irent, Dominum surrexisse iuxta quod eis dixerat Angelus; & vt irent in Galilæam, ibi eum visuri; en tibi, ipsum Dominum Iesum Dei Verbum incarnatum obuiam factum habent: ac dicente illo; *Auete, procidentes tenuerunt pedes eius, & adorauerunt eum*. Cæterum Dominus, haudquaquam tangentes increpauit; vt quæ 7 tum primùm eum videret: *secus verò, etiam recreauit, dicens: Nolite timere: Ite, nunciate fratribus meis, vt eant in Galileam: Ibi me videbunt.*

Nihil sancta Maria cum focia, prohibita tangere, quòd tunc primò videret.

7

Hactenus quam Matthæus de mulieribus narrationem instituit. Illæ ergo cum venissent ad discipulos, annunciauerunt eis, omnibusque simul collectis, verba Angeli, nec non Domini; & vt ipsum vidissent, nec id tantum, sed vt etiam eius tenuissent pedes. Verùm sacrati discipuli, præ immensâ à eruce afflictione, ne quidem sustinerunt audire: ac quidem quod spectat ad Magdalenam, ne verbum puto emisserunt: quod verò ad Matrem Domini, quod eam honore ac reuerentiâ prosequerentur, apud semetipsos dixerunt, exuperanti afflictione turbatâ mente, visu pariter, audituque, ac tactu fuisse delusam. Cæterum pura illa ac magnifica Virginis anima, iis quæ vidisset palpassetque omnino persuasa, apud se-

Mariæ virginis incredulitas.

αὐτὸ μεσονύκτιον, ἤρουν ὀψίας ἑβδόμενων, εἰς τὸ μνημεῖον· οὐ μὲν ἄρωμάτων· οὐ γὰρ ἐπέδεχτο ὁ κειρὸς· ἀλλὰ μόνον θεωρῆσαι τὸν τάφον. αὐτῇ ὡς τῇ ἀφίξις τῶν τιμίων, ἐῖρων γυναικῶν, ἡ ἰσορεῖ Ματθαῖος ὁ θαλασσιπλοῦς. εἶτα ἐλθουσῶν αὐτῶν εἰς τὸ μνημεῖον, γίνεται ἀφῶν ὁ σφραγισμὸς· ὅτε ὁ ἀγγελὸς ἀποκυλίνει τὸν λίθον ἐκ τῆς μνημείου, καὶ καθίπτει ἐπὶ τῷ αὐτῷ. ὁ δὲ κύριος ἤδη ἡμεῖς ἐγερθεῖς. οὐ γὰρ εἶπεν ὁ θαλασσιπλοῦς, ὅτι ἀποκυλιθέντος τῆς λίθου, τότε ὁ σωτὴρ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς τάφου· ἀλλ' ὅτι ἀπεκύλισε τὸν λίθον ὁ ἀγγελὸς, καὶ ἐκάθιστο ἐπὶ τῷ αὐτῷ. ὁ γὰρ κύριος, ἀφθαρσία λαμπρὸν τὸ οἰκεῖον σῶμα, ὡς Θεὸς διαφανοῦς, καὶ ὄντος τῆς λίθου εἰς τὸ μνημεῖον, ἐξῆλθεν· ὡς περὶ ἐν τῇ ἐσπέρα δὴ τῆς κυριακῆς αὐτῆς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, εἰσήλθε πρὸς τοὺς μαθητὰς. αἱ δὲ δύο γυναῖκες αὐταὶ· ἡρουν ἡ ἀγία πρῶτη καὶ θεοτόκος, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαλινα, πορθομένη μὲν φόβου, καὶ χαρᾶς μεγάλης ἀπαγγεῖλαι τοῖς ἀποστόλοις, ὅτι ἤγερθη ὁ κύριος καθὼς εἶπεν αὐταῖς ὁ ἀγγελὸς, ἐὼς ὅπως εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπέλθωσι, καὶ ἐκεῖ αὐτὸν ὄψονται· αὐτῶν ἀποκρίσασθαι τὰς κυρίας Ἰησοῦ τὰς σεφραγισμένους λόγῳ τῆς Θεοῦ· ἐῖπόντος αὐταῖς, χαίρετε, περῶσαι ἐκείνησιν αὐτῶν τοὺς πόδας, καὶ προσκυνησάσθαι αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος, ὅτε ἐπέτημῆσεν αὐταῖς ἀφαιρῆσθαι αὐτῶν ἐν τῷ ὄψεσθαι γὰρ αὐτὸν ἐθαύμαστο. ἀγὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἐῖς ἀεικλήσατο, εἰπὼν· μὴ φοβέσθε· ἀλλ' ὑπάγετε· εἰπατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

Μέχρι τούτου τὰ τῆς Ματθαίου ὡς τῶν γυναικῶν ἀπελθούσων οὐ ἐκείνησιν πρὸς τοὺς μαθητὰς, ἀπήγγελλον αὐταῖς, καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτῶν, τὰ τῆς ἀγγέλου ῥήματα, ἐπὶ τῆς κυρίου· ἐὼς εἶδον αὐτὸν· ἐὼς μόνον τῆτο, ἀλλ' ὅτι ἐῖς ἐκείνησιν τοὺς πόδας αὐτῶν. οἱ δὲ ἄγιοι μαθηταὶ ἀπὸ τῆς ἀφάτου θλίψεως τῆς ἐκ τῆς σαυροῦ, ὅτε ἀκούσασα αὐτῶν ἠέροντο. ἐπὶ τῆς Μαγδαλιναῖς, ὅτε λέγειν οἶμαι ἀφῆκαν· ὡς δὲ τῆς μητρὸς τῆς κυρίου, ἐπειδὴ ἐπίμῃσιν καὶ ἀδουῶτο αὐτῶν, ἔφασκεν καθ' ἑαυτοῖς, ὡς ἡ ἑσθλοῦ τῆς θλίψεως, τὸν νοῦν αὐτῆς ἐκταραξάσα, ἐπὶ ὄρασιν, ἐπὶ τῆς ἀκούειν, καὶ τῆς ἀφῶν αὐτῆς ἐξηπάτησεν· ἐκεῖνη δὲ ἡ καταραῖ καὶ λελαμωρωσμένη ψυχὴ τῆς πρῶτης, πεπεισμένη ἀκριβῶς οἷς εἶδε καὶ ἐπι-

λάφην, ἔμεινεν ἐφ' ἑαυτῆ, μηδὲν μὲν πρὸς τοὺς μαθητὰς πλέον φυλανεικήσασα· μηκέτι δ' ἀπελθούσα εἰς τὸ μνημεῖον, ἀνευδύατος τοὺς ὄρθαι-
σιν αὐτῆ πεποιθῆα. ἡ δὲ Μαγδαλινὴ Μαρία· πρῶτον μὲν τοῖς ἀποστόλοις πειθομένη ἠὲ ἐαυτῆ· μικρὰ δὲ πρὸς καὶ τῆ μιᾶ ὄρασι μὴ πεπιστευκῆα, ἀλλὰ πεφαντασιάζουσα νομίσασα, λαμβάνει σὺ αὐτῆ, Ἰωάννην πινά, καὶ Μαρίας ἀλλίω, καὶ ἑτέρας γυναικας μὲν ᾄρωμάτων, καὶ ἀφ' ἕχεται πάλιν αὐτῆ τῆ νυκτί· ὄρθρου δὲ ὄντος ἐπὶ βαθέος· πούτεσι πρὸ πολλοῦ τῆ ἀφάσματος· ἀρτι ἔσθ' ἡ γυνὴ τῆ ὄρθρου, ἠγρω τῆ ἑσπέρου μόλις φανέντος, καὶ εἰσέρχεται σὺ πῶς μετ' αὐτῆς εἰς τὸ μνημεῖον. ὃ γὰρ λίθος ἦδη ἀποκεκλύισθαι, καὶ τὸ μὲν σῶμα τῆ κρείου Ἰησοῦ, οὐχ ὄρα. πῶς γὰρ; ἐν ὅσῳ δὲ ἀποπορεύσει πρὸς ἑαυτὰς, ἰδοὺ ἐπέστησαν αὐτῆς δύο ἄνδρες· ἵσθαι δὲ ἄρα ἀγγελοῖ· ἐν ἐσθῆσειν ἀπαφρασιούσας. ἐκείνων δὲ φεβηθῶν, οἱ ἀφελοὶ οὐ μόνον ὅτι τὸν φόβον αὐτῶν οὐκ ἀνεκλήσθητο, ἀλλὰ καὶ ὅτι πηλικτικῶς λέγουσιν αὐταῖς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μὲν τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε· ἀλλ' ἠρῆθη. διλογητὸς ὁ Θεός, σώτες ἀγαπητῆ πῶς δηλοῦται μὴ εἶ) πρῶτον κελοδοῦ τῶν τῶν γυναικῶν ὅτι τὸ μνημεῖον ἐλεύσεως; ἀτοπον γὰρ ἡμῶν, μηδὲν θεασαμένων τῶν γυναικῶν, μηδὲ ἀκουσασῶν τῆ πρὸς τῆς τῆ κρείου ἐγρήσεως, ὅτι πηλικτικῶς αὐταῖς τοὺς ἀγγελοῖς, λέγουσας· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μὲν τῶν νεκρῶν. ἀλλὰ δῆλον, ὡς παρακουσῶνται αὐτῶν πούτων πρὸς τῶν ἀλβῶν θεωρησασῶν τῆ κρείου, καὶ ἀκουσασῶν, καὶ πρὸς τῆ ἀγγέλου, καὶ πρὸς αὐτῆ πῶς πρὸς τοὺς μαθητὰς ἀποκρισιν, καὶ μὴ πιστευσάντων. πούτου γὰρ ὅτι πηλικτικῶς αὐτοῖς ᾄρωμασι οἱ ἀγγελοῖ. ἵσθαι γὰρ καὶ ἄνδρες πινὲς σὺ ταῖς πρὸς ῥήσεις γυναικῶν ἐν τῆ δευτέρῳ τῶν κελοδοῦ. τίς τῶν λέγων. Λουκῆς ὁ διὰγγελιστῆς. τῆ μιᾶ γὰρ φησι τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, ἠλθην γυναικας εἰς τὸ μνημεῖον, φέρουσαι αἱ ἠπιόμεσθαι ᾄρωματα, καὶ πινες σὺ αὐταῖς. εἶτα οὐ μόνον ὅτι ἐπέπληξαν αὐταῖς οἱ ἀγγελοῖ. ἀλλὰ καὶ ὠνείδισθαι λέγουσιν· μνησθητε ὡς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐπὶ ἡμῶν ἐν τῆ Γαλιλαίᾳ, λέγων· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπου πρὸς ἀδοξίᾳ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ παρωδίᾳ, καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνάσθαι.

metipsam mansit; nihil ultra conten-
tiosius cum discipulis disputans; nec
verò amplius ad monumentum reuerfa
est, citra omnem hæsitacionem cre-
dens, ex iis quæ vidisset. Maria autem
Magdalena, cum primùm quidem ma-
gis Apostolis, quàm sibi ipsa credidisset;
postmodum verò neque vnâ se visione
abundè certiozem factam, sed inani ma-
gis spectro delusam putaret. secum af-
fuit Ioannam quandam, ac Mariam
aliam, aliasque mulieres, cum aroma-
tibus, abique rursus ipsâ nocte, val-
de adhuc diluculo, diu antequam dilu-
cesceret; vix tum primùm crepusculo
apparente super terram; hoc est, stellâ
matutinâ; ac vnâ cum sociabus intrat
in monumentum: Lapis siquidem iam
reuolutus erat: Ac corpus quidem Iesu
non inuenerunt. Quî enim? Dum au-
tem ancipiti essent animo, ac secum du-
bitarent, *Ecce duo viri, adstiterunt illis:*
Duo utiq; Angeli, vestibus fulgurâtibus.
Cum verò timerent, nedum adhuc An-
geli earum timorem minimè solati sunt,
vt etiam increpationis specie, austerius-
que ad eas dixerint: *Quid queritis vi-
uentem cum mortuis? Non est hîc; sed
surrexit.* Benedictus Deus. Intelligis
dilecte, vt ostendatur non tunc primùm
descendentes mulieres venisse ad mo-
numentum? Absurdum enim erat,
cùm nihil illæ adhuc de Dominicâ re-
surrectione vidissent, audiuisent-
que, vt sic eas Angeli increparent,
dicentes: *Quid queritis viuentem cum
mortuis?* sed liquidò, increpant velut
eos qui iam prius omnes ab illis audi-
uisent, quæ ipsæ oculis vidissent Do-
minum, audiuisentque cùm ab Ange-
lo, tum ab ipso Domino illam ad disci-
pulos responcionem, nec credidissent.
Propterea siquidem eos modò Angeli,
perstringunt atque increpât. Siquidem
etiam, viri quidam cum præfatis mu-
lieribus, in secundo hoc ad monumen-
tum descensu, erant. Quis hoc dicit?
Lucas nimirum Euangelista: *Vnâ enim,*
*inquit, sabbatorum, valde diluculo, ve-
nerunt mulieres ad monumentum, portan-
tes, quæ parauerant aromata, & quidam
cum eis.* Tum verò, non tantùm ait An-
gelos eas increpassè, verùm etiam ex-
probrasse, dicentes: *Recordamini quali-
ter locutus est vobis, cùm adhuc in Gali-
leâ esset, dicens: Quia oportet Filium ho-
minis tradi in manus hominum peccato-
rum, & crucifigi, & die tertiâ resurge-*

Magdalena
incredula à
primâ appari-
tione.

Luc. 24 v. 1.

9

Viri quoque
in secundo ac-
cessu ad sepul-
chrum iuxta
Lucam, sed
obscuri quid-
dam.

re? Et recordati sunt, inquit, verborum eius. Deinde iterum reuerſi hi, viri pariter ac mulieres cum Mariâ Magdalena; annunciauerunt discipulis; cum iam Magdalena fecundò vidisset monumentum; reliqui autem primâ tantum vice. *Visa sunt autem illis, inquit, sicut deliramenta verba eorum; & non crediderunt illis. Quod si quis quærat, quamobrem Euangelista nullam ex nomine mentionem fecerit, virorum, qui secundâ hâc vice mulieribus comites ad sepulchrum ierunt; existimo hoc ideò esse, quòd non essent insignes aliqui; sed vel famuli mulierum, vel quidam ferui. Sanè facer idem Euangelista differtè meminit Petri, vt secundò deinceps, & à pluribus audiens Dominum resurrexisse, surrexerit, confestimq; solus ad monumentum abierit; ac inferuit nomen, ita dicens: Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum; & procumbens, vidit lintheamina sola posita, & abiit secum mirans quòd factũ fuerat. Nota verò, dilecte, vt nunc primùm solusque abiens, non sit ausus intrare in monumentum; sed leuius tantum incumbens inspexerit, ac lintheamina viderit; non enim accuratè locum totum lustrauit. De his enim accuratiùs in sequentibus admonebo.*

Tum solus Petrus.

10

Haecenus Lucas Euangelista secundum conscripsit mulierum ad monumentum accessum. Quid tum verò? Desflagrabat Mariæ Magdalena spiritus, quòd neque modò discipuli, vel ei credidissent, vel eius focis, sed eorum verba habuissent sicut deliramenta. Sola itaque, manè factò, surgens; hoc est, die inclarescente, ac cum iam diluculum euauisset; venit ad monumentum, cum adhuc tenebrae essent; hac iam tertiâ vice; videtq; lapidem sublatum ab ostio monumenti. Currit ergo, & vadit ad Petrum & Ioannem. Vide verò fœminæ prudentiam. Dolebat animo, quòd primo descensu, vnâ cum Deiparâ annunciasset discipulis Dominicam resurrectionem, nec fidem meruisset: quòd item valde diluculò vnâ cum mulieribus virisque, tumque etiam eius verba visâ fuissent sicut deliria. Molestè autem ferebat, non tantum quia non ei habuissent fidem, sed & quòd neque eorum quisquam surgens, videndi causâ ad monumentum iuisset; sed, vel propter metum Iudæorum, vel propter afflictionis immensam vim, omnes velut

Α να; καὶ ἐμνήσθησαν, Φησὶ, τῶν ῥημάτων αὐτῶν. Εἶτα πάλιν ἀπελθόντες καὶ οὗτοι, ἀδελφοί τε καὶ γυναῖκες σὺν τῇ Μαγδαλιῇ Μαρίᾳ, ἀπήγγαλξαν τοῖς μαθηταῖς. Ἦ μὲν Μαγδαλιῆς, δευτέρον δὲ μνημεῖον θεωρησάσης. τῶν δὲ ἄλλων, ἀπαξ. ἐφάνησαν δὲ φησὶ τοῖς μαθηταῖς ὡσεὶ λῆθος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστως ἀδελφοί. Εἰ δὲ τις διεπραρήσει, τίνας γάρ τινος ἐστὶ ἐμνήσθη ὁ διαγγελιστὴς ὀνομασθῆναι τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπελθόντων σὺν ταῖς γυναῖξιν τῇ δευτέρᾳ καθόδῳ, ὑπονοῶ ὅτι ἐστὶ ἡσυχία τῶν ὀπισθίων. ἀλλ' ἢ δοῦλοι τῶν γυναικῶν, ἢ πινές τῶν ὑποχείρων. ἀμέλει, τῷ Πέτρῳ διεπραρήσαντος, ἐν ταῖς δευτέροις λοιπὸν ἀκρόσασιν καὶ τῷ πλῆθύνον ὅτι αἰετη ὁ κύριος, καὶ ἀπελθόντος δι' ἡμῶν μόνου εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ ὁ διαγγελιστὴς ῥητῶς ἐμνήσθη, καὶ τιμωροσηραῖον ἐπέθηκεν, οὕτως εἰπὼν. ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς, ἐδραμῆν ὅτι τὸ μνημεῖον. καὶ παρακύψας, βλέπει τὰ ὄθνια κείμενα μόνα, καὶ ἀπήγγαλξε πρὸς αὐτὸν θαυμαζῶν ὅτι γεροντός. καὶ σημειῶσαι ἀγαπητέ, ὡς ἐν πρῶτοις ἀπελθόντων ἀρτι καὶ μόνος, ἐστὶ ἐτόλμησεν εἰσελθεῖν εἰς τὸ μνημεῖον. ἀλλ' ἢ πρὸς κύψας μόνου καὶ εἶδε τὰ ὄθνια. ἐπεὶ, ἐστὶ τὸν πᾶντα τόπον ἀκριβῶς εἶδε. μέλλω γὰρ κατωτέρω περὶ τοῦτου ἀκριβῶς ὑπομνησθεῖν σε.

Τὰυτα Λουκᾶς ὁ διαγγελιστὴς, τιμωροτέρων ἀφίξιν τῶν γυναικῶν ἀναστὰς, λέγει. Εἶτα **Δ** μὲν τῷ πνεύματι Μαρίᾳ τῇ Μαγδαλιῆς ἀνεφλέγετο, δὲ τῷ σὺν ὀπίσθεν σὺν ἐν νῦν οἱ μαθηταί, οὔτε αὐτῇ, οὔτε ταῖς σὺν αὐτῇ, ἀλλ' ὡσεὶ λῆθος ἔχον τὰ ῥήματα αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς μόνη πρὸς ἡμῶν. τούτῳ ἐν ἀναστάσεως τῆς ἡμέρας, καὶ τῷ ἔρθευ λοιπὸν ἀναφάνησεντος, σκοτίας δὲ ἐπὶ οὐρα, εἰς τὸ μνημεῖον ἔρχεται τῷ ἡδὴ τείτον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρῆμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς μνημείου. τρέχῃ οὖν, καὶ ἔρχεται πρὸς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην. καὶ βλέπει σὺν ἑσιν γυναῖκας. ἐθλίβετο καὶ ἰσχυρῶς, ὅτι σὺν τῇ θεοτόκῳ ἀπήγγαλξε τοῖς μαθηταῖς τῇ πρῶτῃ καθόδῳ περὶ τῆς ἐγέρσεως τῆς κυρίου, καὶ ἐστὶ ὀπίσθεν. καὶ πάλιν ἔρθευ βαθέως μὲν τῶν ἄλλων γυναικῶν καὶ ἀδελφῶν, καὶ τότε ὡσεὶ λῆθος ἐφάνη τὰ ῥήματα αὐτῆς. ἐθλίβετο δὲ, οὐχ ὡς ἀπιστηθεῖσα μόνον, ἀλλ' ὅτι ἐστὶ διεπρήσθη τις ἐξ αὐτῶν τῷ ἀπελθεῖν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρησῆναι. ἀλλ' εἶτε ἀπὸ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, εἶτε ἀπὸ τῶν πολλῶν, καὶ ἀφαντον θλίψιν, ἐκάλειπτο γε-

δὲν ἀπαρτῆτες ὡσεὶ νεκροὶ· μόνου τῆ Γε' Ξου μάλισ
 διεγερθέντος τῆ δευτέρᾳ τῆ γωακίμῳ ἄπαγ-
 γελία, καὶ ἀπελθόντος καὶ πρῶτον ἄρτου μόνον
 εἰς τὸ μνημεῖον· ἐπεὶ μηδὲ πολυμήσους εἰσελ-
 θεῖν αὐτοῖσι ὡς εἶπομεν. ἔφατο τοῖσι τῶντα ἡ
 Μαγδαλινὴ τῷ πνεύματι ἕξουσα, ἐκ πλήρης
 οὐσα θείου φρονήματος, ἀπῆλθε πάλιν ὡς εἶ-
 ρηται, πρὸς τῆ τρίτῃ κατόρθω μόνῃ· καὶ θεωροῦσα
 τὸν λίθον ἠρμυδιῶν ἐκ τῆ μνημείου, καὶ ὑποστρέ-
 ψασα πρὸς τοὺς μαθητὰς, ἐβουλόσατο ἐν ἑαυτῇ
 τῶντα ὅτι ἐδὴ εἶπω τοῖς πᾶσι, πάλιν κραυγὴν
 ἐγράψα, καὶ μακροδύνης ὑπονοήσω κατ' ἑμαυτῆς. εἰ
 γὰρ μετ' ἄλλων ἀπαγγέλλωσα ὅτι ἐπιτεύθειν,
 πῶς μόνῃ πιστευθήσομαι. μᾶλλον τοῖς ἀξέχοισιν
 αὐτῶν καὶ θερμότεροις λαλήσω, Πέτρον δὲ Ἰωάννη.
 ἀλλὰ καὶ οὗτοι παρεθήκουσαν πρὸς τὴν αἰασάπικον
 τῆ κυρίου· καὶ ἔπειτα πολλῆς ἀπιστίας ἔφα-
 τὸν τῆ φωνῆς τῆ πρῶτης, ὡς ὁδὸν ἀκηκόουτες
 γρηγόρασι. πῶς οὖν διεγείρω αὐτοὺς εἰς τὸ καὶ
 ὅλως ἐλθεῖν εἰς τὸ μνημεῖον, ἐθεωρήσω τὸ γε-
 γονός; ἄρα, ὁ πρῶτος. οὐ λέγω αὐτοῖς, ὅτι
 ἀνέστη ὁ κύριος· ἐπεὶ πάλιν τοῖς αὐτοῖς ἐμπε-
 σουδία. ἀλλὰ θανατώταται καὶ βύπτειν ἀπαγ-
 γελίαν ἐρᾷ αὐτοῖς. ἔρχεται οὖν ἡ Μαγδαλινὴ
 ὡς εἶρηται, πρὸς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, καὶ
 λέγει αὐτοῖς· ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τῆ μνημείου,
 καὶ ὅτι οἶδα μὲν ποδὸν ἐπιχειρᾶ αὐτῶν. ὡσπερ εἶ-
 λεγα· ἀκούσατέ μου διδρασι τῆ Θεοῦ. εἶτε
 ἠγέρθη ὁ κύριος ἐκ τῶν νεκρῶν, εἶτε καὶ μὴ,
 ὅτι οἶδα τί ὑμῖν εἶπειν. ἐν δὲ λέγω ὑμῖς ἀ-
 κριβῶς, ὅτι τὸ σῶμα αὐτῶν ὅτι ἐστὶν ἐν τῷ μνη-
 μείῳ. σπουδὴ οὖν ὑμῖν ὀφείλει ἠρεῖσθαι, ἵνα
 γινώσκω τίς ὁ ἐπιχειρᾶ αὐτό· καὶ ποδὸν τέθεικεν. εἶ-
 δεσθε σφίαν γωακίμους; εἰ μὴ γὰρ οὕτως εἶ-
 πομεν ἂν αὐτῶν βεβουλεύσασθαι, ἀποποιεῖσθε
 σούμεθα. πῶς γὰρ ἡ φιλοφρόνησα τοῖς πόδεσιν
 αὐτῶν μὲν τῆς ἀγίας θεοτόκου Μαρίας, καὶ πρῶτον
 τῶν ἀγγέλων δευτέρου ἀκούσασα ὅτι ἠγέρθη, πάλιν
 ὡς πρὸς νεκροῦ καὶ διηγεῖται, ὅτι ἦσαν τὸν
 κύριον μου ἐκ τῆ μνημείου, καὶ ὅτι οἶδα ποδὸν
 τεθεικασιν αὐτόν. ἀλλὰ δῆλον ὡς τεχνικὴ καὶ ἡ
 ἀπαγγελία αὐτῆ καὶ σφῆ. ἀμέλει καὶ ἐπεισεν
 ἄλλους. ὁδὸν γὰρ καὶ μέγα τὸ κλαπῆναι τὸ σῶμα
 ἐκ τῆ μνημείου, ὡρμησάντων αὐτῶν οἱ δύο ὅτι
 τὸ μνημεῖον. σιωπηλοῦσθε δὲ αὐτοῖς, ἐπὶ τῆ φωνῆς
 ἐκείνῃ γωνίᾳ. εἶτα εἰσῆλθον οἱ δύο μα-
 θηταὶ εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδον τὰ τε ὄθονα

A ferè mortui federent; cum vix tandem
 Petrus altero mulierū prouocatus nun-
 cio, surrexisset, ac leuius tantum in mo-
 numentum inspexisset; quippe non au-
 sus intrare, vt illic diximus. Quāobrem
 Magdalena feruens spiritu, ac diuino
 plena sensu, abiit iterum, vti dictum est,
 sola manè iam tertio ad monumentum
 aduentu: cumque inuenisset sublatum
 lapidem à monumento, ac reuerfa esset
 ad discipulos, hæc apud se cogitabat.
 Siquidem vniuersis dixero, rursum ex-
 citabo clamorem, mihiq; infania, opinionem
 conciscam. Cum enim vnà cum aliis dicens
 non meruerim fidem, quâ sola obtinere possim?
 Potius iis loquar qui cæteris eminent, ac
 feruentiores sunt, Petro scilicet atque
 Ioanni. Enimvero etiam hi iam antè
 audierunt de Dominicâ resurrectione,
 sicque à multâ infidelitate, propter rei
 admirationem affecti fuerunt, velut nihil
 audiissent. Quâ ergo ratione eos prouo-
 cabo, vt vel saltem ad monumentum
 proficiscantur, ac quod gestum est vi-
 deant? Inueni quid faciam Non dicam
 Dominum surrexisse; alioqui in eadē
 incōmoda incidam; longè verò proba-
 bilissimum aliquid & promptum ad fi-
 dem in nunciis perferam. Abit itaque
 Magdalena, sicut dictum est, ad Petrum
 & Ioannem, & dicit illis: *Tulerunt Do-
 minum de monumento, & nescimus vbi
 posuerunt eum.* Quasi diceret: Audite
 me serui Dei. Siue Dominus surrexit à
 mortuis, siue non; nescio quid dicam
 vobis: vnum porrò vobis certâ fide di-
 co: Non amplius esse eius corpus in mo-
 numento: Proinde vestrum sit, vt cure-
 tis scire quis illud sustulerit, ac vbi pō-
 fuerit. Vidistin' mulieris prudentiam?
 Nisi enim id eam consilij habuisse dixe-
 rimus, in absfona prolabemur. Quomo-
 dō enim, quæ pedes eius cum sacrâ Dei-
 parâ Mariâ contrectauerat, iamque se-
 cundō ab Angelis surrexisse audierat,
 nunc iterum tanquam de mortuo lo-
 quens, ait: *Tulerunt Dominum meum de
 monumento, & nescio vbi posuerunt eum?*
 Nonneliquet, compositum ex arte nun-
 cium esse, ac captiosum? Certè etiam
 statim suasit. Neque enim magnum
 erat, vt corpus furto sublatum esset de
 monumento. Profecti itaque sunt sta-
 tim duo illi ad monumentum; iisque
 ipsis admirabilis illa mulier comes ac-
 cessit. Posthac introierunt duo discipu-
 li in monumentum, videruntque, cum

Male Sau.

Sau. x. ἀπί.

Sau. ἀπί.

Sau. ἀπί.

Petrum & Ioannem ad proficiscendum ad monumentum solerter iungit.

lintheamina posita, tum sudarium quod fuerat super caput eius, seorsim inuolutum: corpus autem, nusquam inuenerunt. Tunc ergo, inquit, introierunt, & viderunt, & crediderunt; nempe quod Dominum tulissent de monumento. Prius siquidem solus Petrus eò abierat; propter nihilominus metum, & quia essent adhuc profundæ tenebræ, non ita perspicuè fuerat locum contemplatus, vti modò, postquam iam mane increbuerat. Tunc itaque viderunt ambo & crediderunt; nimirum fuisse sublatum corpus, vti Magdalena dixerat: Neque enim crediderunt resurrexisse. Vnde mihi hoc adstruis? Ipse Euangelista subiungit, ita loquens postquam Petrus ingressus esset in monumentum: *Tunc ergo introiuit & ille alius discipulus, qui venerat primus ad monumentum. Loquitur is de seipso: & vidit, & credidit: nondum enim sciebant scripturam, quia oportebat eum à mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. Quo modo abierunt? Nullâ resurrectionis fide. Denique adeò quoque egregiam Mariam, tametsi tanta vidisset, audissetque, in dubietatem impulerunt; ita secum, ob summam modestiam, cogitatem: Hactenus quidem, videbar tutum aliquid sapere, cum necdum Apostoli monumentum vidissent: quando autem, vbi etiam modò viderunt corpus abesse, in eadem sententiâ sunt, liquet me, quæ sim fœminæ, inani specie deludi, nihilque verè, vel audire, vel aspicere: Illi enim uerò cœlitus illuminati, immunes manent ab errore, nec facile decipiuntur, vti nos fœminæ. Præterea verò, cum iam custodes venissent, ac vnâ cum pontificibus calumniam aduersus resurrectionem texere cœpissent: sic enim Matthæus narrat; *Et ecce quidam de custodibus venerunt in ciuitatem, & nunciauerunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerant: Et post pauca: Et diuulgatum est verbum istud apud Iudeos, usque in hodiernum diem: cum, inquam, aliquid omninò eiusmodi fufurrarum esset, passa est humanum quid, dubiasque cogitationes admisit. Hac igitur existimatione concussa Maria Magdalena, mansit plorans ad monumentum: Cum iam verò Petrus ac Ioannes recessissent, inclinans se rursus inspexit in monumentum, videtque duos Angelos sedentes in albis: quibus rogantibus; *Mulier: Quid ploras? Respon-***

II

Nihil illi nisi Domini sublatum corpus hætenus crediderunt.

Iterum & ipsa Magdalena sublatum corpus, ac delusâ se dubitat.

κείμηνα, καὶ τὸ σουδαρίον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆ κεφαλῆς αὐτῆς, χωρὶς ἐντετυλιγμένον. τὸ δὲ σῶμα, οὐδαμῶς. τότε οὖν φησιν εἰσῆλθον καὶ εἶδον ἐπιψεύσασθαι, ὅτι ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τῆς μνημείου. καὶ γὰρ παρὰ τοῦτου ἡμεῖς ἀπελθὼν ἐκείνους ὁ Πέτρος· ἀλλὰ ἀπὸ τὸν φόβον, καὶ τὸ ἔπι ἐπὶ ἀκροσχετίαν, τηλαυγῶς τὸν τόπον οὐκ ἐθεώρησεν, ὡς νῦν παρὰ τῆς γρομμῆς. εἶδον οὖν τότε ἀμφοτέροις ἐπιψεύσασθαι, ὅτι ἦρθη τὸ σῶμα ὡς εἶπεν ἡ Μαγδαλινή. ὁ δὲ γὰρ ὅτι ἦρθη ἐπιψεύσασθαι. πόθεν μοι τῆτο πρὸς τῆς; αὐτὸς ἐπιφέρει ὁ διαπελιγῆς, μὲν τὸ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον εἰς τὸ μνημεῖον, οὕτω λέγων· τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν παρὰ τῆς εἰς τὸ μνημεῖον. ὁ δὲ εἰσελθὼν λέγει, καὶ εἶδε, ἐπιψεύσασθαι· ὁ δὲ πάλιν γὰρ ἠδεδόκω τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν παρὰ τῆς ἑαυτοῖς οἱ μαθηταί. ἀπῆλθον δὲ, πῶς; μηδὲν παρὰ τῆς ἀναστάσεως πιστεύσασθαι, ἀμέλει, καὶ τὴν τηλικαύτην Μαρίαν, καίτοι ποσαῦτα θεωρήσασθαι καὶ ἀκούσασθαι, εἰς ἐνδοιασμόν ἔβαλον· ἀπὸ ἀκροσχετίας βλαβείας ταῦτα λογισαμένην· ὅτι μέγιστον μὲν τῆ νῦν ἐδόκω πῆ ποτε ἀσφαλὲς φρονεῖν, τῆν ἀποστόλων μὲν θεωρησάντων τὸ μνημεῖον, ἐπιψεύσασθαι τῆ ἀναστάσεως· ἀπὸ οὗ δὲ ἀπὸ τῆς θεωρήσασθαι μὴ ὄν ἐν ταῦτα τὸ σῶμα, ἐπὶ τῆ αὐτῆ γνώμῃ κερταίωται, δηλοῦν ὡς ἐγὼ γυνὴ οὐσα φανταζομαι, ἐπὶ ὁ δὲ ἀκριβὲς οὐτε αἰοῦω, οὐτε βλέπω· ἀλλ' ἐκείνοι θεοθεν πεφωτισμένοι, ἀπλανῆς διακρίνουσι, καὶ οὐκ ἀκροσχετίαν ἀπατῶνται ὡς γυναικες ἡμεῖς. [ἀλλως δὲ ἐπὶ τῆν φυλάκων ἐπιψεύσασθαι καὶ ἀναστάσεως· οὕτω γὰρ ἰσορῆς Ματθαῖος, ὅτι ἰδοὺ πινὲς τῆς κρυψωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπῆλθον τοῖς ἀρχιερέσιν ἀπαντα τὰ γινόμενα. καὶ μετ' ὀλίγα. ἐ διεφημίθη ὁ λόγος ἐπὶ τῆς Ἰουδαίῳις μέγιστον τῆ σήμερον. ἀποστόλων πρῶτως τοιοῦτου πινὲς ὑποψηφισαμένην, πεπονθέη καὶ ἀνδρόπαινον, καὶ τοῖς τῆ ἀμφιβολίας πρὸς τῆ ἀποστόλων.] ταῦτη τοίνυν τῆ γνώμῃ διαφραδείσα Μαρία ἡ Μαγδαλινή, ἐπέμεινε κλαίουσα παρὰ τὸ μνημεῖον· καὶ ἀνακρησάντων Πέτρον καὶ Ἰωάννου, εἶτα ἀνακρησάντων πάλιν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει κλητῶν τοῖς δύο ἀγγέλοις ἐν λευκοῖς· καὶ ἐρωτήσασθαι αὐτῆν· γυνὴ· τί κλαῖς; ἀπε-

Defiant hoc apud Sca.

κρίθη· ὅτι ἦσαν τὸ κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ
 τέθηκα αὐτὸν. εἶπα δὲ γραφεῖσα ἐν τῷ τοῖς ἀν-
 γέλοις αἰάσασαί, ἐλθόντος ἐκείνου τῆς κυρίου, καὶ
 ἰδούσα αὐτὸν, οὐκ ἐγνώρισεν. εἶπεν ἡ· ἐν ἀφάρτῳ
 γὰρ ἔωλοιπὸν σῶμα τὸ κύριος μὲν πῶς αἰάσασαί,
 καὶ οὐκ ἐγνώριζεν εἰ μὴ παρ' οἷς ἦτο, καὶ ὅτε
 ἐβούλετο. εἶπα δὲ παρ' αὐτῆς ἐρωτηθεῖσα· γυναι-
 κί κλαίεις· τίνα ζητεῖς· ἀπεκρίθη ὁμοίᾳ τοῖς
 παρὰ τοῖς ἀγγέλοις, νομίσασα γὰρ αὐτὸν ἑσάρ-
 χην τὸ παρεστηκὸς τῆς κήπου, ἐν ᾧ ἔω τὸ μνημεῖον,
 λέγει αὐτῷ· κυρίε, εἰ σὺ ἐβάσασαί αὐτὸν, εἰπέ μοι
 ποῦ τέθηκας αὐτὸν, καὶ γὰρ αὐτὸν ζῶσαί. αὐτῷ πῶς
 ἀποκρίσιν καὶ πῶς παρὰ τοῖς ἀγγέλοις, ἐκέλευε μὲν
 μελέτης πίνος καὶ ἑσποκρίσεως ἡ Μαγδαλιῆ
 ἐποίησατο, κατὰ τὸ παρὰ τοῖς μαθηταῖς. ἐκέ-
 νοις μὲν γὰρ ἑσποκρίνετο πῶς ἀνοοδοσῶν, εἰς δὲ
 διεγείρω αὐτοῖς πρῶτως ἐλθεῖν εἰς τὸ μνημεῖον·
 ὅπως δὲ ἦλθον καὶ εἶδον μὴ ὄν ἐκεῖ τὸ σῶμα, καὶ οὐδὲ
 ἔτιως ἐπίστευσαν τῇ αἰάσασαί, λοιπὸν καὶ αὐτὴ ἐστράπη
 πῶς γῶμῳ. καὶ τῆς πῶς λίαν βύλαβῆς παροῦσα,
 καὶ πῶς ἀκριβῆ γῶσιν δοκιμάσασα μάλλον ἔχῃ
 τοῖς ἀποστόλοις ἢ παρ' αὐτῷ. τοῖς δὲ ἀγγέλοις, καὶ τῷ
 δεσπότη μεταπραπέισα λοιπὸν, [εἶπε καὶ τῷ ἑσπῶ
 γραπωτῆν, ὡς εἶρηται συκφάντου μὲν ἐν ἑσπῶ
 πῶς τῆς κυρίου αἰάσασαί.] καὶ ἀληθῶς πεπεισμένη,
 ὡς ἐρῆντος ἑσπῶ πῶς τῆς σῶματος ἐκ τῆς μνη-
 μείου, οὕτως ἀπεκρίθη ἀμέλει ὁ Ἰησοῦς θεωρήσας
 τὸ καρδίᾳ αὐτῆς ὡς θεός, ἐπιπληκτικῶς ἐνε-
 κρεξεν αὐτῇ· Μαρία. τὸ δὲ λοιπὸν ἐπιγούσης πῶς
 φωνῶν αὐτῆς· δούτερον γὰρ αὐτῇ ὡφθη τῆς· καὶ πε-
 σῶσης ὁμοίως τῇ παρὰ τῆς κατὰ τὸ παρὰ τοῖς πόδας
 αὐτῆς, ἐκέλευε βύλαβῆς αὐτῇ παρὰ τῶν ἑσπῶ ὡς τότε
 ἀλλὰ καὶ ἀπάσατο, εἶπων· μὴ μου ἀπῶ. καὶ
 μὲν τὸ παρὰ τῶν ἑσπῶ κατὰ τῶν πόδας τοῖς πι-
 μίοις, καὶ ἀχρῶντοις αὐτῆς τοῖς πόδας αἱ δύο
 γυναικες· καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ἠκούσαμ παρ' αὐτῆς.
 ὅπως οὖν ὅτι ὡς ἀληθῶς ἀπίστασιν αὐτῷ
 ἀπαθεῖται ὁ σωτῆρ, λέγων· μὴ μου ἀπῶ.
 τότε γὰρ παρὰ τῆς κατὰ τὸς ἑσπῶ τῆς ἐπιφανείας
 τῆς κυρίου· καὶ σμωεχῶρησεν αὐταῖς ἀπῶσασαί,
 καὶ καταφιλεῖν ἀφειδῶς τοῖς πόδας αὐτῆς, ἵνα
 ἑσπῶ πῶς ὅρασιν, καὶ πῶς ἀχρῶ, τῇ ἀφῆ
 μάλλον πιστωθῶσιν, ὅτι ὁ σαρωτῆς, καὶ ἑσπῶ
 φῆς ἀλέσῃ. εἶπεν γὰρ τῆς, καὶ ἀπαθεῖται
 νῶ ἡ Μαγδαλιῆ παρ' αὐτῆς, ὡς μὲν ποσῶ-
 πῶς πῶς σιν μεταπραπέισα, καὶ ἀχρῶ· μὴ μου
 ἀπῶ. οὕτω γὰρ ἀναβέβηκα παρὰ τὸν πατέρα

A dit; Quia tulerunt Dominum meum, &
 nescio ubi posuerunt eum. Deinde con-
 uersa, dum interim veniente illuc Do-
 mino Angeli assurrexissent, eum videns,
 non cognouit. Iam enim deinceps à re-
 surrectione, immortalī corpore exi-
 stens, non nisi à quibus, ac quando vel-
 let, poterat cognosci. Tum etiam per-
 contante illo; Mulier; Quid ploras?
 Quem queris? eadem atque Angelis res-
 ponsa dedit. Existimans enim, horti il-
 lius, in quo monumentū erat, prefectum
 esse, dicit illi: Domine, si tu sustulisti eum,
 dicito mihi ubi posuisti eum, & ego eum
 tollam. Hanc, atque Angelis datam res-
 ponsionem, nullo, Magdalena fuco,
 quæsitæ dedit simulatione, ut etiam
 ad discipulos habuerat. Ad eos quippe
 nescientē simulabat, ut omnino petere
 monumentum induceret: at postquam
 perrexissent, ac neque videntes abesse
 corpus, surrexisse Dominum credidif-
 sent, ipsa quoque tandem de sententiâ
 decessit; hoc passâ tanquam valde mo-
 desta, ac velut Apostolos, accuratiùs
 quàm pro suâ exilitate, res nosse existi-
 mans. Sic verò Angelis, ac Domino
 tandem, mutatâ sententiâ, ubi etiam à
 militibus vidisset resurrectionē passam
 calumniam, ac verè persuasum habe-
 ret fuisse corpus quorundam operâ de
 monumento sublatum, respondit. De-
 nique Iesus, qui diuinâ scientiâ eius cor-
 perspectū haberet, increpationis specie
 inclamavit, dicens: Maria. Ipsâ iam
 porrò vocemagnoscente: Iam enim se-
 cundò eiusmodi ei visio obtigerat: ac
 velut primo accessu ad eius proriente
 D pedes, haud ei tamen Dominus simili
 lenitate ac priùs congressus est; quin
 etiam repulit dicens: Noli me tangere.
 Atqui primâ tum vice, defixæ in oscu-
 la amplexatæ sunt pretiosos ac inte-
 meratos pedes, ambæ fœminæ; nec
 eiusmodi aliquid ab eo audierunt. Vi-
 des itaque, uti velut re verâ incredulam
 Saluator submouerit, dicens: Noli me
 tangere. Tunc enim se primùm Domi-
 nus veniens ostendebat; permisitque ut
 E profusè tangerent ac deoscularentur
 eius pedes, ut maiori supra visum audi-
 tumque fide, à tactu firmarentur, re-
 surrexisse illum, qui cruci affixus ac se-
 pulchus fuisset. Idcirco enim etiam mo-
 dò, ab eo Magdalena repellitur, quodd
 post tantam factam fidem, conuersain
 contrarium esset, auditque: Noli me tan-
 gere: nondum enim ascendi ad patrem

Malè Sauf.

Delint Sau.

Sau. aut.

Dominus in-
crepantis spe-
cie cōpellat,
ac repellit ab
amplexu.

θεία, σιωπῆσθε αὐταῖς· οὐχ ὡς ἐνδοιά-
 ζουσα, ἀλλ' ὡς ὀδηγούσα καὶ χαίρουσα καὶ
 σιρπύσσα, τὰ πολλὰ κίς βλέπειν τὸν τάφον κε-
 κρυμένον, καὶ τὸν ἀδύην ἐσκυλευμένον. αἱ δὲ ἄλλαι
 γυναῖκες, ἡ Ἐκκὴ ἤκουσαν, ἡ καὶ ἤκουσαν,
 ἀλλ' οὕτω ψιλάς ἤκουσαν χαλκῶδον ἁ-
 γιον· καὶ δισύννοστον ἦσαν, μηδὲν ἀκριβοῦς
 ἐπιστάμεναι. ἀμέλει φησὶ, καὶ ἔλεγον πρὸς
 ἑαυτὰς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον, ἐκ
 τῆς θύρας τῆς μνημείου. καὶ ἀναβλέψασα,
 θεωροῦσιν ὅτι ἀποκυλίσει ὁ λίθος. ἡ γὰρ
 μέγας σφόδρα. ὅρα ὅτι ἔγωγε πρὸς τὴν
 λίθου ἦσαν ἠκριβοῦναι αὐταί, ὅρα αἱ πρὸς
 τὰ Ματθαῖον καὶ Λουκᾶ γυναῖκες, καὶ οἱ
 ἀποστόλοι Πέτρος καὶ Ἰωάννης τοῖς ὀφθαλμοῖς
 ἐθεάσαντο; εἶτα εἰσελθούσας φησὶν εἰς τὸ μνη-
 μεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιotois,
 περιβεβλημένον στολῆν λευκῆν, καὶ ἔξετασθήσθη.
 ὁ δὲ, ὅρα ἐπέτημυσεν αὐταῖς ὡς οἱ πρὸς τὸν Λουκᾶ,
 καὶ πρὸς τὰ Ἰωάννη αὐτοῖς ὁ κύριος. [ἡ δὲ γὰρ ὅτι
 πρὸς τὴν ἀληθείαν, ἀλλ' ὅρα τὴν Μαγδαλιῆν
 ἐπέπληξεν.] ἔγωγε γὰρ ἔτι τῆς χάριτος τῆς πα-
 τέρου αὐτῆς, ὡς ὅρα ἐνδοιάζουσα πρὸς αἰάσα-
 σιν ἔσωθήσθαι, ἐλήλυθεν νῦν ἐπὶ τὸ μνημεῖον.
 ἀλλὰ τὰς ἡγορούσας ἀγαλλιάσασθαι καὶ χαίρουσας. οὐ
 μόνον οὖν ὡς εἶπον, ὅρα ἐπέτημυσεν, ἀλλὰ καὶ
 ἀνεκτίσασθαι αὐτὰς ἐκ τῆς φόβου, καθάπερ καὶ ὁ
 πρὸς τὸν ἀγγελος ὁ πρὸς τὸν Ματθαῖον. εἰπάτω; μὴ
 ἐκταμῶσθε Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρεῖον τὸν ἔσαυ-
 ρωμένον; ἡ γὰρ ἔστιν ὡς εἶπε. ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκεν
 αὐτὸν. ἀλλ' ἔπαύσατε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς
 αὐτοῖς, ὅτι πρὸς τὴν ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν
 ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε καθὼς εἶπεν ὑμῖν. καλῶς ἔπαυ-
 κεται ἐν τῷ ὄρα, καὶ τὰ Πέτρον. εἰ μὴ γὰρ ἡτῶς ἐδη-
 λῶσθαι αὐτὰς ἀπελθεῖν εἰς Γαλιλαίαν μὲν τῶν ἄλλων,
 ὅρα δὲ οἱ μὲν ἐπίστευσαν ὅτι διηλλαγῆναι αὐτὸν ὁ κύριος
 πρὸς τὴν ἀνθρώπου. ἔξελθοῦσα οὖν ταχὺ αἱ γυναῖ-
 κες, ἔφυγον ἀπὸ τῆς μνημείου. εἶχε δὲ αὐτὰς φόβος
 καὶ ἔκστασις· καὶ ὅρα ἐν οὐδὲν εἶπον ἐφοβοῦντο γὰρ.
 ἰδοὺ καὶ νῦν ἔστιν ἐκ τῆς μηδὲν αὐτὰς μηδὲν εἰπεῖν,
 δείκνυσθαι ὅτι ἕτεραί ἦσαν αἱ γυναῖκες αὐταί
 πρὸς τὰς πρὸς τὰς, καὶ τὴν Μαγδαλιῆν.
 καὶ ὅτι ἄλλη κείνοδος αὐτῆς τὴν εἰς τὸ μνημεῖον
 ἐλεύσεως, πρὸς τὰς εἰρημνίας πρὸς. ὅρα
 ὡς φασὶν ἄλλοι καὶ πολλοὶ θεοὶ ἡγορούμενοι τυραννοὶ
 καὶ πρὸς ἀτάται, μία γέγονεν ἀφίξις τῶν γυναι-
 κῶν ὅτι τὸ μνημεῖον, καὶ πρὸς τὴν ἰσοεῖαν οἱ

A cisci, vna cum illis profecta est; nihil
 mente dubiâ, sed tanquam dux, gau-
 densque ac saliens, pro crebrâ illâ va-
 cui sepulchri visione, ac direptione in-
 ferni. Porrò mulieres aliæ, vel non au-
 dierant, vel quanquam audierant, ita
 nihilominus simpliciter sermonē acce-
 perant, erantque dignæ veniâ, quæ nihil
 hactenus accuratè scirent. Denique,
 inquit, dicebant ad inuicem: *Quis re-
 uoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?*
 Et respicientes, viderunt reuolutum lapi-
 dem. *Erat quippe magnus valde.* Vides
 vt necdum certiores factæ essent de la-
 pide, quem relatæ mulieres apud Mat-
 thæum & Lucam, nec non Apostoli
 Petrus & Ioannes, ipsis oculis reuolu-
 tum vidissent? *Et introcuntes, inquit,
 in monumentum, viderunt iuuenem se-
 dentem in dextris, coopertum stolâ candi-
 dâ, & obstupuerunt.* Ille autem, mini-
 mē increpauit, velut alij apud Lucam,
 ac sicut Dominus ipse apud Ioannem.
 Sciebat enim tunc primū eas venisse.
 Sed neque Magdalenam durius habuit:
 Quippe nouerat ex gaudio quod vultu
 præfererat, venisse ad monumentum,
 non velut adhuc de Domini Saluatoris
 resurrectione dubiam; sed exultantem
 atque gaudentem pro eo quod conti-
 gisset. Non tantū ergo, vt dicebam,
 non increpauit, vt etiam sedarit timo-
 rem, quemadmodum primus ille An-
 gelus relatus à Matthæo: Nimirum in ea
 verba locutus: *Nolite expauescere: Iesum
 queritis Nazarenum? crucifixum Surrexit;
 non est hic: ecce locus vbi posuerunt eum:
 Sed ite, dicite discipulis eius & Petro,
 quia præcedet vos in Galilæam: ibi eum
 videbitis sicut dixit vobis.* Benè autem
 hoc loco positum est, & Petro: nisi enim
 distinctè ei fuisset significatum vt cum
 aliis iret in Galilæam, haud sibi puto
 conciliatum Dominum pro negationis
 crimine credidisset. *At ille exeuntes ci-
 tò, fugerunt de monumento: Inuaserat
 enim eas tremor ac stupor: & nemini quic-
 quam dixerunt: timebant enim.* En tibi,
 eâ quoque ratione, quòd nimirum
 mulieres istæ nemini quicquam dixe-
 rint, palam fit alias fuisse ab iis, quæ pri-
 mæ accefferunt, si vnā Magdalenā
 excipias; ac tum demum aliā vice præ-
 ter præfatas tres, ad monumentum ve-
 nisse: non verò vt Athæi olim, ac plu-
 rium deorum superstitione profani ty-
 ranni ac præuaricatores, dixerunt, vni-
 cus fuit mulierum ad monumentum ac-

Petrum Do-
 minus singu-
 lariter nomi-
 nat, in signum
 reconciliatio-
 nis.

13
 Iulianum
 Apostaram
 notat.

cessus, neque sacri Euangelistæ narranda re gestâ dissensere: Quippe perspicuum fit, cum ex temporum personarumque diuersitate, tum ex modis perlati ad discipulos nuncij, ac silentij, fuisse etiam cum diuersas mulieres, tum earum diuersos ad monumentum accessus. Nam vt paucis perstringam, apud Matthæum quidem, Magdalena, & quæ dicta est Maria Iacobi; quæ erat ipsa Deipara; solæ ad monumentum venerunt, *serò sabbatorum*, illucescente die Dominicâ: hoc est tardè à sabbato, vti sumus præfati. Apud Lucam verò, Maria rursus Magdalene, & Ioanna, ac Maria Iacobi, nec non quædam aliæ. Hanc porrò Mariam Iacobi, nego esse Deiparam, quanquam sic vocata est apud Matthæum: Nam cum maximo apud omnes honore esset, haudquaquam eam sacer Euangelista, tertiam hîc posuisset, nimirum post Mariam Magdalenam, & quandam Ioannam: sed vel cuiusdam alterius Iacobi, vel Iacobi cognomento parui, atque Iosetis, erat hæc mater. Sic enim Marcus de eâ memoriæ tradidit. Quas ergo Lucas percensuit mulieres, haudquaquam serò sabbatorum, sed *valde diluculo* venerunt ad monumentum: Apud Ioannem autem scriptum habemus Mariam solam iuisse; non iam serò sabbatorum; sed neque valde diluculo: Quando igitur? *Manè*, id tamen, *cum adhuc tenebræ essent*, in monumentū. Sic enim quidam exposuerunt: moxque iterum cum eâ Apostolos Petrum & Ioannem, quando suâ illi infidelitate, eam quoque in infidelitatem egerunt. Apud denique Marcum, Mariam rursus Magdalenam quarto iam certamine celebrem, ac fortem illam legimus mulierem, eique comitem Mariam Iacobi cognomento parui: Nota dilecte, *Iacobi parui*. Deipara¹⁴ siquidem, magni Iacobi vocabatur mater, siue nouerca. Illis porro socia accessit, Salome, ac quædam aliæ. Hoc verò quarto accessu profectæ sunt, non *serò sabbatorum*; non *valde diluculo*; sed neque *mane*, cum adhuc tenebræ essent; sed statim *mane orto iam sole*, quemadmodum ait Euangelista. Vnde patet, illud *mane*, magis accedere ad ortum solis; non verò diluculum; ac maximè quod profundū est. Hæc porrò à me dicta sunt, quòd quidam nostrum dixerint, esse secundum accessum, qui apud Ioannem dicitur contigisse *mane*,

14

διαγγελισα διεφώνησαν. δήλον γάρ ἐστι καὶ ἐκ τῆς χωρῶν, καὶ ἐκ τῆς προσώπων, καὶ ἐκ τῆς ἔργων τῶν πρὸς τοὺς μαθητάς ἑπαγγελίας καὶ σωπῆς, ὡς ἀφ' ὄψεος καὶ αἰ γυναικῶν, καὶ αἰ πρὸς τὸ μνημεῖον ἀφίξεις. πρῶτὸν μὲν τῶν Μαθητῶν σκευάζοντα Φαίλα, ἡ Μαγδαλιῆ καὶ ἡ τῆς Ἰακώβου λεγομένη· ἡ τις ἐστὶν ἡ θεοτόκος· ἦλθον μόναι εἰς τὸ μνημεῖον ὀψίας σαββάτων, ὅτι φωσκούσης τῆς κυριακῆς· οὐδέ τις βραδύ τῆς σαββάτων, ὡς εἶπομεν· πρῶτὸν δὲ τῶν Λουκᾶ, πάλιν ἡ Μαγδαλιῆ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ ἄλλαι πνές. ταύτην δὲ τὴν Ἰακώβου Μαρίαν, οὐ λέγω εἶναι τὴν θεοτόκον, εἶ καὶ πρῶτὸν Μαθητῶν ἕτως ἐξηγημάτισεν. οὐ γὰρ ἀπὸ λίδου αὐτῆς πρῶτὸν πᾶσιν τετημημένης, τείττω αὐτῆν ἕταπεν ἐν ταῦτα ὁ διαγγελιστῆς, λέγω δὲ μὲν Μαρίαν τὴν Μαγδαλιῆν, καὶ μὲν Ἰωάννην Ἰνᾶ. ἄλλ' ἢ, ἄλλου υἱὸς Ἰακώβου ἢ αὐτῆ· ἡ Ἰακώβου τῆς μικροῦ, καὶ Ἰώσηπος ἐτύγχευε μήτηρ. ἕτω γὰρ ὁ Μάρκος πρὸς αὐτῆς ἐμνημόνευσεν, αὐτῶν αἰ πρῶτὸν τῶν Λουκᾶ γυναικῶν, οὐδέ τις ὀψίας σαββάτων, ἄλλ' ὄρθου βαθέος ἦλθον εἰς τὸ μνημεῖον· πρῶτὸν δὲ τῶν Ἰωάννη μόνῃ Μαγδαλιῆ ἀναγέγρασται πορθηῖσα· οὐδέ τις ὀψίας σαββάτων, ἄλλ' ὄρθου βαθέος. ἀλλὰ πότε; πρῶτὸν πάλιν σχετίας ἐπ' ἕσσης· εἰς τὸ μνημεῖον· πνές γὰρ ἕτως αὐτῶν ἔξελαβον· καὶ οὐ πρῶτὸν ἕταπεν πάλιν οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Ἰωάννης, ὅτε τῆς οἰκείας ἀπιστίας, αὐτῶν πρῶτὸν ἀπείπισαν σωμαπῆσαι. πρῶτὸν δὲ τῶν Μάρκου πάλιν ἡ Μαγδαλιῆ Μαρία ἡ τέτραθλος καὶ ἀνδρεία γυνή, καὶ Μαρία Ἰακώβου τῆς μικροῦ καὶ Ἰώσηπος μήτηρ. σημείωσται ἀγαπητέ, τῆς Ἰακώβου τῆς μικροῦ. ἡ γὰρ θεοτόκος, τῆς μεγάλου Ἰακώβου ἐξηγημάτισε μήτηρ, ἡ γυνὴ μητρῆα. ἢ δὲ μετ' αὐτῆς καὶ Σαλώμη, καὶ ἄλλαι πνές, ἐν τῇ τετάρτῃ ταύτην καθόδῳ. ἐπορεύθησαν δὲ αὐταί, οὐδέ τις ὀψίας σαββάτων· οὐδέ τις ὄρθου βαθέος, ἄλλ' ὄρθου πρῶτὸν σχετίας ἐπ' ἕσσης· ἄλλ' ἄμα πρῶτὸν ἀναπείσαντος ἕ ἡλίου, ὡν εἶπεν ὁ διαγγελιστῆς. ὅθεν δεικνύται ὡς τὸ λεγόμενον πρῶτὸν, ἐπίκει μᾶλλον τῇ ἀνατολῇ ἕ ἡλίου, καὶ ἕχι ὁ ὄρθου βαθέος· καὶ ὄρθου βαθέος. τῆς δὲ δὴ μοι εἶρηται, εἶπε τὸ πινᾶς τῆς ἡμῶν εἶρηκέναι, ὡς δούτερον καθόδος ὅστιν ἡ πρῶτὸν τῶν διαγγελιστῆ Ἰωάννη πρῶτὸν λεγομένη

28. ἀποστολῶν

Sau. 44.

Sad. 44.

E

vxor; sed, *Maria Iacobi*, cuius esset no-
uerca: clara solutio erat. Maximum erat
apud omnes Iacobi nomen, vt qui reli-
giosus, castusque ac iustus, omnium
opinione haberetur: quippè qui etiam
vno omnium ore, Iacobus iustus appel-
laretur. Ad hæc arbitrator, tunc iam Io-
sephum diem obiisse, cum Dominus
triginta annorum factus prædicare cœ-
pit. Nam Ioseph quidem meminerunt
sacra Euangelia, cum is adhuc puer ef-
set, ac vbi duodecimum ætatis annum
attigerat: sub tempus autem quo patra-
uit miracula, ac quo est passus, nulla eius
tanquam adhuc existentis in viuus extat
mentio: atque adeò dicitur Iesu: *Mater
tua, & fratres tui, stant foris, & que-
runt te*: haud verò Ioseph. Obierat er-
go, vt dixi; vnde etiam cum Virgo cru-
ci assisteret, commendatur Ioanni à Do-
mino. Eâ itaque ratione, Deipara vir-
go, *Maria Iacobi* appellata est, non au-
tem Ioseph. Sed tertia *Maria*, Iacobi
minoris, ac Iosetis mater erat, cuius
meminit Marcus. Eandem autem ip-
sam puto, atque Mariam Iacobi, quam
Lucas scripsit. Neque enim adduci pos-
sim vt eam Dei Genitricem dicam, ra-
tione iam superiùs relatâ. Nam & Mar-
cus, cum eius superiùs meminisset, atque
dixisset: *Maria Magdalene, & Maria
Iacobi minoris, & Iosetis mater, & Salo-
me*: Inferiùs iterum eandem ipsam ap-
pellat Mariam Iacobi absolutè, ita di-
cens: *Cum autem transisset sabbatum,
Maria Magdalene, & Maria Iacobi, &
Salome, emerunt aromata*. Siquidem ve-
rò, alterius cuiusdam Iacobi mater erat,
non autem Iacobi qui dictus est minor;
ac neque Iacobi qui fuit appellatus fra-
ter Domini; eam quoque aliam liquet
exceptis tribus iam recensitis. Est præ-
terea *Maria Cleophae* soror Dei Geni-
tricis, cuius meminit Ioannes vbi agit
de cruce. Ac demum alia est *Maria* so-
ror *Marthæ* ac *Lazari*.

Hæc itaque omnia scientes, dilecti,
ac diligenter memoriâ retinentes, ne
illis locum dederitis, qui Scripturam sa-
cræ volunt traducere. Omnis namque
in eâ rectitudo est, atque veritas, quæ
diuini Spiritûs suggestionem edita sit.
Sunt tamen debiles hominum animi,
iique, quod præ inani gloriâ quales ha-
bent confiteri nolint, suam ipsorum ru-
ditatem, ac maiorem quàm vt compre-
hendi possit Scripturæ profunditatem,
inconsonantiam appellarunt. Vos au-

A σήφ ὡς ἀνδρός· ἀλλὰ Ἰακώβου ὡς μητρίᾳ ἐρη-
μάτισεν· ὁ δὲ ἄλλος ἢ λύσις· ὄνομα γὰρ μέγιστον ἐ Ἰα-
κώβου εἶχε πατρὶα· πᾶσι, θεοσεβοῦς καὶ ἐγκρα-
τοῦς ἐ δίκαιος ἀνδρός. ἀμέλει ἐ ὁ δίκαιος Ἰακώβος
πατρὶα πῶντων ἐκαλεῖτο. ἄλλως τε ἰστορησα-
μένω ὅτι καὶ τελευτήσας ἰὼ ὁ Ἰωσήφ ἐν τῷ
ἡρώδῃ τὸν κύριον τελευκονταεῖτη, καὶ κηρύσσειν δὲ
διαγέλιον. βρέφοις γὰρ αἰδοῦντος, ἀλλὰ καὶ δώ-
δεκα ἔτους ἡμορφίου, ἐχθρὸν μὲν ὁ Ἰωσήφ
ἐν τοῖς διαφελίοις. ἐστὶ δὲ τῶν χειρῶν τῆς θαυμα-
τουργικῶν καὶ τῶν πῶντων πάσης, ἕδαμον δὲ τῶν μνημο-
νύεται. ἀμέλει καὶ λέγεται τῷ Ἰησοῦ· ὅτι ἡ μήτηρ
σου, ἐ οἱ ἀδελφοὶ σου ἐξώ ἐσήκασι, καὶ ζητοῦσι σε·
ἐσκέπει δὲ ὁ Ἰωσήφ. τελευτήσας οὖν ἰὼ ὡς ἐφίω.
ὅθεν ἐ ἐν τῷ ταυρώ παρρησῶσα, ὅτι Ἰωάννη πατρὶα π-
θεται ἡ παρρησῶσιν ὑπὸ κυρίᾳ. εἰς ταῦτα οὖν ὡς
εἶρηται, *Μαρία ἡ τῶν Ἰακώβου ἐρημάτισεν ἡ
θεοτόκος, καὶ οὐχὶ τῶν Ἰωσήφ. ἡ τρίτη Μαρία ἡ
Ἰακώβου τῶν μικρῶν καὶ Ἰωσήφ ἡ μήτηρ, ἧς ὁ Μάρ-
κος ἐμνήσθη, ἄλλη ἐστίν. αὐτῶν, δὲ νομίζω ἐστὶν καὶ τῶν
πατρὶα τῶν Λουκᾶ γεγραμμένω Μαρίᾳ τῶν Ἰα-
κώβου· οὐ δὲ γὰρ τῶν θεοτόκων, διὼ παρρησῶσιν
αἰτῶν. ἐ γὰρ καὶ Μάρκος μνησθεὶς αὐτῆς ἀνωτέ-
ρω, καὶ εἰπὼν, *Μαρία ἡ Μαγδαλιῆ, καὶ
Μαρία Ἰακώβου τῶν μικρῶν, ἐ Ἰωσήφ ἡ μήτηρ,
καὶ Σαλώμη· κατωτέρω πάλιν, αὐτῶν ταῦ-
των Μαρίᾳ Ἰακώβου μόνον ὀνομάζει, οὐ-
τως εἰπὼν· καὶ εἰς ἡμορφίου τῶν σαββάτων,
Μαρία ἡ Μαγδαλιῆ, ἐ Μαρία ἡ τῶν
Ἰακώβου, ἐ Σαλώμη, ἡ γέρας τῶν εἰρήμα-
τα. εἰ δὲ ἄλλου πινὸς ἰὼ Ἰακώβου μήτηρ,
καὶ οὐχὶ τῶν μικρῶν· ἀλλ' ἐστὶ τῶν λέγο-
μένων ἀδελφῶν κυρίου, δῆλον ὅτι καὶ αὐτῆ ἄλλη
ἐστὶ πατρὶα τῶν παρρησῶσιν τρεῖς. ἐστὶ Μαρία
καὶ ἡ τῶν Κλωπᾶ ἡ ἀδελφὴ τῶν θεοτόκου· ἧς μέ-
μνηται ὁ Ἰωάννης ἐν τῷ ταυρώσῃ. ἐστὶ καὶ ἄλλη
Μαρία ἡ ἀδελφὴ Μάρθας καὶ Λαζάρου.**

E Ταῦτα οὖν ἀπῶντα εἰδότες, ἀγαπητοὶ,
καὶ κατέχοντες ἀκριβῶς, μὴ δίδωτε τόπον τοῖς
θέλοσι εἰς ἀφροσύνην τῶν θεῶν γραφῶν. πᾶσα
γὰρ ἡ βούλησις καὶ ἀλήθεια ἐν αὐτῇ, ὡς ὑπὸ
τῶν ἀγίου πνεύματος ἰστορησθέντων· ἀλλ'
ἡ τῶν φρενῶν τῶν ἀνθρώπων ἀδένεια, καὶ
δὲ μὴ ἐθέλειν ταῦτων ἐκ κενοδοξίας
ὁμολογεῖν, τῶν αὐτῶν ἰδιωτεῖαν καὶ ἀκατα-
ληψίαν τῶν γραφῶν, ἀναρροσῶν ἐκ ἐλέσθῃ. ὑμεῖς

δε, ὁ τῷ Χριστῷ πίμνον καὶ ἅγιον ποίμνιον, ἡ
νομιμὴ τῆς ψυχῶν ὑμῶν. λέγω δὴ τῷ πείδου γραφῶν,
ἀληθῆ γινώσκετε οὐσιν καὶ ἀεπίληστον. ἀλήθεια
ἡ ὑμᾶς πρέφει, ὅτι ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ αἰάσασις, καὶ
ἡ ζωὴ, Χριστὸς ὁ Θεὸς ὑμῶν ἔστι. καὶ εἰ πὶ αὐτῆς
ὡς εἰχὸς οὐ καταλαμβαίνοντες, μακροθυμήσωμεν
εἰς τὸ μέλλοντα αἰῶνα. ὅτε παρόσωπον παρὸς
παρόσωπον ἀξιώσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ Φωπασώμεν
τῷ ὄντων ἀπρότων τῶν γῶσιν. ὅτε καὶ τῷ Θεῷ
ἔπιγνωσώμεθα. ὅτι ἐν μέρεσι. ἀλλὰ καθὼς ἔ
ἐπεγνωσώμεθα ἑαυτοῖς. ὅτι ἔστι πάσης τῆς λο-
γικῆς κλίσεως ἐπεχάτη μακαριότης, τῆ ἀγάπη κυ-
βερνομένη ἔ δὲ φρονήσουσα εἰς ἀεὶ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
ταῖς κείραι ἡμῶν. μὴ οὐ ταῖς πατεῖ καὶ ταῖς πῶμα-
γίαις πρεῦματι, ἡ δόξα καὶ ὁ κράτος εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Atem nobilis ac sacer Christi Grex, veram
scitis ac irreprehensibilem animorum
vestrorum pascuam; sacram, inquam,
Scripturam. Vos namque veritas alit.
Christus enim Deus vester, veritas est
resurrectioque, ac vita. Quod si eius ali-
quid, vt par est, minùs comprehendere
liceat, feramus magno animo donec re-
ueletur futurum sæculum, quando
Deum merebimur facie ad faciem vide-
re, omniumque rerum scientiam, eius
consequi illustratione: quando etiam
Deum sumus cognituri; non iam ex
B parte, sed sicut ab eo cogniti sumus:
quæ est naturæ omnis præditæ ratione
suprema felicitas: ac gubernante cha-
ritate constans semper perseuerat, in
Christo Iesu Domino nostro; cum quo
Patri ac sanctissimo Spiritui, gloria &
potestas, in sæcula sæculorum; Amen.

NOTÆ.

EDiderat Sauilius purè Græcam tom.
5. inter Chrysostomi dubia: Visum
verò est legitimo auctori restituere ex fide
Regiæ Codicis, in quo tribuitur Ioanni
Thessalonicensi, quem liquet plura scrip-
sisse ex 7. Synodo in cuius actione 4. lau-
datur, probato ex ipso amplissimo testimo-
nio pro pingendis Angelis. Etiam S. Nice-
phorus in Antirrheticis eum commemorat,
inter eos qui pro Synodo Chalcedonen-
si, ac contra Eutychianos strenuè de-
pugnauerunt, ex quibus eius fere liqueat
epocha. Multis integrior, ac in iis toto
exordio auctior prodit, quàm ediderat Sa-
uilius. Rationem, quam in conciliando
Euangelistas in historiâ Dominicæ resurre-
ctionis, ipsa ferè est, quam inquit Hesy-
chius, ac inierunt plerique Græci, vt primæ ac-
cesserint mulieres à Matthæo relatæ, tum
Maria apud Ioannem, &c. Extat eius ora-
tio alia in Mariæ Assumptionem, paucis
diuersa ab iis quæ extant nomine S. Meli-
tonis, ac pleraque eiusmodi ex apocryphis
enarrans, quam quidem mihi paraueram,
ac eram conatus illustrare, sed postea visum
potius mihi premere, quàm minùs certâ
nixa veritate aliorum fidem eleuare. Extat
ea Oratio in Bibliothecâ Regiâ, vt & alia
Ioannis Theologi nomine narratio eodem
argumento, planè apocrypha.

1. Non quia Deus sit passus in carne. Ve-
lut nimirum ea sit luctus causa maxima,
quamuis non possit non esse aliqua: siqui-
Tomus I.

Cdem ipse Dominus mortem horruit, eam
que est deprecatus. Sic benè Franc. Lucas
Luc. 23. atque hoc modo benè Amphi-
loch. siue quisquis auctor est Orat. in S.
Deiparam apud ipsum, doloris Mariæ gla-
dium explicat. Ipse per se Dominica passio
solatium aliquod in Mariâ habebat, spe cer-
tissimâ resurrectionem proximam præsto-
lante, maximâ Christi gloriâ ac triumpho:
vt autem habebat coniunctam immanem
Dei offensam, tantamque illam Iudæorum
ruinam, sic dirè affligebat Mariam, vt &
cor Iesu, cum quo erat vnum Mariæ cor,
vti eadem reuelauit S. Brigittæ. Vide E-
stium cap. illo 23.

2. Et secundum legem iudicate eum. Videtur
& Euthymius ita legisse: sitque sensus: in-
dulgere se vt occidant, modò iustè: alio-
qui reddituros sibi & Cæsari rationè: quod
illi onus noluerunt in se recipere, postulan-
tes vt Pilatus ipse rem exequeretur, pro
suo Præsidis munere: vt sic Christi prædi-
ctio impleretur; non tantùm quâ se dixerat
crucifigendum; sed quâ etiam traditum
E Gentibus, & à Gentibus crucifigendum:
quo utroque Iudæi satagebant Christi me-
moriâ infamare: siue alioqui poterant,
ex indulgentiâ saltè Præsidis, iuxta le-
gem Moyfi, ac certis casibus eâ expessis
morte mulctare; vt auctor innuit, & colli-
gi videtur ex nece Stephani, ac factò mu-
lieris adulteræ; siue non. Vide Euthy. E-
stium. Francif. Lucam. Nolim molestior
M m ij

esse minutiùs notandis Sauiiani textùs erratis : pauca tamen perstringam vbi res tulerit. τὸ μὴ πρὸς τὸ πύτων διληφέναι, nostra ac probatior lectio : Vt Euangelistæ, quia diuersa narrent circa Dominicam Resurrectionem, τὸ συνδυασμοῦ vitent suspicionem : *conspirationis* : malè Sauii. τὸ συνδυασμοῦ. Paulò etiam inferius, velut non deessent aliqua, & compendium Dominicæ Passionis ceu exordij loco præfixum, malè & sine iudicio transit.

3. *Sabbatum illucescebat.* ἐπέφωσκε. Proximum erat vt illucesceret, occupante iam B primâ illius vesperâ ; quâ primùm, cum ortu siderum, tum luminum accensione, illucescere videbatur. Vide Fr. Lucam.

4. *Sabbato parauerunt.* Ipso iam exacto. διαγρομή, vt Marcus habet : quando post secundam vesperam illius licebat operari, absolutâ solemnitate, quæ ab alterâ pridie inceperat.

5. *Ipsa nimirum Deipara.* Etiam Nyssenus 2. illâ orat. in Pascha, seu Hesy chius. ταύτων ἢ τῶν Θεοτόκων πισδεῖν ἀπολυθόν. *Consentaneum vero, vt credamus esse Dei Genitricem.* Chryst. homil. 88. in Matth. de tribus fœminis à Matthæo relatis. πινες ἢ ἦσαν αὐταί; ἢ μητὴρ αὐτοῦ. Ταύτων γὰρ λέγει τὴν Ἰακώβου. *Quenam erant he mulieres? Eius Mater: hanc enim Euangelista appellat Mariam Iacobi.* Theophyl. Luc. 24. Μαρίαν ἢ Ἰακώβου τὴν Θεοτόκον νοεῖ. Ἐπο γὰρ αὐτῶν ἀνόμαζον, ὡς μητέρα δοκοῦσαν Ἰακώβου τῆς Ἰωσήφ, ὃν ἡ μητρὸν ἔλεγον. τὴν ἀδελφὸθεον φημί. *Mariam verò Iacobi Deiparam intellige.* Sic enim illam nominabant, quòd videretur mater Iacobi filij Ioseph, quem & Paruum dicebant : fratrem, scilicet Domini. Quod si Heluidius, piâ illâ Græcorum opinione ac expositione abusus, veram Iacobi matrem Deiparam impiè voluit, eoque nomine Hieronymus lib. aduersus eum refellit c. 7. & 8. nihil hoc tamen eius probabilitati officit.

6. *Serâ tandem à sabbato horâ ὁμίας σαββάτων.* Cum iam sabbatum, totaq; hebdomada longè processisset ac præterisset, diesq; tandem quæ lucescit in primam Sabbati inciperet: id est, dies Dominica. Inepta Sauiij coniectura vt pro βραδὶ, scribat marg. ἰσ. βραχὶ, quod est oppositum vocis ὁμίας, non eius expositio. Quod sequitur πινὰ τῶν θαλασσιῶν, malè apud Sau. πινες τῶν θαλασσιῶν, nisi θαλασσιῶν sumantur pro Euangeliorû Codicibus, phrasi nonnihil barbarâ. Nihil enim Euangelistæ alii de illâ voce, sed tantùm Matth. apud quem auctor notat diuersam lectionem; indicatque rariorem,

quam modò Græca vbique habent ὁμίας σαββάτων. serò sabbatorû : tametsi nec hoc satis clarû est. Clariùs redderetur quod est apud Matth. expressâ voce die, quam relatiuum quæ refert, & articulus τῆς, indicat : die quæ lucescit. Pessimè Erasmus, referens τὸ, quæ ad vesperam : quod reddit τὸ, ὁμίας, velut dicat Euangelista, contigisse hæc, illucescente vesperâ sabbati, quod esset, inchoante sabbato, non die Dominicâ, vti num. 4. Videri potest Nyssenus, seu Hesy ch. eadem subtiliter explicans.

7. *Tum primùm eum viderant.* Optima est illa ratio blandæ illius salutationis Dominicæ, cui etiam Nyssenus & Euthym. nituntur: nullâ scilicet dignis hætenus reprehensione piis fœminis, quæ piâ deuotione sepulchrum inuississent, totâque alacritate credulæ nuncium exequerentur, Non sic facillè explicant, qui eam secundam Iesu volunt apparitionem, postquam Maria Magdalena fuisset à Christi amplexu repulsa; ipsaque, ac aliæ minus obsequentes singulari illi Angelo apud Matthæum, ac adhuc morantes circa sepulchrum, post eam visum auditumque, durius fuisset redargute, à duobus quos Lucas refert. *Quid hic queritis inter mortuos? &c.*

8. *Non amplius ad monumentum reuersa est.* Non assentiuntur Nyss. & alij, quibus non placet homonymia, quam auctor admittit in Mariâ Iacobi: vt apud Matthæum significet Mariam matrem Iesu; apud Marcum verò & Lucam, significet piam aliam fœminam. & ipsam circa Domini sepulturam sollicitam : quam opinionem refert D Niceph. lib. 1. cap. 33. nec video vt facillè impugnari possit : ac iuxta illam possint constare cum Græcâ traditione, quæ habet Rom Martyrologium de Mariâ Iacobi, Verulis quiescētis: vt intelligatur Maria Iac. non absolutè, ac præclari illius Iacobi ἀδελφῶθεοῦ, sed Iacobi τῆς μητρὸς, vndeunque Parui nomen illud habuerit.

9. *Viri quidam.* Hoc auctor ex verbis Lucæ, καὶ πινες οὐκ αὐταίς, quæ Latina desiderant : trahens anceps illud πινες, vt sit masculinum, velut ad contrapositionem. Sanè Fr. Lucas, qui ad fœminas referat, ea verba superflua censet, ac non quadrare: nullâ nimirum peculiariùs expressâ fœminâ, cui aliæ adiungantur. Melius tamen continuari dicatur cum præcedenti cap. vbi est peculiaris mentio mulierum, quæ erant secutæ Dominum ex Galilæâ, quibus Lucas mulieres alias, puta Hierosplymitas velit socias. Malè Sauii. coniectat marg. ἀπὸ ἀκουσατῶν, quod refert primas illas

Marias apud Matthæum, ἰσ. ἀκουσάντων. Audierant illæ ipsis auribus ab Angelo pariter & Domino, fœlicem illam ad discipulos responsionem, quod nimirum Dominus surrexisset; quibus illi, viri pariter ac fœminæ apud Lucam, debebant credidisse: in quibus auctor benè immutat genus; quod quamuis fœminæ, non solæ tamen fœminæ essent. Suppl. Saulij litera ex nostris.

10. *Ac inseruit nomen.* Erat vitiosè παρηγορίαν emendo ex Sau. παρηγορίαν. De illâ Petri admiratione à viso primum monumento vacuo, benè Theoph. τῶς τῆτο ὠφρῆται παρῶτον δὲ τὸ παρὸς μῆμα ἀφίξεως πὸ θαυμαζέω, αὐτὴ τῆ, χλωάζειν. Hoc primum consequitur commodi, ut loco iam prioris subsannationis, admiretur. At insulsus Interpret. Admirans, id est subsannans. Quàm bella hæc glossa.

11. *Petrus siquidem.* Non liquet omnino esse hunc alium Petri accessum ad monumentum, & alium ab eo quem Lucas ponit, quanquam non vacat probabilitate auctoris opinio. Theoph. Luc. 24. ad illa verba: *Quidam ex nostris abierunt, &c* ἢ τὸ Πέτρον ἔ μόνον φησὶν, ἢ τὸ Πέτρον ἔ Ἰωάννην. Distinguens, & ipse, ut Petrus semel & iterum, sine Ioanne, & cum Ioanne ad monumentum ierit.

12. *Quartus accessus.* Ita etiam Nyssen. siue Hefych. ac refert Theoph. suppresso nomine, cum ipse magis sentire videatur, esse hunc eundem, quem scripsit Mattheus: ac certè vix possim adduci, ut nouum omnino credam, cum tot similia concurrant, soleatque Marcus affectari Matthæum, ac pleraque eius velut compendiò reddat. Facilisque solutio est illius argumenti à tempore, ut illud, *orto iam sole*, non significet ipsum solare corpus iam apparuisse in nostro hemisphærio, quando non fuisset *valde mane*: sed primam duntaxat illius lucem, aut certè proximam; micante iam stellâ matutinâ, ac surgente primâ aurorâ. Alia tamen sunt difficilia iuxta initam vtrique concordiam, ac præcipuè quod subdit Marcus de apparitione primò factâ Mariæ Magdalena. Si enim præter Mariam Iacob, quam volunt Deiparam, etiam aderat Salome, cum redeuntibus à monumento apparuit Iesus, siquidem fuit prima illa apparitio, non primò apparuit Mariæ magdalena; nisi fortè quatenus visio toti cœtui exhibita, soli Magdalena quæ in eo præcipua videretur, concessa dicitur, quod minus alicui videatur ad Magdalena pri-

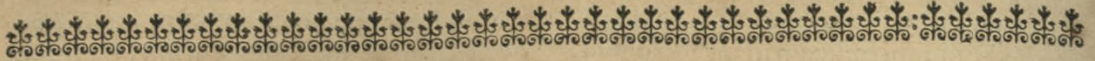
uilegium, tamen si Cyrillus ita exponit solam nominatam Ioan. 20. cum sociæ non deessent eunti ad monumentum; videturque pro personæ ratione, rerumque ac loci temporisque circumstantiis longè vero simillimum, ut etiam in Petro Luc. 24. Sed & dici possit, post visos primò Angelos, non rectè Salomem iuisse ad Apostolos, cum vtrâque Mariâ, eoque potuisse abesse cum primò Iesus illis redeuntibus visus est. Sic certè primùm memoratur in cruce vtrique Mariæ sociæ, ac postmodum indicatur recessisse, vtroque Euangelistâ duas tantùm illas monumento assidentes memorante. Argumenta alia Ioannis nostri etiam solui possint; sed id aliorum sit. Saul. paulò post, τὸ Ἰωάννη ὄντως. ubi noster ἰώσητος, inflexione magis Græca, nec video ut illud ὄντως tertio repetitum quadret: nisi sit potius ὄντως nempe ἀδελφοῦ. vel quid simile.

13. *Athei olim.* Iulianum perstringit, qui à Christianorum castris profugus, eorum res ac mysteria nunquam non traducebat, ac maximè siquid in sacris libris, quod minus consentaneum videri posset, occurrebat, uti in Dominicæ resurrectionis historiâ, & in eiusdem genealogiâ à Matthæo & Lucâ contextâ.

14. *Magni Iacobi vocabatur mater.* Singularis expositio, ut ἀδελφόςθεος sic absolutè nuncupatus, aut etiam Iacobus, nullo alio cognomine, sit magnus Iacobus, & cuius comparatione alter paruus dictus sit. Secus æstimat Nyssen, qui non distinguit ἀδελφόςθεον Iacobum à Iacobo paruo; sed à Iacobo Alphæi, quem magnum dicit, quia de numero Duodecim, ex quo arcet Iacobum fratrem Domini. Plura in indiculo Apostolorum Hyppoliti.

15. *Quot fuerunt Mariæ.* Assertè auctor quinque ponit; quæ eius opinio, exceptâ distinctione Mariæ Iacobi & Mariæ Iacobi minoris seu parui, grauissimos habet patronos Græc pariter ac Lat. quicquid in eam moderni quidam impotentiori zelo inclamēt, ac velint proscriptâ, πολλή ψει magis quàm solidiori fortè ex veteribus monumētis momento. Nihil ego pronuncio, sed amo sobrietatem, & sanctos Patres antiquæ fidei ac traditionis testes fidelissimos depositariosque impendiò veneror. Sextam indicat leuiori fundamento niti; paucique arbitror admiserint. Saulij textus è nostro emendandus. Perperam aliqui Salomem Mariam vocant, ac peius alij faciunt virum. Plures eo nomine circa ferè illa tempora haud incelebres produnt historiæ.

S. GREGORII EPISCOPI AN-
 thiocheni, Oratio in mulieres vnguenti-
 feras, inque sepulturam diuini corporis
 Domini nostri Iesu Christi, & in Ioseph
 ab Arimathia, nec non in Domini nostri
 Iesu Christi resurrectionem die tertiâ.

Index libro-
 rum Palatii,
 τῆς ἀγίας Γρη-
 γορίου. Sic
 quoque ce-
 lebrant
 Μᾶναα.

Hæc quoque Ecclesiæ lex,
 laude digna est; quâ tri-
 duanæ mortis Saluatoris
 nostri memoriam, solemni
 in mortuorum thesau-
 ro conuentu, celebramus. Quis enim
 secum reputans viuificâ Saluatoris mor-
 tem, non putet mortuos, velut taber-
 naculis, ita loculis repositos cœlestem
 expectare tubam, cuius clangore omnes
 è monumentis, ad iudicij tremendum
 diem sumus euocandi? Quis verò salu-
 tare illud sepulchrum respiciens, non
 iam sepulchra velut vitæ thalamos
 adeat? Quis autem credens, Dominum
 à mortuis fuscitatum, non ita afficiatur,
 vt qui seipsum ipse excitauit, vtque per
 eum resurrectionem cōsecuturus? Quo-
 niam igitur, pulchræ obsecuti Ecclesiæ
 legi, vigilantes vos, ad eos, qui in se-
 pulchris dormiunt, accessistis; quando
 pressi loci angustia, desiderio dilatami-
 ni; quando plebs Christi amans, velut
 botrus speciosus existit; sic mutuò ad-
 stricti estis atque coniuncti; audite desi-
 deratum vobis mortis mysterium, quod
 nemo, postquam etiam didicit, com-
 prehenderit.

Christus Dominus, Dei Filius vnigen-
 nitus, suâ ipse voluntate, nullâ verò
 necessitate, crucem conscendens, man-
 ibusque extensis vniuersam vlciscens
 creaturam, ac inuisibiles omnes, mali-
 gnasque virtutes, propriâ corporis pas-
 sione traducens, sanctam carnem suam
 mortem triduanam pro naturæ totius
 salute gustare voluit: atque adeò incli-
 nans sanctum suum caput, mortem seu
 ancillam ad carnem accedere iussit.
 Actutum verò humili famulatu mors
 affuit Dominicæ obsequens iussioni;
 corpusque, quod iussâ erat accipere, ac-
 cipiens tenuit. Cùm sic ergo, corpus il-
 lud tremendum Cherubinis, ac Seraphi-
 nis horrendû à morte teneretur, quem-
 admodum voluit corporis Dominus,
 animaque Saluatoris, euangelizatura
 animabus earum redemptionem occius

ποχίας, λόγος εἰς τὰς μεσοφύρας. Ἐ εἰς τὴν
 δεύτωμον ταβλῆ τῆ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 Ἐ εἰς τὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας, Ἐ εἰς
 τὴν τριήμερον ἀνάστασιν τῆ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ.

PΑΙΝΕΤΟΣ καὶ δοῦς τῆς
 ἐκκλησίας ὁ νόμος, καθ' ἡσυχίαν
 ζῶν ἡμᾶς τῆ τριήμερου θανάτου
 τῆ σωτῆρος ἡμῶν τῆ μνήμην
 πορηγυρίζει ἐν τῇ θησαυρῶ τῆ νεκρῶν. τίς γὰρ
 λογίζομενος τὴν ζωφόρον τῆ σωτῆρος τελευ-
 τῶν, οὐ νομίσθ τοῖς νεκροῖς, ὡς ἐν σκωαῖς ἀνά-
 κειοσθαι τῆς θήρας, περιμένοντας τὴν οὐρανίον
 σάλπιγγα, τὴν πῶτος ἡμᾶς καλοῦσθαι ἐκ τῆς
 μνημάτων πρὸς τὴν φοβερῶν τῆ κρίσεως ἡμέ-
 ραν. τίς δὲ ἀποβλέπων πρὸς ἐκείνον τῆ σωτή-
 ριον τάφον, οὐ περιέρχεται τοῖς τάφοις ὡς θα-
 λάμοις ζωῆς. τίς δὲ πιστεύων ἐκ νεκρῶν ἐρηθῆται
 τῆ κύριον, ἐχ οὕτως διακείται ὡς ἀναστήσων ἐαυ-
 τὸν, Ἐ τῆ ἀναστάσεως τευξόμενος δι' αὐτῆ. ἐπεὶ οὖν
 Ἐ καλῶ νόμῳ τῆ ἐκκλησίας περὶ θάνατοι, πρὸς τοῖς
 κατεδόντας ἐν τάφοις οἱ κρηρογυῖτες ἐδράμετε.
 ἐπειδὴ τῆ πόπῳ φενοχωροῦμενοι, τῆ πόπῳ πλα-
 τῶεσθε ἐπειδὴ κατὰ τῆ βοῆς ὡραῖος φιλόχρηστis
 ὄχλος ὑπὲρ χεῖ, οὐτῶ σιωποφίγημοι τυγχάμετε,
 ἀκούσατε ὁ ποθούμενον ἡμῶν τῆ θανάτου μυστήριον,
 ὁ Ἐ μτ' ὁ μαθεῖν ὁδεῖς διδάται καταλαβῆν.

B

C

D

Ὁ δεσπότης Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μονογενης,
 ἀπὸ γνάμης οἰκείας, Ἐ ἀνάγκης εἰς τῆ σωτῆρ
 αἰχθῶν, καὶ τῆ τῆ χερῶν ἐκπάσθ πασθμ ἐκδικήσας
 τῆ κλίσιν, καὶ πάσας τῆς ἀορατοῖς, καὶ πονηρῆς διδά-
 μεις σηλιτεύσας τῆ οἰκείῳ πάθῃ τῆ σώματος, ἠτέ-
 λησε τῆ ἀγίαυ αὐτῆ ἄρκα γλῶσσα τῆ τριήμερου
 νεκρώσεως ὑπὸ πάσης τῆ φύσεως, ἵνα δι' αὐτῆς τῆ
 νενεκρωμῶν γῆς τῆ ἀθανασίῳ φρεσίσηται Ἐ δὴ
 κλίνας τῆ ἀγίαυ αὐτῆ κεφαλῶν, ἐκέλευσεν ὡς θερα-
 παμῆδι τῆ τελευτῆ ποροσελθεῖν τῆ ἄρκα καὶ καθ' ἡ-
 ρῆμα πρὸς ἡμετο κατὰ τῆ δοῦλος ὁ θάνατος, δια-
 κινῶν Ἐ δεσποτικῶν διατάγματα καὶ λαβῶν, κατε-
 χεν, ὁτῶ ἐπετέστη σῶμα λαβῆν. τῆ τῆ σώματος ἐκεί-
 νῃ τῆ φοβερῶ τοῖς χερσῆμ, καὶ φρικτῆ τοῖς σεραφίμ,
 ὑπὸ τῆ θανάτου κρατηθέντος, ἔτως, ὡς ἠτέλησεν ὁ τῆ
 σώματος κύριος, καὶ τῆ ψυχῆς τῆ σωτῆρος δραμῶ-
 σης διαφελίσασθαι τῆ ψυχῆς τῆ ἀπαλύτρωσιν

τ. Thef. 4. v.
 16.

2

λίαν.

αὐτῶν· καὶ τὸ θεότιτος αὐτῶν, καὶ μὲν τὸ σῶμα-
 ποσ, οὐσις καὶ μὲν τὸ ψυχῆς· οὐ γὰρ ἐχθραία με-
 τὰ πῶ ἐνωσιν ἢ θεότης τὸ ἀνθρώποτιτος οὐδα-
 μῶς οὐδαμῶς· ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἰὼ· ἔ-
 ἐν πάφῃ πῶ ἄπατῶς, ἀφῆρατον φυλάττουσα
 ὁ ἑαυτῆς παρῶλομον· πύτων ἔστ' οἰκτρομηθέν-
 των, Ἰωσήφ τις αἰὴρ βίβης τε ἔπλοῦτος, ἀπὸ
 Αειμαθίας ὀμφῶμος, τῆ ἑσραωμῶμου μαθη-
 τῆς γερονῶς, τελευτάμῃ τῆ διδασκάλῳ μὲν τὸ
 τελευτῶ ἀποδίδου ἀμοιβῶν, προσῆλθε ὁ Πιλά-
 τῳ, ὡρακελῶν αὐτῶν καὶ λέγων· ὕψ' νεκροῦ
 τῶντιν ποιούμα ἢ δέσιν, ὡρα μὲν τῶν ἐχθρῶν
 συκοφαντηθέντος, ὡρα δὲ τῶν φίλων καταλειφ-
 θέντος, τῶν τῶ πάθους χερῶν· ὕψ' νεκροῦ ἰκετεύω,
 μὴ κεκτημῶν μῆτε χρυσῶν, μῆτε ἀργυρῶν, μῆτε
 στρατιῶν· μῆτε συμμαχοῖς· μῆτε δορυφόροις,
 εἰ μὴ μόνον μῆτέρα πενήχρῳ, τῶ αὐτῶν τῶ κα-
 πλουτήσασμ· ὕψ' νεκροῦ παρῶλοῦ ἐκουσίως
 ἀποθανόντος· εἰ μὴ γὰρ ἠτέλησεν, οἷον αὐ ἔτελευ-
 τῆσε· καταρεῖομαι τοίνυν ἀπὸ τῆ σαυροῦ λοιπῶν,
 ὁ μηδένα μηδὲν ἠδικηκῶς, ἀεργεσίαις δὲ μυσταῖς
 πεπιμηκῶς· χάριστά μοι χάριν, ἥς οἷον ἔχῃς ἄλλῳ
 ἀμείνω· χάριν μοι χάρισται, μακρότερον ποιούσάν με,
 τῶ τῶν δὲ χροῦμον· δωρησά μοι τὸ ζωοποιῶν τῶ τῶν
 νεκρῶν, ἵνα λαβῶν αὐτῶν, καλύψω τῆ γῆ· δωρησά
 μοι ὁ δὲ σμαχρῶν σῶμα, ὕψ' νεκροῦ μῶμον, ἢ κλισίς
 ἐπένησεν ἰδοῦσα· δωρησά μοι σῶμα ὕψ' ἀποπνέον
 ὁ ναός θεασάμῳ, ὁ ἑαυτῶ παρῶλοσε καταπέτα-
 σμα· δωρησά μοι σῶμα, δι ἧ αἰ πέβρα χρατεῖσαι, ὡ
 ῥήματι ὁ πένθος ἐμῶν ὡσαν· καταφιλήσω τῶ τῶν
 ματα τῶ ἀγίων χρατῶν, δι ὡν τῶ ἐμῆς ψυχῆς ἔθερα-
 πῶθη τῶ τῶ ματα· ψηλαφῆσω τῶ ἀχρατον ἐκείνην
 πλοῦραν, ἀφ' ἥς ἐπήγασεν αἷμα μυστικῶν, καὶ ὕδαρ
 ἀναγγησῶς· ἐνταφίσωσιν αἰ χεῖρες αὐτῶ, τῶ μέλ-
 λοντα λῶν ἔθ' ἵνα τῶ παρῶλοσε· κηδύσωσιν ἔ-
 ποι οἰ ἀμῶν τῶν δάκτυλοι, τῶ πάθους δικαιοσύνης
 ἐργάτῳ καὶ παιδῶντιν· ἀψάμῳ τῶ αἰαμῶν τῆτου
 ἄφῃς, ἥς παῖς ὁ μὲν πῆσῶς ἀπῶλομῶς, τεισ-
 μακρότερος· παρῶλομῶν ὅτι ὡ μῆματι, τῶ μέλ-
 λοντα τοῖς νεκροῖς αἰοῖ ἄντ' ἀμῆμα, ἐπαγάγω τοῖς
 καποχρῶντις, τῶ τῶ ἀσάσῶς πηγῆν· ἀψά καὶ τοῖς
 ἐν τῶ ἀδῆ κατεχρῶντις, τῶ λῶν τῶ ἀσάσῶς·
 τῶ τῶ Ἰωσήφ μὲν ἔλεγχῳ ἀσεβῶς· ὁ δὲ Πιλάτος ὑπή-
 κησεν βίβῶς· ἢ γὰρ θεῶ δυνάμεις ἔστ' αὐτῶ ἔχ-
 τε μῶς νεκρῶ, ἐνήρη τῶ παρῶλοσε θεοπαρῶς, ἔ-
 τῶ δὲ Πιλάτου ψυχῆν παρῶς ὑπακῶν καλεμῶν τῆ· καὶ
 πῶ χρατῶν ὁ παρῶλομῶς, καὶ ἐνταφίσεως ἔδῃκῳ.

A abiisset; essetque eius deitas utriusque co-
 mes; (nusquam enim aliquando deitas
 post unionem ab humanitate discessit:)
 quin & erat in cœlis, aderatque impati-
 liter sepulchro, suum ipsius indumen-
 tum à corruptione servans innoxium:
 his, inquam, ita dispensatione gestis,
 vir quidam nobilis pariter ac dives, Io-
 seph nomine, ab Arimathia, qui fuisset
 Crucifixi discipulus, supremam post
 mortem Magistro vicem reddens, ac-
 cessit ad Pilatum, obsecrans ac dicens:
 B Hanc pro mortuo petitionem facio; pro
 mortuo, inquam, columniam passo ab ho-
 3 Iosephi ad Pi-
 latum oratio.
 stibus, & ab amicis passionis tempore de-
 relicto. Pro mortuo supplico, non habente,
 neque aurum, neque argentum, neque
 milites, neque auxiliaarios, neque stipato-
 res, præterquam tantum pauperulam ma-
 trem, eius partu diuitem effectam. Ora-
 tum venio pro mortuo, sponte sua morte
 defuncto: Nisi enim voluisset, minimè
 gentium mortuus esset. Caterum ergo de-
 ponatur de cruce is, qui nihil quemquam
 iniuste læsit, sed innumerabilibus omnes
 beneficiis honoravit. Gratiam mihi largi-
 re, quâ tibi nulla suppetit melior. Mihi
 gratiam largire, quam qui suscipiam ipse
 beatus efficiar. Dona mihi mortuum hunc
 viuificum, ut accipiens humi abscondam.
 Dona mihi ter beatum corpus, quod vi-
 dens extinctum, creatura luxit. Dona mi-
 hi corpus, quod expirans contuens tem-
 plum, suum ipsum velamens conscidit. Do-
 na mihi corpus, per quod scissa petra, rup-
 turâ luctum prodiderunt. Deosculabor sa-
 crarum manuum vulnera, quibus ani-
 ma mea vulnera curata sunt. Palpabo la-
 tus illud intemeratum, à quo sanguis my-
 sticus, ac aqua regenerationis, ceu fonte
 manarunt. Sepeliant manus hæ, eum qui
 mortis fascias est soluturus. Iusta red-
 dant peccatores hi digiti ei, qui iustitiam
 omnem operatus est, atque docuit. Tan-
 gam carnem innocentem, quam, ter bea-
 tus, quisquis cum fide tangit. Illum de-
 ducam ad monumentum, qui mortuis
 aperturus est monumenta. Inferam defun-
 ctis, resurrectionis fontem. Iis etiam qui
 detinentur in inferno, lucernam resurre-
 ctionis accendam. Hæc quidè pie Ioseph;
 acquieuitq; clementer Pilatus, ac beni-
 gnè: diuina quippe virtus mortui, quem
 is requærebat, quâ Deum ratione decet,
 præstò efficax conatui affuit, atque Pi-
 lati animum ad acquiescendum molliuit
 atque inflexit; aditumq; qui postula-
 turus accesserat, pollinctor euasit. Ac-

cupiens enim corpus desideratum, ex-
 culabatur, ei circumfusus; suaque ip-
 sius labia, membris sanctis coaptans, ita
 apud se reputabat: *Siquidem mulier fluens
 sanguine, ubi fide vestem eius tetigisset,
 exsiccauit sanguinis fontem; tangens ego
 diuinum ipsius corpus, quae non munera
 obtinebo?* Tum vero, mundam sindone
 mundum inuoluens margaritum, po-
 suit cum in monumento suo nouo; ad-
 uoluensque lapidem ad ostium sepul-
 chri, lugens reuersus est; crebro reuer-
 tens ad monumentum, ac se priuatum
 Praeceptore lugens. Enimvero occupa-
 uit religiosam Iosephi sollicitudinem,
 irreligiosa Iudaeorum impietas: Rursus
 enim congregati Dei hostes in die sab-
 bati, accesserunt ad Pilatum, dicentes:
*Domine, recordati sumus, quia seductor
 ille dixit adhuc uiuens: Post tres dies
 resurgam. Iube ergo custodiri sepulchrum
 usque in diem tertium: ne forte venien-
 tes discipuli eius nocte, furentur eum, et
 dicant plebi, Surrexit a mortuis: et erit
 nouissimus error peior priore. Quid tu ais,
 seductor ac scelestus Iudae? Num sedu-
 ctor, qui tuae gentis leprosos sanauit?
 Num seductor, qui caecos contribules
 tuos, a congenita eis nocte liberauit?
 Num seductor, qui obsessos a daemoni-
 bus, a daemoniaco furore absoluit? Num
 seductor, qui in deserto mensam vltro
 instructam apposuit? Num seductor, qui
 Lazarum accersit a sepulchro, mor-
 tuumque velut dormiret, verbo exper-
 gefecit? Ergone fuit Christus seductor?
 Ecquis vero alius verax? Fuit seductor
 Christus? Quid ergo metuis quod pro-
 nunciauit seductor? Fuit seductor: Quid
 ergo mortui vocem times? Prorsus ali-
 quid de resurrectione dixit dum adhuc
 viueret? Prorsus fidem habes iis, quae
 praedixit? Quid ergo frustra pro euentu
 affligeris? Siquidem igitur non resurre-
 xerit mortuus hic, de quo es sollicitus,
 utique seductor est, iuxta quod ipse blas-
 phemem ais. Quid ergo Pilatus ad eos?
*Habetis custodiam; ite, custodite sicut sci-
 tis. Siquidem Dei hostem ac scelestum,
 quem appellatis, usque adeo horretis; si-
 quidem viuentes ipsi, adeo mortuum ti-
 metis; habetis custodiam; habetis milites:
 multi aciem aduersus unum instruite; cu-
 stodite tremendum vobis mortuum sicut
 scitis. Vultis obsignare sepulchrum? ob-
 signate. Vultis circumdare catenis ferreis?
 circumdate. Ne ad extremum dixeritis; si
 vobis licuisset praesidio tenere sepulchrum**

Matth. 9. v. 20.

Matth. 27. v. 63.

Pilatus ad Iudaeos.

A λαβὼν γὰρ ὁ παρ' ἐπόης σῶμα, κατεφίλει τὸ πρῶτον
 ἀπειχθεὶς· καὶ τὰ εἰσὶν χεῖρα, τοῖς ὁποῖοις
 παρρημοῦτε μέλει· λογίζεσθε καθ' ἑα-
 τὸν, ὅτι εἰ ἢ τὸ ἱματίου αὐτῶν γυνὴ ἀμόρφοις
 ἀλαμνή πικρῶς, κατέξηρανε τὸ αἵματος πλῆ-
 πηγῶν, ἐγὼ αὐτῶν τῆς θεοῦ σώματος ἀπόρροιας,
 ποῖον οὐ τεύξομαι δωρεάν. εἶπα σινδόνι κα-
 θαρῶν ἀβαλῶν τὸν καθαρὸν μὲν γὰρ πλῆ, ὡς
 τὰ μνήματα αὐτῶν τὰ κενῶν τῶν τετρήκε· καὶ
 λίθον ὀρθῶν τὰ σώματα τῆς γῆς, μὲν δα-
B κρῶν ὑπέστρεψε· πυκνὰ πρὸς τὸν τάφον ὑπο-
 στρέφοντος, καὶ πλῆ ἐρήκων τῆς διδασκαλίου
 ἡρώων. ἀλλ' ἔφασκε πλῆ τῆς Ἰωσήφ δισέβαν,
 ἢ τῆς Ἰουδαίων δυσέβεια. πάλιν γὰρ οἱ θεομάχοι
 σωμαθροισθέντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδόμου,
 παρρηλοῦν τὰς Πιλάτω λέγοντες· κύριε ἐμνή-
 σθημεν ὅτι ὁ πλάσιος ἐκείνος ἐπὶ ζῶν εἶπε· μὲν
 τρεῖς ἡμέρας ἐρείσθη. κέλυσον οὖν ἀσφαλι-
 αῖμα τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μή-
C ποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῶν νυκτὸς, κλέψω-
 σιν αὐτὸν, καὶ εἰπωσιν τὰς λαῶν, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ
 τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐχάτη πλάσιος χεῖρων τῆς
 παρρησίας. τί λέγεις σὺ ὦ πλάσιος, καὶ πρῶτον Ιου-
 δαῖε. πλάσιος ἡ ὁ τοῖς ὁμοέθνοισι σε λεπερῶν ἰα-
 σάμενος; πλάσιος ἡ ὁ τοῖς ὁμοφύλοισι σε τυφλοῖς
 ἀπαλλάξας τῆς συλληνηθείσης ἀλλοῖς νυκτὸς; πλάσιος
 ἡ ὁ τοῖς δαμονιαστέας ἐλευθερώσας τῆς δαυ-
 μόνων μαρίας, πλάσιος ἡ ὁ καὶ πλῆ ἐρημῶν παρρη-
 σίας σοι τρεῖς ἀπέζαν ἀγαθῶν; πλάσιος ἡ ὁ τῆς Λα-
D ζαρον ἐκ τὰς μεταπεμφάμενος, ἐπὶ τὸν νεκρὸν ὡς
 ὑπνοῦντα ἀφύπνωσας τὰς ῥήματα; πλάσιος ἡ ὁ
 Χριστός; καὶ τίς ἕτερος ἀληθῆς. πλάσιος ἡ ὁ Χριστός;
 τί οὖν δεδούκας ἀπαρ' ὁ πλάσιος ἐφθέγγεσθε. πλάσιος
 ἡ ὁ τί οὖν φοβῆται τὸν νεκρὸν πλῆ φωνῶν. ὅπως εἶπε π
 παρρησίας τῆς ἀνάστασως ἐπὶ ζῶν; ὅπως πιστεύεις αὐτῶν τῆ
 παρρησίας; τί οὖν εἰκὴ ταλαπωρῶς παρρησίας πλῆ
 ἐκβασιν. εἰ οὖν μὴ ἀναστῆ ὁ νεκρὸς ὁ πρῶτος ὁ
 μεμνημένος, πλάσιος ὅστιν ὡς σὺ βλασφημεῖς.
E τί οὖν παρρησίας ἀλλοῖς ὁ Πιλάτος. ἔχετε κουτωδία,
 ὑπάγετε, ἀσφαλίσατε ὡς οἴδατε. εἰ τὸν ἀντίθεον
 καὶ πρῶτον, ἐν ὑμῖν ἔτω ἀποκαλέσθε ποσῶν πε-
 φρίκατε· εἰ τὸν νεκρὸν οἱ ζῶντες οὕτω δεδούκατε,
 ἔχετε κουτωδία· ἔχετε γραπτοῦσας· γραπτεῖσατε καὶ
 εἰ ἑνὸς οἱ πολλοὶ ἀσφαλίσατε τῆς φοβερῶν ὑμῖν νε-
 κρῶν, ὡς οἴδατε. θέλετε σφραγίσαι τὸν τάφον; σφρα-
 γίσατε. θέλετε σιδηραῖς ἀλύσει παρρησίας; παρρη-
 βάλετε. μὴ εἰπήτε τελευταῖον, εἰ στωεχωρήθημεν

Φραγήσαυ τ' τ'άφον, οὐκ ἄν' ἀπολέσασιν τ' νεκρόν. ὡς ἀγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἶδατε. εἰ ἂν ὁ φησὶ Πέτρος ἐκεί, τοῖς ὀπλοῖς αὐτ' ἔφαρξεν ἰσαθε. εἰ ἂν πρῶτα γρηπταί τις τ' τ' Ναζαρεθίς μαθητῆν, ἄρ' ἀνάντες δι-
 γής ἀπικτεῖνατε. ἐπιμείνατε γρηγορώτεσ κ' φυ-
 λαίηοντες ἀκριβῶσ, ἵνα μηδεῖς τ' ὑπόπιων, ὡσπο-
 κλέψατ' ὑμετερον ἐρρον διωμ. τῆν. τοῖσ τοῖσ ὄω λο-
 γοῖσ τε ἔ' ὀπλοῖσ κ' στραπώταισ ἐφοδραθέντεσ οἱ ἔ-
 σωπίεσ ἐρροῖ, μὲν πολλῆσ παροθυμίας τε ἔ' μα-
 νίας, τ' τ'άφον κατέλαβον. κ' σιδηρεῖσ σφραγίδασ
 ἐπιτίετεσ τῶν μνήματι, πρὸ ἐκείνου φυλάτ-
 ποντεσ, ἕωσ οἱ πρ' αὐτοῖσ φυλατῆρόμμοσ ἠβουλήθη.
 ἐν τούτω δὲ τῶν χειρῶν, δδύτερεσ ἐπιγρομῆσ
 ἡμέρεσ, ὁ θάνατοσ κ' τῶν τῶν τῶν ἡμέ-
 ρων, ἐν ἑαυτῶν τ' ἡγεμα παείερεφε. ἔ' τῆ-
 πομασῆσατ' τοῖσ ὁδοῖσ τ' ἔφαρξεν ἰσαθε, οὐκ
 ἴχουσε. κ' πάλιν κ' τ' δδύτερον ὁμοῖωσ ἀπογεύσα-
 σα βουλόμμοσ, οὐκ ἠδιδῶπα. ἠπόρει ποίνω
 κατ' ἑαυτὸν, κ' παρὸσ ἑαυτὸν, ὡσ εἰχῶσ, τοιοῦτοσ ἰ-
 ἔφαρξεν ἰσαθε. τίσ ἐστίν ἔσ' ὁ ἀκαταμάχητοσ κ' ἰ-
 ξένωσ νεκρῶσ. τίσ ἐστίν ὁ κ' νόμοσ νεκρῶσ, ἔ' ὡσ
 νόμοσ φυλατῆρόμμοσ ἀφθαρτοσ. Θεὸσ ἔκ' ἐστίν. ἔ' γδ
 ἀπεθανεν ἀσώματοσ ὢν. ἀγγελωσ οὐκ ἔστιν αὐθρο-
 πείδω γδ ἔχ' μορφῶν. ὡσ Ἀδάμ ὡσποκείται μοι, κ' ὡσ
 ὡσ Ἀδάμ ἔχ' ὡσποκείται τῆ φθορῶ. ὡσ ἀνθροποσ
 ὡσ ἐμείνε τελοῦτω, παρῆν ὡσ θνητοσ ἔκ' ἀνέχε-
 τα. ἠ ἔφαρξεν αὐτῶν κρείπων ὑπὸ τῶν ἔφαρξεν. ἔ' δέσ
 τ' ἔφαρξεν ἀνῶσ ὑπὸ ἐμῶ βασιλευθῆντων νεκρῶν, τοῖσ-
 τον σῶμα κεκτῆμμοσ, πρὸ ἐλμμοσ τῶσ με. ἔφαρξεν μὴ
 τῆσ τ' σῶμα, φόρημα ἔσ' ἔ' Θεῶ, ἔ' ἔφαρξεν τῶσ κ' τ' ἔ-
 ἐμῶ σῶματοσ ἔ' τῶσ ἐσῶμφοται, ἔφαρξεν μὴ αὐτῆ ἐστίν ἠ ἔ-
 Θεῶ Ἀλόσ σκηνῆ; ἔφαρξεν μὴ ἔ' τῶσ ἐστίν ὁ ναὸσ ἔ' εἰπόντοσ
 παρὸσ τοῖσ Ἰσδαῦσ, λῦσατε τ' ναὸν τῶσ τον, ἔ' ἐν βί-
 σιν ἡμέρεσ ἐγρῶ αὐτῶν; ἔφαρξεν μὴ παρὸσ ἀνάσασιν,
 ἀδῆφθοροσ ἔ' φυλαίηεται; ἔφαρξεν μὴ κατὰ σχοπῶσ
 ἐστίν τ' νεκρῶν, ὁ πρῶτοσ ἐσῶ νεκρῶσ; ἔφαρξεν μὴ καὶ
 τοῖσ πάλαι πρ' ἐμῶ κατὰ ποθέντοσ νεκροῖ, λαβῶν
 ἐν τεύθεν ἀνάξῆσ στω αὐτῶ; ἔφαρξεν μὴ ἔφαρξεν τῶσ Ἰωνῶσ ἐν
 τῆσ κοιλίῶ ἔ' κῆτοῖσ ἀκινδύωσ ἐπολιτεῦσατο, ἔ' τῶ κ' ἔ-
 ἔφαρξεν πρ' ἐμοῖ ἔ' τῶσ, κ' τῶσ ἔ' τῶσ ἡμέροσ,
 ἵνα ποτε παρῶσ ἀνάσασ, ὡσ ποδείξῆ κ' τοῖσ ἄλλοῖσ
 νεκροῖσ τῶσ πύλασ; τοῖσ παρῶσ μασιν, ἔ' τοῖσ ῥήμασιν
 [ἔ' τῶσ] ὁ θάνατοσ ἀπεφθῆθησ [ἔ' τῶσ] ἔ' τῶσ γε-
 γρημῶν, κ' τῶσ Ἰσδαῦσ μὲν τ' φυλακῶν πρῶτα κη-
 μῶν ὡσ μνήματι, ὡσ σαββάτων, τῆ ἐπιφωσκῶσ
 εἰσ μῶσ σαββάτων, μετῶσ ἐπιφωσκῶσ κ' κυ-
 ριακῆσ ἠλθε Μαρία ἠ Μαγδαληνῆ, κ' ἠ δῆμ Μαρία

A ac custodire, non amissemus mortuum. Ite, custodite, sicut scitis. Siquidem illic visus sit Petrus, manus in eum violentas iniu- cite. Si quis accesserit e discipulis Nazareti, statim exurgentes eum occidite. Per- manete vigiles ac diligenter custodientes, ut ne quis non fidus hostem vestrum sus- furari possit. Talibus itaque verbis pari- ter, armisque, ac militibus Christi Sal- uatoris hostes instructi, multā alacrita- te furoreque ad sepulchrum venerunt: cumque adhibuissent signacula ferrea, affederunt custodiētes, quādiu is, quem illi custodiebant, voluit. Interea verò cūm dies altera aduenisset, mors in seipsā, velut primā die circumuef. bat prædam; volensque corruptionis den- tibus eam mandere, minimè valuit: ac rursus similiter, velut alterā die volens degustare, non potuit. Anceps itaque consilij apud se habebat, ac secum ipsa, vt videri potest, talia cogitabat. **Quis** iste est inexpugnabilis ac nouus mortuus? **Quis** inquam, qui iuxta legem mortuus sit, ac supra legem seruetur incorruptus? Planè, non est Deus: non enim mor- tuus esset, qui esset incorporeus. Neque item est Angelus; quippe humanam for- mam est indutus. Mihi velut Adam sub- icctus est, neque vt Adam corruptioni subiacet. Mortem sustinuit tanquam ho- mo, nec affici sustinet tanquam mortalis. Eius caro, corruptione fortior est. Nullus mortuorum, quos a seculo habui subiectos, tali ad me venit corpore. Num corpus il- lud, Dei est gestamentum, eoque ita ad- uersus os meum obduruit? Num Dei Ver- bi hoc tabernaculum est? Num hoc eius est templum, qui dixit ad Iudæos: Soluite templum hoc, & in tribus diebus excita- bo illud? Nunquid hic, immunis à corru- ptione, ad resurrectionem seruetur? Nun- quid nouus hic mortuus, mortuorum ex- plorator venit? Num verò etiam, quos olim deglutini mortuos, secum assumens reducturus est? Nunquid sicut Ionas nullo salutis discrimine in ventre Ceti moratus est, ita & hic apud me moratur, ac diem tertium resurrectionis expectat, vt tunc primus ipse resurgens, aliis quoque mor- tuis quibus emergant portas ostendat? Ita mors, rebus loquebatur, non verbis. His porrò ita gestis, ac Iudæis vnā cum custodibus assidentibus monumento, + Serò Sabbatorum, eā die qua lucefcit in primam Sabbatorum; cūm iam Domini- ca dies exceptura esset; venit Maria Magdalene, & altera Maria videre sepul-

Mors ad seip- sam.

Ioan. 2. v. 19.

Ioan. 2. v. 1.

Mira femina-
rum constan-
tia ac feruor.

chrom. O res novas ac mirabiles! Primus Christi ducum Petrus, ancillæ veritus linguam, viuentem negavit Dominum, imbecillimæque ac timidæ mulieres, primâ statim luce affuerunt, Magistrum suum honoraturæ. Venerunt videre sepulchrum. Nondum enim accuratè credebant sermoni resurrectionis. Venerunt videre sepulchrum, vt viso monumento aliquam mæroris consolationem captarent. Solent siquidem mæstos animos solari, conspectum sepulchrum, ac prouocata lacrymæ. Venerunt videre sepulchrum; ac accedebant quidem quantum cupiebant; sed non audebant, propter metum Iudæorum. Clanculum verò suffurata ingressum, vnguenta sepulchro, aspergebant, rursusque furtim recedebant, ac ita à longè stantes, oculosque lacrymis plenos in sepulchrum intendentes, gemitibus sibi & vlulatibus videbantur fouere Dominum: Quandoque etiam aduersus Iudæos clamantes, voce submissâ apud se querelas mouebant, atque verba eiusmodi, vt videri potest, dicebant. *Quomodo talia aduersus talem Dominum patrare presumpserunt, cui nihil criminis iuste obiicere possent? Quæ non horruerunt, eum affigere cruci, quem sol fugit, cruci affixum videns? Quæ non timuerunt, eum morti tradere, qui nihil dignum morte fecisset? Quomodo nec post mortem satiati sunt in eum deservire, cui frustra insidiari essent? Esto, dum viueret, tanto in eum furore debacchati sunt; quid etiam post mortem monumento assident, nec sinunt propius beneficiis affectos accedere, ac liberius sepulchrum adorare; atque vt quisque pro eâ quam accepit gratiâ, modicam aliquam in lacrymis vicem retribuât? Cùm sic mulieres lugerent, ac Christum lamentarentur velut mortuum, Dominus ipse quem talibus prosequerentur lamentis, custodum latens oculos, ac relinquens sepulchrum signatum, seque illo subtrahens, quâ nouit ipse ratione, Angelum misit verba eiusmodi ad eum dicens: *Vade ad mulieres illas fortes atque fideles; ad mulieres, inquam, lugentes, meque adhuc mortuum arbitran- tes, ac doce eas, vicisse me mortem, ac vivere, sicut vides. Earum transmuta animos à mæstoriâ ad letitiâ. Transfer tuâ dexterâ quem multorum dextera lapidem muerunt. Fac nouerint quàm multa possit vnus ac legitimus miles, iusti ac legitimi**

Querelæ san-
ctarum mu-
lierum.

A θεωρήσαι τὸ τάφον. ὡς ξένων καὶ παρὰ δόξων θαυμά-
των. Πέτρος ὁ πρῶτος κρατηγὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ, Φοβηθεὶς
Γλαβήλου παιδίσκης, ἠρνήσατο ζῶντα τὸ εἶμαρ δεσπό-
την, ἔγνωαίχες ἀσθενέσταται δὲ θάλασσά, μετ' αὐτῆς
πῆρεθμόντο τήμῃσαι τὸ οἰκεῖον διδάσκαλον. ἦλθον
θεωρήσαι τὸ τάφον. ὡς ἐπεὶ γὰρ ἀκριβῶς ἔπιτενον
τὰ λόγῳ τῆς αἰσάσεως. ἦλθον θεωρήσαι τὸ τάφον,
ὡςτε λαβόντων ἑσθραμυθίαν πινά τῆς ἀθυμίας τῆς θείας
μνήματος. οἶδε γὰρ ψυχὰς ὀδυρωμύθιας ἑσθραμυ-
θίαι, τάφος ἑσθραμυθίαι, καὶ δάκρυον ἐκκα-
λούμην. ἦλθον θεωρήσαι τὸ τάφον, καὶ ἐπλησίαζον
μὴ ὅσον ἐπόθου. ὅτε ἐτόλμων δὲ εἶχε τὸ φόβον τῆς
Iουδαίων. ἑσθραμυθίαι ὡς λαθραμύθιας τῆς εἰσο-
δου, ἐπέπαθον τὰς ἑσθραμύθιας, καὶ πάλιν ἀνεχρόρην
λαθηθίαι, καὶ πόρρωθεν ἔτιως ἰσάμηναι, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς δεδακρυμύθιας εἰς τὸν τάφον ἐκτείνε-
σαι, τοὺς φεναγμοὺς, ἔτιως ὀδυρμύθιας ἐν ἡμῶν θε-
ραμύθιας τὸν κύριον. καὶ που ἔτιως Iουδαίων κα-
τεβόων ἡρεμύθια φωνῆ πρὸς ἀλλήλας τὰς κα-
τηρηθίαις ποιούμηναι, τοιάδε φασκουσαι ὡς εἰ-
κόσ. πῶς ἐτόλμησαν καὶ τοιούτου δεσπότου τοιαῦ-
τα, μηδὲν αὐτῶν δίκαιον ἔχοντες ἐγκληθῆναι. πῶς
ὅτε ἐφειξάμεθα ταιρῶν ἑσθραμύθιας, ὃν ταιρῶν-
μύθια ἰδὼν ὁ ἥλιος ἐφυγε. πῶς ὅτε ἐφοβήθησαν θα-
νάτω ἑσθραμύθιας, τὸ μηδὲν ἄξιον θανάτου ποιή-
σαντα. πῶς ὅτε ἔλαβον χροῖον τῆς οἰκείας ἀμέττητος
ὅτε μὲν θάνατον, τὸ μάτην ἑσθραμύθιας ἀπὸ τῶν ἑσθραμυ-
θίαι. ἔτιως καὶ τὸ χροῖον τῆς ζωῆς, τοσαῦτα
καὶ αὐτῶν μαθήθια ἐμαθήθια, τὴν καὶ μὲν τελευτήθια
μνήματι ἑσθραμύθιας, καὶ τοὺς ἑσθραμύθιας κα-
λίνοισι ἑσθραμύθιας, καὶ μὲν πῆρηθίαις ἑσθραμυ-
θίαι τὰς ἑσθραμύθιας. καὶ τὸ ἐφ' οἷς ἔλαβον χροῖον,
ἔλαβον ἑσθραμύθιας μικρὰ πινά ἐν δάκρυσι ἀμοι-
βίω. οὕτως ὀδυρωμύθιας τῆς γυμναθῆναι καὶ πεν-
θουθῶν ὡς νεκρὸν τὸν Χριστόν, αὐτὸς ὁ πῆρ' αὐτῶν
πενθούμηνος δεσπότης, λαθῶν τῆς φυλάθῃων τοὺς
ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸν τάφον ἐσθραμύθιας κατε-
λιπὼν, καὶ τοῦτου ἑσθραμύθιας ὡς οἶδε μόνος
αὐτὸς. ἀπέλαθῃ μετεφείλατο λέγων πρὸς αὐτόν.
ἀπέλαθῃ πρὸς αὐτῶν τὰς γυμναθῆναι τὰς ἀν-
δρείαις τὴν καὶ πινά. τὰς πενθούθιας καὶ νομι-
ζούθιας ἐπὶ με νεκρὸν εἶ, καὶ διδάθῃ αὐτῶν ὡς
νενίκηθῃ τὸν θάνατον, καὶ ζῶ καθ' ὅθῃ
μετάθῃ αὐτῶν ἐκ σκυδεσπόθῃ πρὸς
φαιθροθῃ. μετάθῃ τῆς ὁθῃ τὸν λίθον ὃν
ἠσθαλίθῃ τῆς πολλῶν αἰθῃθῃ. πείθῃ αὐ-
τῶν πῶτα διώθῃ θραμύθιας εἰς ἔνομος βασι-

ισ. λατ. οὐ
εσ.

λέως ἐνόμου, καὶ στρατιῶν τυραννικῶν ἀνόμων
 πολλῶν. εἰσάγαγε τὰς γυναῖκας εἰς τὸν τῆς τάφου
 θάλαμον· ἵνα καταμαρτύσῃ τὸν τόπον τὸ ἐκρεῖτου
 μου νεκρώσεως, αὐμνήσωσί μου τὴν δυνάμιν.
 φαίητι δὲ τοῖς τῆς μνήματος φύλαξι φοβεροῖς. κα-
 τὰ πληθὺν πῶς τὰ φόβω σὲ τὸ ὄψωμαι, ἵνα μά-
 θωσιν ἅ καὶ τῆς σῆς ἰσχύος, ὡς οὐκ εἶξ ἀσθενείας, ἀλλ'
 ἅ φιλανθρωπίας δρασησομῶν αὐτοῖς ὑπὸνεί-
 κα. σὺ σιωπᾷ δὲ φέρων ὅτι τὸ σῶμα τὸ βασι-
 λείας τὸ σῶμα κ' ἀγῶ σὺ σοὶ τῶν ἀγῶν ἰσχυρῶν,
 σαλεύσῃ πάλιν τὴν γῆν, ἵνα τὸ σῆς ἐπαγγελίας ὁ σεισ-
 μὸς σιωπήσῃς γῆν. κατέλαβε δὲ ταχέως τὸ δε-
 ασιτικὸν τάφον ὁ ἀγγελος· ὃ γὰρ ἐτόλμησε πρᾶξαι
 σα δεσπότη τῶν ἁετῶν καὶ τῶν πρᾶξαι ἰσχυ-
 ρῶν, ἐπὶ ἵνα ἐκ θεμελιῶν τὴν γῆν, ἵνα τοῖς φύλα-
 κας δὲ ὑπνίσας, ὑπὸ μῦθῳ σιν αὐτοῖς, εἶπεν τὸ αἰτίῳ
 δι' αὐτῶν πρᾶξαι γενεῶν. ἔτα βλεπόντων αὐτῶν, ἀπεκύ-
 λισε τὸ λίθον ἅ καὶ τῆς ἰσχύος τῆς μνημείας, καὶ ἐκείνησιν ἐ-
 πὶ τὸν αὐτὸν καταγελῶν τὴν σιδηρῶν σφραγίδων, ὡς
 ἀσθενῶν, καὶ ἐπεμείνων τοῖς Ἰουδαίοις, ὡς λίθῳ πε-
 σεύσασι τὸ ἀσφάλειαν. ἦν ἡ ἰδέα αὐτῶν ὡς ἀτραπή.
 ὅπου γὰρ νέφος ἀμύρπας οὐκ ὅπισκιάζει, ἐκεῖ μορφὴ
 λαμφρότητος πολλή. καὶ ὅθεν δὲ αὐτῶν ὡσεὶ
 χιῶν. ὡν γὰρ ἐμελλε κηρύττειν τῶν πραγμάτων, τῶν
 τῶν καὶ μορφῶν δὲ σολὴν ἀξίῳ ἐκέκτητο. ἔδξ γὰρ,
 ἔδξ, τὸ τῆς φαιδρῶν τῶν πραγμάτων ἀγγελῶν, ὃ ἀπα-
 σιν εἶ) φαιδρῶν. κατὰ πληθὺς δὲ τῶν πολλῶν φό-
 βω τοῖς φύλακας, καὶ μικροῦ δεῖν πῶς τὰς τοῖς πα-
 ρέντας Ἰουδαίοις ποιήσας νεκροῖς· τί δεδούκατε,
 τῶν αὐτοῖς ἔλεγε, ὃ φαιδρῶν· τί τρέμετε, καὶ
 πατήκατε πῶς τὰς ἐπὶ τὰ τῶν σωπα ὑμῶν κα-
 τὰ τῶν νεκροῖ. ἐπὶ ἐμῶν τῶν δουλοῦ νεκροῖ· ὃ ὅτι
 τὸ δεσπότη τοῦ λαοῦ, ὃ στρατιώτης, ὃ φαιδρῶν ὑμῶν
 φοβεροῖς· καὶ τῶν οὐρανῶν ὁ βασιλεὺς δικατα-
 φρονητος; ἐνὸς ἀγγέλου πρῶσιαν ἀκινδύνως
 οὐ φέρετε· καὶ πῶς τῶν δημιουργῶν τῶν ἀγγε-
 λων, τὴν ἐνέργειαν ἀμβλυῶν τῶν ἀσφαμβᾶ-
 νετε. ἐμὲ τὸν οὐρανόθεν ἐργάτην, τὸν λίθον με-
 πατήκατε οὐ δυνάμειον κελύειν, πῶς τὸν τε-
 χνίτην ὅλης τῆς κτίσεως βουλόμην αἰα-
 κίσειν τῶν σώματος αὐτοῦ τὸν ναὸν κω-
 λυῖν ἢ δυνάσει. τὰς δημιουργήματα κω-
 λυῖν οὐκ ἰσχύοντες, πῶς αἰταίρειν ἐπι-
 χειρεῖτε τὰς ποιητῆ. ἀλλ' αἰάσθητε καὶ πε-
 εμβλέψατε πῶς τὰς ἀκρεῖβως· μὴ Πέτρος
 ὅτι νῦν μετ' ἐμοῦ; μὴ τῶν ἀλιέων τίς κλέπει σὺν
 ἐμοῖ τὸν νεκρῶν; μὴ χρεῖται ἔχει ὁ Θεὸς βοηθοῦ;

A Regis, adversus tyrannicos improbos mul-
 tos milites. Induc mulieres in sepulchri
 thalamum, ut ubi locum ultrò mihi sus-
 cepta à morte sepultura didicerint, meam
 potentiam laudent. Etiam militibus sepul-
 chri custodibus terribilis appare. Omnes
 ad spectus tui terrore perterre, ut ex tuâ
 noverint fortitudine, non ex imbecillita-
 te, sed clementiâ, eorum me facinus sus-
 tinuisse. Tu simul incede, regni tesseram
 ferens in ore; unâque ego tecum veniens,
 iterum mouebo terram, quò terra-motus
B annunciationi tuae patronus accedat. Sta-
 tim verò Angelus ad sepulchrum Domi-
 nicum venit: Non enim ausus est non
 obedire præcepto Dominico. Ut au-
 tem primùm venisset, terram à funda-
 mentis concussit, ut à somno excitatis
 custodibus; ipsis coram, testibusq; cau-
 sam sui aduentus, ediceret. Tum verò,
 videntibus illis, reuoluit lapidem ab
 ostio monumenti, ac fedit supra illum,
 irridens signacula ferrea ut imbecilla,
 Iudæisque insultans, tanquam qui cu-
 stodiam lapidi credidissent. *Erat autem*
C *ad spectus eius sicut fulgur.* Vbi enim non
 obumbrat nubes peccati, illic multa
 forma splendoris est. *Et vestimentum*
eius album sicut nix. Quarum enim re-
 rum erat prædicator futurus, iis con-
 gruam speciem stolamque habuit. Pla-
 nè enim oportebat, par planè erat; ut
 lætæ rei nuncius, per omnia lætus ap-
 pareret. Vbi porrò nimio metu perter-
 ruisset custodes, parùmque abesset, ut
 ne velut mortuos præsentem omnes Iu-
 dæos effecisset, ait ad illos: *Quid vos*
D *timetis, ò Pharisei? Quid tremitis,*
*Angelus ad milites Iu-
 dæosque.*
*omnesque velut mortui in facies concidi-
 stis? Itane, me coram seruo, mortui; co-
 ram autem Domino feroces ac temerarij?
 Sicne miles, vobis visus sum terribilis;
 Rex autem cælorum contemptibilis? Non
 potestis citrà periculi ansam, militis unius
 præsentiam ferre; ac Angelorum creato-
 ris, obscuraturos vos ac retardaturos effi-
 cacitatem existimatis? Qui me cælestem
 operarium minimè potuistis prohibere, ut
 ne transferrem lapidem, quomodò crea-
 tura totius artificem prohibueritis, ut ne vo-
 lens proprij corporis templum instauret?
 Qui creaturam nequicquam impedire va-
 luitis, quomodò Creatori resistere tenta-
 tis? Ceterùm surgite, ac accuratè undi-
 que circumspicite; Num modò Petrum so-
 cium habeam? Num piscatorum aliquis,
 coniunctis mecum operibus, furetur mor-
 tuum? Num Deus auxiliante egeat?*

τὸν δημιουργῶν

Num Deus Verbum ad carnis suae resurrectionem, cuiusquam operam necessariam habeat? Hac ubi Angelus locutus esset ad custodes ac Phariseos, deiecit eos ac trementes relinquens, vultum ad mulieres conuertit; ac primùm quidem, leni obrutu ac blando recreauit; tumque ab animis depulit metum, ita inclamans: Nolite timere vos. Isti paueant timeantque; quippe hostes sunt ac inimici. Vos autem, nolite timere; quinimmo, tripudiò gaudete: digna quippe coronis egistis. Nolite timere vos: Vnius enim dominatui subicimur: eundem clarificamus Dominum. Scio quia Iesum crucifixum queritis. Non dixit, Iesum mortuum: Non enim tunc temporis erat mortuus; sed, Iesum crucifixum; eum, qui vestri causà crucis et confusionem procurcauit. Eum queritis, qui querit querentes se: eum, qui propè est inuocantibus eum. Scio quia Iesum queritis crucifixum: non est hic. Non est ubi putatis: non est quo loco positus iacebat. Quid hoc ais, o Angele; Num est hic Dominus noster ac herus? non est, nostrarum argumentum lacrymarum? Ergo frustra eum luximus? Frustra ei mortuorum xenia obtulimus? Ergo iterùm eum aliò maligni transtulerunt? Etiam sepultura honorem inuiderunt, qui vitam inuiderant? Non est hic? Vbinam verò est? cito, rogamus, edicito. Sedà trementes animos nostros; ne luctui addere velis luctum alium: eius nobis mortui locum ostende, quem querimus, vt quantocius eò currentes, oculorum riuulis tristitiam vacuemus. At Angelus; Vultis, inquit, scire, ubi sit quem queritis, ac quomodo resurrexit? Vobis ego referam: Propterea enim ad vos missus sum, ab ipso quem queritis mortuo, vt eò ipsius resurrectionem doceam, vestraque; curem animos, ac lacrymas sistam, adque animilattitiam ex narratione erigam. Surrexit, sicut dixit. Nunc etiam solito Veritas verax fuit, eò que verbis protulit, etiam opere impleuit. Immortalis eius diuinitas, immortalis permansit; ac quo tempore caro mortua est, mortale corpus eius, corporeis suis oculis, mortis somnum suscepit. Recumbens enim dormiuit vt leo, rediens verò, processit inde vt Deum decet. Non cognouerunt custodes, eius quem custodiebant processum: minimè siquidem digni erant, vt quem impugnabant, resurgentem viderent. Non prohibuerunt signacula ferrea Domini exitum: nequiuit sepulchrum impedire resurrectionem Omni po-

Idem ad fan-ctas mulieres.

7
Hebr. 12. v. 2.
Pro. 8. v. 17.

Psal. 144. v. 18.

Gen. 44. v. 9.

A μη δειται σωεργου πινος ο Θεος ληρος, παρος τ' αι'ασασιν τ' οικειας Γερκος; ταυτα παρος τις φυλαχας, και τις φαρισαιους ο απελες λαλησας, η τουτοις καταλιπων ερριμυοις ε τρεμοντας, επεσρεψε παρος τας γυναικας ο παρσωπων ε παρπον μιν, δεδωκεν αυταις καταπευφησαι βλεμματος ημερικ και παρσωμοις. επειτα, τιν ψυχων αυτων τ' φεβου εζεδωχε βοων παρος αυτας μη φοβεσθε υμεις. ετσι δηλιατωσμη η φοβειατωσμη ετρηοι γαρ εισι η πολεμοι. υμεις δε, μη φοβεσθε. αλλα σκιρτατε και χαριετε. αζια γδ σεφαιων εσραζατε, μη φοβεσθε υμας μιας γδ δεασποτειας εσμηδν. τ' αυτον δεξαζορμου κυριον. οίδα οτι Ιησων τ' εσαρωμδρον ζητειτε. εκ ειπεν, Ιησων τ' νεκρον. ε γδ ω ποτε νεκρος. αλλ, Ιησων τ' εσαρωμδρον τ' δι υμας τω σαρωδ τ' αιχμωλυ πατησμητα. ζητειτε τ' επιζητηντα τοις ζητηντας αυτων. ζητειτε τ' εγεις οντα τιν επικαλουμδρων αυτων. οίδα οτι Ιησων τ' εσαρωμδρον ζητειτε. οση εστιν ωδε. εκ εστιν οπου νομιζετε εκ εστιν επου κατεκειτο. **C** τι λεγης ω απελε. οση εστιν ωδε ο ημετερος δεασποτης η κυριος; οση εστι τ' ημετερων δακρυων η παρφασις; μα τιω αυτον επενθησαμιν; μα τιω αυτα παρωσιωεγκαμιν τα ζενια τ' νεκρων; οση εστιν ωδε; μετεθησαν αυτον παλιν αλλαχου οι ποιηρογ; εφθηνησμη αυτα, και τ' ταφης, οι φθνησμητες τ' ζωης αυτα; οση εστιν ωδε; αλλα ποδ εστιν ειπε ημιν δεομδα σα ταχυ. εησον τρεμυσας ημιν τας ψυχας, μη τα πενηη, πενηος επικαλης ετερον. υποδξον ημιν τ' τοπον τ' επιζητουμδρος νεκρ, ινα δραμοδσαι ταχεως εκες, κειωσμη τ' λυπιω ελα τ' οφθαλμω. η ο απελες εφη. βαλεσθε μεθειν ποδ εστιν ο ζητουμδρος πρ υμων, η παω ανεση; εγω διηγησομει. ελα τω γδ απεσαλιω παρος υμας πρ αυτα τω πρ υμων ζητουμδρου νεκρ, ινα η τ' αι'ασασιν αυτα διδαζω, και τας υμετερος ψυχας περαποδωσα, και τα δακρυα εησω, η παρος διφροσωλυ υμας επρω τα διηγηματι. ηρηη κατω ειπεν. ηλητευσε η νυω σσηηθω η δηηηα, η απω τοις ληροις ειπε, ταυτα τοις ερροις επληρωσεν. η ανανωσ αυτα θεοτης εμνην ανααποσ. η εν εω καιρω τ' τελωτης τ' Γερκος, ο θνητον αυτα σωμα, τοις σωματικις αυτα οφθαλμοις, ε θανατου τ' υπρον εδεξαλο. αι'απεσων γδ εκριμηη ως λεων βασιλικωσ. αναδραμων ε, παρωληθεν εντεδθεν θεοπαρεπωσ. οση εγνωσμη οι φυλακες τω φραξμδρος τ' παροδον. ε γδ ησμη αζιοι τ' υπ αυτων πολεμδμδρον καπιδεν αι'ασαντα. εκ επεροναι σιδηρα σφραγιδες ε δεασποη τ' εβασιν. οση εκωλυσεν ο ταφοσ

Of. 13. v. 14.
I. COL. 15. v. 59.

Ifai. 27. v. 11.

Damianus ad
caldem.

te gemitus atque lacrymas : Ne iam ultra quaeseritis viuentem cum mortuis : Dicit, gaudio salientes aduersus mortem : Vbi est mors aculeus tuus ? vbi tua, inferne, victoria ? Et cito euntes dicite discipulis eius, quia surrexit a mortuis : Et ecce praecedet vos in Galilaam : ibi eum videbitis : Ecce dixi vobis. Videte ne miraculum silentio occultetis. Non enim seruis extra aleam est, vt Dominica siluerint miracula. Et cito exeuntes de monumento cum timore & gaudio magno cucurrerunt nunciare discipulis eius, quia surrexit a mortuis. Et ecce praecedet vos in Galilaam; ibi eum videbitis : Ecce dixi vobis. Mulieres istas ad velociorem cursum adhortans Spiritus sanctus, clamabat per Ifaiam Prophetam : Mulieres venientes a spectaculo, venite : non est enim populus habens intelligentiam. Cum porrò mulieres vnguentiferæ multo cum timore ac desiderio current, ac altera, cursus velocitate praere alteri contenderet, velletque qualibet prima venire, ac faustum nuntium, qui creditus esset, ad Apostolos perferre; en tibi subito adstans Saluator, sermones Angelicos, suæ ipsius formæ sigillo obfignauit; ac earum animis velut addidit alas, dicens eis, Auete. Rea Eva instificata est; reuocatus est exul Adam; soluta est sententia; proculcatus est malignus serpens; diabolus concidit; confusi sunt patroni diaboli; deleti sunt hostes; Iudæi inconsolabiliter lugent; Pharisei, audax facinus lamentantur; crux, se mihi patronam exhibuit; sepulchrum, virtutis meæ testimonium tulit; mors confitetur se victam; immortalitatis iura subscripta sunt hominibus. In me renouata est humana natura; in me reuixerunt mortui omnes; in me concretio regnat; in me coronata est imago mea. Sunt hi, triduanæ meæ sepultura fructus; hæc ferta meæ aduersus mortem victoria; hi regales imperij mei margariti, quos expiscatus ex inferni profundo, mei amantibus attuli. Idcirco igitur gaudete; chorus agite; exultate; festum diem ac conuentum agite: Ite, meis discipulis annunciate. Videte vt sim immemor iniuriarum ac clemens. Eos appello fratres, qui me dereliquerunt sub passionis tempus. Noui quippe iniuriâ affectus, ferre longanimis: noui, ingrati animi ac improbi vitia sustinere; noui me, amicorum meorum infirmitatibus prabere facilem; noui flentes peccatores misericordiâ prosequi ac recipere.

Α σαθε παύσατε τοις στεναγμοῖς, καὶ τὰ δάκρυα. παύσαθε ζητῆσαι τὸν ζῶντα μὲν νεκρῶν. λέγετε καὶ τῷ θανάτου χορδύουσαι· ποῦ σε θάνατε ὁ κέντρον. ποῦ σε ἀδὴ ὁ νίκος. καὶ ταχὺ πορεύθησθε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῆς νεκρῶν. ἐξ ἰδού προερχομένη εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκθῆ αὐτὸν ὄψασθε· ἰδού εἶπον ὑμῖν. ὁρᾶτε μὴ κρύψετε τὸ θαῦμα τῆς σωπῆς. ἔγδ ἀκύνδιων δούλοις, δεσποτικῶν θαυμάτων σημεῖον. καὶ ἔξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τῆς μνημείου μὲν φόβου καὶ χροῆς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῆς νεκρῶν. ἐξ ἰδού προερχομένη εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκθῆ αὐτὸν ὄψασθε, ἰδού εἶπεν ὑμῖν. ταῦτες τὰς γυναῖκας πρὸς δρόμον ὀξύτερον προετρέπον ὁ πνεῦμα ὁ ἅγιον, ἐβόα δὲ τῶν προφητῶν Ησαίου· γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θῆρας, δεῦτε· οὐ γὰρ λαός ἐστι ἔχων σωεῖσιν. τρεχουσῶν δὲ τῶν μεροφόρων γυναικῶν φόβος ἐπέθη πολλῶν, ἐφιλῶν φησὶν ἀλλήλων πρὸς τὴν πλὴν ὁδοποιεῖσθαι ταχύτητα, καὶ βεβλημένης ἐκείνης προερχομένης φράσαι ἐκμίσει τοῖς ἀπιστοῖς ὁ ἐμπιστευθὲν αὐτῆς διαβόλιον ἀθεῖον ὅπως αὐτῆς ὁ σωτὴρ, ἐπεσφράγισε τοῖς λόγοις τῆς ἀγγελου τῆς σφραγίδος οἰκειῆς μορφῆς· καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῆς ἐπώτερον εἰπὼν αὐτῆς· χαίρετε· ἡ κατὰ κριτος Εὐὰ δεδωχῶμαι· ὁ ὄξυς αἰσῶν ἀνὰ κέκληται· ἡ ἀπὸ φασίς λέλυται· ὁ ποιητὴς ὁ φῶς πεπάτη· ὁ δὲ δόλος καταπέστωκεν· οἱ δὲ δολοῦ σιωπῆσθαι κατηχμήσθαι· οἱ πολέμοι καθήρησθαι. Ἰσδαῖοι πενήσθαι ἀπὸ τῶν μύθηται· Φαρισαῖοι θρῆνῶσι ὁ πόλημα· ὁ σαυρὸς, ὁ ἐμὸς ὄψθη σιωπῆσθαι. ὁ παφὸς, ὁ ἐμῆς διωάμεως μῦθος ἐχρητο, ὁ θάνατος, τὴν ἡτῆσθαι ὁ μολογῆ· ἡ ἀθανασία, τοῖς ἀθεοῖς ἐσπογῆσθαι ἐν ἐμοὶ τῶν ἀθεοῖς ἡ φύσις ἀνακαχῆσθαι· ἐν ἐμοὶ πύρτες οἱ νεκρῶν πῆτες ἀπέχθαι· ἐν ἐμοὶ βασιλεύει ὁ φύσθαι· ἐν ἐμοὶ, ἡ ἐμῆ εἰκὼν ἐσφαῖωται· ἔπει τὴν τελημέρα μετὰ φῆς οἱ καρποὶ· ἔπει μου τὴν καὶ τὸ θανάτου νίκης ἐσφαῖοι· ἔπει τὴν ἐμῆς βασιλείας οἱ βασιλικὴ μῦθαι, ἔπει ἐκ τῆς βυθῶν τῆς ἀδου λαβῶν, ἐκμίσει με τοῖς ἐσφαῖς· ὅτι τοῖς δὲν χαίρετε· χορδύετε ἀγαλλιάσθαι· πόνηγυρίζετε ὑπὸ γέει, ἀπαγγεῖλατε τοῖς μαθηταῖς μου. βλέπετε πῶς ἀμνηστικῶς εἰμι καὶ φιλῶν δεσποτος· ἀδελφῶς καλῶν, ἡδὲ καὶ ἀλιπόντας με πρὸς τὴν καρὸν τῆς σαυρῶν. οἶδα γὰρ μακροθυμῶν ὑβεῖσθαι· οἶδα φέρην ἀγνωμονία· οἶδα τὴν ἀσθενείας τῶν ἐμῶν φίλων συμπαρεφέρεσθαι· οἶδα τοῖς ἀμνηστικῶν καὶ δακρύνοντας ἐλεεῖν καὶ προσείεσθαι.

ἴσα γὰρ ἐστε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ κεί με ὄψονται. ἀπαγγείλατε τοῖς ἐμοῖς μαθηταῖς ἅπερ ὑμεῖς ἐθεάσασθε μυστήρια. ποῦ ἔστι γίνεσθε τῶν διδασκάλων διδασκαλοὶ μαθητῶν Γεβζος ὁ ὄρη σαμάρους με, ὅτι δυνάμει καὶ γυναικῶν ἀποστόλοις χροστονεῖν. ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐἴδωσι τὴν πενήνην καὶ λίμνην, ἀφ' ἧς αὐτοῖς ἐπὶ τῶν λογικῶν ἰσχυρῶν ἀλείψαι ἡλίθια. ἴδωσι τὴν λίμνην ἐκείνην, ἀφ' ἧς αὐτοῖς [εἰς] τὴν αἰθερῶν θάλασσαν μετεγράψασα. ταῦτα πρὸς τὰς γυναῖκας ὁ κύριος ἐφθέγγετο. αὐτὸς δὲ καὶ νῦν ἐπὶ τῆς χερυμβῆθρας τοῖς πεπεύοισιν ἀοράτως ἐφίσαται. αὐτοῖς ἀεπιύσσεται τοῖς νεοφωτιστοῖς ὡς φίλοις καὶ ἀδελφοῖς· καὶ λέγει πρὸς αὐτοῖς, χαίρετε. αὐτοῖς δι' ἄφροσύνης καὶ χρᾶς ἐμπύπλησιν αὐτῶν τὰς καρδίας καὶ τὰς ψυχὰς. αὐτοῖς τοῖς ῥυπῶν τὰς ἀποπλωγῆ, τοῖς τ' ἁλειοῖς νάμασιν. αὐτοῖς τοῖς ἀναγινωσκουσὶς χρεῖε τὸ μύρο τὸ πνεύματος. αὐτοῖς Ἐσθλὸς αὐτῶν γὰρ καὶ Ἐσθή αὐτοῖς πρὸς τὰς οἰκείους δούλοισι τὸ πνεῦμα πικρὸν σιτηρέσιον· αὐτοῖς λέγει πρὸς πᾶσιν τοῖς δισέβεισι, λάβετε, φάγετε τὸ οὐρανίου ἄρτον· λάβετε τὸ ἐμῆς πλυθῶς τὴν πηλὸν τὴν ἀντλουμένην αἰεὶ ἐκ μὴ κενουμένην ποτέ. οἱ πεινώντες, κορέσθητε· οἱ διψῶντες, μεθύσθητε μέλιτι σφόδρα τε καὶ σωτήριον. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς ἐρανῶν· ὁ κτήνητος ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλοσύνης ἐν τοῖς ὑψηλοῖς· ὁ τῶν ἀσμάτων δυνάμεων κύριος. ὁ τὴν κλίαν ὡς γέλης ὑποχῶν· ὁ τὴν αἰθερῶν τῆς χροστονῆς κενερανῶν· ὁ τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ τὴν πόρνην ἡμῶν δαρσαμάρους, ἐλέησον ἡμᾶς ὡς ἡλέησας τὴν πόρνην. μὴ διώξης ἡμᾶς, ἐδὲν θάρρησάμετες τῇ σῇ φιλανθρωπείᾳ, πολυήσωμην χερσὶν ἀμάρτωλῶν κατησῆσαι σου τὸ ἄγιον σῶμα. Ἐὼσπερ ὅτι ἀπεδίωξας ἐκείνην τὴν ἀμάρταν, τὴν πόρνην, ἀπομάρτην τῆς ἀρχαίων σε ποδῶν, ἀνάχου καὶ πρὸ ἡμῶν τὴν ἀγαθίαν κρατούμενος, καὶ ὡς φιλανθρωπος ὡς ἐποίησον πᾶσιν ἡμᾶς· Ἐὼς φιλανθρωπος, σαλῶν ἡμᾶς εἰς τὸ φόβον τὸ σόν. ὡσπερ τὸ τίσιμα κείνον Παῦλον εἰς τὴν ἀποστολήν, οἱ ἐναντίον ζωρησίας, ἀπέστειλας, ὡς ἀσκεύασον ἐκ ἡμᾶς μὲν καθαροῦ σκευδοῦς ἐπιτελεῖν τὴν ἡμέραν τῆς σῆς τελευτῆς καὶ ζωοποιῶν ἀναστάσεως. σὺ γὰρ εἶ μόνος δεσπότης ἀγαθὸς ἐκ φιλανθρωπος Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν· καὶ σοὶ ὡρέπει ἡ δόξα καὶ ὁ κράτος σου ὡς πᾶσα ἀρχαίων σου πατεῖ, καὶ τὰ ζωοποιῶν πνεύματι· νῦν ἔα εἰ, καὶ εἰς τοῖς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμήν.

A re. Ite; nunciate fratribus meis ut cant in Galileam; ibi me videbunt. Nunciate discipulis meis quae vos vidistis mysteria. Estote magistrorum prime magistra. Difcat Petrus, qui me negavit, posse me etiam mulieres Apostolas creare. Eant in Galileam; videantque vile stagnum, ex quo ad rationalium piscium piscationem eos piscatus sum. Videant stagnum illud, unde eos, ad hominum mare bello laceffendum assumpsit. Hae Dominus, mulieribus locutus est: Idem verò ipse, etiam nunc in piscinà inuisibiliter assistit fidelibus: Ipse recens baptizatos, ut amicos ac fratres amplexatur; atque ad eos, Aucte. Ipse eorum corda ac animos lætitiâ gaudioque implet. Ipse fordidos, gratiæ fluentis abluit. Ipse regeneratos, Spiritus sancti unguento ungit. Ipse eorum & nutricius efficitur, & cibus. Suis ipse seruis spiritale præbet congiarium. Vniuersos pios ita affatur: Accipite, comedite panem cælestem: Accipite mei lateris fontem, quem semper haurientes nunquam euacuetis: Esurientes, saturamini: Sitientes inebriamini sobriâ ebrietate ac salutari. Enimverò, ò cælorum Rex, qui in dexterâ sedes maiestatis in exelsis; tu Dominus incorporearum Virtutum; qui creaturam pro nutu moderaris; qui humanam naturam bonitate regis; qui nobis diem hanc, celebremq; donasti conuentum, nostri miserere, uti miserus es meretricis: ne nos repellas, cum de tuâ freti clementiâ, scelestis manibus, sacrum tuum corpus tenere ausi fuerimus. Ac sicut non repulisti peccatricem illam meretricem, intemeratos tuos complexam pedes, etiam à nobis teneri sustine, vniuersosque nos, velut misericors ac clemens, tuere: Ut inquam, clemens & misericors, etiam nos tui timoris sagennâ conclude. Quemadmodum ter beatum Paulum, cum de cælo eum venatucepisses, ad Apostolicum destinasti munus; ita & nos, purâ tibi conscientiâ, triduanæ tuæ ac viuificæ resurrectionis diem, fac celebrare. Tu quippe, solus es bonus Dominus ac clemens, Christe Deus noster; teque decet gloria & imperium cum intemeratissimo Patre tuo, & viuifico Spiritu, nunc & semper, & in sæcula sæculorum: Amen.

Mulieres à Christo Apostolæ.

Ad neophytos.

9

NOTÆ.

Pia est ac erudita oratio, illic extra urbem, ac in cœmeterio habita, ubi S. Ioannes Chrysoſtomus, adhuc Antiochenus Presbyter, duas & ipse habuit, quæ extant t. 5. Ducæi; alteram in cœmeterij appellationem & crucem, alteram in Ascensionem: ubi etiam duas ille rationes assignat sacræ illius ceremoniæ, quibus tertia nostri Gregorij accedit, nihil illis cedens, nisi etiam videatur illustrior: ut nimirum, tali loco ac tempore indicta statio, muta quædam esset resurrectionis nostræ, Christi instar, prædicatio. Sancti titulum post indicem librorum palatij, & Menæa, tutò me putavi adscripturum: sic enim adscriptus est Andreæ Cretensi, & aliis, qui nec ipsi adscripti sunt Rom. Ecclesiæ tabulis. Nec modò Græci extant titulo sanctitatis clari, præter adscriptos vulgatis Latinorum Martyrologiis, sed & Latini quoque, indicatque ipsa clausula quotidie ad lectionem Romani ac Baroniani Martyrologij adiecta, *Et alibi aliorum*, &c. ut & appendix Sanctorum à Baronio omisso, quæ postea prodiit. Videatur hic Gregorius primus esse, ac qui subrogatus fuit S. Anastasio Sinaitæ sede pulso à Iustino ann. 572. à quo deinceps Baronius plura egregia de Gregorio, eiusque cum facundiâ, tum rebus præclare gestis. Gregorij secundi acta, quem Genebr. ponit ann. 608. obscuriora remanserunt, quòd tunc Antiochia Persarum dominio esset subiecta.

1. *Mortuorum thesauro.* In Martyrio, uti excitatis orat. Chrysoſtomi haberi potest. At neque aliorum fidelium videntur illic de fuisse sepulchra.

2. *Vt seipsum ipse excitaturus.* ὡς ἀνάσσει ἑαυτὸν. De animi solâ resurrectione accipi possit, ut quis seipsum exfuscitet: tamen in eâ quoque Deus auctor est. Sic fortè litera minus integra ac sana.

3. *Hunc pro mortuo.* Simili ferè prosopopeiâ, ac similia loquentem Iosephum inducit Epiphanius, orat. eodem argumento, quam edita multis vitiosam repræsentant, possitque vix non alia prodire ex Regio cod. num. 343.

A 4. *Serò sabbatorum.* ὀψὲ σαββάτων. Velut tardè, ac longè iam transacto sabbato: ut iam satis in Ioan. Thessalon.

5. *Nondum accuratè credebant.* Primus iste ad monumentum accessus ad videndum, quemadmodum habet Matthæus, ex solâ deuotione, nullâ infidelitate potuit esse; sed aliquâ ad summum ignorantiam circumstantiæ primæ resurrectionis intra diem tertium, cuius nullam Dominus distinctè horam signasset. Videtur tamen Gregorius iis verbis vniuersim notare infidelitatis. Nihil explicat quam intelligat alteram Mariam: Fuit fortè & ipse in sententiâ Greg. Nyss. Chrysoſt. &c. ut illa fuerit sancta Dei Genitrix: proindeque fuerit in sententiâ Origen. hom. 13. in Lucam. Cyrilli, & Amphil. homiliis de occurſu: quam pietas Christiana non admittit: nisi fortè ita infidelitas exponitur, ut absque vilo peccato, in solâ velut inconsideratione ab absorbente dolore posita fuerit, ita Deo permittente ad auctiorem cruciatum ac meriti cumulum. Sic enim negatiua eiusmodi infidelitas videri posset, nec Mariam dedecere, per quam illa, œconomiam suam ac martyrium acerbissimum compleret. Georgius Nicom. in Mariæ assiduitatem in Domini sepulchro, multis refellit eam de Mariâ Domini matre dictâ Mariâ Iacobi, sententiam.

6. *Regni tesseram.* τῆ βασιλείας τὸ σάμμα. Puta faustam illam vocem, *Surrexit Dominus*, &c. quæ planè tessera sit noui regni Christi.

7. *Confusionem proculcauit.* πατήσαντα ἀιχνύλω. quod ait Paulus Hebr. 12. ἀιχνύων κατὰ θεονήσεις.

8. *Primogenitus factus ex matre.* Ex Patre omnino Vnigenitus, ex quo non possit nasci alius Filius: factus ex matre, ex quâ nobis similis homo natus est. Ita doctè Eftius Matth. 1. Vide Col. 1. in illud, *primogenitus omnis creature.*

E 9. *Nutricius & cibus.* Egregiè pro Eucharistiâ. Paucis cuncta doctè perstringit, quæ circa baptizandos & in baptismo, præcipua habet antiquus Ecclesiæ ritus, à Dionysio aliisque expositus.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ,

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ,

Εἰς τὴν ἀναγγελισμόν τῆς πρῆρας αὐτοῦ, καὶ θεοτόκου Μαρίας.

S ANCTI PATRIS NOSTRI

ANASTASII ARCHIEPISCOPI ANTIOCHIAE,

in Annunciationem intemeratissimæ, Deique

Genitricis Mariae.

ΛΟΓΟΣ Α΄.

A

SERMO. I.

ΗΜΕΡΟΝ ὑμῖν, ὦ ἀρίστοι
 παῖδες, λόγον ἐράω· καὶ ἄγων εἰς
 μέσον, πῶς ἐκκλησίᾳ ἀφραίνειν
 πεπίστευκα τῆς διηγήματι. σήμε-
 ρον ὑμῖν τὸ θεοῦ Λόγου πρὸς πῶς ἡμετέραν
 ἑώρα συμπλοκῆν τε καὶ σύμπηξιν· ἀνακαλύπτων,
 χαίροντας ὑμᾶς ἐν τῆνδε ἀπλῶσαι, ἔχοντας ὑλίω
 ἐπαφελῆ· ἔσωθῆμεν. τί γὰρ λόγου λόγου πρῶτω-
 ρον; ἢ πρὸς ἀφέλειον ὀπιτηθότατον; σήμερον
 ἐτέθη ὁ ἀχρογωνίατος λίθος εἰς τὰ θεμέλια Σιών,
 ὁ σιδεῶν ἀλλήλοισι ὧν ἔστιν ἡ φῆσις ἀσώδετος,
 καὶ ἐνοποιᾶν τὰ κατ' οὐσίαν ἀλλότεια. χαίρωντων
 οἷω εἰκότως μὲν τὸ τὸ χάριν δόξα μὲν, καὶ πρὸς
 φητὴ γὰρ σὺ τῆς Γαβριὴλ πῶς τὸ θεοῦ ἡμῶν
 μητέρα, λέγοντες. χαῖρε κεχαριστωμένη, ὁ κύριος
 μετὰ σὲ· ὅτι γέγονας ἡμῖν ὁδοῦ σωτηρίας, ἔσθ' ἀνά-
 βασις πρὸς οὐρανόν, καὶ τόπος ἀπαύσεως, καὶ
 οὐκὴ ἀναψύξεως, ἐν ἧ κατεκλιώσεν ὁ κύριος.
 ἀλλ' ἔτι σὺ πάσης τῆς γυναικὸς μακαριού-
 μῳ σε μόνω διλογημένη ἐν γυναιξίν· ἵω ἔσθ' ἄ-
 ῤῥε καυσεὶν ἡλῖος ἡδονῆς φλόγα ἐπάγων, ἔσθ' ἐν
 πῶς σελήνης ῥοῶδης ἐβλάψεν δυνάμεις, οὐ γὰρ ἔδω-
 κας εἰς σάρον τὸν πόδα τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐμείνας
 ἀκινήτης, ὅτι πῶς πέτραν τῆσιν ἐρείσασα· καὶ
 ἐφύλαξεν σε ὁ κύριος, μόνος εἰσελθὼν ἐπὶ σοι,
 καὶ ἐκ σου παρελθὼν, καὶ κεκλισημένη, καὶ
 ἐσφραγισμένη ἀφαιρήσας σε εἰς τὸν αἰῶνα.
 χαίρεις ποίνω, ὦ μήτηρ καὶ παρθένη, καὶ ἑσ-
 φη τῆς ζωῆς, καὶ πηγὴ τῆς ἀθανασίας. ἐκ σου
 γὰρ παρελήθεν ὁ φορτὸς τῆς φθορᾶς, καὶ ὁ

O B I S hodie, optimi fi-
 lij, verbum sum narratu-
 rus, certusque sum fore,
 vt in medium proferens,
 Ecclesiam narratione læ-
 tificem. Vobis hodie Dei Verbi ad hu-
 manam carnem complexionem ac coa-
 litionem retegens, gaudentes vos à
 concione dimittam, vtilem ac salubrem
 habentes gaudij materiam. Quid enim
 Verbo rationi charius? Quidue ad vti-
 litatem commodius? Hodie positus est
 B summus lapis angularis in fundamentis
 Sion, qui ea inuicem connectat, quo-
 rum natura inconnexa est, vniatque,
 quæ sunt per substantiam diuersa. Iure
 itaque merito, cum eâ quæ gaudium
 suscepit, gaudeamus, Deique nostri ma-
 trem, in hæc verba cum Gabriele salu-
 temus: *Aue gratiosa; Dominus tecum:* Luc. 1. v. 28;
 quòd facta sis nobis salutis via; ascen-
 susque ad superos, ac locus requietio-
 nis, refrigeriique tabernaculum, in quo
 Dominus habitauit. Quamobrem cum
 C omnibus generationibus, te solam bea-
 tam in mulieribus dicemus; quam ne-
 que Sol, voluptatis flammam immit-
 tens, aduffit, neque fluxa vis Lunæ
 noctu læsit. Non enim, *dedisti in com-* P sal. 120. v. 3;
motionem pedem animi, sed eo fixo in
petrâ, inflexa mansisti: teque Domi-
nus custodiuit, in te solus ingrediens, Ezech. 40.
ac ex te egrediens, clausamque ac obfi-
gnatam in æternum seruans. Salue sis
ergo, Mater pariter ac Virgo, Vitæque
cibus, ac fons immortalitatis: ex te enim
is prodiit, qui interemit corruptionem;
 N n iij

ac mortem destruxit. Nos itaque, fratres, iis ad Dei Matrem pro nostrâ facultate dictis, in nos ipsi deinceps spectemus, ac nouerimus diei virtutem, nataleque nostrum hodie dedicemus. Ita planè, hic nobis dies vocatus est sanctus, in quo formati ad antiquam vitam postliminiò reuersi sumus. Porro videatur fortè nouum quod dicitur: dicitur tamen, Deo largiente virtutem, ac dicenti subministrante sermonem.

Vnde verò potiùs quàm ab Euangelistâ verbis ordianda nobis narratio sit? Ipse nimirum sermonem auspicetur, qui & diem hanc notam fecit. *In mense, inquit, sexto, missus est Angelus Gabriel à Deo in ciuitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph, de domo & familiâ David, & nomen Virginis Maria.* Fortè verò quærat quis talium studiosus rimator: Quid velit sextus ille mensis, ac vnde numerandus sit. Vt verò quod res habet apertè suggeramus, ad ea recurrendum, quæ paulò superiùs dicta sunt ab Euangelistâ: Ait enim: *Post hos dies concepit Elisabeth uxor Zacharie, & occultauit se mensibus quinque, &c.* Tumque subdit: *In mense autem sexto, missus est Angelus Gabriel ad Mariam.* Verùm dicet, nihil minus his positis obscura manet narratio. Quòd enim Euangelista dixerit: *Post hos autem dies concepit Elisabeth;* haud tamen quos velit dies, significauit. Ac certè videtur rectè quærerere, qui sic ait: docebitur autem, dummodò aurem auditioni accommodans, intelligenti animo quæ dicuntur acceperit.

Luci. v. 26.

Auctoris opinio de Zacharie sacerdote, & solemniatione, quæ & Chryl. &c.

I Semel in anno Sacerdos legalis intrat in Sancta sanctorum, expiaturus pro populo: vnde etiam solemnitas illa, *propitiatio*, seu *dies propitiationis*, ac *humiliationis dies*, magnumque ieiunium, ab eis appellatur. Celebratur autem die decimâ mensis septimi, qui nobis October, Therfi ab Hebræis vocatur. Hebræi enim, anni exordium ab Aprili ducunt. Decimâ ergo iuxta Lunam septimi mensis, Zacharias Sacerdotio fungens, Angelicam vidit visionem, faustumque nuncium nascituri Baptistæ accepit: post quod impletâ suâ vice, domum rediit. Porro impletur ea, factò iam plenilunio, ac Lunâ summè auctâ. Tunc *concepit eius uxor Elisabeth, & se occultauit mensibus quinque.* Fortè erubescens, canitie efflorente, ac quòd

A θανατώσας τὸ θάνατον. ἡμεῖς οὖν, ἀδελφοί, ταῦτα πρὸς τὴν θεομήτορα καὶ δούαμιν εἰπόντες, νεώσωμεν λοιπὸν πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ γυναικὶ τῆς ἡμέρας τῆς δούαμιν, καὶ ἐγκαινίσωμεν σήμερον τῆς ἡμετέρας ἡμέρας. " καὶ ὅστιν ἡμῖν ἡ ἡμέρα αὕτη κλητῆ Leg. γαί. ἀγία, ἐν ἣ ἐπλάσθημεν, καὶ πρὸς τὴν ἀρχαίαν ζωὴν ἐπέσθημεν. τὸ δὲ ἄξιον δὲ ὑμῖν ἴσως διδάξῃ τὸ λεγόμενον. λεγθήσεται δὲ ὄνομα, Θεοῦ δούαμιν δίδόντες, καὶ χρησιμῶτος λόγον τῶν λέγοντι.

B Ἡ ὁκτῆ τῆς διαγγελιστοῦ ῥημάτων; αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἀρχέτω τῆς λέγου, ὁ δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης γενεῆσας. ἐν ταῖς μὲν, φησὶ, ὡς ἐκ τῶν ἀπεστάλη ὁ ἀγγελὸς Γαβριὴλ πρὸς τὸ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς πρῆξενον μεμνησενιδίω αἰδρί, ὃ ὄνομα Ἰωσήφ, ὃς οἴκου καὶ πατρίας Δαβὶδ, καὶ ὄνομα τῆς πρῆξενος Μαρίας, καὶ ἴσως ἀπορήσεν τις τῆς ἀκριβοῦστων τὰ ποιῶντα

C τί ὅστιν ὁ ἑκτὸς μὲν, ἐπὶ τῆς ἀριθμοῦ μνησθέντος πρῆξενον βουλόμενοι ὁ σαφές, ἀνατρέχοντες εἰς τὰ μετὰ πρῶτον πρὸς τῆς διαγγελιστῆς εἰρημνία. φησὶ γὰρ· μὲν ταῦτας ἡμέρας σπεύλαβεν ἡ Ελισαβέτ, ἡ γυνὴ Ζαχαρίου, ἐπεὶ ἐκρυβεν ἑαυτῆς μὲν πέντε, καὶ τὰ ἕξῃς. εἶτα ἐπάγει· ἐν δὲ ταῖς μὲν ταῖς ἕκτω, ἀπεστάλη ὁ ἀγγελὸς Γαβριὴλ πρὸς τὴν Μαρίας. ὁ δὲ ἦτοι φησεν, ὅτι οὕτως ἐμμενεν ἡ ἀσπίφεια. ἐν γὰρ ταῖς τὸν διαγγελιστῆν εἰπεῖν· μὲν δὲ ταῦτας ἡμέρας σπεύλαβεν ἡ Ελισαβέτ, ὅσα ἐσήμωμεν ποίας ἡμέρας. καὶ δοκεῖ

D μοι κελεύει ἀπορεῖν ὁ τῆς τοῦ λέγων. μαθήσεται δὲ ὑπέχον ὁ οὗς πρὸς τὴν ἀκρόασιν, καὶ σπεύλαβεν δειγνόμενος τὰ λεγόμενα.

E Ἀπὸ τῆς ἐπιταῆς ὁ καὶ νόμον ἱερῶς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀγία τῆς ἀγίας, ἰλασόμενος ὑπὲρ τῆς λαοῦ ὅθεν ἐἰλασμός, ἢ τοῦ ἡμέρας ἰλασμοῦ, καὶ ἡμέρας ταπεινώσεως, καὶ νηστείας μετὰ κλητῆ πρῶτον αὐτοῖς ἡ ποιῶντη ἑορτή. ὅτι τελέσται δὲ αὕτη τῆς δεκάτης τῆς ἑβδόμου μηνός, ὅς ὅστιν Ὀκτωβριος, Θεροὶ πρῶτον Ἑβραίοις λεγόμενος. ἀπὸ γὰρ τῆς Ἀπριλίου τῆς ἀρχῆς ἀρχοῖσι τῆς ἑποῖς Ἑβραῖοι. τῆς δὲ δεκάτης καὶ σελῶντος ἑβδόμου μηνός ἱερατεύων ὁ Ζαχαρίας, τῆς ἀγγλικῆς ὀπασίας ἐπέσασατο, καὶ διαγγέλιση τῆς Βαπτιστοῦ ἡμετέρας μὲν τῆς πληρώσας τῆς φημερίας αὐτῆς, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ οἶκον αὐτῆς. πληρῶνται ὅσον πλησιόφας τῆς σελήνης ἡμετέρας ἐν τῆς λεγόμενης πρῶτον σελῶντος. τότε σπεύλαβεν ἡ γυνὴ αὐτῆς Ελισαβέτ, καὶ ἐκρυβεν ἑαυτῆς πέντε μηνῶν. ἴσως ἐρυθρίασα, ὅσα τῆς ἐπέσασαν αὐτῆς

πολιάν, ὅτι ποιούτω ἀγρουσα ἡλικίδου, σιωῆλθεν ἀδύρι πρὸς κρινωνίδου βύνης. ὡς ἐκρυβεν ἵ ἐαυτῶ τοῖς πέντε μῆνας, λέγρουσα ὅτι ἔτως μοι πεποιήκεν ὁ κύριος, τὰ ὅω ἐκ τῶ τ συλλήψως τ Ἐλισαβέτ μιλῶ, ἀπεσάλη ὁ Γαβριήλ, ὡς γέγρασθα, πρὸς Μαρίαν ἑ πρῶτως πεφρασμένου ἕ ἐκ τὸς μιλῶς, ἀλλ' ἐν τὰ πλάτει τῆ πρῶτος μιλῶς. οὔτε γὰρ ἡ Διαγγελικὴ ἰσοεία πληρῶσθ λέγῃ τ ἕκ τὸν μιλῶα, ὅτε ὁ πρὸς τ ἑρῆνον ἀσπασμῶς, ἦτοι Διαγγελισμῶς, ἐγῆμετο. οὔτε οἱ λόγῳ τῆ Γαβριήλ, οἱ πρὸς αὐτῶ, τῆ το ἐμφαίνοισιν. ἀλλ' ἡ μῆ ἰσοεία φησὶν, ἐν τὰ μιλῶ τὰ ἐκ τῶ ἀπεσάλη ὁ ἀγγελος ὁ δὲ ἀγγελος πρὸς τ ἑρῆνον φησὶ. Ἐ ἴδου ἡ συλλήψως, καὶ αὐτῆ σιωείληφεν ὑὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ ἔσῃ μιλῶ ἐκ τὸς αὐτῆ τῆ κελουμδῆ γείρα.

Εἰπευθεν δὲ ἡμῖν αὐ ἐφῆν μείζων ἡ ζήτησις, καὶ ἐπέκρουσέ τις τῶ θερμότερων. εἰ ἐν τὰ πλάτει, λέγων, ἕ μιλῶς γερονέαι φησὶν ἔσῃ τ ἀσπασμῶν, ἦτοι τὸν Διαγγελισμῶν, τίς ἡ ἀποκλήρωσις τῆ σήμερον αὐτὸν ὀπιτελῆσθαι. ποῦτες τῆ εἰκάδι πέμπτῃ, ἕ μὴ ἐν ἄλλῃ τῆ μιλῶς ἡμέρα; πρὸς ὃν ἐτοιμότατον ἡ εἰπεῖν, ὅτι ἕ πρὸς ἄλλης ἡμέρας ὁ αὐτὸ ἠπόρησας αἰ. ἀπολογισάμεθα δὲ ὁ μῶς, ὅτι ἕ ἕκ ἀκομῶν δοκεῖ ἕ τῆ ὁ ἐπαπόρημα. λέγρουσθ δὲ, οὐ δὲ βαβαοῦ μῶνοι οὔτως ἐχθρὸ ἀληθῆς, ἕ ἕ ὡς μόνον τὸν ἑαυτῶ λόγον κρατῆντες. ἀλλ' ἀφῆτως ὁ ἐπελθὸν ἡμῖν αἰακαλύπτοντες, καὶ γυμνάζοντες ὑμᾶς τ ἀληθετέραν ταύτης ζήτην ἐπίλυσιν. ἡ ἐπ' αὐ ἀδύρητε, ἀλογος ἡ αὐτῆ μῶνῆτα, καὶ μηδὲ ὄλωσ ἀξιούσθω γραφῆς.

Γενητὸς ἂν ὁ κόσμος ἔσῃ, καὶ γρονῶ μεθύμῶνος, ἀπὸ πινος πρῶτως κινήσεως ἠρξασθ. τί δὲ αὐ ἡ γρονικὴ πρῶτως ἀρχή; αἰδῶν γὰρ αὐτὸν λέγαν οὐ μεμαθήκαμεν ἡμεῖς, ἕ δὲ αἰ ἐκκλησίαι τῆ Θεοῦ. ἕ δὲ γὰρ ὅστιν αἰδῶν, οὐ τὰ μέρη φθορᾶς ἕ ἀλλοιώσειαν ἕσποκείται. ἀλλ' ἀπρῶτως, οὐ τὰ μέρη φθείρονται, τῆ το καὶ ὁ ἕλον φθορᾶς δεκτικῶν. εἰ δὲ τὰ μέρη πρὸ κῆσμου φθείρονται, δηλονότι καὶ ὁ ἕλον φθαρῆσεται. ἕκοῦν ἕκ αἰδῶς. εἰ δὲ ἕκ αἰδῶς, ἀρχῶν ἕρε τῆ εἶναι, καὶ ἀρχῶν γενέσεως, ὁ ὀράμῶνος κόσμος, ὡς ἀποδέδξαται. δῆποθεν εἰκῶς ἡ, πρῶτα ἐν τάξει καὶ δικαιοσύνῃ κτίσασθ. καὶ δημιουργήσασθ τοῦ Θεοῦ σοφίδου, ἀρξασθαι τῆς δημιουργίας, ἡ καὶ ἀρχῶν τὰ γρονῶ διδόναι. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς σιωείσθῃτε τοῖς κτίμασιν. ἡ ἕξ

A eam agens ætatem, viro in cubilis societatem coisset. *Occultabat autem se mensibus quinque, dicens: Quia sic fecit mihi Dominus.* Sexto igitur mense à conceptione Elifabeth, missus est Gabriel, uti scriptum est, ad Mariam: Non omninò finito sexto mense, sed intra eius totam latitudinem. Neque enim historia Evangelica impletum habet sextum mensem, quo tempore facta est Virginis salutatio, seu annuntiatio: neque Gabrielis ad eam verba, hoc indicant. Verùm, ita quidem historia: *In sexto mense missus est Angelus: Angelus autem ad Virginem: Et ecce cognata tua, & ipsa concepit Filium in senectute sua, & hic mensis sextus est illi, que vocatur sterilis.*

Hinc porrò maior nobis emerfit difficultas, obiiciatque calentior aliquis, dicens: Siquidem ait iste, accidisse salutationem, seu Annunciationem latente mense, quis ita distribuit ut hodie debeat celebrari? hoc est die 25. mensis, non die alià? Ad quem in promptu erat dicere; eandem illi de quouis alio die futuram quæstionem. Quia tamen videtur non in scita percontatio, respondeamus. Dicimus ergo, non sic reuerà habere affirmantes, neque ut nostrum duntaxat sermonem teneamus; sed v, quod animum subiit sine inuidià aperiamus, vosque ad veriore solutionem inquirendam exerceamus: quam si inueneritis, maneat hæc obscura, nec mereatur conscribi.

Cùm hic mundus creatus sit, ac tempore mensuretur, planè oportet incoepisse ab aliquo motu: omninòque temporale quoddam principium habuit. Non enim nos sempiternum dicere nouimus, nec Ecclesiæ Dei. Nihil quippe sempiternum est, cuius partes corruptioni ac mutationi subiacent: omninò autem, cuius corrumpuntur partes, totum quoque ipsum corruptioni obnoxium est. Quod si mundi partes corruptione intereunt, utique interitum est & totum. Non ergo mundus sempiternus est: Si autem non est sempiterna, oculis hæc subiecta moles, planè habuit principium esse, ac principium creationis, ut probatum fuit. Undenam par erat, ut Dei sapientia, quæ vniuersa ordine ac iustitià creauit condiditque, creationem inchoaret, seu etiam tempus initiaret: nam & ipse pari cum creati tempore ingressus est.

Obiectio de ipso præcisè die Dominicæ Annunciationis.

Vt mundus temporalis ac tempore creatus.

Conceptus Dominus, ac ingressus in mundum quando fuit mundus creatus.

quàm ab ipsâ statim æqualitate, quod ad discriminationem ac diuisionem temporis spectat, atque à summâ partium æquabilitate, quam veris initium à primâ creatione habuit, hactenusque habet: mediâ illâ frigoris & æstûs, ac quod parte utrâque excessu molestum est, fugiente: quæque postmodum plus luci tribuat dieique spatio, ac tenebras deprædetur ad lucis victoriam? Planè enim oportebat, vt præ tenebris, lux potior haberetur: siquidem tenebræ non subsistunt: lux autem, cum prius non esset, primâ Dei voce condita est, habuitque testimonium, Bonam esse. Hinc etiam primum Hebræi hunc mensem dicunt; olim puto, ac ex patribus, perque Moysem eius eisfancitâ religione. Hic enim, inquit, mensis, sit vobis primus in mensibus anni: quem etiam quodam alio loco Moyfes, mensum nouorum dicit, tanquam nouæ creationis principij, ac eorum, quæ initio facta sunt, memoriale. Sed & is à patribus accepit, vt mensem istum nosset principium temporis. Sanè in diluuij historiâ perspicuè expressum inuenimus, appellatum esse eum mensem secundum, qui consequitur Nisan. Sic enim apud eos primus mensis appellatur, qui apud Romanos dicitur Aprilis: apud autem Macedones Xanticus. Porro Nisan exponitur florens: Quippe Nisa apud Hebræos, flos appellatur. Fortè verò etiam Xanthicus, Anthicus Græcè dicitur, i. floridus, adiectione literæ X ita appellatus. Siue autem Anthicus, siue Xanthicus, ex aëris, quæ tunc est, efflorescentiâ ita nuncupatur.

Gen. I. v. 3.

Primus Hebræis mensis, Nisan.

Exod. 12. v. 2.

Exod. 13. v. 14.

Moyfes ipse à patribus acceptus.

Gen 7. v. 11.

Nisan, florens dicitur, vt & Xanticus.

3

Primus mensis naturâ ab Æquinoctio verno, & vigesimâ Martij.

Itaque primus mensis ab Æquinoctio verno incipit, primus naturâ existens, tanquam principium temporis, vnâ cum rerum productione creatus. Tunc verò est Æquinoctium, cum nihil præexistentis temporis remanet in solari cursu, die vigesimâ Martij siue Dystri mensis. Sic enim hactenus quoque occurrit, cum quadriennium Bisexti, quod vocant, in diem perfectum motum absoluit. In aliis enim tribus annis, propter quartam residuam, non iam vigesimâ, sed vigesimâ primâ, atque adeò quâdam inæqualitate Æquinoctium eiusmodi occurrit. Deinceps autem Verincipit, omnia statim in pulchram quandam ac genitalem speciem transmutans ac mouens. Siquidem verò hæc ita habent, mundi visibilis pri-

Primus mundi ortus, vigesimâ Martij

Α ἰσοτιτος δὲ ὅς, [καὶ] τὸ πρῶτον τὰ ἀσφακρινό-
μυθὰ τε καὶ ἀσφακρινόμυθὰ τῶν διχάου, καὶ τὸ ἰσοτιτος
εἰς ἀκρον ἰσοτιμίας, ἡ δὲ τῶν ἔαρος ἀρχὴ ἐκ
πρωτῆς ἔλαβε, καὶ μέχρι νῦν ἔχει, ἡμέρας·
ψύξει δὲ καὶ μεσσημεριῶν, καὶ ἀσφακρινόμυθου
δὲ ἐν ἑκατέρῳ λυπηρὸν, τῆ ἀμετερίᾳ. εἶτα δὲ
πλείον τὰ φῶτι καὶ τὰ ἡμερῶν ἀσφακρινόμυθου
ζομῆς, καὶ συλαγωγῆς δὲ σκότους πρὸς φῶτος
ὀπτηρατίου. ἔδδ γὰρ, ἔδδ δὲ φῶς, τῶ σκότους κρι-
θῆναι τιμώτερον. ἐπεὶ δὲ μὴ, οὐχ ὕφισταται. δὲ
δὲ, πρῶτη Θεοῦ φωνῆ, μὴ ὄν πρῶτον, γέρονε,
καὶ ἐμάρτυρήθη πρῶτον αὐτῶν ὅτι κελόν. ἐκείτην καὶ
πρῶτον μῦθον λέγεισι τῶν οἱ Ἑβραῖοι, ἀνάθεν
ἰσως, καὶ ἐκ πατέρων, καὶ ἀπὸ Μωϋσέως δὲ νόμο-
θετηθέντα αὐτοῖς: ὁ μῦθός γὰρ οὗτος, φησιν, ἔγω ὑμῖν
πρῶτος ἐν τοῖς μηνσὶ τῶν ἐνιαυτῶν, ὃν καὶ μῦθον ἰσοτιτος
νέον ἀλλή που ὀνομάζει ὁ Μωϋσῆς, νεαρῶς κλι-
σεως ἀρχῆς, δὲ τῶν ἀρχῆς ἡμερῶν, ὄντα μην-
μῶτων. ὁ δὲ, καὶ ἐκ πατέρων πρῶτον ἔλαβεν ἀρχὴν
εἰδέναι χρόνου τὸ μῦθον τῶν οἱ πρῶτον κελόν
τακτικῶς σαφῶς διείσκηθαι δεύτερον μῦθον τὸ
μῦθον τὸ Νιασθὸν λέγειν. οὕτω γὰρ πρῶτον αὐτοῖς ὁ
πρῶτος ὀνομάζεται μῦθον, ὁ πρῶτος μὴ Ρωμαῖοις
Απρίλιος. πρῶτος δὲ Μακεδόσι Ἑαδικός. ἐρμηνεύεται
δὲ Νιασθὸν, ὁ αὐτῶν. Νίασα γὰρ λέγεται
πρῶτον Ἑβραίοις δὲ ὁ αὐτός. πάρα δὲ καὶ ὁ Ἑα-
δικός, αὐδικός λέγεται, τῆ πρῶτη ἀρχῆς
πρῶτον ἀρχῆς Ἑαδικός. εἶτε δὲ ἀνδικός,
εἶτε Ἑαδικός, ἐκ τῶν οἱ πρῶτον ἀρχῆς Ἑαδικῶς
τῶν χηματίσει.
D Οὐκ οὐ πρῶτος μῦθον ὅτι ὁ ἀπὸ ἰσημε-
ρίας ἑαρινῆς ἀρχῆς φῶτος πρῶτος ἑαρινῶν,
ὡς ἀρχὴ χρόνου, τῆ τῶν ὄντων πρῶτον
ἀρχῆς πρῶτον ἀρχῆς, ἐστὶ δὲ ἰσημερία,
ὅτε ὁ αὐτῶν ἀρχῆς πρῶτον ἀρχῆς χρόνου
μῦθον ἐκ τῶν ἡλιακῶν δρόμων, τῆ εἰκάδε
[πέμωτη] τῶ Μαρτίου, ἢ τοῦ Δύστρου μη-
νός. οὕτω γὰρ καὶ μέχρι σήμερον συμφά-
νει, ὅτε ἡ τετραετία τῶν ἡμερῶν βισέξ-
του, εἰς τελείαν ἡμέραν ἀπέρχεται πῶν κιν-
σιν. ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις τρισὶν ἔτεσι, ἀπὸ δὲ
ἐνιαυτῶν τέταρτον, ὁ αὐτῶν τῆ εἰκάδι, ἢ
[ἀλλὰ τῆ εἰκάδι] πρῶτον, καὶ ἀπὸ τῶν
το ἀνομαλῶς κατὰ τὰ ἡ ἰσημερία. ἐξῆς ἀρ-
χεται δὲ ἑαρινῶν, μεταποιοῦν καὶ κινουῦν διήκει
ἀπὸ πρῶτον πρῶτον καλλος καὶ ἡμέσιν. εἰ τῶν
τα οὕτως ἔχει, ἀρχῆς τῶ ὀρατῶν κίσεως

Legon

Addo clita

τινὲς εἰκάδα τῆς Μαρτίου μηνὸς καταλαμ-
 βάνομεν εἶ), ὅ γ' ἡννώμενον, ἐν τῇ καλλίστῃ τῆς
 ὡραίων ἔδῃ γνέσθαι πύργου. καλλίστη δὲ τῆς ὡραίων
 ἐστὶν ἡ τῆς ἔαρος, ὡς αὐτὴ μάρτυρεῖ ἡ ἀδοσις.
 ὁράμεν γὰρ πάντα παρὰ πληθυσμὸν καὶ αὐξή-
 σιν τότε κινουμένα, ὅ παρὰ τὸν ἀδούμενα παρ-
 σαγμα, ὅ αὐξάνετε, πληθύνεσθε. Εἰ οὖν
 καλλίστη τῆς ὡραίων ἐστὶν ἡ ἔαρινή, ἀρχεται δὲ ἀπὸ
 ἰσημερίας, ἐν ἣ τῆς γεγενημένων ἔργων ἀπῆρξαστο ὁ
 Θεός, τῆ ἑκτη ἡμέρα δημιουργήσας τὸ ἀνθρώπου,
 τινὲς ἀνθρώπου ποιῶσιν τῆ εἰκάδι" [Ἐπέμωτη]
 τῆς Μαρτίου μηνὸς κατελήφαμεν. ἑκτη γὰρ
 ἐστὶν ἀπὸ τῆς εἰκάδος ἡ πέμωτη καὶ εἰ-
 κας.

Τούτων οὕτως ἐγένεον, ποίῳ ἔδῃ ἡμέραν
 ὤλοσεν ἑαυτῶν, παρὰ ὅ συμπλακίωσεν ἄρκου
 τὴν ἔξαρχῆς πεπλακῆτα τὸν ἀνθρώπου; Εἰ γὰρ εἰς
 τινὲς ἡμῶν σωτηρίαν ἐκάνε δούλοσεν ἄρκου, καὶ γυ-
 νῆσιν, καὶ πάθει τοῖς ἡμετέροις, ἵνα ἡμᾶς ἐλθ-
 θερώσῃ ὑπὸ τῆ ἀμῆρτίας κατεχομένης. ἐν τῇ
 αὐτῇ ἡμέρα ἔπαρεπεν ἀρξασθαι τὴν συμπῆξεως,
 ἐν ἣ καὶ ἡμεῖς τῆς γνέσεως. δεύτερος γὰρ Ἀδάμ
 ἐχρημάτισε, πάντα τὰ τῆ παρὰ τοῦ, πλὴν ἀμῆρ-
 τίας μόνης, καπαδεξάμενος. Εἰ δὲ πάντα, ἢ
 τῆ το πῆρεως, τὸν κατὰ τὴ γνήσεως, τὴ αὐτῆ
 παρὰ ἡμῶν σοφῆς οἰκονομίας ἀληθῶς ὄντα ἀλίον;
 τότε γὰρ ἔδῃ ἀναπλακίωσεν τὸν ἡμῆρτηκῆτα, ὅτε
 ἐπλάσθη.

Διὸ ἐν αὐτῇ ἡμέρα ἀπεσάλη ὁ Γαβριὴλ
 διαφελισμένος τῇ πῆρθεν τινὲς ἀφθονῶν γυ-
 νῆσιν, καὶ τινὲς ἐσομῆν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῆς
 σωτηρίαν παρὰ καταπύξεων αὐτῆ. ἄμα τε τῶν
 ἀσπασμῶν, ὁ λόγος ἄρξ ἔγχετο, ἀναπλάττων
 ὅ πλάσμα, ὅ ἔφθην ἡ ἀμῆρτία, τοῖς τῆ πο-
 νηροῦ ὄφειος λόγους σιωφελδοῦσα. ἔδῃ γὰρ, ἔδῃ
 τινὲς καταφθαρεσθῆν ἄρκα τῶν συριγμῶν τῆ
 ὄφειος, ὅ ἀσπασμῶν τῆ ἀπῆλου παρὰ ἀφθαρεσίαν
 ἐπὶ μελετήν. ὅ ὡσπερ εἰς γυναικὸς ἐνηρηθῆ ὁ γα-
 νατος, ἔτω εἰς γυναικὸς οἰκονομητιῶν ἔδῃ τῆ σω-
 τηρίαν. δι' ἐκεῖνυ ἡδονῶν καὶ ἀπεισθῆν, ἀπετάνομεν
 πύργους. [εἰς τῶν τινὲς ἐζωοποιήθημεν.] ὅτι ἐκφῆνα
 μόνον γὰρ ὄντες ὡν ἐκπεπλάκαμεν, ἀλλὰ πολλῶν
 μείζονα ἔσπελοσιώτερα, ἀνὸς μὴ ἀνθρώπων φαν-
 πασθῆναι ἀδυνατεῖ, ὄφθαλμὸς δὲ ἐκ ἐφικνῆται τῆ
 ἰδέας, ἀτονὲ δὲ καὶ ἀκῆ ὑποδέξασθαι. τῶν τινὲν
 ἀγῆμεν ἑορτῶν καὶ πῆρνησμεν, τὸ μὲν ἀγίας καὶ
 σεμνῆς τῶν τινὲν πῆρθενου διαφελισμέν, πῆρτος δὲ

A mum ortum vigesimâ die mensis Mar-
 tij intelligimus. Nam creata, omninò
 creati oportuit, pulcherrimâ anni tem-
 pestate: Atqui Ver pulcherrima est
 tempestatum anni, vt ipse abundè te-
 statur sensus. Videmus enim per id
 tempus, moueri omnia vt numero ac
 mole augeantur, primum illud manda-
 tum reuerita: *Crescite & multiplicami-
 ni.* Siquidem ergo pulcherrima anni
 tempestatum Verna est, incipitque illa
 ab Æquinotio, quando Deus incœ-
 pit res creare, cùm hominem die sextâ
 creauerit: planè intelligimus fuisse crea-
 tum hominum die vigesimâ quintâ
 mensis Martij. Quippe sexta est à vi-
 gesimâ, vigesima quinta.

Cùm hæc itaque sic habeant, quam
 sibi magis decuit definire diem, quâ se
 carni coniungeret, qui à principio for-
 marat? Siquidem enim lubens propter
 nostram salutem seruiuit carni, ac na-
 tiuitati, nostrisque illis affectionibus,
 tētos nos sub peccato liberaturus, planè
 par erat, vt ipsâ die compactio auspica-
 retur, quâ incepisset hominum creatio.
 Fuit siquidem secundus Adam, omni-
 bus susceptis, quæ prioris essent, modò
 tantum peccatum excipias. Quod si
 omnibus, quorum hoc vnum negligere-
 ret; nimirum generationis tempus,
 quod planè eius in genus hominum sa-
 pienti dispensatione haudquaquam in-
 dignum esset: Sanè enim tunc reforma-
 ri decebat peccati reum, quando forma-
 tus fuerat.

D Quocircà, ipsâ die *Missus est Gabriel,*
 faustè Virgini, incorruptam natiuita-
 tem annuncians, eique, futuram eius
 ope Gentibus salutem, prænuncians:
 dumque interim ille salutatur, *Verbum ca-
 ro factum est,* figmentum reformans,
 quod, vnâ cum maligni serpentis ser-
 monibus ingressum peccatum, corrup-
 tionis obnoxium fecerat: ac sicut per fœ-
 minam mors causata est, sic oportuit
 dispensari salutem per fœminam. Per
 E illam deceptam voluptate, omnes mor-
 tui sumus; + [per hanc viuificati fu-
 mus:] non ea tantum accipientes, à
 quibus excideramus, sed longè maio-
 ra ac protiosiora, quæ neque humanus
 intellectus possit concipere; nec oculus
 eorum valeat assequi speciem; sed &
 auditus ferre nequeat. Hæc, quam agi-
 mus, celebritas, ac festa dies; sacræ
 quidem ac venerandæ huius Virginis,
 Annunciatio est; mundi autem vniuer-

Gen. I. v. 28.

Creatus ho-
mo 25 Martij
eademq; Chri-
stus incarna-
tus.

I. Cor. 15. v. 45.

Luc. I. v. 26.

Ioan. I. v. 14.

Cor. 15. v. 22.

Isai. 64. v. 4.

Annunciatio
Dominica
mundi totius
natale.

ἡννώμενον.

ἀδοσις clausa.

si natalitius dies: quippe vniuersa, suo quæque ordini assera sunt; priorque deformitas decorem accepit. Quia nimirum, nostri causâ, similis nobis factus sit, qui nos fecit, veteratam ipsius ac corruptam imaginem renouans, eamque, eximiâ quadam pulchritudine instaurans; in hæc ferè verba ad nos clamans: Ex quo hodie ficti formatiq; diffuxistis, atque in mortem detracti estis; hodie vestri causâ, fictor ego fingor, vt meâ hac carne nunc fictâ, in vitam vos pristinam reducam, idcirco cum morte congregiendi, eamque perimens, vti planè dignum erat.

Vt autem Patrum quoque auctoritate nostra confirmemus, exque illis velut quendam eis ornatum addamus, quo gratiam habeant, audi quæ Grægorius à Theologiâ cognomen habens, de vernâ dicat tempestate. Nos enim ad nouam Dominicam excitans, sermone in eam inscripto, sic ait: *Sit tibi cælum nouum, & terra noua; nimirum vt alia, sic horum quoque rationem intelligenti. Vide qualia sunt, quæ oculis offeruntur. Princeps anni pars, principi dierum pompam peragit, ac quicquid pulcherrimum ac suauissimum habet, dono tribuit. Multisque vernæ tempestatis in vnum collectis laudibus, ostendit, præ eâ, quæ ipsam præcedit, occupasse, vt & exordium, & principium, ac quicquid dicat aliquis, remissio, inquam, ac temporis compatiatio, sit Enimuerò ne dicens præteream tempus, iamque ad occasum vergentem solem, faciam hîc dicendi finem, vt ne longiori de his sermone vobis molestus, tædioque efficiar. Eum itaque, qui nostri causâ carnem assumpsit, laudibus prosequamur; per ipsum, ac cum ipso, Patri, ac Spiritui sancto, gloriam ac honorem submittentes: quippe quem deceat, laus, magnificentia, decor, nunc & semper, & in sæcula sæculorum: Amen.*

Orat. 43 paulo ante finem.

A τῷ κόσμῳ ἡμέσιον· ὅτι πάντα εἰς τὰς ἡμέρας μεταποιήθη· καὶ κόσμον, ἢ ἄρην ἀκρομα ἐδέξατο. ὅτι δι' ἡμᾶς γέγονε καθ' ἡμᾶς ὁ πλάσιος ἡμᾶς, αἰακαρίζων τὴν παλαγωγίαν αὐτῶν, καὶ φθαρτίαν εἰκόνα, ἔνα μυσφῶν αὐτῶν εἰς κέλλους ἀφαισίαν, μονοουχὶ βοῶν πρὸς ἡμᾶς· ὅτι σήμερον πλασθέντες ἀφ' ἑρῆν, ἔπρως θανάτον κατεσῦρητε, σήμερον δὲ ὑμᾶς ὁ πλάσιος πλάσιος, ἵνα μου τῆ ἁρκί τῶν, τῆ νῦν πλαστομένη, πρὸς τὴν πρῶτην ἐπιμαζάγω ζωῆν· δι' αὐτὸ συμπλεκόμενος τὰς θανάτων, ἔθνα τῶν αὐτῶν, ὡσπερ εἰδ' ἀξίον.

B Ἰνα δὲ ἔκ τῶν πατέρων βεβαμώσωμεν τὰ ἡμέτερα, ἔσπερ τινὰ κόσμον ἐπιτηνῶμεν, δι' οὗ ὁ ἐπιτηνῶν ἐξοισιν, ἀκουε οἶα λέγει πρὸς τὴν ἑαρινῆς ἑσπῆς ὁ Γρηγόριος, ὁ τὴν θεολογίαν πρῶτην γείδω δὲ ἀμῶμος. κινῶν γὰρ ἡμᾶς πρὸς τὴν νέου κυριακῆν ἐν τῇ ἐπιτηνῶν πρὸς αὐτῶν φησι λόγῳ· ἔτω σοι ὁ οὐρανὸς κινῶν, ἔκ τῆ γῆ κινῶν· τὰ τε ἄλλα, καὶ τὸν τούτων λόγον καταλαμῶμεν. ἴδε οἶα τὰ ὀρώμενα. ἡ βασιλῆα τῆν ἁρῶν τῆ βασιλῆα τῆν ἡμέρων πομπῆσι, ἔδωκε πρὸς τὸν ὅτι κέλλισιν ἔτερπνῶτατον. καὶ πολλὰ σιωπῆς ἐγκάμα τὴν ἑαρος ἁρῆς, ἐδέξεν ὅτι ἔπρῶσιμον, ἔπρῶσι, ἔσπερ εἰποι πρὸς ἀφαισίαν, ἔπρῶσι πρῶσι, πρὸς τὸν πρὸς αὐτῶν τῶν πρῶσι πρῶσι. ἀλλὰ γὰρ ἑρῶν πρῶσι πρῶσι τὸν κινῶν, καὶ τὴν ἡλίον λοιπὸν πρὸς δυσμας γερῶσι, ἐπρῶσι πρὸς κινῶν πρῶσι τὸν λόγον, ἵνα μὴ πολλὰ πρὸς τούτων λέγων, σκυλῶ ὑμᾶς, καὶ πρῶσι ὑμῶν γερῶσι. ὑμῶσι πρῶσι οὗ τὸν δι' ἡμᾶς ἁρκῶσι, δι' αὐτῶν, καὶ σὺ αὐτῶν, τὰ πατεῖ, καὶ τὰ ἀρκῶσι πρῶσι, δέξαι καὶ πρῶσι αἰαπέμποντες, ὅτι αὐτῶν πρῶσι ἁρκῶσι, καὶ μεγαλοσι, καὶ μεγαλοπρῶσι, νῦν ἔκ αἰῶν, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμῶσι.

ισ. ὡς μὴ ἐρῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

A. EIVSDEM,

Εἰς τὸν Διαγγελισμὸν τῆς πανυιῆς τοῦ Θεοτόκου ἡμεῶν
τῆς Θεοτόκου.

In laudatissima Domina nostra Dei Genitricis Annunciationem.

Λ Ο Γ Ο Σ Β'.

SERMO II.

Ι πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ μέγας βού-
λεται Γαβριὴλ ἡμῶν; ἀρὰ πρὸς
ἡμᾶς αὖθις ἀφίκετο; ποίοις ἄπο-
κρίφοις ὑπηρετεῖ μυστηρίοις Θεοῦ;
οὐκ ἐπὶ μικροῖς. φοβεροῖς ὄντως ὁ ἄγγελος
ἀκρονοεῖται τοῖς πρῶτοις. μεγάλα ἔστιν
ἀπὸρ πιτεύεται. ἀλλὰ ὁσὲν δὲ λησῶτα, τὰ δὲ
αὐτῷ διελύθημα. μόνος θαρρῆται τοῖς ἄρρη-
τοις τῆς Θεοῦ σοφίας ἑπισταυροῖς, καὶ τὸ βά-
θος τῆς ἀνεξιχνιάτων αὐτῷ κριμάτων φωτίζεται.
ἀφίκετό ποτε πρὸς ἡμᾶς, ἵνα τὸν ἄδύρα τῆς
ἐπιθυμιῶν σωματικῆς Δομῆς, καὶ βασιλέων δι-
δάξῃ ἀφ' ὁδοῦ, καὶ κόσμου τέλος, καὶ δηλώσῃ
αἰάσασιν, καὶ κρίσιν πρῶτον καὶ τὴν τάξιν
ἐκείνην ἀποδομῶν, καὶ τῆς μελλόντων φανε-
ρώσῃ τὴν ἀποκάλυψιν. ἦλθε πάλιν, τὴν πρῶ-
τόν τῆς Θεοῦ Βασιλεῦς γέννησιν τῶν πατρῶν
Διαγγελισμῶν, καὶ τὴν δὲ αὐτῷ πρὸς Θεὸν
τῆς ἀδελφῶν σωματικῆς ὑποφάνων. καὶ γὰρ
εἰ καὶ νῦν πιτευθεὶς πρῶτον τοῖς γεγραμ-
μένοις, οἱ τοῖς γεγραμμένοις πιτεύειν ἄξιοι, κα-
ταμῶσατε, ὅτι φεῖρα τεκνογονοῦσι γράφοι πα-
δοποιοῦσιν. ἔμβρυα σκιρτῶσιν. ἱεράς δὲ ἀπισίας
σιωπῆς κατακρίνεται.

Ἄλλος ἄλλο τι τῆς ἀγίων ἀγγέλων πιτεύε-
ται. μόνος δὲ ὁσὲν, τὸ πρῶτον θαρρῆται κε-
φάλαιον. Θεὸν ἀπόρως ἐν πρῶτην κυο-
φορῶν μῆτρα. πνεῦμα ἅγιον τῶν τόκων
σπερματικῶν. τὸν ἐπὶ πρῶτον πατέρα καὶ
Θεὸν, τῆς πρῶτης λέξιν κελύοντα. χαῖρε
κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σὲ. ὦ φιλο-
πίμου καὶ θεϊκῆς φωνῆς. ὦ φιλανθρωπίας
ὑπερβολῆς καὶ ἀγαθότητος. ὦ λειτουργίας ὄν-
τως ἀγγελικῆς. ὦ μακαρίας πρῶτου τοιού-
των καταξιώσεως ῥημάτων. μᾶλλον δὲ, τοιού-
τοις ἀκρονοεῖσθαι πρῶτοις. ἀσωδύτως
ἐκκυφορήσας. ἀνυμφῶτα ἀπέτεκες. μόνη μή-
τηρ ὁμοῦ καὶ πρῶτος ἐγγῶν. οὐ γὰρ διέκοψε
τὴν πρῶτην ὁ τόκος, ὁσὲν διέλυσε τὴν ἀφο-
εἶδον ἢ σύλληψιν. ἀσπλον δὲ τῆς πρῶτης χει-
μῆλιον ἐκ μὲν τόκων ἐφύλαξας. ἐγαλακτοφῶσας

V I D nobis iterum inter-
râ magnus vult Gabriel?
Ergo ad nos rursus venit?
Qualibus Dei mysteriis
seruit? Non minoribus,
sed verè tremendis ministrat mandatis.

B Magna sunt quæ ei creduntur. Nemo Gabrielis præ-
alius per ipsum declarata facilè percipi-
re possit. Ei soli committuntur arcanæ stantia.
Dei sapientiæ thesauri, ac profundum
imperscrutabilium eius iudiciorum do-
cetur. Ad nos quandoque venit, vt vi- Dan. 9. v. 23.
rum desideriorum sapientiâ erudiret,
doceretque Regum successiones, ac
mundi finem; vt item resurrectionem
significaret, ac iudicium cuique ordine
reddendum prænunderet, futuraque
reuelaret. Venit iterum, vt mirabilem di- Luc. 1. v. 8.
uini Baptistæ natiuitatem patri annūcia-
ret, ac eam ad Deum hominum con-
iunctionem, quæ per eum futura esset,
indicaret. Rogo enim, qui iis quæ scrip-
ta sunt fidem habere digni estis, confi-
derate, num ab iis quæ scripta sunt,
fide dignus aduenerit: quod nimirum
steriles, suscipiant liberos; senes, pro-
creent filios; immaturi in utero fetus
exiliant; Sacerdos ob incrudelitatem
loquelam amittat.

D Alij alijq; sanctorum Angelorum aliud
quid negotij creditur; huic vni, quod
est vniuersorum caput, committitur;
nimirum Deum in Virginis vuluâ sine
femine concipi; Spiritum sanctum edē-
dæ proli cooperari; eum, Rom. 9. v. 5.
qui est super omnia Pater ac Deus, in hæc verba iube-
re Virginem saluari. *Aue gratiâ plena,*
Dominus tecum. O magnificentiam ac diui-
nam vocem! O excellentem clemen-
tiam ac bonitatem! O Angelicum verè
E ministerium! O beatam Virginem, quæ
talia verba audire meruit! seu magis,
quæ rebus eiusmodi ministrare digna
fuit! Concepisti absque viri vllâ coitio-
ne; innumpta peperisti: sola Mater simul
ac Virgo effecta fuisti. Neque enim par-
tus virginitatem prohibuit, neque con-
ceptio integritatem sustulit. Inuiola-
tum seruasti virginitatis thesaurum
etiam post partum. Lacte infantis instar

Pfal. 135. v. 25. cum pauisti, qui dat escam omni carni.

Tit. 2. v. 13. Pfal. 105.

Gen 3. v. 16.

Matth. 28. v. 9

Luc. 2. v. 52.

Hebr. 1. v. 3.

Isai. 7. v. 14.

Isai. 5. v. 1.

Dei antiquum consilium, nostrum omnium salus.

Sub tuam mammam tanquam paruulum cum collegisti, qui fontis instar lac puerperis scaturit, quo illæ paruulos alant. Etenim facta es mater, non puri hominis, aut alicuius Prophetæ, aut Deum in se hospitem habentes, sed vera Mater magni Dei, ac Saluatoris nostri Iesu Christi. Quis loquetur potentias Domini? Quæ auris capere poterit? Quis sermo dignus inuenietur eorum, quæ intelliguntur, interpretes? Ad vsque te audierunt mulieres: In tristitibus parietibus filios; inque omnes, ceu hæreditaria quædam successio diuinum currebat mandatum, indissolubile manens atque immotum. A te deinceps audiet fœmineus sexus, Auete fœminæ, quæ gaudij principium susceperitis, solam illam inter virgines gratiosam; pulchram, immaculatam, sanctam, Dei Genitricem Mariam.

Magnus quidem Gabriel fausta eiusmodi Virgini nunciat, dumque miscet sermones, vnigenitus Dei Filius virginalem subiit vterum; cepitque venter, quem omnino cælum non capit. Nostri causâ, factus est vtero gestatus infans, qui nobis superior erat: paulatim crescens, ac corporaliter ad perfectum prouehens, qui ipse omnibus numeris perfectum esset Dei Verbum, ac omnia verbo virtutis sua portans: annorum initium accipiens, qui conditor esset temporum, ac existeret ante sæcula. Hominum opifex, factus est homo, Matrem sibi ex nobis comparans, ipse vnicus per naturam Dei Filius, carnem ex eâ nobis consubstantiali assumens.

Quia verò sermo haud satis coassurgit miraculis, nec mortalis lingua, magnifica Dei opera pro dignitate enunciat; ad esdum Prophetarum vocalissime Isaiâ; ad esdum, inquam; doce nos Dei magnalia: lauda per Spiritum facta: iube audiri quæ sunt nuncianda: eum glorifica qui quos vult illuminat: fide maioribus, prædictione adstrue fidem. Ecce, inquit, Virgo habebit in utero, & pariet Filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel. Dic sodes iterum Propheta, super istis laudis canticum. Domine Deus meus glorificabo te; laudabo nomen tuum, quoniam fecisti admirabiles res, consilium antiquum verum: Fiat Domine. Quodnam verò antiquam erat consilium Dei & Patris: Vtique omnium nostrum salus. Qui enim dedisset vt essemus, qui

ὡς νήπιον τὸν δίδοντα ἐσθίω πάση ἄρτι. ὡσπὶ πὺ σὺν θηλίῳ ἤγαγες ὡς βρέφος, τὸν πηγάζοντα γάλα τῆς πικλῆσαις παρὲς ἀφ' ἐσθίω τῆς πικλοῦντων βρεφῶν. καὶ γὰρ μήτηρ ἐστὶν ἡ ἀδελφῆς σου ψιλῆ, ἢ παρῆτου πινὸς, ἢ Θεὸν ἐνοικον ἔχοντος. ἀλλὰ μήτηρ ἀληθῆς τῆς μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. τίς λαλήσῃ τὰς δυνατεῖας τῆς κυρίου; ποῖον οὐκ χωρήσῃ διωθήσεται; ποῖος δὲ λόγος διρηθήσεται ἄξιός τῆς νοουμένων ἐρμηνεύει; μέγερ σου ἦκουον γυναικες. ἐν λύπαις τέξεσθε τέκνα. ἐστὶ πασῶν, ὡσπὶρ τις κλήρου " διδαχῆς, ὁ θεῖον ἔστρεχε παρῆταγμα, ἀλυτον καὶ ἀμετάθετον ἔσθαι. ἀπὸ σὲ λοιπὸν ὁ θῆλυ γένος ἀκούσῃ. χαίρετε γυναικες, ἀρχὴν τῆς χαίρειν λαβοῦσαι, τὸ μόνον ἐν πῆρθενοῖς κεραιτωμένων τὴν χαλῶν. τὴ ἀσπλον. τὴ ἀγίαν. τὴ θεομήτορα Μαρῖαν.

Ὁ μὲν οὖν μέγας ἀγγελος τοιαῦτα τῇ πῆρθενῶ διαγγέλιζεται, ἐ ὁμοῦ τοῖς λόγοις, ὁ τῆ Θεοῦ μενογῆς υἱός, τὸ πῆρθενικῶ ὡσπὶδου νηδῶν. καὶ ἐχάρησε γαστήρ, ὃν ἔσθαι οὐκ ἐχάρησεν ὄλωσ. ἐμβρυον δι ἡμᾶς γένσεν, ὁ ὡσπὶ ἡμᾶς. καὶ μέγερ ἀύξων, καὶ σωματικῶς τελειούμενος, ὁ πῆρτελειος τῆ Θεοῦ λόγος, ἐ πῆρτα φέρων τῶ ρῆματι τὸ δυνάμεως αὐτῆ. γρόνων ἀρχὴν λαμβάων, ὁ γρόνων ποιητής, ἐ ὑπῆρτων παρὲ τῆς αἰώνων. ἀδελφῆτος ἐχάρητο, ὁ τῆς ἀδελφῆτων δημιουργός. μητέρα κησῶν δὲ ἡμῶν, ὁ μόνος τῆ Θεοῦ καὶ φύσιν υἱός, ἄρκα δὲ αὐτῆς λαβῶν τὴν ἡμῶν ὁμοῦσιον.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λόγος ἔσθαι ἀναβαίμῃ τοῖς θαύμασι, ὡσπὶ θνητῆ γλώτῃ καὶ ἀξίῳ τὰς μεγαλουργίας τῆ Θεῶ δὲ ἀγγέλι. δειρο τῆς παρῆτης διπτονώτατε ἐ μεγαλοφώνῶτατε Ἡσά. δειρο, διδάξων ἡμᾶς τὰ μεγάλα τῆ Θεοῦ ἔσθαι ἔσθαι πνῆματος τὰ γένημα. παρῆσπῶσιν ἵνα ἀκούσῃ τὰ μὲν ὡσπὶ δόξολόγησον τὸ φωτίζοντα οὐκ βλάται πιστοποιῆσαι τῆ παρῆσπῶσῃ τὰ ἀπίσῃ. ἰδῶν, φησὶν, ἢ πῆρθενος ἐν γαστρὶ ἔξῃ, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσῃσι τὸ ὄνομα αὐτῆ. Ἐμμερῆ ἀλέγε πῆρτων παρῆτων, τὸ ὅτι τούτοις δόξολογίας τὸ ἔσθαι κύριος ὁ Θεός μου, δόξασῶ σε, ὑμνήσῶ τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐποίησας θαύματα παρῆματα, βουλήν δὲ ἀληθινῶν. γῆρτο κύριε. τίς δὲ ἔσθαι ἔσθαι βουλή τῆ Θεοῦ καὶ παρῆς; ὁ σωθῆσαι πῆρτες ἡμᾶς. ὁ γὰρ ὁ δὲ δόξ, πῶς οὐκ ἀμῆλλον

μαλλον οδ' ει) δεδωκε, ο ιδιον αινακαλουμνος Α
 πλασμα οπι ο αρχαιον ενδιατημα, ε τ τ εν-
 πολης φυλακω, δι αυ απελδωτητος εν ημιν η τ
 ζωης επαγγελια, αυ απολεσαμην εις κωτος, τ εν-
 πολω μη φυλαξαντες. αλλ ω τεια και μακαρια
 πρηνει, η προς ερανον εκτεταμην κλιμαξ· η
 πωλη τω πατραδεισου· η προς αφθαρσιαν εισο-
 δος η τω ανθρωπων προς θεον ενωσις τε ε σωα-
 φεια, συ ημιν επισφραγισον τ λογον· εν χειρω
 Ιησου τω κωειω ημω. δι ε, κω αυ ε, τω πατει η
 δεξα, και ο κωτος, σω τω πωραγω ε ζωοποιω
 πωματι, νω, ε αει και, εις ποις αιωνας τω ανω-
 νων, Αμην.

non potius daturus erat, vt bene esse-
 mus, figmentum suum ad antiquum do-
 micilium reuocans, ac mandati obser-
 uationem, per quam vitæ in nobis im-
 mortalis promissio est, quam & meritò
 amiseramus, non seruantes eiusmodi
 mandatum. Sed, o diuina ac beata Vir-
 go, extensa ad cælum scala; paradisi
 porta; ingressus ad incorruptionem;
 hominum ad Deum vnio ac confertio,
 tu nobis sermonis esto signaculum: in
 Christo Iesu Domino nostro, per quem
 ac quocum, gloria ac potestas, Patri,
 cum sancto ac viuifico Spiritu, nunc &
 semper, & in sæcula sæculorum: A-
 men.

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

EIVSDEM,

Του εν αγιοις πατρος ημων Αναστασιου αρχιεπισκου
 Ανποχειας, λογος εις τ μεταμρφωσιν τω Κυριου
 ημων Ιησου Χριστου.

Sancti Patris nostri Anastasij Archiepiscopi
 Antiocheni, Sermo in Transfiguratione-
 nem Domini nostri Iesu Christi.

Φιλανθρωπος Ιησους επιφανεϊς τω
 κωσω διδασκαλος αγαθος, επει ε
 θεος, ειπε ποις μαθηται αυτω· ει-
 πς θελει οπισω μου ελθειν, απρηνη-
 σατω εαυτον, κω κρατω τ σωρον αυτω, ε ακυ-
 λουθειτω μοι. ος γω αν θελει τ ψυχω αυτω σωσαι,
 απολεσει αυτω· ος δε αν απολεσει τ ψυχω αυ-
 τω ενεκεν εμου, θρησει αυτω. τι γαρ ωφελησει
 ανθρωπος, εαν τ κωσμον ολον κερδησει, τ δε ψυ-
 χω αυτω ζημιωθι· η τι δωσει ανθρωπος ανταλ-
 λαγμα τ ψυχης αυτω. μελλει γω ο υος τω ανθρω-
 που ερχεσθαι εν τη δοξη τω Πατρος αυτω με τω
 αγιω ανελων αυτω· τοτε αποδωσει εκαστω κω τω
 εργα αυτω.

BENIGNVS ac clemens Ie-
 sus, bonum se mundo præ-
 ceptorem exhibens, quip-
 pe qui Deus pariter esset,
 ait discipulis suis: *Si quis* Matth. 16. 7.
vult venire post me, abneget semetipsum,
& tollat crucem suam, & sequatur me.
*Si quis enim voluerit animam suam sal-
 uam facere, perdet eam. Si quis autem
 perdiderit animam suam propter me, inue-
 niat eam. Quid enim proderit homini, si
 vniuersum mundum lucretur, anime ve-
 rò sua detrimentum patiatur? Aut quam
 dabit homo commutationem pro animâ
 suâ? Filius enim hominis venturus est in
 gloriâ Patris sui, cum Angelis suis:
 tunc reddet unicuique secundum opera
 eius.*

Ει τις γω θελει οπισω μου ελθειν, απρηνησα-
 σω εαυτον· του τεστι, πω αυ ανθρωπον φρονη-
 μα· και ου μονον, αλλα κω ομοιως εμοι, κρατω τ
 σωρον αυτω, και ακυλουθειτω μοι. τωτο δε τον
 Παυλον εν τ λογων αυτω πεποιχτα καιτεληφα-
 μην. ου μονον γω εσαυρωθι τω κωσω, και τον
 κωσμον εαυτω εσαυρωσεν· αλλα και τω ζωω
 αυτω μετεποικισε, μηκει τω αν αυτω, και ιδως
 κινωμνος η ενεργων· αλλ αυτω ο ζην χει-
 ρων ειχεν εν αυτω ενεργωωτα. πρηνει γαρ
 εαυτον ολοκληρωως, και ο ιδιον θελημα νεκρω-
 σας, τω τωω θεληματι ολον εαυτον ω ερω-
 σεν· ωτε μαλλον, ινα πολμησας ονομαθετησω,

*Si quis vult venire post me, abneget
 semetipsum: hoc est; omnem humanum
 sensum: nec id tantum, sed & eadem
 mecum ratione, tollat crucem suam, &
 sequatur me. Hoc planè intelligimus fe-
 cisse Paulum ex eius scriptis. Nedum
 enim crucifixus est mundo, sibi que ipse
 mundum crucifixit: sed & vitam ipsam
 in aliam mutauit, vt qui iam ipse non
 viueret, aut velut à se moueretur vel
 operaretur; sed ipsum viuere, Christum
 haberet in ipso operantem. Quippe se
 ex toto dimiserat, suamque ipse volun-
 tatem mortificans, totum se voluntati
 diuinæ subtrauerat: atque aded, vt
 mihi aliquid imponendis nominibus*

Matth. 16. 7.

Gal. 6. v. 14

Paulus, magis dicendus Christus, quam uiuens icu anim.

Vt anima perditā, bene quaerenda

Vita duplex ac mors duplex. Rom. 6 v. 2.

Nihil in materiā, æqualis animæ pretij.

audacius assumam, magis Paulus, Christus dicendus erat, quam uiuens. Eius namque vita, Christus erat. Sic post ipsum ire, ac eum sequi oportet, eos, qui eius esse volunt. Cum enim sit duplex voluntas in plerisque contraria, diuina scilicet & humana, nec omnino fieri possit, ut absque illis, aut eorum alterā, quisquam uiuat: planè fit, ut qui uni affixus est, ab alterā resiliat; & è contrā. Qui igitur uult venire post Dominum, humanum omnem sensum odisse debet; prioremque, quam vixit, commutans vitam, sequatur; sic se ipse quodammodo relinquens, suasque omnes animæ vires, transmutans. Qui enim verè uult inuenire errantem circa sæculi inania, eiusque insomniis similes visiones, animam suam, primum eam perdat, quod spectat ad priorem vitam; tumque ipsam præclarā quadam ratione inuenturus est. **Q**uandiu autem affectu habet ad mundi materiam, nequit fieri, ut suam, in quā versatur, dignoscat perditionem. Planè ergo neque necessariò quæret perditam animam, neque inueniet. **Q**uemadmodum enim duplex est vita, ac duplex mors; tum quæ Deo consentaneè habet, tum quæ mundo: quod Paulus apertè dixit; *peccato uiuere, & iustitiæ*; sic duplex est vitæ perditio; altera quidem vituperio digna; altera verò laudabilis. **A**c sicut peccato uiuens, mortuus est iustitiæ; ita rursus qui iustitiæ uiuit, mortuus est peccato. **A**d eundem modum, qui carnis voluntates sequens, post carnem vadit, hoc perdidit quod est sequi Dominum. **Q**ui autem carnem ac vitam odit; id est perditionem; ac virtute dicit: **P**ost Deum meum vadam; is, perditionem commutauit, pro vituperabili, adeptus laudabilem. **N**am perire mundo, est inueniri Deo; vicissimque mundo inueniri, perire est Deo. **Q**uam verò illud stultum consilium, ut quis vniuersum mundum inueniat aut lucretur, habeatque ut propriam possessionem; animæ autem suæ detrimentum patiatur, eamque perdat: **Q**uamnam enim est animæ digna commutatio, aut quam dabit quis redemptionem pro eā? **N**ihil in rebus constantibus materiā, æqualis illi pretij est. **S**ola ipsa pro se dari potest; nihilque prorsus aliud: *Filius enim hominis*, accipiens à Patre iudiciariam potestatem, *uenturus est, ut reddat unicuique, iuxta opera sua*:

A Χειρὸς ἂν λέγεσθαι τὸν Γαῦλον μάλλον, ἢ ζῶον· ἢ γὰρ ζῶν αὐτῷ, Χειρὸς αὐτοῦ. οὕτως ὁπίσω αὐτῷ πορεύεσθαι καὶ ἀκολουθεῖν αὐτῷ δεῖ, τοῖς γέλοις ὑπαρῆχιν αὐτῷ. δύο γὰρ ἀπικειμένων ὡς τὰ πολλά θελημάτων ὄντων, τῷ τε θεοῦ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ ἀπὸ τούτων, ἢ ἐνὸς αὐτῷ μὴ ἐνδεχομένου ζῆν· δηλονότι ὁ τῷ ἐνὶ πνευματικῶν, πατέρου ἀπεστάτησε· καὶ ἔμπαν· ὁ θελὼν οὖν ὀπίσω τῷ Κυρίου πορεύεσθαι, πρὸ ἀνθρώπου θελήμα μισήσει· **B** καὶ τίω περτέραν, ἐν ἣ διήγε ζῶν ἀμείψας, οὕτως ἀκολουθεῖτω, ἔστω πινὰ καταλιπὼν ἑαυτὸν, καὶ πάσας τὰς ψυχικὰς μετεμοιχίας διδάμει. ὁ γὰρ ἀληθῶς θελὼν βίβειν τίω ψυχῷ αὐτῷ πλῆρωμένῳ πρὸς τὰ τῷ βίου μάταια, καὶ τὰς ὀνειρώδεις αὐτῷ φαντασίας, πρῶτον ἀπολέσει αὐτῷ ὅτι ἡς ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ ζωῆς· καὶ βίβει αὐτῷ τίω καλλιῶ βίβειν. ἐφ' ὅσον εἶ ἔχῃ πρὸς τίω ὑλίω τῷ κόσμῳ παραπάθηται, οὐ δικάται ἀφῆρῶναι τίω ἐν ἣ ὅστιν ἀπώλειται. οὐ ζητήσει δηλονότι τίω ἀπολυμένῳ ψυχῷ ἀναγκάτως, ὅτι βίβει. δύο γὰρ ὡσπερ εἶσιν ζωῆς, καὶ δύο θάνατοι· κατὰ τε Θεόν, καὶ κατὰ κόσμον· ὡς τῷ σαφῶς ἔφη Γαῦλος, ὅτι ἀμάρτια καὶ δικαιοσύνη ζῆν· οὕτως εἶσιν δύο ψυχῆς ἀπώλειαι· μία μὲν, ψυχική· πατέρα δὲ, ἐπαυνομένη. καὶ ὡσπερ ὁ ζῶν τῇ ἀμάρτια, τῇ δικαιοσύνῃ νεκρῶται· καὶ ἔμπαν, ὁ ζῶν τῇ δικαιοσύνῃ, τῇ ἀμάρτια νεκρὸς ὅστιν· οὕτως ὁ ἀκολουθῶν τοῖς τῷ ἑαυτοῦ θελήμασιν, ὁπίσω Κυρίου πορεύεσθαι, καὶ ἐν ἀπώλειαι ὅτι ὁπίσω Κυρίου πορεύεσθαι. ὁ δὲ τίω ἑαυτοῦ μισήσας, ζῶν, ἢ τίω ἀπώλειται, ἔτι δικάται λέγων· ὁπίσω ἔστω Θεοῦ μου πορεύεσθαι· ἢ μὲν τῷ ἀπώλειται, ἀπὸ τῷ ψυχικῆς, ἐπαυνοτὸν κτησάμενος. ὅτι γὰρ ἀπολέσθαι κόσμῳ, Θεῷ ὅστιν βίβειν καὶ ὅτι βίβειν κόσμῳ, ἀπολέσθαι Θεῷ ὅστιν. καὶ ὅτι ὅστιν ἀφῆρῶν βουλή, ὅτι βίβειν ὅτι τὸν κόσμον, ἢ κερδῆσαι πινὰ, καὶ ἔχῃ αὐτὸν ἰδῆν κτήμα· ἢ δὲ ψυχῷ αὐτῷ ζημιωθῆσαι καὶ ἀπολέσθαι; ἢ γὰρ ὅτι ψυχῆς ἀπώλειαι, ἢ ἢ δώσει τίς ὑπὸ αὐτῆς λύσῃ. ὅτι ὅτι αὐτῆς τῷ ὑλίω ἰσότημον. μόνη δικάται ἑαυτῇ ἀπιδόσθαι· καὶ ὅτι οὐδαμῶς ἔτερον. μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς λαμβάνων τῷ ὄμοιῳ τῷ κρίσεως πρὸς τῷ πατρὶ ἔρχεσθαι, ἐκείτω καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀποδοσθαι.

ὅτε μηδὲν τῶν παρ' ἡμᾶς ἀφελῆσαι ἡμᾶς δύναιται· γυμνοὶ δὲ πάντες καὶ ἔρημοι τῶν ἄλλοτείων· ἄλλοτεία δὲ τὰ παρ' ἡμᾶς πάντα· πρὶς ἀμύδια τὰ τῆς χρίσεως βήματα· καὶ βίβλοι ἀνοίγονται παρ' ἡμᾶς, δηλοῦσαι ἅλα τῶν τῆς σωματικῆς τετυπωμένων, πῆνι μᾶλλον ἐκαστος ἠκροῦθησε· ἄρτι, ἢ πνεύματι· Χριστῶ, ἢ κόσμῳ· ποίαν ἠρήσατο ψυχῆς ἀπόλειαν, πῶς ἀπὸ Θεοῦ, ἢ πῶς ἀπὸ κόσμου· καὶ ταύτης τῆς Φοβεραῆς καὶ ἀκριβεστάτης γινόμενης ζητήσεως, ὃ πῶς ἐξοσιῶν λαβῶν πῶς κρίσιν ποιεῖν, ὅτι ἦν ἀνδραπόδου ὅστιν· ἀπόδιδωσιν ἐκαστὸν ἀξίαν ἀγαθῶν· ἔρχεται γὰρ ἐν τῇ δόξῃ τῆς πατρὸς αὐτοῦ μὲν τῶν ἀγίων ἀγγέλων, τῶν λειτουργικῶν αὐτοῦ πνευμάτων· οὐδέτι μὴ ἔχων εἶδος, ἢ κάλλος· ὡς νῦν ἐπεφαίη τῶν κόσμῳ· ἀλλ' ὡραῖος κάλλει· ὡς τὸ τοῦ υἱοῦ τῶν ἀνδραπόδων· ὃ ἴδον σῶμα μεταποιήσας εἰς ἀφθαρσίαν· καὶ ὃ μετὰ ἀσάσεως μεταποιήσας ἐπὶ τῷ πνευματικῶν καὶ ἐπουρανίῳ, ἡσποδεικνύει· ὃ καὶ ἡμεῖς ἐξ ἁρῶν αὐτῆς ἡμῶν αὐτῶν μεταποιήσεως καὶ μεταμορφώσεως τῶν σωμάτων ἔχομεν· Καὶ ἵνα ὃ ἀφάνες τῆς ἐλπίδος ταύτης ἔχωμεν ἐν βεβαίῳ, βούλεται καὶ νῦν ἡσποδείξαι τοῖς ἐγκρίτοις τῶν μαθητῶν, ὅτι τότε γινόμενον ἀλλοίωσιν· ἐν ἀτόμῳ, φησὶν ὁ Παῦλος, καὶ ἐν ῥιπῇ ἰσχυροῦ· ἀλλ' ἡσποδείξαι λέγει ἡμῖν· εἰσὶ πῆνες τῶν ὡδὲ ἐσώτων, οἱ πῆνες οὐ μὴ γὰρ σονται θανάτου, ἕως αἰῶνι τῶν υἱῶν τῆς ἀνδραπόδου ἐρχόμενοι ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ· πῶς δὲ τῶν το γένηται, εἰσὶ σῶμα ἐκ τῶν ἐξ ἡμῶν.

Καὶ ἐγένετο μετ' ἡμέρας ἕξ, ὡς ἀλαμβαίνει ὁ Ἰησοῦς τὸ Πέτρον, καὶ τὸ Ἰακώβον, καὶ τὸ Ἰωάννην τὸ ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀνάγει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κεκλιμένον, καὶ μετὰ μωρφοῦσιν ὁ Ἰησοῦς ἔμαρθε ἀπὸ αὐτῶν, ἔλαμψε δὲ παρ' ὅσων αὐτοῦ ὡς ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ, ἐγένοντο λευκὰ ὡς χιών· καὶ ἰδοὺ ὡφθησαν αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας συλλαλοῦντες αὐτῶν· τοῦτων, οὐ φιλῶς ἀκούσαν· ὅσοι μὲν τῶν ῥημάτων νομιστῶν εἶναι τῶν ἰσραηλῶν, αὐτῶν μόνον δηλοῦσαι τὸ δηλοῦμενον ἅλα τῶν λέξεων· ἀλλὰ πῶς μυσταγωγίῳ διηρημένον, καὶ τῶν μελλόντων ἡμῖν ἡσποδείξαι μὲν τὸν δεβίον τῶν ἀγαθῶν τῶν ἀπολαύσιν μᾶλλον ὅ τῶν ἀγίοις, καὶ οὐχ ἡμῖν ὅθεν μὲν ἕξ ἡμέρας τῶν ἡσποδείξεως τῶν ἐπαγγελίαν πληροῦσιν, τῶν παρ' ἡμῶν μαθητῶν εἰρημένον· ἢ δὲ ἡσποδείξαι ὡς, ὅτι πῆνες εἰσὶ τῶν ὡδὲ ἐσώτων, οἱ

A quando nulla nos, eorum quæ nos circumstant iuuare poterunt: sed nudi omnes, ac alienis destituti: Porrò aliena sunt, quæ circa nos sunt omnia: adstabimus ante Iudicij tribunal; ac aperientur libri, quibus coarguamur, ac quibus per ea quæ sunt conscientia imprefa, palam fiat, quem quisque potius sequi maluerit; carnem, an spiritum: Christum, an mundum: quam animæ perditionem delegerit, eam quæ à Deo, an quæ à mundo existit? Tumque, dum terribilis illa exactissimaque perquisitio fiet, is, qui potestatem accepit iudicium

B *facere, eò quod Filius hominis sit: dignam cuique distributionem reddet. Est enim venturus in gloria Patris sui cum sanctis Angelis, administratoriis illis Spiritibus: non iam non habens speciem aut decorem; uti modò, ac priori aduentu apparuit mundo: sed, Formosus pulchritudine præ filiis hominum; suum ipse corpus in incorruptionem transmutans; ac cum resurrectione transmutatum illud in spiritale ac cœleste, ostendens: quod & ipsi, futuræ nostræ transmutationis ac transfigurationis corporum, habemus pignus. Atque ut eius spei obscuram promissionem, certam habeamus, nunc quoque præcipuis inter discipulos, futuram id temporis mutationem, ostendere in animum inducit. In momento,*

C *inquit Paulus, in istu oculi. Idcirco ait: Amen dico vobis, sunt quidam de hæc stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo. Qui autem hoc gestum sit, intelligemus ex sequentibus.*

D *Et factum est post dies sex: assumit Iesus Petrum, & Iacobum, & Ioannem fratrem eius, & ducit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol: vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt eis Moyses & Elias loquentes cum eo. Non sunt hæc, quæ leuius audiri debeant, nec putandū nihil ultra quàm quod verba præferunt habere historiam, id tantum significantem, quod per voces designatur: sed magis arcaniorem quandam doctrinam, ac nobis, post huius vitæ curriculum repositorum bonorū fruitionem; quinimodò, repositorum Sanctis, non nobis. Quocircà, post diem sextum à promissione, promissionem implet quam ad discipulos dixerat. Erat autem illa eiusmodi: Sunt quidam de hæc stantibus, qui*

Hebr. 3. v. 12.
2. Cor. 5. v. 10.
Dan. 7. y. 10.
Ioan. 5. v. 17.
Hebr. 1. v. 14.
Isai. 53. v. 2.
Psal. 44. v. 3.

1. Cor. 15. v. 52.
Matth. 16. v. 28.

Matth. 17. v. 1.

cognouerint, haud mihi scita videtur percontatio, ac digna examine. Siquid enim ad tantam celsitudinem prouexerant, vt grandi adeò spectaculo digni haberentur, quod ipse se eis, vnà cum Prophetis tran figuratum reuelans, regnum cœlorum appellasset, quomodo condiscipulos ignorare poterant? Planè & ipsi Apostoli, Prophetæ erāt: Prophetæ autem vnà cum Prophetis versantes, vnam ac eandem obtinent scientiam: ac maximè præsentē Iesu, principemque animi partem illuminante, ac ad diuinam suam formam, mentem formante.

V. IV.

Respondens autem Petrus Iesu, dixit. Domine, bonum est nos hîc esse. Si vis, faciamus hîc tria tabernacula; tibi unum, Moyse unum, & Eliæ unum. Senferat Petrus, quid inter spiritalia ac sensilia interesset discriminis, ac potiora deterioribus eligendo præponit. Cæterum ne adhuc quidem perfectè sciebat ea quæ videbantur: Nam alioqui in spiritalibus nullam tabernaculorum rationem habuisset. Fortè verò ita loquitur, anxius adhuc pro Præceptore, ob mortem quam prædixisset, de quâ etiam qui apparuerant loquebantur cum Iesu. Consonâ enim voce, exitum illum Hierosolymis futurum dicebant. Idcirco fortè rogabat Præceptorem vt mallet illic manere, nec vllò se modo, Pharisæis ac Scribis necare volentibus, daret. Forstian enim arbitrabatur fore, vt nullus ad eum infidiator ad montem accederet: ac alioqui, non poterat fieri, vt & in Ierusalem, & in alio loco esset. Præstat ergo nos cum Moyse & Eliâ hîc esse, quàm ad profanos ac homicidas ire sacerdotes. Ac siquidem sermone annueris: *Faciamus*, inquit, *hîc tria tabernacula, tibi unum, Moyse unum, & Eliæ unum.* Quod autem parcens Præceptor, mundi se saluti impedimento esse nesciret, aduertit Lucas dicens: *Nesciens quid diceret.* Marcus verò ait: *Non enim sciebat quid diceret, nec quid cogitaret.* Consistant in loco sublimiori, qui ascenderunt vnà cum Iesu.

Luc. 9. v. 34.
Mar. 9. v. 5.

V. V.

Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos: Et ecce vox de nube: Hic est Filius meus charissimus, in quo mihi benè complacui: ipsum audite. Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde. Et accessit Iesus, & tetigit eos: dixitque eis: Surgite, & nolite timere. Leuantes autem oculos suos, neminem viderunt nisi solum Iesum.

V. VI.

Surgite, & nolite timere. Leuantes autem oculos suos, neminem viderunt nisi solum Iesum.

V. VII.

οὐ μοι δοκεῖ κρυφόν ἐσθ' ὄψασθαι καὶ ζητήσεως ἀξιόν ἐστι. καὶ γὰρ πρὸς ποσὸν τοῦ ὕψους χρηρῆσαι, ὡς θεὸς ἀξιοῦται τοιαύτης, καὶ βασιλείου οὐρανοῦ ἀνομάσει, ὁ ἀποκαλύψας αὐτοῖς ἐαυτὸν τοῖς πρὸς φήταις συμμεταμορφούμενον, πῶς τοῖς συμμύσαις εἶχον ἀγνοῆσαι. πάντως πρὸς φήταις δὲ ἦσαν καὶ οἱ ἀπόστολοι. καὶ πρὸς φήταις πρὸς φήταις συγγόμενοι, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσι γνώσιν. καὶ μάρισα πρὸντος Ἰησοῦ, ἐφωτίζοντος ὁ ἡγεμονικόν, καὶ μερφοῦτος τὸν νῦν πρὸς ἐαυτὸν θεῖον μερφοῦ.

B

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος πρὸς Ἰησοῦ, εἶπε. κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε σκηνὰς τρεῖς. σοὶ μίαν, καὶ Μωϋσεὶ μίαν, καὶ Ἠλίας μίαν. ἤδατο Πέτρος τὸ ἀσφορῆσαι τῷ νοητῷ, ὅσα ἔχον πρὸς τὰ ἀόρατα. καὶ αἰρῆσαι μάλλον τὰ κρείττονα τῷ χερόντων. πλὴν ὁσὲν πτωτελεία γερῶναι τῷ ὀφθέντων αὐτῷ ἢ γνώσιν. ἐπεὶ ὅτι καὶ ἀγωνία ἐπὶ πρὸς τῆς διδασκαλίας, δι' ὃν πρὸς φήταις θάνατον, πρὸς οὐδὲ οἱ ὀφθέντες σιωπῶντες ἀλάστω πρὸς Ἰησοῦ. συμφώνως γὰρ ἐν Ἱερουσαλήμ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν ἐλεγον πρὸς ἔξοδον. εἶπε τῆς τοῦ τῶν ἡρώτων τὸν διδασκαλὸν ἐκείνους μάλλον, καὶ μηδαμῶς ἐαυτὸν δουλοῦν τοῖς φωνῶσι κατ' αὐτῶν Φαρισαίοις καὶ γραμματέουσιν, ὡς τοῦ ἴσως ἐν τῷ ὄρει μηδένα τῷ ὀπτεῶν ἐπὶ αὐτὸν πρὸς ἡμέας. καὶ ἄλλως ὅτι ἐν Ἱερουσαλήμ ἡμεῖς, καὶ ἐν δὴ τὸν τόπον, τῷ ὅτι ἐν δεχομένων καὶ. καλὸν οὖν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε σὺ Μωϋσεὶ καὶ Ἠλίᾳ εἶναι, ἢ πρὸς τοῖς ἀνιέροις καὶ θεοκτόνοις ἀπελθεῖν ἱερεῖς. καὶ εἰ πρὸς ὁ λεγόμενος ἐπινοῶν, ποιήσωμεν ὧδε φησὶ τρεῖς σκηνὰς. σοὶ μίαν, καὶ Μωϋσεὶ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν. ὅτι δὲ φειδόμενος ἤθελε τῆς διδασκαλίας ἡγήσει, τῆς σωτηρίας τῆς χύσμου γινόμενος κώλυμα, Λουκᾶς ἐπινοῶν λέγων. μὴ εἰδῶς ὁ λέγει. Μάρκος δὲ φησιν. οὐ γὰρ ἤδη τί εἶπεν, ὁσὲν πρὸς νοεῖται. ἐν τῷ τόπον ὑψηλότερον ἔτασθαι οἱ σιναβαβαίτες πρὸς Ἰησοῦ.

E

Ἐπὶ αὐτῷ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπέσπασεν αὐτοῖς. καὶ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα. εἶπε ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἡδουκῆσα. αὐτὸν ἀκούετε. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταί, ἔπεσον ὅτι ὁ πρὸς φήταις αὐτῷ, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ πρὸς φήταις ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἤψατο αὐτῶν, λέγων. ἐγείρατε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάρηται δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὁσὲν εἶδον εἶ μὴ μόνον Ἰησοῦ.

ἐπὶ τῷ Πέτρῳ λαλοῦντος τὰ τὴν παρασημασίαν τὴν
 πρὸς τὸν διδάσκαλον ῥήματα, φωτεινὴ τις ἀνώ-
 θεν νεφέλη, ἐπεσκίασε· καὶ φωνὴ πῦρ ἐκ τῆς
 νεφέλης εἰρητομήσθη τὸν Πέτρον· ἵσως δὲ τοὺς συμ-
 μαθητάς τὰ αὐτὰ λέγοντας ἵσως αὐτῶν, ἐλέγον-
 τας ἐν ταῖς ὄρεσι μένειν· ὥστε μηδὲν ἐναντίον φρονεῖν
 τῶν ἀγαπητῶν υἱῶν· ἀλλ' ἀκούειν αὐτῶν, καὶ ἕπεισθαι
 τῶν θελήματι αὐτῶν. σωτήριον γὰρ ὅτι πάντων
 ἀδελφῶν. τί δὲ χρὴ νοεῖν τὴν νεφέλῃ τῶν
 ἐκ τῶν ὁμοίων εἰρητομήσθαι ἐν τῇ γραφῇ ζητητέον.
 Δ' ὁμοίω γὰρ καὶ τὸν Μωϋσέω εἰσελθόντα εἰς
 τὴν νεφέλῃ, ὅτε δ' ὄρεσι ἐκάλυψεν ἐν τῇ ἐρήμῳ
 Χωρήβ· ὅς καὶ ἐμῶς τὴν εἰσελθόντα εἰς τὸν γό-
 φον, οὗ ἡμεῖς ὁ Θεός. εἶτα δὲ καὶ ὅτε τὴν οὐρανὴν
 τῷ Μωϋσεῖ ἀφ' ὁμοίως ἐκάλυψεν ἢ νεφέλη
 πάλαι, καὶ κεῖθεν ἠκούετο λαλῶν τῶν Μωϋσεῖ ὁ
 Θεός. φύλος δὲ πάλιν νεφέλης παρεπορεύετο
 τῷ λαῷ, ὁροσίων μὲν ἡμέρας· ἐκ πυροῦ μὲν
 δὲ νυκτός. ἀλλὰ καὶ Ησαΐας παρελέξατο τὸν κύριον
 ἠξεῖν ἐπὶ νεφέλης κύβητος εἰς Αἴγυπτον. ἐπὶ δὲ ἐ-
 πὶ Σαλομῶντος ἀκούοντες, ὅτε τὸν ναὸν ὠκεοδ-
 μισε ἐκατέρωθεν· ὅτι τὸν οἶκον ἐπλήρωσεν ἢ νε-
 φέλη, καὶ οὐκ ἠδυνάμην εἰσελθεῖν καὶ ἱεροουργεῖν
 οἱ ἱερεῖς, διὰ τὸν πρὸς τὴν νεφέλης. τῶντα καὶ
 πλείω τούτων διωμάτων διὰ πάσης τῆς γραφῆς
 συναγαγεῖν, εἰς τὴν ἀνάστασιν καὶ σαφηνίαν τῆς
 παρεκκελευστικῆς νοήματος, καὶ τῆς γνώσεως, τίς ἡ
 νεφέλη, ἀποκρίσας τοὺς ὀφθέντας σὺ τοῖς θεαταῖς
 ὅτι σκοτίασα, ὅθεν ἠκούσθη καὶ ἡ φωνὴ λέγουσα·
 οὗτος ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠρέδωκα·
 αὐτὸν ἀκούετε.

Τὰς μὲν γὰρ εἰρητομήσθαι νεφέλης, συγγενεῖς
 εἶναι νομιστέον ἀλλήλων· μάλλον δὲ, μίαν τὰς πά-
 σας λέξαν ἐκ ὁμοίω· οὐ γὰρ, ὡς δὲ ἀναθυ-
 μιάσιν, ἢ ὕδατος ὀξείωσιν, ἢ πύκνωσιν ἀέ-
 ρος οἰκτερόν αὐτῶν εἶναι· οὐδ' ὅλως τί τῆς σωμα-
 τικῆς οὐσίας ἀέριον· ἀλλὰ ἡμῖν ἐφικτὴν, καὶ
 εἰς ἡμᾶς φθάνουσαν τῆς θείας φύσεως γνώσιν,
 ἡ μεγαλοπρέπειαν, ὡς ὀνομάζει Δαβὶδ, εἰ-
 πεῖν οἰκειότερον. ὅτι γὰρ ἀνεφικτός ὅτι τοῖς
 ἐν γῆσιν, καὶ φθορᾷ τῆς θείας οὐσίας ἢ κα-
 τάληψιν, ἀφ' ἧν ἐνδεχομένων εἶπεν, ὁ-
 πταίεται ἡμῖν, καὶ ἐν τοῖς μετ' αὐτὸν πλησίον
 οὐσιν αὐτῶν· κατὰ δὲ καὶ εἰς τὴν παρεκκελευστικὴν ἡμῖν
 ἐλέγησε· καὶ ἡ ἀκούοντος ἀδελφῶν λέγοντος·
 ἐγὼ κύριος ὁ Θεός υἱῶν· οὐ τὸν ἀδελφῶ-
 νων, Θεὸν εἶναι πιστεύοντες, οὗ τὸν Ησαΐαν.

A Cùm adhuc Petrus pro eâ affectione loqueretur quâ ad Præceptorem habe-
 bat, lucida quædam nubes desuper obumbravit; voxque de nube prodiit Petrum corrigens: Fortè verò etiam condiscipulos, qui & ipsi forsitan idem atque ille vellent, ac in monte manendū dicerent· vt ne scilicet contrarium aliquid dilecto Filio saperent; sed audirent eum, ac eius sequerentur voluntatem, quâ vniuersorum constaret salus.
 B Quid autem nubis huius simbolo intelligi debeat, ex similibus in Scripturâ dictis inquirendum sit. Nam & Moy- sen in nubem ingressum inuenimus, quando illa montem opperuit in deserto Horeb: testanturque diuina oracula, ingressum in caliginem vbi Deus erat. Tum etiam, cùm olim nubes variè obtexit tabernaculum testimonij, indeque Deus audiebatur loquens cum Moyse. Rursus verò columna nubis præibat populo, interdium quidem ro- rans; noctu autem ardens. Sed & Isaias, venturum prædixit Dominum in Ægyptum super nubē leuem. Ad hæc quoq; audimus in Salomone, cùm templum ædificasset ac dedicasset, implessè nubē domū Domini, vt non possent Sacerdotes ingredi, ac sacrificare à facie nubis. Hæc, ac iis plura possumus colligere ex vniuersâ Scripturâ, quòd sēsus propositus explicetur ac illustretur, & vt intelligamus, quanam sit ista nubes, obumbrans
 C omnes qui apparuerunt, ipsosque aded spectatores, ex quâ etiam vox illa audita sit: *Hic est Filius meus charissimus, in quo mihi benè complacui: ipsum audite.*

D Præfatas nubes sibi ipsis cognatas existimare oportet: imò, vnam omnes incunctan-er dicere. Nec verò terræ exhalationem aliquam, aut aquæ eua- porationem, vel condensationem aëris debemus reputare; aut omninò aëreum quid corporeæ substantiæ: sed nobis
 E possibilem, ac facultati nostræ coaptatam naturę diuinæ notitiam, quam congruâ magis voce, *magnificentiam*, Da- uidicâ phrasi dixerimus. Quia enim ortui ac interitui obnoxiiis, diuinæ naturæ comprehensio impossibilis existit, per modos possibilem, in iis nobis rebus apparet, quæ post ipsum, ipsi propinquè habent: quâ nimirum ratione, per Prophetas quoque nobis locutus est: audiē- tesque dicentem hominem: *Ego Dominus Deus vester*: haudquaquam homi- nem Deum esse credimus, putâ Isaiam:

Quid nubes obumbrans? Exod. 24. v. 18.

Num. 16. v. 43. &c.

Exod. 13. v. 21.

Isai. 19. v. 1.

2. Paral. 5. v. 13.

Psal. 144. v. 5. &c.

Isai. 48. v. 17. &c.

sed cum qui loquitur in ipso, Deus. **Q**uanquam ergo vox nubis erat, unde & audiebatur; principaliter tamen Dei vox erat, testimonium perhibentis Filio, ac tonantis per vicinam sibi rationalem naturam. Sunt enim etiam inferiores nubes, quæ vocem dent, sintque Verbi Interpretes, iuxta illud: *Vocem dederunt nubes.* Item mandatum nubibus ne pluant super vineam spinas ferentem, corporalem Israëlitis domum ac familiam. Hos autem, Prophetas dico, qui verbum pluant, ac potatione indigentes, irrigent. Porro nubes hæc, vniuersas præcellit, ac obumbrat omnes, velut dicamus; vniuersorum agere prouidentiam. *Hic, ergo, inquit, est Filius meus charissimus, in quo mihi benè complacui; ipsum audite.* Non ait, *Filium dilectum, sed magis, charissimum.* Qui enim diligitur, non statim ipse charissimus est: qui autem est charissimus, etiam dilectus est. Charissimum enim, omninò tale naturâ est: dilectum autem, non omninò est naturâ, sed beneplacito. Filius ergo vnus existens, vtrumque est, cum charissimus; tum, vt ita loquar, beneplacitus: quòd nimirum alienum aliquid à substantiâ suâ assumpserit; sitque, quod non eiusdem esset substantiæ, assumptum ad vnus constitutionem personæ. Ostendit itaque suo nobis Pater hoc testimonio, diuersas esse substantias; non vt separet vnita: Quî enim separentur quæ vnuit Deus? sed rerum naturâ diuersarum vnionem doceat, ac vnum ex eis compositum Filium, Christum Dominum; Filium vnum charissimum, cui complacuit omnem seruire creaturam, ac ipsum audire.

Audientes itaque Apostoli magnificam hanc vocem, *cecidērunt in faciem;* subiecti, scilicet voci de excelso emissa: *Et timuerunt valde.* Fortasse propter præcedentem inobedientiam, vbi iam contrarium se Patris beneplacito sapere didicissent, Filij mortem auersantes, cuius merito, iuxta Patris antiquum consilium, vniuerso humano generi salus paranda esset. Territis porro illis, ac humi prostratis, *accedens Iesus, tetigit eos, dicens: Surgite, & nolite timere.* Nullius enim partium erat metum illum dissipare, atque timorem, præterquam solum Filij, qui semper omnes ad ipsum accedentes confidere iubet. *Morem autem gerentes, leuauerunt*

Αλλά τὸν ἐν αὐτῷ λαλοῦντα, Θεόν. Ὁμοῦν, εἰ καὶ τῆς νεφέλης ἢ φωνῆ, ὅταν καὶ ἠκούετο. ἀλλ' οὖν δηλονότι τῆ πατρὸς προσηγουμένως ἢ φωνῆ, τῆ μάρτυρησάσης αὐτῷ πλὴν ὑπόστατος. εἰς ἡ φύσεως λογικῆς ἐγγιζούσης αὐτῷ βεβηγησάμενος. εἰς ἡ μὲν γὰρ καὶ νεφέλαι ὑποδέεσθαι, φωνῶν διδοῦσαι καὶ ὑποφικτεῦσαι τὰ λόγια. καὶ ὁ, φωνῶν ἔδωκεν αἱ νεφέλαι. καὶ ἐντελευτῶν τῆ μὴ βρέξαι ὑετὸν εἰς τὸν ἀκατηφόρον ἀμπελώνα, τὸν σωματικὸν οἶκον τῆ Ἰσραήλ. προφήτας δὲ τούτοις ἐπιφηνί, τὸν λόγον ὑόντας, καὶ ἀρδόντας τοῖς ποτισμοῖς δεομένων. ἡ δὲ νεφέλη αὕτη, πάσας ὑφαίρει, καὶ σκιάζει πάντας. ἵνα εἰπωμένη, παρόντων ποιεῖται πάντων. Ἐπὶ οὖν, φησὶν, ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα, ἀλλ' ἀκούετε. οὐ λέγει, τὸν υἱὸν ἠγαπημένον. ἀλλὰ μᾶλλον, ἀγαπητόν. ὁ μὲν γὰρ ἀγαπάμενος, οὐ πάντως ἀγαπητός. ὁ δὲ ἀγαπητός, καὶ ἀγαπάμενος ὅστις. ὁ γὰρ ἀγαπητόν, φύσιν τοιοῦτον ἔχει πάντως. ὁ δὲ ἀγαπάμενος, οὐ πάντως φύσιν. διδοκίαι δὲ. ὁ πίνω υἱός εἰς ὧν, ἐστὶν ἀμφοτέρω. καὶ ἀγαπητός. καὶ ἵνα οὕτως εἴπω, διδοκίαιτος. ἐπειδὴ προσέλαβέ τι ἕτερουσίον ἐαυτοῦ, καὶ προσελήφθη ὁ μὴ ὁμοούσιον εἰς μᾶς ὑποστάσεως ἀδελφῆν. ὑπέδωξεν οὖν ἡμῖν ὁ πατήρ ἐν τῇ μαρτυρίᾳ πλὴν ἕτερότητα, οὐ διετήσας τὰ ὑώμην. πῶς γὰρ ἀφ' ὑώσων ὁ Θεός χωριθήσεται. ἀλλὰ διδάξας τῆν ἕτεροφυσίαν πλὴν ἕνωσιν, ἔ τὸν ἐν τούτων συγκείμενον ἕνα υἱὸν χειρὸν κρείον, ἕνα υἱὸν ἀγαπητόν, ᾧ λατρεύειν πᾶσιν πλὴν κλισί, καὶ ἀλλ' ἀκούειν διδοκίαι.

Ταύτης οὖν τῆ μεγαλοφρεποῦ φωνῆς ἀκούσαντες οἱ ἀπόστολοι, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον, ὑποταγνότες τῇ ἀγῶθεν ἐνεργείᾳ φωνῆ. ἔ φοβήθησαν σφόδρα. ἴσως δὲ τῆ φάσασαν ἀπέησαν, μαρτόντες ὅτι τοιῶντιον τῆ τῆ πατρὸς ἐφῆρῶν διδοκίαι, τῆ θάνατον τῆ ὑοῦ ἀποπροπαζόμενοι, δι' οὐ πᾶσιν ἀιθεροῖς ἡ σωτηρία προσηταμθῆτο, καὶ τῆ ἀρχαίαν βουλίαν τῆ πατρὸς. ἐμφοβῶν δὲ ἡμομένων αὐτῶν καὶ χαμῆ κειμένων, ἐγίσας ὁ Ἰησοῦς, ἠψατο αὐτῶν, λέγων. ἐγείρατε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. ὁ δὲ υἱός γὰρ ἡ πλὴν δελίαν ἐκείνῳ διεσοκεδάσση καὶ τὸν φόβον, εἰ μὴ μόνον τῆ ὑοῦ, ὁ, θαρρῆν αἰεὶ κελδομένου τοῖς αὐτῶν πλησιαζοσιν.

Ὡς πεισθέντες, ἐπήρην τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀμμου

2
Nubes, Angeli, ac Prophetæ, seu prædicatores. Psal. 76. v. 18. Isai 5. v. 6.

Filius ἀγαπητός, non nudè ἠγαπητός: quidque referat inter illa.

scitote, quoniam ego sum sum Deus. Fieri enim non potest, nisi quis fedulò vacet, ac assiduus sit in oratione, ac Scripturis sacris vt aut postulata à Deo impetret, aut Deum verè cognoscat.

Si enim in pereuntibus artium studiis, plures quis annos sæpiùs versatus, vix tandem communem quandam condiscit artem: quantò magis eum, qui Dei cognitionem acquirere, eique placere studet, vacare oportet Deo, ac vsque ad vitæ finem, animam suam feruenter ac accensè, velut alis quibusdam ad eum sublimes habere: Nonne vides, vt illi, qui sæculares ac temporaneos magistratùs adeunt, oblatà rei aliquà gerendæ occasione, à propriis cogitationibus velut ab igni incitentur ac impellantur, contendatque quilibet illorum, ac dicat: *Quantam nactus sum opportunitatem! Quàm latè dominor! Quàm multis præcipio, ac dicto audientes habeo! Quàm lætis successibus omnia statim mihi eueniunt! Ditescam; extruam; plantabo; rapiam; ampliabo; anteuertam, antequam opportuni temporis mutatio accidat. Non expectabo; non negligam: Nescio enim quid ferat postera dies. Ab his & id genus aliis cogitationibus plerique mortalium, quasi à dæmonibus agitati ac instincti, impel-*

luntur & in huius vitæ tentationibus ac sollicitudinibus suffocantur, nec maturi quicquam fructus edunt. Nulla ratio ac cura de animâ; nulla de morte; de supplicio; de iudicio: sed ferè nos ipsos ignoramus ac decipimus. Atque vtinam hoc vno malum conclusum esset: Foret enim leuius malum: quin & nos mutuò, odio prosequimur; & conuitiis impetimus, inuicemque insidiamur, ac inuidemus; & calumniamur, & scomatibus diuexamus, ac incessimus: nullusque nostrum ad peccata sua animum aduertit; nullus de suo onere sollicitus est; sed proximorum nostrorum peccata curiosè lustramus. Ad collum vsque cæno oblitus sumus, nec quicquam cæ de re curamus. Ad senectam vsque de alienis solliciti, ne in senio quidem mala propria expendimus. Minuta fratrum nostrorum errata intuemur; ac trabem, quæ est in oculo nostro, non videmus. Criminum nostrorum pondere degruati deprimimur, ac curiosè aliorum defectibus delictisque indagandis occupamur. Sub inimici pedibus conculcamur; ac ne sic quidem erubescimus.

Phil. 4.5. v. 11.

Ser. 10 vacandum Deo.

Quàm sæculares in mundana accenssi.

Matth. 13. v. 7.

Quantus spiritaliù neglectus, ac quem prauu hominù mores.

Α καὶ γινώτε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεός. ἐκτός μὲν γὰρ τῆς πολλῆς τῆς ποροσεδρείας τῆς ἐν τῇ παροσυχῆς, καὶ ἐν τῇ θείας τῆς γραφῶν ἀναγνώσειν, οὐκ ἔστιν, οὐτε τὰ αἰτήματα λαβόν, ἕτε τὸ Θεὸν ἀληθῶς ἐπιγινώσκαι.

Β Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ἀπολυμνήσεσιν τῆς τεχνῶν σχολαῖς, πολλάκις τις χρόνοις ἰκανοὺς πεποινηκώς, μόλις ποτὲ ἐκ μέρους τιῶν τυχοῦσιν ἠδυνήθη μαθεῖν τέχνην, πόσῳ μᾶλλον ὁ γε τιῶν Θεοῦ γινώσκων, καὶ τῇ παρὰ αὐτὸν ἀπαρέσειν καπορθῶσαι βελόμοδος, ὁφείλει σχολάζειν Θεῷ, καὶ θερμῶς, καὶ ἐμπύρως μέχρι τέλους ζωῆς τιῶν αὐτοῦ ψυχῶν ἔχειν παρὰ αὐτὸν ἐπιπερωμένην. ἔχ ὅσους τοὺς βιωτικὰς καὶ παροσχέτους λαμβάνοντας σχολάζει, πῶς ἐπειδὴν καθεὶν ἄνους δράζονται, ὡς ὑπὸ πυρὸς ὠπυμένοι ὑπὸ τῶν ἰδίων λογισμῶν ἐλακύνονται καὶ σωθῶνται, ἐσπλάγγει ἕκαστος αὐτῶν, καὶ λέγει· ἐφ' ὅσον ἄσπον καθερὸν· ἐφ' ὅσον κρατῶ· ἐφ' ὅσον ἔχω τὸ ἔπιπάθειν, καὶ εἰσακούεσθαι· ἐφ' ὅσον τὰ παρὰ τὸν βίον παρὰ γαματὰ μοι διηκῶς ὑποκαθεύει.

Γ πλουτήσω· κτισῶ· φυτεύσω· ἀρπάσω· πλατύνω· παρολαβῶ παρὶν ἢ καθερὸν γήνηται παρὰ λαλή· μὴ ἀναμείνω· μὴ ἀμελήσω· οὐ γὰρ οἶδα τί τέξεσται ἢ ἐπιποῦσα. ὑπὸ τούτων ἔστιν τοιούτων λογισμῶν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὑπὸ δαυμένων ἐλακύνονται καὶ σωθῶνται, κατεπεῖγονται ἐν πειρασμοῖς ἔμεινμας βιωτικῆς συμπηγῶν, καὶ οὐ τελεσφοροῦντες. ἔσθεῖς αὐτοῖς λόγος παρὶ ψυχῆς· παρὶ θανάτου· παρὶ κολάσεως· παρὶ κρίσεως· ἀλλὰ χροδόν, ἑαυτοὺς ἀνοοῦν, καὶ ἀπατῶν. καὶ εἴθε, μόνον τῆτο· ἔλατῶν γὰρ ἀνὸ ἡμῶν ὁ καθερὸν· ἀλλὰ ἔσθ' ἀλλήλους μισοῦν, καὶ λοιδοροῦν, καὶ ἐπιβουλόου, καὶ φθονοῦν, καὶ ἀβασάλλου, καὶ σκώποου· καὶ ἑσθεῖς ἐξ ἡμῶν παροσέχει ταῖς αὐτῶν ἀμαρτίαις· ἑσθεῖς μεμνῶ τὸ αὐτῶν φορτίον, ἀλλὰ τὰ τῶν πλησίων ἡμῶν ἀμάρτήματα σκοποῦν ἀκριβῶς. ἕως τραχίλου γέμου βροβόρου, καὶ ἑσθέν παρὶ τούτου ἄσμεμνῶν, ἕως γήρεος τὰ τῶν ἑτέρων μεμνῶν, ἔσθ' ἐν αὐτῶν τὰ γήρα τὰ αὐτῶν κακαῖ ἐρεωῶν. καὶ τὰ μὲν μικρὰ ἐλατῶματα τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν βλέπομεν, καὶ τιῶν δοκῶν τιῶν ἐν τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, οὐ κατανοοῦμεν. ὑπὸ τῆς φορτίου τῶν ἀμάρτημάτων ἡμῶν κατακαμπτόμεθα, ἔσθ' ἡμῶν ἄλλων ἐλατῶματα παροεργάζομεθα. ὑπὸ τοῖς πόδασι τῆς ἑσθ' ἡμῶν καταπατοῦμεθα, ἔσθ' οὕτως ἀχρῶν-

Ε

donec res facta compleatur ; sed per alios interrogant , quidnam agatur in Collectâ , ac num tempus communio- nis adsit : tumque præproperè , canum instar insiliunt , ac raptò mystico pane , exeunt . Alij postquam in Dei templum venerunt , ne vnâ quidem horâ quies- cunt , mutuò confertis sermonibus nu- gantes , ac ineptis fabulationibus ma- gis quàm precibus intenti . Alij relictâ re sacrâ ac Missâ , carnis se voluptatibus dedunt . Alij nihil curæ ac operæ impen- dunt , vt per pœnitentiam , conscien- tiam suam à peccatorum sordibus expurgent : sed plura peccatorum onera sibi comportantes , mulierum puchri- tudinem ac formas contemplantur , ir- rationali suâ cupiditate , Dei ecclesiam facientes lupanar . Alij de rebus ac pos- sessionibus suis pascifcentes , emporium ac nundinarum locum , terribilissimam illam horam faciunt . Alij detrahendo inuicem , seu etiam ipsis sacerdotibus offerentibus sacrificium , in Collectâ oc- cupantur .

Similia Chry- sost. in Flori- legio. Quod non sit contem- tendâ Ecclesiâ

Extra hunc censum , haudquaquam mulieres aliquæ collocandæ sunt : quin præter viros , quotquot scœminæ diabo- lo seruiunt , non tam in Dei Ecclesiâ immorantur ad orationem , quàm vt vi- deantur , multosque ex simplicioribus seducant . Cùm igitur nostra hæc com- monitio , vtrumque sexum , viros scilicet ac mulieres , comprehendat , redeo ad institutam initio orationis viam ac rationem , & ea queror ac deploro , quæ nobis , qui Christiani videmur , propria defidia & contemptus peperit . Quid enim more illo nefarium magis ; vt , cùm rapinis , improbitate , omnique scelerum genere oppleti simus , aquâ modicâ abluentes manûs , sic sacrum illud cor- pus , diuinumque sanguinem , pro mun- di salute effusum , immundi ac sordida- ti percipiamus ?

Inepta ad sa- cram Cõmu- nionem ex- ptiatio .

Nonne vides , quomodò Iudas indi- gnè , ac dolò Dominicum corpus su- mens , statim reus effectus est , ac locum amplio- rem maligno dedit ? Ait enim : *Et cùm accepisset buccellam , statim in- troiuit in eum Satanas* : non tanquam diabolus panem sperneret ; sed vt eum , qui sumpserat , redargueret ; qui vtique sibi in iudiciû sumpserat . Quâ enim , so- des , cõscientiâ , ad mysteria accedis ? quo animo ; quid cogitans , qui intus habeas accusatricem conscientiam ? Dic age ; siquidem manûs sordidas ac conspir-

4 Iudæ exitiofa indigna Com- munionem .

Α τὴ συμπληρώσεως πρὶς τὰς ἀξιῶσιν· διὰ δὲ ἐτέ- ρων ἐρωτῶσι τί τελεῖται ἐν τῇ σινάξῃ, ἢ εἰ ὁ χαρὸς τὸ μεταλήψας πρὸς ἐκείνους τὸ εἰσσηδῶντες δρο- μίως ὡς κινῶντες, καὶ τὸ ἄρτον τὸ μυστικὸν ἀρτάζον- τες, ἐξέρχοντο· ἀλλοιοὶ δὲ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν τῷ ναῶ τῷ Θεῷ, ὅτε μίαν ὥραν ἡρεμῶσι, λογιζόμενοι τὸς ἁγίους, ἢ φλυαρίας μάλλον, ἢ τῶν ἁγίων, συγ- κροτούμενοι· ἕτεροι δὲ, τὸ μυσταγωγίαν τὴν θείαν λει- τουργίας καταλείψαντες, τὸς τῶν ἀρκῶν ἡδονὰς ἐκδιδάσιν ἐαυτοὺς, ἀλλοιοὶ δὲ γοργῶσι τὸς ἀρκῶν, ἢ ὁ αὐτῶν σινάξῃς καταλείποντες τὸν ῥυθμὸν τῆς ἀμύρ- Ed. τῶ πρὸς δέπ.

Β τμημάτων ἕξ τὴν ἐπιτηρώσεως· διὰ δὲ πλείονα ἀμύρ- τημάτων φορητὰ ἐαυτοῖς σινάξῃντες, τὰ κέλλη ἢ τὰς μορφὰς τῶν γυναικῶν κατασκοποῦσι· πορνείον τὸ τῷ Θεῷ ἐκκλησίαν ἕξ τὸ ἀλόγου αὐτῶν ἐπι- θυμίας ἐργαζόμενοι· ἕτεροι, τῶν τῶν ἀρκῶν τῶν κτημάτων συμφωνοῦσιν, ἐμπορεῖον καὶ ἀργῶν πόπον, τὸν φεικῶδες ἀπὸ τῶν ἐκείνων ὥραν ποιού- μενοι· ἄλλοιοι εἰς καταλαλιάς ἀλλήλων, ἢ ἐκ αὐτῶν τῶν ἱερέων τῶν τῶν θυσίαν προσφερόντων ἐν τῇ σινάξῃ ἀπαρολουῶται.

Οὐκ ἔξω δὲ τῶν ποιῶντων, καὶ τινες τῶν γυναικῶν ἐφθυσίαν· ἀλλὰ πρὸς τοῖς, ὅσα ἐξ ἐξέβωλα δουλοῦσιν, ἢ ποῦτον τῇ τῷ Θεῷ ἐκκλησίᾳ γο- ργῶσιν ἢ ἐν ἀκῆ, ὅσον ἕξ τὸ ὀφθῆναι ἢ ἀπο- Ed. δι' ἰο. χέπ.

πλανῆσαι πολλοὺς τῶν ἀφελεστέρων· τὸν πρῶτον ἕξ τῶν δὲ δύο ἁγίων προσλαμβανέσθης· τῶν τε ἀδραν, καὶ γυναικῶν, ὅτι τὸ ἕξ ἀρκῶν τῶν λόγου μέθοδον ἐπᾶνειμι, τοιαῦτα λέγων καὶ θρησκῶν, οἷα ἡμῖν τοῖς δοκῶσιν ἐξ τῶν Χριστιανῶν, ἢ ἐκ αὐτῶν ῥαθυμία καὶ καταφρονησις εἰργάτατο· τί γὰρ δεινότερον τῶν ποι- ούτου ῥυθμοῦ· ὅταν ἀρρηπαγὰς καὶ πονηρίας, καὶ πλήρη ἀμύρτημάτων ἐν ἐαυτοῖς ἔχοντες, ἕδαπ μικρῶν τῶν χεῖρας ἀπονητόμενοι, οὕτω ὁ ἅγιος ἐκείνο σώμα, καὶ ὁ θεῖος ἅμα ὁ ἕξ τῶν κῶσ- μου σωτηρίας ῥέσθην, ἀκαταρτοὶ καὶ ῥερυπωμένοι ὄντες, ἐαυτοῖς προσάγωμεν.

Οὐχ ὀραῖς, πῶς Ἰούδας αἰαξίως καὶ δολίως τὸ σώ- ματος μεταλάβων τὸ δεσποτικῶν, βιθῶς κατεκρίθη, καὶ χάραν πλείονα δέδωκε τῶν πονηρῶν; φησὶ γὰρ ἢ λαβὼν τὸ ψάμιον, βιθῶς εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ σα- τῆρας· οὐ τῷ ἄρτου καταφρονῶν ὁ ἐξέβωλος, ἀλλ' ἐκείνον τὸν μεταλαβόντα ἐλέγχων, ὅτι εἰς κατάκριμα ἐαυτῶν μετέλαβε· ποῖα γὰρ σινάξῃς, εἰπέ μοι προσέρχῃ τοῖς μυσταγωγίαις· ποῖα ψυχῆ· ποῖα λογι- σμῶν ἔχων ἐνδον ὁ σὸν σινάξῃς κατηγρον· εἰπέ μοι ἄρα, εἰ ῥερυπωμένης καὶ ἐσπιλωμένης χερσὶν Ed. δι' ἰο. χέπ. ἐπιλ.

Ecc' 4. v. 25.

Condemna actiones tuas, & ne erubescas. *Est enim confusio adducens peccatum; & est confusio, gloria, & gratia.* Condemna te in conspectu hominum, vt coram Angelis, totoque mundo Iudex te iustificet. Pete misericordiam; pete veniam; pete remissionem prætorum, ac liberationem à futuris, vt dignè ad sacramenta accedās; vt purā conscientia corpus & sanguinem fumas; vt tibi cedat ad emundationem ac expiationem, non ad iudicium. Audi admirabilem Paulum dicentem: *Probet*

1. Cor 11. v. 28.

At fortè dices: Quisnam verò, inquit, dignus existat? Noui & ego. Attamen dignus fies, dummodò velis. Agnosce te peccatorem. Te à peccato abscinde: Abstine à malitiā & irā. Pœnitentiæ opera exhibe. Assume temperantiam, mansuetudinem, longanimitatem. De iustitiæ fructibus, in egenos condoleſcentiam prome, ac misericordiæ viscera, esque effectus dignus. Funde preces ad Deum in animo contrito, & ipse implebit petitiones tuas. Nam nisi hoc feceris, frustra in ecclesiā tempus teris. Non est meus hic sermo, sed Dominica vox dicentis: *Quid enim dicitis, Domine, Domine, & non facitis voluntatem meam?*

Iacob. 2. v. 20. Math 7. v. 21.

Etenim fides sine operibus mortua est. Quid ergo, inquit? An quia malè factis obstrictus sum, ideò ab oratione cessare debeo, nec in Dei ecclesiā verfari? Non hæc loquor, aut iubeo; sed quomodo orare oporteat, admoneo. Rogo, vt cum ad orationem accedimus diuinæ congruā maiestati oratione adstemus, ne & nobis Dominus dicat, quod Iudæis: Domus mea domus orationis vocabitur; vos autem fecistis illam speluncam latronum. Si enim vendentes & ementes in Iudaico templo flagellis Dominus eiiciebat, qui se mutuis conuiciis profcindunt, & iniuriarum memoriam retinent, quam pœnam ac gehennam merebuntur? Quid autem non supplicij nobis infligetur, qui addicti Deo, ac in ita cum eo societate, diabolo subiciamur?

Marth. 21. v. 31.

καταδικασόν σου τὰς πράξεις, ἕ μὴ ἀρχωθῆς. ἔστι γὰρ ἀρχὴ ἐπάστα ἀμάρταν, καὶ ἐστὶν ἀρχὴ, δόξα καὶ χάρις. καὶ ἀκρινον ἑαυτὸν ἐνώπιον ἀποστόλων, ἵνα ἐνώπιον ἀγγέλων καὶ πάντων τῶ κόσμου, ὁ κριτὴς σε δικιώσῃ. ἀήτησα ἔλεος· ἀήτησα συνώμιον· ἀήτησα ἀφῆσιν τῶν πῦρελθόντων, καὶ λύτρωσιν τῶν μνημόνων, ἵνα ἀρεπόντως τοῖς μυστηίοις παρεσέλθῃς· ἵνα καθάρῳ σπειδῶ τῶ σώματος, καὶ τῶ ἀματος μεταλάβῃς· ἵνα σοὶ εἰς καθαρσιν, καὶ μὴ εἰς "καθάρσιν Ed. κατὰ γῆρηται. ἀκυσσον τῶ θεῖου Παύλου λέγοντος· δοκίμα. μαζέτω δὲ ἕκαστος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τῶ ἀρτου ἐαδίετω, καὶ ἐκ τῶ ποτηρίου πινέτω. ὁ γὰρ ἐαδίων ἐπίνων ἀγαθῶς, κρίμα ἑαυτῷ ἐαδίει καὶ πίνῃ, μὴ ἀρχων τῶ σώμα τῶ κυρίου. ἀρχὴ τῶτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀδενεῖς, ἕ ἀρρώσοι, καὶ κριμῶνται ἰχθυοί. ἐρχῆς, ὅτι καὶ ἀδενεῖαι, καὶ θάνατος, ὡς ὅτι τῶ παλίσον ἐπάρονται ἀρχὴ τῶ ἀγαθῶς τοῖς θείοις μυστηίοις παρεσέρχεται;

Αλλ' ἴσως ἐρεῖς· ἕ τίς ἀξίος φησὶν· οἶδα καλῶ. ἀλλ' ὅμως ἀξίος γῆρησι, μόνον εἰ βουληθῆς. ὅτι γνωστὸν σαυτὸν ἀμάρταν ἕκαστον ἑαυτὸν τῶ ἀμάρταν. ἀποσητὶ τῶ πονηρίας καὶ τῶ ὀργῆς. δεῖξον τὰ τῶ μετῶροῖς ἔργα. ἀγαλαβοὺ σωφροσύνη, παρότητα, μακροθυμία. ὅτι δὲ ξῆσαι συμπάσαν ἀπὸ καρπῶν διαφροσύνης ὅτι τοῖς δεομένοισι, καὶ γέρονας ἀξίος. δεῖρηται τῶ Θεοῦ ἐν ψυχῇ σιωπῆτε μνημόνη, καὶ αὐτὸς πληρώσῃ τὰ ἀτήματα σου. ἐπεὶ εἰ μὴ τῶτο ποιήσῃς, εἰς μάττω γορῶξῃς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὅσον ἐμὸς ὁ λόγος· ἀλλὰ δε-

αποσητὶ ἡ φωνῆ. τί γὰρ φησι, λέγετε, ὅ, κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε τῶ θέλημά μου. ἕ γὰρ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων, νεκρὰ ἔστι. καὶ τί, φησιν· ὅτι πονηρὰ ἔργα ἔχω, οὐ δεῖ παρεσέρχεται; οὐ δεῖ ἐν τῇ τῶ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ γορῶξῃν; οὐ τῶτο λέγω, ὅσον τῶτο ὅτι πῆρετω· ἀλλὰ ὅ, ὡς δεῖ παρεσέρχεται. ὅσον ἀκαλῶ, ἵνα ἐν ταῖς παρεσέρχῃς παρεσέρχόμενοι, θεοπαρεπῶς πῆρισάμεθα, ἵνα μὴ καὶ παρὸς ἡμᾶς εἴπη ὁ Χριστός, ὡσπερ ἕ τοῖς Ιουδαίοις· ὁ οἶκος μου, οἶκος παρεσέρχῃς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ ἐποίησατε αὐτὸν ἀσηλαμον ληστῶν. εἰ γὰρ οἱ πωλοῦντες καὶ οἱ ἀρχίζοντες ἐν τῶ Ιουδαϊκῶ ναῶ τυπώμενοι ὑπὸ τῶ κυρίου ἐδιώκοντο, οἱ λοιδορευῶντες ἀλλήλους καὶ μνησικαχοῦντες, ποῖας ἀρὰ κολάσεως καὶ γένηνς ἀξίωθῆσονται. τί δὲ καὶ πεισόμεθα, οἱ τῶ Θεῶ σιωπῆσόμενοι, καὶ τῶ ἀκαλῶ ὑποτασόμενοι.

Ε

Ecclef. 34. v.

Atūs præstes. Nam unus edificans, & unus destruens: quid prodest illis, nisi labor? Quid enim eâ peius destructione, ut nedû in tremendâ illâ diuinę Collectę horâ Christo mentiaris; sed & odium in fratres, iniuriarum memor retineas: quamuis in oratione illud pronuncies: *Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*

Matth 6. v. 12.

Dominicę orationis verborum vis; ac malè usurpatium meritas.

Quid ais, homo? Quid adedò aucter aduersus Deum insolescis? Iniurię memor aduersus fratrem tuum, ensem in illum exacuis, dolosque ei machinaris, ac dirum venenum in tuo fers pectore; interimque ad Deum clamas: Dimitte mihi debita, sicut & ego dimisi debitori meo? Venisti ut precareris in Dei ecclesiam, an ut mentireris? Ut reciperes gratiam, an ut iram arcesseres? Ut peccatorum remissionem parares, an ut criminum cumulum augeres? Ut salutem, an supplicium reportares? Nonne vides, ut idcirco circa illam tremendam horam, mutuò nos in osculo pacis amplexemur, ut omni colligatione iniquitatis ac cordis duritie abiectâ, puro corde ad Dominum accedamus?

Isai. 58. v. 6.

Quanta tremendi sacrificij reuerentia.

Isai. 6. v. 3.

10

11

12

Quid agis, ô homo? Dum Angeli ministerio defunguntur: senis illi alis prædicti mysticam mensam obuelant: dum Cherubim circumstant: 10 ac Seraphim Trisagium hymnum clarâ voce clamât: dum Sacerdos reuerenter inclinât, ac Dei tibi misericordiam conciliat: 11 omnibus intercâ timore ac tremore ministrantibus: Dum Agnus Dei sacrificatur: Spiritus S. desuper aduenit: dum Angeli populum omnè inuisibiliratione circumeunt, 12 initiatorumque ac mystarum animas consignant ac describunt, nec tu spernens, animo perhorrescis, ac Iudæ osculum fratri offerens; diuturnamque ac tenacem iniuriarum memoriam, atque exitiosum serpentis venenum aduersus fratrem tuum animo abscondens? Cur non horres, concidisque, qui dicas scienti cordis abscondita: Dimitte mihi, sicut & ego dimisi fratri meo? Quid refert precatio eiusmodi à diris, ac malâ imprecatione? Ecce ais, ac contra teipsum sententiam dâcis: Siquidem dimisero, Dimitte: si ignosco, ignosce: si compatior ac afficior misericordiâ, compatere ac misericordiâ afficere: si retineo iniuriarum memoriam aduersus cõseruum meum, & tu retine: si irascor, irascere: In quâ mensurâ metior, in eâ mihi remetiaris:

Α δαίως ὅτι δειξῆ καρποῖς. ἐπεὶ εἰς οἰκοδομῆν, καὶ εἰς καταλύων, τὴν ὠφέλισμον, ἀλλ' ἢ κ' ἔποιες; ποία γὰρ ὅστι " χείρων ταύτης τ' καταλύσεως τῆς, μὴ μόνον ἐδ. ταύτης κατὰ τὸν καταλύσιν δειγτῆς, τὴν μὴ. ψυδὲ αὖ τῶ Χριστῷ κατ' ἐκείνῳ τῷ φοβεραῖν ὠραῖν τ' θείας σωάξεως, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐαυτῶν ἀδελφοῖς μνησικαχεῖν κατὰ λέγοντας ἐν τῇ παρεσθλήνῃ καὶ ἀφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

Τί λέγεις ἀΐθεσπε. τί πολυμῶς κατ' τῆ Θεοῦ νεδιδῆ. μνησικαχεῖς κατ' τῆ ἀδελφοῦ σε, μάχασαν αὐτῶ ἀκοναῖν, καὶ δόλοισ κατ' αὐτῶ κατασκηλάζων, καὶ τ' πονηρῶν ἰόν ἐν τῇ καρδίᾳ σε φέρων. καὶ βοᾶς τῶ Θεῷ, ἀφες μοι τὰ ὀφειλήματα, ὡς καὶ γὰρ ἀφῆκα τῶ ὀφειλέτῃ μου; βύξασ ἡλθες ἐν τῇ τῆ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ, ἢ ψυδῶν; χάριν λαβῆν, ἢ ὀργὴν ὅτι πασάσα; ἀφες αἰμῶν τῶν πορίσα; ἢ παρεσθλήν " αἰμῶν τῶν σωτηρίᾳ καμῖσα; ἢ κλάσιν; οὐχ ὄρας, ὅτι δὲ τῆ το ἀσπαζόμεθα ἀλλήλοισ κατ' ἐκείνῳ τῷ ὠραῖν τῷ φοβεραῖν, ἵνα πόρτα σωδ δεσμον ἀδικίας καὶ σκληροκαρδίας ρίψαυτες, ἐν καθαρῇ καρδίᾳ τῶ δεσπότη παρεσθλήμεν.

Τί ποιεῖς, ἀΐθεσπε; ἀγγέλων λειτουργῶντων. ἐξασπυρῶν τῷ μυστικῷ τράπεζαν καλυπτόντων. τῶν χρυσοῖν πύρισμαλῶν. καὶ τὸν τεισάμον ἕμνον λαμπαρῶ τῇ φωνῇ κεκραγῶν τῶν σεραφίμ. μετ' ἀναβείας " κεκυφῶτος τῆ ἱερέως, ἐ τῶν σοῦ βῆλεουμῶν.

Δ πάντων φόβω καὶ ἔμῳ " δακρυομῶν. τῆ ἀμνοῦ τῆ Θεοῦ σφαγιαζομῶ. τῆ ἰπνῶματος τῆ ἀγίου ἀύωθεν ὅτι φοιτῶντος. ἀγγέλων ἀορατῶς πάντα τὸν λαὸν παρετρεχόντων, καὶ τῶ τῶ " μυστῶν ψυχῶν σημειομῶν καὶ ἀπογραφομῶν, οὐ φρίτεις καταφρονῶν, καὶ ἀσπασμῶν Ἰουδαϊκῶν τὸν ἀδελφὸν ἀσπαζόμενος; καὶ πολυχροῖοις μνησικαχίας, καὶ ἰὸν ὀλέθριον τὸν τῆ ὀφείας ἐν τῇ καρδίᾳ σου

Ε ἑναποκρύπτων κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου; πῶς οὐ φρίτεις καὶ καταπίπτεις, τῶ τὰ κρυπτά τῆς καρδίας γνώσκοντι, λέγον. ἀφες μοι ὡς καὶ γὰρ ἀφῆκα τῶ ἀδελφῶ μου. τί ἀφῆκα κατὰ σε ἢ ποιῶν σου βίχῃ. ἰδοὺ λέγεις, καὶ καθ' ἐαυτῶ ἀποφάμη. εἰ ἀφῶ, ἀφες. εἰ συγχωρῶ, συγχώρησον. εἰ συμπάσῳ, συμπάθησον. εἰ κρατῶ μνησικαχίαν πρὸς τὸν σκῶδουλόν μου, κρατήσον. εἰ ὀργίζομαι, ὀργιθῆτι. ἐν τῶ μέτρῳ μετρώ, μετρητήτῳ μοι;

Ed. ταύτης κατὰ τὸν καταλύσιν δειγτῆς, τὴν μὴ.

Ed. ποίσα; Ed. τῶν μῶν.

Ed. κενῶ τῶν τῶν ἱερέως ἰδῶν.

Ed. πῶν.

Εἰ ἐν ἑποκρίσει συγχωρῶ, ἐν ἑποκρίσει ἐ-
 λεηθῶ. ἐγὼ τὴν ψῆφον κατ' ἐμαυτῆ ποιοῦ-
 μαι, δέασοτα. ἤκουσα γὰρ τὸ φοβερῆς σου φω-
 νῆς λεγούσης· ἐν ᾧ μέτρα μετρεῖτε, αἰτιμε-
 πηθήσεται ὑμῖν· καὶ ἐὰν μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀδελφ-
 τοῖς τὰ ὀρθρωμάτα αὐτῶν, ὁδὸς ὁ πα-
 τὴρ ὑμῶν ὁ οὐρανίος ἀφήσῃ ὑμῖν. τούτων οὖν
 ἦν ἀφελῶδῶν σου φωνῶν ταῖς ἀποφάσει πει-
 δεῖς, ἀφῆκα ἔ σιωπήσασα τοῖς παύσασιν εἰς
 ἐμέ. ἀφες οὖν μοι, δέασοτα, ὡς ἀφῆκα καὶ γὰρ
 τοῖς ὁμοδούλοις.

Ταῦτα ἡ λέγουσιν τῶν Χριστῶ καὶ ἐκεί-
 νων ὡσαν περὶ οὐδὲν ἄλλοι, καὶ κατὰ τὸν και-
 ρὸν τὸ φοβερῆς, καὶ φεικτικῆς σιωπῆς πρὸς
 ἑαυτοὺς· ὅσα γινώσκων ὁ ἱερεὺς, μετὰ τὸ ἀ-
 γασθῆναι τὴν θυσίαν ἐκείνῃ τὴν ἀνάμικ-
 τον, ἀνυψῶν τὸν ἀρτόν τὸ ζῶν, καὶ πᾶσιν αὐ-
 τὸν ὑποδύκνυει. εἶτα ἐκφωνεῖ ὁ δίακονος, καὶ
 λέγει· προσέχωμεν· ὅσα ἔστι, προσέχετε ἑαυ-
 τοῖς ἀδελφοί, φησὶν. ἰδοὺ παρὰ βραχέως σιω-
 ῆσατε, λέγοντες· ἐχόμεν πρὸς τὸν κύριον τῆς
 καρδίας. καὶ πάλιν ὁ καταρτὴν καὶ ἀμνηστικὸν
 ἐμολογῶντες τῶν Θεῶν, εἶπατε· ὅτι ἀφες
 ἡμῖν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις
 ἡμῶν· διὰ καὶ ἀλλήλοις ἠσπάσατε. ἀλλ' ὅσα
 ἀδελφοποιεῖς εἰμι καὶ γὰρ, ἀγνοῶν τῆς ἐπιθυμή-
 σης ὑμῶν, ἀπορρίπτω ἀπ' ἐμαυτῆ τὸ κρίμα.
 οὐ γὰρ οἶδα τίς ἀξίος, ἢ ἀίξιός τ' ἦν μου-
 σῆσιων τούτων μεταλήψεως, διὰ τὸ τοῦ προσ-
 φωνῶν, προσέχειν ὑμᾶς ἑαυτοῖς· καὶ ὁτι γινώσκην,
 τίνι πρὸς αὐτοὺς.

εἶτα ἐπάγει ὁ ἱερεὺς βυθῆως, καὶ λέγει τὰ ἄγια τοῖς
 ἀγίοις. τί δὲ φησὶν ὁρᾶτε, ἀγαπητοί, πῶς τῆ μετα-
 λήψῃ τῶν θείων μυστηρίων προσέρχεσθε· μή τις
 ὑμῶν μεταρθεῖν προσερχόμενος, ἀκούσῃ, μή μου
 ἀπλου· ἀπὸ αὐτῆ ἐμοῦ ὁ ἐργαζόμενος ἀνομίαν ἔ-
 μνηστικὸν καὶ μακρόν ὁ μὴ συγχωρήσας τῶν
 ἀδελφῶν σου. ἀφες τὸ δῶρον σου ἐμπαροῦσεν ἔ θυσιαση-
 ρίς, ἔ ὑπαγε προσφών, διὰ ἀλλήλητι ἔ ἀδελφῶν σου,
 καὶ τότε ἐλθὼν, προσφέρει τὸ δῶρον σου, ἔ ἀξιώσῃ τῆ
 μεταλήψεως. ἀπορρίπτων πάντα βόρβορον κα-
 κίας ἀπὸ σοῦ, καὶ τότε ἐλθὼν, ὑποδέξαι τὸν κα-
 θαρτήριον ἀνδραγαθίας. εἶπε πρὸς αὐτόν· οἶδα
 δέασοτα, ὅτι πολλῶν ἀμνηστικῶν ἔ ὀφλημά-
 των χρεώσης εἰμι· ἀλλὰ διὰ τὴν σὺν ἐπιθυμίᾳ
 σιωπήσασα τοῖς ἐμοῖς ἀδελφοῖς, ἵνα καὶ γὰρ τὸ
 πρὸς σε συγχωρήσεως ἀξιώσῃ, δέασοτα. Ταῦτα

A si per simulationem fingo me veniam
 dare, etiam per simulationem veniam
 fictam consequar. Ego contra meip-
 sum, Domine, sententiam fero. Audi-
 ui enim tremendam vocem tuam, quā
 dicis: *In quā mensurā mensi fueritis, re-*
meietur vobis. Et, *si non dimiseritis ho-*
minibus peccata eorum, nec Pater vester
caelestis dimittet vobis. Huic verborum
 tuorum, quæ falsa esse non possunt, te-
 stificationi, fidem habui, & dimisi, igno-
 uique illis, qui me offenderunt: Dimit-
 te ergo, ὁ Domine, sicut & ego confer-
 uis dimisi.

Matth. 7. v. 2.
 Matth. 6. v. 15.

B Hæc singulis horis orantes, Christo
 dicimus, dumque tremendæ ac horren-
 dæ rei sacræ peragendæ assistimus: id-
 que Sacerdos intelligens, post sacrificij
 illius incruenti consecrationem, *Pa-*
nem vitæ in altum eleuat, ipsumque
 omnibus ostendit. Postmodumque ex-
 clamat Diaconus, & ait: *Attendamus:*
 hoc est: *Vobis ipsi attendite, fratres. Ec-*
ce paulò antè adstipulati estis, dicentes:
Habemus corda ad Dominum: rursum-
 que purum animum, atque ab omni si-
 multate ac iniuriarum memoriâ libe-
 rum Deo profitentes, dixistis: *Dimitte*
nobis, sicut & nos dimittimus debitori-
bus nostris: eaque de causâ in osculo pacis
 & ego homo sum, quid vestris animis
 infideat ignorans, idcirco à me iudi-
 cium abiicio. Non enim noui, quis ho-
 rum mysteriorum participatione di-
 gnus sit, aut quis indignus. Propterea
 inclamo, vt vobis ipsi attendatis, ac
 consideretis, cui assistatis.

Pulchra ac
 moralis ceri-
 moniarū Mis-
 sæ elucidatio.

Tum statim adiungit Sacerdos, ait-
 que: *Sancta Sanctis:* Quid verò hoc
 ait? Videte, charissimi, quomodo ad
 communionem diuinorum Mysterio-
 rum accedatis: ne quis vestrum com-
 municaturus accedens, audiat: *Noli*
me tangere. Discede à me qui operaris
iniquitatem, ac iniuriarum memori-
 am retines. Procul abscede, qui non igno-
 uisti fratri tuo. *Dimitte munus tuum an-*
te altare, & vade prius, reconciliare
fratri tuo, tumque veniens offeres mu-
nus tuum, & eris dignus communionem.
 Omne à te malitiæ cœnum abiice, tunc-
 que veniens emundatorium accipe car-
 bonem. Dic ad illum: Scio Domine,
 multorum me peccatorum ac debito-
 rum reum esse; at propter mandatum
 tuum ignoui fratribus meis, vt & ego,
 à te Domine, veniam consequar. Hæc

Verba Sacer-
 dotis ante cō-
 munionem
 expōsita.

Ioan. 20. v. 17.
 Psal. 6. v. 9.

Matth. 5. v. 24.

Isai. 6. v. 6.

Ed. al. ἡμεῖς
 πῶσα· sed
 τῶσδε.

nobis ac similia, breui illâ exclamatio-
ne Sacerdos documenta tradit.

Quocircâ fratribus nostris ignosca-
mus, exque nobis ipsi omnem malitiam
& improbitatē exterminemus, siquidem
dignè eâ vocationē quâ sumus vocati,
ambulare volumus. Ne dixeris: sæpius
ignoui fratri meo, rursusque in me de-
liquit: nam illud ipsum tibi à Domino
potest obici. Ne dixeris: ingentia dama-
na mihi ille intulit: domui meæ insidias
struxit: agrum meum sibi vendicauit:
filium meum occidit: multis incom-
modis me affecit: in carcerem coniecit:
in mortem tradidit; nec valeo malè
commissorum gratiam facere, aut ei re-
conciliari. Ne charissime, ne rogo, in
ea verba eruperis. Quanta enim fratri
tuo remisisti, tanta & maiora remittet
tibi Dominus. Imitare & tu Stephanum
primum illum Martyrem. Quid enim
& ille dixit cùm lapidibus obrueretur?

Eph. 4 v. 1.

Semper, quic-
quid in nos
peccetur
ignoscendum.

Act. 7. v. 59.

Domine, ne statuas illis hoc peccatum.

13
Jacobi fratris
Domini ora-
tio pro occi-
sionibus.

Imitare Iacobum fratrem Domini,
de quo etiam antiqui Scriptores me-
morix prodiderunt, mortem oppetiisse
orantem pro interfecto-ribus suis, at-
que dicentem: Domine dimitte illis, quia
nesciunt quid faciunt. Imitare ipsum
Dominum, qui pro nostrâ salute susce-
pit mortem: utque te in ligno frater
tuus velit suspendere; clama tu Domi-
no, ac dicito: Dimitte ei eius pecca-
tum. Vide eum, qui decem millium ta-
lentorum debitor erat. Cùm autem au-
dis, decem millia talenta, peccatorum
intellige onera. Iste, vbi ad pedes Do-
mini accidit; vbi egit pœnitentiam;
vbi obsecrauit, omnium illorum ven-
iam obtinuit. At vbi iniuriæ memor,
conseruo suo ignoscere renuit, nullam
amplius veniam impetrauit; sed sempiternis
suppliciis traditus est. Fuitque
potentior iniuriarum memoria ac si-
multas ad eum perdendum, quàm tanta
illa pondera decem millium talentorū.

Matth. 18. v.
24.

Sola iniuria-
rum memoria
ac simulas,
omnibus aliis
peccatis for-
tior ad ruinã.

Vt præster
malitia.

Quocirca fugiamus, oro, nefarium
hoc peccatum, ac veniam non habens.
Ac si scire cupis iniuriarum memoriam
ac simulantem, omne aliud peccatum
malitiâ vincere; paucis docebo. Omne
peccatum ab breue tempus peragitur,
ac citò consummatur. V. gratiâ. Fornica-
tur quis; patratque flagitio seip-
sum condemnans, ad pœnitentiam ven-
nit. Patrat quis homicidium; tumque
sceleris immanitatem in animum reuo-
cans, culpam agnoscit. At simulas,

Α καὶ τὰ ποιαῦτα ὑποπίηται ἡμῖν ὁ ἱερὸς λόγος, ὅτι καὶ τὸ μι-
κρῶς ἐκείνης ἐκφωνήσεως.

Διὸ, συγχωρήσωμεν τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, καὶ ὅς
ἐαυτῶν ὑποπίηται, καὶ πᾶσαν κακίαν καὶ πονηρίαν,
" εἰ βέλτομεν ἀξίως καταπιῆσαι τὴν κλήσεως ἧς ἐ-
κλήθημεν, μὴ εἴπῃς, πολλὰ συνεχώρησα ὡς ἀδελφῶ
μα, καὶ πάλιν μοι ἡμῶν ἔπειτα καὶ σὺ ὁ αὐτὸς ἀκούσης
ᾠδῶν τῆς δεσποῦτος. μὴ εἴπῃς, μέγα μοι ὁ δεῖνα
ἔπλασε. ὡς οἶκός μου ἐπέβλησε τὸ ἀρξάν μου ἰδιο-
ποίησατο. τὸ ἕϊόν μου ἀπέκτεινε. πολλὰ κακά μοι
ἔδειξατο. εἰς δεσμοκτήριον ἐπέβαλεν. εἰς θάνατον
πρόδωκε, καὶ ἐδύναμαι πούτω συγχωρήσαι, ἢ διδυ-
λαγῆναι. μὴ ἀπαπιῆτε, μὴ λέγετε ἕτως, ᾠδῶν καλῶ.
ὅσα γὰρ ἀφῆσθε ὡς ἀδελφῶν, ποσαῦτα καὶ πλείονα
ἀφῆσθε σοὶ ὁ δεσποῦτος. μίμησαι καὶ σὺ Στέφανον
ἐκείνον τὸν πρῶτον ἐν μαρτυρίαις. τί γὰρ καὶ κείνος ἔλεγε
λιθοβουτούμενος. κύριε μή σῃσης αὐτοῖς τὸ ἀμάρτημα
τούτων.

Ed. οἱ βέλτο-
μενοι.

Ed. μείζονα.

Μίμησαι Ἰακώβον τὸν ἀδελφόν σου, οὗ καὶ
οἱ παλαιοὶ λογιγράφοι μέμνηται, " δι-
χόμορον ὑποπίηται τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν, καὶ λέ-
γετο. κύριε ἄφες αὐτοῖς. οὗ γὰρ οἶδασι τί ποι-
οῦσι. μίμησαι αὐτὸν τὸν δεσποῦτον. τὸν Ἰακώβον
" τὴν ἡμῶν σωτηρίῳ θάνατον καταδέξαμε-
νον; καὶ εἰ ἔπι ξύλῳ σε θελήσῃ ἀναρτῆσαι
ὁ ἀδελφός σου, " σὺ βόησον τῷ δεσποῦτι, ἔ
εἶπε. " ἄφες αὐτῷ τὸ ἀμάρτημα αὐτοῦ. ὅσα
τὸν τὰ μυρία τάλαντα τῷ δεσποῦτι χρεώ-
σωῖται. μυρία δὲ τάλαντα ἀκούων, φορτία
ἀμαρτημάτων νόησον. ἔπειτα ὅτι προσέπεσε
τῷ δεσποῦτι. ὅτι μετενόησεν. ὅτι δυνά-
πησεν, ὅτι πᾶσιν ἐκείνοις συγχωρήσεως ἔτυ-
χε. μνησικακίας δὲ, καὶ μὴ συγχωρήσας
τῷ ὁμοδύλῳ αὐτοῦ, ὅτι ἀπέσειος ἔτυχεν.
ἄλλ' ἀγωνία προδόθη γενένη. καὶ ἔγχετο μνη-
σικακία μόνῃ ἀπολέσαι αὐτὸν, ὑποπίηται
ἐκείνα τὰ βαρῆα τῶν μυρίων τάλαντων ἀμάρ-
τηματα.

Ed. Γαλι-
λαίοι.
ἴσ. λέγει τὸ
νόημα.

Ed. τὸν οὐκ.

Ed. συμβέ-
σον.
Ed. πατέρα-
τος αὐτοῦ τὸ
ἀμάρτημα τῶν
τούτων.

Διὸ ᾠδῶν καλῶ, φύγωμεν τὸ πονηρὸν τῆτο καὶ
ἀσυγχώρητον ἀμάρτημα. καὶ εἰ βέλτο μαθεῖν, ὅτι ὑπο-
πίηται ἄλλῳ ἀμάρτημα χείρων ὑποπίηται " ἢ μνησι-
κακία, ἀκούσον. πᾶσα ἀμάρτημα, πρὸς βραχὺ μὲν
ὅτι τελεῖται. ταχέως δὲ ἔτελειόται. ὅτι, παρὰ δει-
πῆς. καὶ μὲν τὸ ἀμάρτημα ἑαυτῷ καταργεῖται, εἰς
μετάνοιαν ἔρχεται. φονδῆται ἧς. ἔπειτα τῆτο, ὁ μέ-
γελος τῆ ἀμάρτηματος ἐνοήσας, πρὸς ὅτι γνωσιν
μεταβαίει, ἢ μνησικακία δὲ, ἀπᾶσιν ἔχει τὸ πάθος

Ed. ἡ τῶν μνη-
σικακίας συμ-
ποσις.

φλεγμῆνον. καὶ γὰρ ἡ αἰσάμιδος, καὶ κοιταζόμενος, καὶ προσευχόμενος, καὶ ὁδοιπορῶν, ἀπαύσων καὶ ἀδελφειπτον κέκτηται τὸν ἰὸν ἐν τῇ αὐτῇ καρδίᾳ, ὃ πούτω τῷ πάθῃ κατεχόμενος. ὥστε τὸν πούτω δεδουλωμένον, μήτε χάριτος Θεοῦ ἀπολαύειν, μήτε ἀφέσεως ἀμνησμάτων ἀξιολοῦσαι. ὅπου γὰρ μνησικακία πεφυτευμένη, ἵκει ὁσπὲν ὠφελεῖ. οὐ νηστεία. οὐ προσευχή. οὐ δάκρυα. οὐ ἔξομολόγησις. οὐ δέησις. οὐ πρῆξια. οὐκ ἐλεημοσύνη. οὐκ ἄλλο ὁσπὲν ἀγαθόν. πούτω γὰρ καταλύει ἡ μνησικακία ἡ πρὸς τὸ ἀδελφόν.

Προσέχον δὲ κακίῳ μὲν ἀκριβείας. οὐ γὰρ εἶπεν. εἰὰ προσφέρῃς τὸ δῶρον σε ἔπι τὸ θυσιαστήριον, κακίῳ μνηστικῆς ὅτι ἔχεις τί κτ' ἔσ' ἀδελφοῦ σου, ὑπάγε ἀφ' ἀλλήλητι τῷ ἀδελφῷ σου. καὶ τότε ἐλθὼν, προσφέρῃς τὸ δῶρον σου. ἀλλ' εἰὰ προσφέρῃς τὸ δῶρον σου ἔπι τὸ θυσιαστήριον, κακίῳ μνηστικῆς ὅτι ἔχει τί ὁ ἀδελφός σου κτ' σοῦ, ὑπάγε ἀφ' ἀλλήλητι. εἰ οὖν τίς κακίῳ καὶ τῷ πονηρίῳ τῶν ἀδελφῶν ἡρεσώσῃ τερραπύειν, ποίῳ συνημίῳ ἔχοντι ἡμεῖς, οὐ μόνον τῆτο οὐ ποιούμετες, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν μνησικακοῦντες, καὶ τὸ πονηρὸν ἰὸν τῆ ὀφείας ἐν ἑαυτοῖς ὑποκρύπτοντες. πολλῶν ἀκούω πολλάκις λεγόντων. οἱ μοι πῶς ἔχω σωτήριον. νηστεύειν οὐκ ἔχω. ἀρτυπνεῖν οὐκ ἔπιταμα. πρῆξενεῦειν οὐ δύναμαι. κόσμου ἀναρρησῆσαι οὐ φέρω. πῶς λοιπὸν δύναμαι σωτήριον; πῶς; ἐγὼ σοι λέγω. ἀφες, ἔσ' ἀφεθήσεται σοι. συγχώρησον καὶ συγχωρηθήσεται σοι. ἰδοὺ μία ὁδὸς σωτομοῦ πρὸς σωτηρίαν. ὑποδείξω σοι οὖν καὶ δούτερον. ποίῳ; μὴ κρίνετε, Φησί, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. ἰδοὺ καὶ ἄλλη χρεῖς νηστείας ἔσ' ἀρτυπίας καὶ χόπου.

Μὴ ποίνω κρίνης τὸν ἀδελφόν, εἰ ἔσ' ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς ἰδῆς αὐτὸν ἀμνηστικόντα. εἰς γὰρ ὅστιν ὁ κριτής καὶ δεασπότης, ὅς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ἔσ' μία ἡμέρα τὸ κρίσεως, ἐν ἣ ὁ δεασπότης τετραχλισμένοι, κατὰ τὰς πρῶτας ἡμέρας [καὶ] τὸν τῆ Θεοῦ ἔλεον λαμβάνοντες. ὁσπὲν γὰρ ὁ πατήρ κρίνει ὁσπὲν ἀλλὰ τὸ κρίσιν πᾶσιν δέδωκε ὁ υἱός. ὁ οὖν κρίνων πρὸς τὸ Χριστοῦ προοισίας, αἰτήριος ὅστιν ὁ τὸ ἀξίωμα τὸ Χριστοῦ ἀρπάξει. μὴ ποίνω κρίνων τὸν ἀδελφόν, ὁσπὲν ἀλλὰ τὸ κρίσιν πᾶσιν δέδωκε ὁ υἱός. ὁ οὖν κρίνων πρὸς τὸ Χριστοῦ προοισίας, αἰτήριος ὅστιν ὁ τὸ ἀξίωμα τὸ Χριστοῦ ἀρπάξει. μὴ ποίνω κρίνων τὸν ἀδελφόν, ὁσπὲν ἀλλὰ τὸ κρίσιν πᾶσιν δέδωκε ὁ υἱός. ὁ οὖν κρίνων πρὸς τὸ Χριστοῦ προοισίας, αἰτήριος ὅστιν ὁ τὸ ἀξίωμα τὸ Χριστοῦ ἀρπάξει.

A indefinenter sub pectore feruet & glificit. Qui enim eâ laborat ægritudine, siue à fomno furgat, siue lecto cubet, siue oret, siue iter faciat, irrequietum ac perpetuum venenum in suo pectore habet: vt proinde hoc mancipatus vitio, nec diuinâ gratiâ potiatur, nec delictorum remissionem consequatur. Vbi enim similtas radices egit, illic nihil iuuat; non ieiunium, non preces, non lacrymæ, non confessio, non oratio, non virginitas, non eleemosyna, non aliud quicquam boni. Omnia enim similtas in fratrem pessundat ac destruit.

Vbi similtas, nulla virtus iuuat.

Sed & illud diligenter obseruandum. Non enim dixit: si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quod aliquid habeas aduersus fratrem tuum, vade, reconciliare fratri tuo; & tunc veniens offeres munus tuum: sed, si offers munus tuum ad altare, & illic recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te: vade reconciliare. Cum ergo fratrum cuique malitiam ac improbitatem curare incumbat, quam nobis veniam pollicemur, qui nedum hoc facimus, verum etiam similtates in fratres exercemus, malumque serpentis venenum in nobis abscondimus. Multos sæpe audio dicentes! Heu mihi: quo pacto valeam consequi salutem? Ieiunare non valeo: vigilare nescio: non possum celebs viuere: durius est, quam vt feram, à sæculo recedere. Quomodo obtimeam salutem? Quomodo? Tibi ego ostendam. Dimitte, & dimittetur tibi: ignosce, & tibi ignoscetur. En breuis & expedita ad salutem via. Quin & aliam tibi monstrabo. Quam verò? Nolite, inquit, iudicare, & non iudicabimini. Ecce & alia via, absque ieiunio, & vigiliis, & labore.

Ipse frater placandus nec dum nos ipsi.

Matth. 5. v. 23.

Mar. 11. v. 25.

Matth. 7. v. 5.

Ne itaque fratrem iudices, vel si tuis ipse oculis peccantem aspexeris. Vnus enim est Iudex ac Dominus, qui reddet unicuique secundum opera eius: vnaque iudicij dies, in qua adstabimus 14 manifesti, secundum merita nostrarum actionum [ac] Dei misericordiam accepturi. Non enim Pater iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit Filio. Qui igitur iudicat ante Christi aduentum, is Antichristus est, qui sibi Christi officium vsurpat. Ne ergo, quæso, iudicemus fratres, quod ipsi veniam impetremus. Tu fortassis peccantem vides: at nescis, quo sine vitam hanc sit termina-

Rom. 2. v. 6.

Hebr. 4. v. 13.

Ioan. 5. v. 22. Iudicans fratrem ante diem Christi, Antichristus est.

turus. Latro ille cum Christo crucifixus, homicida erat: at Iudas, Apostolus & discipulus erat, unusque ex veris ac germanis discipulis. Cæterum intra exiguum temporis spatium mutatio accidit: Latro in regnum ingressus est: Discipulus in interitum ruit. Verum esto; Frater peccator fit: unde cæteras eius actiones compertas habes? Nam multi crebrò reperiuntur, qui cum palam peccassent, magnam in occulto pœnitentiam egerint. Et nos quidem peccantes novimus; nescimus verò eorum conversionem ac pœnitentiam; ac à nobis quidem iudicantur velut peccatores; apud Deum autem iustificati sunt.

Incertus ad modum animarum status.

1. Cor. 4. v. 5. Non iudicandus Sacerdos à subditis.

15

Quocircà rogo, vt ne iniuriarum memoriam retineamus, neue iudicemus quemquam, quoadusque venerit iustus Iudex, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. Ante omnia autem, caue, ne Sacerdotem iudices de occultis illis ac incertis, quorum cum reum agi audieris. Ne dixeris: peccator est qui offert; reus est; indignus est; non aduérat Spiritus S. gratia. Nihil eiusmodi in animum induxeris: Alius est occultorum iudex ac examinador. Hoc in te agnosce, esse quemlibet te sublimiorem, iustoque Iudici iudicium permittite. Sit Sacerdos, qui circa diuina dogmata non aberrer: cæterorum, tu noli esse iudex: siquidem ex mentis potestate non abiisti, modulumque tuum ac officium agnoscis. Quid ergo, dicat aliquis? An non iudicio ac Ecclesiasticis Canonibus subiectus est Sacerdos? Immodò vel maximè. At ille non à te examinatur aut iudicabitur, sed à Deo: ac sæpe etiam à maiore Antistite. Cur tu, cum ouis sis, pastorem iudicas? Cur Phariseorum more, Deo proprias arripis iudicandi partes, ac Sacerdotalis ordinis munus quod tibi minimè commissum, aut à Deo concreditum fuit.

Vt solum à fide deuiet, ab iis iudicari potest.

16

Propterea obsecro, ne quemquam iudicetis: maximè verò ne Dei Sacerdotem: sed cum fide, viuiddaque ac intentâ pœnitentiâ, & conscientiâ purâ, ad diuina Mystera accedas, omninoque sanctificationem consequeris. Nam alioqui, tametsi Dei Angelus sit, qui incruentum sacrificium offert, tu autem indignè accedas, nequaquam te Angelus à peccatis expiabit. Idque verum esse, testatur ipse Iudas. Hic enim, cum ex ipsis immaculatis Domini manibus

Nihil prodest ministri sanctitas, si indigoi sumus.

πρόδρομοι. ο ληστής εκείνος ο τῶ Ἰησοῦ συζευρωθεὶς, φονδὸς ἡὲ καὶ ἀνδραποκτόνος. ὁ δὲ Ἰούδας, ἀπόστολος καὶ μαθητὴς τῷ Ἰησοῦ, καὶ τῶν γνησίων μαθητῶν. Ἐν ὀλίγῳ καιρῷ ἡ μεταβολὴ γέγονεν. ὁ ληστής εἰς βασιλείῳ· ὁ δὲ μαθητὴς, εἰς ἀπώλειαν. πλὴν, ἔγω ὅτι ἔ ἀμάρτωλός ἐστίν ὁ ἀδελφός. πόθεν γνώσκεις αὐτῷ ἕως λοιπὰς πρῶτες; καὶ γὰρ πολλοὶ πολλὰς ἀμάρτησάρτες φανερώσ, μετενόσθῃ μετὰ λα κρυψάσ. καὶ ἡμεῖς μὲν, ἀμάρτημον ἕως αὐτοὺς εἶδόμεν. ἢ δὲ μετὰ μοῖοι καὶ ἐπιπροφιλῶ αὐτῶν, ἐκ ἐγνωμεν. καὶ πρὸ ἡμῶν μὲν, ὡς ἀμάρτωλοὶ κρίνονται. ὡς δὲ Θεῷ, δεδικασμένοι μὲν οὖν τυγχάνοισι.

Διὸ πρόκαλῶ, μὴ μνησικακῶμεν, μηδὲ κρίνωμεν μηδένα ἀνδραποτον, ἕως ἀν᾿ ἔλθῃ ὁ δικαίος κριτὴς, ὅς καὶ φωτίσῃ τὰ κρυπτά τῶ σκότει, καὶ φανερώσῃ ἕως βουλάσ τῶ καρδιῶν. Ἐσαυρέτως δὲ, μηδὲ ἱερέα Θεοῦ παρὲ κρυπτῶν καὶ ἀδύλων ἀμάρτημάτων, ὧν εἰς αὐτὸν ἠκροσας, ἀνάκρινε. μὴ εἰπῆς ἀμάρτωλός ἐστίν ὁ

πρῶτος. κατὰ δεδικασμένους ἀνάξιός ἐστιν. ὅτι ἐπιφοιτᾷ ἡ χάρις τῷ ἀγίῳ πνεύματι. μηδὲν ποιοῦτον ἐνοήσῃ. ἄλλος ἐστίν ὁ τῶν κρυπτῶν κριτὴς καὶ ἔξεταστής. ἐπιγνωθὶ σαυτὸν, ὅτι σοὶ πᾶς ὑψηλότερος, καὶ ὡς ἀχρηστον τῶ δικαίῳ κριτῇ ἢ κρίσιν. ἔγω ἢ ὁ ἱερέας εἰς τὰ παρὲ Θεοῦ μὴ σφδύλόμενος δόγματι. τῶν δὲ λοιπῶν, ὅτι εἰ σὺ δικαίος εἶ ἀρα ὅτι ἔξεσῃς ἑαυτῷ. ἀλλ' ὅτι γνώσκεις ὁ οἰκείῳ μέτρον τὸ καὶ ἀξίωμα. τί οὖν φησιν. ἔχ ἕσώ-

κείται ἀνακρίσθ καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ὁ ἱερέας; ναί. ἀλλ' οὐ δὲ σοὶ ὅτι ἔξετασθήσεται, ἢ ἀνακρίσθεται ἀλλ' ἕσώ τῷ Θεοῦ ἢ καὶ πολλὰς, καὶ ἕσώ τῷ μείζονος ἔξχερέως. σὺ δὲ τί τὸ ποιημένα ἀνακρίνεις παρὰ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν. τί ἀρπάξῃς φαρισαϊκῶς ὁ τῷ Θεοῦ κριτήριον, ἔ τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα, ὅτι σὺ ὅτι ἐνεχθείσῃς. ὅτι δὲ ὑπὸ τῷ Θεοῦ πέπτυσται.

Διὸ πρόκαλῶ μὴ κρίνετέ τινα. ἔξαυρέτως δὲ ἱερέα Θεοῦ. ἀλλὰ μετὰ πίστεως παρσέλθε, ἔ μετὰ μοῖας ἐμπαρκτου, καὶ σιωπιδότος κηταροῦ, τοῖς ἁγίοις μυστήρις, καὶ τῷ ἀγασμοῦ ὅτι πευξῆ πλύτως. ἐπεὶ καὶ ἀγγελος Θεοῦ ἐστίν ὁ πρῶτος ἀιμάμακτον ὅσιαν, σὺ δὲ ἀαξίως προσέρχη, οὐδαμῶς σε ὁ ἀγγελος τῶ ἀμάρτημάτων κηταρίσθ. καὶ ὅτι ὁ λεγόμενον ἀληθὴς, αὐτὸς ὁ Ἰούδας μάρτυρας. ὅτι γὰρ δὲ αὐτῶν τῶ ἀρχαίων κηταρῶν τῷ δεσποῦ τῷ ἁγίῳ

Ed. 1891

Ed. 1891

Ed. 1891

Ed. 1891

αὐτὸν δεξάμενος, ὅπως ἀναξίως τὸν ἐδέξατο, ὡς εἰς αὐτὸν εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ σατάνης.

Καὶ εἰ βέβλεατε τίνος διηγήματος ἀκούσατε, ὅτι ὁ μὴ κρίναι πινά, τῶν ἀμώρτημάτων ἐλυθῆσθε, καὶ πάλιν ὁ κρίναι, τὰ ἀμώρτηματα σιωπῆτε, ἀκούσατε. ἐπὶ γὰρ, μῆτρων τῶν Χειρῶν καὶ δεσπότου, ἐν ἁγίᾳ τῶν οἱ τῶν θεασάμενοι. αἰὲρ τίς τῶν ἐν ὁμοναχικῶν γήματι ἐμφορεπόντων, ἐν ἀμελείᾳ πάσῃ ἐραθυμία τ' ἐαυτῶν βίον διετελέσατο, ἡ δὲ ἐν ἑσπέρῃ τῷ πρὸς θάνατον αὐτῶν ἀσθένειαν. ἐ ἐλθόντος αὐτῶν εἰς τὰς ἐσχάτας ἀπαρτοῦς, οὐδὲ μὲν τ' ἐαυτῶν θάνατον ἐφοβήθη. ἀλλὰ μὲν πάσης ἀνταρτίας καὶ ἀποθυμίας καὶ μειδύσματος, ἢ σώματος αὐτῶν ἐχρῆστο. εἰς οὖν τῶν συκαθεζομένων αὐτῶν θεοφιλεστάτων πατέρων· εἶπεν γὰρ τῷ τῷ τῆ αὐτῆ μονῆ· ὁπότῃ τίς εἰς τὰ τέλη τῆ βίου κατῴκησεν, καὶ θύω αὐτῶν πάντες οἱ τῆ μονῆς ἀδελφοὶ μετὰ τῆ ποιμνίας αὐτῆ, καὶ ἐβλεπον τῆ ψυχρῶν ἀρῶν ἀδελφῶν, ἕως τῆ ψυχῆς ὁ χειρισμὸς ἐκ τῆ σώματος ἐγερῆται· ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων ἀδελφέ, τίς εἶσαι, ὡς ἡμεῖς ἐπερωτῶμεν, ἐνομιζόμεν, ὅτι ἐν πάσῃ ἐραθυμία ἐ ἀμελείᾳ τ' σιωπῆ ζῶν διώουσαι· ἐ πόθεν σοὶ ἡ ποιούτη ἀμελείᾳ καὶ τῶ ὄρειν τῶ τῶ, καὶ ὁ γλυκὺς μειδύσμος, ὅσῃ οἰδαμεν· ὁ μὲν τῆ τῆ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χειρῶν διωαμῶν ἰσχύει, αἰσθῆς διηγήσαι ἡμῖν, ἵνα γάρ μεν πάντες τὰ μεγαλὰ τῆ Θεοῦ. πρὸς τῶ τῶ ὁ ἀδελφὸς ἑσπέρῃ καὶ τῆ δεινῶν ἀσθενῶν τὰ ἀμώρτηματα ἀποφάξατο ὅτι ἀπεπαξάμεν, εἶπον πρὸς μεν γοητείας τῶ τῶ καὶ εἶπον καὶ ἀκριβῆς ὅτις αὐτῶν αὐτῶν. ἀλλ' ὁ μὲν ἀπ' ὁ ἀπεπαξάμεν καὶ ἐμόνασαι, ἕτε ἐκεῖνα πινά τῶ ἀνδρῶν, ἕτε ἐμνηστικῶν καὶ τῶ κακαλὰ φυλαχθῆναι καὶ ἐπὶ ἐμοὶ τὸν λόγον τῆ Χειρῶν. εἶπε γὰρ, μὴ κείνετε ἵνα μὴ κείνητε καὶ ἀφετε ἐ ἀφεθήσεται ἡμῖν. καὶ ὡς τῶ τῶ εἶπον πρὸς τοὺς ἀδελφούς, ἐχρῆστο ὁ Χειρῶν τῶ ἀμώρτημάτων μου. ἐ ἰδὺ μετὰ πάσης χρατῆς ἐ ἀμελείας ἀπὸ τῶ μικρῶν τούτων. ἐνομίζοντες ἡμεῖς πρὸς ἡμῶν καὶ ὡς τῶ τῶ ὁ ἀδελφὸς τοῖς πατράσι διηγήσατο, πρὸς δὲ ἐν εἰρήνῃ τῶ πνεῦμα τῶ κυρίου. πᾶσιν ὡφέλειαν ἐ οἰκοδομῶν τοῖς πρὸς τῶ σὺν αὐτῶν ποιησάμενος· ἡς πρὸς ὡφέλειας καὶ οἰκοδομῆς καὶ μελέδος ἐκ τῶ φυλαχθῆναι ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶ

A Panem accepisset, quia tamen indignè acceperat, statim introiuit in eum satanas.

Et si lubet narrationem quandam audire, quâ palam fiat, vt neminem iudicare, immunem à peccatis faciat; ac contrâ, iudicare, peccata congerat, audite. Adhuc enim teste Christo ac Domino in carne agunt, qui hominem viderunt. Vir quidam professione Monachus, cum vitam summâ negligentia ac desidia exegisset, in lethalem morbum incidit: cumque ad extremum vsque spiritum processisset, mortem nequam exhorruit: sed summâ cum gratiarum actione ac alacritate, leniusque ridens, ex corpore excedebat. Quidam igitur ex assidentium Patrum numero: (Quippe sic moris erat in eo monasterio, vt cum quis ad vitæ extrema deuenisset, ei fratres omnes monasterij vnâ cum pastore ac pæposito assiderent, ac agentem animam, donec illa migrasset à corpore, adspicerent:) eum interrogauit, dicens: Frater, crede, nos prout videbamus, existimabamus, te vitam tuam multâ negligentia ac socordia traduxisse: unde ergo tibi tantum securitatis, ac suavis ille risus hac horâ accesserit, ignoramus. Verum Domini nostri Iesu Christi potentia roboratus, surgens narra nobis, quò omnes Dei magnalia intelligamus. Ad hæc frater dicto audiens ac exurgens, ait: Planè, honorandi Patres, vitam meam omni reuerâ negligentia traduxi: nuncque ipsâ hac horâ attulerunt ad me Angeli Dei chirographum meorum peccatorum, ac legentes peccata quæ commisissetem, ab eo tempore quo nuntium seculo remissem, ita ex me percontati sunt: Agnoscis hac? Respondi ego: Maximè: Naui illa optimè: Ex quo tamen, aio, sic remisi nuntium, ac professus sum Monachum, neque aliquem iudicauì, neque iniuriarum memor fui: ac rogo, in me quòque seruari sermonem Christi: Dixit enim: Nolite iudicare, vt non iudicemini: Et, Dimitte & dimittetur vobis: cumque hæc dixissem ad Angelos, è vestigio disuerptum est peccatorum meorum chirographum. Et ecce omni curâ solutus, ac plenus gaudio, quod parua illa mandata seruauerim, ad Dominum abeo. Vtque frater illa Patribus exposuisset, spiritum Domino in pace tradidit: vtilitatem omnem ac ædificationem præsentibus exemplo relinquens: cuius nos vtilitatis & ædificationis ac partis, eâ, fratres,

Pulchra Monachianimam agentis historix.

Sancta consuetudo, vt omnes fratres adfint fratri agentis animâ: quæ etiamnù obtinet apud meos Prædicatores.

Matth. 7. v. 2.

Ed. 1808

Ed. 1808

Ed. 1808

Ed. 1808

Ed. 1808

Ed. 1808

Ed. 1808

ratione, futuri simus participes, si modo ab omni sinistro iudicio ac simultate immunes nos ipsos seruauerimus. Quippe, cum Deus noster clemens sit ac benignus, nostram salutis curam gerat, plures nobis aperuit vias, ut vel pauca ac exigua seruantes, magna recipiamus. Nam quid rogo istis mandatis facilius? Habent nihilominus illa magnam salutem, quam nos quoque Domini nostri Iesu Christi virtute, enitamur assequi; quod & eius bona obtinere mereamur: Quippe quem deceat gloria, vna cum Patre principij experite, ac viuifico Spiritu, in secula: Amen.

Α ποὺ ἀπὸ πάσης κατακείσεως ἡμνησικακίας, ἔ
 ἡμεῖς ἀδελφοὶ μετὰ χαρῶν. ὅτι Φιλάνθεος Ed. ἐξ ἰσταν-
 πος ὢν ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἔ κηδόμενος τῆ σωτηρίας ἡμῶν, χρεῖται
 ἡμῶν, πολλὰς ὁδοὺς ἔτεμεν ἡμῖν· ἵνα καὶ δὲ αὐτῶν
 μικρὰ φυλάξαντες, μεγάλα ἀπολαύσωμεν. τί γὰρ
 εἶπέ μοι δύκολωτερον τῆ ἐντολῶν τούτων. ἀλλ' ἰμῶν ἐπὶ αὐτῶν
 ὁμῶς, μετὰ ἡμῶν ἔχῃ τῆ σωτηρίαν, ἧς ἀγωνισάμεθα ἀδύνατον
 ἔ ἡμεῖς τῆ ἑκείνου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δωάμεν, ἀπολαύσωμεν
 ὅτι τυχεῖν· ἵνα κατὰ ζωῶν ἡμῶν ἔ τῆ αὐτῶν ἀγα-
 θῶν ὅτι αὐτὰ ἀρέπει δόξα, σὺ τὰ ἀναρχῶ πα-
 τὴ, ἔ τὰ ζωοποιῶ πνεῦμα π, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

EIVSDEM,

B

TOT ATTOY,

In Psalmum sextum.

Ἀήθης εἰς τὸ ἕκτον Ψαλμὸν.

Ex editis G. nifio tom. 1.

CONGRUAM admodum ieiuniorum initio, sinceræ pœnitentiæ materiam, Ecclesiæ vsui continet Psalmus sextus, sancti Spiritûs adhortatio. In eò enim docemur, quo modo Deum placaturi simus. Habet enim verè pœnitentium nihil fictam humilitatem; confessionem; lacrymas; luctum; conuersionem; gemitum; conscientie turbationem; infirmitatem; conceptam ab innumerabilibus peccatis contritionem; salutem ex Dei misericordiâ partam; nocturnam cum Deo assiduitatem; frequens in lecto ac strato interdium gestorum perceptum sensum, ac per eum veri Spiritûs sancti lacrymarum obtentu visitationem. Nec modo hæc, veræ pœnitentiæ certa argumenta, sed etiam inde prouenientem remissionem, ac perfectam veniam, 2 in superque increpationem, vimque orationis apud Deum, ac dæmonibus illatam per eam confusionem; hominis denique, in peccatis inueterati, salutem ac reformationem.

ΚΡΕΠΟΥΣΑΝ τῆ ἡνσειῶν Leg. τῆ πα-
 ῥχῆς, εἰλικρινοὺς μετάνοίας ὑπο-
 θεσιν, τῆ ἐκκλησίᾳ παρέχῃ ἐν τῶ
 ἕκτῳ ψαλμῷ, ἡ τῆ πνεύματος τῆ
 ἀγίου πρῶταις. ἐν γὰρ τούτῳ τῶ ψαλμῷ διδασ-
 κέμεθα, ποῖα ἔσονται τὸν Θεὸν ἐξελιωσάμεθα. ἔχῃ γὰρ
 πλὴν τῆ μετάνοιᾶν ἀληθῶς ἀψευδῆ ταπεινω-
 σιν· τῆ ἕξομολόγησιν· τὰ δάκρυα· τὸ πένθος· τὴν
 ὄψιπροφύ· τὸν στεναγμὸν· τῆ ἕσσειδότης παρα-
 χμῆ· τῆ ἀσθένειαν· τῆ δὲ ἀμνηστῶν πηλοσμάτων στω-
 τεβῶν· τῆ δὲ ἐλέους Θεοῦ σωτηρίαν· τῆ ἐν νυκτὶ
 πρὸς Θεὸν πρὸς ἀρεδρείδῳ· τῆ ἐν τῆ κλίνῃ καὶ ἐρωμῆ
 γνομῶν πολλὰς [τῆ καθ' ἡμέραν παραπομπῶν]
 σωμαίωσιν, ἔ τῆ δι' αὐτῆς τῆ ἀληθοῦς πηλοσμάτων
 τῆ ἀγία δὲ δακρύων ὄψιπροφύ καὶ οὐ τῶντα μόν-
 ον τῆ ἀληθοῦς μετάνοίας τεκμήρια, ἀλλὰ τῆ ἐκ
 τούτων πρὸς γνομῶν ἀφῆσιν, ἔ τῆ τελείαν συ-
 χάρησιν, καὶ τῆ πρὸς αὐτοῖς ὄψιπροφύσιν, ἔ τῆ τῆ δι-
 χῆς πρὸς Θεοῦ ἰσχυρῶ, καὶ πλὴν ἐκ τῶντα γνομῶν
 τοῖς δαίμοσιν ἀσθενῶν, καὶ πλὴν τῆ παλαγωγῆτος ἀν-
 θεῶν ἐν ἀμάρτιας, σωτηρίαν ἔ ἀνάπλασιν.

Sexti Psalmi materia.

2

Περὶ ἐξῆς [ἡ ὀγδοῆ] τῆ ψαλμοῦ ὄψιπροφύ-
 φῆ οὕτω· ψαλμὸς τῶ Δαβὶδ, πρὸ τῆ ὀγδοῆς.
 ὀγδοῆς ὀφείλῃ ἡ γραφῆ ὀνομάζειν πλὴν μετὰ πλὴν
 ἐξ ὀγδοῆς τῆ πρὸν ὀνομασθένος, ζώων ἔ δὲ ἰσχυρῶν
 ἡ πρὸς ἐμὴν ὕσιν ἡ ὀκταήμερος ἀρετομῆ. πρὸ
 τῆ ὀγδοῆς καὶ ὁ σοφὸς Σαλομὸν ὑμᾶς νοουθετεῖ,
 λέγων· δὸς μερίδα τοῖς ἐπιπῶ, καὶ γε τοῖς ὀκτώ. ὡ-
 σάμει λέγων· φερόντισον ἐν τῶ βίῳ τούτῳ τῆ ἐξ ὀγ-
 δοῆς, χλιωντάδος ἀγαθῆς τῆ μελλούσης ἔ μελλούσης

Quid titulus de Octauâ.

Eccl 11 v. 2.

3

Sic porrò Psalmi inscriptio continet: Psalmus Davidis, de Octauâ. Octauam solet vocare Scriptura vitam illam, quæ post septimam huius sæculi subsequetur: quam & octauo die facta Circuncisio præsignificauit. Iam de Octauâ etiam ipse sapientissimus Salomon nos admonet, dicens: Da partem septem, nec non et octo. quasi dicat: Sollicitus sis in hac vitâ septimæ, boni illius millennarij futuræ vitæ ac manentis, id est

909. ἡ αἰωνίου. Ζαῆς ἡ αἰωνίου. ἀλλ' ἰδωμεν αὐτῶ τῆ Ἰαλαμοῦ ὁ Α

αeternæ. Sed iam videamus ipsius Psal- mi exordium.

Κύριε μὴ ὀ θυμῷ σου ἐλέγξης με. ὄμμασι νοε-
 ροῖς ὁ παροφῆτης ὡσαύτῃ γυμνός καὶ τετραχι-
 λισμύος παρὲς ὃ φοβερόν ἐκείσε πῆρετῶς δι-
 καστήριον, καὶ αὐτῶ τῆ Κυρίου ποδῶν ἐφα-
 πλόμνος, ὡς οἶα τις ἀπὸ ῥήσιατος καὶ κερτιφῆς
 καὶ ἀπαρόσωπος ἰσαρχῶν, καὶ μηδεμίαν
 ἀπολογία ἰσχυρῶ τῆ ἰδίων πλημμελημάτων
 πορῶν, ὡσθὲν λοιπὸν μὲ τὸν δικαστῶν ἐξαγῆ,
 ἀλλ' ἢ τῆ το λέγων. Κύριε μὴ θυμῷ σου ἐλέγξης
 με. οἶδα δέσσωτα ὅτι πῶν δῆνόν καὶ φρεκτὸν αἰα-
 μῶν με, ὅτε συστήσασθαι μέλλεις δικαστήριον ἐνώ-
 πιον ἀγγέλων ἔδραφέλων, καὶ πάσης κίσεως.
 ὅτι τῆ φοβερόν καὶ ἐπηρμύου δροῦ εἰς κρί-
 σιν παροφῆτης, καὶ πῶν τῶν πεποραγ-
 μῶν ἡμῶν ἀμῶντημάτων φανέρωσιν καὶ ἀποκα-
 λυψὶν ποιούμνος. καὶ οὐ πολὺ, ὡσθὲ διωρε-
 σωτῶ τελείῃ τῶν συγχῶρῶσιν τῆ πολλῶν μου
 ἀμῶντημάτων ὡσθὲ σὺ ἀπῆσασθαι, δέσσωτα μείζων
 ἢ ἀμῶντημάτων μου τῆ ἀφελεῖσθαι με. ὅτι ἑνώπιον
 πῶν δῆνόν εἰς σὲ ἐπλημμέλησα. ὅτι
 ἰσχυρῶ μᾶλλον ὃ ὄνομά σου ὃ ἄγιον πῶν ῥῶσιμα. ὅτι
 ἰσχυρῶ τ' ἀσωτῶν ἐγώ ὃ ἀσωτος ἐβίωσα. ὅτι ἰσχυρῶ
 τὸν πᾶ μύρια πάλαι τὰ σοὶ χρεωστούτα χρεωφει-
 λῆτης σοὶ γένησα. ἰσχυρῶ τὸν τελώνιον ὃ ἐξῆρος κα-
 κῶς με ἐτελώνησεν. ἰσχυρῶ τ' ληστῶν ὃ φονοκτό-
 νος ἐμέ κακῶς ἀθανάτωσεν. ἰσχυρῶ τῶν πόρνων
 ἐγώ ὃ φιλόπορνος ἐκ Θεοῦ ἐπόρνυσα. ἰσχυρῶ τ'
 Νινιδῶν ἀμεταμένοτα ἐπλημμέλησα. ἰσχυρῶ τὸν
 Μανασῆ αἰ ἀνομίᾳ μου ἰσχυρῶ τ' κεφαλῶ
 μου. ἰσχυρῶ τ' Χαρδαίαν, ὡσθὲ φορτίον βαρὺ
 ἐβαρῶνθησῶν, ἔ τὰ ταλαπωρήσας κατεκείμφ-
 δῶ ἐως τέλους. ὃ ὄνομά σου ὃ ἄγιον πῶν ῥῶσιμα.
 ὃ πνευμά σου ὃ ἄγιον ἐλύπησα. τῆ ἐντολῶν σου
 πῶν ῥῆσασα. τὸν πλοῦτόν σου κακῶς διεσῶρπισα.
 τὸν θησαυρόν σου κακῶς ἐδαπάνησα. τὸν δῶρα-
 ζῶνα ὃν μοι δέδωκας, εἰς ἀνομίᾳς ἀνήλωσα. τὸν
 ναόν σου τῆ σῶματός μου ἐσπίλωσα. τ' κατ' εἰ-
 κῶνα σε ψυχῶ μου μολύωσας ἔχρησάσας. τὸν χρό-
 νον ὃν μοι δέδωκας, μὲ τῆ ἐξῆρῶν σε ἐβίωσα. τῶ
 φωνῶν τ' ἐντολῆς σε ἐκ ἐφύλαξα. τὸν χιτῶνα,
 ὃν με ἐνέδυσας, ῥυπώσας ἐσπίλωσα. τ' λαμπά-
 δα, ἣ μοι ἐσκόβασας, νυσάξας ἀπέσβεσα. ὃ
 παροφῆτης μου ὃ ἐφάδρωσας, ἀμῶντησας κερτι-
 φησα. ποῖς ὀφθαλμοῖς μου ὡς ἐφώπισας, κακῶς
 πάλιν ἐτύφλωσα. τὰ χεῖλη μου ἰσχυρῶ ἠρία-

Domine ne in furore tuo arguas me. Me-
 tis sese oculis Propheta; tanquam nudū
 ac resupinū ante terribile illud futurum
 tribunal constituens, ac ipsos Domini-
 cos complexus pedes: velut aliquis fi-
 duciam non habens, sed præ verecun-
 diâ vultum demittens, nec audens as-
 picere, omnique excufatione, quâ sua
 peccata defendat, carens: nihil iam à
 Iudice postulat; sed hoc tantūm pro-
 fert: Domine ne in furore tuo arguas me.
 Scio, Domine, nihil non graue ac hor-
 rendum manere me, cū in conspectu
 Angelorum, & Archangelorum, om-
 nisque creaturæ posito tribunali, inque
 terribili ac eleuato folio tuo ad iudi-
 cium præsidens, commissa à nobis pec-
 cata omnia manifestabis, ac reteges. Nec
 audeo, Domine, aut pro meâ apud te
 gratiâ præfumo, integram plurimorum
 meorum peccatorum veniam abs te
 petere: nam maior est mea iniquitas,
 quàm vt mihi condonari debeat: Quip-
 pe, coram omnibus in te deliqui: supra
 modum omnem nomen sanctum tuum
 irritaui: Supra Prodigum, prodigus ego,
 prodigè ac luxuriosè vixi: Supra eū qui
 decem talentorū millia debebat, debi-
 tor tibi factus sum: Supra Publica-
 num, me malè hostis vectigalem fecit.
 Supra latronem, me ille homicida malè
 vulneraui ac cecidit. Supra Meretri-
 cem, fornicarius ego, deficiens à Deo
 fornicatus sum. Supra Niniuem impe-
 nitenti animo peccaui: Super Manaf-
 sem iniquitates mea supergressæ sunt cap-
 ut meum: & super Chananæam, sicut
 onus graue grauata sunt; ac miser factus,
 curuatus sum vsque in finem. Nomen
 sanctum tuum irritaui: mandatis tuis
 non obtemperaui: diuitias tuas malè
 dissipau: thesaurum tuum malè ex-
 pend: pignus, quod mihi dedisti, in
 peccata consumpsi: templum tuum,
 quod est corpus meum, contaminaui:
 animam meam, quam ad imaginem
 tuam creaueras, commaculans infeci:
 tempus à te mihi concessum, cum ho-
 stibus tuis traduxi: tui vocem præcepti
 non obseruaui: tunicam, quam me in-
 dueras, fordibus conspurcaui: lampā-
 dem, abs te mihi præparatam, dormi-
 tans extinxi: vultum illum meum, quem
 tu ornaueras, ego peccatis fœdaui: oculo-
 los meos, quos illustraras, malè iterum
 excœcaui: labia mea, quæ sanctificaue-

Pfal. 6. v. 25
 Humilis ani-
 mi contriti
 confessio.
 Luc. 15 v. 13.
 Matth. 18. v.
 24.
 Luc. 18 v. 10.
 Luc. 10. v. 30.
 Luc. 7. v. 37.
 Ion. 3. v. 4.
 4 Reg. 21. v.
 16.
 Psal 37 v. 5.
 Matth. 15. v.
 22.
 4
 5
 6

Reg. 21. v. 16.

in. 1. v. 13.

Luc. 15. v. 13.

ras, ego rursum infeci fordibus. Scio autem fore, vt à me commissa omninò arguas: nec ab hoc vllum mihi effugium est: sed planè fiet vt arguar: ac siquidem ita profus futurum est; *Domine ne in furore tuo arguas me*: hocque ego à te lucri reportem, qui solus clemens ac benignus es. Scis ipse accuratè meas omnes quantumuis occultas offensiones, sed ne arguas me, ne me traducas: ne eas palam omnibus proferas, Angelis pariter ac hominibus, ad confusionem meam, ac probrum meum.

Domine ne in furore tuo arguas me. Nam si perituri Regis furorem nemo sustinere potest: quantò magis Dei furorem sustinere non poterit vniuersitas creaturarum? *Neque in irâ tuâ corripias me.* Dignus quidem ego omni castigatione & pœnâ; sed cùm castigaueris, *ne in irâ tuâ castigaueris me.* Memini Latronem à te veniam petiisse, ac obtinuisse. Memini Peccatricem ex animo accessisse, ac pœnituisse, nec veniâ frustratam esse. Memini Publicanum ingemuisset, & iustificatum esse. Verùm sum ego illis inferior. Nam neque illis sum similis. Non enim habeo propensas lacrymas: non veram confessionem: non ex imo corde gemitum: non mundam animam: non sincerum ieiunium: non fraternum amorem: non paupertatem spiritûs: non assiduam orationem: non commiserationem, 7 vt dignus ipse commiseratione habear: non compunctionem, vt mihi condonetur: non puritatem cogitationum; non propositum Deo placens. Quâ igitur fronte, quâ licentiâ veniam postulabo? Frequenter Domine acturum me pœnitentiam spondi; sed fidem tibi datam fefelli. Tibi in Ecclesiâ frequentè procido, ac statim egressus in peccata incido. Frequentè te mei misertum est, & ego spreui te. Frequentè me sustinuisti, sed nihil me emendauisti. Sepe me crexisti, sed ego rursus concidi. Quot me modis adiuuisti, & ego tibi ingratus fui? Quoties in me humanitate habuisti, tibi que ego nequaquam seruiui? Quàm multis me tu honorasti, & ego te inhonorauisti? Quoties peccantem me tanquam pater adhortatus es? tanquam bonus tolerasti; tanquam filium exosculatus es? tanquam charissimum pignus me es allocutus; tanquam pater corripuisti; tanquam infantem vocasti; vlnas expandisti; lapsus me tenuisti, atque dixisti:

σας, πάλιν ἐρρύπτωσα. καὶ οἶδα, ὅτι πρῶτως τὰ πεπονημένα μοι ἐλέγξεις· καὶ πῶρ' ἄτις σοὶ ἐσὶν οὐ δὲ φεύξομαι, ἀλλὰ πρῶτως ἐλεῆσθῶμαι· καὶ εἰ ὅλως ἐλέγχωμαι, Κύριε μὴ τὰς θυμῶ σου ἐλέγξης με· καὶ γὰρ κερδήσω πῶρ' ἄ σοὶ τῆτο τῶ μόνου φιλανθρωπίου. οἶδας αὐτὸς ἀκριβῶς ἀπόρτα τὰ χρύφια παλάσμετά μου, ἀλλὰ μὴ ἐλέγξης με, μὴ δημοσιεύσης με· μὴ φανερώσης αὐτὰ πᾶσιν, ἀπέλοις καὶ ἀνδραποῖς εἰς ἐμίλι ἀρχαῖω καὶ ἐμὸν ὄνειδος.

Κύριε μὴ τὰς θυμῶ σου ἐλέγξης με. εἰ γὰρ φθαρτῆ βασιλέως θυμὸν εὐδαίει διώεται· ἴστω φέρειν, πόσῳ γε μάλλον Θεοῦ θυμὸν οὐχ ἴστω σήσεται πᾶσα κτίσις; μηδὲ τῆ ὀργῆ σου παιδεύσης με. ἀπίος γὰρ ἐγὼ εἶμι πάσις παιδεύσεως καὶ κολάσεως· ἀλλὰ παιδύων, μὴ τῆ ὀργῆ σου παιδεύσης με. οἶδα λησῶν ἀητησάμενον, ἔ κρησισάμενον συγχώρησιν πῶρ' ἄ σοὶ. οἶδα πόνειω ὀλοφύχως πορροελθοῦσθμ καὶ μετὰ μοήσασθμ ^{Ex Reg.}

[καὶ τῆς συγχωρήσεως μὴ ἀποτυχοῦσθμ· καὶ] οἶδα τελώνιου φεναξάντα, καὶ δικαιοφύχοντα. ^{Ex Reg.}

[πούταν ἐγὼ ἀθλιώτερος.] οὐ γὰρ εἶμι ὡς αὐτοί. οὐ γὰρ ἔχω δάκρυον ἐκτενές· σοὶ ἔχω ὄξομολόγησιν ἀληθινῶν· σοὶ ἔχω ἐκ βάθους καρδίας φεναγμόν· σοὶ ἔχω κατὰ ἐν τῆ ψυχῶν· σοὶ ἔχω νηστειὰν εἰλικρινῆ· σοὶ ἔχω ἀγάπην πρὸς ἀδελφόν· σοὶ ἔχω πτωχίαι πύθματικῶν· σοὶ ἔχω πορροελθῶν δινεχῆ· σοὶ ἔχω συμπάθησθμ, ἵνα συμπάθητῶ· σοὶ ἔχω κατὰ μύξιν, ἵνα συγχωρητῶ· σοὶ ἔχω κατὰ ἐπιτήτα λογιμοφύχ· σοὶ ἔχω πορροελθῶν θεοπορεπῆ. ποῖῳ λοιπὸν πορροεῶπω, ποῖῳ πορροεῶσθμ ἀήτῶ συγχώρησιν. πολλάκις σοὶ δέσπῶτα μετὰ μοεῖν στωετὰξάμην, καὶ ψύσης πρὸς σὲ τῆ στωετῆς ἐγρόμην. πολλάκις σοὶ ἐκ κλησῖα πορροεῶσθμ, καὶ βύθως ἐξερρόμηνος ἐν ἀνομίαις ^{Reg. 42} συμπάθησθμ. πολλάκις με ἠλέησας, καὶ γὰρ σὲ ἠτέησα. πολλάκις με ἐβάσασας, καὶ γὰρ σοὶ ἐπέσρεψα. πολλάκις με ἀνέσθηςας, καὶ γὰρ πάλιν κατέπεσον. πόσα με στωεκερῶσθμ, καὶ γὰρ σὲ ἠνωμὸν ἠνεκα; πόσακις μου στωεπάθησθμ, καὶ οὐδαμῶς σοὶ ἐδύλθωσα; πόσα δέ με ἐτίμησθμ, ἐγὼ δέ σὲ ἠτίμησθμ; πόσακις ἀμύρτησθμτος μου, ὡς πατὴρ πῶρ' ἐκέλεσθμ; ὡς ἀγαθὸς ἐβάσασθμ· ὡς ὑὸν κατεφίλησθμ; ὡς τέκνη μοι ἐκέλεσθμ; ὡς πατὴρ ἐν ἐπέησθμ; ὡς νηπιὸν ἐκέλεσθμ; τὰς ἀγκάλας ἀφῆπλωσθμ, καὶ πεσόντα με ἐκερῶσθμ

εἰσῆκουσθμ, καὶ γὰρ σοὶ πῶρ' ἠκουσθμ; πόσακις μοι στωεπάθησθμ, καὶ οὐδαμῶς σοὶ ἐδύλθωσα; πόσα δέ με ἐτίμησθμ, ἐγὼ δέ σὲ ἠτίμησθμ; πόσακις ἀμύρτησθμτος μου, ὡς πατὴρ πῶρ' ἐκέλεσθμ; ὡς ἀγαθὸς ἐβάσασθμ· ὡς ὑὸν κατεφίλησθμ; ὡς τέκνη μοι ἐκέλεσθμ; ὡς πατὴρ ἐν ἐπέησθμ; ὡς νηπιὸν ἐκέλεσθμ; τὰς ἀγκάλας ἀφῆπλωσθμ, καὶ πεσόντα με ἐκερῶσθμ

Luc. 23 v. 43.

Luc. 7. v. 37.

Luc. 18. v. 10.

7

Reg. 42
πῶ.

πῶσθμ

κὺ εἶπας μοι· μὴ φοβοῦ· ἐγείρου· πάλιν ἤθη πάλιν
 δεῦρο· πάλιν μὴ φοβοῦ· ὃ δὴ ὠκω σε· ὅτι σπο-
 ρέφω σε· ὅτι ὄνειδίω σε· ὃ βδελύσσομαι ὃ ἐμὸν
 πλάσμα· ὅτι σπορρίψωμαι ὃ ἐμὸν ποίημα· οὐ
 σκληρῶ τὰ ἀσπίδα μου πρὸς ὃ ἐμὸν τέκνον·
 οὐ γὰρ δυνάμημι σῆσαι, ὃν τὸ χερσὶ τὸ ἐμῆς διέ-
 πλασα αἰθροπον· ὃ ἔσθ' οὐ ἐαυτὸν ἐταπείνωσα·
 ὃ ἔσθ' οὐ ὃ ἐμὸν ἐξέχεα αἷμα· πῶς οὐ παροδέ-
 ξομαι πρὸς ἐμὲ ὄπισφρόντα ἔπαρσιπποντα.
 " [ἐγὼ δὲ πλὴν ἀκλιῶ βαρυῶσ, ὃ παροσέρον, ὃ σδὲ
 ἐπεσφάφω] ὃ δὲ, δέσποτα, ὡς ἐμφυτον ἔ
 ἄσφρί-
 σον ἔχων τὸ φιλανθροπίας πλὴν ἄβυσσον, ἔ τὸ μα-
 κροθυμίας ὃ πέλαγρον· μὴ τὰ θυμῶ σε ἐλέγξῃς
 με, μηδὲ τὴ ὄργῃ σε παιδύσης με· ἄλλ' ἐπὶ ἔ
 μακροθύμισον ἐπ' ἐμοί· μὴ σπύσης τὴ ἔκχέ-
 ψαι με ὡς πλὴν σικλιῶ πλὴν ἄκαρπον· ἄλλ' ὡς
 ἀγαθὸς καὶ φιλανθροπος, δέσποτα, μὲ πόντων
 ἔ ὃ ἔπος τὴ πῶ ἐασόν με πρὸς τὸ μετάνοιαν· ἔ μὴ
 ἀκλιῶσ βασιλῶν τὸ ἀκλιῶν μου, ἔ τὸ ραθυ-
 μίδου μου· μὴ ἀρπάσης με ἀνέτοιμον ὃ πρὸ χρονα·
 μὴ λάθῃς με τὸ λαμπάδα μὴ ἀψάδα· μὴ λά-
 θῃς με μὴ ἔχοντα ἔνδυμα γάμου μὴ ὄσφάσης
 γυμνῶ τὸ ψυχλῶ μου ἔ βήματι σε ἐπὶ λίτευμα·
 μὴ λάθῃς με τῶσ μηδὲν παροσενέψαι σοι ἔχοντα·
 ἄλλ' ἀ μακροθύμισον διὰ ἀνάμεινον διὰ φιλαν-
 θροπία· διὰ συμπαθησον καμὸι τὰ πτωχῶ,
 ἔ γυμνῶ, ἔ ραθύμα, ἔ ἀμύσ, ἔ ἐλεφῶ, ἔ σπό-
 ρα, ἔ πόνω, ἔ ρυπῶ, ἔ ἀσώτω, ἔ ἀνώματι, ἔ
 ἀσπίδα, ἔ πεπωρωμῶ, ἔ βεβουθυμῶ, τὰ
 κῆρα κεκριμῶ, καὶ ἀποσώπω, καὶ ἀπρῶρησιάσω, ἔ
 ἀπαπολογῆτω, ἔ ἀνάξια πάσης φιλανθροπίας·
 ἔ ἀνάξια τὸ ἔρανε ἔ τὸ γῆσ· ἔ ἀξία πάσης τιμο-
 ρίας, καὶ γέννης, καὶ κλάσσεωσ· διὰ, κύριε, μὴ ἔ θυμῶ
 σε ἐλέγξῃς με, μηδὲ τὴ ὄργῃ σε παιδύσης με.

Ελέσόν με κύριε, ὃτι ἀδενῆς εἶμι· ἀδενῆς
 εἶμι τῆ σφρα· ἀδενῆς εἶμι τῆ ψυχῆ· ἀδενεῖ μου
 ἢ γῶμη· ἀδενεῖ μου ὃ λογισμῶσ· ὃ ἐξέλιπέ μου ἢ
 ἰσῆσ· ὃ ἐξέλιπεν ὃ χρόνος· ὃ ἐξέλιπον ὃ ματαό-
 τιπτι αἰ ἡμέραμ μου, καὶ θεωρῶ ὃ τέλος ἐπίσον· ἄλλ'
 ἔ κτεινόν μοι πλὴν χεῖρα, τὰ ὃ βυθῶ τῶ ἡδονῶν
 χμαζομῶ· ἀνοῖσον καμὸι δέσποτα τὰ ἀνα-
 ξίωσ κρούοντι, καὶ μὴ σποκλείσης κατ' ἐμοῦ πλὴν
 ἔρανε τὴ ἐλέοσι σου· ἐὰν γὰρ σὺ κλείσης, τίς ἀρῶ
 ἀνοῖξει; ἐὰν μὴ σὺ φθάσης, τίς ἀρῶ ἀνοῖξει;
 ἐὰν μὴ σὺ φθάσης, τίς ἴνα φθάσῃ; ἐὰν μὴ σὺ
 σπύσης, τίς λοιπὸν βοηθήσῃ ἡμῶν; ὃ σδὲίσι.
 ἄλλ' αὐτῶσ ὃ φύσῃ Θεὸσ, δὲσ ἡμῶν κερῶν ζωῆσ,

A Ne metue: errigere: rursum confiste: rursum veni: rursum ne metue: non persequor te; non auersor; non exprobro; non abominor meum figmentum; non abdicco meum opus; non obduro viscera mea ad meum filium. Non enim odisse possum hominem, quem meis ipse manibus effinxi: cuius causam me met humiliavi: pro quo sanguinem meum fudi. Quomodo non suscipiam ad me conuersum, ac mihi procidentem? Ego nihilominus aurem aggrauans, non adhibui animum, nec sum conuersus. Idcirco, Domine, tanquam qui cognatam ac inseparabilem habeas clementiam abyssum, ac longanimitatis pelagus: Ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me: sed adhuc, adhucque toleranti in me esto animo. Ne cito excindas me ut ficum illam infrugiferam sed tanquam bonus ac clemens, Domine, hoc quoque annocum ceteris relinque me, ut poenitentiam agam: nec te tædeat ferre meum in agendis tædium ac segnitiem. Ne merapias imparatum: ne me accipias, non accensam lampadem: ne accipias me, destitutum veste nuptiali: ne nudam animam meam tuo tribunali traducendam stiteris: ne me acceperis hactenus, dum nihil habeo quod offeram: sed patientiam habe; sed expecta; sed benigne mecum age: misereatur te mei pauperis, nudi, socordis, incurij, miserabilis, inopis, adulteri, sordidi, prodigi, ingrati, inhumani, obdurati, demersi, damnati, qui nec vultum ostendere, nec liberius loqui, nec excusare habeam: indigni caelo & terra; dignique omni poena, & tormento, & supplicio. At, Domine ne in furore tuo arguas me, neq; in ira tua corripas me.

Misereare mei Domine, quoniam infirmus sum. Infirmus sum carne: infirmus anima. Est mihi infirmus animus: est mihi infirma ratio. Defecit virtus mea, defecit tempus: defecerunt in vanitate dies mei, & video appropinquantem finem. Verum tu mihi porrige manum in profundo voluptatum tempestate iactato. Mihi quoque aperi, Domine, licet indignè pulsanti; nec ianuam tuam misericordiam mihi praecluseris. Nam si tu clauseris, quis tandem aperiet? Nisi tu feceris, quis aperiet? Nisi tu effeceris, quis est qui efficiat? Nisi tu festinaueris, quis praeterea nobis succurret? Nemo planè alius Tu autem qui es Deus naturam, da nobis vitam tem-

Editio vetus ex Grecis Canisij.

8 Luc. 13. v. 6.

Psal. 6. v. 3. Psal. 7. v. 9. Psal. 77. v. 35.

Editio vetus ex Grecis Canisij.

Ioan. 14. v. 5.

Luc. 19. v. 220. Luc. 10. v. 30.

1 Cor. 17. v. 14.

Psal. 146. v. 3.

1. 14.

9

pus, ac tempus conuersionis. Vince cordis duritiem, ac me emenda. Tu mihi adhuc paululum temporis concede, & operare mihi salutis modum. Nisi enim cum tu feceris, quæcunque ego fecero, imbecilla sunt ac infirma. Quæcunque ego probauero, sine viribus erunt, facileque euanescent. Quæcunque fuero aggressus, inutilia erunt ac imperfecta. Ne vltra distuleris, Domine, sed citò salua figmentum tuum. Dixisti enim Domine, *Sine me nihil potestis facere.* Præuerte conuersione animæ, tempus vitæ meæ. Mihi quippe aduersarius meus vim infert: infert cogitatio: infert natura: infert mala voluntas: omnium maximè infert praua consuetudo. Eapropter, *Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum.* Me enim eneruauit inimicus: infirmum me ac contritum fecit. Infirmus autem ac contritus, sibi ipse misericordiam impendere nequit. Quod ergo superest, *Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum.* Qui est infirmus, operari non potest: *Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam turbata sunt ossa mea.* Turbata sunt ac contrita meæ animæ ossa: cuius autem sunt contrita ossa, is nequit surgere vt sibi medicum quærat; non potest curre vt hostes effugiat. Tu itaque Domine, quære me, qui venisti *querere & saluum facere, quod perierat.* Tu rursus ad me, qui in latrones inciderim, accede, ac me anteuerte: Non enim me iam tantum semimortuum, sed planè mortuum effecerunt. Cæterum, *Sana me Domine, & sanabor: Saluum me fac, & saluus ero.* Sana me, Domine, quoniam serpens ille malus totum me infirmum ac putridum fecit: qui autem infirmus est atque putridus, totus humo affixus iacet; totus abiectus est in modum cadaueris; totus iners: Clamat duntaxat; & qui liberet, aliquem quærit. Oculos tantum attollere potest, ac circumspicere, quando veniat, ipsumque ille inuifat, *qui colligat contritos, eosque saluos facit, quorum salutis spes nulla erat.*

Sana me, Domine, quoniam turbata sunt ossa mea: Et anima mea turbata est valde. Corporis simul ac animæ, inquit, ô Domine, turbatio inuasit me: eò quòd in carnis ac animi passiones ac morbos prolapsus sim, carnem pariter ac animum ludibrio habens. *Sana me,*

A καὶ κερθὸν ὑπεροφῆς. νίκησον τὴν πάρωσιν, καὶ πόνησον τὴν δὲσφρωσιν. σὺ δὲς μοι ἐπὶ μικρὸν χρόνον, ἵνα πόνησόν μοι σωτηρίας ἔσπον. ἐὰν γὰρ σὺ μὴ ποιήσης ἔσπον, ὅσα δὲ ἐγὼ ποιήσω σαδρά εἶσι καὶ ἀβέβαια. ὅσα δὲ δοκιμάσω, ἀδιώματ' εἶσι καὶ διαβάλυτα. ὅσα δὲ ὑπεχρήσω, αἰωφελῆ εἶσι καὶ ἀπλήρωτα. λοιπὸν μὴ ἀιάβαλλη, διάσποτα, ἀλλὰ φθάσον **B** "[σώζων] ὁ πλάσμα σου. σὺ γὰρ εἶπας, δέ-Ex Reg. ασποτα, ὅτι οὐ διώμασε χερεις ἐμοδ ποιήσαι οὐδέν. παρέλαβε τῆ ὑπεροφῆ τῆ ψυχῆς τῆ χρόνον τῆ ζωῆς μου. τυραννοῦμαι γὰρ ὑπὸ τῆ ἀπιδικου μου. τυραννοῦμαι ὑπὸ τῆ λογιμοδ. τυραννοῦμαι ὑπὸ τῆς φύσεως. τυραννοῦμαι ὑπὸ τῆ κακῆς παραιρέσεως. ὑπεπλείω δὲ τυραννοῦμαι ὑπὸ τῆ κακῆς συνηθείας. δὲ, ἐλέησον με κύριε, ὅτι ἀδενῆς εἰμι. ἔξενδύρωσε γὰρ με ὁ ἐχθρὸς. ἀδενῆ καὶ σωτετεμιμῆρον ἐποίησεν. ὁ δὲ ἀδενῆς καὶ σωτετεμιμῆρος, οὐ διώμαται ἐλεῆσαι ἑαυτὸν. λοιπὸν, ἐλέησον με κύριε, ὅτι ἀδενῆς εἰμι. ὁ ἀδενῶν οὐ διώμαται ἐργάσαθ. ἐλέησον με κύριε, ὅτι ἀδενῆς εἰμι. ἰάσαί με κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀσά μου. ἐταράχθη καὶ σωτετείβη μου τὰ ὀσά τῆ ψυχῆς. ὁ δὲ σωτετεμιμῆρος τὰ ὀσά, οὐ διώμαται αἰάσας ὑπεζητήσαι ἰάσῃν. οὐ διώμαται δραμεῖν, καὶ ρυθίωαι **C** τῆ ἐχθρὸν. λοιπὸν σὺ ζήτησον με διάσποτα, ὅτι ἐχθρὸν ἐλθῶν ζητήσαι καὶ σῶσαι ὁ ἀπολωλός. σὺ πάλιν πρὸς ἐμὲ, τῆ παραιρέσεως λησῆς κατέλαβε καὶ παρεκβάλαβε. οὐ γὰρ ἡμίθανῆ, ἀλλ' ὀλοθανῆ με **D** " πεποίηκε. λοιπὸν ἰάσαί με κύριε, καὶ ἰαθήσομαι. σῶσον με, καὶ σωθήσομαι. ἰάσαί με κύριε, ὅτι ὁ ὄφεις ὁ πονηρὸς ὄλον με ἀδενῆ, καὶ σεσηπὸτα πεποίηκεν. ὁ δὲ ἀδενῆς καὶ σεσηπὸς, ὄλωσ χαμῆ κείται. ὄλος ἐρρίπται πάσμα. ὄλος ἄργει. μόνον ὅτι βοᾷ, καὶ τὸν ρυόμῆρον ζητεῖ. μόνον ὅτι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐνοῖ, καὶ παραισχεπεῖ πότε ἦξει, πότε ὑπεσκέψεται αὐτὸν ὁ δεσμοῶν τοῖς σωτετεμιμῆροις, καὶ σώζων τοῖς ἀπεγνωσμέ- **E** νοις.

ἰάσαί με κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀσά μου. καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη σφόδρα. "[σώμα-Ex Reg. πικρὸς ἀμακα] ψυχρὸς, φησὶν, ὡ δέασποτα, κατέλαβε με πάσχος. "[ὅτι ἀρχικοῖς καὶ] ψυ-Ex Reg. χικοῖς παραιρέπεσον πάσχοι, τὴν σαρκὰ καὶ τὴν ψυχὴν ποιησάμῆρος πάχημιον. ἰάσον με

κύριε, ὅτι ἐπαράχθη τὰ ὀσά μου, τὰ σιωπῶν δεσμούνα· καὶ αἰορθυῶντα τ' ἔσω μου αἰθροπον. ποῖα ταῦτα; ἢ πίστις· ἢ φρονησις· ἢ ἐλπὶς· ἢ ἀγάπη· ἢ σωφροσύνη· ἢ ἐγκράτεια· ἢ δικαιοσύνη· ἢ δόσεβεια· ἢ ἀγαθότης· ἢ ταπεινοφροσύνη. Ταῦτα τὰ ὀσά ἐπ' ἐμοὶ σιωπετέλειον, καὶ ἐπαράχθησιν, καὶ ἔσα θροθουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ὅσων ἀγίων, κύριε, φυλάττεισ πᾶντα τὰ ὀσά αὐτῶν, ἵνα ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ σιωπετέλειον. εἰ καὶ τὰ τῶν σώματος τῶν ὅσων μάρτυρων σιωπετέλειον. ἰασά με κύριε, ὅτι ἐπαράχθη τὰ ὀσά μου· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράχθη σφόδρα. ὄρα γὰρ ἡδὴ λοιπὸν τὴν ὄραν τῆς ψυχῆς μου παρεκλίσασιν· τὸ χρονον ἐκλείψοντα· τὸ τέλος ἐγγίσθη· τὸ γῆρας ἀκμαίωσιν· τὸ γῆρας μου κλίνθη, καὶ πρὸς τὴν τομὴν ἐπέβην· τὸν χειρῶν μου σπείδοντα, τὴν δρεπθῆναι δεικνύοντα· ἀξίνην βασίζοντα τὴν ἐκκυσθῆναι μινύοντα· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράχθη σφόδρα. ὄρα τὰ κατ' ἐμαυτὸν ἀδέρθητα, ἵνα κατ' ἡμέραν εἰς τὸ χρονον [ἐμαυτὸν] ἐρχόμενον· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράχθη σφόδρα. ὄρα τὸν κλέπτην λοιπὸν παρεκλίοντα, ἵνα τῷ βίῳ με ἀρπάσῃ σπείδοντα· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράχθη σφόδρα. ὄρα τὴν ἐξοδὸν τῶν βίῳ πρὸς τὰ ἐκείσε χαλεπὴν καὶ μακρὰν, ἵνα ἐμὲ ἐφόδῃ μὴ ἔχοντα· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράχθη σφόδρα. ὄρα τὸν δεινήν ἐγγίσθητα, καὶ μετ' ἐφροσύνητα· ὄρα τὴν παρεκκυσθῆναι πληρωθῆσιν, καὶ ἐν ἀπορία με φθασθῆναι. ὄρα τὸ λογιθῆναι τὸ χρονον φρονίον μου ὀπίσειοντα, ἵνα ποῖς "δεσμούς βρύχοντας. ὄρα πολλοὺς κληθῆσθαι, ἵνα ὁδοῦνα ζωήσῃ· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράχθη σφόδρα. θροθουσιν καὶ ἀγωνίᾳ· φρίθη καὶ ἀποκρίσθαι, ἵνα τὸ ἀρῶσαι οὐκ ὀπίσειοντα. χρονον ζωῆς ἀτήσῃ; ἀλλὰ φοβούμαι μήπως πάλιν ἀμάρτημάτων ποιήσωμαι παρεκκυσθῆναι, ἵνα ἀειπίμως πορεύσωμαι· καὶ ποῖα παροσώπω τ' κριτῶν θεασώμαι ἀμηχανῶ, ὅτι ἐν ἀκροῖς τὰ κατ' ἐμαυτὸν ὄρα. ὁ πονηρὸς διενόχων μου ἢ παύεται; οἱ ἐχθροὶ τ' πολεμεῖν ἔκ ἀφίσανται; ὁ ἐμφύλιος τ' ἀρχὸς πόλεμος ἐκτραπῆναι ἢ φείδει; οἱ πονηροὶ λογισμοὶ ἔδαμψῃ ἢ συχάζουσι.

Καὶ σὺ κύριε ἕως ποτε; τί μὲν ἐσημῆσθαι εἶπεν· ἀλλ' ὅτι ἀκροῖς ἀθυμίας καὶ ἀειπίσεως φεικτὸν πὶ καὶ πολυμερὸν βουληθεῖς εἰπεῖν πρὸς Θεόν, ἐπέβην ἑαυτὸν, καὶ τῷ ἀγαθῷ οὐκ ἐτόλμησεν· ἀλλὰ φησὶ· καὶ σὺ κύριε ἕως ποτε; ἰδοὺ, φησὶν, οἶδας δέσποτα, τὰ κατ' ἐμὸν

A Domine, quoniam turbata sunt ossa mea. quæ nimirum interiore meum hominem cōpagine connectit, ac exstruentia erigunt. Quænam verò illa? Nimirum, fides, prudentia, spes, charitas; temperantia, continentia, iustitia, pietas, mansuetudo, humilitas. Hæc in me ossa contrita sunt; turbata sunt; putruerunt. In Sanctis autem tuis, Domine, custodis tu omnia ossa eorum, nec eorum aliquod conteretur: quantumvis corporis ossa in Martyribus tuis contrita fuerunt. Sana me, Domine, quoniam turbata sunt ossa mea: Et anima mea turbata est valde. Iam enim animæ meæ vigorem video processisse; tempus defecisse; finem propinquasse: altam senectutem; inclinatam messem meam, atque ad demessionem perductam: festinantem messorem meum, falcem ostendentem; securim gestantem excisionis indicem: Et anima mea turbata est valde. Video res meas nihil emendatas, sed me quotidie in deterius prolabi: Et anima mea turbata est valde. Video iam furem accedentem, meque è vitâ abripere properantem: Et anima mea turbata est valde. Video difficilem ac longam ab hoc sæculo ad illius statum; migrationem; meque destitutum viatico: Et anima mea turbata est valde. Video accedentem creditorem, ac me inuestigantem. Video impletum præfitum tempus, meque consilij inopem. Video rationum præfectum prætendentem mihi chirographum, ac frementes lictores. Video multos accusatores, nullum autem defenorem: Et anima mea turbata est valde. Contremisco ac sum turbatus, nec expedio quid agam. Vivendi spatium petam? At vereor ne quid rursus ad peccatorum cumulum adiciam, ac imparatus abeam: quo autè vultu adspectaturus sim Iudicem, ignore, cum res meas in extremis constitutas videam. Non desinit malignus molestus esse: non cessant hostes bello impetere: nullâ requie intestinum carnis bellum perturbat: nihil malæ cogitationes conquiescunt.

E Sed tu Domine usquequo? Quidnam Propheta indicare vellet, non expressit: verum cum ex maximo illo mœrore quo tenebatur, ac afflictione, horrendum quid ac audax voluisset Deo dicere, seipsum cohibuit, nec ausus est proferre: sed ait: Sed tu Domine usquequo? Ecce, inquit, Domine, tu nosti ut sint

Edictio vetes ex Grecis Canisij.

IO Anima ossa;

Psal. 33. v. 22;

Matth. 23. v. 30;

Luc. 13. v. 6;

Matth. 24. v. 43;

Mbuth 5. v. 27. 12

Ex Reg.

Leg. reg. 1. v. 1.

Matth. ex Reg.

Edictio vetus
ex Grecis Ca-
nisi.

mea omnia, laboribus, arumnis, ac mi-
feriis plena. Ecce tu vides, quam mihi
instent aduersarii : vides carnis incen-
dium ac rebellionem ; latronum quo-
que bellum : vides me tempus deficere,
ac meas debilitari vires. Iam ergo Do-
mine, vsquequo non mihi misereris? vs-
quequo non vlciferis? vsquequo ne-
gligis? vsquequo tolerabis? vsquequo
non corripis? vsquequo non aspicias?
vsquequo non liberabis? Tametsi enim
penitus deseri mereor, tuâ tamen mi-
sericordiâ veniam consequar. Quòd tu
enim despicias negligasque, ruinæ no-
bis occasio fit. Hæc ille, ac iis similia, ex
animi illo mærore ad Deum proloqui
cogitans, seipsum nihilominus cohi-
buit, ne ea fando, in Deum pugnare vi-
deretur: deincepsque, ab his potiùs ad
supplicandum Deo transfert animum,
aitque:

V. V. *Conuerte Domine; eripe animam meam:
saluum me fac propter misericordiam
tuam.* Sic quoque, in superioribus Pro-
pheta, iuxta proprias Domini rationes,
fermonem instruens, dicebat: *Miserere
mei Domine: sana me:* Tum verò sub-
nectit illud, *Conuerte: Conuerte, vt pa-*
stor: vt viæ dux, eripe: vt potens, sal-
uum me fac propter misericordiam tuam.
Non propter opera mea: Quippe mala
sunt. Non propter meos sermones:
Nam sunt vani: Sed, *saluum me fac
propter misericordiam tuam.* Si vis me-
cum iudicio contendere, Domine, ego
ipse aduersum me pronuncio, ac me
reum mortis confiteor, ac agnosco. Ad
tuam confugio misericordiam. Nihil
suppetit, quod tibi offeram. Quæro à
te misericordiam: ne eius à me requiras
pretium: Nemo enim vnquam eleemo-
synam vñum exposuit. Quapropter,
*saluum me fac propter misericordiam
tuam.* Memento, Domine, verborum
tuorum, quæ in sacris scripturis prolo-
cutus es. Memento, Domine, quòd
*mens hominis diligenter malis insistat à
iuuentute suâ.* Memèto, Domine, quòd
lutum me rufum ac sanguinei coloris
finxeris. Memento, quòd homo vani-
tati assimilatus sit. Memento fore, vt
non iustificetur in conspectu tuo omnis
viuens. Memento fore, vt si iniquitates
obseruaueris, nemo sustineat. Memen-
to, quòd nemo mundus à forde, ne si
vnus dies fuerit eius vita. Memento,
quòd in iniquitatibus conceptus sim, &
in peccatis conceperit me mater mea.

Gen. 8. v. 11.
Gen. 2. v. 7.
13
Psal. 143. v. 4.
Psal. 142. v. 2.
Psal. 129. v. 3.
Iob. 4. v. 17.
Psal. 50. v. 7.

A πονήθλια, καὶ ἀλαλήπτωσι, καὶ ἑλεεινά. ἰδοὺ
βλέπεις τίω κατ' ἐμέ ἔνστασι, καὶ τίω κα-
μνον τ' ἄρκος, καὶ τίω αἰτίσασιν, καὶ τ' πό-
λεμον τῶ ληστῶν, καὶ τίω ἔκλειψιν τῆ χροῦου,
καὶ ἀπορίαν τ' ἴσπης διωάμεως. λοιπὸν κύριε, ἕως ἄρτι
ἕως ποτε οὐ συμπαθεῖς; ἕως ποτε οὐκ ἐκδι-
καῖς; ἕως ποτε πῆροεῖς; ἕως ποτε μακροθυ-
μεῖς; ἕως ποτε οὐ παιδύεις; ἕως ποτε οὐκ
ἔπιβλέπεις; ἕως ποτε οὐ ρύσῃ; Εἰ γὰρ καὶ γὰρ
ἀξιός εἰμι πάσης ἐγκαταλείψεως, ἀλλὰ τίω
ἑλεεί σου πύξομαι τ' ἀφέσεως. ἢ γὰρ σὴ πῆρο-
εῖς, γὰρ ἡμῖν κατὰ πῶσις. Ταῦτα καὶ τὰ
ποιῶτα παρὸς Θεὸν ὁ παρρητήης ἐξ ἀθυμίας
Φθύνεσθαι λογισάμενος, ἐπέσχετο ἑαυτὸν,
ἵνα μὴ μαχόμενος ἔνθεν φθῆνῃ. καὶ λοι-
πὸν ἀπὸ τούτων εἰς ἰκεσίῳ μᾶλλον
παρὸς Θεὸν μεταφέρει τὸν λογισμόν, καὶ
φησὶν.

Επίσχετον Κύριε, ρύσαι τὴ ψυχὴν μου. σῶσον
με ἕνεκεν τῆ ἐλεός σου. καὶ τὰ ἰδιώματα τῆ δεσπότητος,
οὕτω καὶ ὁ παρρητήης ἀνώτερω παρρητῶν, εἶ-
πεν ἑλέεσόν με Κύριε. ἴασαί με. εἶτα [ἔπαχ Ex Reg.
τούτοις δ' ἐπίσχετον.] ἐπίσχετον, ὡς ποιμῆν. ὡς
ὁδηγὸς ρύσαι. ὡς διωατὸς, σῶσον με ἕνεκεν τῆ
ἐλεός σου. οὐχ ἕνεκεν τῶ ἔργων μου. πονηρὰ γὰρ
εἰσίν. οὐχ ἕνεκεν τῶ λόγων μου. μάταια γὰρ
εἰσίν. ἀλλὰ, σῶσον με ἕνεκεν τῶ ἐλεός σου. εἰ
δεδικάσθαι βούλει παρὸς με, δεσπότη, ἐγὼ κατ'
ἐμθυτῆ ἐκφέρω τίω ἀπόφασιν, ἔ ὁμολογῶ ὅτι
ἀξιός θανάτου ἐγὼ. εἰς τῆ ἐλεός σου καπα-

D Φεύγω. ὁσθὲν ἐγὼ παρρητῶν σοι. ἐλεημο-
σιώσω ζητῶ παρὸς σου. μὴ ζητήσης τίω ταύτης
πιμῆν. ὁσθὲν γὰρ ποτε ἐλεημοσιώσω παρρητῶ
κει. δὲ, σῶσον με ἕνεκεν τῆ ἐλεός σου. μνήσθητι δε-
σπότη τῶ λόγων σου, ὧν ἐν ταῖς ἀγίας γραφαῖς
εἴρηκας. μνήσθητι δεσπότη ὅτι ἐπιμελῶς ἐγκαί-
ται ἡ ἀφάνοια τῆ ἀιδεσπού ὅτι τὰ πονηρὰ
ἐκ νεότητος ἀβού. μνήσθητι δεσπότη, ὅτι πη-
λὸν με ἐπλασας ἴ πνεσὶν καὶ αἱματώδη. Leg. παρρητῶ

E μνήσθητι ὅτι ἀιδεσπος ματαίωσθητι ὁμοιω-
θη. μνήσθητι ὅτι οὐ δικαιοθήσεται ἐνώ-
πιόν σου πᾶς ζῶν. μνήσθητι ὅτι ἀνο-
μίας παρρητῶν ὁσθὲν ἕως θῆσεται. μνή-
σθητι ὅτι ὁσθὲν καθαρός ἀπὸ ρύπου, οὐδ' ἀν-
μία ἡμέρα ἢ ζῶν αὐτῆ ἔσθι. μνήσθητι ὅτι
ἐν ἀνομίας σιωλήφθῃ, καὶ ἐν ἀ-
μαρτίας ἐκλίπισέ με ἡ μήτηρ μου.

μηδὲ τι ὅτι σὺ δὲ αὐτὸς ὁ οὐρανὸς καθαρός
 ἐνώπιόν σου· σὺ δὲ αὐτὰ τὰ φρατεύματα τῶν
 ἀγγέλων ἀμεμπῶτα ἐνώπιόν σου εἰσὶ, εἰ γὰρ
 καὶ εἰς οὐρανοῦ ἐπέσουν τίνες διὰ τὴν ἀμαρ-
 τῶν αὐτῶν. διὸ σῶσον με ἕνεκεν τῆς ἐλέους
 σου, ἐμὲ τῆς ἐλέους δέομαι σου. εἰαὶ τὸν ἄξιον
 δξασιῶν, σὺ δὲ ἐν θαυμασίῳ. εἰαὶ τὸν δίκαιον
 ἐλεήσης, σὺ δὲ ἐν ξένον· ἄξιός γάρ ἐστι. καὶ
 εἰαὶ τὸν σπουδαῖον δξασιῶν, σὺ δὲ ἐν μέγα·
 δίκαιον γὰρ τὸ ἐστίν. ἀλλὰ μᾶλλον εἰς
 ἐμὲ θαυμάσωσιν τὰ ἐλέη σου, ἵνα ἐν ἐμοὶ
 δξασιῶν ἢ φιλανθρωπία σου. ἐπεὶ ἔο ἰα-
 τῆς δούλιος τότε ἐπαυνεῖται καὶ θαυμάζεται,
 ὅτε νόσοις αἰατοῖς, καὶ ἀπελπιστοῦν ἰαται.
 καὶ βασιλεὺς ἀγαθὸς τότε δξασιῶν καὶ βίβη-
 μεῖται, ὅτε τοῖς ἀειζίοις δῶρα χερῶν. οἶ-
 δας καὶ τὴν ἀδένειδον τὴ φύσεως ὡς πλάσας·
 καὶ οἶδας αὐτὴν ὡς ἐνδυσάμενος αὐτὴν, καὶ
 σώσας αὐτὴν.

Διὸ καὶ νῦν, σῶσον με ἕνεκεν τῆς ἐλέους
 σου. μὴ νικήσῃ ἢ ἐμὴ κακία τὴν σὴν βί-
 βησαν. μὴ νικήσῃ ἢ ἐμὴ ραθυμία τὴν
 αἰείκασόν σου φιλανθρωπία. [μὴ εἰς κρί-
 σιν ἔλθῃς μὲν τῶν δούλων σου.] εἰ γὰρ καὶ
 κριτῶν βουληθῆς πρὸς ἡμᾶς, πῶς γὰρ
 σφραγίσεται, μὴ ἔχον τι ἀπολογισαῖται.
 ὡς πῶσων γὰρ βίβησαν δυνάμετα εἰσο-
 λογησάσθαι τῇ ἀνεκδιηγήτῳ σου ἀγαθό-
 τητι; μὴ ὄντας ἡμᾶς ἐποίησας· καὶ ποιή-
 σας, ἐπλήθυνας· ἐσκέπασας· ἠύξισας· πῶς
 ἡσπῆσας ἡσπῆσας τῶν ποδῶν ἡμῶν.
 εἶπα πλατηθέντας [ἐπέσφραξας] ἀπολε-
 θέτας ἐζητήσας· ἠύρας· ἐβάσασας· ἰδίῳ αἵ-
 ματι δξήσασας· γυμνωθέντας ἐνέδυσας· τα-
 πεινωθέντας, ἐπλούτισας· υἱοὺς ἡμᾶς καὶ ἀ-
 δελφοὺς καὶ κληρονομοὺς θεοῦ, καὶ συγκε-
 ρονομοὺς πεποιήσας. καὶ τι πρὸς ταῦτα ἡμεῖς
 ἀπολογισάσθαι οὐχ ἐπίσκαμεν. διὸ μὴ εἰσο-
 ἔλθῃς εἰς κρίσιν μὲν τῶν δούλων σου. μὴ ὅτι
 σαθμίσης τὰς ἡμῶν ἀμάρτιας τὴν ἀπειλίῳ·
 ἀλλὰ ἀπέσφραξον τὸ πρὸσωπόν σου ἀπὸ τῶν
 ἁνομιῶν μου, καὶ μὴ σήσης δικαίως τὸν ζυ-
 γόν σου· ἀλλὰ φιλανθρωπῶς ῥέσον καὶ κλῖ-
 νον ἐκ πύτου εἰς τῆτον· ἐκ τῆς ἡμετέρου
 φορτίου, βαρῆσον εἰς τὸ ἐλεός σου, καὶ πα-
 εἶδε ἐκροῖως τὸ βαρὸς τῶν ἀμάρτιῶν ἡμῶν,
 καὶ ὑπεβῆθη τὸ πλήθος τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν.

A Memento, quòd ne ipsum quidem cœ-
 lum mundum sit coram te, nec ipsi An-
 gelorum exercitûs sine culpâ, siquidem
 eorum aliqui è cœlo ceciderunt propter
 peccatum suum. Eapropter, *saluum me
 fac propter misericordiam tuam*; me, in-
 quam, planè; qui necessariâ habeam mi-
 sericordiam. Si promerito salutem con-
 tuleris, nullam res habet admirationem.
 Si iusti misertus fueris, nihil hoc no-
 vum: quippe cùm eiusmodi, miseri-
 cordiâ dignus sit. Si denique bonum ac
 probum virum gloriâ affeceris; nihil
 hoc magnum videatur: Ita quippe æ-
 quum est. Verum enim in me potius æ-
 mirifica misericordias tuas, vt laudetur
 in me clementia tua, ac benignitas. Nam
 & probatus medicus tunc demum lau-
 datur atque admirationi est, quando in-
 curabiles ac desperatos morbos curat.
 Bonus quoque Rex tunc commenda-
 tur, ac celebri habetur famâ, cùm in ip-
 sos etiam immeritos munificus est. Scis
 enim humanæ naturæ imbecillitatem,
 cùm eam ipse formaveris: scis item,
 quòd eandem ipse assumpseris, ac salute
 donaveris.
 Propterea, nunc quoque *saluum me
 fac propter misericordiam tuam*. Ne vin-
 cat, quæso, tuam misericordiam mea
 malitia; ne mea segnitie, incompara-
 bilem tuam illam clementiam superet.
Ne intres in iudicium cum servis tuis.
 Nam si iudicio nobiscum contendere
 volueris, omnium ora obstruentur, nec
 erit quo se quis excuset. Quî enim pro
 tantis in nos beneficiis possimus satis
 laudare inexplicabilem tuam bonita-
 tem? Fecisti nos, cùm non essemus:
 factosque ac creatos, multiplicasti; pro-
 texisti; adauxisti; *omnia subiecisti sub
 pedibus nostris*. Post hæc in errorem indu-
 ctos, conuertisti: perditos quæsiuisti;
 inuenisti; baiulasti: tuo ipsius sanguine
 redemisti: nudatos vestisti: ¹⁴ extenua-
 tos ditasti: filios nos, & fratres, ac hæ-
 redes, & cohæredes effecisti. Nihil fa-
 nè occurreret quòd ad ea respondeamus.
*Quare ne intraveris in iudicium cum
 seruo tuo*: neque tuas minas exadverso
 peccatis nostris appenderis: sed *auerte
 faciem tuam ab iniquitatibus meis*; nec
 libram tuam iustè statuas, sed fac ver-
 gere, ac *inclina ex hoc in hoc*: ex no-
 stro onere, graua in lance tuæ miseri-
 cordiæ; spontèque tuâ peccatorum no-
 strorum pondus neglige, ac grandem
 numerum iniquitatum nostrarum tran-

Editio vetus ex Grecis Caisij.

Psal. 142. v. 2.

Psal. 8 v. 8.

Psal. 50. v. 11.

Psal. 77. v. 9.

Editio vetus
ex Græcis Ca-
nisi.

Num. 20. v. 11
Exod. 32. v. 2
2. Reg. 11. v. 4
Matth. 26. v.
70.

Luc. 7. v. 50.

Isai. 64. v. 6.

Pfal. 22. v. 6.

Pfal. 31. v. 9.

Pfal. 135. v. 4.

Pfal. 16. v. 7.

Matth. 18. v.
24.

Luc. 15. v. 19.

Luc. 23. v. 42.

Luc. 7. v. 48.

scende. Saluos nos fac propter miseri-
cordiam tuam, per quam salutem con-
secuti sunt, quotquot salui fuere. Nam
siue Mosen dixero, non est absque pec-
cato, iuxta quod Scriptura testis est :
siue Aaronem, siue Dauidem cogita-
uero: siue magnum ipsum Petrum Apo-
stolici cæteris principem; ne hic quidem
immunis est à peccato, ac vacat crimi-
ne. Idcirco per fidem saluus fieri cu-
pio: Per fidem, inquam, non ex meo
opere: vt & ego à tuâ clementiâ audiam:
Fides tua te saluum fecit: vade in pace.
Nemini enim omnium, quibus veniam
dedisti, Domine, dixisti: Opera tua te
saluum fecerunt: vade in pace: Nam
nostra omnis iustitia tanquam pannus
menstruata in conspectu tuo. Quam-
obrem dico iterum: *Saluum me fac pro-
pter misericordiam tuam. Et misericor-
dia tua subsequetur me omnibus diebus
vitæ meæ.* Misericordia tua subsequetur
me, qui turpiter abs te aufugi; me
seruum fugitiuum; qui semper ad pec-
catum curro. Misericordia tua subse-
quetur me, ac implicabit, atque *in cha-
mo & freno constringet me non approxi-
mantem ad te. Tu enim Deus es, qui fa-
cis mirabilia magna solus.* Quapropter
in me quoque *mirifica misericordias tuas,*
qui saluos facis sperantes in te. qui facis
misericordiam supra quàm speremus, ac
supra quàm petamus.

Accessit ad te aliquando tuus ille debi-
tor decem millium talentorum; ac cùm
diem condictum prorogari duntaxat
aliquantisper peteret, tu etiam pro tuâ
benignitate, ipsum vniuersum decem
millium talentorum debitum ipsi con-
donaras; nisi improbè post hæc, acce-
ptas olim à fratre iniurias vlcisci voluif-
set. Reuersus ad te olim filius prodigus
rogabat tantummodò vt esset sicut vnus
de mercenariis tuis: at tu illum & fi-
lium & hæredem fecisti. Rogabat te
Latro, vt eius tantum meminisses in
regno tuo: tu verò totum illi paradisum
donasti. Accessit ad te Meretrix lacry-
mas solum proferens, nec rogans quic-
quam; maioraque iis quæ sperauerat ac
quæsierat, inuenit. Fleuit quandoque
Petrus petens veniam; tuque eum Ec-
clesiæ ac regni clauigerum creasti. Sic
enim, Domine, moribus comparatum
habes, vt in valde desperatis; in quibus
spes nulla salutis affulgeat, quique ad
inum ipsum inferni barathrum deue-
nerunt, clementiæ ac benignitatis tuæ

A χη σωσον ημας ενεκεν τω ελεος σου, δι ου
πολυτες οι σωθεντες, εσωθησαμ. και γαρ Μω-
σεια ειπω. αλλ εσδε αυτος αναμαρτητος,
ως η γραφη εμαρτηρησε. και Ααρων και
τον Δαβιδ καταροησω. και αυτον εκεινον
Πετρον τον κρυφαον και μεγαλ. εσδε αυτος
αναμαρτητος, εσδε αμεμωτος. δε πιστη ζητω
σωθωμαι. πιστη, ου ωραζει. ινα και ωρες
εμε ο Φιλαν. δεσπος ειπης. η πιστης σου σε-
σωκε σε. πορθου εις ειρωτη. οσαι γαρ
B στωεχρησας, δεσποτα, εσδενι ειρηνης. τα
εργα σου σεσωκασε, πορθου εις ειρωτη.
οτι πασα η δικαιοσυνη ημων ενωπιον σου, ως
ρακος σποκασημηνης. δε παλιν λεγω. σω-
σον με ενεκεν τω ελεος σου. και ο ελεος σου
καταδιωξει με πασας τας ημερας της ζωης
μου. καταδιωξει με ο ελεος σου, τον κα-
κως απο σοδ σποφυγντα, τον δραπετην. η
C αιει ωρες τω αμαρτιαν τεχοντα. ο ελεος
σου καταδιωξει με, και εμποδιση. και εν κη-
μω και χαλινω αγχει με. τον ελπιοντα ωρες
σε. συ γαρ ει ο Θεος, ο ποιων θαυμασια μο-
νος. δε θαυμασιων και εω εμοι τα ελεη σου,
ο σωζων τοις ελπιοντας επι σοι. ο ποιων υ-
περ ο ελπιοντη, και υπερ ο αιτουμετα ε-
λεος.

Προσηλη σοι, δεσποτα, ποτε χρεοφει-
λετης σου μυριων ταλαντων, ωρθομιαν μο-
νυ μαχθη αλλω αιτουμνος, και ως Φιλαν-
D δεσπος, τελειαν αυτη τω συγχρησιν δε-
δικας τω μυριων ταλαντων, ει μη κακως
μυ ταυτα τα αδελφα εμνησικαχησεν. επε-
σρεψε ποτε ωρες σε ο ασωτος, δυσωπων γε-
νεσται ως εις τω μιθων σου. συ αυτον υον
και κληρονομον πεποιησας. ητησατο σε λησης
μημηλω μονον λαβειν εν τη βασιλεια σου. συ
δε ολον. αυτον εδωρησω τον ωραδεισον. Reg. απτ.
πωρηλη σοι πορνη μονον διαχροσασα, μη-
δεν αιτησασα. και ελαβεν υπερ των ηλ-
E πιση και εζητησεν. εδακρυσε ποτε Πετρος
τω συγχρησιν αιτουμνος. συ δε κλει-
δουχον αυτον της εκκλησιας, και της βασι-
λειας πεποιησας. τοιουτην γαρ σου ο εδος,
εν τοις ακρωσ απηγνωσμηνοις, εν τοις μη-
δεμιαν ελπιδα σωτηριας εχουσι. εν τοις
εις αυτον τον πυθμηδα τω αδου τη αμαρ-
τια φθασασιν, εις αυτης ενδεικνυσται ο

Editio vetus ex Grecis Canisij. v. vii.

Laboravi in gemitu meo : lauabo per singulas noctes lectum meum : lacrymis meis fratrum meum rigabo. Nimirum certo sciens, fore, ut qui aquæ stillam ab oculis in terrâ feminant, cœlorum herbam in exultatione metant. *Euntes ibant & flebant, mittentes semina sua : venientes autem venient in exultatione in resurrectione, portantes manipulos suos.* Quemadmodum enim renascimur per aquam & Spiritum: sic per lacrymarum aquam & ignem, feruentemque compunctionem, ¹⁸ nouum baptizamur, & emundamur; sanctique Spiritûs participes efficiamur. Nam neque baptisma, neque vera lacrymarum compunctio vnquam datur absque Spiritu sancto. Nec verò mireris: [Sæpe enim ipsâ baptismatis horâ, inuenta est in nobis compunctio.] Quam enim gratiam ac remissionem, infantes in baptismo accepimus, auctâ in peccatis ætate postmodum fœdauimus ac extinximus. Verùm per lacrymas, ad ipsam vsque senectutem ac supremum spiritum, quotidie baptizari possumus ac emundari, iuxta quod Psal. mus in sequentibus habet. Ait enim.

Psal. 125. v. 6.

18

Baptismus, ac vera compunctio à Spiritu sancto.

v. viii.

Turbatus est à furore oculus meus : inueteravi inter omnes inimicos meos. Hoc est: Contaminatus sum : concreui, ac consenui in peccatis. Hoc enim volunt ea verba: *Inueteravi inter omnes inimicos meos.* Vide autem, post diurnam illam in peccatis inueterationem, post vitam in omni iniquitate traductam, nihil tamen Propheta de se desperauit: nihil de diuinâ misericordiâ diffusus est. Non se dedit inertie, sed per compunctionem saluus factus est: per lacrymas mundatus est; per confessionem est iustificatus. Quæ planè omnia, in ipsâ etiam senectute, & extremâ canicie prestare possumus: lacrymari, dico; gemere; confiteri; orare. Verùm audi quid inde nobis accedat commodi. Cum enim dixisset: *Inueteravi inter omnes inimicos meos:* ac mox per penitentiam ac compunctionem, diuinam quandam opem, ac remissionem, fiduciamque ac illustrationem sensisset, suos deinceps hostes cum potestate increpat, aitque.

v. ix.

v. x.

Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem. Hoc est, desinite; erubescite; abscedite: quoniam exaudiuit Dominus quam in senectute fudi precatationem. *Exaudiuit Dominus vocem fletus mei; Dominus orationem meam suscepit.* *Erubescant & conturbentur omnes*

Αναγμῶ μου· λύσω καθ' ἐκείτω νύκτα τὸ κλινῶ μου· [ἐν δακρῶσι μου πλὴν φρῶνῶ μου] βρέξω· γνώσκοντος ἀκριβῶς, ὅτι οἱ ἀπειθόντες ὄψιν τῆς ῥάδιδα ὑδατος ἕξ ὀφθαλμῶν, ἐν ἀγαλλιάσει θειοῦσι τὸ βοτάνῳ τῶν οὐρανῶν. [πορδύοιμοι ἐπορδύοντο] καὶ ἔκλαμον βάλλοντες τὰ ἀπέρματα αὐτῶν ἐργῶμοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ ἀγαθῶσι, ἀθρόντες τὰ δράγματα αὐτῶν· καὶ γὰρ ὡς ἀπὲρ δι' ὑδατος ἔπνεύματος [ἀναγνώμιδα], ὅπως δι' ὑδατος τὸ δακρῶν, ἔπυρὸς, καὶ θερμῆς κατὰ φύξως

B "καταβαπτιζομίθα ἔ καταρῶμιθα· καὶ πνεύματος ἀγίου μέτοχοι· γνώμοι· ἔτε γὰρ ὁ βασιλισμα, ἔτε ἡ ἀληθῆς τῶν δακρῶν κατὰ φύξως ἀπὸ τῆς ἀγίου πνύματος δίδοται ποτέ· ἔ μὴ θαυμάσις· [πολλὰ γὰρ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρα τῆς βασιλισματος ὄρεθι ἐν ἡμῖν ἡ κατὰ φύξως]· τὸ γὰρ χαρῖν καὶ τὸ ἀφῆσιν τὸ ἐν τῷ βασιλισματὶ νῆποι ἡμεῖς λαμβάοντες, ἐν ἀμῶρπίας αὐξομίμοι κατῆρῶπῶσαμι· [αὐτὰ] ἔ ἐσῶσαμι· δὲ δὲ δακρῶν καὶ ἔως γήρως ἔ ἐχάτης ἀναπνοῆς καθ' ἡμέραν βασιλιξοθα καὶ ἀνακαθαίρεθα διανάμιθα, κατῶς λέγει τὰ ἀκόλουθα τῶ ψαλμοῦ· λέγει γὰρ.

C Ἐξαράρη ἄπο θυμοῦ ὁ ὀφθαλμῶς μου· ἐπαλαμῶθω ἐν πᾶσι τοῖς ἔθροῖς μου· τοῦ τέσι, κατῆρῶπῶθω· σιωπῆξῆσα· σιωπήρασα τὸ ἀμῶρπίας· τῶ το γὰρ ὅτι εἰπέιν· ἐπαλαμῶθω ἐν πᾶσι τοῖς ἔθροῖς· ἀλλ' ὅρα, μὲν τὸ ἔχρονον ἐν ἀμῶρπίας παλαίωσιν, μὲν τὸ ἐν πάση ἀμομία συμβῶσιν, ὅρα ἀπέγω ὁ παροφῆτης αὐτῶ· ὅρα ἀπῆλπισε τῶ ἐλέους τῶ Θεοῦ· ὅρα ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς ῥάθυμίδω· ἀλλὰ δὲ κατὰ φύξως ἐσῶθη· δὲ δακρῶν ἐκαταείαθη· δι' ὁξομολογήσεως ἐδικαίωθη· ἀπὸ πᾶντα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γήρα, καὶ ἐν ἐχάτη πολλῶ ποιῆσαι διανάμιθα· λέγω δὲ, δακρῶσα, ἐναΐσαι, ὁξομολογήσασα, δεηθῶσαι· τί δὲ ἡμῖν ἐκ τούτων παροσίνετα, ἀκούσον· εἰπὼν γὰρ ὅτι ἐπαλαμῶθω ἐν πᾶσι τοῖς ἔθροῖς μου· εἶπα δὲ μετῶμιθας καὶ τῆς κατὰ φύξως, τείας πινὸς ἀπλήφως καὶ ἀφέσεως καὶ πῆρησίας καὶ ἐλαμῶφως ἀγαθόμιμος, ὅτι τιμᾶ λοιπὸν τοῖς πολλομοσιν αὐτὸν μετ' ὁξουσίας, καὶ λέγει.

Ex Reg.

Ex Psal.

Ex Reg.

Placet ex...

Leg. γὰρ...

vel sine...

pul'a.

Videntur...

superflua.

is. μετὰ...

τα.

Απόσητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάζομιμοι τὸ ἀομίω· τοῦτ' ἐστὶ· πάυσασθε· ἀγμῶθε· ἀναχωρεῖτε· ὅτι εἰσήκουσε Κύριος, τῆς ἐν γήρα δεήσεώς μου· εἰσήκουσε Κύριος τὸ φωνῆς τῆς κλαομιμοῦ μου· Κύριος τὸ παροσυχῆν μου παροσέδεξασθε· ἀγμῶθῆσθε [καὶ παροσέθῆσθε] πάντες

Ex Reg.

οι εχθροι μου · απογραφεισθησιν " [ε καταγω-
 φεισθησιν] σφοδρα διεταχθεις. ει δεσ τω δακρυων
 τ' ισχυ; ει δεσ τ' ομομολογησεως τ' κερπον; ει-
 δεσ τ' εν παση αμνηστια παλαιωσιν, κ' δυαληνησιν;
 λοιπον μη μοι ειπης · ηρων ειμι · αδενης ειμι.
 επαλαιωθησιν λοιπον, κ' " σωθηθησιν εν παση
 αμνηστια, κ' οκ ισχυω τ' εντολας τ' Θεου
 ποιησαι. μηδεν τοιοδον ειπης · μη παροφασιση
 εν αμνηστιας. ει δε παροφασιση, οπως σοι δεξω,
 οτι εαυ μνον θελησης, εν αυτω τ' η γηρα υαφ' η
 νεοτητα εχης φυλαξαι πα τ' Θεου παροφασιση.
 Αλλ' ερωτωντη δος μοι απευδη τ' αποκρισιν.
 [πινασ ο λογος μακαριζει.] μακαριοι οι πτωχοι
 " [λεγων] τ' πνυματι, οτι αυτω εστιν η βασι-
 λεια τ' οιρανων; [παντως ερεις, τοις τ' ελεοισιν
 καταπαλαιωσιν κ' ταπεινοις.] κ' ποτε ταπεινοτε-
 ρον εστιν ημω τ' φρονημα · εν νεοτητι, η εν γηρα;
 " [οκ διδηλον οτι εν γηρα;] συμφυτος γαρ εστι
 ο τυφος εν νεοτητι. μακαριοι οι πενητουωτες, οτι
 αυτοι παρηλαθησονται. αρτι συ μοι ειπε · τι
 εστι παρος πένθος, κ' δακρυα διχερες; νεοτης,
 η ο γηρας; " [διδηλον οτι ο γηρας.] μακα-
 ριοι οι παροφασιση. αρτα ου παντες ομομολογησιν,
 επι η νεοτης οξυτερα εστι κ' θερμότερα παρος
 οργη; ο δε γηρας παροφασιση; ωσαυτως
 εαυ σαφως καταπονησης, διρησης σιμωργησιν
 σοι ο γηρας παρος πασην γειαν εντολων, υαφ'
 πτω νεοτητα. εν γ' τ' νεοτητι, κ' ο τ' σω-
 ματων ερωσ εν ημιν απαπτεται. εν νεοτητι, ε
 " η τ' φιλαργυριας κ' κιννος πολεμει, κ' τα
 πλειστα παση, ηρωσ η κενοδοξια, κ' η φι-
 λαργυρια, κ' η γαστρομυργια, κ' η μνησι-
 κακια, κ' η πλεονεξια. κ' κ' ατ' δυο υ-
 νων παλαιωντων, εαυ ο εις αδενης η, ο ετε-
 ρος διωπατωτερος παντως διρискεται · ουτως
 κ' οτι τ' ης ψυχης, κ' τ' σωματος · τ' ορε-
 ξεων ε τ' διωπαμεων τ' αρχης παλαιουδων
 κ' γηρωντων, εαυ ολωσ βουληθη η ψυχη, εχ'
 [η ψυχη] παρος πτω τ' γειων εντολων ηρη-
 σιν ισχυ κ' διωπαμιν · κ' μελιστα παρος κα-
 τ' ομυσιν κ' δακρυα. δακρυα δε εγω, τα κ' τ'
 Θεον φημι. εισι γαρ δακρυα φυσικα, οια
 οτι τοις νεκοις επιτεχομιν · κ' εισι δακρυα
 σατ' ομικα, ατ' υνες δια κενοδοξιδιν, κ' δι
 ερωτα σατ' ομικον κλαιοσιν · εισι δε δακρυα
 εκ μενης, κ' πολυοργου πρυφης. εισι δε δα-
 κρυα κ' ατ' ομικα εκ φοβου Θεου, κ' εννοιας

A inimici mei; auertantur & erubescant
 valde velociter. Vidistin' lacrymarum
 potentiam? Vidistin' confessionis fru-
 ctum? Vidistin' inueterationem in om-
 ni peccatorum genere, atque ex iis re-
 generationem? Ne mihi posthac dixe-
 ris: Senex sum; infirmus sum; inuete-
 raui iam & peccatis omnibus affueui,
 nec possum amplius Deifacere manda-
 ta. Nihil mihi tale dixeris. *Ne excusaueris in peccatis.* Quod si excusaueris, con-
 festim monstrabo tibi, vt in ipsa sen-
 ectute, melius quam in iuuetute Dei ma-
 data seruare possis, si modò volueris.
 Ceterum interroganti mihi verum res-
 ponde. Quosnam Scriptura beatos præ-
 dicat, cum ait: *Beati pauperes spiritu,*
quoniam ipsorum est regnum celorum?
 Planè dices; eos qui sensu demisso sunt,
 ac humili. Quandonam verò demissior
 nobis ac humilior existit sensus; in iu-
 uentute, an in senectute? Nonne liquet
 in senectute? Etenim iuuentuti inna-
 tus est fastus. *Beati qui lugent, quoniam*
ipsi consolabuntur. Hic tu mihi dic:
 Quenam ad luctum ac lacrymas apta
 est ætas; iuuentus, an senium? Palam
 utique senium. *Beati mites.* At nunquid
 omnes fatemur, quòd ad iram propen-
 sior sit ac calentior iuuentus; senectus
 verò sit mitior? Perinde, si rectè expen-
 deris, inuenies senectam longè aptio-
 rem tibi adiutricem esse ad quoduis Dei
 perficiendum mandatum, præ ipsa iu-
 uentute. Nam in iuuentute etiam amor
 corporum in nobis accenditur: in iu-
 uentute voluptatis ardor impugnat, ac
 pleraque alia vitia; nempe inanis gloria;
 auaritia; gula; similtas; alieni impro-
 ba cupiditas. Ac sicut duobus in palæ-
 strâ luctantibus, quò vnus debilior effi-
 citur, eò alterum necesse est fortio-
 rem fieri; ita in animâ ac corpore accidit:
 Quippe confectis vetustate ac senio car-
 nis cupiditatibus atque viribus, habet
 anima, dum omninò velit, vires ac fa-
 cultatem ad Dei mandatorum obser-
 uationem & lacrymas. Porrò lacrymas
 dico, quæ Deo consentaneæ sunt. Nam
 sunt etiam naturales lacrymæ, quales
 fundimus super mortuos: sunt & la-
 crymæ fatanicæ, quas inanis gloriæ ac
 fatanici amoris causâ emittunt aliqui.
 Sunt & ex ebrietate, ac deliciarum ni-
 mio humore, profluentes lacrymæ. De-
 nique sunt lacrymæ purgatrices, quæ
 cum ex Dei timore, tum ex mortis sup-

editio vetus
 ex Græcis
 Canisij.
 Præclarum
 penitentiae
 facinus.

Psal. 140. v. 4.
 Senectus ad
 virtutem præ-
 iuuetute cõ-
 modior.

Matth. 5. v. 3.

καταγωφεισθησιν

Ex Reg.

Ex Reg.

Ex Reg.

Ex Reg.

Reg. iem-
 dicitur leg. i
 equiditas.

Multiplices
 lacrymæ.

Editio vetus
ex Grecis Ca-
nisijs.

placiorumq; cogitatione nobis oboriun-
tur: in quibus si perseveremus ac labo-
remus, haud dubiè ad spirituales illas
perueniemus; non iam timorem habentes,
sed desiderium in Deum per con-
solationem & illustrationem, ac exulta-
tionem sancti Spiritûs.

Tales lacrymas ex diuino in Deum
desiderio fudit, qui dixit: *Adhesit ani-
ma mea post te: quique alio loco dicit:
Inflammatum est cor meum, & renes mei
inmutati sunt: Deus cordis mei, & pars
mea Deus in aeternum: Concupiscit & de-
ficit anima mea in atria Domini. Cor meum
& caro mea exultauerunt in Deum vinum:*
tanto in Deum desiderio habebat tan-
tisfque lacrymis, Pfaltis animus. *Quem-
admodû desiderat ceruus ad fontes aquarû,
ita desiderat anima mea ad te Deus noster.*
Ignota sunt fortasse plerisque vestrum,
quæ dicuntur. Haud verò ita operæpre-
tium est. Non enim vobiscum de re
aliquâ disputamus in abyssò positâ, aut
quæ non nisi in Barbarorum solitudi-
nibus, idque admodum rarò, inueniatur:
sed de re, quæ nobis intus in corde
data est à Christo dicente: *Regnum cæ-
lorum intra vos est:* id est, Spiritus fan-
ctus, in vobis compunctionem ac lacry-
mas, ad remissionem & regeneratio-
nem ac redemptionem peccatorum gi-
gnens.

Magna itaque lacrymarum, quæ qui-
dem pietati congruunt, vis; magna ef-
ficacia. Testes in veteri quidem testa-
mento, Niniuitæ, Ezechias, Nabucho-
donosor, Manasses. In nouo autem,
Petrus, qui vtiq; lacrymarum vi Deum
placauit, ac quod negatione peccatum
erat, curauit: Meretrix quoque, quæ
lacrymis, Dei misericordiam attraxit,
ac commissorum remissionem accepit.
Omninò explicari nequit diuinarum
miserationum altitudo; non latitudo,
non multitudo, non pelagus compre-
hendi. Manasses per pœnitentiam salu-
tatem consequitur: quis verò deinceps,
quem toto corde peccatorû pœniteat,
non consequatur? Quorsum mihi di-
cis: Fornicatus sum: adulterium com-
missi: homicidium perpetravi; in ini-
quitatibus consenui, nec possum salu-
tem adipisci? Quid hæc loqueris? Cùm
Deus Manassen per pœnitentiam rece-
perit, forsan ausim dicere, fore, vt & ip-
sum diabolum, siquidem eum omninò
ex animo pœniteret, recepturus esset.
Quis certè aded atque Manasses pecca-

Pfal. 62. v. 9.

Pfal. 72. v. 21.
& 26.

Pfal. 83. v. 3.

Pfal. 41. v. 2.

Luc 17. v. 21.

Ion. 2. v. 6.
Itai. 38. v. 2.
Dan. 4. v. 31.
2. Paral. 33. v.
33.

Α θανάτου καὶ κελιάσεως ἡμῶν ἡρόμματα· ἐν οἷς ἀν-
θρώπων καὶ πονήσων, εἰς δάκρυα πνυ-
ματικὰ ἐρχόμεθα· ὅσκιον φόβον, ἀλλὰ πόθον
πρὸς Θεὸν ἔχοντες διὰ παρηκολήσεως καὶ ἐλ-
λαρυφίως καὶ ἀγαλλιάσεως τῶ ἀγίου πνεύ-
ματος.

Ταῦτα δάκρυα ἐκ πόθου θείου ἐδάκρυσε
πρὸς Θεὸν, ὁ εἰπὼν· ἔκολληθή η̄ ψυχὴ μου
ὀπίσω σου. καὶ ἀλλαχὸς λέγων· ἔξεκαύθη ἡ
καρδιά μου, καὶ οἱ νεφροὶ μου ἠλλοιώθησαν· ὁ Θεὸς ἡ̄
καρδίας μου, ἔ η̄ μερίς μου ὁ Θεὸς εἰς τὸ αἰῶ-
να. ὅτι ἔπιποθεὶ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς
τὰς αἰχὰς τῶ Κυρίου. ἡ καρδιά μου καὶ ἡ ἔσθ^ς
μου ἠγαλλιάσθη ὅτι Θεῶ ζῶντι. ποσὺτον πρὸς
Θεὸν πόθον ἔ δάκρυα εἶχεν ἡ ψυχὴ τῶ ψάλλον-
τος. ὃν ἔσπον ἔπιποθεὶ ἡ ψυχὴ μου ὅτι τὰς πηγὰς
τῶ ὑδάτων, οὕτως ἔπιποθεὶ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ
ὁ Θεὸς ἡμῶν. τάχα ἀγνοεῖται τοῖς πολλοῖς ὑμῶν τὰ
λεγόμενα. ἀλλ' ὅσα ὠφελεῖ. οὐ γὰρ αἰεὶ πρὸς ἁ-
μαρτίας ὑμῶν ἀφελεγόμεθα εἰς πλὴν ἄβυσσον ὄν-
τος, ὅσκιον αἰεὶ εἶδος εἰς τὰς τῶν βαρβάρων
ἐρήμους διεσκομδύσασθαι· ἀλλὰ αἰεὶ πρὸς ἁ-
μαρτίας ὑμῶν λαλοῦμεν ἐνδον ἐν καρδίᾳ ὑπο-
χειρὸς ἡμῶν ὁθέντος, τῶ εἰπόντος· ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ἐν τῶς ὑμῶν ὅστιν· ἠγρω ὁ πνυμα
τῶ ἀγιον, τίκειν ὑμῶν κατὰ ἔξιν καὶ δάκρυα,
πρὸς ἀφεσιν καὶ αἰαγγήνοσιν καὶ λύτρωσιν ἀμάρ-
τιῶν.

Μεγάλη πόινω τῶ καὶ Θεοῦ δακρύων ἡ ἰχὺς·
μεγάλη αὐτῶν ἡ ἐνέργεια. καὶ μῆτρεις ἐν τῇ
παλαμᾷ, Νινθιταί, Εζεχίας, Ναβουχοδονόσορ,
Μαμασῶης· [ἐν δὲ τῇ νέᾳ, Γέεγος, ἀφ' ἑ δα-
κρύων τῶ Θεὸν ἰλεούμενος, καὶ πλὴν ἀρῆνοσιν
θεραπείων· πόρνη, δάκρυσι τῶ φιλεῖν δεσποιν
ἐλχουσα, καὶ πλὴν ἀφεσιν τῶ πεπρωγαμδύων
λαμβάνουσα.] ἀδιήγητον ὁ βάθος, καὶ ἀκα-
τάληπτον ὁ πλάτος καὶ ὁ πληθὺς, καὶ ὁ
πέλαγος τῶ οἰκηρμῶν τῶ Θεοῦ. Μαμασ-
σῶης ἀφ' τῆς μετμοίας σώζεται· καὶ τίς
λοιπὸν μετμοίαν ὀλοφύχως οὐ σώζεται·
τί μοι λέγῃς· ἐπόρνηυσα· ἐμίχουσα·
ἐφόνδυσα· ἐν ἀομοίαις ἐγήρασα, καὶ σω-
θῆναι οὐ δύναμαι; τί ταῦτα λέγῃς;
εἰ Μαμασῶην ὁ Θεὸς ἀφ' μετμοίας
ἐδέξατο, τάχα πολυῶ εἶπεν, ὅτι τὸν δὲ
βουλον μετμοίωτα ὀλοφύχως δέξεται. τίς
ἀρὰ ἠμῶν, εἰ πὶ Μαμασῶης ἡμαρ-

Leg. 11. v. 1.
ex Reg.

Θεῶ ex
Reg.

Ex Reg.

Leg. 11. v. 1.
ex Reg.

πεν; πεντηκονταδύο χρόνοι ποιήσας τ' λαόν' όλον
 Ϊσραήλ λατρεύειν και παροικωσιν τοις ειδωλοις,
 ποσα μυριάδες ειπέ μοι, απεθανον εν τοις πεν-
 τηκονταδύο χρόνοις, και απήλθον εις απώλειαν;
 ών τ' κρίμα ο βασιλεύς Μανασσής ελαβε, και
 χρεωστέ. Οσα ενίκησε ποσόντων πλήθος τ' η' αμύρ-
 παν πλώ φιλανθρωπίαν τ' Θεού. Φασί γ' οι ζυ-
 γάοι τ' η' ιστοριογράφων, ότι απενεργείς Μανασ-
 σης ο βασιλεύς Ισραήλ υπό Χαλδαίων αιχμα-
 λωτος εν Βαβυλωνί τ' Γερσίδος, κατακλείσθη
 εις ζώδιον χαλκωύ υπό βασιλέως Γερσών·
 και έσω ών εν ποιούτω ζώδιω, παροσύξατο μετ'
 δακρύων τ' παροσυχών τ' αόδης αυτέ, και παροσά-
 ζει και φιλανθρωπία Θεού, διερράγη τ' ζώδιον, ε-
 δέηλθεν ο Μανασσής, και έσωθή υπό αγγελου Θεού
 εις Ιερουσαλήμ, και κεί ετελεύτησεν εν μετάνοια
 και εξομολογήσθ'. Όρα πώς τ' πέλαγος αδήγη-
 τον τ' η' οικτιρμών τ' ελέους τ' μόνου αγαθού
 και φιλανθρωπού Θεού, τ' σωζοντος και ελεοειώ-
 τος δωρεάδ' εις αυτον καταφεύγοντας. Δω-
 ρεαύ αληθώς. ή γ' ειπέ μοι, και παροσήγαγε
 Μανασσής τω Θεώ, αιτάξιον τ' κρίματος,
 και τ' απωλείας, τ' η' ποσούτων μυριάδων ψυχών,
 τ' η' εν γεννη κατακρίντων και απολωλότων;
 σοθέν. και παροσέφυγε, και έρρίψεν εαυτον εις
 τοις οικτιρμωις τ' Θεού, και ηξιώθη φιλανθρω-
 πίας π' αυτέ.

Ειδε βούλει, και επιτάξομαι σε ιστορικώς δη-
 γησής διεχούσας ημας παρ' ες μετάνοιαν ε' όπι-
 στροφιώ παρ' ες Θεόν. γραφει γ' Κλήμης ο ιστορι-
 κώς Αλεξανδρείας, παρ' Ιωάννου τ' θεολόγου, ότι
 παρ' ε' όπι τινα τόπον τ' Ασίας ελθών εν παύς
 αλλοτ' παρ' ε' όδοις ο μαθητής τ' Χριστού Ιωάν-
 νης, και τινα νεανίαν δίδων, κέλλει τε και
 ισχύει και μεγέλη κεκοσμημένον, τ' ης τούτου
 ψυχής ερασαίς, νουθετεί τ' τον ημεάσθαι πισόν. ε-
 δη πεισθέντος αλλοτ', τ' η' τον τον νεον παροσάγα-
 εις τ' κατακλείσθαι αυτον υπό τ' όπισθόπου
 τ' ης πόλεως, Ιωάννης, λέγων· τ' η' τον σοι παρ' ε-
 καταπήρημι τον άνδρα, ω' όπισθόπε· μαρ-
 τυρωύτος, τ' Θεού, ε' τ' αότης πάσης τ' εκ-
 κλησίας. και τ' η' το ο Ιωάννης ειπών, εξήλ-
 θε και όπι τ' ες έτερας χώρας, ποιού-
 μένος τ' τ' ης πίστεως κήρυγμα. ο δε όπι-
 στροπος τον παύδα παρ' ε' λαβών, εισήγει
 και κατήχει έφ' εσφύρει, εδιδασκεν. έπεμελειτο.
 και δη μετά ίνια χρόνον εβάπτισε, και Χει-

uit? qui nimirum quinquaginta duo
 bus annis, Israeliticum uniuersum po-
 pulum, ad seruiendum idolis, eaque
 adorandum, adegit? Quot, putas, ho-
 minum millia, toto illo annorum spa-
 tio defuncti, in interitum abierunt?
 quorum damnationis Manasses reus ac
 debitor fuit. At non vicit tanta scelerū
 multitudo, Dei clementiam. Testantur
 enim antiqui Scriptores, Manassen Is-
 raelis Regem à Chaldæis captiuum in
 Babylonem Persiæ auectum, ibique à
 Persarum Rege aeneà inclusum machi-
 nâ, cum in eâ positus, cum lacrymis Can-
 tici sui orationem fudisset, mox Dei ius-
 su ac clementiâ, fractâ machinâ, exiit.
 2º atque à Dei Angelo in Ierusalem
 saluum perductum esse; ac illic pœni-
 tentem ac confitentem, diem extre-
 mum clausisse. Hic mihi obserua in-
 narrabile pelagus miserationū eius, qui
 solus bonus ac benignus est, Dei, qui sal-
 uos facit, ac misericordiâ gratis prose-
 quitur, confugientes ad ipsum. Planè
 gratis. Nam quid mihi Manassen obtu-
 lisse Deo dicere possis, quod vllâ ex par-
 te conferendum sit cum damnatione ac
 interitu tot millium animarum, quæ in
 gehennâ damnatæ perierunt? Nihil san-
 nè. Confugit ad Deum, seque in eius
 miserationes coniecit, eiusque beni-
 gnitatem ac clementiam experiri me-
 ruit.

Quod si velis, adhuc etiam histo-
 rica alia, quæ nos ad pœnitentiam ac
 conuersionem ad Deum excitent, tibi
 afferam. 2º Scribit enim Clemens Ale-
 xandrinus historicus de Ioanne Theo-
 logo, cum aliquando præfatus Christi
 discipulus; Ioannes, inquam; Iustran-
 do prouinciam ad Asiæ quendam lo-
 cum venisset, atque in iuuenem quen-
 dam, elegantiori specie, corporisque
 viribus ac magnitudine præstantem in-
 cidisset, eius animæ amore captum,
 hortatum esse vt Christo nomen daret,
 fideique accederet; persuasumque ado-
 lescentem, fidei rudimentis imbuen-
 dum ciuitatis Episcopo obtulisse, inque
 hunc modum affatum esse: *Hunc tibi
 virum, Episcopo, Deo teste, ac uniuersâ
 hacce Ecclesiâ, deposito trado: hisque di-
 ctis, Ioannem, aliis quoque regionibus
 fidem prædicaturum; abuisse. Episco-
 pum autem assumptum puerum, hor-
 tari cœpisse, ac instruere; illi cauere, do-
 cere, eius curam agere: postque de-
 mum aliquantum tempus, baptizasse,*

Editio vetus
 ex Græcis
 Canisij.
 Manassis ex-
 plo, Dei grâ-
 dem mileri-
 cordiam ex-
 ponit.

20

21

Egregia iuue-
 nis à Ioanne
 Theologo
 conuersi ad fi-
 dem, iterum-
 que post nau-
 fragium ac la-
 trocinia ad
 meliorem re-
 uocati frugis
 historia.

in. al.
 leg. pnti.

Edictio vetus
ex Græcis Ca-
n. 11j.

ac Christianis hominem cooptasse : Deinceps verò, tanquam baptis-
mate, res eius in tuto collocasset, ac abundè
adolescenti cauisset, non ampliùs mo-
nitiones solitas adhibuisse. Itaque, li-
bertatem nactum adolescentem, factio-
sos quosdam, exitiososque ac nefarios
viros sibi adiunxisset. Ac principiò qui-
dem, ad sumptuosa conuiuia ac com-
potationes; ad meritorios fornices, ac
nocturnas sodalitates, deprauatum ani-
mo pellexisset; post etiam ad furta que-
dam, ac grassationes: postremò in mon-
tes eductum, tanquam virum procerà
staturà, ac forti robore, latronum prin-
cipem creantes, immitem planè ac in-
humanum, planeque acerbum, trucu-
lentumque, ac impium fecisset. Post
multos autem inde elapsos annos, cum
Ioannes Theologus rediret Ephesum,
sub omnium oculis Episcopo dixisset:
*Age iam, Episcope, profer depositum, quod
tibi à me, Deo teste, vniuersaque tuà Ec-
clesià, consignatum est.* Episcopum verò
hoc verbo percussum, putare abs se re-
peti pecuniæ aliquid, quod ille deposti-
to dedisset. Ioannem, vt vidisset Episco-
pum dubitatione hærentem, dixisset:
*Age adduc iuuenem illum, Episcope,
quem tibi tanquam fideli custodi curan-
dum tradidi.* Episcopum audito hoc,
alto ex corde ducto suspirio, subinde-
que flentem, Ioanni dixisset: eum iam
mortuum esse. Ad quem, Ioannem:
*Quomodo, inquit, aut quâ tandem mor-
te? Ad quem, Episcopum: Mortuus, in-
quit, est morte anime: Quippe factus est
improbus ac perditissimus: ac tandem in
immanem latronem promouit.* Ad hæc
Ioannem Episcopo: *Egregium scilicet
te, inquit, ô Episcope, anime pueri custo-
dem preseci: Egregium te pastorem ouis
Christi feci? Sed nunquid equum, in-
quit, nunc aliquem habetis, et itineris
duces, qui me ad iuuenem deducant?*
Mox verò Ioannem ibidem ab Ecclesià
conscenso equo, vi totâ impulsisset requi-
rentem errantem ouem. Cum iam au-
tem ad montes peruenisset, in quibus
latronum latibula erant, correptum ab
excubiis esse nihil inuitum, aut se cap-
tum dolentem; sed clamantem; eo fine
venisse atque ad eorum ducem adduci
velle. Stare illum in armis; vtque tan-
tum aspexisset accedentem ad eum Ioan-
nem, senis faciem reueritum, in fugam
versum esse. Ioannem, tanquam suæ
ætatis oblitum, citato cursu iuuenem

Α σιδυόν αὐτὸν ἐποίησε. καὶ λοιπὸν, ὡς ἄντι τῶ βα-
πτίσματι τῶτον ἀσφαλίστατος καὶ περὶ τῆς χί-
σας, ὅσα ἐπὶ ταῖς πρεσβυτέραις κέρχεται πρὸς αὐ-
τὸν νεφελίας. καὶ δὴ, ἀδελφὸν λοιπὸν λαβόντος, πρε-
σβαλοῦνται αὐτὸν ἱνὲς νεωτεριστῶν, φθόροι τε ἔ-
ξάλεις, ἐτελοκακίαι ἄνδρες. καὶ πρῶτον μὲν
ὅτι δειπνα πολυτελή [καὶ νοῦς,] καὶ ὅτι ἱνας ἴσ. καὶ οὐκ
πορνικῶν ἀπὸλοις καὶ ἀβουκτερεύσης. Ἐἶτα ἔ-
ὅτι κλοπῆς ἱνας, καὶ λαοποδύσας αὐτὸν πρῶ-
φθέραιτες. ὅ ἵ δὴ πέραις, ὅτι τὰ ὄρη αὐτὸν πρῶ-
λαβόντες, ὡς παμμεγέθη ὄντα τὰ σάμαλι καὶ τῆ
δυναμει, ληστάρχην αὐτὸν χροτονήσαντες, ὄλον
ἀηλεῆ καὶ ἀπὸν δεσποῦν. ὄλον πικρὸν καὶ δύνον,
καὶ ἄθρον, αὐτὸν ἀποκατέστησαν. Ἐἶτα χρονοὶ ἐν
τῶ μέσῳ διόπασαν πλείοι. καὶ ἐπὶ μελῶν
Ἰωάννης ὁ θεολόγος, ἐπὶ Εφεσίων πόλιν, φη-
σὶν ὅτι πόρτων τῶ ἐπισκόπῳ. ἀγαγε δὴ μοι,
ὡ ἐπίσκοπε, τὴν πρῶτα καταθήκην, ἡ πρῶτα
μὴν σοι, τῶ Θεοῦ πρεσβυτέρου, καὶ πᾶ-
C σης τῶ ἐκκλησίας σου. ὁ δὲ ἐπίσκοπος ὅτι τῶ ῥή-
ματι παραβηθείς, ἐν ἡμῶν χρονοῦ ἱνας πρῶ-
τεθέντος πρῶτα Ἰωάννης εἰσαρχήσασθαι. ὡς οὐκ
εἶδεν αὐτὸν ἀπορῶντον ἐν ἀμνηστία ὁ Ἰωάν-
νης, φησὶ πρὸς αὐτὸν. ἀγαγε δὴ μοι, ὡ ἐπί-
σκοπε, τὴν νεαῖαν, ἢ σοι ὡς πρῶτα πεπίστευχα. ὁ
δὲ ἐπίσκοπος ἀκούσας, φησὶ μέγα ἐκ βάθους.
Ἐἶτα διακρίει εἰπὼν πρὸς Ἰωάννην. τέθνηκεν
ἐκείνος, φησὶν. ὁ δὲ Ἰωάννης πρὸς αὐτὸν. πῶς,
φησὶν, ἢ ποῖα θανάτω; ὁ δὲ ἐπίσκοπος. τὴν τῶ ψυ-
χῆς τέθνηκε θάνατον. ἀπέβη γὰρ πονηρὸς ἐξω-
λέσαστος. καὶ ὅ δὴ πέραις, ληστῆς ἀπεινῆς κατέ-
D σθη. καὶ πρὸς ταῦτα ὁ Ἰωάννης τῶ ἐπισκόπῳ φη-
σὶ. καλὸν σε, ὡ ἐπίσκοπε, φύλακα τῆς τῶ παι-
δὸς ψυχῆς κατεπίστευσα; καλὸν σε ποιμνῆτα τῶ
πρεσβυτέρου τῶ Ἰησοῦ πεποίηκα; ἀλλὰ εἰ πρῶ-
εσιν ὑμῖν νῦν ἵππος, καὶ τῆς ὁδοῦ τινες ὀδηγοί, τὴν
ἀπαρῶσθαι ἐνεκεν τῶ παιδός; λοιπὸν ὡς. εἶ-
χεν Ἰωάννης αὐτῶ γὰρ τῶ ἐκκλησίας τῶ ἵππῳ
ὅτι πρῶτα, ἀκρεατῶς ἤλαυνε, ὅ πλῆμην πρεσβυ-
τον ἀνακαλύψαστος. καὶ δὴ φησὶ πρὸς τὰ ὄρη ἔνθα
ὅ ληστῆριον ἔσῳρηγε, κατεπίεται ἔσῳ τῶ φυ-
E λαχῆς μηδὲν ἀνιλέσαν, μηδὲ λυποῦμενος. ἀλλὰ
βοᾶν, ὅτι τῶ εἰλήλυθα. πρὸς τὴν ἀρχοντα ὑμῶν
ἀγαγετέ με. ὁ δὲ εἰσῆκει ὡπλισμένος. καὶ ὡς
μόνον ἀπεσάτω τῶ Ἰωάννην πρὸν αὐτὸν ἐργῶ-
μενοι, ἀδελφοί, εἰς φυλῶν ἐπέπετο. ὁ Ἰωάννης,
ὡσπερ τῶ γῆρας ὅτι λαβόμενος, ἀκρεατῶς τῶ παιδῶ

κατεδίωκε, λέγων· τί φεύγεις τέκνον τὸν σὸν πατέρα; τί μοι κόποις πέρχῃς; ἐλέησόν με, τὸν ξένον· τὸν γυμνόν· τὸν ἄδωλον· τὸν πτωχόν· εἴητι, μὴ φοβού· ἔχῃς ἐλπίδα σωτηρίας· ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ἀπολογήσομαι· ἐγὼ τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω, ὡς ὁ κύριος ὑπὲρ ἡμῶν· μὴ φοβού, τέκνον· εἴητι· πίστευσόν μοι· ὁ Χεῖρός με ἀπέσφλεν, ἀφείσιν σοι ὅπι φερόμενον· ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ὑπομάρω θάνατον· ἐπὶ ἐμοὶ ὁ αἷμα ὄψῃς ἔξέχεας· ἐπὶ ἐμοὶ ὁ φορτίον τῶν ἀμάρτιων σου ὅπι τὸν τράχηλον· εἶτα ἔση ὁ παῖς· ἔρριψα τὰ ὄπλα τρέμων τε ὄμοῦ καὶ σφόδρα κλαίων· καὶ δὴ παρεσελθὼν τῷ Ἰωάννῃ, ἠσαύζετο, ταῖς οἰμαρῆσιν τῶν δακρύων αὐτῷ μηδὲν πρὸς ἀπολογία φθόνεσθαι δυνατός· μόνον δέ, τὴν δόξαν αὐτῷ χεῖρα ἐπὶ αὐτῷ ἠμαγμάρω ἐκράτει, ὁ δὲ Ἰωάννης πρὸς τῷ ἑαυτῷ ἑσπίασεν τὴν δόξαν τῷ λησῷ κατεφίλει, ὡς ἡδη βασιλευσάντων τοῖς δάκρυσι· ἔ οὐ πρὸς τὸν ἀπέσφ, ἕως αἰ τὸν παῖδα μὴ ἑαυτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ σιωπήσῃ· διδοὺς πᾶσιν ὑποδύγμα μεταμοίᾳς εὐλιχρῖνοις, καὶ ἑσπίασεν αἰσάσεως ἡ βλεπομένης.

Καὶ ὅτι ἀξιοπίστον ἀληθῶς ὁ εἰρημῶνον, μάρτυρεῖ μὲν, καὶ ὅτι τῷ σαυροῦ ληψῆς, δὲ τῷ πιστοῦ ῥήματος σωθεῖς· μάρτυροισι δὲ ἔ ἕτεροι πλείονες δὲ μεταμοίᾳς σωθέντες πονηροί· ἐν οἷς καὶ ὅτι τῷ ἡμετέρας ἡμεῶς ὅπι Μαυρικίου τῷ τῶν Χεῖσιδωνῶν βασιλέως γερονότος, ἐχρῆτό τις ἀρχιεπιστοῦ πρὸς τὰ μέρη τῷ Θράκης ὁμῶς καὶ ἀπὸν ἄστροπος· καὶ τοιοῦτος ἦν, ὡς καὶ τῷ ὁδοῖς ἐκείνας ἀβάτοις ἐποίησε· τῶν ἡρώσων πολλῶν γραπτῶν ἔ λησθῶν τῶν πᾶσιν μηχανῶν ὅπι χρησθῶντων, καὶ μὴ διωκθῶντων, ἀκούσας ὁ ἡσάτος βασιλεὺς Μαυρικός, δὲ πῖνος νεανίσκου παιδὸς τῷ ἰδῶν φυλακῆν ἀπέσφλε τῷ ἀρχιεπιστῷ· ἔ ὡς ὄψῃς ἐνεργείας Θεοῦ ἀδεαθεῖς τῷ λόγον τῷ βασιλέως, ἀποβαλὼν ὁ ἦτος ὁ λησθῶν, ἐν πρῶτῃ τῷ δίκλῳ πρὸς τῶν κατελθῶν, ἐν τοῖς ποσὶ τῷ βασιλέως μετ' ἑξομολογήσεως πρὸς ἑπέσειν.

Εἶτα μικρῶν πινῶν ἡμερῶν διελθῶν, εἰς ἀδελφῶν ἡνῶν τῶν ὁ ληψῆς πυρετικῆν φρενῆσιν, ἔκειτο ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῷ λεγόμενῳ τῷ Σαμφῶν· καὶ χησάμενος οἶνοποσίῳ, εἰς φρενῆσιν ἔκασιν μετέπεσεν· εἶτα ἀνῆψας, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐλθῶν, κατελαβούσης λοιπὸν τῷ νυκτὸς, ἡδη ὡς εἶδεν ἑαυτὸν βαρούμενον, εἰς ἡ οἰκεισῶν τῷ πῶμοι κῆρμονος Θεοῦ ἐτρέπετο, σὺ δάκρυσιν ἑξομολογούμενος, καὶ συγχώρησιν τῶν

A persecutum, in hæc verba affantem: *Quid fugis, fili, patrem tuum? Quid mihi laborem facis? Te mei misereat peregrini, nudi, senis, imbellis, pauperis. Siste gradum, ne timeas: Superest tibi salutis spes: Ego pro te excusabo: Ego animam meam pro te ponam, sicut Dominus pro nobis posuit. Ne metuas, fili: Siste: Crede mihi: Me Christus misit, ut tibi peccatorum inferrem veniam. Ego pro te mortem subire paratus sum. In me sit sanguis quem effudisti: In me onus suscipio tuorum peccatorum, ac cervicem meam. Tum stitisse iuvenem: tremoreque ac grandi luctu, arma projecisse: atque ad Ioannem accedentem, amplexatum esse, cum permixti lacrymis gemitus, ne verbum quidem ad defensionem proferre sinerent. Tumque ubi tantum dexteram eius manum etiamnum sanguine cruentatam tenuisset; Ioannem, eandem ori admotam, tanquam lacrymis iam intinctam atque purgatam, osculatum esse; nec prius destitisse, quam secum iuvenem in Ecclesiam induxisset: dato omnibus sinceræ pœnitentiæ exemplo, subiectaque oculis ac corporum resurrectionis velut quodam erecto trophæo.*

Quam autem verè digna fide sint, quæ iam diximus, testantur, tum qui in cruce Latro per verbum fidele salutem est consecutus; tum alii improbi plures per pœnitentiam item saluati: in quibus, nostrâ ipsâ ætate sub Mauricio Christianorum Imperatore, Latronum quidam princeps in Thraciæ finibus, crudelis ac inhumanus emerfit. Is talis erat, ut & ea itinera infesta admodum redderet. Hunc cum frustra multi milites ac latrunculares omnibus adhibitis machinis comprehendere tentassent, eo audito diuinissimus Imperator Mauricius, per quendam adolescentem, Latronum duci, ipse mandata misit. Is verò, tanquam diuinâ quâdam instinctus virtute, Imperatoris sermonem reueritus, abiectis latronis moribus, in modum ovis mansuetæ, ad Imperatoris pedes scelerum confessione accidit.

De hinc verò post non multos dies, febre tentatus Latro, in valetudinario, quod Sampsonis vocant, decumbebat, ubi ex vini potu, in phrenesim incidit. Cum autem compos mentis effectus ad se redisset, iamque occupante nocte, vehementius se premi sentiret, ad Dei se misericordis supplicationem conuertit, cum lacrymis pœnitens, ac suorum

Editio vetus ex Græcis Canisj.

22

23

Latronis sub Mauricio cõuersi, celebrius historia,

24

Sampsonis nosocomiũ, seu illi sacrum Constantiopolis.

Reg. i. h. p. 50

Reg. i. h. p. 50

Editio noua ex Grecis Regij Codicis. Deuota Latronis morti proximi supplicatio ac lacrymæ.

criminum veniam petens, dicensque, *Nihil peto noui à te, benignissime Domine. Vt enim in alium quemdam ante me Latronem, sic in me equè Latronem misericordia tuam misericordiam, ac suscipe meas has lacrymas, quas híc morti vicinus mitto, in lectulo iacens. Quà verò ratione illos, qui post horam undecimam venientes nihil magnum fecerant, admisisti; eadem quoque meas suscipe exiguas lacrymas; meque in eis emunda, ac tanquam in baptismo, plenariâ promorte indulgentiâ donâ: vt nihil à me ulterius exigas: Non enim hora patitur, proximis iam ac ingruentibus qui animam exigant. Verùm ne mihi relucteris: ne confertum in me bonum exigas. Præoccupauerunt enim me iniquitates mea, qui iam malè ad vesperam venerim: siquidem mea debita maiora sunt quàm vt cogitari possint. Enimuerò, vt Apostoli tui Petri amarissimum admisisti luctum, ita & meum, tu benigne ac clemens, suscipiens, hanc meas lacrymas in meorum peccatorum chirographum effunde; tuæque illâ miserationis spongiâ, incomparabilia mea delicta dele.*

25

Psal; 9. v. 13.

26

Hæc, & his similia ad multas horas confitens Latro, ac sudario suo lacrymas extergens, efflauit animam, quemadmodum narrauerunt, qui prope eum iacebant. Insignis autem Medicus quidam, valetudinarium illud visitare solitus, domi suæ dormiens videt in somnis, ipsâ horâ quâ Latro mortuus est, Æthiopes multos ad eius venientes lectum cum multis chartis, quibus ipsius continerentur scelera: tum quoque videt duos splendidos viros. Cum itaque allatâ staterâ, in eam Æthiopes vniuersa Latronis coniecissent chirographa, depressa est vna lanx, alterâ in altum subleuatâ. Aiunt autem duo lucis Angeli: *sicne híc nihil ipsi habebimus? Respondit alter ad alterum: Quid enim uerò habere possumus? Vix decimus dies est, cum cades ac latronum lustra reliquit: quid boni ex illo requirimus?* Hæc vt dixerunt; visi sunt vestigare in eius lecto, si fortè & ipsi, boni aliquid inuenirent. Cum autem vnus sudarium inuenisset, quo latro lacrymas suas deterferat, ait ad socium suum: *Profectò lacrymarum eius sudarium erat. Agedum in alteram hoc lancem mittamus, additâ illi Dei clementiâ ac benignitate; ac tandem fiet aliquid.* Porro vt tantum vnum illud in lancem eleuatam misissent, mox ea depressa est, & chirographa, quæ in alte-

Vifio oblata n. ed. co.

ως ἀμύρτημάτων αἰτούμενος, καὶ λέγων· οὐ ζητῶ πικρὰ ἐξέοντα παρὰ τοῦ Θεοῦ, δέασοτα φιλεῖν δεσπε. ὡς γὰρ εἰς ἓνα τῶν παρὰ ἐμοῦ ληστῶν, οὕτως καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ληστὴν τὰ ἐλέη σου θαυματώσων, καὶ δέξαι μου τὸν τὸν ἐπιθανάτιον κλαυθμὸν, ὃν ἐν τῇ κλίνῃ κατακείμενος ποιούμην. καὶ ὡς ἐκείνοις πῦρ ἢ ἐνδεκάτιον ὥραν μὴδὲν ἄξιον ἐργασαμένους, οὕτως καὶ ἐμοῦ τὰ μικρὰ παρὰ σοῦ δόξαι δάκρυα, καθάρων με καὶ βαπτίζων ἐν αὐταῖς ἐπιθανάτιον συγχώρησιν ὡς βαπτισμα, μὴ ἀπατήσῃ με τί πλέον. οὐ γὰρ ἔχθῃ ἢ ὥρα, τῶν ἐκαστηλῶν μου ἐχθιστότων. ἀλλὰ μὴ ἀνυπερίβου· μὴ σιβαρήσης ἐν ἐμοῖ ὁ ἀγαθόν. παρκατέλαβον γὰρ με αἱ δυνάμεις μου παρὰ ἐσπέραν ἢ φθασάντι καλῶς· ὅτι ἀμύθητὰ μου τὰ χρέη. ἀλλ' ὡς ἐδέξω ἢ ἔξω τῶ ἀποστόλου σου τῆ πικρότατον κλαυθμὸν, οὕτως παρὰ σοῦ δόξαι καὶ τῆ ἐμὸν, φιλεῖν δεσπε, ἐπιλέων ταῦτα τὰ δάκρυα ὅτι ὁ τῶ ἀμύρτων μου χροῖσταφον· καὶ τὰ ἀπόδω τῆ ἀσπλαγχνίας σου, δέσταλείφω τὰ ἀεικεσά μου πλημμελήματα.

Leg. 4. v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ταῦτα ὁ τὸν ταῦτα ὅτι πλείστας ὥρας ὁ ληστής δόξομολογούμενος, καὶ ὁ ἰδίῳ φακιλίῳ τὰ δάκρυα ἐκμάσων, πρὸ ἔδωκε ὁ πνεῦμα, καθὼς καὶ [οἱ] πλησίον αὐτῶ κρινομένοι διηγῆσαντο. Ἐξ ἡμέρας δὲ πῖς ἐκείνον τῆ ξενάνα ἐπισκεπτόμενος, ἐν ᾧ οἴκῳ αὐτῶ καθύδων, ὅρα καὶ ὄναρ καὶ αὐτῶ τῆ ὥραν ἐν ᾗ ὁ ληστής ἐτελεύτησε, ἵνας Αἰθίοπας πολλοὺς ἔχοντες παρὰ τῆ κλίνῃ τῆ ληστοῦ, μὲν πλείστων χροῖτων παρκατέλαβον τὰ ἀμύρτηματα τῆ ληστοῦ. εἶτα καὶ δύο πῖνας φωτεινοὺς ἀνδρας. ἑὶ ἔχων ἔν τῶ γῆν βαλόντων τῆ Αἰθίοπων πάντα τὰ χροῖσταφον τῆ ληστοῦ, κατεβάρησεν ἢ μία πλάστηγῆ ἢ ἑτέρα, ἐφ' ἣ φοῖς ἑὶ ἀνακεκουφισμένη. λέξασιν ἔν οἱ δύο τῆ φωτὸς ἀγγέλων. εἶτα ἡμῶς ἔδδεν ἔχοντες ὡδε; λέγε ὁ εἰς παρὰ τῆ δῆλον· πῖ ἔχοντες ἔχων; ἔπειτα δεκάτην ἡμέραν ἔχθῃ ἐλθῶν ἐκ τῶ φόνων, καὶ τῶ ληστήριον αὐτῶ, καὶ πῖ ἀγαθόν ζητῆμεν ἐκ τούτου; καὶ ὡς ταῦτα ἔλεγον, παροσεποίησαντο ψαλαφῶν ἐν τῇ κλίνῃ αὐτῶ· εἶ πῖως ἔδωσαν καὶ αὐτοὶ πῖ ἀγαθόν. καὶ δῶσαν εἰς ὁ φακιόλιον εἶτα τῆ κλαυθμὸν δέξασαν· ὁ ληστής, λέγει παρὰ τὸν ἐπαῖρον αὐτῶ· ὄντως ὁ φακιόλιον τῶ δακρύων αὐτῶ ἑὶ βάλωμεν αὐτὸν εἰς τῆ ἑτέρην πλάστηγῆ, καὶ τῶ φιλεῖν δεσπῆσαν τῶ Θεοῦ σὺ αὐτῶ, καὶ πῖ πῖως γὰρ πῖ ποτε. καὶ ὡς μόνον ἔβαλον αὐτῶ εἰς τῶ πλάστηγῆ τῶ ἀνακεκουφισμένη, κατεβάρησε, καὶ ἐσχερπίσθησεν ὅρα τὰ χροῖσταφον

τὰ ὄντα εἰς τὴν ἄλλω πλάσθηα. καὶ ἐδόθησαν
 μιᾷ φωνῇ οἱ ἄγγελοι, λέγοντες· ἐνίκησεν ἡ φι-
 λανθεσπία τῆς δεσποῦτου. καὶ λαβόντες τὴν ψυ-
 χὴν τῆς λησῆς, ἀπήγαγον αὐτὴν μὲν ἑαυτῶν. οἱ
 δὲ Αἰθίοπες, ἐφυγον καταχλωμόμενοι. καὶ ταῦτα
 ἰδὼν ὁ ἰατρός, ἀθέως ἔξυπνος γρόμμος, ἐνεδύ-
 σατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ δρομαίως ἦλθεν εἰς
 τὴν ξενίαν· καὶ ἔλθων εἰς τὴν κλίνην τῆς λησῆς,
 βρεῖ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ ζέον· τὴν δὲ ψυχὴν
 αὐτοῦ ἀπελθοῦσαν πρὸς κύριον· τὸ δὲ φακί-
 ολιον, ὅτι τῆς ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ κείμενον μεσὸν
 τῆς δακρυῶν. καὶ διὰ μετὰν τῶν τῆς πλησίον
 κοιμηθῶν τὴν ἔξομολόγησιν ἡ ἐπίνοιση ὁ
 λησῆς πρὸς Θεόν, λαβὼν τὸ φακίολιον, εἰ-
 ἦλθε πρὸς τὸν ἀσπείρατον βασιλέα, δεικνύς
 αὐτῷ καὶ διηγούμενος, ὡς κατ' ὄναρ ἐπέ-
 σατο, καὶ ὡς τῶν τῆς κοιμηθῶν ἀκήκεν,
 λέγων τῷ βασιλεῖ· Ὁ γρηγορούμενος Θεῷ, ἀ-
 σπείρατε δεσποτα. ἠκούσαμεν λησὴν σωθέντα
 δι' ἔξομολογήσεως ὅτι τῆς φανεροῦ τῆς οὐρανόου
 βασιλείας· καὶ ἰδοὺ λησὴν σωθέντα δι' ἔξο-
 μολογήσεως ὅτι τῆς βασιλείας.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀκούοντες, πιστεύομεν ἀληθῆ
 εἶναι· ὅμως καλὸν τὸ παραθεῖναι τὴν φοβεράν
 ὥραν θανάτου, καὶ παραπειμάσαι ἑαυτοὺς ἀφ' ἑ-
 μετέρου. πόσοι γὰρ εἰπέ μοι ὁμοίως ἀρ-
 πάζονται; μήτε λαλήσαι, μήτε δακρύσαι, μήτε
 δευθύνειν ποιῆσαι ἰχθύντες. τίς δὲ σε καὶ ὁ αἰ-
 πφωδῶν, ὅτι ὁμοίως δακρυα καὶ τὴν ὥραν
 ἐκείνην τῷ Θεῷ παρασαγαίνῃ, ὅσα ἐκείνος
 ὁ λησῆς παρασηγάγε; εἰ μὴ ἀναμείνωμεν,
 μηδὲ ἐκδεξώμεθα ἐν τῷ θανάτῳ τῷ Θεῷ
 ἔξομολογήσασθαι ἀλλὰ μάλλον παραφάσωμεν
 τὸ παρασωπον αὐτοῦ ἐν ἔξομολογήσει. οὐ γὰρ ἵνα
 χαλώσω τὰς ὑμετέρας ψυχὰς ταῦτα σιωέ-
 ρησα. ἀλλὰ μάλλον ἵνα διεγείρω. οὐχ ἵνα
 ἀμελετέρες ποιῶσω· ἀλλὰ παραθυμότερες,
 ὅπως ἐν τῷ σαδῖφ τῆς νηστῶν καλῶς ἀγωνισά-
 μενοι, ἐμφανῆται γρόμμοι, τ' ἀφέσεως τῆς ἀμάρ-
 τῶν ἐ τῆ βασιλείας τῆς οὐρανόου ἀξιοθῶμεν.
 χάρητι ἐ φιλανθεσπία τῆς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, μὲν οὐ τῷ πατρὶ δόξα, ἀμα τῷ ἀγῶ
 καὶ ζωοποιῶ πνύματι, νῦν ἐ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῆς αἰῶνων· Ἀμήν.

A rá erant, vniuersa sunt dissipata. Excla-
 marunt itaque iunctis vocibus Angeli:
Vicit Domini benignitas ac clementia.
 Assumentes autem animam latronis,
 secum abduxerunt. At Æthiopes, cum
 ignominia fugerunt. Hæc ubi vidisset
 Medicus, cum primùm euigilasset, as-
 sumptis vestibus, festinus ad domum
 hospitalem venit: accedensque ad La-
 tronem lectum, reperit eius quidem cor-
 pus adhuc calidum; animam autem iam
 profectam ad Dominum; sudariumque
B plenum lacrymis super oculos positum.
 Vbi autem ab iis qui prope decumbe-
 bant, quam Latro ad Deum fecisset
 confessionem, intellexisset, accepto su-
 dario, ad piissimum Imperatorem rectâ
 ingressus est, ostendens ac narrans
 quæcunque in somnis vidisset, ac à de-
 cumbentibus in vicino ei loco audisset;
 in hæc verba eum alloquens: Gratias
 agimus Deo, pietissime Domine. Au-
 diuimus Latronem salutem consecutû
C per confessionem, dum interim Rex
 cœlestis in cruce penderet; vidimus-
 que nihilominus Latronem alium Im-
 perij tui temporibus per confessionem
 adeptum salutem.

Hæc etsi audientes vera esse credi-
 mus; consultum tamen putamus terri-
 bilem mortis horam præuenire, ac ma-
 turâ nos ipsos pœnitentiâ præparare.
 Quàm enim multi, putas, de repente
 abripiuntur, qui neque loqui, neque
 flere, neque testamentum condere pos-
 sunt? Quisnam etiam pro te sponsor
D erit, inuenturum te illâ horâ lacrymas
 eâ copiâ offerendas Deo, quâ Latro ille
 obtulit? Quocircâ ne expectemus, nec
 in mortis horam differamus Deo con-
 fiteri peccata nostra; quin potius præ-
 ueniamus faciem eius in confessione.
 Neque verò isthæc à me eò scripta sunt,
 vt molliores ac remissiores animos ve-
 stros efficiam, sed vt magis vos excitem;
 non vt negligentiores reddam; sed vt
 alacriores: quo postquam ²⁷ in ieiunio-
 rum curriculo egregiè certauerimus,
E victores facti, peccatorum remissione
 ac regno cœlorum digni habeamur:
 gratiâ & benignitate Domini nostri
 Iesu Christi; cum quo sit Patri gloria,
 simulque sancto ac viuifico Spiritui,
 nunc & semper, & in sæcula sæculorum:
 Amen.

EIVSDEM,

A

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Anastasij Sinaitæ, Homilia dictain Psal-
mum sextum.

Αναστασίου μοναχού τῆ Σινᾶ ὄρει, ὁμιλία ῥη-
θεῖσα εἰς τὸ ἕκτον ψαλμόν.

Cod. Reg.
n. 341.

Editio noua
ex Græcis Re-
gij Codicis.

Sexti Psalmi
materia.

ΟΝΓΡΥΑ admodum fin-
ceræ pœnitentiæ doctrina
est, sexti Psalmi comple-
xio: idcirco ab Spiritu fan-
cto scripta, quò qui pecca-
torum rei ad Deum adeunt, scire pos-
sint, quomodò id eos præstare oport-
teat, ex animo confitentes, ac veniam
poscentes, pro iis quæ peccauerunt. B
In hoc siquidem Psalmo, ambo hæc
docemur, quatenus ille, & pœnitent-
ium humilitatem complectitur, veram-
que conuersionem; lacrymas; gemitum
ex imo pectore; conscientia turbatio-
nem; infirmitatem: nocturnum cum
Deo colloquium; rerum interdiu ge-
starum perceptum in strato sensum, ac
eam, quæ est sancti Spiritus aduentu,
inspectionem: nec ea tantum quis hoc
loco videat comprehensa, verum etiam C
ex tali pœnitentiâ accedentem pecca-
torum remissionem; dæmonumque
confusionem; ac hominis inueterati in
peccatis, reformationem.

Enimuerò, hic quidem Psalmo finis
est: Sic autem eius ad verbum habet
inscriptio: *Psalmus Dauidi de Octauâ.*
Consuevit Scriptura Octauam appel-
lare eam, quæ subsequitur septimam:
hoc est, vitam præsentem: cuius Octa-
uæ, figura fuit Circuncisio diei octauæ. D
Sed & Sapiens Salomon, dum *partem
dare septem, quin & octo,* admonet, il-
lam in integrum a uo futuro restitutio-
nem, ac præsentis sæculi vitam nobis in-
nuit. Iam verò ipsum quoque videamus
Psalmi initium.

Quid titulus
de Octauâ.

Eccl. II. v. 2.

v. 1.

Domine ne in furore tuo arguas me.
Prospiciens Propheta oculis animi ter-
ribile illud tribunal, tanquam omni de-
stitutus fiducia, nec habens quid pro-
ferat defensionis pro iis quæ peccauit, E
neque ex operibus saluari valens, nihil
aliud à Iudice postulat, quàm istud di-
cens: *Domine ne in furore tuo arguas
me.* Scio Domine, me manere terribile
iudicium, quando in Sede maiestatis
importabili præsidens, coram Angelis
ac omni creaturâ, quæ sunt commissa
in occulto, omnibus hominibus es re-
uelaturus, ac palam facturus, quæ ha-

ΠΕΠΟΥΣΑ διδασκαλία με-
τρούσας εὐλιχρνοῖς, ἢ τῶ ψαλμοῦ
τῶ ἕκτου πεισῶν. δὲ τῶ πεισῶν
τῶ ἀγίου πνεύματος συζητήσας,
ὡς τοῖς ἐν ἀμάρτησιν παροῦσας Θεῶν, εἰδέναι
ἔχον, πῶς δεῖ τῶ ποιεῖν, ἐκ ψυχῆς ὀξομολο-
γησάμενοι, καὶ τῶ τῶ ἡμάρτησάντων ἀπέναντος συ-
ζήσασιν. ἐν τούτῳ γὰρ τῶ ψαλμῶ, διδασκόμεθα
ἀμφότερα ταῦτα, κατὰ τὴν τε ταπεινώσιν τῶ
μετάνοιῶντων πεισῶν, τὴν τε γνησίῳ ὀπίστρο-
φίῳ. τὰ δάκρυα. τῶ ἐκ βάθους στεναγμῶν. τῶ τῶ
συνειδήτος στεναγμῶν. τῶ ἀσθένειαν. τὴν ἐν νυκτὶ
πρὸς Θεὸν ὁμιλίῳ. τῶ ἐν τῆ φρασηῖ γινόμενῳ
συναθήσιν τῶ ἡμῶν ἡμέραν στεναγμῶν, ἔδξῃ
τῶ ἀγίου πνεύματος προοσίας ὀπίστροφίῳ. οὐ
ταῦτα δὲ μόνον ἐν ταῦτα πεισῶν ἀπὸ τῶ
ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῶ ποιότητος μετάνοιῶντων πεισῶν
ἀπὸ τῶ ἀμάρτησιν ἀφασιν. τῶ τῶ δαμνῶν ἀ-
γμῶν, καὶ τῶ τῶ παλαγῶντος ἀδελφῶν τῶ ἀμάρ-
τησιν ἀνάπλασιν.

Ἀλλ' εἰ μὴ ὁ σκοπὸς τῶ ψαλμοῦ. ἔστι δὲ ἡ
αὐτῶ ὀπίστροφί ὅτι λέξεως ἔχουσα ἕτως. ψαλ-
μὸς φησὶ ὅτι Δαβὶδ πρὸς τὸν ὀργισθῆναι οὐκ ἔδωκεν
τῶ γράφει ὀνομάζειν, τῶ μὴ τῶ ἐβδόμενον. πύ-
τῆσι, τῶ τῶ πρὸντος ἀγμῶν ζῶν ἔδξῃ γὰρ ἡσ
τύπος, ἡ ὀκταήμερος πεισῶν. ὅ, τε ὅφρος Σο-
λομῶν, διδόναι μετὰ τοῖς ἐπὶ τῶ πρῶτων, καὶ γὰρ
τοῖς ὀκτώ, τὴν ἐκείθεν ἀποκαταστασιν, ἔτ ἐν-
ταῦτα βίον ἡμῶν ἐπαμνήσεται. ἰδὼμεν δὲ ἐν ταῦ
λοῖπόν τῶ ψαλμοῦ τῶ ἔρχῶν.

Κύριε μὴ τὰς θυμῶν σου ἐλέγξῃς με. ὁμ-
μασι νοερίσιν ὁ πεισῶν τῶ φοβερῶν ἐκείνου δι-
κασθῆιον πεισῶντων, οἷον εἰ ἀπὸ πρῶσις ὦν, καὶ
E μὴ δὲ ἀπολογίῳ ἔχον ὑπὸ ὦν ἡμῶν τε πεισῶν ἀ-
λεσθῶν, μὴ τε δὲ ἔργων ἔχον ὁ πεισῶντων, ὅθεν
ἄλλο τῶ δικασίῳ δὲ αἰτεῖ, ἀλλ' ἡ τῶ το λέγων. κύ-
ριε μὴ τὰς θυμῶν σου ἐλέγξῃς με. οἶδα δὲ ὅσα,
ὅτι φεικτὸν πεισῶν με δικασθῆιον. ὅτε ποικι-
λίας ὅτι δρόνου ἀσέκτου, ἐνώπιον ἀγγέλων καὶ
πάσης κτίσεως, τὰ κρυφῆ πεισῶντων, πᾶσιν
ἀδελφῶν ἀποκαλύπτῆσι, καὶ τὰ τέως λα-

Editio noua
ex Grecis Re-
gij Codicis.

vt ex corde gemitus profundam: non sincerum ieiunium: non paupertatem spiritus: non assiduum ac intentam orationem: non seruauit dilectionem ad proximum: non habeo cor miserans, vt merear ipse miserationem: non habeo compunctionem, vt indulgentiam consequar: non sobrietatem aut puritatem cogitationum. Quâ iam fronte, quâ licentiâ veniam postulabo? Frequenter Domine, acturum me pœnitentiam pollicitus sum, sed fidem tibi datam fefelli. Sepe in Ecclesiâ coram te procido, moxque egressus in scelera incido. Sapius mei misertus es, ego autem spreui te. Sæpe tolerans in me fuisti expectans pœnitentiam meam, ego autem pœnitentiam non egi. Sæpe me erexisti, ipseque rursus per fœcordiam concidi. Quoties me exaudisti, egoque tibi auscultare nolui? Quoties mihi veniam tribuisti; ego autem tibi nunquam feruiui. Quoties peccantem me haudquaquam auersatus es? Sed tanquam pater vlnas expandens: Conuertere, inquis, ne timeas. Cecidisti? Erigere. Fugiens procul recessisti? Iterum redi. Non te auersor: non exprobro: non execror meum figmentum. Non claudio viscera ad meum filium. Non enim possum eum odisse, quem meis ipse finxi manibus: pro quo meipsum humiliavi: pro quo effudi sanguinem meum. At ego aggrauans aurem, non adhibui animum, nec sum conuersus. Tanquam ergo cui cognata sit clementiæ ac benignitatis abyssus, ac longanimitatis pelagus, *ne in furore tuo arguas me, neque in irâ tuâ corripias me*: sed adhuc longanimis sustine me. Ne citò ante tempus è vitâ messueris me: ne me citò ante confessionem, accusans non ferre fructum, excideris: sed tanquam bonus ac clemens, hunc quoque mihi annum ad pœnitentiam largire. Ne me adhuc imparatum abripias, ac cum necdum virtutum lampadem acceperim, aut oleum, quo lumen nutriatur, præparauerim. Ne me acceperis destitutum veste nuptiali, nec habentem fructus aliquid quod offeram: Sed mihi esto clemens ac benignus: sed bonitatis tuæ diuitias exhibe: sed in me longanimis patientiam habe: me, inquam, incurium, peccatorem; luxuriosum; ingratum; immisericordem; miserum; indignum clementiâ ac benignitate, pœnâque omni ac supplicio dignum.

A κέκτημαι φαναγμὸν ἐκ καρδίας· οὐκ ἔχω νη-
τείαν εἰλικρινῆ· οὐκ ἔχω πτωχείᾳ πνύμαπι-
κίω· οὐκ ἔχω διωκεῖν παροδύλω· ἀγάπῃ
πρὸς τὸ πλησίον οὐκ ἐφύλαξα συμπάθηα· οὐκ
ἔχω ἵνα συμπάθῃς ἀξιώσω· κατάρτυξιν οὐκ
ἔχω, ἵνα συγχωρηθῶ· σωφροσύνην οὐκ ἔχω· οὐδὲ
καθαρότητα λογισμῶν. ποία λοιπὸν παροδύλω,
ποία πρῆροία αἰτήσω συγχώρησιν. πολλάκις σοι
δέσποτα μετάνοεῖν σιωπετάξάμην, καὶ ψεύξης τὴν
ὑποσχέσεως ἐγγύμην. πολλάκις ἐν ἐκκλησίᾳ
B σοι παροδύλω, καὶ βλάσας δὲ ἐργάζομαι ἐν ἀνο-
μίαις ἐμπύτω. πολλάκις με ἠλέησας, ἐγὼ δὲ
σε ἠθέτησα· πολλάκις ἐμακροθύμησας εἰς ἐμὲ
περιμύων μου πλὴν μετάνοειν, ἀλλ' ἐγὼ οὐ με-
τενόησα. πολλάκις με ἀνέησας, καὶ πάλιν ἐγὼ
ράθυμῆσας κατέπεσον. ποσάκις μοι εἰσήκου-
σας· ἐγὼ δὲ, σοι οὐδέποτε ἐθεράπευστα. πο-
σάκις με ἀμάρτυρόντα οὐκ ἀπεγράφης· ἀλλ'
ὡς πατήρ τῶν ἀγκάλῃς ἐφαπλώσας, ὅπως ἀ-
C φηθῇ, ἔφησ, μὴ φοβοῦ. ἔπεισες; εἴητι. φύγων ἀ-
πεμακρύνῃς; πάλιν ἔλθε. οὐκ ἀποτρέφομαι
σε· οὐκ ὀνειδίζω· οὐ βδελύσσομαι τὸ ἐμὸν πλά-
σμα· οὐ κλείω τὰ σπλάγχνα πρὸς τὸ ἐμὸν τέ-
κνον. οὐ γὰρ διώμαμι μισῆσαι, ὅν τῆς χερσὶ τῆς
ἐμῆς διέπλασα· ὑπὸ οὐ ἐμυτὸν ἐπατεί-
νωσα· ὑπὸ οὐ τὸ ἐμὸν ἐξέλεα αἶμα· ἐγὼ δὲ
πλὴν ἀκρίω βαρυίας, οὐ παροδύλω, οὐδὲ ἐπε-
γράφην. ὡς ἐμυτὸν οὖν ἔχων τὸ φιλεανδρε-
πίας πλὴν ἀλευσον, καὶ τὴν μακροθυμίαν τὸ πέ-
D λαγος, μὴ με τὰ θυμῶ σοι ἐλέγξης, μηδὲ
τῆ ὀργῆ σοι παιδύσης· ἀλλ' ἐπὶ μακροθύμη-
σον ἐπὶ ἐμοί. μὴ σπύσης τὴ ζωῆς πρὸς κερσὺ
ἐκτερίσαι με. μὴ σπύσης ἐκκόψαι με πρὸς
ἄξομολογήσεως, ἐγκαλᾶν μοι τὸ ἀκαρπον· ἀλλ'
ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλεανδρεπτος, χηρίσαι μοι πρὸς
μετάνοειν ἐ τῆς τὸ ἔπος. μὴ ἀρῶσας με ἀνέ-
τοιμον ἐπὶ ὄντα, καὶ πλὴν τῆς ζήτησὶς λαμπάδα
E μὴ πτω λαβόντα, μηδὲ ποροετοιμάσοντα τὸ ἔλαγον,
πλὴν ἔσφην τῆς φωτός. μὴ ἀλέξης με γάμου μὴ
ἐξῆρα ἐνδύμα, μηδὲ πρὸς καρποφορείᾳ παρο-
ενεγκεῖν σοι τί ἐξῆρα· ἀλλὰ φιλεανδρεπύθητι·
ἀλλὰ τὴ χηριστήτος σοι τὴ πλοῦτον ἐπίδξον· ἀλλ'
καὶ μακροθύμησον ἢ ἐπὶ μοι, τὰ ἀμελεῖ· τὰ ἴσασθαι
ἀμάρτυλῶ· τὰ ἀσώτῶ· τὰ ἀγνώμονι· τὰ ἀ-
σπλάγχνα· τὰ ἀλαμπύρω· τὰ ἀναδέξω φι-
λεανδρεπίας, καὶ πάσης τιμωρίας ἀξίω.

Ελέησόν με κύριε, ὅτι ἀδενῆς εἶμι. ἀδενεῖ A μου ἡ γνώμη· ἀδενεῖ με ὀλογομός· ὄξει· πεν ἡ ζωὴ μου· ὄξει· πεν ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι μου, καὶ ὃ τέλος ἐγγίζον. ἀλλ' ἐκτεινόν μοι χεῖρα, βυθῷ χιμαζομένη παρ' τῆς ἀμύχαν. αἰοῖζον καὶ μοὶ δέασατα τ' ἴδραν τῆς ἐλέους σου. αἰοῖζον κρούονται ἀναξίως, καὶ μὴ κλείσης αὐτῷ ἀπ' ἐμοῦ. εἰ γὰρ σὺ κλείσης, τίς αἰοῖζει· εἰ σὺ μὴ απεύσης, τίς λοιπὸν βοηθήσῃ. ὁσθεις. αὐτὸς ὡς φύσις φιλάνθρωπος, δὲς χειρὸν μετρητοῦ. δὲς ὅτι προφῆς λογισμὸν. ὅσα δὲ ἐγὼ ποιήσω, ἀδύατα καὶ ὀκατάλυτα μύθοισιν. εἰς ὅσα δὲ ὅτι χρηρῆσα, ἀπορρα καὶ ἀτελῆ γίνονται. μὴ ἀναβάλλης δέασατα τῷ ἀκούῳ, ἀλλὰ σώζων ὃ πλάσμα σα πρὸ φθασον. σὺ εἶπας, ὅτι ἀδύαατε χεῖς ἐμοῦ ποιεῖν ὁσθεις. πρὸ λαβὲ τῆς ὀπροφῆ τ' ψυχῆς μου τ' πρὸ δικῆς ζωῆς τ' χρόνον. ἔσθ τ' φύσεως τυραννοδμῆ. ἔσθ τ' κακῆς πρὸ αἰρέσεως ἐκβιάζομῆ. ἔσθ τ' πονηρῆς ἀναγκάζομῆ σωτηρίας. δὲς ἐλέησόν με, ὅτι ἀδενῆς εἶμι. ἐκινδύεισας γὰρ με ὁ ἐχθρὸς με, ἀδενῆς καὶ τεταπεινωμῆρον ἐποίησεν. ὁ ἀδενῆς, ἰάσαομαι οὐ δύνάται ἑαυτὸν· ὁ σωτετεμμῆρος, βοηθήσων ἑαυτῷ ὁσθεις ἰαρεῖ· ὁ πεπλωκῶς, ὁσθεις ἀνίστησιν ἑαυτὸν. ἐλέησόν με κύριε, ὅτι ἀδενῆς εἶμι. ὁ ἀδενῆς, οὐ δύνάται ἐργάσαομαι· ὁ κάμων, πάσις ἐνεργείας ἀπείργεται ἰάσαί με κύριε ὅτι ἐπαράρη πα ὅσα μου. ἐπαράρη καὶ σωτετεμμῆ μου πα ὅσα τῆς ψυχῆς· ὁ δὲ πα ὅσα ἔχων σωτετεμμῆρα, οὐ δύνάται ἀνασῆς ὅτι ζήτησων ἰαρεῖν· οὐ δύνάται δραμεῖν, καὶ ῥιαδιῶμαι τῆς ἐχθρῶν. λοιπὸν, σὺ ζήτησον, δέασατα, ὁ ἐλθῶν ζήτησων καὶ σῶσων ὃ ἀπολωλός. σὺ πάλιν ἐλθέ πρὸς ἐμὲ τ' πρὸς ἐπιπέσοντα ληστῆς, καὶ οὐχ ἡμῶν, ἀλλὰ νεκρὸν ὄλον πεποικῆσιν. ἰάσαί με κύριε, καὶ ἰαρήσομῆ. ἰάσαί με, ὅτι ὁ πονηρὸς ὄφεις, ἀδενῆς με διέθικεν. ὁ ἀδενῆς, ὄλος ἐρρίπται πτωμα· ὄλος ἔργει· μόνον τῆ φωνῆ καλεῖ τὸν ἰαρεῖν. μόνον βοᾷ, καὶ τ' ῥυόμῆρον ζητεῖ· μόνον ποῖς ὀφθαλμοῖς αἰρεῖ, καὶ πότε ἔξει πρὸς σκοπεῖ, καὶ ὅτι σκοπέεται αὐτὸν, ὁ ποῖς σωτετεμμῆροῖς δεσμεῶν, καὶ ἀνορθῶν ποῖς κατεργαμῆροῖς, καὶ σώζων ποῖς κατεργωσῆροῖς.

Ἰάσαί με, Κύριε, ὅτι ἐπαράρη πα ὅσα μου· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράρη σφόδρα. σωματικῶς αἶμα καὶ ψυχικῶς κατέλαβέ με πα-

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum. Infirma est mens mea: infirma ratio. Defecit vita mea. Defecerunt in vanitate dies mei, finisque prope est. Verum mihi manum porrigere, qui in peccatorum profundo iaceter tempestate. Mihi quoque Domine, aperi ianuam tuam misericordiam. Aperi quanquam indignè pulsanti, nec eam mihi occluseris. Si enim tu claueris, quis eam tandem aperiet? Nisi tu festinaueris, quis demum erit auxilio? Planè nemo. Tu qui Deus clemens sis ac benignus, da B pœnitentiæ tempus: concede conuersionis propositum. Quæcunque enim fecero, inualida erunt, & quæ faciliè euanescent. Quæcunque fuero aggressus, erunt inefficacia ac imperfecta. Ne Domine exaudire differas, sed citò tuum figmentum salua. Tu dixisti: *sine me nihil potestis facere*: prauerte igitur conuersione animæ meæ, tempus transitoria vitæ meæ. Mihi natura vim infert: infert mala voluntas: infert praua consuetudo. Quamobrem, *Miserere mei, quoniam infirmus sum.* Me quippe hostis meus eneruans, infirmum fecit ac abiectum. Qui est infirmus, sibi se mederi non potest: qui contritus est, non valet sibi opem terre: qui cecidit, non ipse se erigit: *Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum.* Qui est infirmus, non potest operari: qui æger est, ab omni prohibetur actione. *Sana me Domine, quoniam turbata sunt ossa mea.* Turbata sunt ac contrita meæ animæ ossa: atqui habens contrita ossa, non potest surgens medicum quærere: non potest currere, ac hostes effugere. Quod superest, tu me Domine, quæras, qui uenisti quærere, ac saluum facere quod perierat. Tu iterum ad me accede, qui in latrones inciderim: à quibus, non se- Luc. 19. v. 20. Luc. 10. v. 30. mimortuus, sed mortuus totus redditus sim. *Sana me Domine, & sanabor.* Ier. 17. v. 14. Sana me, quia me malus ille serpens infirmum fecit. Qui est infirmus, totus abiectus est instar cadaueris; est totus iners: Tantum ore vocat medicum: tantum clamat, ac quærit eum, qui liberet. Hoc vnum reliquum habet, vt oculos tollat, ac circumspeciat, quando is venturus sit ac inspecturus, qui colligat contritos, ac elisos erigit: eosque saluat, quorum salutis spes nulla erat. Psal. 146 v. 3. Psal. 145 v. 8.

Sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea: Et anima mea turbata est valde. Corporis simul & animæ turba-

tio inuasit me, Domine, quippe qui in carnis ac animi passiones ac morbos inciderim. *Sana me, quoniam turbata sunt ossa mea*: quæ nimirum continent ac astringunt interiorem meum hominem. Quænam verò illa? Vtique fides, prudentia, spes, charitas, temperantia, continentia, iustitia, pietas, mansuetudo, humilitas. Ossa hæc in me contrita sunt: secus autem Sanctorum ossa. Quid enim is ipse Propheta de illis ait? *Custodit Dominus omnia ossa eorum: unum ex his non conteretur. Sana me Domine, quoniam turbata sunt ossa mea: Et anima mea turbata est*. Quorsum verò? Nimirum, qui iam meæ vitæ tempus deficere videam: propinquare finem: defectam senectutem prænunciare excisionem: messorem festinantem, ac falcem ostendentem: gestantem securim, ac infrugiferam animam meam excindendam citius indicantem. *Anima mea turbata est valde*. Video res meas nihil emendatas, meque in dies in deterius prolabi. *Et anima mea turbata est valde*. Video furem accedentem, ac me è vitâ rapere festinantem: *Et anima mea turbata est valde*. Video instantem vitæ exitum meque destitutum viatico. Video rationum præfectum, instrumentum mihi ostendentem, ac lictores truci quodam adpectu contuentes. Video multos accusatores, patronum autem nullum: *Et anima mea turbata est valde*. Idcirco horreo ac anxius sum, nec quid faciam habeo. Siquidem enim vitæ spatium postulauero, vereor ne illud rursus in peccatorum cedat cumulum: sin imparatus abiero, quibus oculis venientem iudicem sin adspectaturus, ignoro. Quippe prouexi ad summum vsque malitiæ: non cessat malignus molestiam facere: hostes iugiter impugnant: intestinum carnis bellum vehementius furit: prauæ cogitationes non quiescunt: nec vsquam est pœnitentia.

Sed tu Domine vsquequo? Non expressit Propheta quid istis significare vellet. Fortè verò, cum ex summi illius mæroris vi, audax aliquid Deo vellet dicere, seipsum nihilominus cohibuit, nec audet in palam producere, sed ait: *Et tu Domine vsquequo?* Ecce vides pertinax aduerfatij in me certamen: carnis pugnam irreconciliabilem; atrox illud ac perpetuum bellum, ac virium mearum imbecillitatem. Iam ergo, vsque-

A *ραχος, δέσποτα, ὅτι Ἰσραηλῆσι καὶ ψυχῆσι περιέπεσον πάθειν. ἴασά με, ὅτι ἐπαράρητὰ ὄσα μου· τὰ σινέχοντα καὶ συσφίλλοντα τὸ ἔσω μου ἀνθρώπων. Ταῦτα δὲ τίνα ἐστίν; ἡ πίστις· ἡ φρονῆσις· ἡ ἐλπίς· ἡ ἀγάπη· ἡ σωφροσύνη· ἡ ἐγκράτεια· ἡ δικαιοσύνη· ἡ δούσβεια· ἡ παρῳότης· ἡ ταπεινοφροσύνη. Ταῦτα ὄσα σινεπετέλεσάν μου ἐπὶ ἐμοί· ἀλλ' οὐ τῆν ἀγῶν. ἢ γὰρ φησὶ περὶ αὐτῆν ὁ αὐτὸς ὁσῶ περὶ φήτης· φυλάσσει κύριος πάντα τὰ ὄσα αὐτῆν. ἐν δὲ αὐτῆν οὐ σινεπετέλεσται. ἴασά με κύριε, ὅτι ἐπαράρητὰ ὄσα μου, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράρητ. Δὲ τί; ὄρα γὰρ ἤδη λοιπὸν τὸν χρόνον τῆ ζωῆς μου ἐκλείπονται. Ὁ τέλος ἐγγίζον. Ὁ γῆρας τὴν τομὴν παραπέλλον· τὴν θείων ἀπειθόντων, καὶ τὴν ἀρεπῶν δεικνύοντων. τὴν ἀκαρτίων ἐχούσης ψυχῆς. ἡ ψυχὴ μου ἐπαράρητ σφόδρα. ὄρα τὰ κατ' ἐμὲ ἀδύρῳτα, καὶ πρὸς τὸ χεῖρον ἐμαυτὸν κατ' ἡμέραν ἐρχόμενον· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράρητ σφόδρα. ὄρα τὴν κλειπῶν παρασφίλλοντα, καὶ ἀρπάσσει τῆ βίου με ἀπειθόντων· καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράρητ σφόδρα. ὄρα τὴν ἐξοδὸν τῆ βίου ὀπισθῶσαν, καὶ μὲ μὴ ἔχοντα ἐφόδρον. ὄρα τῆν λογισητωῦτα ὁ ἐγγραφόν μοι ὀπιδηκνύοντα, καὶ πικρὸν τοῖς δημίους ἐμβλέποντας. ὄρα πολλοῖς τοῖς κατηγέροις, καὶ σοδοῖνα σινησσοῖν, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπαράρητ σφόδρα. Δὲ τῆτο φείτω καὶ ἀγωνία, καὶ ἡ πρῶτος ὅσα οἶδα. αἱ γὰρ χρόνον ἀγῆσω ζωῆς, φοβοῦμαι μὴ παραδῆκνῶ αὐτὸν ἀμῆτημάτων ποιήσωμαι. ἀλλ' μὴ παραποιμασθεῖς πορθῶ, ποίοις ὀφθαλμοῖς θεάσωμαι τὸν κριτῶν ἐλθόντων ἀμῆτημα. ἐπὶ ἄκρον κακίας ἐλήλυθα· καὶ ὁ πονηρὸς ἀρχαῖν οὐ πάύεται. οἱ ἐχθροὶ πολεμεῖν ὅσα ἀφισάνται. ὁ ἐνδὸν τῆ Ἰσραὴλ πόλεμος σφοδρώτερον ἀρχαῖνεται· οἱ πονηροὶ λογισμοὶ, ὅσα ἡρεμοῦσι, καὶ μετὰ μοῖα οὐδαμοῦ.*

E *Καὶ σὺ κύριε ἕως πότε; ἢ διλοῦν ἐντεθέν βούλεται, ὅσα ἐσῆμαρε. πάχα δὲ, δὲ ἀκρας ἀθυρίας πολμηρὸν ἢ θελήσας εἰπεῖν πρὸς τὸν Θεόν, ὁμῶς ἐπέχῃ ἑαυτὸν, ὅσα τῆτο ὅσα ὄψιν ἀγαγεῖν οὐ πολμῶ· ἀλλὰ φησὶ· καὶ σὺ κύριε ἕως πότε; ἰδὸν βλέπεις τὴν κατ' ἐμὸν ἕντασαν τῆ ἐχθροῦ· τὴν ἀσπονδὸν τῆς Ἰσραὴλ μάχης· τὴν ἀκατάλακτον πόλεμον, ὅσα τὴν ἀτονίαν τῆς ἐμῆς διωάμεως. λοιπὸν, ἕως πότε μακροθυμεῖς,*

Anima ossa.

Psal. 33. v. 1.

Math. 13. v. 30.
Luc. 13. v. 6.Math. 24. v.
21.

κύριε· ἕως πότε οὐκ ἐκδικεῖς· ἕως πότε οὐκ ἔπιβλέπεις, καὶ τῶν ἔπιβουλοῦντων οὐκ ἀπαλλάττεις. Εἰ γὰρ καὶ ἐγὼ ἀνάξιος, ἀλλὰ σὺ πολυέλεος καὶ φιλεῖς θρῆνον. ἢ σὺ πρὸς ῥέοις, κατὰ πτωχοὺς γὰρ τοῖς ἐγκαταλιπομένοις. Ταῦτα καὶ τὰ πιαῦτα πρὸς Θεὸν ὁ παροφθίτης βουλοσάμενος παρενεγκεῖν, ἐπέθεν ἑαυτὸν, ἵνα μὴ μαχόμενος, καὶ οὐ δικαζόμενος, ἐνθεν φωνῇ· καὶ λοιπὸν εἰς ἱκεσίᾳ Θεοῦ μεταφέρει τὸν λογισμόν, καὶ φησὶν.

Ἐπίτρεψόν Κύριε, ῥύσαι τὴν ψυχὴν μου· ὥσπερ με ἔνεκεν τῆς ἐλέους σου. καὶ τὰ ἰδιώματα τῆς δεσπότου, παραγάγῃ τὸν λόγον καὶ ὁ παροφθίτης. Εἰπὼν γὰρ αἰωτέρω, ἐλέησόν με κύριε· ἴασά με κύριε, ἐπάγῃ τοῦτοις ἐξῆς ὁ ἐπίτρεψον. ὡς ποιμὴν ἐπίτρεψον· καὶ ὡς ὀδηγός, ῥύσαι· ὡς διώκτης, ὥσπερ με ἔνεκεν τῆς ἐλέους σου. οὐχ ἔνεκα τῶν ἔργων μου· πονηρὰ γὰρ εἰσιν. οὐχ ἔνεκα τῶν λόγων μου· μάταιοι γὰρ εἰσιν. οὐχ ἔνεκα τῶν λογισμῶν μου· ῥυπαροὶ γὰρ εἰσιν. ἀλλὰ, ὥσπερ με ἔνεκεν τῆς ἐλέους σου. Εἰ δὲ δικασάσθαι πρὸς με βούλει, ἐγὼ παραμυθεύω τῶν σὺν κρίσιν, καὶ κατ' ἐμυθεύω τῶν ἀποφασίαν ἐκφέρω· καὶ ὁμολογῶ, ὅτι ἀξίος θανάτου ἐγώ. λοιπὸν, ὥσπερ με ἔνεκεν τῆς ἐλέους σου. Εἰς ὅ ἐλεός σου καταφεύγω, ὁσπὲν ἔχον παρασχεῖν σοι. ἔλεος αἰτῶ πρὸς σὺ· μὴ ζητήσης με τῶν πούτου πημῶν· ὁσπὲν γὰρ ποτε τῶν ἐλεησυνῶν παρεσχέσθαι, ἀλλὰ δωρεὴν ταύτην παρέχε· διὸ· ὥσπερ με ἔνεκεν τῆς ἐλέους σου. μνήσθητι τῶν λόγων ὧν ἐν ταῖς ἀγαθῆς σου ῥεφαῖς εἶρηξας· ὅτι ἐπιμελῶς ἐγκείται ἀφάνοια τῆς ἀνθρώπου ἐπιτρεψὲς πονηρὰ, ἐκ νεότητος αὐτοῦ. μνήσθητι ὅτι ἀνθρώπος μαθησώμενος ὁμοιωθή, καὶ ὅτι οὐ δικαιοσύνηται ἐνώπιόν σου παῖς ζῶν. ἐὰν δόμοις παρατηρήσῃ, τίς ὑποστήσεται. μνήσθητι ὅτι ὁσπὲν καταρῆς ἀπὸ ῥύπου, οὐδ' αἰ ἢ μία ἡμέρα ἢ ζῶν αὐτοῦ· καὶ ὅτι ἐν αἰσίοις συνεληφθῆναι, καὶ ἐν ἀμαρτίας ἐκίωσέ με ἡ μήτηρ μου. μνήσθητι ὅτι ὁσπὲν αὐτὸς ὁ οὐρανὸς καταρῆς ἐνώπιόν σου· ὁσπὲν οἱ ἀγγέλοι αὐτοῦ ἀμαρτήτοιο ἐνώπιόν σου, εἰ γὰρ καὶ ὁ οὐρανὸς ἐπέσον πινες δι' ὑπερηφανίαν αὐτῶν. ἔνεκεν τῆς ἐλέους σου ὥσπερ με· ἐμὲ τὸν ἐλεός δεόμενον. Εἰ γὰρ τὸν ἀξίον σωθῆναι· εἰ τὸν δίκαιον ἐλεήσεις, ὁσπὲν

A quo Domine. patienter sustines? usquequo non ulcisceris? usquequo non affligis, nec ab iis liberas, quorum appetitor infidiis. Quamquam enim ego indignus sum; tu tamen multæ misericordiæ ac clemens es. Quod negligas ac despicias, ruinæ occasio fit iis, quos defersis. Hæc, ac iis similia, cogitans Propheta Deo proloqui, seipsum coërcuit, ut ne sic loquens, pugnare, ac velut in causam Deum vocare videretur. Deincepsque ad Dei supplicationem animum transferens, ait:

B *Conuerte Domine; eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.* Iuxta Domini proprias rationes, etiam Propheta sermonem producit. Vbi enim superius dixisset: *Miserere mei Domine: Sana me Domine:* iis deinde subnectit illud, *Conuerte. Conuerte,* ut pastor: ut viæ dux, eripe: ut potens, *saluum me fac propter misericordiam tuam.* Non propter opera mea; Quippe mala sunt. Non propter meos sermones: Nam sunt vani. Non propter meas cogitationes: siquidem sunt immundæ; Sed, *saluum me fac propter misericordiam tuam.* Quod si velis mihi litem intentare, tuum ego iudicium occupo, inque meipsum pronuncio, ac mereum mortis confiteor, ac agnosco. Cæterum, *saluum me fac propter misericordiam tuam.* Ad tuam confugio misericordiam, cū n mihi desit, quid offeram. Abs te misericordiam flagito: tu ne eius pretium à me quæras. Nemo quippe misericordiam vendit, sed eam gratis tribuit. Idcirco, *saluum n e fac propter misericordiam tuam.* Memento verborum tuorum, quæ in sacris literis prolocutus es. Nimirum, *hominis mentem diligenter in mala intentam à sua iuuentute.* Memento hominem vanitati affimilatum esse, ac fore ut non iustificetur omnis viuens coram te. *Si iniquitates obseruaueris, quis sustinebit?* Memento neminem à forde mundum esse, ne si vna dies sit vita eius: utque *in iniquitatibus conceptus sim, & in peccatis conceperit me mater mea.* Memento ne celum ipsum coram te mundum esse, neque Angelos esse coram te à peccato immunes, siquidem eorum aliqui ceciderunt è cælo propter superbiam. *Saluum me fac propter misericordiam tuam:* me, inquam, qui misericordiâ egeam. Siquidem enim eum saluum facis, qui dignus est: siquidem misereris iusti, ni-

v. v. Gen. 3. v. 21. P. sal. 143 v. 4. & 142. v. 2. P. sal. 129 v. 3. P. sal. 50. v. 7. Iob. 15. v. 15. Iob. 4. v. 18.

Editio noua
ex Græcis Re-
gij Codicis.

hil res admirationis habet: Sin autem indignum me, tuâ misericordiâ imper- tieris: hoc utique nouum; hoc magnum fiet. Tunc quippe medicus admirationi habetur, cum morbos incurabiles sanat, maleque affectos, pristinae valetudini reparat. Rex quoque tunc celebratur laudibus, cum in immeritos munificus est. Scis naturæ imbecillitatem, quippe qui eam formaueris, nec ipsam inducere dedignatus sis.

Quapropter, *Saluum me fac propter misericordiam tuam.* Ne vincat, quæso, mea segnitie immensam clementiam ac benignitatem tuam. *Ne intres in iudicium cum seruis tuis.* Si enim volueris iudicio nobiscum contendere, obstruat- ur oportet omne os, omni destitutum defensione. Quid enim dicturi sumus? Cum non essemus, creasti: errore lapsos, conuertisti: perditos quæsiuisti: pretio- so redemisti sanguine: Dei nos filios ac hæredes constituisti. Quapropter, *ne meminervis iniquitatum nostrarum:* neque peccatis nostris tuam ex aduerso com- minationem appenderis: quin potius, iustam illam tuam libram *inclina ex hoc in hoc;* ex nostro onere in magnam il- lam tuam misericordiam. Saluum me fac propter bonitatem tuam, per quam mundum perditum saluum fecisti: om- nesque à sæculo iusti, per eam, bona repromissa consequi meruerunt. Quan- quam enim quis Mosen dicat: quan- quam dicat Aaron: quanquam Dau- dem: quanquam Petrum Apostolorum principem: quanquam Paulum, qui ad tertium vsque cælum raptus est; ne vnum quidem horum possit dicere à peccato immunem. Quamobrem, ipse quoque solâ fide saluari quæro. Fide, in- quam, non ex meo opere; vt ad me quoque clemens ac benignus tu dicas: *Fides tua te saluum fecit: vade in pace.* Nemini enim omnium, quibus veniam dedisti, Domine, dixisti: Opera tua te saluum fecerunt: quia *omnis nostra iu- stitia tanquam pannus menstruatus* in conspectu tuo. Itaque rursus aio: *Saluum me fac propter misericordiam tuam. Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vite meæ.*

Subsequetur me, qui malè à te fu- giam: qui continuè ad peccatum cur- ram. Tu enim, cum sis *Deus, qui facis mirabilia solus, mirifica super me etiam tuam misericordiam.* Tu quippe speran- tes in te saluos facis; facisque, supra

Α θαυμασόν. ἀλλ' εἰ ἐμὲ τὸν ἀνάξιον, τῆ ἐλεόου σου ἀξιώσης. τὸ το καὶ ξένον· τὸ το καὶ μέγα. καὶ γὰρ ἰαθεὶς τότε θαυμασέται, ὅτε νόσοι ἀνάτοις ἰᾶται· καὶ ἀνθρώποις χαλεπῶς ἔχον- τας, ἐπιμαχάλα πρὸς ὑπέρβαστον καὶ βασιλδὲς τότε ἐπαινέται, ὅτε πῶς ἀναξίοις χερίζεται. οἶδας τί τὸ ἀδενείδου τῆς φύσεως, ὡς καὶ πλάσας αὐτῶ, καὶ μὴ ἀπαξιώσας ταῦτῶ ἀνδύσασθαι.

Β Διό, σάσον με ἔνεκεν τῆ ἐλεόου σου. μὴ νι- κήσῃ ἡ ἐμὴ ῥαθυμία τί τὸ ἀμέτρον σε φιλαν- θρωπίαν. μὴ εἰς κρίσιν ἔλθῃς μὲ τῶν δούλων σου. εἰ γὰρ κριτέτωαι βουληθῆς πρὸς ἡμᾶς, πῶ τὸμα φεαγήσεται, μηδὲν ἔχον ἀπολογία- σθαι. ἂ γὰρ ἐροῦμεν. μὴ ὄντας ἡμᾶς ἐποίησας· πλανηθέντας ἐπέστρέψας· ἀπολωλῶτας ἐζητήσας· ἡμῶ ἐξηγήσας ἀματι· υἱοὶς ἡμᾶς Θεοῦ, ἃ κληρονόμοις κατέστησας. δεῖ, μὴ μνησθῆς τῶ ἀνομιᾶν ἡμῶν· μηδὲ ἀντισηθμίσης ταῖς ἀμάρ- ταις τί τὸ σὺ ἀπειλή· ἀλλὰ τὸν δικαστὸν σου ζυγόν, κλῖνον ἐκ πύτου εἰς τὸ το· ἐκ τῆ ἡμε- τέρου φορτίου, εἰς τὸ μέγα ἐλεός σου. σάσον με ἔνεκεν τῆς χρηστότητός σου, δι' ἧς κόσ- μον ἀπολλύμενον ἔσωσας· καὶ πῶτες οἱ ἀπ' αἰῶνος δικαιοῦντες, ἀπὸ ταύτης τῆς ἐπιπαυ- γελίας ἠξιώθησαν ἀγαθῶν. καὶ γὰρ Μωσῆα τίς εἶπη· καὶ Ἀαρῶν· καὶ Δαβὶδ· καὶ Γεῖτρον τὸ πρῶτον τῶ ἀποστόλων· καὶ Παῦ- λον τὸν εἰς τρίτον οὐρανὸν ἀρπαχῆντα, σάσε- να πύτων ἀναμάρτητον ἔξει εἰπεῖν. δεῖ, πί- σσει μόνῃ καὶ τὸ σαθεῖναι ζητῶ· πίσει, οὐ πρῶξεί, ἵνα καὶ πρὸς ἐμὲ ὁ φιλεάνθρω- πος εἴπῃς· ἡ πίσσις σου σέσωκέ σε· πο- ρεύου εἰς εἰρήνω. ὅσοις σωθήντως τῶ ἀνθρώπων ἐφ' οἷς ἡμαρτον, δέασσα, οὐ- δὲνι αὐτῶ εἰρηνας· ταῖ ἔργα σου σέ- σωκέ σε· ὅτι πᾶσα δικαιοσύνη ἀν- θρώπου, ἐνώπιόν σου, ὡς ῥάχης ἀπο- κειμένης.

Γ καθεστημένης. δεῖ πάλιν λέγω· σάσον με ἔνεκεν τοῦ ἐλεόου σου· καὶ καταδιώξει με τὸ ἐλεός σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

Καταδιώξει με τὸ κακῶς ἀπὸ σὸ φεύγοντα· τὸ αἰεὶ πρὸς τὸ ἀμάρτηαν πρέχοντα. σὺ γὰρ Θεὸς ὦν, ποιῶν θαυμάσια μόνος, θαυμάσωσον καὶ ἐπ' ἐμοὶ τὸ ἐλεός σου. σὺ γὰρ ποὶς ἐλπίζον- τας ὅτι σὲ σώσεις· καὶ ποιεῖς ἕως ὅ ἀ-

Psal. 141. v. 2.

Psal. 78 v. 8.

Psal. 74. v. 19.

Num. 20 v 12.
Exod. 32. v. 2.
2. Reg. II. v. 4.
Matth. 16. v. 70.
2. Cor 12. v 2.

Vide not n. 15.

Luc. 7. v 50.

Isai. 64. v. 6.

Psal. 22. v. 6.

Psal. 135. v. 4.

Psal. 16. v. 7.

πύλαια ἢ νοοδύμη. παρεσλήθη σοι ποτὲ δέσποτα, μυσίων ταλαίντων ὀφειλέτης, καὶ μικρὸν αὐτῷ χάριν λαβεῖν αἰτήσασθαι, τελείαν ὡς φιλαίθερος πρὸς τὴν συγχόρησιν δίδωκας. ὅτι σπέρμας ποτὲ καὶ ὁ ἄσωτος, εἰς τῶν ματιῶν σου ἐδυσώπει γνέσθαι. σὺ δὲ, ἦν αὐτὸν καὶ κληρονομήσασθαι ματιῶν πεποιήκας. ἠτήσατο ὁ ληστής, μνήμην αὐτῷ λαβεῖν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. σὺ δὲ ὄρων αὐτῷ τὸν παράδεισον ἐδαρῆσαι. παρεσλήθη καὶ πόρνη δακρύουσα, καὶ ἄσπερος καὶ ἐζήτησεν, ἐλάβεν. ἐδάκρυσεν καὶ Γέρας μόνον, καὶ κλειδοῦρον αὐτὸν τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας πεποιήκας. τοιοῦτον σου δέσποτα ὁ ἔσος, ἐν τοῖς ἀπεγνωσμένοις. ἐν τοῖς μηδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας ἔχουσιν, ἐν αἷσις ἐνδείκνυσθαι ὁ μέγας τῆς φιλαίθερίας σου. εἰς τὸ λέγω, καὶ λέγων οὐ παύσομαι. σώσον με ἕνεκεν τῆς ἐλέους σου.

Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου. ἐν δὲ τῷ αἴδη, τίς ἔξομολογήσεται σοι; εἰς τὸ πνεῦμα. εἰς τὸ ἀγωνίαν, γνώσκων ἀκριβῶς, ὅτι ἐπὶ αὐτῷ ὁ πέρας τοῖς ζῶντος μου φάσμαμα, οὐδαμῶς τῷ Θεῷ ἐν τῷ αἴδη ἔξομολογήσομαι. οὐ γὰρ ἔστιν ἐκεῖ μετάνοια. οὐκ ἔστιν ἐκεῖ λαβεῖν ἀμάρτιας συγχόρησιν. οὐκ ἔστιν ἐν τῷ μνήματι, πλημμελημάτων κομίσασθαι ἀφεσιν. πρὸς τὴν ἐπίστασιν ὁ βίος. ἐπὶ αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἢ πρὸς τὴν ἐπίστασιν, ὅσοις παρεσλήθησαν διώματα. ἐπὶ αὐτῷ ὁ σάββαν πρὸς τὴν ἐπίστασιν, ὅσοις ἀγωνίζονται στρατιώτης. ἐπὶ αὐτῷ ἢ νύξ, καταλάβη, ὁ κέρδος οὐ φαίνεται. ἀκούσον ἢ φησιν ἢ γράφη. θάνατος αἰδρὶ ἀπάυσις, οὐ ἢ ὁδὸς ἀπεκρύβη. σιωπέσει γὰρ ὁ Θεὸς ἢ ἀπὸ αὐτῶν. ὅπου Θεοῦ συγχρησμός, ἀμάρτιας οὐκ ἔστι μετάνοια. οὗτος ὁ βίος, τῶν ἀνώνων. ἐκεῖνος, δικαιοκρατίας. ὣσον με ἕνεκεν τῆς ἐλέους σου. ἐν δὲ τῷ αἴδη τίς ἔξομολογήσεται σοι. ὅρα ἢ φησι. τίς ἔξομολογήσεται σοι; τοῦ τέστιν, οὐδείς. εἰς τὸ κελὸν, ἀγαπητοὶ, παρεσλήθητε εἰς αὐτοὺς τῆς ἐκείσε ὁδοποιίας, ἵνα μὴ ἡμᾶς καὶ τὰς μωραῖς πρὸς τὴν ἀποργίαν νύξ καταλάβη. ταύτην καὶ πῶς ἄλλος σοφὸς ἀνιπτόμενος, καὶ τοῖς ὑπερτέροις ἀφαιρῶν. ἐπιμαρτυροῦντα ἔργα σου εἰς τὸ ἔξοδον, καὶ παρασκευάζου, ἡμῶν εἰς τὸ ἀγρόν. ἀγρόν κελῶν τῶν ἀνθρώπων βίον. ὅτι πᾶσα ἄρξ, ὡς χόρτος. ὅτι πᾶσα αἰθρώπου δόξα, ὡς ἄνθος χόρτου. ἐπιμαρτυροῦντα εἰς τὸ

A quàm petimus aut intelligimus. Accessit ad te aliquando, Domine, qui decem millium talentorum debito obstrictus erat, cumque leue quid beneficij accipere rogasset, protuâ ipse clementiâ vniuersum ei debitum donasti. Sed & Prodigus reuersus olim, vnum è mercenariis tuis fieri flagitabat: tu autem, pro mercenario, filium eum ac hæredem fecisti. Petiit Latro vt eius meminisses in regno tuo: tu autem totum illi paradysum largitus es. Accessit Meretrix in fletum resoluta, maioraque accepit, quàm speraret ac quæreret. Fleuit & Petrus tantum, ipsumque regni cælorum creasti clauigerum. Sic Domine, moribus comparatum habes, vt in desperatis, in quibus nulla salutis spes reliqua videatur, in iis clementiæ tuæ ac benignitatis magnitudinem ostendas. Propterea repeto, nec desinam vnquam reperere: *Saluum me fac propter misericordiam tuam.*

C Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi? Propterea festino: propterea anxius sum, planè exploratum habens, nunquam me in inferno confessurum Deo, vbi semel vitæ finis occupauerit. Nulla enim est in inferno pœnitentia: Nequit aliquis peccatorum illic veniam consequi: Non potest fieri vt quis remissionem delictorum in sepulchro referat. Nundinæ sunt præsens vita: vbi ergo nundinæ solutæ fuerint, nemo negotiari potest. Stadij cursu peractò, nullus miles habet certare. Vbi nox occupauerit, nihil lucri apparet. Audi quid Scriptura dicat: *Mors viro requies, cuius abscondita est via: Conclusit enim Deus super eum.* Vbi autem Deus conclusit, non est peccatorum pœnitentia. Vita hæc, certaminibus posita est: futura illa, iusto iudicio: *Quamobrem, saluum me fac propter misericordiam tuam. In inferno autem quis confitebitur tibi?* Vide quid dicat: *Quis confitebitur tibi?* Hoc est:

E Nullus. Quocirca, dilectissimi, præstat vt nos ipsos ad illud iter præparemus, vt ne nos, haud secus ac fatuas Virgines, nox improvida inopsque apprehendat. Eam quis alius quoque sapiens obscure significans, ac desidiores excitans: *Præpara, inquit, opera tua ad egressum; ac preparare qui in agro manes.* Nimirum, agrum appellans humanam vitam: quia, *omnis caro sicut fœnum; & omnis gloria hominis, sicut flos fœni. Præpara ad egres-*

Editio noua ex Græcis Regij Codicis. March. 18. v. 24.

Luc. 15. v. 19.

Luc. 23. v. 42.

Luc. 7. v. 37.

Dei clementiâ maximè in desperatis.

Ps. vii.

In inferno nullus pœnitentiæ locus.

Iob. 3. v. 25.

Matth. 25. v. 12.

Pro. 24. v. 27.

Isai. 40. v. 6.

in v. aut.

Editio noua ex Grecis Regij Codicis. Psal. 101. v. 15. Psal. 101. v. 12. Ecclesi. 12. v. 4. 1. Cor. 15. v. 52.

sum opera tua : quia , homo sicut fanum dies eius , tanquam flos agri sic efflorescit , & deflorescit , & declinabit , & exarescit : subque voce passeris , omnis herba affurget. Hoc est : in voce Archangeli , & in nouissima tuba , omnis caro à mortuis resurget. His consona idem rursus ait : Memorare nouissima tua , & in æternum non peccabis. Horum nouissimorum etiam memor Propheta , iugi semper compunctione lugebat , noctesque ipsas in dolore ac fletu transigebat.

v. vii.

Quamobrem etiam subdit : Laboraui in gemitu meo : lauabo per singulas noctes lectum meum : lacrymis meis stratum meum rigabo. Certo quippe sciebat , fore , vt qui seminant in lacrymis , in exultatione metant : vtque ij , qui cum fletu mittunt semina sua , in resurrectione cum gaudio veniant , portantes manipulos suos. Benè dixit : Lauabo. Quemadmodum enim per aquam in baptismo renascimur ; sic per lacrymas ac compunctionem nouum baptizati , mundamur.

Psal. 125. v. 6.

Cæterum , neque baptisus , neque lacrymarum compunctio , datur absque Spiritu sancto. Nec mireris : Quam enim infantes in baptismo aquâ intincti gratiam accipimus , eam per segnitiam amissam , ac neglectum operandi bona , per pœnitentiam ac lacrymarum fontem recipimus.

Baptisus ac vera compunctio , à Spiritu sancto.

Pœnitentia , amissam baptisus gratiam restituit.

v. vi. z.

Turbatus est à furore oculus meus : inueteraui inter omnes inimicos meos. Hoc est , Annis ac ætate prouexi ; confenui in omnibus meis peccatis. Hoc enim iis verbis significat : Inueteraui inter omnes inimicos meos. Quamobrem etiam inueteraui apud inimicos agens , prouocantibus illis semper agere , quæ animi mortem afferunt , ac vetustatem illam , quæ à malâ vitâ adgigni solet , designant : à quâ quisquis emundari non sollicitè curat , haudquaquam nouum hominem potest induere , qui vt Apostolus ait , renouatur spiritu mentis. Vide autem , vt post longam in peccatis veterationem ; post vitam in omni iniquitate transactam , nihil Propheta animum desponderit , autue de Dei misericordiâ diffusus sit , vel sese fœcordiâ dederit : sed per compunctionem adeptus sit salutem : per lacrymas emundatus sit , ac per confessionem iustificatus. Hæc ille egit pœnitentiæ tempore , quæ & ipsi omnes in ipsâ possumus præstare senectute. Quænam illa ? Orare ; gemere ;

Eph. 4. v. 23.

Leg. viii.

Ἐξοδὸν τὰ ἔργα σου ὅτι αἱ θεοῦ ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἔσονται ὡσεὶ ἀχρῶν ὅτι ὡσεὶ ἀχρῶν οὕτως ἐξαιθήσεται , καὶ ἀποθήσεται καὶ κληθήσεται , καὶ ἐκκενήσεται καὶ ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου , πάντα βοτάνη αἰαθήσεται . τούτεστιν ὅτι φωνῆ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν ἐσχάτῃ σάλπιγι πάντα ἄρῳ ἐκ νεκρῶν αἰαθήσεται . σύμφωνα τούτοις ὁ αὐτὸς πάλιν φησὶν ἡχοσμιμνήσκου τὰ ἐσχάτα σου , καὶ εἰς τὴν αἰῶνα ἔχῃ ἀμνηστῆς . τούτων τῶν ἐσχάτων ὑπομνησκόμενος καὶ ὁ παροφθίτης , αἰεὶ διωκεῖται ἐν κατημύξῃ ἐπέτη , καὶ ἐν κλαυθμῷ διενυκτέρουε .

Διὸ καὶ ἐπάλη· σκοπίασα ἐν τῷ γενναγμῷ μου λούσω καθ' ἐκάστῳ νύκτα τὸ κλίνιον μου . ἐν δακρυῖ μου τὸ φρωμινῶ μου βρέξω . ἡδὲ γὰρ ἀκροβῶς , ὅτι οἱ ἀπειρηγντες ἐν δακρυῖν , ἐν ἀγαλλιάσει θειοῦσι . καὶ ὅτι οἱ μὲν κλαυθμῶ βάλμοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν , ἡξοισιν ἐν τῇ αἰαστάσῃ , ἀρηγντες τὰ δράγματα αὐτῶν μὲν χραῖς . καλῶς εἶπε , λούσω . ὡσπερ γὰρ δὲ τῶ ἐν τῷ βαπτίσματι ὕδατος αἰαθινῶν ἡδὲ δακρυῶν καὶ κατημύξεως αἰαθαπιζόμενοι κηταμένῃα . πλὴν , οὔτε τὸ βάπτισμα . οὔτε ἡ τῶν δακρυῶν κατημύξις , αἰδὲ τῶ ἀγίου δίδεται πινύματος . καὶ μὴ θυμάσης . πλὴν χάριν γὰρ ἡ ἐν τῷ βαπτίσματι νήπιοι βαπτίζόμενοι λαμβάνουσι , τούτῳ ἀπολλυῖτες δὲ ἐν ῥαθυμίας ἔ ἀμελείας τῆς τῶν καλῶν ἐργασίας , δὲ μετνοίας , καὶ τῆς δακρυῶν πηγῆς ἀπολαμβάνουσι .

Ἐπαλάλη ἀπὸ θυμῶ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπαλαμῶνεν ἐν πᾶσι τοῖς ἔχθοις μου . τούτεστι , σεσηλύκησα . σεσηγήρησα πάσης τῆς ἀμνηστῆς . τῶτο γὰρ δηλοῖ , τῶ εἶπεν . ἐπαλαμῶνεν ἐν πᾶσι τοῖς ἔχθοις μου . δὲ καὶ πεπαλάωμη τῶ τῶ τοῖς ἐχθροῖς γηρόμῃος , ἐκεῖνα παρῆν αἰεὶ ποροκαλούμενος , ἀ τῆ ψυχῆς θάνατον παρῆνεῖ , καὶ τῆ παλαίωσιν ὑπογράφει , τῶ ἀπὸ τῶ φαύλου βίε ὀπιγίναδ' συμβαίνουσαν . ἡς ἔ πᾶς ἐκ κηταρπύωα μὴ σπύσας , ἀδιώατον ἐπενδύσασα τῶ κητὸν ἀθεοπον , ὡς φησὶν ὁ ἀπόστολος , τῶ αἰαθινῶν ἡδὲ πινύματι τῶ νοός . δηλοῖ , μὲν τῶ χρονίδῳ ἐν ἀμνηστῆς πηλαίωσιν . μὲν τῶ ἐν πάσῃ ἀμομία συμβίωσιν , πᾶς ἐκ ἀπέγνω εἰμῶ ὁ παροφθίτης ἔδ' ἀπήλπισε τῶ ἔλεος τῶ Θεῶ ἔδ' ἔδωκεν εἰμῶν εἰς ῥαθυμίδῳ δηλῶ δὲ κατημύξεως ἐσώθη δὲ δακρυῶν ἐκκαρρίσθη , ἔ δι' ἔξομολογήσεως ἐδικαιώθη . τούτα ποιήσας ἐν τῶ τῶ μετνοίας κητῶ , ἀπ' ἀπέμτες καὶ ἡμῆς ἐν αὐτῶ τῶ γῆρα ποιῆν διωάμῃα . ἵνα τούτα

δὲ δὲ καὶ

δεηθῆναι· τεινάσαι· δακρύσαι· ἔξομολογήσασθαι.
Εἰ δὲ καὶ τί ἐκ τούτων ἡμῖν παρεγγήσεται θέλεις
μαθεῖν, ἀκούε τῆς ἐξῆς· Εἰπὼν, ἐπαλαμώθην ἐν
πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου· εἶτα τὴ μετάνοιάς γενομένης,
ἐν ἑαυτῷ θείας ἡγάμητος ἀθανάτου ἄνθρωπος, ἐπιτιμα-
λοῖπὸν τοῖς πολεμοῦσιν αὐτὸν μετ' ἄξιοσίας, καὶ λέγει·

Απόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι ἢ
αἰομίαν. τούτέστιν, ἀναχωρεῖτε· παύσαθε· ἀ-
χωρήθητε· ὅτι εἰσῆκουσε κύριος τὴ φωνῆς τῆ κλαυ-
θμοῦ μου· ἠκούσε κύριος τῆς δεήσεώς μου· κύριος
τὴ προσευχῆ μου παρεδέξατο ἀχρημτέισον ἐ-
παλαμώθην πάντες οἱ ἐχθροί μου· ἄποστραφείη
καὶ καταχρημτέισον σφόδρα δρατάρους. Εἶδες
τῆ δακρύων τῶ ἰσχύ; Εἶδες τὴ ἔξομολογήσεως
τὸν κερτὸν; Εἶδες τὴ ἐν πάσῃ ἀνδρεία παλαμώ-
σιν, καὶ ἀναγγήσιν· ὁδοῦ μὴ μοι εἴπης· γῆρων
εἰμι· ἀδενής εἰμι· ἐπαλαμώθην· σιωπῆς
ἐγγύμῳ πάσης ἀνδρείας· λοιπὸν ὁδοῦ ἐκεί διω-
μη ποιήσας τὰς ἐντολάς τῆ Θεοῦ. μηδὲν τοιοῦτον
λαλήσης, μηδὲ πᾶλλο μοι παρεσασζόμενος ἢ
ἀνάβολῆν, παρενέγκης. ἐπεὶ δὴ θέως σοὶ δείκνυ-
μι, ὅτι ἐδὴ μόνον τηλήσης, ἐν αὐτῷ τῷ γῆρα
κατ' ἡ νεότητα φυλάξαι τὰ παραγγέλματα διω-
ση. Εἰπέ γὰρ μοι· τίνας ὁ λόγος μακαρίζει· μα-
κάριοι οἱ πτωχοὶ λέγων τὰ πνεύματα. πάντως
ἐρεῖς, τοῖς τῆ ἄξιοσας κατεσαλευμένους ἐ ταπεινοῖς.
πότε οὖν ταπεινότερον ἡμῶν ὅτι ὁ φρόνημα· ἐν
νεότητι, ἢ ἐν γῆρα; ὁδοῦ δὴ δὴλον ὅτι ἐν γῆρα; σύμ-
φυτος γὰρ τὴ νεότητος ὁ τύφος. μακάριοι οἱ πεν-
θουῦτες· Εἰπέ δὴ μοι· ποιὸν ὅτι πρὸς πένθος καὶ
κατὰ ἔξιν ἐπιμότερον ὁ γῆρας, ἢ ἡ νεότης. δὴ δὴ-
λον ὅτι ὁ γῆρας. μακάριοι οἱ πτωχοὶ ἀρ' οὐχὶ πᾶν-
τες ὁμολογήσουσιν ὄξυτέραν εἶναι τῆ γῆρας τὴ νεότη-
τα καὶ ἀέμπτωτον; δὴ δὴλον ὅτι οὕτως, ἐὰν πᾶντα
κατὰ μοῆσης, δὴ ῥήσας ὁ γῆρας πρὸς τὴ νεότητα
συνεργεῖ σοὶ τὴ σωτηρία, καὶ ἐπιτιμότερον πα-
ρασκευάζον πρὸς τὴ ἐν πολλῶν φυλακίῳ. καὶ
ὅπως, ἀκούε. ἐν νεότητι, καὶ ὁ τῆ σώματων ἔρος
σφοδρότερον ἐνοχλεῖ· ἐ ἢ ἐπιθυμία χαλεπώ-
τερον ἀξανάπτειται ἐν νεότητι· καὶ φιλαργυρία·
καὶ κενοδοξία· καὶ γαστριμύργια, καὶ πᾶντα τὰ
λοιπὰ πάθη, πάλιν ἐπιτίθεται τότε καὶ πολεμῆ.
καὶ κατὰ τῶ δύο παλαμώτων, ἐὰν εἴς ἀδενήση,
ὁ ἔπερος κρείττων πάντως δεισκεται· οὕτως
ὅτι τῆς ψυχῆς καὶ τῆ σώματος· τῆ ὄρε-
ξεων καὶ τῆ διωάμεων τῆς σαρκός, οὐ-
τῶ ἴσῳ ἐχουῶν ἐκατέρων ἰσχύ, πρὸς τε γῆ-

A flere; confiteri. Quod si etiam vis scire
quid nobis inde accedat, audi quæ se-
quuntur. Cum dixisset, *Inueteravi inter
omnes inimicos meos*: tum accedente
penitentiâ, diuinam in se illustratio-
nem sentiens, hostes deinceps cum po-
testate increpat, dicens:

*Discedite à me omnes qui operamini ini-
quitatem*: Hoc est: Abscedite; cessate;
erubescite. *Quoniam exaudiuit Domi-
nus vocem fletus mei: exaudiuit Dominus
deprecationem meam; Dominus orationem*

B *erubescant & conturbentur omnes inimici mei: auertantur &
erubescant valde velociter. Vidistin' la-
crymarum potentiam? Vidistin' confes-
sionis fructum? Vidistin' inueteratio-
nem in omni peccatorum genere, atque
ex iis regeneratione? Nemihī ergo iam
dixeris: Senex sum: infirmus sum: in-
ueteravi; in omni peccato consueui;
nec possum amplius Dei facere man-
data. Ne quid mihi deinceps eiusmodi
dixeris; nec aliud quicquam excusandæ*

C *dilationi ad prætextum protuleris. Nam
statim tibi ostendam, ut in ipsâ sene-
ctute, melius quàm in iuuentute, man-
data seruare possis. Rogo enim te:
Quosnam Scriptura beatos prædicat;
cum ait: Beati pauperes spiritu. Planè
dicturus es: Eos, qui sunt sensu demis-
so atque humili. Quandonam verò no-
bis demissior sensus ac humilior; in iu-
uentute, an in senio? Nonne liquet in
senio? Etenim fastus quidam ac tumor,
iuuentuti congenitus est. Beati qui lu-
gent. Dic rogo: Quidnam ad luctum
ac compunctionem expeditius putes:
senectutem, an iuuentutem? Planè di-
ces, senectutem. Beati mites. Nonne
vniuersis confessum est, iuuentutem,
senio promptiorem esse, ac facilius la-
bilem? Liquet sanè, ut sic omnia expen-
deris, maiori senectutem præ iuuentu-
te, inuenturum te ad salutem subsidio,
ac Dei obseruandis mandatis compara-
torem efficere. Ut verò res ita habeat,*

D *accipe. Vigente ætate, amor corporum
validius infestat, ac molestius exardescit
cupiditas: auaritia quoque, & inanis
gloria, & gula, ac reliqua vitia omnia,
tunc rursus impressionem faciunt, atque
impugnant. Ac sicut cum duo luctâ
congregiuntur imminutis alteri viribus
alter omninò fortior inuenitur: sic in
animâ ac corpore; cum carnis cupidi-
tates ac vires, non æquè in senectute
atque in iuuentute valeant, planè, ut*

E

ἐχοφύτως ἀμφιβάλλει πρὸς σωτηρίας; ἡμοί λέ-
 γης· ἐπόριβυσα· ἐμοίχευσα· ἐφούβυσα· ἐν κα-
 κία ἐγήρασα, σαδύωα οὐ δυνάμη. Εἰ Μα-
 νασσὴν ὁ Θεὸς ἐδέξατο μεταγρόντα, τίνα τῶν
 μετάνοιῶν ὅλη ψυχὴ οὐ παροδίζετα; τὰ-
 ρα πολὺ εἶπεν, ὅτι καὶ τὸν Διάβολον ἐδέ-
 ξατο αὐτὸν, εἰ μετάνοιαν ἐπέδειξατο. τίς
 ἄρα ποιούτων τῶν ἡμῶν, οἷον ὁ Μανασσῆς, πεν-
 τήκοντα καὶ δύο χρόνους τὸν λαὸν τῆς Ἰσραήλ
 ποιήσας παροικεῖν καὶ λατρεύειν εἰδώλοις.
 πόσα μωαίδες, εἶπέ μοι, ἀπέθανον ἐν Β-
 ουβαίνοις τοῖς χρόνοις, ὧν τὸ κρίμα τῆς ἀπω-
 λείας Μανασσῆς καὶ τὸν ὀφείλων, ὅμως ἀ-
 φέτη· καὶ εἰς ἐκείνην πύλιν φιλανθρωπίαν
 τῆς Θεοῦ τὸ πλῆθος τῆς αὐτῆς πονηρίας·
 ἀλλ' ὑποὶ Χαλδαίων ἀρχαίωτος ἀπει-
 ρεῖς εἰς Βαβυλώνα καὶ δίκην κατα-
 δικασθεὶς δουλοῦ ἀξίαν ὧν ἄξυβεισεν εἰς
 Θεὸν, μόνον μὲν δακρύων παροσπύξατο ἐν τῇ
 χαλκουργίᾳ ἧ ἐβέβλητο, καὶ παροσπύξει
 Θεοῦ, τῆς πύλιν μετάνοιαν αὐτῆς δεξαμένην,
 τί, τῆς μηδύνῃ τῆς χαλκοῦ διεργάτη, καὶ
 μηδὲν παθῶν τὸ σωθῆν ἐξήγησε· καὶ αἰα-
 σωθεὶς εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐκεῖ λοιπὸν τελευ-
 τῆς ἐν μετάνοιᾳ τὸν πῦρτα βίον διωκυώς.
 Εὐζεκίας δὲ καὶ παροσπύξει ἐπὶ ἰε'. ἐδέξατο,
 ἀπὸ τῆς φρασίωα παρὰ τὸν πύλιν, καὶ κλαῦ-
 σαι τὸν Θεὸν καταδυσωπῶν. ὅρας οἷα εἰρ-
 γάσατο ἡ μετάνοια, καὶ τῶν ἡξίωσε
 τοῖς ἐν κλαυθμῶ τὸν Θεὸν ἐκζητήσμη-
 τας.

Εἰ δὲ βούλει, καὶ ἐτέρων ἰσορίων διηγήσο-
 σμα, πολὺ τὸ παρὰ ἄλλο ἐξουσαρ, ἡ Κλή-
 μης ὁ συγγραφεὺς πρὸς Ἰωάννου Φησί, τῆς πα-
 τῆρα ἡμῶν Βορνθησάρτος, καὶ πύλιν πρὸς τῆς ἐκ-
 παίδος ἀγαπήσμητος· καὶ τῆς τῆς ἀγα-
 πῆς παρὰ τῆς τῆς πύλιν διδάσκαλον,
 πλέον πύλιν ἀγαπήσμητος, ὡς καὶ ἐπὶ τὸ
 διαποτικὸν εἶδος ἀγαπασεῖν, καὶ πύλιν πρὸς
 νον καὶ θεομήτορα παρὰ τῆς τῆς λαβεῖν.
 ποιούτων τί μὲν πύλιν αὐτῶν ὁ σοφὸς ἰσοριο-
 γραφὸς ἐν πύλιν αὐτῶν φρωματικῶν λόγων
 διεξέρχεται· ὅτι παρὰ τῆς πύλιν τῆς Α-
 σίας ἐλθῶν, καὶ πρὸς τὸν ἐπύγχαμε γὰρ
 ὅτι παροσπύξει τοῖς πιστοῖς καὶ σπείζων, διε-
 ρχεται πύλιν Ἀσίαν· πύλιν νεδύαν δι-
 ρῶν κάλλει σώματος καὶ ἰσχύι κρομούμηνον

quem omninò ex animo peccatorum Editio noua
 pœnitent, de salute dubitet; Quid mi-
 hi tu loqueris: Fornicatus sum, adul-
 terium feci, homicidium perpetravi, in
 vitio ac prauitate confenui, atque adeò
 non possum salutem adipisci: Siquidem
 Deus Manassen pœnitentem recepit:
 quem omninò ex animo pœnitentem
 non sit recepturus? Fortè ausim dicere,
 fore, vt & ipsum diabolum recepturus
 esset, vt ille pœnitentiam ostendisset.
 Quis grande adeò peccatum atque Ma-
 nasses peccauit, qui totos quinquagin-
 ta duos annos, Israëliticum populum
 compulerit, ad idolorum adorationem
 accultum? Quàm multa, rogo, homi-
 num millia intra hos annos diem obie-
 runt; quorum licet Manasses interitus
 reatu teneretur, remissionem tamen est
 affecutus? nec Dei superauit clemen-
 tiam, multa eius nequitia. Sed cum à
 Chaldæis in Babylonem captiuus au-
 ctus esset, ac pro iis, quæ in Deum per
 iniuriam peccasset, iustæ pœnæ addi-
 ctus fuisset: vbi solùm in anxiâ machi-
 nâ, quâ clausus tenebatur, cum lacry-
 mis precatus esset; Dei iussione, eius
 pœnitentiam acceptam habentis, anxiâ
 illâ machinâ disruptâ, ipse prorsus exi-
 uit illæsus: ac saluus euadens in Ierusa-
 lem, illic tandem, vitam totam pœni-
 tentis sobrietate transfigens, defunctus
 est. Ezechias quoque, quòd ad parie-
 tem versus cum fletu Deum obsecra-
 set, annorum quindecim accessionem
 accepit. Vides, quanta sint pœnitentiæ
 merita, ac quibus eos donauerit, qui in
 luctu Deum requirunt?

Quod si lubet, aliam quoque narra-
 bo historiam, planè mirabilem, quam
 Clemens scriptor [ille Alexandrinus]
 de Ioanne tradit: Ioanne, inquam, qui
 tonitruum instar diuina nobis intonuit;
 quique à puero virginitatem dilexit; ac
 propter excellentem in Magistrum di-
 lectionem, plus omnibus dilectus fuit,
 vt & priuilegio supra ipsum recubuerit
 Dominicum pectus, ac Virginem, Dei-
 que Genitricem, deposito acceperit.
 Narrat ergo de illo præfatus sapiens hi-
 storiatur scriptor quidpiam eiusmodi
 in vno quodam eius librorum, quos va-
 riè contextos, φρωματικῶς appellari vo-
 luit: vt ad quendam Asiæ locum trans-
 cursu itineris veniens; cum nimirum
 fideles inuisurus ac confirmaturus, A-
 siam peragraret; inuentum quendam
 adolescentem, corporis venustate ac

Edicio noua
 ex Grecis Re-
 gij Codicis.
 Nec diabo-
 ipso, vt pœni-
 teret, negan-
 da Dei mila-
 ricordia.

Ioannis Theo-
 logi eclogia.
 Pulchra iuue-
 nis per Ioan-
 nem, ad fidem
 primùm, tum
 ad frugē me-
 horē cōuertit.

Edictio noua
ex Græcis Re-
gij Codicis.

viribus egregiè ornatum, necdum ta-
men fidei rudimentis imbutum, autue
salutis edoctum viam, vt Christo no-
men daret ac accederet fidei adhorta-
tionibus inflexerit: quem & vrbs illius
Episcopo in fide instituendum addu-
cens, ita affatus sit: *Hunc tibi, ó Episco-
pe, iuuenem, deposito trado, Deo teste, ac
vniuersâ Ecclesiâ.* His autem dictis,
exeuntem Apostolum, vrbes alias fidei
prædicarionem feminando, subinde
obiisse. Episcopum verò, assumptum
puerum, pro regulâ in Ecclesiis obti-
nente, fidei primam institutionem edo-
ctum, salutaris vndæ intinctione con-
summasse: Post baptisma autem, haud
vltrâ prioribus monitis, excolendo ado-
lescentis animo, vsu esse: quòd nimi-
rum nihil prorsus timoris subesse arbi-
traretur, vt multâ iam adhortatio-
nem ac disciplinam adeptus, secus per-
uerteretur. Iuuenem verò acceptâ li-
centiâ; vt est prompta iuuenum ætas vt
peruertatur, idque cum primis, si nefariis
hominibus ac corruptoribus com-
miscetur; principid quidem à factiosis
quibusdam viris, qui & ipsi perditissimi
essent, ad sumptuosa conuiuia prouo-
catum; tum ad furta, ac grassationes:
prorsusque facinoribus eiusmodi deprauatum,
atque à recto abductum, ac de-
inum in montem adductum, commu-
nique eorum consilio, latronum du-
cem creatum, tanquam qui staturâ cor-
poris ac robore præstaret, immaniffi-
ma pariter agitasse; cum sibi illi mon-
tem illum, ceu portum quendam ac
asylum fecissent. Interim autem non
modico elapso tempore, reuersum tan-
dem Apostolum, ita palam omnibus
Episcopo dixisse: *Modò profer depositum,
quod tibi sub Deo teste, ac Ecclesiâ,
à me consignatum habes.* Obstupuisse
autem in verbo hoc Episcopum (Pu-
tabat enim pecuniarum aliquid Ioan-
nem quærere, quod deposito tradidisset.)
dubium animo quid responderet. Ioannem
verò, cum sic inopem consilij videret,
taliam intulisse; *Adduc, ó Episco-
pe, quem tibi tanquam Episcopo adolescentem
deposito tradidi.* Illum, cum
adolescentem audisset, ingenti amaroque
gemitu, subindeque in lacrymas effu-
sum, Ioanni respondisse; cum mortuum
esset. Statimque percontante Ioanne,
quomodò, aut quâ idratione haberet?
dixisse Episcopum, deprecabilem animæ
mortem. *Etenim, inquit, euasit ne-*

A *μὴ, οὐτῶα δὲ κατηχηθέντα τὴν πίσιν, ὁσὲν
τὴν τῆς σωτηρίας διδασκάντα ὁδόν. τούτων πα-
ραπέσει πείθῃ γυεῖσθαι πισόν. ὃν καὶ τὰ τὸ πό-
λεως ἐκείνης ἐπίσκοπῶ πρὸς τὸ κατηχεῖσθαι
πρωταγαγών, τῆτον σοι, φησί, τὸν νέον πρῶτα-
καταπήμι, ὃ ἐπίσκοπε, μάρτυροῦτος τῆ
Θεοῦ; καὶ πάσης τῆ ἐκκλησίας. τῆτο εἰπὼν ὁ
ἀποστολος καὶ ἐξελθὼν, ἄς ἑτέρας πόλεις
ἐπήρχετο, διασπείρων τὸ τῆς πίστεως κήρυγμα.
ὁ δὲ ἐπίσκοπος τὴν παῖδα πρῶταγαγών, κα-
τὰ τὸν κρατούῶτα τύπον τῆς ἐκκλησίας, κα-
τηχίσας, ἔδιδάξας, τὰ σωτηρίῳ βασίσιμα-
τι ἐτελείωσεν. οὐ καὶ γυορῶου, ὁσὲν τῆς
πρωτέρας ἐκέχρητο πρὸς αὐτὸν νοουσίας.
πρώτως οἰοῦμνος μηδένα φόβον ἔχῃ πρὸς τὸ
πρῶταγαγῶνα, τὸν ἤδη πολλῆς πρῶταγείας ἔ-
διδασκαλίας ἀξιοθέντα. τῆ δὲ νέου γυορῶου
ἀδείας, ἐτοιμὸν δὲ πρὸς πρῶταγαγῶνα ἠνεότης,
C *μάρισα εἰ τύχοι φθορεῖσι πρὸς σωμαλιζομένη
πρῶτον μὴ, ἑσὸ πινον νεοπεριζόντων καὶ αὐ-
τῶν ἐξωλεσάτων ἀιδρῶν, ἐπὶ δειπνα πολυτελῆ
πρωκαλείται. εἶπα ἐπὶ κλοπῆς καὶ λαπο-
δυσίας. ὃν καὶ πρῶταφείραντες πρῶταγαγῶνα
τῆς ποιούταις ἐργασίας, καὶ τῆτον τῆ βί-
θῆος ἀπαγαγόντες, καὶ τελουτῶμον ἐπὶ τὸ
ὄρος αὐτὸν ἀναβιβάσαντες μὴ ἑαυτῶν, καὶ
λήσαρχον κρινῆ γυῶμη χροτονήσαντες, ἀπε-
μεγῆθῃ ἠλικίας καὶ δυνάμει πρῶταγαγῶνα, τὰ
D *αἰήκεσα ἑπρωσπῶνον. ὁρμηθῆμον τὸ αὐτὸ ὄρος
ποιούμνος καὶ πρῶταγαγῶνον. χροτων τριγα-
ροῦ ἑσὸ τὰ μέσῳ διελθόντων ὁσὸ ὀλίγων,
ἐπρωμελθῶν ὁ ἀποστολος, ἀγε μοι, φησὶν
ἐπὶ πρῶτων πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, τὴν πα-
ρορήκλιω ἑσὸ πρῶταγαγῶνα σοι ἐπὶ μάρτυρι Θεῶ
καὶ τῆ ἐκκλησίας. ὁ δὲ ἐπίσκοπος ἐπὶ τὸ ρῆ-
ματι ἐκπλαγείς. ἐνόμιζε γὰρ χροτήματα
αὐτῶν πῶνα πρῶταγαγῶνα ζητεῖν. τί καὶ
E *λέγῃν ἠπόρει. ὁ δὲ Ιωάννης ὡς εἶδεν
αὐτὸν ἀμηχανοῦῶτα, ἀγε μοι φησὶ πάλιν
πρὸς αὐτὸν, ὃ ἐπίσκοπε, τὸν νεα-
νίδῳ ἐκείνον ὃν σοι πρῶταγαγῶνα ὡς ἐπι-
σκόπῶ. ὁ δὲ νεαυίδῳ ἀκούσας, φενάξας
μέγα καὶ πικρόν. εἶπα διακρυτῆς, τί-
θνηκεν ἐκείνος πρὸς Ιωάννῳ ἀποκρίνεται.
καὶ δῖθῶ ὁ Ιωάννης. πῶς ἢ ποῖῳ ἑσ-
πῶ, εἶπέ. ὁ δὲ, τὸν ἀπῶκατὸν τῆς ψυ-
χῆς φησὶ θάνατον. ἀπέβῃ γὰρ πονηρός,****

καὶ δὲ ὧλκας, καὶ ληστῆς βιασώτατος, καὶ ὁ ἀποστόλος κα-
 λὼν σε, ὡς ἐπίσκοπε, φύλακα τῆς ψυχῆς κατέστησα τῶν
 παιδῶν, ταῦτα εἰπὼν, καὶ ἵππον ἀγέρας, ἄμα καὶ ὄδη-
 γοῦς, τῶν εἰς τὸ ληστῆριον ἀπαρνούσις ἠπείτο τεύχος, καὶ
 ὡς εἶχεν ἠλαυσε τὰ ἵππων ἐπιβάς, βαλόμενος τὸ
 πλῆρη τὴν ἀνακαλέσασθαι τὸν ὄρειον. Ἐδὴ φθάσας
 ἐπὶ τῷ ὄρει, λαμβάνεται ὑπὸ τῆς ποφυρακῆς τῆς λη-
 στῶν, μηδὲν ἀπιτείνων, ἢ ἕτερον λέγων, ἀλλ' ἢ τῶ το
 καὶ μόνον εἰς τὸ ἀρχόντα ὑμῶν ἀγάγετέ με. ὁ δὲ λη-
 στάρχος ὡς μόνον ἐθεάσατο τὸ Ἰωάννην ἐργάμενον,
 κατὰ πρῶτον ἀσπίδος ἵστατο καὶ κατὰ πλ. σιδῆρος
 σὺν αὐτοῖς τοῖς τῆς ληστείας πρῶτα σήμοις, ὡς χετο. ὁ δὲ
 Ἰωάννης ὡς περὶ τῆς γῆρας ἐπιλαθόμενος, καὶ πορνὸς
 διὰ τῆς ἀπὸ τῆς πορείας καμάτου, τὸ ὑποφύροντα
 κατεδίωκε, κερὰζων μέγαλα καὶ λέγων σῆτι τέκνον,
 μὴ φοβοῦ τί με φεύγεις τὸν πατέρα· τί μοι κέ-
 ποις πρῶτος οὐκ αἰσθάνομαι τὸν ἄλλον ἐλπίδα
 σωτηρίας· ἐγὼ ὑπὸ τῆς ψυχῆς μου θύσω, ὡς ἐκ-
 εἰος ἔσθ' ἡμῶν· μόνον σῆτι τέκνον, πιστεύων, ὅτι ὁ
 Χεῖρός με ἀπέσφη τῆς σωτηρίας σου δι' ἐμοῦ πορ-
 μητοῦ μόνου. ἐπὶ ἐμῆς τῆς φορτίου τῆς ἀμάρτιου σου ἐπὶ
 ἐμῆς τῆς αἵμα τῆς ἀπὸ τοῦ ἀδίκου ἀμαρτηθέντων.
 Ταῦτα ἀκούων ὁ ἀποστόλος νεκρῶστος, ἔση ῥήμας
 τὰ ὄπλα, ἔκαστος τῶν Ἰωάννη, τρέμων ὁμοῦ ἐκ
 κλαίων σφοδρῶς, ὡς μηδὲ φησὶ ἔσθαι ἔσθ' ἡμῶν
 δακρύων ἰσχυρῶν, μάστιγα τῶν ἐκ τῆς πένθους λυγ-
 μῶν τῆς φωνῆς ἐπιπροσπομῆς. ὁ δὲ Ἰωάννης θάρ-
 ρεῖν αὐτῶν, ὡς ἡδὴ κελυθόμενος ἐκ χερσῶν ποροσδο-
 καῖν, εἰς πληροφροσύνην ὡν τελείου ὡς θάρρῶν
 αὐτῶν, ἔλεγε μὴ ἀπογινώσκῃ τίς ἐαυτοῦ σωτηρίαν
 κατεφίλει τὴν δεξιὰν αὐτῆς χεῖρα, ἐπ' αὐτῶν ἡμαρ-
 τῶν λαβῶν, ὡς ἡδὴ κελυθίσθαι τοῖς δάκρυ-
 σιν· ὃν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ μόνου τῆς διδασκαλίας, ἔκ τῆς
 πῶματος αἰσθάν, οὐ πρῶτον ἀπέστη τὰ πρῶτος
 ἐπιπροσπομῆς καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς ἀποσπῶν, ἔως
 αὐτὸν πάλιν τῆς ἐκκλησίας σωθήσεται· πᾶσι
 τοῖς μετέπειτα, ὡς ἐπὶ τῆς νεώτερον ἐκείνων γε-
 γνημένων μετὰ τοῖς εἰλικρινοῖς ὡς ὁδὸν ἡμαρ-
 τῶν λαβῶν, ἔκ τῆς ἐλπίδος αἰσθάν, ὡς ὁ μ-
 στήριον τῶν ὡς ὡς ὡς.

Μαρτυρῆς καὶ ὡς ὡς τῆς μετὰ τοῖς, καὶ ὅτι τῆς
 δεσποτικῆς ἐμῆς ληστῆς, ῥήματι μόνου τῆς ὡς ὡς
 σὺν μιᾷ τῶν λαβῶν ἄξιον τῆς πρῶτος τῆς δεσποτικῆς δι-
 ναμοσιῶς. μάρτυρῆς καὶ ἕτερος ληστῆς καὶ τοῖς
 χρόνοις Μαυρικίου τῆς ὡς ὡς βασιλέως γενο-
 νῶς, ὡς μωροῖς ἐργαζόμενος φόνους, ὡς ὡς καὶ
 ὡς καὶ τῶν ὡς ὡς πεινῶν ὡς ὡς. ἐπὶ

A quam ac perditus, latronumque fauisti-
 mus. Tumque cum ad Episcopum: *Bon-
 num te, o Episcopo, adolescentis anima
 constitui custodem? Hisque dictis, ac pe-
 tito equo, nec non viæ ducibus, iter ad
 latronum illud diuersorium arripuisse,
 studio ouis errantis reuocandæ. Ac fa-
 nè, cùm venisset ad montem, à latro-
 num excubiis captum esse, cùm nihil
 ipse obniteretur, nec aliud quicquam
 diceret, præter hoc solum: Ad vestrum
 me ducem adducite. Cæterùm, latro-
 num principem, vt tantùm adspexisset
 venientem Ioannem, quo habitu instru-
 ctus armatusque cum sociis, latronum
 nobilissimis stabat, aufugisse. Ioannem,
 velut senectutis, ac totius ab itinere la-
 boris, oblitum, fugientem infecutum
 esse, altum quid in hæc verba claman-
 tem: *Siste fili, ne timeas. Quid me tuum
 patrem fugis? Quid mihi laborem facis?*
Te mei senis misereat: Est spes salutis:
C *Ego animam meam pro te ponam, quâ
 Dominus ratione pro nobis posuit. Tantùm
 siste, fili; id animo firmum habens in-
 sum me ad te à Christo, qui tuam per me
 salutem curet. In me sit onus tuorum pec-
 catorum: in me eorum sanguis, qui tuâ
 iniuste manu interfecit sunt. Hæc au-
 dientem fugacem iunenem, sterisse
 proicctis armis, ac ad Ioannem, tremo-
 re pariter ac fletu valido, vt ne quidem
 loqui per lacrymas sineretur, singultu
 maximè à luctu, ac mœrore vocem in-
 tercidente, accessisse. Ioannem, bono
 animo iubentem esse, ac bona sperare,
 certam omninò fiduciam fecisse. ac ne
 de suâ salute spem abiiceret, edixisset.
 Eius osculatum dexteram, cùm adhuc
 cruentam accepisset, velut iam lacry-
 mis perpurgatam; nec prius documen-
 tis corrigere, lapsumque erigere, quæ
 ad conuersionem ac apostata emenda-
 tionem opportuna essent, suggerendo
 cessasse, donec iterum collegisset Ec-
 clesiam: posteris omnibus sincera pœni-
 tentiæ relicto exemplo quod in adoles-
 cente illo gestum esset, ac in eo, refur-
 rectionis in spe posita informato myste-
 rio.**

Edicio noua
 ex Græcis Re-
 gis Codicis.

E His à me dictis fidem facit. Latro ille
 sub tempus Dominicæ crucis, solo ver-
 bo, dignum eius in Dominum beneuo-
 lentia præmium, paradysum adeptus
 facietque nihilominus alter Latro, qui
 temporibus Mauricij pij Imperatoris fuit,
 tamq; multas patrauit cædes, vt Thra-
 cia itinera inuia fere reddidisset. Quip-

Latronis pœ-
 nitentis illu-
 stris historia.

Editio noua ex Grecis Regis Codicis.

pe cum sibi in vno montium Thraciae habitaculum delegisset, praedas inde praetereuntium agebat. Quodam itaque Imperatoris familiarium ad hoc ipsum missis, suadente, abiectis armis eundem adiens, ut in eius venit conspectum, clementiam, benignamque ab eo susceptionem consecutus est. Dum vero interim dies haud multos Imperatoris munificentiam collatis muneribus in delitiis ageret, in grauem incidens morbum, in Sampsonis reclinatur valedudinario. Tum autem, acrius se, quam tenebatur infirmitate, torqueri videns, tantam illam, ut vi nimiam mortem minaretur ac exitum vitae, se statim ad poenitentiam conuertit: cumque feruentibus lacrymis confiteri cepisset, veniam petebat eorum quae peccasset, in hac propemodum verba Deo supplicans, ac dicens. *Nihil, Domine, alienum postulo, ab iis quae prestare soles. Quam namque ratione, anteriorem me Latronem per poenitentiam saluum effecisti, eadem quoque me, misericordiam tuam, saluum facere digneris, acceptans, quem sub ipso exitu luctum offero. Quomodo iis qui circa horam undecimam nihil dignum operati essent, ignouisti, sic et mihi ignosce, qui immensum quantum offenderim, nec aliud habeam, quod cognatam illam tuam clementiam obsecrem, quam paucas istas ac amaras lacrymas, quas effundo. Neque enim qui animam exigunt, aliud quid amplius prestare permittunt. Enimvero ne gratiam renuas, neue differas tuam bonitatem, quam semper in eos ostendisti, qui mihi similia peccauere. Iam in vesperta comprehenderunt me multae iniquitates meae. Ne me ergo auerseris, quem ex animo poeniteat: sed sicut Petrum suscepisti amarum tibi flentem, sic et me suscipe, eodem atque ille animo, clementi tibi Deo supplicem; tuae illam misericordiae spongiam ad delenda prorsus multa mea peccata adhibens.*

Deuota eius supplicatio.

Luc. 23. v. 43.

Matth. 20. v. 6.

Pla. 39. v. 13.

Matth. 26. v. 75.

Hæc ac iis plura confitens Latro horam exitus, ac lacrymas, quibus se ipse Deum placans perfundebat, capitis linteo abstergens, efflauit animam, ut postmodum per eos qui vicini eodem decumbabant loco accuratius cognitum est. Clemens autem Deus a saluator humani generis, eorum curam agens qui venerunt in peccatorum profundum, ac suae salutis abiiciunt spem, quod, ex Latronis morte audientes commodum reportent, nec desperent de con-

Α ἐν γὰρ τῇ ταύτης ὁρέων οἰκίῳ, τοὺς κερύοντας ἐλήθευσε. ἔξ' ἑνὸς [οὐ] τῆς οἰκείων τῶν βασιλεί' ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἔξαποσάλεντος, τὰ ληστρικὰ ὄπλα ἠρίφας πειθεῖς, καὶ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν, ἐπεὶ εἰς ὅσον ἦλθε τῆ βασιλείας, Φιλανθροπίας ἔτυχε ἅμα καὶ δόξιασεως κτλ' αὐτῆ. ἡμερῶν ὀλίγων αὐτῶ χροῖος ἀναμετρεῖται τευφῶν ἵνας βασιλικὰς δωρεὰς· καὶ δὴ νίσφ' ἀειπεσῶν χαλεπῆ, τῶ Σαμψῶν ἀνακλίνεται ἰατρείῳ. εἶτα ὡς εἶδεν ἑαυτὸν ὑπὸ τ' ἀπειχούσης δόξιασεως καὶ ἀπεινὸν ἄνθρωπον τῆ σφωδρότητι ἀπειχούσης, εἰ ἔξοδον τ' κέρουσης ζωῆς, δι' οὗς τρεπεται πρὸς μετάνοιαν· εἰ θερμοῖς τοῖς δάκρυσι δόξιασεως ἔξομοιοι, συγχώρησιν τῆ αὐτῶ πεπρωμένων ἠεῖτο, ποιαῦτα πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιτυχῶν, εἰ λέγων· οὐ ζητῶ, δέσποτα, ἀλλότριον ὧν εἶ οἶδας ποιῆν. ὡς τ' πρὸ ἐμοῦ ληστὴν δι' ἔξομοιοι ἔσωσης, οὕτω καὶ με σῶσαι, ἀναγκάσθη, δόξιασεως τ' εἰς αὐτῶ τ' ἔξοδον ποιούμενον κλαυθμόν. ὡς τοῖς πρὸ τ' ἀνδραγαθῶν ὡσαν σωέγγως μηδὲν ἄξιον ἐργασαμένοις, οὕτω καὶ μοι σύνηθι τῶ πολλὰ σοὶ εἰ ἀμετὰ ἐπιμακρότι μόνῃ ἔχων εἰς τῶ κλησιν τ' σῆς ἐμφύτου Φιλανθροπίας, εἰ ἔπιχεῖν μοι ταῦτα ὀλίγα εἰ πικρὰ δάκρυα. εἰ δὲ γὰρ ἄλλο τι πλεον ποιεῖν οἱ ἀπατηθέντες τῶ ψυχῶ συγχωροῦσιν. ἀλλὰ μὴ ἀναδύσης τῶ χάριν, μηδὲ ἀναβάλλης σε τῶ χροῖότητα, ἡ αἰ ἐπιδεικνύσαι πρὸς τοῖς τῶ ὅμοια ἐμοὶ ἐπαιχέτας ἀμάρτωλοῖς. πρὸς ἑστέραν ἤδη κατελήφθην ὑπὸ τῆ πολλῶν μου ἀνομιῶν. μὴ οὖν ἀποστροφῆς με, τ' εἰ ψυχῆς σοὶ μετάνοιῶτα· ἀλλ' ὡς πρὸς ἐξομοιοῦ Πέτρον πικρὰς σοὶ κλαυθμότα, οὕτω καὶ με πρὸς δόξια, μὴ τ' ὅμοιας ἐκείνῳ γνώμης· τὸν Φιλανθροπον σὲ Θεὸν ἰκετεύοντα, ἐπιβάλλων τῶ ἀσπίδῳ τ' σῆς ἀναγκάσεως πρὸς ἐξάλειψιν πᾶν τῶ τῆ πολλῶν μου ἀμάρτων.

Ταῦτα εἰ πλείονα πούτων τῆς ἐξομοιοῦ ὡσαν ὀληστῆς ἔξομοιοῦ ἀμάρτωλος, εἰ τὰ δάκρυα οἷς ἰλεούμενος τ' Θεὸν, ἑαυτὸν ἀειεῖρει, τῶ τ' αὐτῶ κεφαλῆς ἀεικαλύμματι ἀπομάσων, κτλ' ἔδωκε τὸ πνεῦμα ὡς ὑπερον τῶ τ' συμπεπρωμένων αὐτῶ, ἀκριβῶς ὁ ποιαῦτος θάνατος διεγνώσθη. ὁ δὲ Φιλανθροπος Θεὸς καὶ σωτὴρ τ' ἡμῶν ἡμῶν, κηδόμενος τ' εἰς βάθος ἐλθόντων κακῶν, καὶ ἀποκινωσθέντων τ' ἑαυτῶ σωτηρίαν, ὡς αἰ ἔχθην ἀκρούοντες, καὶ ἀπὸ τ' τελευτῆς τῶ ληστῶ ἀφελῆσθαι, εἰ τ' ἔπιπρο-

E

editio noua ex Graecis Regij Codicis

φλώ μὴ ἀπογνώσκῃ, ἰατρὸν πῖνα δι' ἁβεία συζών·
 παίδειν οἰκονομῆ, καὶ τοῖς ὑπνοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ
 καθ' ἡμέραν καὶ ὁ ληστής ἐτελεύτησεν, Αἰθίοπας ἐλθόντας
 παρὸς αὐτὸν, καὶ οἷς ἐπέφεροντο χάρτας ἐγγράφοις, καὶ
 αὐτὰ ἡμῖν τῆμενὰ πᾶντα ἐπιδεδυκένοντας, ἐδίδου ἡ
 δὲ ταῦτα θεωρῶντι τὸ ὄναρ, ἐδύο πῖνας φωταφείδεις
 ἀνδρας ὄρα, παρὸς ὧς καὶ τοῖς Αἰθίοπας ἐκείνους, τοῖς
 ἐπιφερομένοις χάρτας ἐπιδεδυκένον, καὶ βέλεα μὴ
 ἑαυτῶν λαμβάνειν τὴ λησῆν· τοῖς δὲ φωτεινὸς ἀνδρας
 τῶν δεινῶν ἀπορῶντας, ζητεῖν ἐν ἡ κατέκειτο κλίνη,
 εἰ πως ἄρωσι πὶ καὶ ἀλλοῖ, παρὸς τὴ τῶν Αἰθιωπῶν
 ἀποδυσπῆν· οἱ καὶ βίοντες τὸ τ κεφαλῆς τῆ λησοῦ
 περικάλυμμα πλήρες ἐπὶ δακρῶν ὧν ἄξεχέει
 μετδροῶν ἐν τῷ μῆνιν αὐτὸν τελευτᾶν, τῆτο, ἐπὶ τῷ
 φιλανδραπῆαν τῆ Θεοῦ βαλόντες εἰς πλῶ μῆνιν
 πλάσιγά τ' τευτομῆς· ἡ καὶ δὲ τὸ μηδὲν ἔχον εἰς
 τὸ ἀντισταθμίζεσθαι, καὶ τοῖς πημενῶις βαρμῶεσθαι,
 ἐφ' ὑψοῖς ἤρετο καὶ ἀνεκουφίζετο καὶ γὰρ πλῶ ἐτέρων
 οἱ Αἰθίοπες τοῖς ἐγγράφοις εἶχον πεπληρωμένον
 καὶ κατεκρυμμένον εἰς ἑδαφος· νικᾶ, ἡ φιλανδρα-
 πῆα τῆ Θεοῦ, ἐν μεγάλη φωνῇ ἄξεβόησθαι καὶ βύ-
 ρος, οἱ μὲν Αἰθίοπες κατηχυμένον ὑπέσπερον· οἱ
 δὲ τῶ φωτὸς ἀγγελοὶ λαβόντες τὴ ψυχὴν τῆ λησοῦ,
 εἰς οὐρανοῖς μὴ ἑαυτῶν σιωπήσαντες.

Ταῦτα ὁ εἰρημῶνος ἰατρὸς ὄναρ ἰδὼν, δι-
 γέως αἰασαί ὡς εἶχε πάχος ἔρχεται εἰς τὸ νο-
 σοκρομῆον· ἐπὶ προσεγγίσας τῇ κλίνῃ τῆ λησοῦ, αὐ-
 τὸν μὲν διείσκει ἡδὴ ἐκπνύοντα· τὸ δὲ περὶ
 κάλυμμα πῶδα πλῶ κλίνῃ ὄρα κείνον δὲ ἀ-
 βροχὸν ὄλον ἐκ τῶν δακρῶν· καὶ δὴ μαθὼν
 πῶδα τῶν πλησίων κατεκρυμμένον ἀσθενᾶν τῆ
 θανάτου τ' ἔσπον· πλῶ μετδροῶν· αὐτὰ τὰ ῥή-
 ματα αὐτῶς Θεὸν ἄξεμολογοῦντος ἐλεγεῖν,
 ἀπεισι παρὸς τὸν Δισεβῆ καὶ πιστότατον βασι-
 λέα, ἔχων ἐπὶ χεῖρας τὸ περικλυθὲν κεφαλό-
 δισμον τ' μετδροῶις τοῖς δάκρυσι· καὶ ἐπιδύ-
 κνῆς αὐτὰ τὸ ἐπιφερόμενον, καὶ δικροῦντος
 ἀπὸρ καὶ τοῖς ὑπνοῖς ἐθεάσατο, καὶ ἀπὸρ μα-
 θεῖν ἴχουσεν, δι' ἁβεισοῦν τῶ Θεῷ λέγων δι-
 σεβέσατε βασιλεῦ, ὅτι ἀκούοντες λησῆν σωθέντα
 δι' ἄξεμολογήσεως ἐπὶ τῆ σαυροῦ πῶδα τῆ οὐ-
 ραίου βασιλέως, νῦν εἶδον δὲ ἐπὶ σὲ τῆ ἐπι-
 γαίου βασιλέως, λησῆν ἔπερην σαωσμένηον δι' ἄξε-
 μολογήσεως ἴσως ἐ μετδροῶις.

Ταῦτα μὴ μόνον ἀκούων ἀπλῶς ἀγαπητοί,
 ἀλλὰ ἐπιστεύων δὴ τῆ εἰς μάλλον δὲ μὴ μόνον
 ἀκούων, ἀλλὰ ἐπὶ πῶδα σαυροῦ αὐτῶ αὐτῶν

A uersione, piis quendam moribus Medi- cum, ipsa nocte qua Latro decessit in somnis videre facit, venientes ad eum Aethiopes, ac chartis, quas scriptas inferebant, eius scelera omnia ostentantes. Videbat quoque horum spectatorem per somnium, duos quosdam viros lucidos; eisque praefatos Aethiopes illatas proferentes chartas, ac contententes, ut Latronem secum arriperent: Illos vero, viros, inquam, luce splendidos, cum alia deessent, quarentes in lecto, quo is iacebat, num & ipsi aliquid fugandae turbae illi Aethiopum inuenire possent: cumque iij, Latronis illud capitis linteum lacrymis adhuc, quas poenitens in mortis procinctu confudisset, plenum inuenissent, in unam stateram lancem, ac simul Dei mittentes clementiam; quae quidem lanx, quod nihil esset quod ex aduerso pondere grauaret, alteram illatis per Aethiopes scriptis plenam, ac in solam depressam, in sublimem leuis sublata erat: magna exclamarunt voce, *Vincit Dei clementia*: mox autem, Aethiopes quidem confusi abiierunt; lucis vero Angeli, acceptam Latronis animam in caelos secum collegerunt.

Vbi porro praefatus Medicus haec in somnis vidisset, surgens statim, quam citò potuit, ad domum eam infirmorum venit: propiusque ad Latronis accedens lectum, ipsum quidem iam animam exhalasse inuenit: videt vero in lecto sudarium totum lacrymis madidum; cumque à simul è propinquo decumberitibus infirmis, eius mortis intellexisset modum; poenitentiamque, ac ipsa verba, quae confessione ad Deum prolocutus esset, abijt statim ad pientissimum ac Christianissimum Imperatorem, vndique poenitentiae lacrymis ferens manibus capitis illud sudarium: ostentansque ipsum, ac quae vidisset in somnis, quaeque discere potuisset, narrans. *Gratias*, inquit, *pientissime Imperator, agamus Deo, quod Latronem audientes, à caelesti Rege in cruce per confessionem consecutum salutem; alium nihilominus Latronem, tuis modò terreni Imperatoris temporibus, equali exhibitam confessione ac poenitentiam, salutem item adeptum videamus.*

Nedum haec, charissimi, simpliciter audiamus; verum etiam vera esse credamus: quinimmo nedum audiamus, verum etiam maturè, priusquam finis

Edictio noua
ex Græcis F. e.
gij Codicis.

inſtet, præparemur, præoccupantes faciem Domini per conuerſionem ac veram pœnitentiam; per confeſſionem à contrito profectam corde; per gemitûs ex imo ſubmiſſos; per lacrymas iugiter manantes ab oculis; per eleemoſynam largè in pauperes cum pietate exhibitam; per vitam virtutibus ornatam, religioſamque ac accuratam conuerſationem. Operæ enim pretium eſt, vt præparemur, neceſſariumque ad illud iter commeatum comparemus: nec dicamus, fore vt tunc pœnitentiam agamus, cum ab hac vitâ migrandum habebimus. Quippe incertum eſt, num vel ſuprema verba ad domeſticos loqui poterimus, celerius rapiente qui compellat animam è corpore egredi. Quàm multi, putas, de repente abrepti, nec lacrymas fundere potuerunt, nec de rebus propriis teſtamento quicquam ſtatuerè? Quis verò ſpondit, aut certioſam fecit, fore vt omninò tunc pœnitens veniam conſequaris? vtue qualem Lattro pœnitentiam exhibeas, tantasque lacrymas in promptu habeas, quantas obtulit ille? Quare ne coactam eiufmodi pœnitentiam, quæ in morte eſt, expectemus, incertum enim eſt, num & eius ſimus futuri domini: quinimò, quandiu vita ſuperat: quandiu ſtadium propoſitum eſt: quandiu adhuc licet viuere: quandiu necdum abſciſſio imminet, maturè Iudicem, in quem nullâ perſonarum acceptio cadat, placemus: vt & vitâ hac, eius in nos opem attrahamus, inque futurâ, blandè in nos inuentem inueniamus, ac repromiſſum regnum cum Sanctis omnibus nobis largientem: quippe quem deceat gloria, vnâ cum Patre ac Spiritu ſancto, in infinita ſæculorum ſæcula: Amen.

Αὐτίστη ὁ τέλος, παροφθάνοντες ὁ παροσώπων τῆ Θεοῦ δι' ἐπιπροφῆς καὶ ἀληθοῦς μεταμοίως· δι' ἄξομελογοῦσας ἀπὸ σωτετεμεμῶνης καρδίας κατασκυβαζομῶνης· διὰ γενναγμῶν ἐν βάθους ἀναπεμπομῶν· διὰ δακρῶν ἄξοφθαλμῶν ἀεννάως παροχομῶν· δι' ἐλεημοσύνης μὲν δαμλείας σὺ δὲ σέβεια παρὸς τοὺς πένητας ἐπιδηκνυμῶνης· δι' ἀναρέτου ζωῆς καὶ πολιτείας θεοφιλοῦς καὶ βίου ἡκρίσωμῶν. καλὸν γὰρ ὁ παροβυτρεπίξομαι, καὶ παροετοιμάζειν τὰ τ' ἐντεθεν ἀποδημίας ἐφόδξο· καὶ μὴ λέγωμῶν ὅτι τότε μεταμοήσομῶν, ὅτε μέλλομῶν ἄξιέναι τῆ βίου· ἀδελφὸν γὰρ εἰ παρὸς τοὺς οἰκείους ἡμῶν καὶ τὰ τελευτῶν ἀγῶσομῶν ἐπιφθῆγξομαι ρήματα ὑπὸ τῆ κατεπείροντος παροαρπαζομῶν. πόσοι εἰπέ μοι δξαφνης γεννότες ἀναρπασοι, οὔτε δακρῶσαι, οὔτε δξαθεσάμ πῆρ καὶ ἑαυτοῦς ἡδυνῆθησῶν. τίς δὲ καὶ ἐπυώμῶν, ἢ βεβωμῶν, ὅτι ὅλως τότε μεταμοήσας συγχωρηθῆσῶν, ἢ πῶν ὁμοίαν ὡς ληστῆ μεταμοίωμῶν C ἐπιδείξει, ἢ ποσαῦτα δακρυα ἐξείεις, ὅσα ἐκείνος παροσήγαγε. διὰ μὴ παρομῶν πῶν ἐν τῶ θανάτῳ κατῶνα παρομῶν μεταμοίωμῶν. ἀδελφὸν γὰρ εἰ καὶ τ' πιαύτης ἡμῶν ἀκέραιοι· ἀλλ' ἕως ὁ βίος ἐστὶ· ἕως ὁ σάδξον παροκείται· ἕως ἐπὶ ὁ ζῆν ἔχομῶν· ἕως ὅτε ἐφίσαται ἡ τομῆ, παροφθάνομῶν ἄξιλοῦμῶν τὸν ἀπαροσώποληκῶν δικαστῶν· ἵνα καὶ ἐν τῶ τῶ πῶν αὐτῶ ροπῶν ἐπιπασιμῶν, καὶ κατ' πῶν μέλλουσομῶ ζωῶν, δξαμῶν αὐτὸν δξαμῶν ἡμῶν ἐπιβλέποντα, καὶ τ' ἐπηγελομῶν βασιλείας καταξιοῦται μὲν πῶν ἁγίων· ὅτι αὐτῶ παρέπει ἢ δῶξα, ἀμα τῶ πατεὶ καὶ τῶ ἀγῶ πνεύματι, εἰς τοὺς ἀτελευτήτοις ἀγῶνας τῶν ἀγῶν. Ἀμήν.

NOTÆ.

Ad duas Orationes in festum Annunciat.

EDiderat Græcas Ioan. Meursius, ex quo exscriptas Latinè reddimus, hîcque representamus, additâ ex Regio Codice aliâ eiusdem in diem Transfigurationis. Aliam habet Seguirianus Codex nuper allatus è Græciâ eodem argumento Ioannis Monachi ac Presbyteri Antiochiæ, incipitque, Δὲ τε πανηγυρισωμῶν σήμερον sed iam edita est Damasceni nomine. Citatur Anastasius Archiepiscopus Antiochiæ

in 6. Synodo act. 10. post Ephræmium item E Antiochenum Archiepiscopum, sanctisque ac orthodoxis probatis Patribus, accensetur. Plura desudauit contra Acephalos ac Seuerianos, quo argumento extant eius præclara monumenta, titulo, *Anastasisj Sinaitæ*, seu, *Anastasisj Monachi montis Sinai*: eâ fortè ratione, quia adhuc in minoribus, ac illic Monachum agens, illa scripserit: seu potius ad eius à successore distinctionem, qui ipse dictus fuit Anastasius, ac forte aliquid eorum quæ Anasta-

fito Sinaitæ tribuuntur, scripsit.

1. *Semel in anno.* Opinio hæc, tametsi Græcis à Chrysofotomo admodum recepta ac familiaris, haud tamen nititur veritate, innuente ipsâ scripturâ fuisse Zachariam Sacerdotem ex minoribus, siquidem erat talis vicis, ac vnus de multis, cui & incensum ponere obtigerit: non ex officio peculiare vt summus Pontifex habuerit.

2. *Pari cum creatis tempore ingressus est.* *συνεσηλθε τοις κτισμασιν.* Pulchra hæc ac bona ad coniecturam: haud verò satis firma ad historiam: vt vel si concepti Ioannis oraculum dederimus contigisse quo die ponit Anastasius, deincepsque sexto mense ac eo currente factam Dominicam Annunciationem, nulla eius certa dies signari possit. Nec fortè qui primi 25. illâ Martij celebrandam censuerunt, certius aliud quàm hic Anastasius significet, habuerunt: satisque fuerit, sic piè, ac eo fundamento persuasum habuisse, tunc esse factam, vt illo potissimum die recolendam sancirent: contra quos male Scaliger, Beroald. ac similes nouatores deblaterant. Consentit Anastasio auctor quæstionum ad Antiochum quæst. 54. inter opera Athanasij, quem tamen liquet magno Athanasio esse sequiorem.

3. *Quippe Nisa apud Hebræos flos appellatur.* Voluit fortè dicere *Nisar.* Nec enim *Nisa* videtur Hebraicum, aut significare florem: *ני* autem redditur *אֵיִתּוֹס* à 70. & à Vulg. *flos*, Isai. II. vers. I. vbi alij *germen*, alij, *surculus*: longè tamen hoc est à *ני* quo nomine primum illum mensem appellant. Quamobrem verius videtur, quod annotatur ad eam vocem in thesauro Pagnini, esse eiusmodi mensium nomina à Barbaris accepta, cum non legantur nisi in libris scriptis in captiuitate, & Rabinorum.

4. *Per hanc viuificati sumus.* Ita splendendum liquet, cum sit clara allusio ad locum adscriptum marg. Addendum videbatur vel *πνεύμασιν*, vel *δουλοῦσιν* vt esset perfecta antithesis, sed nolui mihi sic indulgere. Similia passim Græci alij Patres in eius dici laudatione.

Ad Orationem in Dominicam Transfigurationem.

Extant quamplures Patrum tractatus hoc argumento, inter quos iste Anastasij videatur esse non infimus, spectatis, quos exponit, sensibus mysticis. Eius meminit Glyc. in Annal. Codex Regius ex

A quo exscripti, mutilam in fine habebat: putemque deesse non admodum multa, ac fere ea duntaxat quæ sint reflexionis moralis, non quæ ad expositionem historię Transfigurationis spectent. Sunt ferè quæ edisserit satis plana, vt non egeant fusiori expositione: atque adeò pauca tantùm innoto.

1. *Magnificentiam.* *μεγαλοπρέπεια.* Vox est creberrima in Dauidicis, ac aliis; proquâ, ac eadè significatione hic ab Anastasio posita, multis Scripturæ locis habetur *δξά.* Chrysofotomus & alij appellant *συναρτάβασιμ* velut quandam accommodationem pro modo creaturæ, ac eius captu.

2. *Ac tonantis per viciniam sibi rationalem naturam.* *ὁσῆ φύσεως λογικῆς ἐγγύθεν ἀπὸς βενθισάντος.* nempe per Angelos: cui omninò consonat illud Pauli Hebr. 2. *Si enim per Angelos dictus sermo factus est firmus: cum loquatur de legislatione, in quâ item Angelus ex Dei personâ loquitur de nube.* Nolit verò Anastasius eiusmodi nubes, ipsos Angelos esse, seu vnita illis corpora, sed potius iis symbolo designari, quod instar nubium verbum pluunt, ac Dei oracula: quomoddò etiam prædicatores ac verbi diuini Interpretes nubes sunt.

3. *Charissimus.* *ἀγαπητός.* Interpres Latinus non expresse vim vocis, quam vrget Anastasius, cum reddit, *dilectus*: idem enim sonat atque *ἡγαπημένος*, quod ille minoris emphasis existimat, vt dicatur *ἡγαπημένος*, qui velut liberè, ac diligentis beneplacito diligitur: *ἀγαπητός* verò, qui in se habet rationes amoris, ac velut à se, & naturâ, ad amorem inclinat, quod habet Filius Patris ratione vt Deus, eiusdem cum eo, ac infinitæ bonitatis: ipse vt homo, *ἡγαπημένος* & *διδυμικός*. qui eâ ratione sit bonum contingens, ac Dei solâ voluntatæ ac gratiâ existens. Reddidi vt plerunque reddit Interpres. Græci *ἀγαπητοῦ*, ferè vsu communi vocant, quos Galli, *mon mignon*, *mon cœur*, ac simili voce blandâ compellant.

Ad Anastasij Sinaitæ Orationem de Synaxi.

Vanquam Henricus Canisius hanc Orationem tom. 3. antiquæ lectionis ex Bauarico Codice ediderat, haud tamen putauit, actum omninò acturum me, aut frustra laboratorum, edendo iterum ex vno ac altero Regio Codice mihi repositam, ac diligenter cum editis collatam, quâ collatione purior textus exiret, multisque

locis restitutus & auctus, lacunis quibusdam, quæ verè lacunæ erant, tamen non videbantur, expletis: exceptâ versione quam nouam damus, aut fere nouam, multis aliter, ac maiori expressione redditis. Chrysofomi Oratio eodem fere arg. tom. 1. ac post Orationes de Statuis, siue earum vltima, de obliuione iniuriarum, pene noua perquam plurimis restituta edi posset, ex antiquioribus Codicibus à me collatis; sed præstat modum adhibere. Porro Oratio hæc ac sequens in Psalm. 6. quam idem Canisius ex eodem Bauarico Codice iuris publici fecerat, tales omninò videri possint, vt non in paucis, ac raris satis eius exemplaribus apud librorum curiosiores delitescere debeant, sed ab omnibus morum magistris, ac maximè verbi Dei prædicatoribus, in quorum gratiam hic noster alter tomus prodit, diurnâ ac nocturnâ manu versari; sic bonis, ac compunctioni congruis, fraternæque dilectioni, quæ est vinculum perfectionis, plenæ sunt ac refertæ. His ergo nostris qualibuscunque Lector fruere, dum pleniora Anastasij, quæ sollicitant alij, operum eius omnium, si quæ extant, aut poterunt inueniri, nouâ editione expectas.

1. *Documento tradens, iniungensque. ἀναγκάως ὑποπίπτει τὸ δὲ πρὸς Θεὸν προσεδρείας ἁλλῶ.* Non ita benè Interpres, nobis his verbis ob oculos ponit: nullâ aut præcepti aut necessitatis mentione, cum verba auctoris præceptum sonent: ac inducta auctoritas petat: *Vacate & cognoscite &c.* Erat in Bauar. *προσεδρείαν ἁλλῶ*: pro quo coniicit Canisius legendum *προσεδρείαν & ἁλλῶ*: quæ lectio cum superioribus congruit: *ἢ γὰρ προσεδρεία καὶ ἁλλῶ*.

2. *Longiorem sententiam habeat. μείζονα θεικοπῶ ἐπιη.* Putem legend. *ἐχη*. Vox Græca clarior, quâ & Hieronymus sæpe vititur, vt lib. 2. aduersus Iouinianum, & Epist. ad Pammach. Est sententia certo ambitu comprehensa. Hic *θεικοπι*, tota videtur Euangelij lectio recitanda, quæ vel breuior vel longior esse potest. Edita mendosa sunt, vt & aliis multis locis.

3. *In conscientia purâ.* Habent tam Edita, quam MS. Codex *ἐν δέήσει*: quomodò reddit Interpres: sed ego deuorare non possum. De ipsâ enim Oratione est sermo inter Missæ sacrificia, quæ debeat in sincerâ ac purâ conscientia fieri, iuxta illud 1. Tim. 2. vers. 8. *Volo viros in omni loco orare leuantes puras manus*: quod videtur auctor respicere. Sequentia sunt ex Dan. malè in editis repræsentata.

4. *Ac dolo. δολίως.* Velit fortè indicare,

A quam Græci multi opinionem tenent, vt Iudas mysticum panem Iudæis ostendendum seruauerit, ad constandam ei inuidiam, qui eum, suum corpus diceret, & vt tale discipulis tradidisset. De buccellâ ac intincto pane, & an ille mysticus panis fuerit, quod videtur velle Anastasius, videndi sunt expositores.

5. *Peccatorum abstergere maculas.* Haud dubium esse vitiosam literam, quâ est: *δομομήχην σιεράς*: nec enim catenæ absterguntur à corpore: idcirco legendum putauim *σίλας*: vt vrgeat Anastasius metaphoram, ac purgationem, cui insistit toto hoc numero. Interpres; *delictorum catenas soluat*: sed est hoc alienum valde à verbi illius significatione, nec quicquam consequens: Nihil enim hætenus de vinculis aut solutione ab eis, sed solum de puritate necessariâ ad dignam communionem, deque peccatorum eluendis sordibus.

6. *Non putantes versari in ecclesiâ.* Hæc ex editis, lacunâ in MS. Legendum verò *μὴ δοκοῦντες*: ac negatiuè, liquet, quicquid Interpres deuoret: ex eo enim, quod non reputemus esse nos in loco sacro, ac Deo assistere, tanta illa peccamus, ac nos decipimus, ita in eo habentes, ac haberemus in profano loco.

7. *Stemus honestè.* Habentur hæc in Iacobi Liturgiâ vsque ad illa verba *κλίναμεν τοὺς ἄνχενας*: quæ, & sequentia, non extant in vulgatis liturgiis, saltem omnia, & vt à Diacono dicenda. Nam illa, *ἀνὼ ἁλλῶν & νοῦν & τὰς καρδίας*: in eadem Iacobi Liturgiâ sequuntur, sed dicenda à Sacerdote: quibus respondent, quæ sequenti numero vrget Anastasius: *ἐχόμεν πρὸς Κύριον. Habemus ad Dominum*: quæ in Iacobi Liturgiâ editâ desiderantur, vtique mutilâ; quæque ex istis, ac Chrysofomi Liturgiâ fit facienda.

8. *Ocludamus cogitationem.* *κλείσωμεν τὸ δέσνοισιν*. Alludit Anastasius ad ea quæ fiunt statim post ea Diaconi verba, quando Sacerdos obducto velo intra illud secretius oraturus, ac diuinam rem peracturus ingreditur: vt sit illud symbolum eximie cuiusdam à sensibus ac animi cogitationibus, abstractionis, sub tremendam sacrificij horram, quando solâ mente, ac puriori parte animi adire oportet supercæleste illud altare, quo victima Christus Patri æterno offertur. Vt sic exposita hæc Anastasij Lector habeas, debes Euchologij, ac Græcorum Ecclesiæ ceremoniarum insigni illustratori, meo collegat.

9. *Velut assumptis alis, &c.* *πτερώσωμεν*.

Ea vox optimè congruit aliis quibus ad ascensum illum in Deum prouocat. At nec altera displicet, quæ est editis, πληρώσωμεν ἡμῶν: ut fortè respiciat illud, quod post Angelicum canticum habetur in Liturgiâ Iacobi, & à quo ponit Amphilocheus inchoasse Basilium Liturgiam, cum eam composuit: πληρωθήτω τὸ σῶμα μου αἰνέσεως σου Κύριε. Impletur os meum laude tuâ, Domine, &c.

10. *Ac Seraphim Trisagium hymnum.* Mala interpunctione, ac vnius vocis leui in fine deprauatione, malè hîc edita luxata erât, ac perperam reddita, attributis Cherubinis, quæ auctor consonè Scripturæ Isai. 6. tribuit Seraphinis, ac Seraphinis, quæ auctor adscribit Pontifici ac Sacerdoti. Quippe Seraphim Trisagium clamant, Sacerdosque reuerentiâ ac metu inclinans ac cernuus, diuinum numen sub id tempus conciliat: tametsi in Apocal. 4. v. 8. non Seraphim, sed *Animalia* appellantur, qui sic clamant: videnturque ij ipsi significari, quibus Regius Psaltes Deum insidere ait, nominatque Cherubim Psal. 79. v. 2. & alibi.

11. *Omnibus ministrantibus.* ἑτακονουῶτων Angelis pariter ac sacris ministris. Nihil ad rem τὸ, ἑτανοεμεδῶων in Editis.

12. *Initiatorum ac mystarum.* τῶν μυστῶν. eorum, qui sacramentorum participes erât, ac nec Catechumeni, nec Pœnitentes, sed πιστοί: Fideles ac sancti, quos solos Diaconus iubebat manere, vbi iam ad rem sacram erat procedendum. Vox πιστῶν. quam edita habent videtur magis ex vsu Ecclesiastico, nihil sensu diuersa ab eâ quam edimus ex Cod. Regio.

13. *Antiqui Scriptores.* οἱ παλαιοὶ λογογράφοι. nempe Clemens Alexandrinus & Egesippus, quos ambos Eusebius refert l. 2. c. 22. multis Iacobi historiam ac martyrium prosequentes. Edita habent οἱ Γαλιλαῖοι. quod planè, vel si deesset Codex, statim appareret mendosum. Quinam enim illi Galilæi Scriptores, à quibus Anastasius hoc scriptum acceperit? cum præsertim Iudæi, non solerent sic nominari, quod Interpres eam vocem reddidit: nec Christiani, nisi per contemptum, & ab aduersariis. Simplicior est Anastasius, quàm vt capter tales verborum fumos. Iosephus, refert quidem Iacobi mortem l. 20. c. 8. ac lapidationem, veriùs fortè, vt succinctius quàm duo illi ab Eusebio relati, sed nihil meminit illius ad Deum Iacobi precatationis, pro iis qui ipsum necarent: cuius vt silentium non officit narratæ historię à Christianis

A historicis, sic nec potuit Anastasium mouere, vt scriptam asseruerit à Galilæis, ἢ Iudæis, vt Interpres reddit, cum maximè Iosephus Hieronymo teste, non Galilæus, sed Hierosolymita, sacerdotali ortus genere fuerit. Præter Iosephum, quærendi nostro Interpreti, alij earum rerum Scriptores Iudæi.

14. *Manifesti.* τετραηλισθηροί. Dicitio est Pauli, per metaphoram ab iis, quos resupinatos, ac aduersâ facie intuemur. Malè Interpres cum sequentibus iungit τετραηλισθη. καὶ τὰς πράξεις ἡμῶν. ita reddens: *cunctis actionibus nostris patefactis*: cum illa palam respiciant participium λαμβανόντες. dicatque auctor, recepturos nos pro meritis operum, iuxta quod ait Paulus 2. Cor. 5. *vt referat unusquisque propria corporis, prout gessit, &c. & Rom. 2. v. 6. Qui reddet unicuique secundum opera eius*: quæ verba proximè retulerat. Putem verò sequentem copulatiuam redundare, quam ideò vbi que clausi: velitque Anastasius ita nobis fore Deum in die illâ misericordem, dum tamen dignos nos eius misericordiâ ex antea vitâ reddiderimus: quæ est ipsa Pauli sententia, inculcantis distinctionem eius iudicij, quo nihil nouæ gratiæ sit sperandum, sed sola retributio operum: quæ quidem bona, vt Dei donum ac gratia, nostra tamen sunt opera.

15. *Ne Sacerdotem iudices.* Ἐξαιρέτως δὲ μηδὲ ἱερέα ἀνάκειναι. Minorem Sacerdotem ac Episcopo subiectum intelligo, eiusque iudicio stantem, nec rarò ab eo puniendum, vbi inuentus sit esse scandalo subiectæ plebi: nec benè puto postmodum editis mutari ἱερέα in ἀρχιερέα. ἐχ' ὑποκείται ἀνακείσθαι ἐκ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἀρχιερεῖς; nonne subiectus est Iudicio ac Ecclesiasticis regulis Pontifex? MS. ἱερεῖς. quod & reddit Interpres: *Sacerdos*. Sic supra vbi de ministro sacris operante, quem vbi que Anastasius Sacerdotem, ἱερέα, dixerat, edita item: τῷ ἀρχιερέως ὑπὸ τῷ ἑπιλεοῦτος. MS. ἱερέως. *Sacerdote Deum tibi conciliante*: quod eius vt talis proprium munus est, nihil eâ parte minus habentis Episcopo. Is ergo, Sacerdos, ὑπὸ τῷ μείζονος ἀρχιερέως ἑτάσσεται ἐκ κείνεται. *ab Episcopo, qui est maior, in iudicium cogitur ac iudicatur*. At Episcopus, non ab vno maiori, sed à Concilio, vel prouinciali, vel plenario ac generali, iudicari solet: atque etiam relatâ causâ ad Romanum Pontificem, cum de eo abdicâdo agitur, tanquam ea inter maiores meritò censenda sit: in quâ nec Aphri olim appellationes ultra marinas grauiores habuere.

16. *Ac Sacerdotalis ordinis munus.* τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα · vt Dei tantum, ac Sacerdotum, sint Clericorum iudicia, quibus eorum castigantur mores: siue alioqui illa immunitas diuino iure illis competat, siue tantum humano, & quia Principes consenserint exemplo Constantini, vt sibi ipsa Ecclesia ius diceret: sic planè decoro exigente, ac ne quis pastorem iudicaret, quam hinc rationem vrget Anastasius. Quod ait de iudicio fidei, ac permittere videtur subditis, sic accipio, vt in iis quæ antiquâ fide tenentur, suntque perspicua Ecclesiæ doctrina, si qua oues videant nouantem pastorem, ab eo statim tanquam lupo resiliant, eique anathema dicant, quisquis tãdem ille pastor sit, aut videatur esse, cum Paulus eo casu, vel Angelo de cœlo, vt ille sic posset habere, anathema dictum velit. Gal. 1. v. 8 quo Pauli spiritu, eius ac Petri *φύλα* Romana Ecclesia, eo in Liberium Arianizantem, seu visum Arianizare, zelo efferbuit, quem Baronius in eo describit, nosque ex eo perstrinximus, in tractatu de Actis 6. Synodi. Edita, sensum nullum potuerunt exhibere Interpreti, vnde nec reddidit: cum nostra hæc aded illustria sint, ac sensu plena, sic vt ex Regio repræsentamus, restituta.

In Homiliam Anastasij Sinaite in Psalmum sextum.

Satis fore putaueram, vt ex Regio Codice nouam ederem, ac margini, quæ noua ac diuersa in editis occurrissent, adscriberem. Verum factâ aliquâ collatione, sic plerisque locis diuersa comperi ac immutata, vt visum sit impossibile eam inire rationem, ac necesse putauerim, id ipsum hinc præstare, ac Sauilius præstitit in Chrystomi homiliâ in proditionem Iudæ; nempe, vt vtramque editionem ederem; quod præcipuè, quam repræsentat Regius Codex, longè præstet totâ phrasi ac iudicio, sententiarumque connexionem, datis in lucem à Canisio tom. 3. Interprete Philippo Suceuencellio, Societatis Iesu, minus planè accurato, vt sunt fere, siqui Belgæ reddendis Græcis manum admouere. Cum ergo eius retexam versionem, textusque editi menda, quæ deuorat, nonnulla iudicabo, ac emendabo, tum nouam ex Regio Codice proferam. Nihil vetat suis vsu Anastasium, semel & iterum hunc Psalmum enarrasse, proque auditorum ratione, vel vt suggererat memoria, verba plurima, ipsaque tota commata, quâ mutasse, quâ omisisse.

1. *Congrua admodum ieiuniorum initio.* In

A dicat his verbis Anastasius hanc se homiliam habuisse initio Quadragesimæ, quod & Niceph. tradit lib. 18. histor. cap. 44. haud planè aliunde quàm ex isto exordio. Quid si alius pauculas has voces inseruit: is nimirum qui hunc tractatum in librum homiliarum pro initio Quadragesimæ intulit? Regius Codex non agnoscit, siue Anastasius non scripserit, siue istam enarrationem nedum initio Quadragesimæ, verum etiam alio tempore perorauerit.

B 2. *Insuperque increpationem.* Ἐν τῷ πρῶτῳ ἐπιτίμησιν. Respicit istud, versum 8. *Discedite à me omnes,* &c. quo significatur animi veniam consecuti iusta in dæmones, ac malos reliquos increpatione, vt priora ponantur, quæ sunt merita, posteriora autem, quæ sunt præmia. Male Interpres ac contra auctoris mentem: *sui ipsius reprehensionem*: tanquam hoc ad priora, ac veniam præcedentia spectaret, non veniæ ac remissionis peccatorum cumulo adiectum esset.

C In Regio deest.

3. *In hac vitâ septima, boni illius millenarij.* φερόμενον ἐν τῷ βίῳ πρῶτῳ τῷ ἑβδόμῳ, χηλιοντάδος ἀγαθῆς. *Hac vitâ septime;* quam designat Septima, vt Octaua designat futuram; nec non beatus ille Sanctorum cum Christo Millenarius. Clara hæc, totaque Anastasij mens ac allusio ad Christi illud regnum mille annorum Apocal. 20. quod est eius regnum æternum in sanctis ac cum sanctis, eorumque Octaua. Nullo sensu reddiderat Interpres, aut planè absono: *Sollicitus in hac vitâ septimi millenarij boni esto de futura & permanentis æternæ vitæ.* Quære Lector quid hæc velit; mihi sanè sunt plusquam Arabica: nec ista habuit Codex Regius. Expositio hæc eius loci Eccles. moralis est, nec ignota aliis Patribus. Literalis videtur, vt iubeat Salomon, seu per eum Spiritus sanctus, dare cuique indigenti iuxta quod Dominus ait Luc. 6. *Omni petenti te tribue*: Sumpto numero determinato pro indeterminato, vt passim solet. Vidend. ibi Pineda, & alij.

E 4. *Coram omnibus in te deliqui.* ἐνώπιον παντός ἀνθρώπου. Velit auctor Davidis peccatum aggrauare ex facti notorietate, vt vocant: tametsi enim putabat ipse rem in occulto esse, haud tamen erat, iuxta Prophetæ Nathan ad eam increpationem: *Quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini*: dato vtique tanto scandalo: quanquam nihil cogit, vt dicta hinc omnia ex personâ humilis pœnitentis, in Dauidem referenda sint. Regius Codex loco ἐνώπιον · habet *πᾶσι* · vt non publicum peccatum de-

signetur, sed peccatorum maximus cumulus, seu etiam grauitas, quam subinde variis exemplis exaggerat, quæ mihi litera magis placet.

5. *Supra Publicanum.* Non videtur istud membrum satis omninò præcedentibus coherere, quibus peccator pœnitens suam exaggerat culpam: Fortè videatur illa vox ἐτελώνησε aliter hîc vsurpata, quàm vel vsurpet Gregorius, vel Plutarch. cùm scribunt, ἐτελώνησεν Αἰγυπτῶν · εἰς κενῶς ἐτελώνησας, διασκέρπισσον · non, tributis diripuit ac telonij lucris: sed publicanum fecit, ac inhiantem eiusmodi lucris iniquis. Sequenti membro, quo item editis significatur passus peccator à dæmone seu latrone, velut is, quem Lucas ab eis spoliatum, ac semiuiuum relictum narrat: melius MS. Cod. peccator ipse latro, ac peior Latrone describitur: οἶδα ἐμαυτὸν ὡς τὸ ληστὴν ληστρικῶς ζήσαντα. *vixisse Latronum more plusquam Latronem.* In MS. vbi est particula rationalis, possit accipi illa à dæmone vt publicano exactio, vt ratio grâdis illius debiti plusquam decem millium talentorum, tanquam nihil Domino possit reddere, qui sic est diabolo vestigalis. Verùm hæc fortè scrupulosius.

6. *Commaculans infeci.* Lego μόλιως ἐχρίωσα tanquam à χροία, color: non ἐχρίωσα tanquam à χρεία · *debitum*: Quid enim infectioni cum debito & obligatione, quod reddit Interpres? *animam meam, quam ad imaginem tuam creaueras, commaculans obligavi.* Inscitus planè metaphoris Anastasius, vt sic vel scripsisset, vel voluisset. Idem planè videtur hîc voluisse iis verbis, atque paulò post similibus istis · τὸν χιτῶνα, ἐν με ἐνέδυσας, ῥυτίδας ἐσπίλωσα · *sordibus aspergens commaculavi.* Gregor. dixit ἐχρίωσα. Nec aliud vult Regij Codicis editio: ἢ κατ' εἰκόνα σε ἀξίαν καθύβρισα · *dignitatem imaginis violavi.* Nempe eam inficiendo · vel etiam scriptum sit ἠχρίωσα · ab ἀχρίω · quæ vox hîc aptissima est. *Commaculans perdidit, aboleui, inutilem reddidi, deturpavi*: sic Regiâ editio, de vultûs decore ac munditiâ, quæ est regeneratione, κατηχρίωσα · vbi edit. κατήχρωσα. *deturpavi, exterminavi, aboleui.*

7. *Vt dignus ipse commiseratione habear.* ἵνα συμπαθῆτω. exponit editio Regia, ἵνα συμπαθείας ἀξιώσω: quam expositionem vt vidisset Interpres, non reddidisset, vt *doleam alienis incommodis*: tanquam esset, ἵνα συμπαθήσω: tametsi vox edita συμπαθήσω, expressa satis est. Paulò inferius eandem vocem incongruè reddit Interpres, vbi est, ποσάκις μοι σωμαπάθησας. *Quoties*

A *mibi consensisti?* Potius, *impensiori quadam benignitate ignouisti*: quomodo altera, ac Regij Cod. editio. ποσάκις μοι σωέγνωσ.

8. *Ac inseparabilem.* Haud opus perspicaciori intellectu, vt quis videat legendum ἀχρίωσον · quod sit explicatio præcedentis vocis, ἐμφοτον · quam solam retinuit Regij Codicis editio. Quæ enim cognata sunt ac congenita, eadem sunt & inseparabilia. Interpres male retinens vocem ἀχρίωσον, inaudito sensu explicat, ita reddens: *Cùm innata tibi sit, quæ nullâ gratitudine compensari potest, benignitatis abyssus.* Certè vt is multa reddat ex Lexico, haud istud putem ex eo reddere: vt nec plura, redditis è Lexico temerè hîc passim absurdiùs reddita.

9. *Corporis simul ac animæ.* Sic restituta ex Regio litera, vtramque, corporis, ac animæ turbationem, à Prophetâ expressam declarat: vt ossa, corpus designent: tametsi statim ad animâ referens, virtutes explicat.

10. *Extruentia erigunt.* ἀγορδοῦντα: excitant: metaphorâ domûs, quæ fulcipientibus trabibus, iisque commissis excitatur, & in molem exurgit. Interp. *vinciunt atque corrumpunt.* Vt prior vox non nihil respondeat Græcæ voci σωμαδεσμούντα · nihil certè altera alteri congruit. Putarem mendam typographicum, ac scripsisse Interpretem, *constituunt*, vel quid simile: nisi menda alia vix leuiora, eaque plura, hoc quoque à calamo potuisse excidere, suaderent.

11. *Ac me inuestigantem.* φωφάσαντα · Leui hac mutatione, constat optimus Anastasij sensus; quem nullum congruum exhibebat vox φωφάσαντα. Nam amabo, quid creditori, cû subactione instar farinæ, quod eam vocem Interpres reddit? Quærit certè ille accedens, ac deprehendere nititur debitorem, à quo solutionem exigit; non farinæ instar eum subigere, seu ex eo massam facere; idque præsertim *πνεοδύσις αεροδεσμίας · impleto termino*, ac vbi aduenit constituta dies quâ soluendum sit, ac vltra quam non sit prorogandum debitum: quod statim subditur, nec minùs Interpres deprauat, reddēs τὸ, *πνεοδεσμίων, vaticinium.*

12. *Frementes lictores.* δημίους βρύχοντας · Sic ex Regio restituta litera clara est, vbi pro βρύχοντας, est *πνεον ἐμβλέποντας.* Vt esset retinenda vox *δεσμίους*: aliter reddendum ac reddidit Interpr. *vinculaque stridentia.* Verùm præster omittere pleraque talia emendata ac restituta.

13. *Lutum me rufum & sanguinem feceris.* πηλόν με πυρρόν & αἱματώδη ἐπλασας: Sic lego, pro *πυρρὸν* · quod Interpres reddit, *bussum*: sed planè liquet alienum hoc esse à

creatione hominis, quam auctor perstringit, nec quicquam coherere antecedentibus aut subseq. Coniectura etiam quam Interpres marg. adscripsit, admodum frigida est: *Fortè*, inquit, *φυσαν*, pro *φύεμα*: *ut sit sensus: fecisti me massam sanguineam.* Clarè alludit ad verba Scripturæ Gen. 2. reddens quod iuxta etymum sonant Hebraica: vbi enim illi habent: *עָפָן אֶת הָאֲדָמָה וַיַּעַשׂ אֶת אָדָם* *Et finxit Deus hominem, pulverem de terrâ*: Hebraicè est: *וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם אֶת-הָאֲדָמָה עֹפָן מִן-הָאָדָמָה* vbi vox vltima; à quâ etiam homo, suum illud nomen mutuatus est, nempe *Adam*: quod naturæ potiùs ac speciei videtur ex præfixâ emphasi, iuxta Grammaticorum regulam, negatium præfigi nominibus propriis, quàm viri proprium; rufum sonat, à verbo *אָדָם*: quod est, *rubescere*: Vide Pagn. ad eam vocè, & Thesaurum in voce *πύρρος*.

14. *Extenuatos ditasti.* *ταπεινωθέντας ἐπέπρασας*. Videntur hæc non ita opposita; potiusque scribendum esset, *ἀνύψωσας*. *depressos ac humiles sublimasti.* Putem aliquid desiderari vt in eiusmodi passim solet.

15. *Per fidem saluus fieri cupio.* *πίσει ζητῶ σωθῆναι*. Altera ac Regij Cod. editio. *πίσει μόνη π' ἀγὼ σωθῆναι ζητῶ*. *Per solam fidem salutem quero*: quibus verbis, nihil Anastasius catholicæ doctrinæ necessitatis operum aduerfatur: sed veram vnam salutis radicem assignat, fidem illam per charitatem ἐνεργουμένην, iuxta Paulum; in quâ virtute insunt opera, vti fructus in radice: vt fides iis carens pro loco ac tempore, fides mortua sit, non viua ac viuificans. Opera autem non ex eâ fide, opera sunt non accepta Deo, ac verè sicut pannus menstruatæ coram ipso; ac si vis, peccata: amplâ satis eius vocis significatione: quæ proinde nequeant salutem conferre: ac nec alia, ac sequentia fidem, conferunt, nisi eius vi; cui proinde, Anastasij ac Patrum phrasi, tota ipsa salus velut intrinsecè ac formaliter, vt vocant, ac per se primò, tribui potest: quantum nostra tempora hæreticorum abusu aliquam exigant cautionem. Eodem stylo ac phrasi Gregorius Theologus in Athanasio, viri perfecti ideam in scientiâ Trinitatis, i. fide, definit, nullâ operum mentione, in quo sanam eius ac altam mentem D. Maximus fufis admodum disputationibus, enarrat. Totum illud eius in Gregorium opus ex Reg. Codice multo pridem, sed ingratorum labore Latinè reddidi, nouamque Maximi editionem paranti ex Cleri ordine, tradidi. Adieceram notas, quibus maximè Hebraicæ voces illustrarentur, in

A quibus ille sensus mysticos fundat, ac contemplationes, quas vocat.

16. *Non mortis condonatio.* *ὅτι ἐστὶ θανάτου συγχώρησις*. Planè emendosum existimo, pro quo legendum sit, *ὅτι ἐστὶ ἐν τῷ θανάτῳ συγχώρησις*: non est in morte venia: quod respondeat Regij Codicis editioni, quâ dicitur *ὅτι ἐστὶν ἐκεῖ λαβεῖν ἀμάρτια συγχώρησιν*. *Fieri non potest, vt quis illic consequatur peccati condonationem*: i. in inferno ac morte, quæ ambo pro eodem accipit: vt accipiat mortem velut in termino.

17. *Et declinabit & exarescet.* *καὶ κληθήσεται*. Sic Regius. Edita, *κληθήσεται*: quod etiam reddit Interpr. *& vocabitur*: sed nihil consequenter: Sunt ipsa verba Psal. 101. quæ marg. adscripsi.

19. *Nouùm baptizamur.* Lego ex Reg. *ἀναβαπτίζομεθα*. Illud enim *καταβαπτίζομεθα*: etsi fortè possit sumi bono sensu, & vt quandam baptismi perfectionem sonet: à Gregorio tamen Orat. de baptismo accipitur in malam partem, cum ait, quære tibi *βαπτιστῶν, ἢ καταβαπτιστῶν*. velut dicat: *quare qui te intingat, aut etiam submergens extinguat*, à quo nō videatur alienus Anastasius.

20. *Atque à Dei Angelo.* Antiqui scriptores, à quibus hanc narrationem Anastasius accepisse ait, haud alij videantur, quàm Clemens Romanus in Apostolicis constitutionibus, ac si qui ab eo acceperunt: apud Iosephum enim non occurrit modus iste mirabilis ac portentosus, sed suauior alius, vt nimirum Deus inflexerit animum Regis Babylonis, à quo Manasses dimissus sit, ac regno restitutus. Sic Ioseph. l. 10. Antiquit.

D C. 4. *ὁ ἡ Μανασσῆς τότε σωεῖς ἐν οἷσις κακοῖς ὄντι, & πάντων αἰπὸν ἑαυτὸν νομίζων, ἐδέετο τῷ Θεοῦ πειθεσθῆναι ἀπὸ φιλανθεσπον καὶ ἐλεήμονα ἔ πολέμιον. χαρίζεται δὲ τῷ τῷ ἰουδαίας ἐπακούσας ὁ Θεὸς αὐτῶν. & πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Μανασσῆς ἀπολυθεῖς, ὑπὸ τῷ Βαβυλωνίων βασιλέως, ἀνασώζεται.* Tum demum Manasses, intelligens in quantis versaretur malis, seque eorum omnium causam agnoscens, vt hostem humanum ac clementem experiretur à Deo precibus petiit. *Nec se Deus inexorabilem præbuit, sed misertus exaudiit supplicem; quem rursus Babylonius domum remissum, in pristinum principatum restituit.* Clemens verò citatus l. 2. c. 21. ita eam liberationem describit, post eius recitatam Orationem, quam meritò Ecclesia inde acceptam à Canone exclusit: *ἔπήκουσε τὸ φωνῆς αὐτῶν ὁ κύριος, & ἠκείρησεν αὐτὸν. & ἐχέμετο πρὸς αὐτὸν φλόξ πυρῆς, & ἐτάκησαν πάντα τὰ πρὸς αὐτὸν σιδήρα, καὶ ἴασατο κύριος τὸν Μανασσῆν ἐκ τῆς θλίψεως αὐτῆς, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ βῆν*

τὴν βοήθειαν αὐτῆ. Et exaudiuit Dominus A
 vocem eius, & misertus est eius, & exti-
 rit flamma ignis circa eum, & liquefacta
 sunt omnia vincula ferrea circum eum, &
 sanauit Dominus Manassen ex afflictione
 eius, & reduxit eum Ierusalem in regnum
 eius: Atque, vt fere solet, vt auctiores
 prodeant historiæ, quâ antiquiores, præ-
 ter dicta à Clemente, nouum aliud addit
 Canisiana editio Anastasij, nimirum Ma-
 nassen ὑπὸ ἀγγέλου Θεοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ σω-
 θῆναι: à Dei Angelo saluum perductum esse
 in Ierusalem: quasi Angelo miraculosè
 transferente, vt ita liberatus sit duplici mi-
 raculo, altero fractionis carceris ac machi-
 næ æneæ, quâ tenebatur, seu etiam lique-
 factionis catenarum; altero miraculosæ il-
 lius translationis: quorum alterum nihil al-
 teri necessariò connexum est: sic enim le-
 gimus in Actis, solutum à vinculis Petrum,
 ac liberatum à carcere per Angelum, hu-
 manâ postmodum cautione ac prudentiâ,
 fugâ lapsum, salutem prospexisse. Videor mi-
 hi in hac Manassis historiâ idipsum depre-
 hendere, atque in historiâ liberationis Car-
 oli 2. Regis Siciliae ac Prouinciæ Comitit,
 quem antiquiores Scriptores, indulgentiâ
 Regis Aragonum, datis quoque obsidibus,
 liberatum testentur, nostri autem aliqui
 Sammaximineses, seu etiam Prouinciales
 alij; nedum vinculis absolutum ac extra-
 ctum è carcere, verùm etiam penè momen-
 tò, ad Narbonam Occitaniæ per Magda-
 lenam translatum, instar fere Habacuc, ac
 mirabiliùs Petro, comminiscantur: impro-
 bando certè commento, quod non parum
 rei gestæ, ac veræ per Magdalenam eius li-
 berationis, fidem eleuet. Describit pluri-
 bus Ioannes noster à Rechac, in eius Con-
 uentûs fundatione ac historiâ, ex Bernardo
 Guidonis auctore æquali, cuius in multis
 nostrorum Conuentuum extant historica,
 vt hæc habuerint, ac Magdalene patrocini-
 o Carolus liberatus sit, mitiore in eum
 facto Aragonum Rege, haud secus ac Iose-
 phus describit in Manasse. Vtque Manas-
 ses, pio prudentiq; consilio, suam in Deum
 liberationem retulit, tamen videbatur fuisse
 liberatus humano modo, sic & Carolus:
 quòd præfertim ea Regum captiuos tenen-
 tium miraculo proxima mutatio, ac delini-
 tio, concepta in Deum vota, ac in Carolo,
 Magdalene patronæ Prouinciæ inuoca-
 tionem, seu etiam apparitionem, visione
 nocturnâ, quâ Deus non rarò per Angelos
 suos impertit homines, secuta esset. Scri-
 ptura ipsa de Manasse 2. Paral. 33. Depre-
 catus est eum [Deum,] & obsecrauit intentè: &

Tomus I.

exaudiuit orationem eius, reduxitque eum
 Ierusalem in regnum suum, & cognouit Ma-
 nasses quòd Dominus ipse esset Deus: ex qui-
 bus Scripturæ verbis, & quia dicat Deum
 liberasse Manassen, prodigia eiusmodi in
 modo liberandi à posterioribus conficta
 sint. Atque vtinam in aliis quoque maluis-
 sent sinceriores, quàm fusiores ac integrio-
 res historias, ad nos transmittere. Præsta-
 ret sanè pauca admodum benè certa scire,
 quàm plura illa sic aucta, in quibus cum
 aliqua fide nutent, nullis omninò indubi-
 tata potest haberi; vt bene admonet Car-
 dinalis Baronius in Annal. occasione Acto-
 rum Catharinæ siue Æcatharinæ Martyris
 Alexandrinæ sub Maximino, cuius ne no-
 men, æqualis seu suppar Eusebius potuerit
 scire; cum nos singula quæq; eius sciamus,
 si tamen verè scimus, ex Actis locupletibus,
 certamina. Interpres, semel ac iterum, vbi
 Græca habent annos *quingenta duos*;
 septuaginta duos substituit: quo, nedum
 auctori, sed & sacro textui contrarius est,
 quo habetur regnasse solùm annis quin-
 quaginta quinque; vt iuxta Anastasij com-
 putum, duobus de quinquaginta scelestis-
 simè in regno transactis, tres residuos in
 pœnitentiâ, ac Regum sanctissimus, in-
 staurando Dei cultu, ac abolendâ idolola-
 triâ, cui ita deditus fuisset, peregerit: vt
 ne vitæ anni omnes, ad duos illos de septua-
 ginta Anastasiani Interpretis ascendant,
 cum sacer textus, duodecim annorum re-
 gnum capessuisse dicat: postmodumque
 duos illos de quinquaginta regnasse, ac sic
 pœnitentem ac religiosum ex perditissimo
 idololatrà consummatum esse.

D 21. Scribit Clemens Alexandrinus. Hanc
 historiam tribuit Antiochus Monachus
 ser. 122. Irenæo Lugdunensi, tamen non
 extat in eius, quæ extant, opusculis, vt
 etiam ibi Interpres adscripsit margini: siue
 præfatus Antiochus vidit alia Irenæi ope-
 ra, vt constat aliqua excidisse, siue lapsus
 est memoriâ; ac Irenæum posuit pro Cle-
 mente, cui tribuit Eusebius, ex quo accepit
 Anastasius noster. Chrysostomus libro
 1. ad Theodorum lapsum cap. 1. perstringit
 quidem historiam, nullum tamen eius
 refert antiquiorem scriptorem. τὰ μὲν κτλ ἢ
 νέον ἐπέεινον, ἢ πρότερον μὲν Ἰωάννης τῷ Ζεβε-
 δαίῃ ἡρώδην μαθητῶν, ὕστερον ὃ ἐπὶ πολὺ
 λησαρχήσαντα χρόνον, & πάλιν ὑπὸ τῆς ἀγίας
 τῆς μακαρίας θηροδέντα χερσίν, ὑπὸ τῆς κα-
 τὰ δύσεως τῆς λησρικῶν & ασηλαίων, & ἐπὶ τῆ
 περτέραν ἐπανελεθόντα ἀρετῶν, ἐδὲ αὐτὸς
 ἀγνοεῖς, ἀλλ' οἶδα ἡμῶν ἐχ ἤττον ἀπαντα
 ἀκριβῶς. καὶ σε πολλὰκις ἤκουσα θυμαί-

Te ij

ζοντος ἢ συγκατάβασιν ἢ πολλῶν, ἃ ὅτι πλὴν αἰμαχθεῖσαι ὡρῆτον ἐφίλησε δεξιᾶν, τῶν νεῶν ἰσχυροὶς, ἃ ἔπος αὐτὸν ἐπὶ τὰ πρότερα ἐπανήγαγε. *Quæ autem gesta sunt cum illo iuvene, qui prius discipulus fuit Ioannis filij Zebedei: postmodum verò, longo tempore ducem egit latronum; iterumque à sanctis beati viri manibus ceu venatu interceptus, in superiorem virtutem, è lustro, è speluncâ latronum penetravit, ipse non ignoras: nosti enim non minùs quam ego. Nec te rarò admirantem audiui, multâ illam benignitatis inclinationem, utque prior ipse cruentam dexteram sit deosculatus, hærens in adolescentis amplexu, eâque viâ ad amissam virtutem reduxerit.* En tibi compendiò, quam sic multis Anastasius post Eusebium enarrat historiam: ac fortè pluribus quàm par esset, vt adiecta aliqua, minùs fortè senem Ioannem decentia; citatus nimirum ille eurusus, ac equitatio; eius apud quosdam ingenij ad iudicium seuerioris, qualis est noster Canus, eleuent fidem. Historia pœnitentis Monachi, cuius Dominus precibus imbrem concesserit, quam Chrysofostomus illi adolescentis à Ioanne conuersi eodem capite præmittit, ipsa eadem videtur ex maximâ omnium affinitate, quam Amphilo-chius hom. de pœnitentiâ retulit: cumque Chrysofostomus alioqui iunior magno Amphilochio ac seniori, ceu rem recentis memoriæ narret, Amphilo-chius autem, vt quid ex patrum antiquâ historiâ acceptum referat, argumento sit, excepto stylo & aliis ibi indicatis, alterius esse à magno illo Amphilochio, ac longè sequioris. Baron. ann. 89. præter Chrysofostomum & Antiochum, etiam Cassianum pro historiâ istâ citat, Collat. 24. cap. 22. nec non Henr. Canistus ex ipso: sed id nimîâ oscitantia, cum eo capite, nihil Cassianus exemplum hoc pertractet, sed quoddam Ioannis Apophtegma edisserat, cum à quodam venatore deprehensus esset, perdicem manibus molliter demulcens: cuius exemplo docet D. Thomas 2. 2. quæst. 168. art. 2. etiam viris grauibus actiones ludicras interdum conuenire. Verùm error hic, vt crassus, haud tamen magni adedò momenti videri debet: vt magis displiceat, quod tanquam ex Interprete approbat pro sacramento Confirmationis: Sic enim exscribit: *Posteà verò vbi sigillo Domini (nempe sacramento Confirmationis, inquit, vt addit Interpres) tanquam perfectâ tutâque eius animæ custodia obsignasset, nonnihil de curâ & obseruatione in eo instituendo susceptâ remisit.* Sic reuerâ Interpres; at liberior, suaque inge-

rens, non dicta ab auctore, ac Eusebio. Verba Eusebii sunt: ὁ ἡ ἀρεσβύτερος ἀγαθῶν οἰκιδεὶ ἢ ὡρῆδοθεντα νεανίσκον, ἔξερε, σμείρεν, ἔθαλλε, τὸ τελευταῖον, ἐφώπτε. ἃ μὴ τὸ τοῦ ὕψους ἢ πλείονος ἐπιμελείας ἢ παρὰ φυλακῆς, ὡς τὸ τέλειον αὐτῶν φυλακτήριον ἐπισήσας, ἢ σφραγῖδα τῆς Κυρίας. Presbyter autem traditum sibi adolescentem in domum recipiens, educavit; continuit, fuit humaniter: ad extremum, baptizavit; tumque, tanquam perfectâ tutâque eius animæ custodia, Domini adhibito signaculo, multam illam in eum curam ac obseruationem remisit. Vt planè id ipsum Eusebius dicat, sigillum Domini-cum, ac illuminationem seu baptismum, qui & σφραγῖς dicitur à Gregorio Orat. 40. σφραγῖδα ἡ, ὡς σωτήριον, ἃ ἢ διαποτίσας σημεῖωσιν. Sigillum; quia conseruatio est, ἃ dominationis significatio: diuini scilicet in nos dominij velut quidam character, ex gratiâ adoptionis quam facit. Sic post aliqua. εἰπέ, τῆ σφραγῖδι θαρρήσας; εἰπὼν εἰμι ἃ αὐτὸς Θεὸς. Dic, signaculo fretus, ipse quoque Dei imago sum. Sic Amphilo-chius Orat. in Peccatr. ἢ σφραγῖδα ponit, pro signaculo, quo primùm Dei gregis ceu oues efficimur, cum de Zacchei primâ cōuersione ait: ὡς πρόβατον ἐν στόματος λύκου ἀφήρησε, ἢ τῆ μάδρα σωμίξε, ἃ σφραγῖδος ἠξίωσε. Velut ouem ex ore lupi abripuit, cauleque admiscuit, ac signaculo impertinuit. Male ergo Eusebii Interpres, longâ sæpe paraphrasi, auctoris detorquens, obscurans, ac mutans sensum, incautumque, ac Græci idiomatis rudem lectorem, in errorem mittens, ac risui exponens: dum putant magnum quid ex Eusebio proferre stabilien-dis dogmatis, cum reuerâ nihil ille pro eis faciat, vti hîc Baronio accidit, indicanti facere Eusebium pro sacramento Cōfirmationis distincto à Baptismo, cum nihil ille hoc velit. Cuius sacramenti probandi solidior ratio à manuū impositione Apostolorum, ac Spiritûs sancti per eam datione, quâ Ecclesia, iugi traditione ceu Mysterium, ac gratiæ statum signum, à Christo institutum, eiusque ordinatione per Apostolos ac successores Episcopos, dispensandum, constâti traditione acceperit, ac teneat hætenus. Clarè editio Regia Anastasij, pro eo atq; Eusebius, ὡς τὸ τέλειον αὐτῶν φυλακτῆριον ἐπισήσας, ἢ σφραγῖδα τῆς Κυρίας ὡσανεὶ τῆς βαπτίσματι τῶν ἀσφαλιστῶν: aperte synonyma habens τὸ, βαπτίσμα ἃ σφραγῖδα. In Regiâ editione ipso statim initio videtur lapsus memoriâ Anastasius: cum citat ex vno librorum, quos de diuersis contextos, σφραγῖς vocant: cum non extet in libris Stro-

maticis, quos octo Eusebius refert, qui ha-
stenus extant, citetque ille ex libro alio,
quem etiam seorsim in catalogo refert: sed
videtur nobis excidisse: eo titulo, *τίς ὁ σωζόμενος πάλσιος*. *Quis ille dives sit qui saluatur?*

22. *Cum permixti lacrymis gemitus, &c.*

Malâ Interpres interpunctione, τὸ ταῖς οἰμωγαῖς ἧβ' ἀκρῶν ἀπέλ', iungens verbo ἠπάξατο, absoum sensum reddit: *salutabat illum gemitu lacrymarum suarum*: quasi verò lacrymis ac singultibus amplectamur, aut salutemus: Eusebius: *ἀπολογηθῆναι ταῖς οἰμωγαῖς, ὡς ἠδυνάτο* excusans ac satisfaciens gemitibus, prout poterat: prohibentibus iisdem loqui, ac verbis excusare, vt benè exprimit Anastasij paraphrasis, vt hîc à nobis expressa est, & clariùs altera editio Regij Codicis. *Ἔμωον ὁμοῦ ἢ κλαίων σφοδρῶς, ὡς μηδὲ θέλει γέσθαι ὑπὸ τῆς ἀκρῶν ἰσχύειν, μάλιστ' ἐν τῷ πένθει λυγμῶ τῆς φωνῆς ὀπτικοπομπῆς*. Tremore ac fletu valido, vt nec prae lacrymis quicquam effari posset, singultu, quem luctus ac mæror faceret, vocem intercedente: quam passim affectionem grauiori aliquo luctu, experimur.

23. *Subiectæque oculis ac corporum resurrectionis.* *τέτρατον ἀνάστασεως βλεπομένης*. Quàm benè glossat Anastasius Regio Codice, pro βλεπομένης substituens ἐλπίζομένης: *resurrectionis in spe posita*, ac futuræ illius resurrectionis corporum, quâ omninò immutabimur statu immortalis; tam malè, quod passim solet, Eusebij Interpres, dum ita reddit: *Illustre denique trophæum à peccatis resurrectionis, per exteriora pœnitentiæ signa, &c.* velut ipsa à peccatis resurrectio per pœnitentiam, sui trophæum dicatur, non alterius; sitque ea resurrectio βλεπομένη· *oculis subiecta ac conspicua*; non νοημένη, seu νοητή· *intellectu solo ac mente cognoscibilis*; qualis & ipsa anima est, cuius resurrectio illa affectio sit. Planè malè habent sacri veteres scriptores Græci, quos sic Latini Interpretes Latiniùs pleniùsque loqui affectantes, ac velut liberiori paraphrasi reddere, ita deprauent.

24. *Sua ipse mandata.* τὰ ἰδία φουλακτὰ ἀπέσειλεν. Interpres eodem sensu atque φουλακτικῆς· *sacra, quæ de collo ferebat misit*. Verùm cum statim subiungat Anastasius, reueritum latronem non amuleta aliqua, sed *Imperatoris sermonem*: haud planè aliud sint τὰ φουλακτὰ, quàm sermo ille, ac mandatum Imperatoris, iubentis vt ad eius clementiæ thronum, sceleratus adèdò homo accederet. Sic in vet. Lexico τὸ φύλαγμα huic affine, exponitur, præceptum, mandatum; velut scilicet à seruando, seu ob-

A seruando: quòd idèd ponatur vt seruetur. Fauet altera Regij Codicis editio, quæ sic exprimit: *ἰδία πνος τῆς οἰκείων τῶ βασιλεῖ ὅπ' ἔτε τοῦ ἀντὸν δεξαποσελέντος, τὰ ληστρικὰ ὄπλα ἰψαυ πεισθεῖς, ἢ ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν*. Cum per aliquem Imperatoris familiarium ad hoc ipsum missum, persuasus esset, arma, quæ latro ferebat, abijcere, ac Imperatorem adire: promissâ scilicet veniâ, ac aliis commodis, quomodò passim videmus vt Principes in eiusmodi negotiis: haud verò, vt amuleta sua, ac reliquias, seu talia sacra pignora, ad tales personas mittant: quanquam nec exempla missorum eiusmodi pignorum in reconciliationis, ac fidei argumentum in Græcorum recentioribus Imperatoribus desint: atque adèd haud admodum repugnari, vt quis contendat hîc quoque tale quid à Mauricio factitatum significari; ita reuerâ sonante voce Græcâ, vt præcipuè in vsu vulgi ac sequioris Græciæ est.

25. *Qui animam exigant.* τῆς ἐπισηλοῦ τῆς μου ἐρησιάντων. Interpres, eam vocem inexplicatam reliquit: ac verè talis videtur, in quâ diuinandum sit. Expono ego iuxta quod habet editio Regij Codicis, vbi habetur: *ἔδε γδ ἄλλο τι πλεον ποιεῖν, οἱ ἀπατηντες τὴν ψυχὴν συζηροῦσιν*. Non sinunt aliud quicquam facere qui animam exigunt: de quâ animæ per Angelos exactione horâ mortis, passim Patres: Videtur auctor eâ voce alludere ad feras in lustris ac cauernis latitantes, quas inde canes extrudant.

26. *Qui iam malè ad vesperam venerim.* Cogor sic mutare, cogente sensu ac totâ serie: nec enim benè ac feliciter, quod reddit Interpres, ad vesperam venit ac vitæ metam, qui sic venit, vt latro deplorat, ac præoccupantibus iniquitatibus, à quibus ægtè se sub id tempus expediat. Potrò facilis est vnus literæ in alteram currente calamo permutatio, vt quæ ex κακῶς, anti-quarius, seu ex eo excubens, fecerit καλῶς.

27. *In ieiuniorum curriculo.* ἐν τῷ σαδίῳ τῆς νηστειῶν. Sic iam initio, ieiuniorum meminerat, ac sub eorum initium hanc se Psalmi ad pœnitentiam compositi enarrationem orare significauerat: altera tamen Regij Cod. editio, nihil tale indicat: cumque stylo fere puriori, minùsque ad barbariem ac sequioris Græciæ idioma vergenti tota decurrat; coniectura sit, dictam semel homiliam, qualis edita est à Canisio, ipsum postmodum Anastasium per otium retractasse, eius pleraque puriùs reddidisse; nonnulla, quæ addidisse, quæ sustulisse; ac in eis, quæ ad certum tempus, nempe ieiuniorum ac quadragesimæ, restringebant.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ, ΛΟΓΟΙ.

GEORGII METROPOLITÆ

NICOMEDIENSIS, ORATIONES.

IN ORACVLVM CONCEPTIONIS
S. Deiparæ.

EIS ΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΝ ΤΗΣ
Α συλήψεως τῆς ἁγίας Θεοτόκου.

Reg. a. 141.

ORATIO I.

ΛΟΓΟΣ Α΄.

Ut conuentus
festum diem
illustret, vicif-
simque illu-
stretur.

SPLENDIDA quidem ac illustris huiusce festiuitatis celebritas illucet; eorum tamen, quorum concursu illustratur, magnificis studiis, splendidior affulget. Habet sanè ipsa per se præclarum quid ad magnificentiam; id ipsum verò quod tale habet, ex conuenientium cœtus amplitudine, palam facit; eademque ipsa, lætam faciem à multitudine obtinet, exque gratiarum illustratione, multitudinem lætitiâ afficit. Nec verò aliquâ participatione, luminis augmentum recipit; quin immò, suos ipsa splendores largâ in coactum cœtum distributione ostendens exhibensque, splendoris claritudine cum illo pariter dilatatur. Ac sicut Sol iste oculis subiectus, in se quidem habet, quod lætissimum est, cum vel à nullo conspicitur; oriens verò, atque è præcellis montibus prodiens, in pulcherrima quæque radios explicat suos, eorumque illustratione, miraculi magnificentiam adauget: Sic quoque, hodiernæ diei festiuitas, spiritali luce gratiæ, supra modum effulgens, habet quidem, ipsa per se iugem quandam splendorem; eundem tamen congruè respondentem parique confluentium ac illustrandorum conuentu, præmagnificè intendit. Cùm sic ergo, mysticis illa spiritûs radiis illustret, totusque noster hic conuentus illustretur, nihil omnium, si qua desiderium habent, potius fuerit, quàm vt alacri ad eam animo concurramus, ac illuminemur, menteque illustremur, atque eâ circumfulgeamur lu-

ΑΜΠΡΑ μὲν καὶ ἀειφανὴς ἡ τῆς προύσης ἑορτῆς τελέτη· λαμπρότερα δὲ τῆ τῶ ἐν ταύτῃ σωματικῶν δραμάτων θειοῦ φιλοπρέμια ἔχῃ μὲν γὰρ καὶ καθ' ἑαυτὴν τὴν ἀειφανῆ μεγαλοπρόπειδον, δημοσεύει δὲ ταύτῃ, τῆ τῶ σωματικῶν ὁμηγύρει· καὶ φαιδρύνεται μὲν αὐτῇ ἀπὸ τῶ πλήθους, φαιδρύνει δὲ τὸ πλῆθος τῆ τῶ χάριτων ἐπιλάμψῃ· οὐκ ἔκ μετοχῆς πινος τὴν τῶ φωτὸς ἐπιλάσιν δεχομένη· τῆ μεταδόσῃ δὲ τὴν οἰκείῃ εἰς τοὺς ἀχρημάτους φαιδρύνουσα καὶ ἀειφανῆ λαμπρότητα, τῆ ἀειφανείᾳ τῆ ἀγγλῆς σωματικῆ γίνεται, καὶ ὡσαύτῃ ὁ ὁρώμενος εἶπ' ἡλίου, ἔχῃ μὲν πρὸ ἑαυτῶ καὶ τῶ ὄψεων ἀποκρυπτόμενος ὁ φαιδρότατος· ἀειφανῆ δὲ, καὶ ὁ ἡλιβάτων ἀσκήτων ὁρώων, ἐπὶ τὰ κάλλιπα μὲν ἐφαπτοῖ τῆς κτίσεως τὰς ἀκτῖνας, τῆ ὀκείων δὲ ἀειφανείᾳ, τὴν τῶ ψυχῆς σωματικῆς σωματικῆς μεγαλειότητα· οὐτὴν καὶ ἡ τῶ νοητῶ φωτὴ τῆς χάριτος ἀειφανῆ ἀσκήτων σήμερον ἑορτῆ, ἔχῃ μὲν καθ' ἑαυτὴν τὸ ἀειφανῆ· ἀειφανῆ δὲ τῆ τῶ ἀειφανῆ τῶ σωματικῶν καὶ φαιδρύνων σωματικῶν. οὐκοῦν ἐπειδὴ τῶ μυστικῶ αὐτῆ τῶ πνεύματος ἀκτῖσι κατὰ γὰρ, φωτίζονται δὲ πόρτες οἱ ἐν ταύτῃ σωματικῶν, κρείττον αὐτῶ εἶναι πόρτες ἀρετῶ ἀειφανῆ αὐτῆ ἀειφανῆ, καὶ φαιδρύνου· κατὰ γὰρ τῶ ἀειφανῆ, καὶ ἀειφανῆ φωτὴ, νεφε-

Pulchrum si-
milic.

πῶ ἐπικίρω μὴ καλυπτομένη. ποιαύτη γὰρ ἢ ἑορτῇ πρῶουσι διφροσυνῆς ἐφαπλουμένη λαμπρότης, καὶ οὕτω διαφρασεύεσθαι, μάλλον ἢ ὑπερφανῶ τοῖς φαινομένοις τῷ ἀγγέλιω ἐπίσησι.

Σήμερον γὰρ τῆς νοτιῆς νεφέλης ἐφαπλουμένη κηρυττομένης, αἱ τῷ ἀδύτου μὲν φωτὸς παροδύχουσι εἰς τὸν κόσμον ἀκτῖνες, ὁ κρατήσασθαι δὲ τῆς ἀθείας ἀπομειοῦσθαι καὶ ἀπελαύνεσθαι ἀρχεται σκότος. σήμερον τῆς τῷ θεοῦ σκηνώματος οἰκοδομῆς μινυνομένης, οἱ τῆς ἀσεβείας μὲν καταπήγνυται θεμέλιοι, ἐκ βάθρων δὲ τὰ τῆς ἀσεβείας ὀχυρώματα κατασείεται. σήμερον τῆς βασιλικῆς ἕξυφαινομένης αἰουρίδος, ἢ τῷ τῶν ὄλων βασιλέως παρακαταγέλλεται ἐνδημία. αἱ τῶν ἐκπεπολεμημένων αἰδεσθῶν παροῦπογράφονται ἡσυχασθαι. τὰ καὶ τῷ πολεμήτορος αὐτῶν παραναφανεῖται ἔσπασμα. σήμερον ἡ ῥίζα τῶν ἀγαθῶν ἐν ἀκέρπῳ παρασθροδύχου φύεσθαι ἰσχύει, πλὴν ἀποξενανθίσασθαι ἡμῶν τῇ κακίᾳ φύσιν, νεοθαλῆ τῆς ἀσεβείας ἀναφύειν παραμυλῶν βλαστήματα. σήμερον ἡ ἀδελφότης τῆς βασιλέως ἐρειδυμένη πύλη, αὐτῷ μὲν τῷ ὑπερῷ ἐνοιδῶν παρατοιμάζεται δόξα. ἡμῶν δὲ βασιμυς τὰς οὐρανόσι παρακατασκυβάσει πύλας. σήμερον ἀγνοιοὶ πατέρες τῷ πολυγύνου τῶν ἀγαθῶν ἀφθονίας πλὴν αἰτίῳ διάχελιζόμενοι πίπτειν, πτωχῇ τῷ γῆρι πλὴν τῷ πλοῦτου παραβρεπίζουσι μέτεξιν. ἀλλ' ὡς δεδῶσασθαι τὸ τούτων εἰς ἀώνας συμπροσχετίνετα μνημόσμων. ὡς ἀναφάρετον αὐτῶν διαμυρῆσι τὸ κλέος. ὡς μακαρία μὲν ἢ ἐκλογῇ, μακαριστὸν δὲ αὐτῶν τὸ ἐν ἑρεταῖς βύδοκιμον, δι' οὗ καὶ τὸ ἐκλεγῶν αὐτοῖς παρασθῆσθαι. πούτω γὰρ ἀπορῶν κρατήσασθαι ὁμοφωῶν παραφρέσεως μεγαλοφύια, τῇ κατ' ἐκλογῆν χριστομάτων ὑπερδύεσθαι μεγαλοφρεπεία. παραεπίμῆσθαι γὰρ πτωχῆς τῷ γῆρι, ὅτι πάντων τῶν ὄντων τῷ δημιουργῶν παραεπίμῆσθαι. παραεκρίσθαι, ὅτι πλὴν τῷ δεσπότη του τῆς οἰκείας ζωῆς παρακρινῶν ἀγάπῳ. παραεξελέσθαι εἰς μυστηρίων λειτουργίαν, ἐπειδὴ ὑπερ τὰ τῷ ἐκλεξαμένου θελήματα μόνον πληρωῶν διὰ πτωχῆς ἡρεπίσθαι. ἐδοξάσθαι, ὅτι δι' οἰκείων αὐτὸν ἐδοξάσθαι ἔργων. ἐμεγαλιώσθαι τῇ τῷ χάριτος μεγαλοδωρεῶν, ἐπειδὴ ὑπερ ἀξίους ἑαυτοῖς τῆς ποιαύτης ὑποδο-

ce, quam nulla corruptibilis nubes occultare possit. Huiusmodi enim est, qui presenti solemnitate latus explicatur splendor, sicque iugem magis, quin & clarius micantem, ex iis quæ oculis conspicua sunt, fulgorem immittit.

Cum enim spiritalis hodie nubes explicari claro vocis præconio refertur, iam quidem luminis, quod nescit occisum, radij mundo præoriuntur, quæque hæctenus obtinuerant impietatis tenebræ, diminutionem accipiunt, ac fugantur. Annunciata nunc dici, tabernaculi diuini extructione, pietatis quidem fundamenta firmitus stabiliuntur, impietatis verò munitiones penitus conuelluntur. Cum hodie textitur regia purpura, futururus nunciatur omnium Regis aduentus; hominum, qui inimici erant, præuicè reconciliatio sancitur; trophæa aduersus hostem erigenda occupatò celebrantur. Hodiernâ prædictione radicis bonorum in sterili nascituræ utero, fore prænunciatur, ut quæ vitio exaruerat natura hominum, virentia pietatis germina producat. Cum hodie figuratur Regis porta, per quam nulli transitus patet; ei quidem, mirabili quâdam ac cogitatu maiore ratione, per eam transituro, præparatur; nobis autem peruias cæli portas præuicè efficit. Cum hodie parentes steriles, faustâ annunciatione, illam genituri promuntur, quæ bonorum fœcundæ largitatis causa existit, vniuerso hominum generi diuitiarum eiusmodi participationem occupatò instruunt. Quam verò eorum gloriosa longè in æuum extenditur memoria! Quam corum permanet inuolabile decus! Quam beata electio, ac meritò beatificanda probata eorum virtus, per quam accessit ut eligerentur. Cum enim per eam, vniuersos gentiles suos voluntatis magnificentiam superarent, donorum quoque secundum electionem, ac Dei propositum, amplitudine superarunt. Toti siquidem generi honore prælati sunt, quod auctorem rebus vniuersis, honore prætulissent: Potiores omnibus habiti sunt, quod sua ipsorum vitâ Domini charitatem potio-rem habuissent. Præelecti fuerunt in sacramentorum ministros, quod vitam totam, eius qui elegit, voluntates solas implere studuissent: Aucti sunt gloria, quod suis ipsum operibus gloria affectissent. Magnificis gratiæ donis magnificati sunt, quod se iis suscipiendis con-

Quid Maria primo ortu accedat ac celebretur.

Ezech. 44. v 2

Quamobrem Mariæ partes omnibus prælati.

gruè præparassent. Hæc enim supra omnes priores iustos, ampliori eos honore cumulavit: Fecit hæc, vt iis frui mysteriis mererentur, quæ illi desiderassent: Fecit, vt eorum quæ Prophetarum oraculis promissa essent, multoque quaesita desiderio, primus eis euentus exhiberetur: Per eam, contribulibus vniuersis prælati, incomparabilem dignitatis excellentiam obtinuerunt. Cum enim regale genus impermixtum seruassent, idem ipsum regalis animi virtutibus sincerum, nihilque adulteratum custodierunt. Nihil ab excellenti dignitate ad seruilem voluptatum abiectionem, sinistrum se agi passi sunt; quin eius magnificentiam indiminutam seruantes, eius pariter congruo celebrari præconio, vniuersique Reginam, vti pietatis ac victoriæ fructum, parere meruerunt.

1 Sic enim quæ de illis refertur historia, gestis consona habet: vt nimirum, quâ ratione deiformem pulchritudinem, ac primum retinuisent decorem, eadem quoque impermixtam seruaerint generis nobilitatem: potissimis tribuum aucti honoribus; quinimmò honoratissimis quibusque honore prælati: qui externâ quidem abundè substantiâ diuites essent, magnificæ verò voluntatis diuitiis, magis abundarent: sic nimirum diuitias, quibus alij in voluptates illiciuntur atque trahuntur, materiam ipsi studiosæ operationis fecerant, gradumque ad celsum virtutum culmen, vt non legitima tantum implerent, quibus benedictio, diuitiis; iisque, qui dona ac primitias offerunt, æqua distributio definitur: sed & horum pleraque superarent: Quinimmò quicquid diuitiarum abundè erat, consecrantes Deo, vniuersis offerentibus munera, donorum magnificentiam superiores euaserunt. *Offerebat enim, inquit, Ioachim, munera sua duplicia, dicens: Sit, quod est abundantie mee toti populo; & quod remissionis, Domino Deo.* O accepta hæc munera! O primitiarum oblatio in inuiolabilibus thesauris reposita! O diuitie, inexhaustam bonorum thesaurizantes abundantiam! O voluntas, oblatorum largitate admirationi habita! Quæadmodum, inquit, iustum est, vt statuta legitima Deo offerantur; ita sanè æquum fit, vt quicquid diuitiarum abundè est, populo, ac egenis fruendum præbeatur. Nam hæc quoque, per eos qui

A χῆς παρεκπεσεύασθμ. τὸ γὰρ αὐτοῖς τῆς παρεκπεσεύασθμ ἀπάντων ὑπερέμνησε δικαίων. τὸ αὐτοῖς τῆς ἐκείνοις ἐπιθυμητῆς κατηξίωσεν ἀναπολαύσασθμ μυστηρίων. τὸ τῆς παρεκπεσεύασθμ αὐτοῖς καὶ πολυποητήτως ἐπιζητηθέντων, πλὴν τῆς ἐκβάσεως ἀρχῆς ὑπερέμνησε πεποίηκε. ἀλλὰ τὸ τῆς συμφυλετῆς ἀπάντων παρεστῆντες, τὸ ἀσυγκρίτου τετυχῆσθμ ἀξιώματος. ἀνεπίμικτον γὰρ τὸ βασιλεῖον τηρήσαντες γένος, ἀνόθευτον αὐτὸ ἐκ τῆς ἀποθέσεως ἀνακρίσθμ διετήρησαν ἀρετῆς. οὐκ ἐπεσῆσαν τῆς ἀξίας ὑπερανεστηκότες πρὸς δουλοπαρεπῆ τῆς ἡδονῶν ταπεινώσιν, ἀλλὰ ἀπεπεινώσιν τὸ μεγαλοπαρεπὲς αὐτῶν διασωζόντες, τῆς καταλήλῳ μὲν αὐτῶν διεβοήθησαν ἀνακηρύξσει, πλὴν βασιλῆα δὲ τῆς πόλεως, ὡς δυσσεβείας ἐκείνους κερπὸν ἀποκηψασθμ κατηξιώθησαν.

Οὕτω γὰρ ἢ τὰ παρὰ αὐτῆς διηγεσημένης ὁρία συνομαδὰ τοῖς παρὰ γὰρ κατὰ τὴν ἡμετέραν φησὶν. ὡς κατὰ τὸ οὗτοι τὸ θεοειδὲς κάλλος, ἐπὶ τὴν παρὰ τὴν ἀντιπέπειαν, οὕτω ἐκ τῆς γένους ἀνεπίμικτον διετήρησαν ἐκείνους, ἐν τοῖς τῆς φυλῆς καλλίστοις πρῶτοι. μάλλον δὲ, τῆς πρῶτων ὑπερέμνησε. πλουσιώτερες μὲν ἐν τῇ τῆς ἐκείνους περὶ οὐσία, ὑπερπλουσιώτερες δὲ, ἐν τῇ τῆς παρεκπεσεύασθμ φιλοπῆμια. οὕτω τῶν ἄλλοις πρὸς ἡδονῶν παρὰ καλοῦντα καὶ κατέλκοντα πλούσιον, ἕλλω αὐτῶν καλοκαγαθίας καὶ ἐπιβόλησαν εἰς τὸ τῆς ἀρετῆς ὑψὸς πεποιίωται, οὐ μόνον τὰ κατὰ νόμον καὶ θεσμοὺς ἐκπληρωῶντες, ἀλλὰ ὡς ἢ ἐκ τῆς λογίας μὲν τῆς πλούτου, ἢ ἐκ τῆς οὐνομίας δὲ τοῖς κερπὸφοροῦσιν ἀφορίζεται. ἀλλὰ τὰ πολλὰ τούτων ὑπερβαίνοντες, μάλλον δὲ τὸ πᾶν τῆς περὶ οὐσίας ἀναπητέτες Θεῶν, ὑπερετέθησαν τῆς κερπὸφορησῶντων ἀπάντων τῆς μεγαλοψυχίας τῆς παρὰ τῶν ἡμετέρων. παρὰ τῆς γὰρ φησὶν Ἰωακείμ διπλᾶ τὰ δῶρα αὐτῶν, λέγων. ἔγωγε τὸ τῆς περὶ οὐσίας μου πρῶτον τῶν λαῶν, καὶ τὸ τῆς ἀφέσεως μου κυρίως τῶν Θεῶν. ὡς τῆς ἐκ τῆς ἀποθέσεως τούτων δῶρων. ὡς κερπὸφορίας ἐν ἀσυλήτοις ἀποτεθείσης θησαυροῖς. ὡς πλούτου τῆς ἀκένωτων τῆς ἀγαθῶν θησαυροῖς ἀφθονίᾳ. ὡς παρεκπεσεύασθμ τῆς ἀφιλίας τῆς καλλιερσημένων θαυμαζομένων. ὡς παρὰ φησὶ Θεῶν τὰ κατὰ θεσμοὺς ἀφελίωμνα παρὰ τῶν ἀγαθῶν δίκαιον, οὕτω καὶ τὸ τῆς περὶ οὐσίας ἀπὸ τῶν λαῶν καὶ τοῖς ἐκείνοις παρὰ τῶν ἀγαθῶν ἀξίον. Θεῶν γὰρ καὶ τῶν ἀγαθῶν

E

τῆν δευρομύων προσάξενται. καὶ τίς, ὃ δὲ δικαιοσύνη, ὅτι
 μως, ὅτι ἐν διπλῶ τῆν δώρων καὶ ἀφαιρέματων
 προσαγωγῶν ὡς κελεύει ὁ νόμος. ποῖος δὲ θεο-
 μῶς, ὅτι τῆν δικαιοσύνης ἀπὸν εὐχόμενος τῶν λαῶν
 προσάξει. νόμος μὲν φησὶν ὁ θεός, ὁ δὲ θεός
 τίς ὅλα ταῦτα κατὰ μαρτυρίαν ποιεῖν. ὅτι ἑαυτῶν
 δὲ ὁ καλὸν ἐφύρατο, ὡς ἀρετῶν ὁ θεός, ἀποπλη-
 ρῶν. αὐτῶν φησὶν ὁ δευρομύων πλοῦτος, αὐτῶν
 καὶ ἀπὸ διδόντων δίκαιον. ὅτι αὐτῶν προσμηθείας
 βερεγγεῖα τυγχάνουσι, ἀπτερεγγεῖται τῶν τοῖς
 ὁμοφύλοις. δικαιοσύνη τὰ δεδομῶν, εἰς δικαιο-
 σίαν ἀναχέει τὸ λαόν. χάρις ὅντα ταῦτα ὅσα
 ἔργων ἀμείβει, τοῖς προσμασι ὅ ὄνομα βε-
 βαρούτω. ὅτι ὁ δευρομύων κηρυχέτω φιλαν-
 θρωπία. μεριζώσασθαι εἰς πλείονας αἰτῶν πλῆ-
 του φροντίδες, μᾶλλον δὲ ὅτι πᾶν αὐτῶν εἰς ἡμῶν
 ἀποφορτίζεσθαι βαρὺς. σκεδαζέσθαι τῆν ἀμαρτη-
 ρίων ὅ τῆν χρημάτων ὄχλος, τῶν τῆν θεῶν
 αἰετοπόδιως ἀπὸ λαμβάνει ἀπὸ χρημάτων. ἀπε-
 λαυνέσθαι τῶν λογισμῶν ὅ ὅτι πικροῦ τῶν μεριμνῶν
 νέφος, τῶν μόνον καθαρώς τῶν φέγγει τῶν ἀπαθείας
 ἐναπείζειν. μή κατελείπει τῶν πηρὸν τῶν εὐνοίας
 τῆν μετεωροπόρων ἰχθυόματων, ὅ βαρεῖ τῆν ὅτι
 κήρων εὐνομάτων ἀκάλυτον ὅτι πρὸς τὰ αὐτῶν
 εὐνοῦτω τῶν τοῦ ὁπίσθιν. ἀπὸ ἐκτυπα τῶν τῶν ψυχῆς
 ὡς τῶν τῶν ματῶν ἀπὸ μύων τῶν ὁπίσθιν, ὅτι ὅτι
 λως ἔορταζόντων ἐπιχέει τῶν φωνῶν. ὅτι γλυκείας
 τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγαλλομῶν ἀπὸ λαμβάνει τῶν με-
 λῶν. καὶ ὅτι ὅτι τῶν δικαιοσύνης καρποφορία, καὶ πα-
 ρὰ τοιαύτης μεγαλοφυῶς προσαγωγῶν γνάμης,
 τῶν καταλλήλων τῶν ὅλων θεῶν κατὰ εἰς τῶν ἀποδοχῆς.

Οἱ δὲ τῶν γένους συμμετερχόμετες, καὶ ἐν ταῖς
 δὲ νόμοις τῶν δικαιοσύνης συγκαρποφοροῦντες ἔορταζόντες
 οὐδὲ τῶν φιλοθέου μεγαλοψυχίας αὐτῶν θαυμάζον-
 τες εὐχόμενοι, τῶν ὡς ἐβαλλόντι δὲ ταῦτης εὐχ-
 φρονοῦντες, ἔτι μᾶλλον πᾶσι προσπεινοῖσι αὐτῶν, τὰ
 καρποφορεῖν ἀπαρροβόντα θεῶν, ἀτέκνη τε ὄντι
 καὶ ἀκάρπων, τῶν τῶν γένους τερομύων εὐχόμενοι.
 ὅτι ἔξοσι γὰρ σοὶ φησὶν ὡς προσεγγεῖν τὰ δῶ-
 ρα, καὶ ὅτι ὅτι ἐπινοῶν ἀπὸν ἐν ὅτις Ισ-
 ραήλ. πίνεις μὲν φησὶν ὅτι ἔξοσι σοὶ ὡς ὅτι ὡς
 προσεγγεῖν, ὡς καὶ ὅτι τῶν τῶν καλλιερῶν διεί-
 ρασθαι. εἴτε ὅτι τῶν τῶν ληφθῆναι, εἴτε ὅτι
 φρονοῦντων ὅτι ὡς ἀπέλαμα. δέον γὰρ αὐτοῖς ὅ
 μεγαλόδωρον θαυμάσασθαι τῶν δικαιοσύνης. δέον τῶν ἀφ-
 θονία τῶν προσαγωγῶν ὅτι πικροῦ τῶν τῶν
 τῶν ἀπὸν ἀπὸν σωματικῶν μεγαλοπροπέια.

A accipiunt, Deo offeruntur. Quanam enim
 eniuverò lex, ὁ vir iuste, ita iubet, vt
 dona atque primitias duplicia offeras?
 Quonam iure præceptum habes, vt
 quicquid diuitiarum abundè est, in po-
 pulum distribuas? Equidem, ait; nulla
 lex est, nec ius vllum, vt ad hæc cogar:
 at cum ipse à memetipso bonum inue-
 nerim, tanquam deo gratum, illud im-
 pleo. Eius, inquit, sunt, quas dono ac-
 cepi diuitias; operæpretium est vt ei vi-
 cissim reddantur. Prouidentia eius be-
 neficia sunt; beneficentia in contribu-
 les conferantur. Quæ data sunt, pecu-
 lij sunt abundantia; in peculiarem po-
 pulum diffundantur. Cum hæc gratia
 sint, non merces operum, ipsis rebus
 nomen confirmet, ac largitoris beni-
 gnitatem prædicent. Diuidantur in plu-
 res curæ diuitiarum; quin potius omne
 earum pondus à nobis abiciamus. Dif-
 fipetur longè à sensibus turba diuitia-
 rum, vt nullo impedimento Dei donâ
 percipiant. Procul abigatur, quæ ratio-
 ni offundit tenebras, sollicitudinum nu-
 bes, vt in solum purè fulgorem animus
 immunis ab effectationibus intendat. Ne
 mentis ala cogitationis terrenorum gra-
 uitate detrahatur, vt ne sublimia petat;
 liberam ad res spirituales volatum ha-
 beat. Solutæ animi aures ab obstrepente
 inanium tumultu rerum, eorum quæ
 spiritualiter celebrantur suscipiant so-
 num; dulcè modulata eorum qui in
 cælis exultant, cantica percipiant. Ac
 ita quidem iustorum oblatio, exque ma-
 gnificâ eiusmodi profecta mente, con-
 gruum ab omnium Deo susceptionem
 meretur.

D Cæterum qui generis affinitatè con-
 iuncti, illustrioribus solemnitatibus vnâ
 cum Iusto offerebant, nedum religiosæ
 eius magnificentia minimè admirati
 feruorem; sed & eius præstantiâ in li-
 uorem acti, legitima quædam obiiciunt,
 quibus is prohiberetur Deo offerre, vti
 sterilis ac filiis orbus, quique generis
 successione careret. Non enim, inquit;
 tibi licet offerre munera, eò quòd non fe-
 ceris semen in filiis Israël. Quidam ta-
 men codices habent: Non licet tibi vt
 primus offeras: quòd cum profusus ab obla-
 tione arcerent. Siue igitur hoc accipia-
 tur, siue illud, inuidorum interdictum
 est. Cum enim magnifica Iusti munera,
 admiratione prosequi deberent; cum
 vbertatem oblatorum plausu excipere,
 cum voluntatis magnificentia adgratu-

1. Petr. 2. 7.

Arceur Joachim per inuidia ab offerendis muneribus.

Sic Regij antioac Card. Mazatini.

lari; è contrà illi nedum digna nolunt, quæ iustè suscipiantur, vt etiam conentur repellere. Quid verò oblata criminatus, ea repelli vis, vt ne debeant offerri? Quam donarij sorditatem reprehendis? Quid in oblati non à voluntate deprehendisti? Ergone non integra sunt? Nonne ea, nedum integritate, sed & exuperantiâ admirationem habent? Nonne ex rectâ voluntate, & discreta sunt, & oblata? At, inquit, consuetudo, vim legis obtinens, prohibet ne steriles, simili modo primitias Deo offerant, atque ij, qui proles habent, neue eorundem cum illis honorum sint participes. Equidem verò, nullam hac de re fancitam legem, certum habeo: fin autem aliquid consuetudine nouatum fuit, certâ fide testor, totum id, à crasso tuo humilique ingenio adiectum esse. Non enim eò Deus sacrificia ac oblationes accepta habet, quòd fœcunditas ac multa proles accedat, sed quòd possessio virtutum; quòd probi mores; quòd magnificus animus; quòd largitas, non tam oblatorum, quàm voluntatis in munera effusæ; quòd anima humilis, ac modestus sensus, quique nullum Deo pro dignitate munus respondere nouerit. Ait enim: *Sacrificium Deo, spiritus contribulatus.* Suo namque Deus ipse munerum acceptor, testimonio testis fuerit, vt ex his oblata accepta sint, vniuersique, si qui meliori sententiæ, accedunt, pari confessione annuerint. Tradit siquidem scriptura sacra, vt multa Deus Sanctorum ac Iustorum sacrificia laudauerit, acceptaque habuerit; abundeque testatur offerentium gloria. Ipsi enim primi Martyris Abel iusti munera, non eò meruerunt laudem ac fuerunt accepta, quòd is liberos suscepisset, sed quòd ex largâ voluntate litasset; quòd optima Deo obtulisset; quòd nihil angusti animi cogitationum versans, sinceram ei hostiam fecisset. Nam & Cain, quam prole carens hostiam obtulit, non eo titulo reprobata est, sed propter eius sterilem voluntatem; propter angusti animi infœcunditatem; ac quòd sui, quàm Dei potioerem habuisset rationem; quòd non æquè diuississet; sed iniustè, ac secus longè atque habeat Deo oblatorum lex. Sic vtique iustè oblati Iusti muneribus annuit Dominus, signoque euidentissimo accepta habuisse ostendit, & igni missio de cælo; qui & oblata dona omninò ab-

Nullâ lege steriles à muneribus Deo offerendis re-pulsi.

Plal. 50. v. 19.

Abel iustus primus Martyr.

Quamobrem non accepta Cain hostia.

3

Α οί δέ, πρὸς τὰ μὴ δικίας ἀποδοχῆς ἀξιῶν ταῦτα βούλεσθαι, ἔ ἀποπέμπειν πειρών-ται. τί τῶν προσερχομένων καὶ ἀγαθῶν ὁ ἀπαθεῖσθαι ταῦτα βουλόμηνος, εἰς σκῆψιν τῆ μη ἀναφέρεισθαι πρὸς ἀλλή. ποῖαν τῆ ἀναπήτη μέρου μικροψυχίαν σωζήσῃς· τί τῶν ἀβουλήτων ἐν τοῖς καρποφορο- μῆνοῖς ἐφώρσασας. ἄρ' οὐχ ὀλοκλήρεα ταῦτα; ἄρ' οὐ μόνον τὰ ἀελλειπεῖ, ἀλλὰ ἔ τὰ πλεονάζοντι, θαυμάζεται; ἄρ' οὐκ ἐκ προσαιρέσεως ὀρθῆς ἔ διεκρίθησθαι ἐ ἀρετῆσθαι; ἀλλ' ἔθος, φησι, νόμου Β βεβαίωτητι κρατήσθαι, τοῖς ἀγνοις πρὸς ἀκελεύε-ται, μὴ πρὸς πλησίως τοῖς ἀτεκνοῦσι καρποφο-ρεῖν Θεῶ, μηδὲ τῶν ὁμοίων συμμετέχον ἀλλοῖς τι-μῶν. ἐγὼ δὲ, ὅτι μὴ νόμος ὁ τετρασπιδμός οὐ τετύ-πωται πρὸς αὐτῶ, βεβαίως ἔχω· ὅτι δὲ εἴθε ἔθος ὀπιπεκρηνοτομητόν τι, τ' σῆς παχύτητος ἐνεκεν καὶ χαμηλῆ γνώμης προσεπετεῖ χροσθι, ἀσφα-λῶς εἰδῶς, δὲ ἀμῶν τῶν ἔργων. οὐ γὰρ δὲ τεκνογονίαν ἢ πολυτεκνίαν, ὅ τῶν θυσιῶν ἔ ἀφαρμεμάτων δι- C πρὸς δεκτὸν πρὸς Θεῶ κρίνεται, ἀλλὰ δὲ πρὸς ἰσ-σίαν δὲ τῶν δὲ κελουραθίαν ἔργων δὲ φιλο-τιμίαν γνώμης· δι' ἀφρονίαν, ἔ ποσῶτον τ' ἀναφερο-μῆνων, ὅσον τ' μεγαλεδῶρα προσαιρέσεως δι' ὑπο-βεβηκῆν ψυχῶ, ἔ φρονημα σιωεσαλμῆνον, ἔ μηδὲν τ' προσερχομένων καὶ ἀξίαν οἰόμηνος (εἰ) Θεῶ. θυσία γὰρ φησι Θεῶ, πνεῦμα συντεριμῆνον. ἐπεὶ " εἰ μὴ ἐκ τούτων ὁ ἀπόδεκτὸν τοῖς ἀναφερο- μῆνοῖς, αὐτὸς τε δευῶ μῆνος ὀπιμῶν τρυρήσθαι Θεός, καὶ οἱ τῆ τ' κρητόνων προσετέμνοι ἔ φησιν συνομολο- D γήσῃ ἀπῶντες. πολλὰς γὰρ τ' ἀγίων καὶ δικίων θυ-σίαν αὐτὸν ἐπαμῆσθαι προσδέξασθαι τ' Θεόν, ἢ τε θεία πρὸς ἀδίδωσι γραφή, καὶ ἢ τῶν προσενεχόντων σιωεπιμῶν τῶν ἔργων, καὶ γὰρ αὐτῶ ἀβελ τ' πρῶ-του μῶν τρυρήσθαι δικίας, ἔ δὲ τεκνογονίαν τὰ δῶ-ρα ἐπηνέσθαι καὶ ἀπεδέξθαι, δηλὰ δὲ τ' δαψι-λῆ τ' προσαιρέσεως καρποφορίαν δὲ τ' τὰ κελύεσα Θεῶ προσαναπήνα δὲ τ' ἀπετιμῆνον λογιμῶν μικροψυχίας τ' εἰληκρινῆ θυσίαν ἀναφέρειν. ἐπεὶ ἔ Καὶν ἀτέκνη προσενεχόντος θυσίαν, ἔ δὲ τ' ἀτε- E κινίαν αὐτῆ, δὲ τ' ἀκαρτίαν ἀποδοκιμάζεται τ' προσαιρέσεως δὲ τ' ἀγνοις μικροψυχίαν καὶ ψίλαυ-τον προσήμῃσιν δὲ τ' αἰσίον τ' διαρέσεως μῶν-λον δὲ ἀδικίαν, ἔ μακρόν τ' ἔ Θεῶ ἀναφερομῆνων ἀφορεζόμενον. οὐτῶ μὴ οὖν τοῖς τῶ δικίου δικίας προσερεθεῖσιν ὀπιπῶν δῶροῖς ὁ δεασότης, καὶ δεῖγμα τ' ἀποδοχῆς ἐναργῆσθαι, ὅ πῦρ ἀνώ-θεν ἐπαφίησι, τὰ προσερχόμενα μῶν ὀλοκλήρεα,

28. εἰς αὐτῶ

Φαυδρῶ δὲ τὰς σωθῆματα πλὴν τῆς προσάξου- A
 πος ἀνακηρύττον δικαιοσύνην. ὁ δὲ ἀδίκος φανεῖς
 πρὸς τὴν ἀναφροσύνην ἀφίρεισιν, δικαίως τὴν
 ἀποδοχὴν ἀφαιρῶν τῷ μὲν. οὐ μόνον γὰρ οὕτως ὅτι
 παύσει τὸν δικαιοτάτον κατὰ μοῖν Θεόν, ἀλλὰ
 καὶ προσονόμειζοντα, καὶ τὴν ἀφροσύνην ἀποποι-
 οῦσιν διελόντων. Φησὶ γὰρ πρὸς αὐτόν. ὅτι
 αἱ ὀρθῶς προσενέγκης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλης. σὺ μὲν
 γὰρ φησιν, ὦ Κάιν, ἄλογον οἰόμενος ἀποδο-
 χῆσά σου τὴν προσφορὰν, τῆς προσάξουσας τῆς καὶ
 ἀποπέμψαι δυσπραγετεῖς ἢ δὲ, ὡς οὐκ ἀπορε-
 πῶς διήρηθι, ὅσοι ὀρθῶς προσενέγκῃ. ὅτι αἱ γὰρ
 ὀρθῶς προσενέγκης, ὀρθῶς ἢ μὴ διέλης. τινὲς φα-
 σι πρὸς τὸν ὀλοκαυτῶσιν μόνον τῆς τοῦ θυμάτων
 λεγόμενα. δαχτομοῦντες γὰρ πρὸς τὸν, διήρηθι
 καὶ μὲν τὰς προσαγμένων οἱ παλαγοὶ θυσίας·
 μὴ καὶ λόγον ἢ τὴν ἀφίρεισιν τὴν προσφροσύνην πε-
 ποιῶσιν τὴν Κάιν, καὶ ἀφίρεισιν τὴν ἀποδοχῆν τῆν.
 τῆς δὲ πόρρω τὴν γραφικῆς κατέστηκεν ἀληθείας. ἢ
 γὰρ ζωοθυσιᾶν αὐτῆς τὴν Κάιν προσφορὰν, ἀλλὰ τὴν
 ἐν χερσὶ καρποφειρίας ἀποδοχῆν εἶναι φησιν. ἐ-
 γρηγο γὰρ Ἀβελ ποιμὴν προσβάτων. Κάιν ὅ, ἡ
 ἐγκαζόμενος τὴν γῆν. καὶ ἡ ἐνέγκῃ Κάιν ἀπὸ τῆς καρ-
 πῶν γῆς τὴν θυσιᾶν ὅ, Θεῶν καὶ Ἀβελ ἡ ἐνέγκῃ καὶ αὐτὸς
 ἀπὸ τῆς προσποτικῶν τῆς προσβάτων αὐτῆς καὶ τῆς
 φάτων αὐτῆς. τί οὖν ὅτιν. ὅτι αἱ ὀρθῶς προσενέ-
 κης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλης. ὁ λέγει τοιοῦτόν ὅτιν. οὐ
 διωθήσῃ, φησὶν, ὀρθῶς προσφείρειν, ἐὰν μὴ πρὸς
 τὴν ὀρθῶς διέλης. τί δὲ ὅτιν ὀρθῶς διελῆν, ὅτι καὶ
 λόγον ἐπιμερίσῃ. ὅτι τὴν διαίρεισιν καὶ ἐκλογίῃ
 τῆς προσαγμένων Θεῶν ποιούμενον, μὴ τῆς οἰκεία
 τὰ κείρισιν μερίδι, αὐτῶν δὲ τὰ χείρισιν κατακλη-
 ροῦν. εἰ γὰρ αἱ προσποι κοινῶν πινῶν εἰς ἀφί-
 ρεισιν χημάτων, τὸν ἰσονομίᾳ ποιῶσιν τὰ ταῦτα
 οἷον τε ὄντα ἐκλεγόμενοι προσκρίνοσι, καὶ τῆς
 ἰσοτιμίας τῆς μεμεζόμενων ὁμοεισπομῶν ἀπα-
 θυῶνται ὅτι ἀποπέμψοσι, πῶς δὲ ὁ τῆς ὅλων Θεός,
 τῆς οἰκείων δωρημάτων, αἰσῶν ὁμοῦ καὶ ἀδίκον
 ἡρόμενον τὴν Κάιν μεμεζῶν, ἢ προσδέξασθαι
 ἀνεξελέγκτως, ἢ τοῖς ἐκείνου ἐπεὶ δὲ δώροισι. ἐ-
 μάφησιν, ὦ Κάιν, τὰ πάντα· τῆς ἐμῆς ταῦ-
 τα κηδεμονίας δωρηματα· τῆς ἐμῆς οἰκτιρῶν
 ἐργετήματα. κρινῶν σε οὖν τούτων, οὐ
 δι' ἔργων ἀμειβῶν, ἀλλὰ ἀφ' ἐμῆς μόνῃ πεποι-
 κα φιλαδελφίας. καὶ τούτων μὲν ἀνεδέης ὡν
 ἐγώ, τῆς οἷς δὲ σωτηρίας ὅτιν δὲ ὀρθῶς ἀπαρ-
 χὰς εἰσδέχου. ὅτι ὅτιν τῆς προσότητι τὰ πα-

sumeret, lætoque symbolo eius qui
 obtulisset iustitiam proclamaret. Qui
 autem iniustum se diuidendis Dei do-
 nis ostendisset, iure merito vt ea pro-
 barentur, amittit. Nedum enim non
 iis annuētem videt iustissimum Deum,
 vt & exprobrantem, ac palam facinus,
 remque absouam audiat arguentem.
 Ait enim ad eum: Non utique recte of-
 feras, non recte autem diuidas. Tu qui-
 dem, inquit, ὁ Cain, rationi consonum
 putans, vt tua accepta oblatio habeatur,
 despectam indignaris atque reiectam:
 verum in eā indecens fuit diuisio, pro-
 indeque neque recta fuit oblatio. Non
 enim recte obtuleris: non recte autem di-
 miseris. Aiunt aliqui, esse hoc dictum
 de victimis quæ cremandæ erant. Anti-
 quis enim in more erat, vt in duo se-
 cantes, frustratim diuiderent offeren-
 das victimas: Cain verò haud satis con-
 gruè oblata diuississe, atq; adeò aberras-
 se ab intento fine. Verum hoc procul ab
 scripturæ veritate abest. Ait enim illa,
 obtulisse Cain, non victimas ex anima-
 libus, sed primitias fructuum manualiū.
 Fuit enim Abel pastor ouium: Cain autem
 erat exercens terram. Obtulit autem Cain
 de fructibus terra sacrificium Deo; Abel quo-
 que obtulit & ipse de primogenitis gregis
 sui, & de adipibus eorum. Quid ergo sibi
 vult: Non utiq; recte offeras, non recte au-
 tem diuidas? Quod ait, eiusmodi est. Ne-
 quit, inquit, fieri, vt recte offeras, nisi
 prius recte diuiseris. Quid verò est recte
 diuidere? Nimirū æquâ ratione partiti:
 Vt is qui Deo offerenda diuidit, deligit.
 que, non suæ ipsius parti optima depu-
 tet, Deo autem pessima. Nam si homi-
 nes, communibus pecuniis occasione
 aliquâ diuidendis, eum arbitrum præ-
 ferunt atque eligunt, qui æqualitate di-
 uidere possit, eumque repellunt ac iu-
 bent faceßere, qui deflectit vt ne æqua-
 litate diuidat: quâ ratione vniuersorum
 Deus, vel acceptum nullâ reprehensio-
 ne, iniquum iniustumque suorum mu-
 nerum diuisorem Cain, vel ad eius re-
 spicere munera potuisset? Mea, inquit,
 sunt, ὁ Cain, vniuersa: Prouidentia meæ
 sunt munera: Meæ sunt misericordia
 beneficia. In eorum ergo te commu-
 nionem ascui, non propter retributio-
 nem operum, sed propter solam cle-
 mentiam. Equidem verò, eorum ipse
 accepto primitias, non quia egeo quic-
 quam, sed quia salutis tuæ desiderio te-
 near: non ita, vt æquis partibus iubeam

Gen. 4. v. 7.

Malus illius Scriptura lo- ci intellectus.

Gen. 4. v. 2.

Eiusdem ge- nuius.

οι, προσεγενκεῖν τὰ δῶρα. Δὲ τί· Δὲ πό
 τῆς φιλοθείας αὐτῆς θερμώτατον οὐκ ἔξεσι; Δὲ
 πῶς τῆς προσαρμύων ἀφθονίᾳ; δι' ὅτι τῆ
 τῆ Θεοῦ ὑπερνωμοεῖ, σὲ δὲ μεγαλοψυχῶς
 διεργατεῖ; ἔσα γὰρ, φησιν αὐτὸς, ὅ τῆς
 πελοισίας μου πόρτι τὰ λαῶ. Οὐκοῦν καὶ
 σοί· μέρος γὰρ εἶ τῆ ὁμοφύλου λαοῦ. Οὐκ
 ἔδδ σε πῶς ἀκατάχατον μὲν αὐτῆς πρὸς τὸν δη-
 μουργῆν γράρειν ἀγάπῳ· πῶς εἰς ὃ πλῆ-
 θος δὲ καταβαλλομένη ἀποδέχεσθαι χάριν; B
 οὐκ ἔδδ σε ὃ μεγαλοψυχῶν αὐτῆς θαυμάζειν·
 ἐπαίνειν· τῆς προσοικύουσας δι' ἀριστίας ἀμεί-
 βεσθαι;

Ἀλλὰ σὺ μὲν τὰς πλήθῃ τῆς ὑπερβαλ-
 λόντων αὐτῆς πλεονεκτικιάτων, μάλλον δὲ,
 τῆ Δὲ ταῦτα βασκανία βαρυώδης, εἰς
 γλῶσφα φέρῃ, καὶ παρῆς ἂν, πρὸς ὃ φῶς
 τῆς οὐτῶ λαμπερῆν αὐτῆς καπορμαμάτων ἐνα-
 τεῖζειν ἀμνηστῆς· ἐκεῖνος δὲ, τῆς σῶν ὑψη-
 λότερος ἀεθμῶς σκαμμάτων, καὶ οἷ ἀεθ-
 πορῶν, οὐ κατέλκεται τούτοις πρὸς χαμηλῆ-
 λων λογισμῶν ταπεινώσει· οὐ τῆ τῆ μεγαλο-
 ψυχίας ὑψοῦς, πρὸς ὃ τῆ ἀθυμίας καταφέ-
 ρεται βάθος· οὐκ αἰτίτεινει πρὸς τὰ ὀνειδῆ·
 οὐ δὲ ἀμαχεται πρὸς πῶς ἐπιπλήξειν· οὐ ὃ
 τῆ σῆς κακῆτείας πρὸς ἀλογον, δι' ὁλοῦς ἀπο-
 κρούεται τῆς αἰτίας, ἀλλὰ ὃ ὁ πρὸς δεκ-
 τον μὲν τῆς καρποφορομύων· ὃ ἀδικῶν δὲ
 τῆς σῶν ἐπιπλήξεων, Δὲ τῆ πρὸς Θεὸν
 παρήσειν οικειότητος· ἀλλ' ἡ μὲν ἐπιτρέπων
 πῶς τῆ ἀπαθείας λύσειν, δι' ὅτι μὲν δὲ τῆ ἐπι-
 πύξει τῆς σῶν ἀπικαπαλαπτόμῶς ὀνειδῶν.
 μικρὸν γὰρ ὑπερῶν ὅτι ὃ τῆ αὐτῆς δι' ἀπα-
 θείας μεγαλόδωρον κλέος· ὅτι ὃ ἐν πα-
 τράσι αὐτῆς ὑπερμερῶν κούχημα· πῶς
 δι' κληίδῳ τῆ φύσεως· πῶς τῆς δι' ὧν καρ-
 ποφορίῳ· πῶς ἡ μορφῶν τῆ ἀνδροπότητος δι-
 λογίῳ· πῶς ἀφθονον πλοδοῦν· πῶς ἀδελφῶν
 δι' φροσύνη, ἔ τῆ ὄντως θυμηδίας χρηρῆν.

Οὕτω γοῦν ὃ δίκαιος μεγαλοφύα γνώμης
 πρὸς τοῖς ἐπιπλήξουσας Δὲ τετῆς, χαίρειν
 τε πᾶσιν ἐπειτῶν τοῖς παροῦσι, πρὸς τοῖς
 ὑπερφυεῖς ἀγῶνας, καὶ πῶς ἐπίπονον ἐρη-
 μίδῳ ἀποδύεται, μήτε τῆς οἰκαδε φροντί-
 σας ὑποστροφῆς, μήτε τῆς κατ' οἶκον πινι
 τὰ τῆ σκεπῶν πρὸς ἀδελφῶν· ὅτι αἰ πῆς
 εὐχαρίστητος Δὲ ἀσκοπήσθην, πρὸς ἀδελφῶν τε

A Quorsum non licet? Nunquid non li-
 cet ob eius in Deum accensissimum ani-
 mum? Non licet præ copiâ munerum?
 Quod præstet supra quàm lege cõstitu-
 tum est, teq; beneficio magnificè donet?
 Erit enim, inquit ille, quod me ex abundantiâ
 est, toti populo. Ergo & tibi erit, quando
 ipse Gentilis populi tui pars quædã es.
 Nonne par erat, vt eius in Deum crea-
 torem impensius effusam dilectioné ho-
 nori haberes, ac quam in multitudinem
 erogat gratiam beneficiumque, gratus
 acciperes? Nonne par erat, vt magnifi-
 cum eius animum demirareris, laudibus
 efferres; congruisque gratiarum actio-
 nibus vicissim profecereris?

Verùm enim uerò tu quidem excel-
 lenti dotum illius præstantiâ; quin po-
 tius, eâ, quâ inde tabescis inuidiâ, gra-
 uatus, deorsum detraheris, vultuque
 in terram deiecto, in lumen præclaro-
 rum aded facinorum intendere nequis;
 at ille sublimior elatus, quàm vt conui-
 ciis tuis affici possit, ac velut alto aère
 volans, nihil his ad humilium cogita-
 tionum deiectionem detrahitur. Nihil
 à celfo magnifici animi culmine, in de-
 fecti animi profundum præceps agitur.
 Non obnititur probris: Non pugnam
 aduersus increpationem assumit: Non
 malignæ tuæ mentis alienam à ratione
 accusationem, fultis ratione crimina-
 tionibus retundit, sed suâ in Deum ne-
 cessitudine, cùm munerum oblato-
 rum tuarum iniustitiam ostendit, qui
 precibus quidem, liberationem ab ste-
 rilitate committat, celebremque no-
 minis famam, pro iis opprobriis quibus
 appetiisti, commutaturus sit. Breui
 quippe visurus es præclaræ eius prolis
 magnificum decus: Visurus, inquam es,
 excellentem eius, patribus accensi, glo-
 riam; naturæ fœlicitatem; precationis
 fructum; humani generis benedictio-
 nem: abundantes illas diuitias, lætitiâ
 quâ non excipit mœror; ac eius quæ verè
 est animi voluptatis conciliatricem.

Sic ergo vir iustus, animi illâ magni-
 tudine ac generositate ad reprehensio-
 nes habens, cùm præsentibus om-
 nibus vale fecisset, ad præclara se cer-
 tamina, plenamque laboribus solitu-
 dinem accingit, ne id quidem in ani-
 mum inducens vt reuertatur domum,
 vtue cum domestico vlllo, quid animo
 constitutum sit, antè conferat: quod
 planè, vt quis probè coniectans perspe-

Eximia virtus
Ioachim.

Ioachim soli-
tudinem per-
tit.

xerit, mirabile pariter, ac humanâ imbecillitate maius inuenerit. Sic enim quis, eius demirans religionem, ac vacuum à curâ reliquorum animum, sermonem in eum intenderit. Quid hoc, summâ vir admiratione, ac supra priores Iustos, consilij inis? Quid verò cogitans consilium in opus effers? Quid namporò domesticam affectionem diuifit? Quidnam coniugis, ac vitæ rationum sociæ vinculum abscidit? Nonne qui coniunxit, vti in carnem vnam, ita in vnum quoque consilium ac mentem eandem aptauit? Nonne quâ ratione insolubile ad eam seruare oportuit vnionis vinculum, eâdem etiam fuit cauendû, vt indiuisa sententiæ eiusdē ratio perstaret incolumis? Nonne par erat vt ad similes eam labores inūgeres, ac sicut fructûs, ita & operû sociam tibi ascisceres? Sin tamen ob ista minùs placuit reuerti domum; at certè oportuit vt ne in maiorem tristitiam cogeres; vt ne ex ignotâ profectioe ei molestiam inferres; vt ne ex obscurâ absentia, innumerabilium eam cogitationum tormento conficeres. Sanè verò decebat, vt congruè domesticis rebus compositis, ita proficiscerere quò animus ferebat. Nec verò quicquam curas affluentes diuitias, neque ad ea quæ possides animum conuertis, velut nihil bonis oculis subiectis addictus; maiorique animo quàm vt vllâ voluptatum necessitate superari possis? Planè, ait vir iustus. Nihil est horum, quod à Dei consuetudine possit abiungere: non vnitas naturæ; non domesticorum necessitudo; non copiosæ diuitiæ; non amicorum sodalitas: nihil me, eorum quæ subiectâ oculis placent, ab inuisibilibus bonorum desiderio abstraxerit. Certamen propositum est arduæ orationis, solum ad pugnam, nudumque prouocans ac expeditum; faceflant si qua cursum abscindere valent. Nihil rerum huius sæculi occurret, alacrisque animi contentionem impediatur. Dei sunt concessa munera, eorum Deo relinquatur cura.

Virtutis Annæ elogia.

Noui itaque vxorem Annam quam absentem, iisdem perstare moribus, eâdemque voluntate: noui verò etiam impensum eius in Dominum amorem, quo & illius prouidentia obsequitur, meisque certaminibus, congruis & ipsa laboribus intenta, cooperatur. Haudquaquam abscindi patietur ab vnitatis moribus, vti neque ab affe-

A ὁμοῦ, καὶ τῆς τῆ φύσεως ὑπερανεστηκὸς ἠτήματων διήρσηεν. " πῆ γὰρ αἱ τις ἀποδυμᾶζειν πλὴν φιλοφείδῃ αὐτῆ, ἔ τῆς λοιπῶν ἀποσχεμοσιῶν πρὸς αὐτὸν ἀποτείνοιτο. πῆ τῆς το γαμμασιώτατε τῆς παρογενηκμηδίων βουλήν διχάων. πῆ εἰς ἐξομῆτος εἰς ἔργον ἐκφέρεται ὁ βούλημα. πῆ αὖ εἶη ὁ πλὴ οἰκείαν δεσμεύσαν ἔχον. πῆ ὁ πλὴ τῆ σιωοίκου καὶ κοινανοῦ τῆ βίου δεσμευτὸν σιωάφειαν. οὐχ ὁ σιωδῆσας ταύτῃ, κατὰ ὅφ εἰς ἀρχα μίαν, οὔτω καὶ εἰς βουλήν πλὴ αὐτῆ

B σιωήρωσεν; οὐχ ὡς ἄλυτον τῆ εἰς αὐτῆ ἐχρῆν δεσμευτῆ τῆ ἐνότητος δεσμὸν, οὔτω καὶ ὁ ταύτῃ τῆ γνώμης ἀδελφάσασεν φυλάτῆσασιν παροσκαλέζειν; ὅτι ἔδῃ πρὸς τοῖς ὁμοίοις ταύτῃ ἐπαλείψασιν πόνους, καὶ ὡσπερ τῆ καρποῦ, οὔτω καὶ τῆ ἔργων αὐτῆ πλὴ κρινωθίαν πεποιήσασιν; ἀλλ' εἰ καὶ δεξί ταῦτα πλὴ ὑποστροφίῳ ὅτι βύδοκεις, δεξί δὲ ὁ αἰίας μὴ πεδβαλεῖν τῆς σφοδρότερας, ἐχρῆν. δεξί ὁ μὴ ὁδύας αὐτῆ τῆς ἀποδημίας ἀδήλω πρὸς ἐξένισιν.

C δεξί ὁ μὴ τῆ ἀφανεί τῆ ἀποσιῶς μυείας τῆς καταπερυχούσας ἔπινοίαις ἔπιπλήσασιν. ἔδῃ δὲ καὶ τῆ κατ' οἶκον διασπερῶς δεσμευτῆτον, οὔτω πρὸς τῆ κατὰ ἄρμα ἐλλεσασιν. ἢ ὅσῃ τῆ πεσοισίου φρονησίεις πλούτου. ὅσῃ πρὸς πλὴ τῆ ὑπαρχόντων ἔπιτρίφη κτήσιν, ὡς ἀσιωδύασος οὐ πρὸς τῆ φαινόμῃνα καλῆ, καὶ ἀκράτητος τῆ σιωεχούση τῆ ἠδῆων ἀνάγκη; ναί, φησιν ὁ δίκαιος. ὅσῃ τῆ τούτων ἰχθῶν τῆ Θεοῦ δεσμευτῆ πρὸς σιωμιλίας. οὐ φύσεως ἐνότης. ὅτι οἰκείων σιωάφεια. οὐ πλούτου πεσοισία. οὐ φίλων ἔπιμεία. ὅσῃ ὁ, πῆ τῆ ὁρωμῆων τερπνῶν, τῆ ἀοράτου με τῆ καλῶν ἐφέσεως ἀπαγαγῆν ὅτι τε αὖ εἶη. ἀγῶν πρὸς κείτω τῆ ἔπιπόνων δεήσεων, μόνον ἔπι πλὴ πάλιν γυμνὸν ἐκκαλούμῃτος, ἀφείδῃ πῆ τῆ δρόμων δεσμευτῆτον. μηδὲν εἶη ὁ ἔπιπρὸς αὐτῆ τῆ πῆ ἔπιπόνων, καὶ ὁ σιωπῶν πρὸς ἀκατέχον τῆ πρὸς γυμίας. Θεοῦ τῆ δεδῆμῃνα δωρήματα, Θεῶ πρὸς ἀκατέχῃτα πεσοίπεσασιν.

E

Οἶδα πῆ πλὴ σιωοίκον Ἀνναῖ ὁμοῦσῶν τε καὶ ὁμογενήματα, καὶ μὴ πῆ ἔπιπῶν δεσμευτῆτον οἶδα δὲ, καὶ πῆ πρὸς τὸν δεσποτῆτον ἀκατέχῃτον αὐτῆς ἔρωτα, δι' οὐ αὐτῆ τε τῆ πρὸς ἑοῖα κατυπουργεῖ, καὶ τοῖς ἑμοῖς ἀγῶσι δεξί τῆς κατὰ ἑλλῆλων πόνων σιωεργεῖ. ὅτι ἀποράγῃσεται τῆ τῆ ἐνώσεως ἔπιπῶν, ὡσπερ ὅσῃ τῆ

ἀξέως. τῆρσὶ δὲ τὸ συζύγου ὁμῶς ὡμον, ὡσπερ δὲ Α
 φιλόθεον ἀδελφάσασον. συμπερὶ δὲ μᾶλλον ἀποδ-
 σα, ἢ πρὸς αὐτὰς ποροσβλαχῆς. οὐ δὲ ἀμάρτησὶ
 τῆρσὶ ἐπιπέξεως. εἰς ἐπήκοον ἀνενηθῆναι ὡς θερ-
 μότερῳ αὐτῶν πρὸς ἀσκουάσῃ τὴν πίστεως. Θεῶν γὰρ
 ἀναφερομένης αὐτῶν, ἐκ σιωπηρῶν μὲν πρὸς
 σαράν ψυχῆς. δὲ ἐμφύτου ταπεινώσεως, πρὸς
 τὸ μόνον ὑψηλὸν καὶ ὑπερέχοντα πρὸς τὰ νοῦν δὲ ἐρ-
 γέτω ἀναβίβασῃ αὐτῶν. ἐστὶ γὰρ ὑπεράγατος
 οὗτος, ὅτι τῆρσὶ ἐπικαλυμμένων αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ
 ὑπερήκοος. ποιᾶν τὰ τῆρσὶ δικαίων ὑπερέχοντα B
 τὴ φύσεως πλεονεκτήματα οὗτος ὁ τῆρσὶ ἀρετῆρσὶ αὐ-
 τῆρσὶ ὑπερέχοντος πλοῦτος. τοιοῦτον δὲ τῆρσὶ πίστεως
 αὐτῆρσὶ ἀξέπυρον. αὐτὴ ἢ πρὸς Θεὸν ἐφύτῃτος
 αὐτῆρσὶ ἢ οἰκειότης. οὕτω τῆρσὶ ἐπιζητουμένων ὑπερ-
 ἐπίπτειν τυχεροῖσιν. οὕτω χρεματισμῶν, τὸ οἰ-
 κείαν μὲν βλάβην, ὅτι κόσμου δὲ θυμηδία κερπο-
 φορεῖν μιλῶνται. ἀγγελοὶ γὰρ τῆρσὶ αὐτῆρσὶ πρὸς
 δω χρατὸ καὶ διφροσῶν συμπερὶ ἀγαθῶν τῆρσὶ C
 κίσις πρὸς ἀεθῆρσὶ βίαν.

Αλλά ποιᾶν μὲν σου τὰ ἐν πρὸς οἰμοῖσιν καὶ κη-
 ρύματα καὶ ταῦματα. ἐκ ποιούτων δὲ ἀναβλα-
 σῆσαι πρὸς κηρῶν δέσῃ, θεοπέκε, κατὰ ληθρον τοῖς
 μιλῶνται τὸ ἐν τῶν βίῳ πρὸς ὁδὸν εἰληφας. ἔδῃ
 γὰρ σε ποιᾶν πρὸς ἀγαθῶν πρὸς ἀγαθῶν φωνῆς.
 ἔδῃ ποιούσις τὰ σὰ πρὸς μιλῶνται μεγάλα
 ῥήμασιν. ἐξελῶ ποιούσις μὲν σε πρὸς σιμαν-
 θῶν συμφοροῖσιν. ἐκ ποιᾶν τῆρσὶ ρίζης. τοιοῦτον δὲ
 τῆρσὶ κερποφορησῶν πρὸς ἀγαθῶν πατέρων. ἔδῃ D
 ποιᾶν τῆρσὶ ρίζης τοιοῦτον ἀγαθῶν σε βλασῶν.
 ἔδῃ ἐκ βασιλῆων φυτυργιάν, τῶν βασιλείον
 σε ἀγαθῶν ἀγαθῶν ῥάβδον. ἔδῃ ἐκ πρὸς οἰσῶν ἀρε-
 τῆρσὶ, τὸ ἀφρονὸν σε τῆρσὶ ἀγαθῶν ὑπερέχοντων
 πλοῦτον. ἔδῃ σε τοιοῦτων μὲν πατέρων χρεματι-
 σαι θυγατέρα. αὐτῆρσὶ δὲ, θυγατέρας τῆρσὶ ἀγα-
 θῶν πατέρας. καὶ ὡσπερ σὺ τὸ ἀπάσης κί-
 σεως εἰς Θεοῦ μητέρας πρὸς ἀγαθῶν, οὕτως
 αὐτῆρσὶ τῶν τεκόντων ἀποδῶν πατέρες πρὸς ἀγαθῶν
 σου πρὸς ἀγαθῶν. ὡς ὑπερέχοντων ἀγαθῶν
 γὰρ δὲ τὸ ποιᾶν πρὸς ἀγαθῶν μεγαλείον. ὡς B
 ὑπερέχοντων τὰ τὸ τῆρσὶ πρὸς οἰμοῖσιν τῆρσὶ ὅλων
 δεσπότης γαμάσια. ὡς ἐφῆρσὶ ἀποδῶν πο-
 τειότερα. τὰ δὲ σὺ πρὸς ἀγαθῶν καλῶν. ὡς
 μακρότεροι τὸ ἐπιπέξεως, οἱ τοῦτων κατὰ τῶν
 ἐναπολαύειν τυχεροῖσιν. αὐτὴ γὰρ αὐτῆρσὶ μὲν
 δικαίως ἀπολαύσις. αὐτὴ τρυφή ἐστὶν ἀδαπά-
 νητος, ἢ τῆρσὶ σὺν διχαδῆ ἐπιπέξεως πρὸς ἀγαθῶν

tu, quo profequitur. Seruabit indi-
 uulsam voluntatis consonantiam, quæ
 coniugem deceat, uti & religiosam
 mentem. Magis absens precibus adiu-
 tura est, quàm si adesset. Erunt eius ef-
 ficaces supplicationes; præstabit fer-
 uentissimâ fide ut exauditionis effectum
 consequantur. Deo quippe ex contrito
 eas animo offert. Ex innatâ eas humilita-
 te, ad eum qui solus sublimis est, omniq;
 maior intellectu, beneficum Deum,
 sursum diriget. Est enim ille per quàm
 optimus, eosque, qui in veritate inuo-
 cant, exaudit. Huiusmodi sunt Iusto-
 rum eximia prærogatiuæ; hæc, illorum
 virtutum superfluentes diuitiæ: hunc
 modum habet, accensus eorum fidei
 feruor: hæc eorum ad Deum propin-
 quitatis necessitudo. Sic meliori supra
 vota exitu, votorum compotes efficiun-
 tur. Sic diuino oraculo, cum suam ipsi
 benedictionem, tum mundi gaudium,
 quod eorum sit fructus, edituri nunc-
 ciantur. Angeli enim fore prædixe-
 runt, ut eius ortu, gaudium ac lætitia
 mundo pariter oriretur.

Ad sanctam
 Mariam per
 oratio.

Enimverò talia sunt tua, ipso exor-
 dio, præconia ac miracula. Quæ verò
 tali stirpe prædicta esses germinatura,
 ô Deipara, congruum oraculo vitæ pro-
 cessum accepisti. Planè enim par erat,
 ut eiusmodi vocibus prænundereris.
 Par erat, futura tua magnalia, verbis
 talibus designari. Oportebat præsigna-
 ri talibus symbolis; fructumque ac ge-
 nituram ex eiusmodi prodire parenti-
 bus. Oportebat è tali radice, nasci
 germen tale. Oportebat ex regalibus
 plantis, succrescere virgam regalem.
 Oportebat ex locuplete virtute, co-
 piosas bonorum diuitias superfluere.
 Decebat, ut ipsa quidem talium paren-
 tum filia audires; utque ipsi, talis filia
 parentes efficerentur. Sicut enim ipsa,
 singulari præ omnibus prærogatiuâ in
 Dei Matrem præoptari meruisti; ita &
 illi, singulari præ omnibus honore con-
 secuti sunt, ut futuri parentes tui præ-
 destinarentur. Quàm ergo omni gloriâ
 maior, tantæ illius curæ magnificen-
 tia! Quàm maiora laude, vniuersorum
 Domini prouidentia mirabilia! Quàm
 vniuersis desiderabilibus desiderabi-
 liora, quæ per te aduenerunt bona!
 Quàm beatâ voluptate donati, qui iis
 condignè frui meruerunt! Hæc enim vna
 sit vera fruitio; hæc indeficiens volu-
 ptas, iis, quibus præstas mirabilibus deli-

ciari. Per eam, ad iuge illud conuiuium manu-ducimur, præsentique tuâ lætitiâ, futuram illam voluptatem præuic iam salutamus, ac amplectimur. Habemus æternorum bonorum pignus, per tua munera quæ nunc exhibentur. Præsentis tuâ laudatione auribus infuffurrat, sonus ille æternâ lætitiâ exultantium. Vera est tui ergo nostra laudatio, segura spes; in manibus bonorum, quæ expectamus, possessio. Quamobrem plures; quin & iuges tuas auidè cupimus celebrare solemnitates, vt continua nobis accedat desiderabilium perceptio. Ac verò, qui hodiernam tuam celebri conuentu festiuitatem agamus, non vti nouissimè adinuentam; quinimò, vti sicut ordine, ita & ipsâ veritate præcipuam; per eam prædicatâ fruimur voluptate; mysticis ipfis deliciamur epulis; abundè explemur prænunciatis in eâ muneribus, eius lætitiâ, æternam nobis reponimus gratiam; epulantium in cælis choro, nostros miscemus sonos. Tu verò illi nos accenferi, ac vnâ epulari præstans, precibus obtine, vt iugem in voce exultationis emittamus laudem; in ipso Christo ac Deo nostro, solâ voluptate ac lætitiâ desiderantium te: Ipsum quippe decet honor, potestas, atque laudatio, cum Patre ac Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

A ξων. δὲ τούτης πρὸς τὸ ἀδελφὸν δῶχίου χειρογραφοῦ μῦθα, ἔτι ἐν ταῦτά σε δι' φροσύνης, τὴν μέλλουσαν προσαπαζοῦ μῦθα θυμηδίαν. ἔχου μὲν τὸ εὐραβῶνα τῶν μόνων ἀγαθῶν, δὲ τῶν νικῶ σου πρὸ χειρῶν δωρεῶν. ἐνωπιοζοῦ μῦθα, τὸ τῶν ἀνωίνως ἀγαλλομῶν ἤχον, δὲ τὸ πρὸ οὐσης σε δοξολογίας. ἀδελφὸν ἡμῶν δὲ δὲ σε καύχημα. ἀσφαλεῖς αἱ ἐλπίδες. ἐν χερσὶ τὰ προσοδοκώ μῦθα καλὰ. δὲ τὸ πλείονας, μᾶλλον δὲ δι' ἡμετέρας, τὰς σε συγκροτεῖν ἐπιποδοῦ μῦθον ὁμηγύρεις, ὡς αἱ δὲ πρὸς ἡμῖν ἢ τῶν ἐπιθυμητῶν προσειή μέ-
B θεζεις. καὶ τὸ ἀρνηθῆναι δέσπου σήμερον πρὸ μνηστῆ-
 ζοντες ἐορτῆν, οὐχ ὡς ἕτερον προσειρηθῆναι, ὡς δὲ τὸ δὲ σήμερον ἔσθ' ἰσχυρὸν ἀριθμὸν. μᾶλλον δὲ ὡς τῆ παύσει, ἔτι τὸ πρὸς τὰς προσημασι προσηγηθῆναι, τὸ δι' αὐτῆς κηρυχθεῖσιν ἐναπολαύου μῦθον θυμηδίας. τὸ μυστικῆς αὐτῆς καταπερφοῦ μῦθον δῶχίας. τὸ ἐν αὐτῆ προμνηστῆντων ἐμφοροῦ μῦθα χειροματῶν. τῆ δὲ ταῦτῶν δι' φροσύνης τὸ ἀδελφὸν ποροταμιδοῦ μῦθα χερῶν. τῆ τῶν ἐργονοῖς ἐορταζόντων σιωπηθῆναι
C χροστασία. ἢ σιωπηθῆναι ἡμᾶς καὶ σιωπορ-
 τάσαι πρὸ ἀσχευά ζουσα, τὸ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως δοξολογίαν ἀκατάπαυστον ποιῆσαι καὶ κέ τευε. ἐν αὐτῶν χερσῶν ὡς ὑφ' σε ἔ Θεῶ ἡμῶν, τῆ μόνῃ τῶν πορωῶτων σε θυμηδία καὶ δι' φροσύνης. ὅτι αὐτῶν ἄρειται πρὸς κέρως καὶ δοξολογία, σιωπῶν τῶν πατεῖ ἔ τῶν ἀγίῳ πνεύματι, νικῶ καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμὲν.

EIVSDEM,

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

Laudatio in Conceptionem sanctæ Anne, parentis sanctissimæ Deiparæ.

D Εγκώμιον εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἁγίας Ἀννης τῆς μητρὸς Ἐξ Ἐπιτομῆς τῆς ἱεραρχίας Θεοτόκου. Ex Regio Cod.

SERMO II.

ΛΟΓΟΣ Γ.

N VLLares, si qua sensuum operâ, opinione constantem delectationem generare solet, dulcior gratiorque religioso pectore hominibus videatur, dici huius celebritate. Neque enim illi, ob ea bona, quæ constant opinione, sed propter vera ac manentia, suum omne studium impendunt. Quippè præsentis iucunditatis gaudia stabilia sunt, referuntque, quod solum desiderabile est, ac iis solum impensius curantur, qui præ illis, vniuersa alia spernunt. Porro video vos, cum hoc volentes, tum fatagentes vt ad opus

Q ΥΔΕΝ ἰδύτερον ἢ χειρέερον τὸ πρὸ οὐσης αὐτῶν κριτεῖν τοῖς φιλοθεοῖς ὁμηγύρεις, τῶν ὅσα δι' ἀσθησεων τὸ δοκούσαν εἶωθεν ἐμπροσειν τέρψιν. ἐπεὶ μὴ δὲ δὲ τὰ δοκῶντα καλὰ, δὲ δὲ τὰ ὄντα καὶ μόνοντα, τὸ πρὸ αὐτῶν τῆς ασουδῆς καταβάλλεται. μονιμὰ γὰρ τὰ τῆς πρὸ οὐσης τερπνότητος ἡδέα, καὶ πρὸς τὸ μόνον ὀρεκτὸν αἰαφέροντα, καὶ μόνον αὐτῶν ασουδαθεῖν τοῖς τῆ ποροτήμῃσι τούτων, τῶν ἄλλων κατὰ φρονοδοσιν ἀποδύτων. ὑμᾶς δὲ τὸ καὶ ποροαεργουθῆναι ὄρα, καὶ εἰς ἔργον ἐκφέρειν

ei adhibeamus, impensiorique eam gaudio celebremus. Decet planè vt salutis initia honore prosequamur. Decet, vt cum Iustis gaudentibus pariter gaudeamus: Decet vt cum effusis in gratiarum aëtionibus, gratias personemus: seu magis oportet, vt quicquid eiusmodi gratiarum est resumentes, tanquam pro bonis propriis, ac beneficiis, quæ sola verè beneficia sunt, eorundem largitori totum rependamus. Per nos siquidem, quàm per alios potius referendæ sint, ad quos maximè spectet donorum fructus, quorum illa causâ est. Ac de his quidem hæctenus. Tempus verò est, vt qui in conuocantium nos Iustorum magnificis epulis collecti simus, dulcedinem omnem vincentibus eorum prærogatiuis ad satietatem deliciemur, vtque ea proponentes, quæ superior omisit sermo, dulcissimo eorum gustu fruamur.

Is enim, adductis ac pro virili explicatis præcellentibus Ioachim prærogatiuis, vtq; in ipso oblationis procinctu, repulsus à cõtribulibus inuidiâ percitis vt ne magnifica offerret dona, vnum, quo ab eorum impropriis liberaretur, per fugium ad Deum inuenerit: quænam item eius in monte fuerit homine maior perseuerantia, intensaque abstinentia; seu, vt veriùs dicam, vita corporis expertem. Quod enim alienè habens à carnali affectione, nature insuetum iciuminum exercuerit nouumque, velut carnis expertem dicere compellit. Cùm hæc itaque superior oratio breui suggestiffet, ad vsque oraculum quod per Angelum editum est, quæ sunt reliqua, ac spectant ad castam ac iustam Annam, indiscussa reliquit Non velut nihil vniuersè de illâ sermonibus aliis à nobis explicatū sit. In diuersis enim, quantum licuit, ea dilucidare studuimus; haud tamen in præsentia lætitiâ, ac religioso vestro conuentu. Quamobrem oportet, vt breuiter præenarratis quæ ad eam spectant, quæ argumenti reliqua sunt, vestro deinceps cœtui, explicanda proponam. Quemadmodum enim paulò ante, magnificum pariter Ioachim animum, eiusque in Deum accensam pietatem maximâ quadam admiratione profecuti sumus; vt nimirum non fuerit motus contratio affectu ad Iudæorum, quibus incessabatur vana scommata, nec audacem improperantium arrogantiam compresserit, palam ostendens, nullam se in oblati violasse le-

A τῆρας ἡραίρειν παροίμα· δεῖ τῆ τῆν δικάων σωμαθῶναι θυμηθία· δεῖ τῆ ἐκείνων σωμαθῶναι δὲ θυμηθία· μάλλον δὲ ὁ πᾶν αὐτῆς ἀναλαβόντας, ὡς ἡσπὶ οἰκείων, καὶ τῆν μόνων ὄντως δὲργατημάτων, ἀποδιδόναι τὰ δὲργατη. δι' ἡμῶν γὰρ αὐτῆ, εἰ δὲ ἑτέρων ἀναφέρεσθαι παροσοφείλεται, ἡμῶν μάλλον τῆν αἰτίων αὐτῆς ἐναπολαύοντων δωρεάν. ἀλλὰ πρὸς μὴν τούτων οὕτω· κειρὸς δὲ ἡμῶν ἐν τῆ τῆν συγκαλεσθῶντων δικάων σωμαθῶναι βίωθία, τοῖς ἡσπὶ θυμηθίωσιν αὐτῆν ἐμφορηθῶναι πλεονεκτήμασι, καὶ ἄσπὶ ὁ παρολαβὼν πρῆκε λόγος, τῶντα παροπαρολαβῶν, τῆν δὲ αὐτῆν ἡδίστων ἐναπολαύσασθαι.

Παρολαβὼν γὰρ εἶπὶ, καὶ κτ' ὁ ἐγγωροῦν ἀναπαύσας τὰ ἡσπὶ μέχοντα Ἰωακείμ πλεονεκτήματα, ὅπως τε καλλιεραὶν φθῶν τῆν σωμαθῶναι ἀπείργεται τῆ τῆς μεγαλοφυθίας ἀναφέρειν δῶρα, καὶ ὅπως τῆν πρῶ ἑτέρων ὀνειδισθῶν, μίαν τῶντα ἀπαλλαγῶν ἐφθῶσκει, τῶν εἰς Θεὸν καταφυθῶν· τίς τε ἡ ἡσπὶ ἀνδραπον αὐτῆ ἐν τὰ ὄρει καρτερία καὶ ὅπιτεταμῶν ἀσιτία· μάλλον δὲ εἰπεῖν, ἀσαρκία. ὁ γὰρ ἀλλότερον αὐτῶν τῆς σαρκιθῆς ἀναπαύσας ἡσπὶ, καὶ ξένιου τῆ φύσεως ἀνακαρτερήσασθαι νηθίαν, ἀσαρκον εἶπὶ λέγειν ἡσπὶ τῶντα ἀνακαρτερήσασθαι. ἡσπὶ τῶντα ἀνακαρτερήσασθαι ὁ λόγος, μέγιστον δὲ ἀπέλου παρὸς αὐτῶν ἡσπὶ τῶντα ἀνακαρτερήσασθαι, τὰ ἐξῆς τε, καὶ τὰ πρὸς τῶντα ἀνακαρτερήσασθαι καὶ δικάων Ἀνθῆς πρῶνελιπεν ἀνεξέτασα· οὐ τῆ καλόλου τῆν πρὸ αὐτῆς λόγων ἀναπαύσας· ἐν ἀνακαρτερήσασθαι γὰρ τῶντα ἀνακαρτερήσασθαι ὁ ἡμῶν ἐφικτῶν διεσαφῶσασθαι· ἐν δὲ τῆ πρῶνελιπεν θυμηθία, καὶ τῆ φιλοθῶν τῶντα ὀμηθῶν, οὐδαμῶς. δὲ γὰρ καὶ σήμερον τὰ πρὸς τῶντα διεξελθῶν παρὸς τῶντα, εἰθ' οὕτω τὰ ὅπιτεταμῶν τῆς ἡσπὶ τῶντα δι' ἀναπαύσας αὐτῆν τοῖς σωμαθῶναι παρολαβῶν. ὡσπερ γὰρ τῶντα ἀνακαρτερήσασθαι τε ὁμοῦ, καὶ παρὸς φιλοθῶν ἀναπαύσας Ἰωακείμ παρὸς βραχέος ἐν ἡσπὶ τῶντα ἡσπὶ τῶντα, ὅπως μὴ παρὸς τὰ εἰχῶν τῆν Ἰουδαίων ὅσα ἀντιδιετέθῃ σκῶμματα, καὶ τῶντα αὐτῶν τῆν ὀνειδισθῶντων ὅσα ἐπεσόμωσεν ἀνακαρτερήσασθαι, μηδὲνα μὴ δὲ καὶ τῶντα ἀνακαρτερήσασθαι νόμον ἐν τοῖς ἀναπαύσας.

γερμίοις, φθόνῳ δὲ, πλὴν ἀποφάσιον κατ' **A**
 αὐτὴν ἐπινοήσασθαι οὐκ ἔστιν. πῶς δὲ κατὰ τὸν
 τῶν, οὕτω ἔστι κατ' οἶκον ἀπύτων καταφρονή-
 σαι, Θεῷ μὲν μόνῳ τὰ ἀεὶ τῷ ἀγαθῷ ἀγαπῶ-
 μεται, τῷ ἑσπερῶν δὲ καρτερίῳ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν-
 δείκνυται. ὡσαύτ' οὖν τὰ τῷ δικαίῳ τότε δὲ ἀναπύσ-
 σοντες πλεονεκτήματα, ὅ ἑσπερανέχον αὐτῶν
 ἐθαυμάζομεν, ἔτω ἔτι τῷ ὁμοζύγῳ Ἀννης, εἴ τ' ἄν
 αἰεὶ εἰς μέσον ὡς λόγῳ τῷ ἀγαθῷ ἀγαπῶμεν κατωρθώμα-
 τα, ὡς καταλλήλῳ τούτοις σωδουλυφώσωμεν θαύ-
 μασι. ὅτι οὐκ ἔστι καὶ αὐτῇ ὅ ἑσπομονῆς καὶ καρτε-
 ρίας, μάλλον δὲ ἑσπερέχοντι δοξάζεται πλεονεκ-
 τήματι. πολλά δὲ τὰ πρὸς τῶν ταῦτα, ἔτι εἰς ὅσον ἀ-
 γοντα ποῖς βελομήτοις ἀγαθὰ. οἷ τε γὰρ δι'
 ἀτεκνίαν πρὸς τῶν γῆρας ἐνειδισμῶν, καὶ ἡ ἀδελφὸς τῷ
 αἰδρὸς ἀποδημία. πρὸς τούτοις ἔτι τὰ πολυμήματα
 τῷ οἰκέτιδος σκώμματα, ἔτι αἰεὶ ἀπαθίῳ ἐπιφθι-
 μιζομένην πρὸς τῷ συμφυλετῶν ἀγαθῶν, καὶ πρὸς αὐτῆς
 ἐκείνης εἰς ὅσον ἀγαθὰ, ἔτι οἷ δι' ἑσπομονῆ-
 σεως τῷ ἐκείνων ὀξύτερος τὰ κατὰ τῷ δικαίῳ ἐπα-
 φείσις βέλῃ, ὅ τοιοῦτον ἐπιβεβαιώσαμεν. ἀλλὰ τῷ
 καρτερίῳ ἀντιπρῆσαι ποῖς συμπίπτουσιν ἡ Ἀννα
 λυπηροῖς, ἐπαγε μὲν, τὰ μὴ ἀγαθῶς ἐχόν
 πρὸς ταῦτα, οὐ κατεβάλλετο δὲ τῷ τῷ ἑσπομονῆς
 ἑσπομονῆς, ἡ πρὸς ἀθυρίας παπεινότητα, ἡ πρὸς ἀγα-
 νακτησιν τῶν ἐπιτηδεύων. ὅθεν ἑσποδὲ πρὸς ποῖς
 ὀνειδίσει ἀπὸ τῶν γῆρας, ἑσποδὲ πρὸς τῷ ἀδικῶν αὐ-
 τῶν ἐπιπληξιν ἀπικαίσαται. ἡ φθονεῖς ἔτι λέγει
 πρὸς ἀρεσεως τῷ ἀποφάσιον ἀγαθῶν πρὸς ἀνο-
 μίῳ. γνώμης οἰκείας βύρημα, καὶ ἑσπο ἐν γράμ-
 μασι κείμενοι ὅ κακούργημα ταῦτα πρὸς ἀνομιάν.
 οὐ τῷ τῷ γῆρας ἑσπορχὴ σμυνομένη, ἔτι τῷ τῷ
 βίου ἀνεπιπλάσῳ σωεργουμένη, πρὸς ἑσπο μὲν
 ἀγαθῶν ἀπικαίσαται, ὅ ἀρασὺ δὲ καὶ πρὸς ἀλο-
 γον τῆς αὐτῆς ἐν χειρῆσεως ἀξελέγχε.

Οὕτω καὶ τῷ κρινουῶν τῷ ἀρετῆς, καὶ τῆς
 ὅλης ζωῆς ἀφαινοῖς γερνόςτος, οὐ ἀεὶ ἀγα-
 ζητέσσα, καὶ πρὸς εἰς αὐτὸ τῷ ποῖς γνω-
 σοῖς συγκαλουμένη. ὅτι ὅρη διερευνᾷ καὶ τό-
 ποις ἀνυπονότοις, καὶ πολλῶν μὲν τὸν ἰορὺβον
 ἐν τῷ γῆρας, πολλῶν δὲ πλὴν κατὰ γνώσιν κατὰ τῷ
 ἀποδεδημηκότος ἐπιβεβαιώ, ὡς ἀλλοτερόν τι τῷ
 κρινουῶν, καὶ συμβιώσεως βελοουλυφώσωμεν. ὡς
 ζείλω τῆς ἀρετῆς ἐκείνης ἐπιβεβαιώσωμεν
 ἀρετῆσεως. ὡς διελόντος σωδουλυφώσωμεν
 ὡς νόμου τῷ σωδουλυφώσωμεν ἑσποισματα πρὸς ἀνομιάν,
 καὶ πρὸς τῶν τῶν κατ' οἶκον ἑσποιδόντος ἀρετῆ-

gem, solâque eos invidiâ, nihil causæ
 habentem contra ipsum excogitasse ca-
 lumniam: vt item, sicut istis, ita & do-
 mesticis omnibus neglectis, in Deum
 solum rei summam retulerit, eximie-
 que mirabilem perseuerantiam in de-
 serto ostenderit. Vt tunc ergo explican-
 tes viri iusti prærogatiuas, earum excel-
 lentiam sumus demirati; sic & coniu-
 gis Annæ, vt in medium differendo ad-
 ducamus facinora, pari ea admiratione
 efferemus. Æquali enim patientiâ præ-
 stat ac perseuerantiâ; quin & vincit glo-
 riæ cumulo. Porro plura sunt quæ hoc
 astruant, ac velut subiiciant oculis, vt
 cui animum lubeat adhibere. Nempe,
 cum Annæ gentilium in eam conuicia
 ob infæcunditatis vitium, cum ignota
 viti absentia; ad hæc verò præsumpta
 ancillæ dicteria, quasque rumor erant
 iactare contribules sterilitatis execra-
 tione, diras: eadem ipsâ ancillâ ob ocu-
 los ponente, ac earum commemoratio-
 ne penetrabiliora in fœminam iustam
 iacula infigente. Enimuerò opponens
 Anna, iis, quæ velut agmine, tristitia ir-
 ruebant, sustinentiam animi, afficieba-
 tur quidem, vt ne sine sensu ad ea habe-
 re videretur; haud tamen à sublimi pa-
 tientiæ arce, vel in defecti animi abie-
 ctionem, vel in indignationis motum,
 pro iis quibus malè habebatur, deiecta
 fuit. Vnde neque aliquid aduersus con-
 uiciantes respondet, neque aduersus
 iniustam eorum increpationem infur-
 git. Non liuidæ voluntatis ait, quod
 prætexebant scelus: non suæ ipso-
 rum mentis inuentum, nec tale, vt in scrip-
 turâ sacrâ habeatur, maleficium expro-
 brat. Quanquam eximiâ generis nobili-
 tate honestata, ac suffragante vitâ sin-
 cerâ, nec eis audacter restitit, nec eo-
 rum conatûs temeritatem, alienamque
 à ratione molitionem coarguit.

Sic etiam, cum virtutis, ac totius vitæ
 rationum focus sese occultasset, non
 circuiuit quærens, notosque omnes ad
 eandem conuocans inquisitionem. Non
 montes scrutatur, ac loca improuisa,
 suisque gentilibus multam turbationem
 facessit, viro autem multum ab absentiâ
 intencat crimen, tanquam alienum
 quid à societate ac matrimonij iure mo-
 litus sit; tanquam voluntatem nihil
 priori benevolentia congruam osten-
 derit; vt qui naturæ vinculum soluerit;
 vt qui legis adstringentis scita neglexe-
 rit, remque totam familiarem desprexe-

Annæ virtus;
 quâ Ioachim
 maior.

Quam Anna
 modestè ac è
 virtute ferat
 viri absentia.

rit. Nihil horum inuulnerabilem Annæ mentem perstrinxit. Ac quidem spreuit conuicia, ut minimè afficiētia animum: quod autem spectat ad viri absentiam; dolebat quidem tanquam eius priuata bonis; verùm melioris eam consilij dispensationem putabat. Quamobrem, etiam luctum votis precibusque agens, cùm viri manifestationem querit, tum Deum bonorum largitorem pro editio- ne prolis efflagitat. Quid verò opus magnum eius in istis demirari animum? Ut nimirum nihil passa angustii animi ad ancillæ conuicia, iustam in eam iram continuerit; ac neque domini aliquâ maiori auctoritate vsa sit aduersus furiosam adedò increpationem, nec eorum qui ita veluti coniunctis consiliis vterentur, temerarium ausum indignè tulerit.

Cur ancilla in Annam com-
meta, iniuriis
laceffiuit.

Quo enim rationabili prætextu conuiciis laceffens puella, talia in eam irrationabilis præcivitatis diæteria adefudit? Nimirum, quòd precatationis tempore ac cordis contriti, elatorum hominum ac arrogantium stadia non fuerit imitata? quòd demisso ac humili, uti sensu, ita & habitu, orationem ad Dominum intèderit? quòd stolam voluptuariis fœminis studiò quæsitam non admiserit? quòd eum ornatum, quem toto vitæ castè ac sobriè exactæ tempore nunquam admisisset, importuno oblatum tempore, repudiauerit? Quisnam ergo, inquis, ille ornatus, ac quodnam illud frontale in historiâ positum, quod ea traditum reiecerit? Quidam aiunt, fuisse illud magnificum diadema ac sponsale, quo dissolutæ mulieres lætis rebus vterentur. Hoc autem maligno aliquo consilio haud absone videatur Annæ oblatum, quo putarent maligni insidiatores, intentum illum precandi feruorem remissum iri, importunâ quidem voluptate, eius animi dissoluto tenore, ac cùm illa alienum quid à castis suis moribus, ac priori sobrietate præsumeret, ratione cuius despiciēda à Deo foret. Idcirco enim tradens puella, suspensionem conatur amoliri, negans accepisse ab aliis, quàm ab eâ, quæ suis ipsa manibus confecerat: nec nisi obsequii causâ, nulloque peiori consilio tradere, quod offerretur. Hoc enim ex operis ipsâ dominâ indicatur. At Anna, nedum ob suspectum dolum, sed quòd etiam nunquam ornamentorum eiusmodi vsus placuisset, quod tradebatur, ut sceleris

Quodnam
Annæ repu-
diatum κε-
φαλοδέσμιον.

Αμάτων. Ἐσθὲν τούτων ἡ Ἄννα ὁ ἀπρωτον ἐπλήγη τὴ γλώσσης· ἀλλὰ τῆ μὲ ὀνειδισμῶν, ὡς τὴ ψυχῆς μὴ ἀπογομῶν, κατεφερένει· πρὸς δὲ τὴ τῆ ἀνδρὸς ἀποσίαν· ἤλγη μὲ, ὡς φερουμένη τῆ ἐκείνου καλῶν· ἠγείτο δὲ ταύτῃ τὴ κρείττονος εἶ) προσηθείας οἰκονομίαν. εἶ) τῆτο, καὶ ὁ δὲ κλάμον σιωτῶσα πένθος, τίω τε φονέρωσιν αὐτῆ ἐπιζητεῖ, καὶ τὴ παιδοποιίας τὸν δοτῆρα τῆ ἀγαθῶν ἐξατεῖται Θεόν. Ἐπὶ δὲ τὴ πρὸς ταῦτα μεγαλόφρον αὐτῆς ἀποταμμάζειν· ὅπως γε καὶ πρὸς τοὺς τὴ οἰκέτιδος ὀνειδισμοὺς Ἐσθὲν τῆ μικροψύχων παροῦσα, τὴ κατ' αὐτῆς δικαίω ἀέπεγεν ὀργλῶ· μὴ τὴ πνι σφοδρότητι αὐθεντεία τὴ δεσποτείας καὶ τὴ οὐτω μάλιστα ὅτι πλήξεως χρωμένη, μὴ τε πρὸς τίω τῆ οὐτω συγχρωμένων πόλμων ἀνοματῆσα.

Τίνα γὰρ δὲ λόγον ἀφορμῶν ἡ προσονειδίζουσα ταύτῃ λαβοῦσα παῖς, τῆ πρὸς ἀλόγα ταῦτα προσεπέχε σκώμματα. ὅτι ἐν δὲ γῆς καὶ σιωπε-
C τεμμένης καρδίας κερῶν, τῆ τῆ ἐπηρεμῶν καὶ σοβαρῶν ἐπιτηδούσης Ἐκ ἐμμεῖτο; ὅτι ἕποβε-
βηκῆσι καὶ ταπεινῶ κατὰ τῆ φρονήματι οὐτω καὶ εἴματι, τὴ πρὸς τὸν δεσπότην ἀέτινε δέησιν; ὅτι τὴ θρυπτομῶν αἰσίου δαζομῶν οὐ προσίετο σολῶν; ὅτι ὅν ἐν ὄλω τῆ βίω τὴ σωφροσύνης αὐτῆς οὐ κατεδέξατο κῆσμον, τῆτον ἐν ἐκρήκωντι ποροσῆμνον ἀπωθεῖτο κερῶν; τίς οὖν Ἐσθὲ, Φησί, καὶ τὴ ὅ ἐν τῆ ἰστορία κεφαλοδέσμιον κείμνον, ὅτῳ ἐπιτιδιδόμενον ἀπωθεῖτο καὶ ἀπέπεμπεν Ἄννα. Πίτες
D φασί, μεγαλοπρεπῆς Ἐ νυμφικὸν εἶ) εἰσέδημα ὁ τοιοῦτον, ὅτῳ ἐν τῆ πρὸς αἰς δὲ φροσύνης, αἶ εἰσεκχυμένη κατεχρῆντο γυναικες. τῆτο δὲ εἰ-
κῆς, Ἐ κακουρία πνι προσάγεσθαι τῆ Ἄννη, δι' οὐ ἐδόκει τοῖς κακουρῶσι τῆ, τε σιωτόνον αὐτῆς ἕποβιδόνα τὴ προσβηκῆς, καὶ εἶ) τίω μὴ καὶ κερῶν τερπνότητα, εἰσεχέτωμαι μὲ τίω γλώσσῃ, ἀλλίτερον δὲ πὴ τὴ οἰκείας κατατολιμῶσαι εἰσε-
E πρὸς ἀεσθαι σωφροσύνης, δι' οὐ αἶ καὶ ἕπο Θεοῦ πρὸ φθειν. εἶ) τῆτο γὰρ ἡ ἐπιτιδιδόσα παῖς, τίω ἕποβιδῶν ἐκβάλλειν μηχαμῶν, οὐ πρὸ ἐτέ-
ρων εἰληφῆναι ὁ τοιοῦτον λέγει, ἀλλὰ πρὸ τῆ αὐτοῦ γενημένης· καὶ πρὸς χερῶν μόνω, οὐ πρὸς ἀλλό πνι ἕπονοουμῶν ἐπιτιδούσης ὁ ποροτεινόμενον. τῆτο ὅ εἶ) τὴ κερῆς ἐμφάνεται τὴ ἔργου. ἡ δὲ, εἰ μόνον εἶ) τὴ ἕπονοουμῶν κακου-
γία, ἀλλὰ καὶ εἶ) τὴ μὴδέποτε τοιοῦτοις ἐπιτερ-
φθῆσαν χερῆσα ὁ κῆσμοις, ὁ διδόμενον, ὡς πρὸ

νομίας ἀπεπέριπτετο παρ' ἕξενον. οὐχ οὕτω, Φησὶν, ἐν ἀκμῇ νεότητος ἐκαλλωπισάμην. οὐκ ἐν ὕψιμια καὶ τῇ δοκούσῃ τῶν πρῶντων δόξῃ, τοῖς οὕτω διαπλεχθεμένοις ἐπετέρφθην διαδήμασιν· οὐχ ἢ τῆ βασιλικωτάτου γήεις ὑπόληψις παρὲς τινὲ ποιούτιν ἐμπεύσειεν ἔννοιαν· οὐ πλούτου παρρησία παρὲς παρρησίᾳ ὑπέστυρε τῆ σῶματος ἐπιμέλειαν.

Καὶ ὅρα ὃ ταπεινόφρον τῆ Ἀννης· ὅπως παρὲς ὃ μὴ ἐπαίρεσθαι τῶν κατορθώματι, καὶ ὑπόδικον ἑαυτῷ εἶναι καταγέλλει. καὶ τῆτο γὰρ, Φησι, μὴ ποιήσασα, ὀφειλάς ἑαυτῷ ἀγνώμων πινῶν ὑπερημάτων ἀποπινύουσαν ὄρα, ἀς παρσαπατήσῃ ὃ τῶν ἀδύλων ἐξέτασης δεσποτίας, παρὲς ἀπόδοσιν αὐτῶν ἔδωκεν, ἀλλὰ τῆ πρῶτης ἐγκαλεῖται ταπεινώσεως. τί οὖν ἢ ἀγνώμων οἰκέτις· οἶα τῇ ὕψιμῳ κυρία παρὲς τῆ δόξῃ τῶν λόγων παρσαμύθια. ἔδωκε γὰρ αὐτῷ τὸ ὄλον τῆ δικίας ἀναρνηζομένην βίον, λῆξαι μὲν τῆ παρσαλόγου ἐγκλήματος, ἐπαμύθει δὲ τῇ δι' ὕψις σιωπῆς· ἔδωκε γὰρ τῆ δεισιπείας αὐτῇ σιωπαπεινοῦσθαι χαρῶν· ἔδωκε τῆ ἐκτενεῖ συμπονεῖν ἰκεσίας· τοῖς τῆ ἐλπίδος ἀνακταῖς λόγοις· ἔδωκε τῆ ἀήθη καὶ μὴ χεῖρ χαρῶν παρσαμύθιον καὶ πρῶν ἐτέρων κόσμων, σιωπαπεινοῦσθαι ἀποπέμπειν· παρσαλόγου ἐπὶ διαμύθιου, καὶ ἕξενον τῆ δεσποτικῆς ὕψις· ἢ δὲ, παρὲς ὃ μὴ ποιῶντα βουλευσάσθαι, καὶ ἐπεμβαίνει τοῖς λόγοις, ἔδωκε σιωπῆ, ἔδωκε χαλεπώτερον τῶν Ἰουδαίων χεῖρ τῆ δικίας ἐπαφίκοι τὰ σκόμματα, ἀδύρῳ νουσα τὰ τῆ ἀπαθείας ἔδωκε ἀναξάνουσα τραύματα, καὶ οὐκ ἀδύρῳ αὐτῷ τοῖς συμφυλέταις τραγῶν δίδω τελευτῶν παρσαμύθιου. τί οὖν ἢ ἡνιοχία καὶ μεγαλόφρων Ἄννα. οὐκ ὀνόματι καὶ τῆ ὀνειδιζούσης παιδὸς χεῖρ τῆ θυμῶ· οὐκ ἔξελέγχῃ καὶ φηλιτεύει τινὲ ἀνοιδῶ αὐτῆς, καὶ δι' ἐπιμύθιασιν ἀγνώμων ἀπαθείται καὶ ἐκβάλλει, καὶ ὡς ἀναξάνου τῆ οἰκίας δεσποτίας, δικία παρσαμύθιου καὶ ἐκβάλλει καταδίχη· ἀλλὰ πρῶν δόξα πᾶντα μεγαλόφρων ὑπερβολῆ, ὑπέξισι μὲν τῆ οἰκίας, τῆ ἀπαθείας δὲ τῆ παρσαμύθιου καταλαμύθει χαρῶν, ἐν ᾧ πᾶν ἀπαλλαγομένη δουρίου, ἔδωκε ἡσυχίας ἀπολαύουσα τῆ ἐπιμύθιου, ἔδωκε ἡσυχίας ἀπολαύουσα τῆ ἐπιμύθιου, ἔδωκε ἡσυχίας ἀπολαύουσα τῆ ἐπιμύθιου δεσποτίᾳ ἀπέπεμπεν ἰκεσίας.

Καὶ ἀλλὰ τῆ μὴ ταπεινῶν τῆ ἀπερὶ κτυπον καταλαμύθει, ἐν τούτῳ τὰ κατὰ τὸ κρυφίον, ἔδωκε τῆ ὀνόματι

A occasionem, reicit. Nunquam, inquit, ipso iuventutis flore impensiores cum ornatu indui. Nunquam cum æquanimis essem, ac læta quæque presentis vitæ viderentur affluere, ita plexis redimiculis delectata sum. Nunquam me regalis sanguinis existimatio, in eiusmodi cogitatum, sublimem egit. Nunquam affluentes diuitiæ abduxerunt, vt superfluum curam corporis agerem.

B Vide autem modestiam Annæ : vt nedum facinore elata fit, sed & ream se agnouerit. Cumque hoc, inquit, non fecerim, video me occultorum quorundam delictorum pœnas luere, quas exigens, qui occulta exquirat Dominus, vt ea dissoluam ac emendem, hacce mihi humilitate indicit. Quid ergo improba ancilla? Quibusnam verbis consolatoriis probam Dominam adit? Par enim erat, vt totam iustæ fœminæ vitam reputans, tum ab irrationabili conatu defisteret, tum per suas ipsa preces, eidem subsidio esset. Par erat, vt orationis tempore, humilis ac compositi ad modestiam animi sociâ accederet: Oportebat intentæ supplicationis laborum partem in se recipere; verbis, quibus spem erigeret, recreare. Oportebat, ab aliis etiam importunè oblatum mundum vnâ repellere; repudiare; contestari irrationabilem esse, ac à modesto honestoque mundo dominæ alienum. Enimuerò nedum ea id consilij capit, ac eiusmodi aliquid meditatur, vt etiam verbis adoriatur, pariterque exagitet, ac grauiora præ Iudæis in fœminam iustam impropria iactet, ampliâs atque refricans sterilitatis vulnera, iustæque tragicum quid contribulibus propositam contestans. Quid ergo generosissima ac magnanimis Anna? Non eâ vititur irâ aduersus improperantem puellam, quæ videri posset è ratione. Non eius coarguit traducitque auerentiam; non insurgens improbam submouet, eiicitque, atque vt suo ipsius indignam obsequio, condignè eam pœnæ subiicit: quinimmò speretis omnibus præ excellenti illa animi amplitudine, domo quidem excedit; caprat verò: remotum à turbis horti locum, quæsitamque nocta quietem, afflati à Deo animi supplicationes illas ad vniuersorum Dominum submittit.

E Cur verò non cubiculi tranquilla captat silentia, vbi sensa imo pectore oc-

Annæ humilitas.

2 Anna fecedit in hortum.

Cur potissimè hori secreta captat.

culta, ac quas parturiret preces, Deo offerret. Quòd nimirum, haud omnino pro voto res successura esset, cum plura in precibus efferre haberet, nec per tumultus domesticos, aduentantiumque contribulium molestias, purè illic Deo repræsentare liceret. Eadem causa fuit, vt ne templum petens, suæ in eo orationis verba Deo offerret: quanquã illud, vniuersis eiusgētis hominibus stata domus orationis erat. Haud enim uerò quæsītē quietis præstabat moras, multa præbens subuereri, quibus illa interpellanda esset. Apud se namque cogitabat, quàm nullis non eam dictariis appetituri essent, cum solam, ac importunis horis, iugi oratione in templo assiduam viderent, qui iam antè ipsam pariter ac virum, munera ac primitias offerentes Deo, populumque vniuersum iis demerentes, cæcã in eos inuidiã, pariter offerentes Iudæi, ita conuiciis incessissent, & repulissent. Nihil autem vetat, vt ne sic affectam, Iudæica infania, furoris cuiusdam insimulatura esset, aut motæ mentis ab ebrietate. Sic enim beatæ illi ac prophetissæ, eius, inquam, cognomini, feniori Annæ, qui modestiã aliis præstituri meritò videbatur, pro sacerdotij ratione, quo fungebantur, austeriori in eam increpatione, improperebant, eius ad Deum supplicationem, ebrietatem causati. Anna sane, ex accensã atque sobriã ratione, feruentem illam submittebat supplicationem; at illi, ebrietatem arbitrabantur sobrietatem, stultamque garrulitatem, inelytæ fœminæ Theologiam putabant. Hæc illi improbã insultatione, tametsi beata fœmina clamores non mitteret, nec incompositis vocibus auditoribus molesta esset, in eam iactabant. 3

Iam quippe Heli Sacerdos, quãquam obscure ac submissè loquebatur, os ei obstruxerat. *Et Heli Sacerdos, inquit, obseruabat os eius. Et ipsa loquebatur in corde suo; & labia eius mouebantur, & vox eius non audiebatur. Et dixit ei puer Heli: Quousque eris ebria? Aufer vinum tuum, & vade à facie Domini.* Quã ergo Heli ratione ebriam suspicabatur, siquidem videbat cum Deo per orationem colloquia miscentem; siquidem ex primã statim increpatione ei os ocluserat? siquidem ea, nihil illorum qui ita habent, ore proferebat? Sunt quippe eorum, qui ebrii, ac remulenti à vino existunt, verba inho-

ναρμόλιω παροδολιῶ ἀπέτεινε Θεῷ. ἔτι οὐκ αὐ οὐτω δὲ πρὸ αὐτῆς τὸ ἐπιθυμίας ἀπήρητο, πολλὰ μὲ ἐχούση τὰ κατὰ θεοῖαν δὲ τὸ παροδολιῶς ἐκφέρεσθαι μέλλοντα, μὴ συγχωρομυθὴν δὲ ταῦτα καθαρώς παρὰ θυμολογίῳ τῷ Θεῷ, δὲ τε τοῖς οἰχοῖσι τοῖς οἰχοῖσι, καὶ τὰς τῆς παρὰ θυμολογίῳ συμφωλετῆς ἐνοχλήσης. ταῦτης ἐνεκα τὸ ἀπίστας, οὐδὲ τὸ ναὸν καταλαβοῦσα, ἐν πύτῳ τῷ δεσπότη τὰ τὸ δεήσεως ἀναφέρει ῥήματα. καίτοι πᾶσιν ὅσῳ τῶς ὁμοφύλοις εἰς παροδολιῶς ἀφώριστο τόπον. ἀλλ' οὐδὲ ὅσῳ αὐτῆς τὸν ἐπιθυμολογίῳ τῆς ἡσυχίας πρὸς εἶχε καί τῳ, πολλὰ διδοὺς ὑφορῶν τὰ θεοκώπωντα τῶς. ἐνενοεῖ δὲ καθ' ἑαυτῶν, ὡς εἰ καὶ καρποφοροῦσας ἦδη, αὐτῶν τε καὶ τὸν ὁμοφύλων παρῆτερον Θεῷ, καὶ τὸν ὄλον διεργετῆσας λαόν, φθόνῳ τῷ παρῆς ἀλλοῖς οἱ συγκαρποφοροῦσας τῆς Ἰουδαίων ἐπικωιδιστῆς τε ἐ ἀπεπέμψατο, τίνα κατ' αὐτῆς οὐκ αὐ ἐπενόησεν σκώματα, μόνῳ αὐτῶν, ἐ παρῆς καί τῳ ὁρῶντες θεοκαρτεροῦσεν ἐν τῷ τὸ παροδολιῶς ἐπιθυμολογίῳ. ὅσῳ δὲ τὸ κωλύον τῶν Ἰουδαίων παρὰ πλῆξίαν ὑπῆρχε, μακίαν πινά, ἢ μέλι, οὐτω δὲ καί τῳ αὐτῆς κατὰ τῆς φησίαν, οὐτω γὰρ τῆς μακαρία καὶ παροφῆτις, τῆς ὁμοφύλου ταῦτης φημί, παρῆτερον Ἀννη, οἱ τῆς ἄλλων ἐπιθυμολογίῳ δοκοῦσας εἶδ' δὲ τὸ τὸ ἱεροσωμίας ἀρτέχεα, χαλεπῶς ἐπιθυμολογίῳ ποροσωμείδιον. μέλι αὐτῆς τὸ παρῆς Θεὸν θεολογίῳ δὲ ἔντευξιν. αὐτῆς μὲ γὰρ, ἐκ δὲ παρῆς καὶ νήφοτος λογισμῶ τὸ τῆς ἐκείνου ἀπέπεμψεν

δικεσίαν. οἱ δὲ, μέλι τὸ νήψιν, καὶ βασιλολογίαν τῶν θεολογίαν ὑπενόησεν. αὐτῆς τῆς παρῆς ἐπιθυμολογίῳ ἐπιθυμολογίῳ, καίτοι μὴ καυλῶ ἀφεισίης τῆς μακαρίας, μηδὲ φωνῆς ἀτάκτως τοῖς ἀκρωμυθίοις ἐποχλοῦσας, ταῦτα ἐσκωπῶν. παρῆτερον γὰρ ὑπενόησεν Ἡλὶ τῆς ἱερέως αὐτῆς, καὶ ἡρέμα λέγουσα. καὶ Ἡλὶ, φησὶν, ὁ ἱερεὺς, ἐφύλαττε τὸ σῶμα αὐτῆς. καὶ αὐτῆς ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, καὶ τὰ χεῖλη αὐτῆς ἐκινεῖτο, καὶ ἡ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο. καὶ εἶπεν αὐτῆς τὸ παιδάριον Ἡλὶ. ἕως ποτε μεθύσῃ. παρῆτερον δὲ τὸν οἶνον σου, καὶ πορεύου ἐκ παρῆτερον κυρίου. πῶς οἶον ὑπενοεῖ μεθύουσαν Ἡλὶ, εἶ γε Θεῷ δι' εὐχῆς παροσωμολογίῳ ἐώσα. εἶ γε ἐκ παρῆτερον αὐτῶν ἐπεσόμισεν ἐπιθυμίας. εἶ γε μηδὲν τῆς οὐτω θεοκωιδίῳ δὲ τῆς σῶματος πρῆξιν. ἀρεπῆ γὰρ τῆς μεθύοντων, καὶ παρῆτερον τὰ ῥήματα. οἱ, καὶ σιωπῆ

Ratio alia al-
legorica sub-
tilior.

manâ consuetudine remotiorem, quie-
tis ergo petit, ubi desideratâ precatio-
nis sinceram puritatem sibi seruatam iri
sapienter admodum præuidebat. Fors
autem non eâ ratione, sed propter ve-
ritatem reuerâ declarandam, eius iam
ex operibus circa se euentum prædice-
bat. Quibus enim præscriptum erat, vt
legalium scitorum vmbra deseruirent,
vti offerenda munera ac primitiâ, ita
& necessariarum rerum per orationem
petitio, templi ambitu definita erat, in
quo maximè votorum se compotes fore
persuasum habebant. Iam ergo cogno-
minis gratiâ Anna, ex oratione, quam
sic offert Deo, exque rationalibus pri-
mitiis, prima initia, vt ne eadem loco
definiatur humanâ existimatione, præ-
nunciat. Dei enim vbique præsentis,
omni loco existens gratia, vti rebus, ita
& fidelium opinione habitura est, vt
quæ ipsius beneficentiâ sunt in omni-
bus agat. Hoc sanè & Ioachim vir ille
iustus prænuncians, templo se subdu-
cens, acceptam illam ac mirabilem ora-
tionem in monte offert, quo planè si-
gnificet, nouæ gratiâ aduentu, cum fi-
guralibus vmbis carens relinquendum
templum, tum in omnibus illustratio-
nis ipsius radios explicatum iri.

Illustratur
Annæ precca-
tio.

Enimuerò, quænam sunt precatio-
nis Annæ in horto verba? Præstat enim
ea sermone producere, vt videamus
quid vniuersim decorum habeant. Quâ-
quam sanè aliis aliisque ac diuersis locis,
quam diuersam ipsa præcogitasset, of-
ferre consueuerat, haud tamen illa alie-
nè vnquam à consentaneo ordine habe-
bat: hîc verò, ex contritâ magis ac sub-
missâ mente procedens, noua quædam
ac mirabilis insonans, exaudita est. Con-
sentaneâ quippe ratione incipiens iusta
fœmina supplicationem offerre; deplo-
rantis specie beatam illam sermoni hu-
militatem adiecit. Quamobrem, haud
se gentilibus suis ac contribulibus com-
parans, earum se benedictione ac gratiâ
ceu indignam, priuatam ait; quin & à
brutarum quoque animantium, atque
ab ipsius inanimis creaturæ similitudi-
ne quod spectat ad benedictionem, om-
nino se alienam factam esse, pronunciat.
Idcirco precatione quam solitaria pro-
fert, volucrum pariter, ac quadrupedum
meminit, bestiarumq; ac terræ, nec non
eorum quæ in terrâ nascuntur; aqua-
rum quoque, ac earum animantium
quæ in aquis fœtificant, quò se profusus

Multa Annæ
humilitas.

A ὡς ἀδείσου καταλαβαίνει χάριν, ἐν ᾧ σφῶς
προσεσκέπει ὁ εἰλικρινὲς αὐτῆ ἡ ἔπιθυμουμένης
σωτηρηθῆσεως προσδουχῆς. Ἰάχα ἡ δὲ δὲ τὸ πρῶτον, δὲ
δὲ τὸ ὄντως φανερωμένην ἀλήθειαν, τὴν αὐτῆς
ἡδὴ προδεδωκέναν δὲ πρῶτον ἀγαθῶν ἐκβασιν. τοῖς
γὰρ τῆ σκιά δὲ λυεῖν δὲ τεταγμένοις τῆ νομισθῆ
ἐπιθυμῶν, ὡς περ τὰ δὲ καρποφορίας κημῆρῶν, ἀ
ἔτω ἔ ἡ τὴ ἀγαθῶν ἀποθυμῶν συμπεριεργα-
φето προσδουχῆ τὰ νῶν, ἐν τούτῳ μᾶλλον τὴ ἔπι-
θυμουμένην τὴ ἐκβασιν λαμβάνειν πετυουμένην.
προμυλῶν τὸν ἡ ἡ τὴ χάριτος ἐπάνυμος Ἀννα,
B δὲ τὴ ἔτω προσφερομένης Θεῷ δεήσεως ἔ λογ-
κῆς καρποφορίας, ὡς ἀρχῆ ἡδὴ τὴ μὴ τόπω πρι-
κλείεσθαι τὴ ἀδελφῶν ἀπονοίας λαμβάνει. ἐν
πᾶσι γὰρ τῶ ἐν ἀπασιν ὄντος Θεοῦ χάρις τυγ-
χῶντα, ὅ τῶ οἰκείας ἐνεργεῖν ἐν ἀπασιν ἐνεργε-
σίας, ὡς περ τοῖς πρῶτοις, ἔτω ἔ τὴ τὴ πετυόν-
των ἀπολήψαι ἐξεί. τῶ δὲ ἐν Ἰωακείμ προα-
γρευῶν ὁ δίκαιος, τῶ ναοῦ μὴ ἀποχωρεῖ, ἐν τῶ
ὄρει δὲ τὴ ἀπὸ δεκτῶν ἐκείνῳ ἔ θαυμασίαν
ἀναφέρει δέκσιν, δηλῶν ἐντελεθῆν, ὡς τὴ νέας χάρι-
C τος ὡς ἀγαθῶν, ἔρημος μὴ τῶ τυτακῶν ἔπι-
σκιάσεων ὁ ναὸς κἀλαφθῆσεται, ἐν ἀπασι δὲ
τοῖς οὔσι τὴ ἐλάμψως αὐτῆς ἀ ἀκτῖνες δὲ τα-
θῆσονται.

Ἀλλὰ τίνα τὰ τὴ δὲ ἡ ἐν τῶ ὡς ἀδείσει τὴ
Ἀννης ῥήματα. καλὸν γὰρ ταῦτα ὡς λόγῳ πα-
ραλαγεῖν, καὶ ὁ κρινοπρεπῆς αὐτῆ κἀπιδεῖν. ἐν
ἄλλοις μὲν γὰρ καὶ δὲ ἀφοροῖς τόποις, εἰ καὶ
δὲ ἀφοροῖς αὐτῆ προσεπινοουμένην προτυεῖντο
D αὐτῆ, ὅμως τὴ ἀκροῦτου πᾶξως ὅτι ἄλλο-
τεῖως εἶχεν. ἐν ταῦτα δὲ ἐκ σωτετεμε-
μένης μᾶλλον καὶ ἀποβεβηκῆς ψυχῆς προεργ-
χομένη, κημῆ τις καὶ ὡς ἀδύξος ἐπιθυμῶν
ἐξηκούετο. ἀκολουθῶν γὰρ κἀταρξασμένη τὴ ἰκε-
σίαν ἀναφέρειν ἡ δὲ ἰκῆ, ἐλεεινολογίας ἐν τῶ
ξεί τῶ μακαρίαν ἐκείνῳ ἐπεισάχῃ τῶ
λόγῳ παπεινώσιν. ἔ ὅ οὐχ ὁμοῦροῖ καὶ ὁμο-
φύλοισ ἐαυτῶ ἀπὸ ἀπειθῆσαι, τὴ ἐκείνων δι-
E λογίας καὶ χάριτος ἀπεπερῆσαι δι ἀδελφῶν
λέγῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτῆ τῆ ἀλόγων ζῶων, καὶ τὴ
ἀψύχου κημῆς τὴ κἀτῶ τῶ διλογίῳ ὁμοιώ-
σεως ἄλλοτεροῦσαι πᾶσι κἀταποφάνει. δὲ
τῶ ἐν τῆ μονοθυμῶν προσδουχῆ, πετεινῶν
καὶ τετραπόδων, θηρίων τε καὶ γῆς, καὶ τῆ ἐν
τῆ γῆ φυομένων. ὕδατων τε καὶ τῆ ἐν αὐτοῖς
ἐκγονίζοντων ζῶων πᾶσι μὴ μὲν, ὡς αὐτῶ
ἀρχεῖον

ἀχρεῖον ἑαυτῆς καθυποδείξει, καὶ τεύθειν εἰς ἄλ-
 ἔλεος τὸ μόνον συμπαθέστατον ἐφελκυστήριον Θεόν.
 Ἄλλὰ προσφθάνει τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡρὶν εἰς
 πᾶσας τὴν προστεινομένην ἐλθεῖν δέησιν, τὴν τῆν αἰ-
 πουμένην ἔκβασιν ἵνα ἐλπίδα πάντων δια-
 γελίξεται τῇ αἰπουμένη. ἰδοὺ γὰρ φησι θαλάσσης,
 ἀφελος κυρίου ἦλθε λέγων αὐτῇ· ἐπήκου-
 σεν ὁ Θεὸς τὴν δέησιν σου· καὶ συλλήψῃ καὶ ἡ-
 νήσῃ, καὶ θαλασσήσεται τὸ σπέρμα σου ἐν ὅλῃ
 τῇ οἰκουμένη. ἐπήκουσεν, ὁ ὡρὶν ἐννοηθεῖναι τὰ
 τὴν δέησιν ῥήματα, γινώσκων ταῦτα, καὶ ἀνα-
 μετῶν ἀπορρήτως ἤκουσε δέησιν, ὁ ταῦτα
 κινῶν καὶ ἀκούεσθαι ὡρασκεύαζων. ἤκουσεν ἐκ
 σωματικῆς ψυχῆς προσεύχουσας διχῆς, ὁ δὲ
 τῆτο ἐν αὐτῇ ἐπόμα παυόμενος· ὁ μετεωρο-
 σμῆν τῆ ταῦτης ἐπιτερομένης. ἤκουσε τὴν δέ-
 σιν, ὁ δὲ προσφθάνει φωνῶν τῶν ἔκβασιν
 αὐτῆς προσφθάνεισας. ἤκουσε προσευχῆς, ὁ
 ἀκουσὼν τῇ κτίσει τὴν ἐκείνης ποιήσων καρπὸν. θα-
 λασσήσεται γὰρ φησι τὸ σπέρμα σου ἐν ὅλῃ
 τῇ οἰκουμένη. θαλασσήσεται τῇ οἰκουμένη τὸ
 πολυφρούλητον αὐτῆς καὶ ἕρμα· ἡ μόνη ἀγα-
 θότης αὐτῆς καρποφορία· τὸ πεινῶνον τῆν
 κτισμάτων ἐγκαλλώπισμα. θαλασσήσεται τὸ θά-
 λον τὴν αἰθερῆν φύσιν τοῦ σώματος· ἡ δὲ ὄλως τῆν
 αἰθερῆν ἀπολογία· ὡς ἡς δεδοξασμένα
 ἐν πάσῃ λογικῇ φύσει θαλασσήσεται· ἡς νοεραὶ
 δυνάμεις τὰ μεγαλεῖα ἀνεκμήσουσιν· ἡς τῶν
 δόξαν ἀκακῆροισι. θαλασσήσεται τὸ σπέρμα σου
 ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένη. σὺ μὲν γὰρ φησιν, ὦ Ἄννα,
 οὐ ποσούτην τὴν τῆν ἡμῶν ἐνεκα ἀγαθότης, καὶ τὴν
 καρποφορίας τὴν φύσιν, τὴν ἐπίμονον καρτερίαν, ἔ-
 ποὺς δι' ἀγῶνας καταβάλλῃ· καρποφορεῖς γὰρ
 τὴν τῆν ἀφρονίαν τὸν Θεῶν· ὅσον δὲ τὴν ἀ-
 κρητομένην ἐν τῇ ἡμῶν παιδοποιίας φήμι, τῆν
 ὀνειδῶν μὲν τὴν ἀπεκνίας ἀπαλλαγῶναι, σωμα-
 εθμείσθαι δὲ καὶ συλλαβεῖσθαι μητέρας, καὶ
 τὴν ἀλογίας ἐκείνων μὴ ἀποκρίνεσθαι. ὁ δὲ τὴν
 δέησιν σου καρπὸς, καὶ ἡ τὴν φύσιν ἀφορία, ἡ
 μόνον ἐν τῇ Ἰσραήλ, ἡ ἐν πᾶσι συμφυλέταις
 θαλασσήσεται καὶ μεγαλωθήσεται, ἀλλ' ἐν ὅλῃ
 ἀγαθότησεται τῇ οἰκουμένη· ἐν βασιλεύσει καὶ
 δυνάμει· ἐν ἱερέσιν καὶ δικαίοις· ἐν πολυγλώσ-
 σοις ἔθνεσιν· ἐν σοφοῖς καὶ ἀσοφοῖς· ἐν ποσού-
 τοις ὁ σὸς θαλασσήσεται καρπὸς· εἰς ποσούτων
 διηγήσει ἀκούσας, καταλήλως τοῖς οἰκείοις με-
 γαλωθήσεται ὡραδοξοῖς.

inutilem ostendat, memoriam facit, in-
 deq; solum misericordissimum Deum
 ad misericordiam prouocat, ac inflectit.
 Verum occupat ille sermones, ac nec-
 dum terminum habente Annæ illâ ora-
 tione, eorum quæ peterentur, spe om-
 ni superiorem euentum petenti annun-
 ciat. Nam ecce, inquit, dum loqueretur,
 venit ad eam Angelus Domini, dicens ei:
 Exaudiuit Deus orationem tuam; concipi-
 esque, ac paries, enunciat turque semen
 tuum in vniuerso orbe. Exaudiuit, qui
 priusquam mente conciperentur, no-
 uerat precationis verba, quique ea inef-
 fabili ratione rependit. Audiuit oratio-
 nem, qui orationem ciet, facitque exau-
 diri. Audiuit precationem ex animo
 contrito submissam, qui in eo idcirco
 requiescit; qui eius delectatur modestiâ
 ac humilitate. Audiuit orationem, qui
 eius olim euentum Prophetarum voci-
 bus prædixit. Precaionem audiuit, qui
 eius fructum facturus erat auditum vni-
 uersis creatis. Enunciabitur enim, inquit,
 semen tuum in vniuerso orbe. Enuncia-
 bitur terrarum orbi, celebratissima eius
 gloria; sola eius, præclarâ famâ celebris
 fructificatio; illustrissima creatorum
 gloriatio ac decus. Enunciabitur hu-
 manæ illud naturæ facundum os; ratio-
 nabilis eorum defensio, quibus pudor
 abstulisset verba, de quâ gloriosa di-
 cenda sunt ac enuncianda in vniuersâ
 rationali naturâ; cuius intellectu Vir-
 tutes magnalia canticis celebrant; cu-
 ius gloriam prædicant. Enunciabitur se-
 men tuum in vniuerso orbe. Tu siqui-
 dem, inquit, ὦ Ἄννα, non tam generis
 successione, ac naturæ fructum ambi-
 ens, assiduitatis illius constantiam, ac
 precum certamina impendis: (Quippe
 quæ vberes virtutum fructus offeras
 Deo:) quàm vt nascituræ proles auditâ
 in gentilibus famâ, ab sterilitatis oppro-
 briis liberetis, nec ab eorum benedi-
 ctione excludaris; enimuero, tuæ illius
 orationis fructus, ac naturæ fœcunda
 editio, nedum in Israël, ac Gentili tuo
 populo enunciabitur ac magnificabi-
 tur, sed & in vniuerso orbe celebris ha-
 bebatur; in Regibus ac Principibus, in
 Sacerdotibus ac Iustis; gentibus diuer-
 farum linguarum; in sapientibus & insi-
 pientibus. In tam multis, inquam, enun-
 ciabitur tuus ille fructus: in tam multo-
 rum diffamatus auribus, congruâ mira-
 bilibus eius magnificentiâ, honoribus-
 que augebitur.

Cita Annæ exauditiō.

Mariæ præ- clara clogia.

Annæ votum, quale, quamq; magnificum.

Quid igitur beata ac magnifica Anna? Quodnam munus tantâ se benedictione donanti rependit? Quibus donis benefico retribuit? Quas se grati animi monumento oblationes facturam promittit? Non pretiosa vouet donaria; non victimas irrationalium pecorum; non frugum primitias; non si quod aliud sacrificium rependi potest? sed eum ipsum, quem Dei largitate accipit, naturæ fructum; ipsum deprecabile ac desiderabile germen, cuius ergo affiduæ illæ agebantur preces, ac vberes oculis defluebant lacrymæ; cuius inquam gratiâ, cum laboriosæ assiduitatis certamina, tum vniuersorum, quibus benè quis faustéque habeat, despectio. *Viuat, enim, inquit, Dominus Deus meus, siquidem vel masculum vel fœminam peperero, donum offeram Domino Deo meo: eritque ipsi ministrans omnibus diebus.* Vide accensum Annæ in Deum desiderium. Vide excellentem eius animi magnitudinem. Vide vt præsentis sponione ac voto, quàm abundè externam substantiam eiusque primitias offerret Deo, ostenderit. Quæ enim concessam naturæ benedictionem, animique oblectationem, ac laborum solatium, feruenti adèd proposito, offert Deo, quonam alio è totâ substantiâ erogando parcior fuerit? Quodnam charissimorum pignorum non Deo addixerit?

Attende verò eius animi magnificentiam. Non discernit; Siquidem peperero masculum, eum Domino Deo tradam; sed, *Siue masculum, siue fœminam.* Infatiabilis in Deum dilectionis votum hoc: impotentis in Deum desiderij argumentum, isthæc pollicitatio. Hoc solùm, inquit, ius, potius habendum, vt sicut rerum aliarum delectum, ita naturæ fructum ac primitias recipiat, quæcunque tandem illæ fuerint. Nam si dixisset: Siquidem peperero masculum, offeram eum Domino Deo; fœminæ autem nomen tacuisset, videri potuisset, quod in voto tacitum esset, oblationem integritate minuere. Nunc autem, masculum pariter ac fœminam sponione complexa, cum inefabilem suam in Deum vniuersis prælatum dilectionem ostendit, tum sermonem ab omni aliâ suspicione purum reliquit: quanquam nusquam ex Scripturâ nouimus, vel in votis vel in consecrationibus, fuisse fœminam oblatam Deo;

Α Τί οὖν ἡ μακαρία καὶ μεγαλόψυχος Ἄννα· οἷ δὲ ἀντίδωρον τὰς τ' ποιαντίω πρὸς καρμῶν δίδωσιν βιολογίω· οἷας τ' βυργετίω ἀμολύσθαι τῆς δωρεῆς· οἷας τῆς τ' χαρίτος ὀλοκαρπώσεως αἰαφέρειν κατεπαγγέλλεται. ὅτι αἰαθημάτων πολυτέλειω· οὐ τὰ δὲ ἀλόγων ζώων θυμάτω· οὐ καρπῶν ἀπὸ γῆς· ὅτι ἄλλο π' τῆς αἰτισφερεμῶν καλλιερημάτων, ἀλλ' αὐτίω τῶν δεδομῶν αὐτῆς καρποφορίαν τ' φύσεως· αὐτῆς δὲ βικταίον αὐτῆς καὶ ποθητὸν βλάστημα, ἡ ἑρ οὐ αἰ ἐπιμόνοι δεήσεως, καὶ τῆς δαφιλῆ κατεχέοντο δάκρυα· ἡ ἑρ οὐ καὶ ἐναγώνιοι καρτερίαι, καὶ ἡ ἑροφίαι τῆς εὐπαθεῖν ἡδυσχευαζόντων ἀποδύτων. ἡ γὰρ φησι κύριος ὁ Θεός μου, ἐὰν ἡμνήσω εἴτε ἄρσεν, εἴτε θῆλυ, προσάξω αὐτῶ δῶρον κυρίω τῶ Θεῶ μου, καὶ ἔσται λειτουργίω αὐτῶ πάσας τῆς ἡμέρας. ὅρα τ' ἡρὸς Θεὸν τ' Ἄννης δὲ ἔμπροσθεν πόθου· ὅρα τῶ ἡ ἑροβάλλουσθαι αὐτῆς μεγαλόψυχίω· ὅρα ὅπως δὲ τ' πρὸς ἀφιερώσεως, καὶ τ' ἀφθόνως τῶ Θεῶ τῆς ἐκπὸς προσκαρμῶν καρποφορίαν ἡ ἑρ δέξεν. εἰ γὰρ τῶ διδομῶν τ' φύσεως εὐλογίω, ψυχῆς τε εὐθυμίαν, καὶ τῆς πόρων ἡδυσχευαζόντων, οὕτω ζεούση προσαρέσθαι Θεῶ αἰατίησι, πῖνος αἰ τῆς λοιπῆς ἐφείσατο κλίσεως. π' ὅτι αἰ αὐτῶ τῆς τιμιωτέρων ἀφιέρωσε.

Καὶ σέπει ὁ δαφιλῆς τ' γνώμης αὐτῆς. οὐ δὲ ἀπέλλει· αἰ ἄρσεν τύχοι ὁ ἡμνώμενον ἀποδώσω αὐτῶ κυρίω τῶ Θεῶ· ἀλλὰ, καὶ ἄρσεν εἴη, καὶ θῆλυ. ἀπλήσου πρὸς Θεὸν ἀγάπης ἡ ἡδυσχευαζόντων· ἀκαταχέτου τῆς πρὸς αὐτὸν πόθου δειλματα τὰ ἐπαγγέλλομενα. αὐτὸν μόνον εἶναι φησι προστιμωτέρων δίκασμον, ὡσπερ τῶ τῆς ἄλλων ἐκλογίω, οὕτω καὶ τῶ καρποφορίαν, ὅποια δὲ τύχοι ἀπολαμβάνειν τ' φύσεως. εἰ μὲ γὰρ εἴπεν· ἐὰν ἄρσεν εἴη ὁ ἡμνώμενον προσάξω αὐτῶ κυρίω τῶ Θεῶ, ἀπεισιώπησε δὲ τῶ τῆς θῆλεος προσσηγορίω, ἐνομίθη αἰ τῶ ὀλόκληρον ἀφιέρωσιν ἀκροτηιάζειν, ὁ ἀποσιωπητὸν ἐν τῆ ἡδυσχευαζόντων· νῦν δὲ, τὸ, τε ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐν τῆ ἐπαγγελίω παρελαβοῦσα, ἔδειξε μὲ τῶ ἀφατον αὐτῆς ἀγάπην τῶ προστιμωτέρου Θεοῦ, κατὰ τὸν δὲ πάσης ἄλλης ἡδυσχευαζόντων τὸν λόγον κατέλιπε· καὶ τοι, ὅτι αἰ τῶ τ' γραφῆς κατενοήθη ἡ ἐπαγγελίω ἡ ἐν ἀφιέρωσει Θεῶ αἰατίημενον θῆλυ·

καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ναῶ τοῖς λειτουργοῖσι σωμα-
 εὐθύμοι ἄνθρωποι. ἀλλ' ὅμως ὑπερβολῆ φιλοθείας αὐ-
 τη, χαμοῦργεῖ τὸ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ, παρρητικῶ-
 σα τὴν ἔσχατον μέλλουσαν ἐν τῇ παρρητικῇ
 χαμοτομίᾳ. μόνη γὰρ τῆ γυναικείας φύσεως, ἡ μόνη
 τῆ ἀνδροπότου ἀπὸ τῆς, καὶ ὑπερβῆ, καὶ
 ὑπερτίμων ἀπεδόθη Θεῷ ἀνάστημα. ἀλλ' ὡ
 ὑποχρέσεως ἀδελφύσου. ὡ ἐπαγγελίας τῆς
 ὑπερ λόγον τῆ φύσεως παρρητικῆς ἀνδροπότου
 γείας. ὡ παρρητικῆς ἱερωπάτης. ὡ φιλοθεῶν
 παρρητικῆς, τῆς ποιούτων καὶ οὕτως ἀποδι-
 δούσης τὴν τῆ οἰκείας ἐλπίδος καρποφορίαν Θεῷ.
 τῆ τῆ Αβραάμ ὄλον καρποῦ αὐτοῦ ὡ ὑπερ-
 τεθήσεται λόγῳ. ἀρὰ τῇ κατὰ τὴν φύσιν ἡ
 τῆ εὐεχίας δένσεως; ἀρὰ τῇ ἐν τῇ τῆ παρ-
 ρητικῆς καρπῶ; ἀρὰ τῇ ὑπερ τῆ θεοῦ δεδο-
 μένου χρησιμοῦ; ἀρὰ αὐ τῇ μεγαλειότητι τῆ
 ὑποχρέσεως; καὶ σιωπάτω ὁ τῆ παρρητικῆς
 ὑπερ ἀναβεβηκός. ὅθεν γὰρ συγκριστὴ καὶ πο-
 βάλλεται, Θεῷ μόνον πόνητων ὑπερτετιμημένων
 κτισμάτων. τῆ δὲ παρρητικῆς ἡ ἀναβεβηκότη-
 τη πρὸς Θεὸν ἀγάπη, καὶ θαυμαζέσθαι καὶ
 διδασκασθῆναι. καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ κατὰ τὴν Αβραάμ
 παρρητικῆς ἀνδροπότου. ἀλλ' ὅ μὴ τῆ κελδύσεως ὑπερ-
 κολῶ ἐπλήρου, ἡ δὲ παρρητικῆς οἰκείας καρπο-
 φορίαν ἀπεδόθη. καὶ ὁ μὲν, τῆ τῆ ἐπαγγελίας,
 οὐ τῇ τῆ τεκνογονίας λόγῳ, μισοῦσθαι παρρη-
 τῆ. ἡ δὲ μόνη, καὶ μισοῦσθαι τῆ φύσεως δι-
 δασκασθῆναι, καὶ ὑπερ τῆ πολλῶν καὶ ὑπερτετιμημένης
 δένσεως καρπὸν ἐκομίσασθαι.

Πόνων γὰρ καὶ τῆ κατὰ ὑπερβολῆ ἀγῶ-
 νων ἔργον, αἱ ὑπερ λόγον τῆ καλῶν ἀπαπο-
 δούσης εἰσι. πόνοις αἱ παρρητικῆς ἀνδροπότου
 πρὸς Θεὸν ἀναβεβηκόμεναι. πόνοις ὁ μέγα
 τῆς ἀρετῆς κατορθούται χρεῖμα. πόνοις κα-
 τὰ τὴν πρὸς τὸ δόκμον τῆ ψυχῆ ἀειγόμεναι.
 πόνων ἀμοιβαί, τῆ ἀιώνιων ἀγαθῶν αἱ
 ἀπολαύσεις τυγχάνουσι. πόνοις ἡ πρὸς Θεὸν
 νεύσεις, ἀνάβασίς τε ὁμοῦ καὶ οἰκείως ἐγγί-
 νεύσασθαι πέφυκεν. ἀλλ' ὑπερ μὲν πόνων ἀμοι-
 βῆς, ταῦτα τῇ ἀληθεῖ κρίνεται λόγῳ, εἰ
 καὶ διτελῶν πινῶν καὶ μικρῶν, ὑπερ ἀνα-
 ροιαν ὄντα, αὐτὴ δίδεται. τίς γὰρ οὐ μόνον
 καταβληθεῖν, ἀλλὰ καὶ ὑπερτετιμηθεῖν πόνος,
 ὁ καὶ τῇ πολλοῦ δόκουσθαι τῆ ἀγαθῶν
 ἐκείνων ἀπιστικῶ ὑπερνοούμενος. ποίων ἀγῶ-
 νων ἔργων ἡ πρὸς οὐρανὸν ἡμῶν αὐτὴ ἀνάβασίς.

A atque in primis vt ministris in templo
 accenseretur. Hæc nihilominus exu-
 peranti pietate nouum hoc in voto fa-
 cit, nouationem eâ re futuram pro-
 phetans. Sola quippe fœminini sexûs,
 quæ sola naturæ primitiæ esset, cum
 promissa, tum Deo charissimum anathe-
 ma, tradita est. Atenim; O veracem
 pollicitationem! O promissionem, ma-
 iora beneficia, quàm vt oratione ex-
 primi queant, naturæ prenunciantem!
 O oblationem sacratissimam! O ple-
 nam religiosâ pietate eius voluntatem,
 quæ suæ spei, fructum talem. eâque
 Deo addictum voluit ratione! Quâ hæc
 parte oblatio, Abrahæ oblationi non
 præstet? Num ratione temporis quæ
 orationem præcessit? Num temporis
 ipsius orationis? Num modi oraculi de
 cœlo delati. Num denique vt magni-
 ficentiam spectes promissionis? Nec vl-
 lam verò, oblatis muneris excellentiæ
 mentionem volo: Nullam enim admit-
 tit comparisonem, quod vnum vni-
 uersis creatis Deo charius est: offeren-
 tis autem accensissima in Deum dilec-
 tio & habenda admirationi, & claro
 præconio celebranda sit Quippe etiam
 ipsa obtulit, quemadmodum Abraham:
 ille enim uerò, præcepto obsequens,
 obedientiam implebat; hæc autem vo-
 luntatis propriæ fructum ac primitias
 litabat. Obtulit ille vnigenitum, vt
 promissionem spectes, non vt omninò
 prolis editionem; hæc autem, vnâ ac
 vnigenam obtulit naturæ benedictio-
 nem, quam multorum laborum ac in-
 tentæ orationis fructum accepisset.

Laborum namque, ac immensorum
 certaminum facinus sunt, si quæ bono-
 rum retributiones ratione maiores, ac
 quàm sermone explicari queant, exi-
 stunt. Laboribus subiectæ preces, ad
 Deum feruntur. Laboribus haud fe-
 cus ac igni, anima probatur. Æterno-
 rum bonorum beata possessio, labori-
 bus rependitur. Laboribus, propensio
 in Deum, ascensioque ac conciliatio,
 suapte natura comparatur. Caterùm
 bona hæc, ceu pro laborum retributio-
 ne reuerâ computantur, tametsi cogi-
 tatum omnem superantia, pro vilibus
 ac exiguis rependantur. Quis enim tan-
 tus labor, nedum ipsâ re impendatur,
 sed vel animo cogitetur, vt vel minimâ
 parte è bonorum illorum regione ap-
 pensus, aliquid videatur? Quorum ro-
 go certaminum opus sit ascensio in cœ-

Anne oblatio,
 oblationi A-
 brahe prelatâ.

Vna Maria
 charior Deo
 vniuersis
 creatis.

Quàm ample-
 ctendi labo-
 res virtutis.

Lucit. 26. v. 12.
2. Cor. 6. v. 16.
Ioan. 14. v. 23.

lum? Quorum putes laborum gradûs, ut ad tantam subuecti sint sublimitatem? Quorum mortali ac fluxâ vitâ impensorum sudorum, æternorum ac immorralium præmia bonorum? Quoniam quis labores exhibeat, ut condignè necessitudinem illam cum auctore promereatur? Quam se domum propriam præstet, in quâ ille inhabitet? *Inhabitabo*, enim, inquit, *in eis, & inambulabo*. Et iterum: *Ego & Pater veniemus*. Hic bonorum in spe nobis repositorum terminus: cœleste hoc regnum: hæc voluptatis æternæ beata possessio: hæc lætitia interminabilis; hæc iugis exultatio; hæc retributio, nedum labores, sed & omnem intellectum exuperans. Vides, ut nullus labor, nedum reipsâ exæquet, ac neque quicquam æqualis beatæ repositorum bonorum fruitioni, menti occurrat? Tametsi verò, nostra certamina aded deficient, assumptique virtutis ergo sudores, sic pro retributionum illarum, ratione maiorum præstantiâ, exigui sint, perquam tamen optimus Dominus, vincentem cogitatum beatitudinem, pro sic vilibus ac perquam exiguis, retribuet. Planè verò exigui ac nullius momenti videantur humano studio collati labores, ut quis futuro ævo repositæ fœlicitati comparet, tametsi totam in eis vitam insumpserit; tametsi vitæ tempus totum, certamen iuge ostenderit. Tametsi in annos centum, in ducentos, in trecentos, in sexcentos ac innumerabiliter plures vitam protraxerit, totoque eo tempore virtutis certamina perseveranter confecerit, nihil tamen præ bonorum in spe repositorum tantis illis retributionibus decertasse videri possit.

Quamobrem exiguis eiusmodi vilibusque laboribus, omni illas sublimitate maiores retributiones nobis conciliemus: Diuitias nobis inconsumptibilem bonorum reponamus. Nedum autem exigua viliaque habenda dico, quæ talia videntur, sed & continua vitæ totius certamina: constantem virtutis pugnam; indeficienter ac feruenter impensos labores. Eiusmodi enim sunt munifici Domini retributiones: tantæ illæ supereffluentes retributionum eius diuitiæ: tantâ humanitatis ac bonitatis exuperantiâ, pro paucis, infinita; pro paupertate, diuitias; pro perituris, æterna bona commutat. Quocirca, non tam

πίνων πόνων κλίμακες αἱ πρὸς τοσοῦτον ἕλκος ἐφικνεῖσθαι διωάμεθα. ποίων τῶν ἐν ἑπιπέδῳ ἔρεούση ζωῆ καταβαλλομένων ιδρώτων, αἱ τῶν ἀγωνίων καὶ ἀκηρεῶτων εἰσὶν ἀπιδόσης. τίνας αὐτίς κατ' ἀξίαν τὸ οἰκειώσεως τῶ δημουρηγῶ πόνους ἐπιιδείξατο· οἷον αὐτὸν οἰκειῶν τὸ ἐκείνου ἐνοικήσεως κατασπυδάσθην οἰκηθῆριον· ἐνοικήσω γάρ, φησιν, ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμὸς ἐπιπατήσω. καὶ πάλιν· ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ· ἐλθούμεθα. τῆτο τῶν ἐν ἐλπίσιν ἀγαθῶν ὁ πῶρας· τῆτο ἡ οὐρανίου βασιλεία· τῆτο ἡ τὸ ἀγωνίου κρυφῆς ἀπολαύσις· τῆτο ἡ ἀδελφώδης διφροσύνη· ἡ διωκεῖς ἀγαλλίασις· ἡ ὑπερβαίνουσα, οὐ μόνον πόνους, ἀλλὰ καὶ πάντα νοῦν αἰταπόδοσις. ὁρᾷς ὡς οὐδεὶς πόνος, οὐ μόνον ὅσα ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' οὐδ' ἐπινοεῖται τῆ μακαρία τῶ ἀποκειμένων ἀγαθῶν ἀπολαύσις; ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον τῶ ἡμετέρων ἀπολειπόντων ἀγώνων, ἔ οὕτω τῶ δι ἀρετῆς ιδρώτων τῶ ὑπὲρ λόγου ἐκείνων ὑπερβηκῶτων ἀμοιβῶν, ὅμως διτελῶν καὶ συμκροτάτων πόνων, πῶ ὑπὲρ ἐννοιδῶ ἀπολαύσις ὁ ὑπὲρ ἀγαθῶ ἀπιδότῃ δεπότης. μικροὶ γὰρ ἔ σθένος ἀξιοὶ λόγου τῆ ἐκείσε πῶρα βαλλόμενοι μακαριότητι, οἱ τὸ ἀνδραπένης σπουδῆς καταλογίζονται πόνου, καὶ τὸν ὅλον τις ἐν αὐτοῖς κατατελείβειον· καὶ ἀγῶνα σιωεχῆ ὅλιω ἐπιιδείξεται ζωῆ. καὶ πολυπλασιάζων τῶ πῶ εἰς ἑκατόν, ἢ καὶ δις τοσοῦτον, ἢ καὶ τρεῖς, ἢ καὶ μυριάκις τὸν χρόνον ἐπεκτείνουτο τὸ βιώσεως, ἐπὶ ᾧ χρόνῳ τοῖς ἐπιμόνοις ὁ ποιότος τῆς ἀρετῆς ἀφαινοῦσθην ἀγῶνας, ὅσθεν ἐν συγκρίσῃ φημισεταί τῶ ἐπιζομένων ἀπιδόσεων ἀγωνισάμενος.

Διὸ μικροῖς ἔ διτελέσι πόνους, τὰς αὐτοῦ ἀφελήτους ἀμοιβὰς ἀειποιησώμεθα· τὸ πλοῦτον τῶ ἀδαπτημένων ἀγαθῶν θησαυρήσων. μικρὰ δὲ λέγω καὶ διτελή, μὴ τὰ δοκῶντα μόνον εἶναι τοιαῦτα ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς διωκεῖς τὸ ὅλης ζωῆς ἀγῶνας· πῶ ἐπιμένον τὸ ἀρετῆς ἀθλησιν· τοῖς ἀδελφείσως καὶ θερμῶς ὑπὲρ αὐτῆς καταβαλλομένοις πόνους. τοιαῦτα γὰρ αἱ τῶ μεγαλοδωροῦ δεσπότη ἀμοιβὰ· ποιότος ὁ ὑπερβύζων αὐτῶ τῶ ἀπιδόσεων πλοῦτος· οὕτω φιλανδραπέτας καὶ ἀγαθότητος ὑπερβολῆ, ὀλίγα τῶ ἀπείρων· ἔ πῶρα τῶ πλοῦσιων· ἔ ἐπιπέδῳ τῶ ἀγωνίων ἀγαθῶν ἀπιδόσθην ἀλλοτρεῖται. ἀπειδέης γὰρ ἔστι

τῆς προσαρμόμων, μόνος τῆς ἡσυχασίας τῶν
 ὀπίθεόμηνον σωτηρίας, διὰ τῆς οὐ τῆς ἡσυχίας
 σφραγισμένων ποσότητι ποσότητος. ὅσον τῆς ἡσυχίας
 σεως τῆς ἡσυχίας τῶν ὀπίθεόμηνον ποιότητι, ὁ μόνος
 πλούσιος δωροδότης ὁ ἀκεταμόνητον ἔχων διπλασί-
 χρίας ὁ πέλαγος ἡ ἀλταραχότης, καὶ μόνος τῆς κα-
 λῶν ἀφρονία. ὁ τῆς πρὸ οὐρανοῦ θυμηδία διὰ τῆς με-
 λους οὐρανοῦ συγκροτήσεως. ὁ διὰ τῆς με-
 γαλείων τῆς οικείας μητρὸς, τῆς ἡσυχίας πρὸς ἑαυτὸν
 αἰψῶν ταπεινότητα. ὁ διὰ τῆς πρὸ οὐρανοῦ ἀντι-
 τερασίων, πρὸ ἐλπίδα τῆς ἀνδραγαθίας πρὸ οὐρα-
 νῶν σωτηρίας. τῆς οὐρανοῦ τῆς ὅλης οἰκονομίας
 ὁ πρὸ οὐρανοῦ ὀπίθεόμηνον. ἡσυχίας τῶν καὶ ἐν ποί-
 σοῖς σεμνολογῶν ἡσυχίας μυστηρίοις, θεοτόκε. ἡσυχίας τῆς
 δι' αὐτῆς [μυστηρίοις] πλάσεως, τῆς διωκεῖς δι-
 γρησίας σοῖς προσφύεσθαι. ἡσυχίας αὐτῆς, ὡς καὶ
 τῆς λοιπῶν, ἔγωγε τῆς ὀπίθεόμηνον σοῖς τῶν συγκρο-
 τῶν ἡσυχίας. διὰ τῆς οὐρανοῦ πατέρων οὐρανοῦ
 οὐρανοῦ καπορῶματα ὁ τῆς ὀπίθεόμηνον αὐτῆς μεγα-
 λους διὰ οὐρανοῦ σήμερον. ὁ τῆς φιλαθείας αὐτῆς
 οὐρανοῦ διὰ οὐρανοῦ τῆς ὀπίθεόμηνον κερ-
 τερίαν τῆς εἰς ἡσυχίας ἐνεργείας διὰ οὐρανοῦ ποῖς
 πρὸ οὐρανοῦ τῆς ἡσυχίας σωτηρίας χεῖρα ποῖς. τῆς
 οὐρανοῦ σοῖς τῶν οὐρανοῦ τῆς φύσεως ἡσυχίας κερπὸν.
 τῆς ὀπίθεόμηνον ἀγαθῶν. τῆς ὀπίθεόμηνον δωρεῶν πρὸ οὐ-
 ρανοῦ. διὰ τῆς οὐρανοῦ, ὅτι πρὸ οὐρανοῦ τῆς οὐρανοῦ
 οὐρανοῦ, αὐτοῖς δὲ σοῖς εἰς πρὸ οὐρανοῦ πρὸ οὐρανοῦ σῆ-
 μερον. ἀντι-ὀπίθεόμηνον διὰ οὐρανοῦ, πολλοὺς δὲ διὰ οὐρανοῦ γὰρ
 δεῖ μεσσησῶντων φιλαγαθῶν ἀντι-ὀπίθεόμηνον ἡμῶν σω-
 τηρίας τῆς ἐν ποῖς σοῖς μεγαλείοις πρὸ οὐρανοῦ.
 ἀντι-ὀπίθεόμηνον διὰ οὐρανοῦ τῆς ὀπίθεόμηνον ἐκ οὐρανοῦ
 οὐρανοῦ, τῆς πρὸ οὐρανοῦ θυμηδία, τῆς ὀπίθεόμηνον διὰ οὐ-
 ρανοῦ διὰ οὐρανοῦ μακαριότητα. τῆς ἐν ταῦτα χο-
 ρασίας, τῆς ἀντι-ὀπίθεόμηνον ἀπαλλάξεως διὰ οὐρανοῦ.
 οὐρανοῦ ὕμνων, τῆς ἀσκήτων ἀντι-ὀπίθεόμηνον τῆς ἐορ-
 ζοῦσαν ἡσυχίας, ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ὀπίθεόμηνον ὀπίθεόμηνον
 οὐρανοῦ ἀναπεμπόμηνον. ὅτι αὐτὸς ἐστὶν δι-
 φρασῶν καὶ ἀγαλλιάσεως καὶ θυμηδία διωκεῖς. ἔ-
 αὐτῶν πρὸ οὐρανοῦ, διὰ οὐρανοῦ, πρὸ οὐρανοῦ, πρὸ οὐρανοῦ
 πατεῖ καὶ τῶν ἀγίων πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς
 ποῖς ἀνάσσει τῆς ἀγίων. Ἀμήν.

A oblatorum quantitatem attendit, quam
 ut habeat offerentium voluntas, qui so-
 lus dives largitor existit: cuius est mise-
 ricordia viscerum maius cogitatu pel-
 gus; qui ipsa per se bonitas, solaque bo-
 norum vbertas est: Qui, inquam, præ-
 sentis diei iucunditatem, propter futu-
 ram lætitiã indixit; qui per Matris
 suæ magnalia, nostram ad se humilita-
 tem prouehit: qui per mirabilia eius pro-
 digia, altiori supra spem ratione, salu-
 ti humanæ prouidet. Hoc enim, tota
B quam molitur, æconomia agit. Idcirco
 etiam in tuis, Deipara Virgo, gloria-
 mur mysteriis. Pro iis cæptã plasmatio-
 ne, iuges tibi gratiarum actiones offeri-
 mus: Pro eã, uti reliquas ita & illustrem
 hanc tibi agimus celebritatem. Idcirco
 pari præconio efferimus parentum me-
 rita; eorum hodie virtutis glorificamus
 magnificentiam; accensam eorum di-
 laudamus pietatem ac religionem; præ-
 cellentem constantiam; exauditas pre-
 ces; salutis nostræ prænuntia oracula.
C Eorum te inclytum, ac naturæ, hono-
 ramus fructum; bonorum radicem; con-
 ciliatricem æternorum bonorum Idcirco
 cõ, te quidem ad Filium mediatricem,
 eos verò ad te intercessores asciscimus
 hodiè. Per eos flagitamus; immò per te:
 non enim necessarij ad te mediatores, õ
 benigna: ut tuis nobis magnalius, peren-
 nem conferues lætitiã. Rogamus per
 te ex te incarnatum Deum altiori supra
 rationem modo, ut futurorum beatitu-
 dinem, præsentis huic iucunditati præ-
D stet succedere, ut mundi huius choris,
 æternas commutet laudes; ut pro silen-
 tibus canticis, nescium silentij reponat
 epulantium sonum, quem in voce exul-
 tationis & confessionis ipsi submitta-
 mus: ipse enim iugis lætitiã, exultatio-
 que, ac iucunditas est; ipsumque de-
 cet honor, gloria adoratio, cum Patre,
 ac Spiritu sancto, nunc & semper, & in
 sæcula sæculorum: Amen.

EIVSDEM,

A

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

Oratio in Conceptionem ac Natiuitatem sanctissima Domina nostre Dei Genitricis, semper Virginis Mariae.

Λόγος εις τὴν σύλληψιν, καὶ ἀπόπειρην τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. Ex vno Regio Cod. collata cum alio nra Regis.

SERMO. III.

ΛΟΓΟΣ Γ'.

ODIE terra, illustrioribus supra caelum gratiae fulgoribus laetam faciem explicat: augustius caelo spiritali claritate splendet: maiori supra mundi caelum decore pollet: quippe natum fuscipit superius caelum; caelum, inquam, eximie lucidum ac spaciosissimum: quod mundo non occidentem solem, sed eum praetendat, qui nescit occasum: caelum plane, non visibilibus stellis, sed spiritalium luminum accensione, varium. Hoc enim, celebri hodie conuentu recolimus; hoc, splendidissimum apposuit omnis generis eduliorum epulum: hoc, praesentis diei indixit tripudium: hoc, sermonem prouocans, ad suam vniuersos conuocat participationem. Eia igitur, audibiliter insonanti gerentes morem, ne quis se inuitatorum, ab hac dulci, ac mundi totius iucunditate, absteat: Ne quis communibus naturae deliciis, gloriaeque, fraudari sustineat: vna omnes proposito fruamur epulo. Aequè enim vniuersis propositum est, atque ad laetitiam omnium, ac super glorificatam gloriam instructum.

Quale Maria caelum.

Iam sanè multa magnaue, humana natura, à Deo fuerat consecuta beneficia: Diuersis fuerat honestata donis, quibus beneficij auctor, beneficiorum participes effectos, commune generi decus inferret: nusquam tamen, vt omnia conferas, quali nunc magnifico ac diuino honore: eximie aucta est. Quà obrem superiorum oblita, veteribusque retrò positis, praclarâ hac sibi placet, pariterque effertur, gloria. Quid enim tam magnificum in Dei donis in eam collatis intelligatur, vt cum isto congruè comparari possit? Quid ita magnum naturam ex nihilo produxisse, praedignatione illâ, quâ & vitiatam induit, nouâque ac augustiori rursus fictione reformauit? Quid honor imaginis, praedoptione? Quid terrenus principatus, potestasque, praed illo nunc

Quamrecreationis dona praesent, donis creationis

ΥΡΑΝΟΝ ἢ γῆ ταῖς τ' χαίρειτος μαρμαρυγαῖς, ἡπερφαδρυνέται σήμερον. οὐρανὸν ταῖς νοπτῆς ἡπεραγαλλίετα λαμφορτίσιν οὐρανὸν ἡπερ κέσμιον ὡραίετα. τὸν γὰρ ἡπερτερον οὐρανὸν, ἀποτικλόμενοι δέχεται, τὸν ἡπερφωτον ὄντως καὶ βίρυχωρότατον. τὸν οὐκ ἡλιον δουόμενον, ἀλλὰ τὸν ἀδουτον ἀύχοντα τὰ κέσμιον. τὸν οὐκ ἀστροῖς ὡραμύοις, τῆς νοπτῆς δὲ ποικιλλόμενον δαδουχίαις. τῆτο γὰρ ἡμῖν ὅστ' ὁ πρηνημεζόμενον σήμερον. τῆτο τὴν λαμφορτάτιν παρῶθηκε πρηνημεζόμενον. τῆτο τὴν πρηνημεζόμενον σιωε κρότησε χορείου. τῆτο τὸν λόγον θενασησθου, εἰς τὴν οἰκείαν ἀπρηνημεζόμενον συγκαλεῖται μέτεξιν. διδου γωῦ εἰς ἀκρυστον ἐνηρηθεν πειραθέντες, μηδεῖς τῆν συγκαλουόμενον τ' γλυκείας τῶτης ἐ παγκέσμιον ἀπολειφθῆν θυμηδίας. μηδεῖς τῆ κοινοδ τ' φῖσεως ἐ ἐντυφήματος ἐ καυχήματος ἐφουεροῖτο. πρηνημεζόμενον συμμετάχουμιν εὐωχίας. πᾶσι γὰρ ἐπίσης ἐ παρῶτηται, ἐ εἰς ἀπρηνημεζόμενον εὐφροσυνίω, ἐ ἡπερδεδοξασόμενον πρηνημεζόμενον δόξαν.

B

C

D

E

Πολλὰν μὲ οὖν καὶ μεγάλων ἡδη θεόθεν ἢ ἀθεοπεία τετύχηκε φύσις εὐεργεσιῶν. ἀφῆροις τετήμητο χάρισιν, αἷς ὁ εὐεργέτης τοῖς μετόχοις χαριτῶν ὡ κρινῶ ὁ εὐκλεές πρηνημεζόμενον ὅδεμια δὲ, ποσῶτον τῆν ἀπρηνημεζόμενον, ὡς τῆ νῦν μεγαλοδώρα καὶ θεία ὡρασημνῶεται πρηνημεζόμενον. ἀφῆ τ' παρῶτηνημεζόμενον ἐκλαδομῆν, καὶ τὰ πάλαι καὶ ὅτιν ἀποτημῆν, τῆ μεγαλοπαρῶπει τῶτη σιωεπαίρεται καὶ σιωανυφοδται δόξαν. τί γὰρ ἀν τοιοῦτον τῆν ὡρα Θεοδδωρημῆων αὐτῆ κατῶμηνη, ὁ τῆ κατῶλληλω τῆ πρηνημεζόμενον κατῶποληησῶτο συγκρίσῶ. τί ὁ οὐκ ἡντων ὡραγαγεῖν τὴν φύσιν, παρῶς ὁ κατῶφθαρεῖσθου τῶτην ἐνδύσασθαι, καὶ ἀφῆπλάσῶ κατῶπαρῶπετερεῖα πάλιν ἀναμορφῶσαι. τί ὁ κατῶ εἰκόνα πρηνημεζόμενον, παρῶς ὁ τῶτην ἡσοτε-ισ. πρηνημεζόμενον. τίς ἢ ἐπίγῶος ἀφῆ καὶ ἀφῆσῶ, παρῶς ὁ,

is. πρηνημεζόμενον

τῶν ἀπδύτων ἐν οὐρανοῖς συμβασιλεύειν νῦν δε-
 σπότη. τίς ἢ ἐν ὄραμασι καὶ ἐνυπνίοις καὶ ἐν λε-
 ποσιπότητος αὔρας ἐμφάσει τοῖς θεόπαισι πῶς δει-
 κνυμένη ἦεν, πρὸς δὲ τὸ ὁπιδυρόμυρον αὐτὸν οὐ-
 σιωδῶς ἡμῖν ὀφθάλμω, ἔφιλανδρῆπας ἐνοσηνω-
 σαι. τίς ἢ τῶν παροφητῶν καὶ διακίων ἐκλογῇ,
 καὶ τίς ἢ δι' αὐτῶν τὰς γῆρας [πῶς ἀγρομένη]
 δόξα, πρὸς δὲ, μητέρα τῶν παροκρίνοντος Θεοῦ,
 δὲ τὸ φύσεως ἡμῶν πῶς ἀληφθῆναι καύχημα,
 καὶ δι' αὐτῆς τὴν μεγαλοπρεπῆ τῶν τῶν ἡμῖν
 πῶς ἀγρομένη πημῶ. τῶτο δὲ ὁ κατ' ἑσπε-
 ρολοῦ ἡμῶν δεδδοξασμῶν. τῶτο δὲ σήμερον
 ἀπδύτας ἑσπεροκρίνοισι πῶς ἀπύσασαι, καὶ
 χαίρειν, καὶ ταῖς ὡς ἐφικτὸν καταχαίρειν δε-
 ξολογίας.

Ἀλλὰ τῆ διασποικῆ αἰ πίνες ἐπιφανεῖα τὸ τοιαύ-
 τω εἴποιεν καὶ διφροσωμῶν καὶ διφροσιαν πορο-
 σῆκειν, ὡς ἀπδύτα τῶν ἀγρομένη καὶ πῶς τῶν τε
 μυσηρίου ἔ τῶν δεδδοξασμῶν κατασηκία διαρεῶν.
 ἄλλ' οἱ τῶν παροκρίνοντες, νοεῖται σμ, ὡς ἐκείνης
 ἀγία ἢ πῶς ἀπδύτα γέρονε θυμηδία, ἔ τῶν τὸ πρὸς
 ἡμᾶς αὐτῶν καταλλαγῆς, καὶ τὸ δὲ τῶν τῶν ὀπιφα-
 νεῖσις ἡμῖν κατῆσκειν διφροσωμῶν. ὡσπερ γὰρ τὰ εἰς
 καταλλαγῆς ἐνέχουρα πῶς ἀλαμβανόμενα, εἰρή-
 νης μὲν ὅτι σύμβολα βεβαίας, τῶν δὲ, τὸ δὲ τῶν
 αὐτῆς κελευν ταῖς καταλλαγομῶν εἰπνετα θυ-
 μηδίας· ἢ ὡσπερ ἢ ἐκ τῶν ἑσπεροκρίνων εἰς βασιλι-
 κῶν ἀλχηφείαν καὶ παροκρίνομένη καὶ πῶς ἀλαμβανο-
 μῶν, τεκμήριον ἀφουδῆς τοῖς ἀφ' ὧν ὄξελέγη κα-
 τέχεται, τὸ τε πρὸς βασιλέα συνηνικῆς ἐνώσεως,
 ἔ τὸ δὲ τῶν τῶν πῶς ἀλαμβανόμενης βυδδοξίας· ἢ κατὰ τῶν
 βασιλείων ἐν ἰδιωτικῆς ἐγκλημῶν κληροῖς,
 σημείον τὸ δι' ὧν κληνοργεῖται πῶς ἀλαμβανόμενης καὶ σμω-
 δατελέτης ὅτι ἀμφίβολον τῆ πῶς ἀλαμβανόμενης γὰρ, δι' ὅ
 τῶν τε τὸ εὐδωμείας καὶ σμωτηρήσεως πῶς ἀλαμ-
 παζεται κληνομονίαν, ἔ τῶν δὲ καὶ τὰ πῶς ἀλαμβανόμενης
 ἔ γέρονε, καὶ τῶν πῶς ἀλαμβανόμενης τὸ αὐπάτω πῶς ἀλαμ-
 παζεται εὐδωμείας ἐφόδοις. τὰ μὲν γὰρ ἐνέχουρα πῶς
 ἀλαμπαζεται, καὶ ἢ ἀνύμφοτος πῶς ἀλαμπαζεται νύμφη.

ἢ πῶς ἀλαμπαζεται. τὸ τε παλάτιον, καὶ πῶς ἀλαμπαζεται καὶ ἢ πῶς ἀλαμπαζεται
 σήμερον. ἢ δὲ τῶν ἐλπιόθεντων βεβαίως,
 ἀφ' τε τῆς βασιλικῆς ὀπιδημίας καὶ σμω-
 φείας, τοῖς τῶν δωρεῶν ἡμῖν δηλαδὴ πῶς ἀλαμ-
 παζεται μετόχοις. ὅτι οὐκ, ἢ γέται μὲν τὸ κατ' ἑσπε-
 ροκρίνον οἰκονομῶν εὐφροσωμῶν, ἢ πῶς ἀλαμπαζεται
 φαιδρότης· ἢ γέται δὲ οὐχ ὡς μὴ σμωχῆς
 ἐκείνη, ἢ τῶν μετῶν δὲ ἀλαμπαζεται, ἀλλ' ὡς πῶς ἀλαμπαζεται

A communi vniuersorum cum Domino in caelis imperio? Quid in visione & infomniis, auræque tenuissimæ obscuro indicio, videntibus Deum Prophetis ostensus adspectus, præ eo, vt ipse qui apparebat, nobis substantiâ visus fit, atque in nobis clementer habitaret? Quid denique Prophetarum ac Iustorum electio, quæque per eos humano generi accessit gloria, præ eo, vt præoptantis Dei Mater, humani generis gloria, assumpta fit, perque eam, hic nobis aded magnificus honor accesserit? Hoc planè est quod nostrum excellenter glorificatum est. Hoc vniuersi suscipientes, amplecti debemus, & gaudere, ac quibus licuerit laudibus exornare.

B Enimuerò non desint, qui Domini- cæ apparitioni, eiusmodi & lætitiæ, & gratiarum actionem, congruere dicant, vtque vniuersa hæc facta sit, finisque mysterij, ac concessorum dono- rum extiterit. Verùm nouerint, qui ista opponunt, præsentis diei iucundita- tem, illius fuisse causam, ac Dei nobiscum reconciliationis initium, eiusque lætitiæ, quæ per eam nobis affulsit. Quemadmodum enim accepta ad conciliationem pignora, signa quidem sunt firmæ pacis; initium autem iucundita- tis illius, quâ suis pax bonis conciliatos afficit: vt item, si qua mulier, è subie- cto populo ad regium thalamum deli- gatur ac assumatur, certissimum, cum affinitatis cum Rege, tum futuræ ex eâ gloriæ, argumentum fit gentilibus suis: vt denique, dedicata priuatis possessio- nibus regia, sui illâ designatione, ad- uentûs Regij, futuræque eius commo- rationis, omni circum populo, indu- bitatum signum efficitur, quo iam ille clementiam principis prouidamque conseruationem, auidè saluet, ac sibi gratuletur: ita sanè etiam habuerunt quæ ad præsentis diei lætitiæ spectant, supernæque gloriæ argumenta præ- nunciarunt. Arrhabo prolata est, ac deleta: innupta sponsa: regia quoque hodie pariter: edita est, atque instru- cta; bonorumque in spe positorum se- cura aduentu illo, ac necessitudine, firmitas, percipientibus dona; nobis vtique, accessit. Præit itaque præsen- tis diei claritas, inefabili illi ex Christi incarnati sacramento lætitiæ; præit ve- rò, non vt ei non coherens, vel vt ma- gnitudine differens, sed velut quæ ad

Vt Mariæ, non tantum Do- mini, læta exordia.

1
2
3

rei totius certitudinem quasi manu-
duxerit, idque modo nobis familiari,
ac congruo; quando per eam, quæ no-
stra gentilis esset, consummatissimum
gaudium conciliauit. Quamobrem ope-
ræpretium est, vt præambulam hanc,
ac finis conciliatricem adicientes gra-
tiam, lætis quidem habitu, lætioribus
autem animi honestate, laudibus, dici
præsentis celebritatem coronemus; iu-
cundiùs saliamus; spiritali magis quàm
corporali ratione lætemur; cum cœle-
stibus ac diuinis ordinibus certatim
exultemus; omnes hortemur vt vni-
uersam in hoc studij excitent creatu-
ram.

Vniuersa in
Mariæ oble-
quia, ac piam
gratulationē
conspirant.

Enimuerò occupat inuitantem fer-
monem, Angelorum chorus, eamque
hodie celebri præconio effert, per quam
mysterij finem adspexit. Occupant &
cœli, nouique ac supremi firmamenti
illius, altitudines honorant. Præcurrunt
luminaria, iisque radiis, quos spiritalis
Solis nubes mittit, lætiùs illustrantur.
Adest terra nemine inuitante, suoque
ipsius honestatur ac gloriatur germine.
Nouis elementum aquæ motibus sub-
fultibusque tripudians, suæ auctrici fan-
ctificationis, assistit. Cum sic ergo res
vniuersæ suam hodie exhibuerint liber-
tatem, congruentiùs ego, omnium ma-
ximè germanam naturam inuitauerim,
hunc in modum penetrabili voce cla-
mans. Eia age, ætas omnis, ac omnis di-
gnitas; Sacerdotes pariter, ac Impera-
tores, quique supernum statum, ac vi-
tæ rationem, in inferioribus exhibetis:
Principes simul & subditi, senes ac iu-
niore, virgines, matresque, ac steriles,
quique innocentia estis pueri; impen-
siori ac diuiniore lætitiâ, salutarem hanc
diem suscipiamus, & faustis ominibus
prosequamur. In eâ siquidem nata est
vniuersis congrua gloriatio; in ea germi-
nauit ex infæcundis lumbis decor Sa-
cerdotum; Imperij robor; eorum con-
summatio, qui virtutem colunt; magi-
stratum subditorumque tranquilla or-
dinis compositio; infantum prudentia;
virginum ornamentum; matrum coro-
na; non habentium prolem, beata am-
plaque proles; sterilitatis solutio. Flo-
ruit ex sterili, bonorum vbertas: ex Iu-
stis, iustissimus fructus abundauit.

Enimuerò, quinam hi sunt, ac qua-
les? Porrò liceat eorum mihi res enarra-
re; non ita vt condignis encomiis effe-
ram: Nedum enim meâ id maius virtu-

A ὁ τῶ πρῶτος ἀσφαλὲς χρονογραφία, καὶ ἡμῶν
γε οἰκείως καὶ ἡμετέρας, ἐπεὶ καὶ ἐξ ἡμῶν
τὴν τελεωπᾶτιν γραφὴν προξενήσαται. ἐξ ἡμῶν
τῶ δὲ τὴν προεόρπιον αὐτῶν καὶ τῶ τέλει αἰτίαν
προσείροντας εὐχρησίαν, φαιδροῖς μὲν τῶ φαι-
νομῶν, φαιδρότεροι δὲ τῶ ψυχῆν κροσμοῖτι,
τὴν προδοσῶν ἐπαμῶν καταπέφειν προμῆγευ-
σικρῶν εὐθυμότερον· εὐφραίνεσθαι πνῶμα-
τικώτερον μᾶλλον, ἢ σωματικώτερον· τῆ ἡμῶν
νοερῶν καὶ γείων ἀμιλλᾶσαι πάξεων ἀγαλλιά-
σει· πᾶσῶν ἀπομῶν προεγρεπομῶν δὲ χριστιᾶν
ἐν τοῦτοις τὴν κλίσιν.

Ἀλλὰ προφθάνει τὸ συγκαλοῦντα λόγον ἢ
τῶν ἀγγέλων χρονοσῶν, καὶ τὸ δι' ἡμῶν ὁ μωσειου
κατείδε φῶν, αἰθυφῆμει σήμερον. προφθάνοισι
τῶ οὐρανοῖ, καὶ τῶ τῶ χρονοῦ καὶ ἡμετέρας τερῶ-
ματος καταγράφουσι ἡμῶν. προεγρεῖσι φωστῆ-
ρες, καὶ τῶ τῶ νοητῶ ἡλίου νεφέλης ἀκτῶν, φαι-
δρότερον καταγαλῶνται. ἀπόκλητος ἢ γῆ προ-
γίνεται, καὶ τῶ οἰκείῳ σεμνωῖται καὶ σιωπηλά-
ρεται βλαστήματα. χρονοῖς ἢ τῶν ὑδάτων ἐξάλ-
μασιν ὅπισκρῶσα φύσις, τῆ τῶ ἀγασμοῦ αὐ-
τῆς ἡ δωροφορεῖ προξενῶν. πρῶτων δὲ τὴν ἰδίαν
ἡπιδὲξασμῶν σήμερον προρησίαν, οἰκειότερος
ἢ ἐγῶν, τὸ γησιωπᾶτιν ἡ συγκαλοῦσα μῶν
φύσιν, δὲ προῦσιως ὡδε κεχεραγῶν· ἀγε μοι πᾶσα
ἡλικία καὶ ἀπομῶν ἀξίωμα· ὅσον τῶ τῶ χροσμοῖ, καὶ ὅσον τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἡμετέρας· ἱερεῖς τῶ καὶ
βασιλεῖς, καὶ οἱ τὴν αἰῶν ἡμῶν καὶ τῶ πολίτευ-
μα, ἐν τοῖς κατὰ ἡπιδὲξασμῶν ἀρῶντες καὶ

D ἡρχῶνται, προεβῶντα καὶ νεώτεροι, προρηνοῖ καὶ
μητέρες· καὶ εἶρα· καὶ οἱ ἡμετέρας ἀκακίας νηπιά-
ζοντες, σὺν εὐφροσῶν ἡχοτέρας, τὴν σωτήριον
αὐτῶν καὶ ἡποδεξῶν καὶ δὲ ἀνδραγαθῶν ἡμετέρας.
ἐν αὐτῶν τῶ τῶ πᾶσι κατὰ ἀλλῶν, ἀπε-
κλήθη σεμνωλόγημα. ἐν αὐτῶν δὲ ἀρῶντων ἡ-
ρῶντων ἐβλάστησεν ὁ τῶν ἱερέων ἡ κροσμος· τῶ βασι-
λειον κροστος· ἢ τῶ ἐν ἡμετέρας τελεῖοτης· τῶ
ἡρχῶντων καὶ ἡρῶντων ἢ ἀσασίαστος βῆταξία·
ἢ τῶ νηπιῶν σιωῖσις· προρηνοῖ τῶ ἐγκαλλῶ-

E πισμα· μητέρων ὁ [σῦλλογος καὶ] ἡ φῶντος· τῶ
ἀτεκῶν ἢ εὐτεκῶν· εἰρώσεως ἢ λύσις. ἐκ εἰ-
ρας, ἢ τῶ ἀγαθῶν ἡμῶν φροσῶν ἀφροσῶν· ἐκ δι-
χῶν, ὁ δικαιοῖατος ἐπλεῖονασε κροστος.

Ἀλλὰ πῶν οἱ τοῖς οἱ καὶ μοι δεδῶντα τὰ πε-
εὶ αὐτῶν διεξίενα, οὐχ ὅπως αὐ τοῖς κατὰ ἀξίαν
ἐγκωμῶν ἐπαίρηται· οὐ μόνον γὰρ ἡμετέρας τὴν

is. φροσῶν

is. φροσῶν

is. φροσῶν

is. φροσῶν

Deest al-
tero, ac
φροσῶν.

ἡμῶν, ἀλλὰ ἔσται πάντων ὄψις τὸ δῶμα μιν. ὅ
 ὅπως τὸ ἡμετέρας παρὰ κέρηνται φύσεως, καὶ
 ὅπως τὸ αὐτὸ βλήτου τετυχηκότες χάριτος, τὸ τῶ
 ἡμῶν μεγαλοδωρεὰς αἰαπεφῆνασιν αἰποί. πῶς
 γὰρ σιωπεῖται αὐτὸ ἐπιδοκίμῳ ἔπινοια, τῆ
 μεγαλειότητι τῆς παρὰ μᾶλλον μήτοι γε παρὰ
 ὅ ἐξηρημάρον αὐτὰ μεθοδῶν ἐπιτεχάσαντο.
 ἔλλω μὲν γὰρ τὰ παρὰ μᾶλλον, καὶ πῶς ἴσ
 ἴσθαι αὐτὰ παρὰ μᾶλλον τοῖς ἐγκωμια
 ζομένοις οἱ ἐπαμύναται λαμβάνοντες χάριν, ὡς
 αὐτὸ ἢ παρὰ ἐκείνοις ἔξαρκέσι ἐμμελετήεις δύ
 ναμιν, ἔξαιρειν μᾶλλον παρὰ ὅ ἡμῶν σιωπῶν
 τὰ παρὰ μᾶλλον πειράνται, ἢ ἔσθαι ἀλλήλων αὐ
 τοῖς πῶς δόξαν παρὰ μᾶλλον. ὡν δὲ τὰ κατὰ
 ἡμῶν διακρίων, ἢ ἔσθαι ἐννοια μεγαλοδωρεὰ
 ἐξασαπίξ, τίς αὐτὸ ἐκωμιασῶν ἐπιδοκίμῳ ὄψις.
 τίς παρὰ μᾶλλον τῆς παρὰ μᾶλλον αὐτὸ ἐφθέρ
 ἴσθαι πῶς. ἢ γὰρ τοιοῦτον ἐν τοῖς ἀπὸ αἰῶνος αὐ
 ἐννοητῆι, ὅσθαι ἀλογία τὸ ἐπαμύναται χρεαγωγῆ
 σῆν. ἀλογίᾳ μοι πῶς τῆς διακρίων ἀπάντων ἔ
 παρὰ μᾶλλον ἐκλογίᾳ, πῶς τε παρὰ μᾶλλον ἐκλε
 ξάμενον Θεὸν οἰκειότητα, καὶ ὅσθαι πῶς Ἰωα
 κείμ καὶ Ἀννης ἀσύγκριτον ἔσθαι. ὅσθαι
 ὅ ἔσθαι ἐννοια αὐτῆς ἔσθαι παρὰ μᾶλλον καὶ
 δεδοξασμένην ἀξίωμα. πῶς γὰρ ὁ δημιουργ
 ῶς εἰς πῶς τῆ παλαμῶντος κόσμου κρηνοποι
 σιν ἐκλέγειν. ἐκ τούτων πῶς δι' ἡς πῶς
 νέαν ἡβουλήν παρὰ μᾶλλον ἐξασαπίξ, πα
 ρα λαμβάνει μητέρα. ἐκ τῆς ἐκείνων αἱμάτων,
 ὡς βασιλικωτέρων ἔσθαι, πῶς βασιλεῖον τῆ
 ἡμῶν ἀμφιέννυται παρὰ μᾶλλον. [τῆτο, ὅ ἔσθαι
 ἐκείνων πάντων αὐτῶν παρὰ μᾶλλον] τῆτο, ὅ
 ἔσθαι ἀξίον αὐτῶν διακρίων, ὅ μόνους ἐκλεγειν
 τῆς ἀπάντων, ἔσθαι ἐν τῶ δέοντι παρὰ μᾶλλον ἔσθαι,
 καὶ παρὰ μᾶλλον τῆς μυστηρίῳ παρὰ μᾶλλον. σῶ
 πειθῆν, ὅπως ἀπασαν σύγκριτικῶν αἰποῖ παρὰ μᾶλλον,
 τὰ καὶ ἐκείνοις ἐξασαπίξ. ὅσθαι γὰρ λόγῳ, τὰ δὲ
 παρὰ μᾶλλον τῆτο ἐξασαπίξ παρὰ μᾶλλον. ἀλλὰ
 σιωποῖσιν αὐτῶν τῆ τε παρὰ μᾶλλον, καὶ τῆ τῆ πλεονεκ
 τημάτων αὐτῶν παρὰ μᾶλλον, εἰ βραχέα πῶς τὰ
 παρὰ μᾶλλον ἐκείνοις ἔσθαι ἀξίον ἔσθαι ἰσο
 εἰας οὕτω γὰρ παρὰ μᾶλλον ἡμῶν τῆ τῆς λεγομένην
 καὶ ὑποδείξειεν ἀλήθειαν. ἔσθαι δὲ ὡς ἀπὸ ἔσθαι
 αὐτῶν εἰπεῖν τὸν λόγον, ὡς δε.

A te arbitror, sed & vniuersorum: at so
 lum, quâ ratione prælati fuerint huma
 no generi, vtque immensam gratiam
 consecuti, tantæ illius magnificentiæ
 generis auctores euaserint. Quam
 enim, luculentorum quoque oratorum
 subtiles sensus, rerum maiestatem asse
 ctari possint, nedum maiori quàm ha
 beant gloriâ, arte ac methodo efferre
 tentauerint: Sanè laudatores, si qua ge
 sta habent, argumenti loco arripientes,
 quamque gratiam, ij quos laudant inde
 cœlitus adepti sunt; quan
 B um rhetorica
 exercitatio fauerit, propositis rebus ad
 mirationem laudum cumulo augere
 tentant, aut omnino congruentem eis
 conciliant gloriam: vbi verò maior co
 gitatu magnificentia, iustorum homi
 num merita, ceu tubâ clangente altum
 deprædicat, quænam fuerit encomio
 rum laudatio? Quis nouus aded honor,
 rerum aded nouarum ac mirabilium
 inueniri queat? Quid enim eiusmodi in
 C omnibus à sæculo rebus excogitari pos
 sit, vt congruâ ratione laudationem di
 rigat? Quæso enim, omnium mihi ius
 torum ac Prophetarum electionem, eo
 rumque in Deum eligentem, necessitu
 dinem cogita, videbisque Ioa
 achim & Annæ incomparabilem excellentiam:
 videbis eorum maiorem cogitatu digni
 tatem, maiori pretio habitam, ac am
 pliiori gloriâ auctam. Hos quippe crea
 tor Deus ad mundi veterati eligit in
 staurationem: ex iis matrem accipit, ex
 quâ nouam fictionem prouidere decre
 uit: ex eorum sanguinibus, tanquam
 D virtute regalissimis, regalem humani
 generis purpuram induit. Ea res, Iustis
 omnibus superiores facit; hoc eorum
 ius vincens meritum omne, vt præ vni
 uersis delecti sint, ac congruo tempore
 in rerum naturam producti, assumpti
 que in mysterij finem. Vide ergo, vt eo
 rum res, omnem planè comparisonem
 fugiant. Nec verò verba, sed ipsæ res
 subiectæ istud ceu tubâ clangente de
 prædicant. Enimvero conducens erit,
 E cum ipsi celebritati, tum eius declaran
 dis prærogatiuis, vt pauca quædam ex
 plicemus ex eorum historiâ; sic enim
 perspicuam magis dictorum præstabant
 veritatem. Sic porro habet, vt sermo
 nem ab exordio ducam.

In historiis, inquit, duodecim tribuum Ex libro Ia
 Israël, erat vir quidam nomine Ioaachim, cobi ἀδελφο
 diues valde. Cum amplissimâ laude po
 S. Matix.
 ñe de ortu

Εν τῆ ἰσοεἰας, Φησὶ, τῆς δώδεκα φυλῶν τῆς Ἰο
 ραήλ, ἡ τίς Ἰωακείμ πλάσιος σφόδρα. σὺ ἔπι
 τεταμένῳ ἐκωμιά, ὅ τὸ συγγραφεὺς κατὰ βλή

αὐτῶν τῶν
 ἰσραήλ.

Ioachim re-
gium stema.

Legalis iusti-
tiae praestantia,
ac liberalitas.

Ex repositis
ad vsum ne-
cessariū, Deo
offerebat.

Ipse sibi Ioa-
chim bonido-
tor auctorig.

liquorū deinceps magnificentiā clariori
indicio declarans. Quid hoc verò sibi
vult, *in historiis*? In genealogiis, inquit,
duodecim tribuum Israël. Hinc ergo ostē-
dit, impermixtū regium genus à maiori-
bus ducentē, legali progenitorum suāq;
religione ac obseruantia honestatū, qui
insignis ac eximius haberet, in tribulus
Israël primas cōsecutum esse. Tum ve-
rò, vbi scriptor, ceu indicium quoddam
praestantiae viri, diuitias quoq; posuisset;
singularissimam deinceps eius iustitiam,
ac quā vniuersis contribulibus prael-
leret, dicit. *Offerebat enim*, inquit, *du-
plicia dona Domino*. Planè gloriabatur
duplicibus diuitiis. Quod enim duplicia
dona is consecraret, id agebat, vt & vi-
tae huius, fluxique diuitiarum thesauri
minuerentur; manentes autem perpe-
tuo cumulo augerentur. Nonne liquet,
vt neque fugaces diuitias manere sine-
ret, quotidie arctans, ad id quod satis ef-
set? Hoc enim etiā Oratio indicat: *Offere-
bat enim dona sua duplicia Domino, di-
cens apud se. Sit mea abundantia vni-
uerso populo, ac remissio mea Domino Deo
meo*. Vide iustitiae legalis excellentiam.
Vide Evangelicam Apostolorum insti-
tutionem praclare exhibitam, seu vt lo-
quar melius, superatam. *Sit mea abun-
dantia omni populo*. Nihil, inquit, in neces-
sariis rebus superfluum sit. Toti populo
proposita sint, quae ultra necessarium
vsum abundant. Communis vniuersis
cedat mea substantia. O plenam iustitiā
mentem iudiciumque! O diuitias in-
uiolabilibus thesauris importatas! tan-
to excessu praecelluit eorum virtus ab
exordio. Sed & alia eorum virtutis ex-
cellentia, ex sequentibus ostenditur.
Postquam enim intra eius quod suffice-
ret metas, diuitias contraxerant, legi-
tima omnia, tum quae ad neomenias,
tum quae ad donaria, victimasque pro
peccatis, ac corporales lustrationes, spe-
ctabant, de substantiā reliquā, vniuer-
sorum Deo offerebant: *Et remissio mea,
Domino Deo meo*. Quamobrem, nedum
in id quod satis esset, sed vt & ipsi indi-
gerent, diuisa eorum cedebat substan-
tia. Sed & illud, *Apud se dicens*, eximiae
cuiusdam virtutis res est: praeter enim
cordatissimae mentis consilium, etiam
eius qui dixit virtutis praestantiam ostē-
dit. Quippe haec agebat, non in alios
respiciens, aut velut exemplis vllis men-
tem adhibuisset; sed ipse per se inuentor,
bonum adimplebat: neque antiquiori-

A παροίμιον, ἀναρχετέρω δείγματι πῶ τῆ ἐξῆς
δηλοῦν μεγαλειότητα. τί δὲ τὸ, ἐν ταῖς ἱστορίαις,
ὑποσημαίνειν βούλεται. ἐν ταῖς γενεαλογίαις,
Φησὶ, τῆ δώδεκα τῆς Ἰσραὴλ φυλαῖν. δέικνουν οὖν
ἐντεθέν, αἰετικτικὸν αἰωθεν τὸ βασιλείον κατὰ-
ρῆντα γένος, παροχητικῶς τε καὶ οἰκείας ἡμερό-
μυρον ἀνομίαις, ὁπίσημέν τινα καὶ ἄξαιρετον, ἐν
ταῖς τῆς Ἰσραὴλ παροχρίεαται φυλαῖς. εἶτα καὶ
τὸν πλοῦτον, τεκμηρίον τι τὸ ὑπεροχῆς ὁ συγ-
γραφοῦς τεθηκώς, λέγει καὶ τὸ τῆς δικαιοσύνης
αὐτῆ ἰδιαιτάτον ὁμοῦ, καὶ πάντων ὁμοφύλων
ὑπερήμετικῶς. παροσέφερε γάρ, φησι, δῶρα
τῶ κυρίῳ διπλᾶ. ὄντως διπλῶ τῶ πλούτῳ
ἐκόμα. τὸ γὰ διπλᾶ τὰ δῶρα κατεργεῖν, τὰ
τῆς πῆρῆντος μὲ καὶ ῥέοντος ἐκμειουῖ, τὰ δὲ
τῆς μῆρῆντος εἰσαεὶ πληθύνειν πῆρῆσκύαζε ἡ-
σαυερίσματα. ἢ δηλον, ὡς ἑδὲ πλούτον εἶα
τὸν πῶρατῆροντα μῆρῆν, παρὸς τὸ ἄρχετὸν αὐ-
πὲν ὁσημέραι συτέλλων; τῆτο γὰ καὶ ὁ λόγος
C κατὰποδείκνυσι. παροσέφερε γὰ τὸ δῶρα αὐτῆ
τῶ κυρίῳ διπλᾶ, λέγων ἐν ἑαυτῶ. ἔσω τὰ τὸ
περιοσιῶς μου πῆρῆ τῶ λαῶ, καὶ τὸ τὸ ἀφέ-
σεῶς μου, κυρίῳ τῶ Θεῶ μου. ὄρα τὸ ἐν νόμῳ
δικαιοσύνης ὑπερβολῶ σῆσπει τὸ ἐν ὑποσῆ-
λοις διαπέλικῶ, ἐν τοῖς δικαίῳις πῶτοις παροκα-
τηρηθεῖσαν πολιτείᾳ. κρείτηον δὲ λέγειν, ὑπερ-
καπορηθεῖσαν. ἔσω τὸ τὸ περιοσιῶς μου πῆρῆ
τῶ λαῶ. μηδὲν φησὶ εἶη περὶ τὸν τῆν αἰαγ-
χῶν. πῆρῆ τῶ λαῶ τὰ ὑπερ πῶ χρείαι
D παροκείτω. πᾶσι κρινὰ τὰ τὸ περιοσιῶς ἀφείδτω.
ὡ δικαιοπάτης ἐ γῶμης ἐ κρίσεως. ὡ πλούτου ἐν
ἀσυλήτοις συγκεκομισμῶν ταμείῳις. οὕτως ἢ
ἐκ παροίμιων ὑπερήμετικῶν αὐτῆν ἀρετῆ. ἀλλὰ γὰ
ἕτερον αὐτῆς ὑπερβολῆς κατῆρωμα, ἐκ τῆ ἐξῆς
ἄραφάμεται. μὲ γὰ τὸ εἰς τὸ ἀνταρχεῶς τῆ πλάτου
συσελίῳ, τὰ νενομισμῶν ἅπαντα ἀρὶ τε νεμνησίῳ,
ἕθῆμων ἀραημάτων, ἡυσαν τε ἀφεισμῶν, καὶ
καταρτηρίων σωματικῶν, ἐκ τῆ ἐνόνητων, ὡ τὸ ὅλων
E Θεῶ παροσέκμυζον καὶ τὸ τὸ ἀφείσεῶς μου, κυρίῳ τῶ
Θεῶ μου. ὡσε, ἢ μόνον εἰς τὸ ἄρχετὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ
ἐν δέον αὐτῆς, τὰ τὸ περιοσιῶς ὑπετέμνετο. καὶ τὸ,
λέγων δὲ ἐν ἑαυτῶ, τῆ κατῆ ἄξαιρετον. σαῦ τῶ τὸ
ἀβουλίῳ γὰ σοφωπάτω, καὶ τὰ τὸ ὑπεροχῆς τῆ
εἰρηκῆτος πῆρῆσῆσι δείγματα. οἱ γὰ εἰς ἕτεροις
ἀπιδῶν, ἑδὲ πῶραδείγματα ἴποι παροσηκῶς,
ταῦτα ἔπαρῆεν. ἀλλ' αὐτῆς δι ἑαυτῆς τὸ ἀγα-
θὸν ἐφῶρείσκων ἔξεπλήρου. καὶ οὐχ ὑποσῆ-

και παλαιαις, και νομοθεσιαις προς ο ποι-
 οδο χρεαγαγειται κελουραμα, αλλ αυτος
 κελουρα η ηη κελουρα εργασιαις, και ποικι-
 λους νομοθεσιαις τοις μετ αυτων κελουραται. ορα
 πως αξιολογους ηη απουτων ετοι δικαιων πο-
 κερνιται. αξιολογους δε λεγω, ου τη τη μυ-
 σπειου δωρεα. ωτερ γδ αμυβιου εργαων η
 χρις. τη γε ηη ομοφυων αιπιαδωρεση.
 αλλ ακελουρον προς ο της ισοειαις εξης
 ιειαι.

Φησι γδ, ως εηιμος κατ εσημον πινα ηη
 εορτην πορεαζοντι τα δωρα, ο πορα ηη
 συμφυλετην δι απεκνιδω επτεπειθε ονειδισμος.
 ορα εξεσι σοι γαρ, φησι, πορεσενγκειν τα δω-
 ρα σου, κατοι παρμα ορα επουσιαις εν Ισ-
 ραηλ. πινα δε ηη απιγραφων, ορα εξεσι σοι
 " πορετω ποειεχ πορεσενγκειν. Ειχους γου
 αυτων ατε δικαιον οντα, και τη διτην σεμνω-
 ριδμον εηχουαι, πορεκρινεαται τε ως εν πασι,
 και τη ηη δωρεων αφιερωση. τοις δε, ορα
 δρεκπεν Δραφθονουσι πορεσιω. μηδεν δε ε-
 χουσι εν τη κατ εκεινον οπισηαπειν βιου.
 ου μονον γαρ ορα απεπιλητωις αυτοις αυτος,
 αλλα και αμηχουμος τα πορεβαλλοντι διε-
 γινωσκετο. πτω απαδιδω εις αφορμιω,
 τη μη καρα νομον ευωμοειν, αυτω πορεβαλ-
 λονται. τετο δε πορεμηθειαις ω της αιωτα-
 τω, ο αγουσις τε φημι μεζεις εκεινου τοις
 δικαιοις Δρατελειν, ε ο δι εντευξεωσι πτω-
 καυτα προς τω τεκνογονιαν Δρανασιωαι.
 ο μη γαρ, πτω προς Θεον αυτην πορε-
 φησε παρρησιαι. απησαισι γαρ, ορα εις
 δωτερον πορερετεθη. ο δε, τα της δι-
 δοκιας του μωσειου σωτετμηκηδω σωε-
 ποραθε χαρω. ονειδιστοις οτω ο δικουσι, ως
 αποπεμφθεις, αι αιτα σφοδρωτερον. ουχ
 ως τοις λογοις πεπληρωις, η αδοξησιαις τα
 ποραμαπι, αλλα δεδιωις, μηπου ης αυτω
 ηη ηειων εντολων προφησιαι. πορα Θεου
 αυτω πτω αποπεμφιν ετεκε, δι αυθεστων δε
 αυτω εις τουμφανεις προηραγη. [ουτω γδ
 και του αφωδωις ηδη τετυχηκωις χημισμο-
 μου, πτω δι ανιγματωδων δεξιλωσιν δηλων,
 ου πτω τεκνογονιαις επεζητει.] ουτως ω εν τε
 τη ποει τον νομον πληρωση, και τη ηη αφα-
 ναν τη σωειδωτοις εξεπαση, ακριβεσατοις λογο-
 ητοις. ουτω ηειαις ηγειτο τα ποει αυτω πορε-

A bus documentis legibusque ad pracla-
 rum adeo facinus manu-ducitur, sed
 ipse bonum inchoat opus, ac reliquis
 deinceps legislator ab actione efficitur.
 Vide ut hi merito iustis omnibus po-
 riores habiti sint. Dico autem merito,
 non quod spectat ad sacramenti do-
 num: (Superat enim beneficii magni-
 tudo, retributionem operum:) sed ut
 quis tantum cum gentilibus suis, ho-
 mines comparauerit. Enimvero con-
 sentaneum est, ut quae historia dein-
 ceptus habet prosequamur.

Vt Mariae pa-
 rentes, prego-
 gatiuam tan-
 ta meruerint.

B Ait itaque, ut illustri quadam cele-
 britate, dona ex more offerenti, contri-
 bules sui, sterilitatem probro obiece-
 rint. Non enim, inquit, licet tibi, ut offeras
 tua dona, eò quod non feceris semen in
 Israël. Porro habent nonnulli codices;
 Non licet tibi ut primus offeras. Verosi-
 mile itaque videatur, virum, ut pote
 iustum, ac duplici honestatum inge-
 nuitate, ut in omnibus aliis, ita etiam
 in consecrandis, Deoque addicendis
 muneribus, obtinuisse primatum: quæ
 res inuidis haudquaquam ferenda vi-
 debatur. Cum autem nihil esset quod
 in eius vitâ carperent. Nedum enim ir-
 reprehensibilem, ac extra omne cri-
 men nouerant, sed & tali præstantiâ vi-
 rum, ut minimè consequi possent; ster-
 rilitem excipiunt, ut ne iuxta legem
 iusta legitima faciat. Hoc porro super-
 nae prouidentiae erat, ut inquam, ad vs-
 que illud tempus, iusti homines absque
 prole egissent, utque id temporis ad
 editionem proles excitarentur per sup-
 plicationem. Alterum quidem, eorum
 ad Deum fiduciam ostendit: Nam cum
 rogassent, nihil petitionum effectus di-
 latus fuit: alterum verò, breuiato my-
 sterij tempori, quod bonâ Deus volun-
 tate decreuisset, commodum accessit.
 Accepto itaque vir iustus opprobrio,
 velut repulsus, graue admodum susti-
 net; non tanquam probrosis verbis per-
 cussus, aut velut eâ re, infamiam tu-
 lisset; sed veritus, ne qua mandatorum
 Dei transgressio, eam à Deo repulsam
 peperisset, ac per homines publicasset.
 Sic enim, vbi iam quoque verum fuisset
 consecutus oraculum, reconciliari
 quærebat + per ænigmaticas manifesta-
 tiones, non ut filios procrearet: vsque
 adeo rationibus ponendis accuratus
 erat, siue legis adimpletionem spectes,
 siue occultorum conscientiae explorati-
 onem: sic sua omnia prouidentiae di-

Sic Regii
 apud ton. nec
 non Codex
 Eminent.
 Card. Ma-
 zarini;

Vt molesta
 viro sancto
 exprobratio
 ac repulsa,

uinæ deputabat. Quamobrem non contendit: non verbis aduersatus est; non assumpsit ad defensionem hætenus se à legitimis haudquaquam fuisse prohibitum; ceu qui vitâ, moribusque irreprehensibilis ageret, ac dona vitæ congrua offerret: quin verò, mox vt ex illatâ exprobratione increpationem suscepit, ad occultorum indagatorē Deum confugit, solitudinemque vt consuetudini cum Deo opportunâ, petit, ne cum vxore quidem, eâq; vnanimi, communis consiliis; nec domesticis, externorum negotiorum curâ demandatâ. Quis vel nostris temporibus firmam adeò in Deum spem, suarumque facultatum despectionem ostendit; nedum eius temporibus, cùm vel modicarum ac legitimarum virtutum adimpletio ardua erat, ac difficilis?

Missaque in præsentiarum sunto, Patriarchæ Abrahamæ præclare gesta. Videatur quidem nonnullis, cùm antiquiore æuo, tum iustitiæ præstantiâ, vti veteribus aliis, ita & viro nobis proposito, potiores ferre; vt tamen quis ex aduerso componere in animum inducat, multum rerum propositarum excessum perspexerit. Nam illi quidem, cùm migratio, tum terra quâ futurus erat accola, prædicta fuerat; sed & futura infœcunditatis ac sterilitatis Saræ solutio, veracis Dei oraculo prænunciata erat; eaque is, promissione tenens, & spem alebat, animumque per orationem, illâ oblectabat. Quid enim rogo diuinâ promissione iucundius videri queat? Ioachim verò, nullâ ab eo acceptâ promissione, ei commodans fidem, qui impossibilibus omnibus exitum dare, ac naturam potest reformare; spemque suam in occultâ eius providentiâ firmam habens, cùm se à domesticis abstrahit, tum perseueranti supplicatione in diuinis colloquiis agit. Ac Abraham quidem necessarium habet signum, cùm futuræ possessionis terræ, tum augmenti generis, ac modum quo diuinæ promissiones implendæ sint, exquirat: Ioachim verò, vti indubiam in oratione mentem ostendebat, ita & vbi fuisset exauditus, bonumque ab Angelo nascituræ prolis nuncium accepisset, haudquaquam vt faustæ annunciationis illius euentus sit habiturus, rogat, nec verò signa, quibus futura naturæ sanatio sit declaranda, exquirat. Velut enim rem iam adimple-

Petit solitudinem vacatus Deo.

Ioachim Abrahamæ antepositur,

A νοίας ἀπάρτα. Δὲ τὸ οὐ διωλέθη. οὐ τοῖς λόγοις αἰτεκατέστη. οὐ δὲ μὴ κεκωλύομαι τῆς ἐπίμυον μέγρις ἐκείνου, Δὲ τε δὲ τῆς βίου, ἔδ τῆς δώρων ἀεπίληπτον προσελάβετο. ἀλλ' ὁμοῦ τε πλὴν δι' ὀνειδισμοῦ ἐπίπληξιν εἰσεδέξατο, ἐπὶ τὸν τῆς ἀπορήτων ἕξετασιώ καταφεύγῃ Θεόν, καὶ πλὴν ἐρημίου ὡς στωερῶν τὸ πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας καταλαμβάνει, μήτε αὐτῇ τῇ σωοίκῃ καὶ ὁμογνώμονι φανείσῃ, κοινωνησάμενος πλὴν γνώμῃ, μήτε τοῖς κατ' οἶκον, πλὴν παρὶ τῆς ἐκπὸς ἐπιμέλειαν ἔχοντα. τίς πλὴν τοιαύτου καὶ τοῖς κατ' ἡμᾶς ἐλπίδα πρὸς Θεὸν ἀδίκατον, καὶ τῆς πρὸντων καταφρόνησιν, ἐνεδείξατο. μή τι γε ἐν τοῖς κατ' ἐκείνον, ἐν οἷς ἔ τῆς μετειωτέρων ἔ τελεασομένων φρετῆς, ἐργάδης ἡ ἔκ πληρωσις.

B Καὶ πρὸς τὸν νῦν, τὰ κατὰ τὸν πατριαρχίῃ Αβραάμ. ἡπεξηρῆσθαι γὰρ τὰ τε χρόνον, καὶ τὰ τὸ δικαιοσύνης ἀνεπηκόη, ὡς τῆς **C** πάλαι, καὶ τοῦτου δόξειεν αἰ ἡσιν. πλὴν εἰ καὶ ταῦτα ἡσ αἰτεξετάζειν βούλοιο, πολλὴν αἰ πλὴν ἡπεροχίω τῆς περὶ κειμένων κατόψοιο. ἐκείνῃ μὲν γὰρ, ἢ τε μετὰ μνάσασις, καὶ ἢ ἐν οἷς αἰ παροικῆσθαι ἐρήθη γῆ. ἐπιμύ, καὶ ἢ τῆς ἀπαμείβῃς καὶ ἐφώσεως τῆς Σάρρας λύσις, ἡπὸ τῆς ἀψυδοῦς περὶ ἐπηγγελται. ἀπὸ δὲ κατέχων ἡποσέσει, πλὴν μὲν ἐλπίδα ἔτεφε, πλὴν δὲ γνώμῃ πρὸς πλὴν δι' αἰτήσεως ἐψυχάρῃ. τί γὰρ αἰ δὲ **D** θυμότερον τῆς ἡποσέσεως ὀφθαῖν Θεοῦ. ὁ δὲ, ἀεπαγγελτίας μὲν πρὸς τὸ διωλεθὸν πᾶν τὰ μὴ δυνατὰ φραμοῦσθαι, καὶ πλὴν φύσιν μεταρρυθμίζομαι, πτενύσας, πρὸς ἀφανῆ δὲ πλὴν αἰτε πρὸ μῆσαν τὰ τὸ ἐλπίδος ἐρείσας, οὕτω καὶ πλὴν τῆς οἰκείων ἔξεσασιν, καὶ πλὴν ἔμμονον πρὸς αὐτὸν δι' ἐντεύξεως ποιεῖται ὁμιλία. καὶ ὁ μὲν, τεκμήριον τὸ τε κατασέσεως τὸ γῆς, καὶ τὸ τῆς γένουσι ἐπιδοσεως δειῖται, [καὶ ὅ τῃ ἔστω τὰ **E** ἐπαβελλόμενα πληρωτέειν ἔξεταῖται.] ὁ δὲ, ὡσπρ ἐν τῇ ἀρχῇ τὸ ἀνευδοῖσασιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ εἰς ἐπήκοον ἀνευδοῖσασιν, καὶ ἡπὸ ἀγγέλου τὸν τόκον διαγγελιασθῆναι, οὐχ ὡς αἰ ἐκβαῖν τὸ διαγγελιοῖσασιν αἰτεῖται, ἔσδε γε τὰ δηλοῦντα σημεῖα τῆς ἀσθενούσης φύσεως πλὴν ἴασιν, ἐπιζητεῖ. ὡς γὰρ πληρωμα τὸ μύσασιν κατασθῆναι

τῆς καθαράς ὀφθάλμῳ μόνῳ Θεῷ, καὶ μετὰ
 πλὴν τῆς πόκου πληροφροῦν, κατεποχάλετο
 σημεία. Ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁ τῆς θυσίας, ἐν αὐτῷ
 προσκαλούμενον ἐξεπαδύνατο ᾧ ἑαυτοῦ, ἔα-
 πτόν· ὅπως μὴ ἐκείνος προσάξει, ἀλλὰ
 προσάρετος δὲ εἶπεν ἱεροθρησε· καὶ μονοθυμῆ
 μὴ, κείως, εἶπεν· ἐκείνος δὲ, τῷ τῆς ἐπαγ-
 γελίας λόγῳ· καὶ ὅτι προσέλας μὴ ἐκεί-
 νος, ὁ ἱερεῖον ἀπικρομίζεται· εἶπεν δὲ τῷ ὄντι
 κατῆρώσας, ὠλοκαύτωσε, καὶ ἀποδοῖς ἀνή-
 νεγκε· καὶ πατεיאρχῶ μὴ αὐτὸς φυλάων,
 καὶ δίκαιον· μητέρα δὲ εἶπεν Θεοῦ, καὶ δι-
 κιοτάτῳ πατειαρχῶν δέσποιναν. κρείττων γὰρ,
 οὐ τῆς παρούσης, ἀλλὰ καὶ πάσης ἀντι-
 ᾧ ἑαυτοῦ ὁ ἐγγχείρημα. ὅρα ὅποια τὰ
 τοῦ δικαίου πύπου παρήλασε πλεονεκτη-
 ματα.

Θέα δὲ, καὶ πλὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀφαι-
 εῖω, καὶ ὑπὲρ πλὴν φύσιν καρτερίαν, ἡ
 ἀγγελικῶν προσήκει λέγειν ἀφαιεργῶν, ὡς
 ξένη καὶ ἀκατάλληλος, τῇ τε τῷ παρῳμά-
 των καὶ λόγῳ ἀπικρομίζεται, κατῆρηκε. τεσ-
 σαράκοντα γὰρ ἡμέρας καὶ νύκτας τῆτον ἀσι-
 τον ἀφαιεργῶν, προσκαρτερήσας φησὶν ἡ ἱ-
 σορία, τῇ δεήσει, μόνῃ τῇ εἰς Θεὸν ἐλπίδι
 προσφύμενον. ἐνήστευσε γὰρ ἡμέρας καὶ νύκτας
 τεσσαράκοντα· λέγων, οὐ κατεβήσομαι οὔτε
 ὅτι βρωτῶν, οὔτε ὅτι ποτῶν. τῆτον τῷ μὴ
 πρὸ ἡμῶν ἀγωνιστικώτερον πισί, ᾧ ἑαυτοῦ.
 πισί δὲ, καὶ ἀμνημονοῦ ἀνεκρίθη. ὑπὲρ γὰρ ἀ-
 φαιεργῶν ἰσχυρὸς ὁ κέρθημα· τῆς τῆς φύσεως
 μόνου δημιουργοῦ ὁ ἀφαιεργῶν, γνώμης ἀ-
 ρέσει σιωπηροῦτος. αὐτῷ αὐτῷ ἀφαιεργῶν
 τον, ὁ δίκαιος ᾧ ἑαυτοῦ ἀμνημονοῦ, βιάως τὴ τῆς
 τῆς σώματος ἀνάγκης κατεπομνισάμενος, πρὸ
 αὐτῷ ἐκείνου, πλὴν γὰρ τῷ ὑπὲρ δυνά-
 μιν ἀγῶνων, καὶ τῷ πρὸ ἐλπίδα δαρεῶν,
 ἑπιτυγχάνειν δέχεται. Μαυσοῦ μὴ γὰρ, τῇ
 ἰσαριθμῶ θαυμάζεται τῷ ἡμερῶν ἀσιτία· καὶ
 γὰρ, εἰς ἀθάματα τὰ κατ' ἐκείνον. ἀλλ'
 εἰ τις πλὴν ἐκατέρων διερεωσάμενος ἐξεπάσαι
 τελήσει καρτερίαν, ἀνήσει δηλαδὴ καὶ αὐτῷ
 πλὴν ἀφαιεργῶν, ἐν τῇ μεταφρήσει τῆς παρῳ-
 ματος. ὁ μὲν γὰρ τῷ τῆς προσεταχῶτος ὄρω, καὶ
 τῇ τῷ πλακῶ ἀφαιεργῶν, αὐτῇ τὴ τῇ ἀπικ-
 ροῦ τῆ νομοδότου κατείχετο, ἀφαιεργῶν ὅτι
 ἑαυτῷ κρείττωνι, τὸν τε ᾧ ἑαυτοῦ ἀμνημονοῦ ἑαυτοῦ, καὶ

A tam habens, quod apertè soli Deo vi-
 sum esset, significatum esset, cum certà
 futuræ prolis persuasione, signa quo-
 que planè coniectabat. Sed & admiran-
 dæ illius victimæ huc loci accitum exa-
 men, omittendum sit: vt quidem Abra-
 ham, diuinâ iussione; Ioachim autem
 suâ ipse sponte, sacrificauerit; atque hic
 quidem, vnigenam absolutè prolem; il-
 le duntaxat, habitâ ratione promissio-
 nis: vt item ille cum obtulisset, victi-
 mam retulerit; hic autem, reuerâ sacri-
 ficauerit, reddensque ac addicens Deo,
 in holocaustum obtulerit: ac ille qui-
 dem, tribuum Patriarcham; hic autem,
 Dei parentem, ac Patriarcharum meri-
 tissimam Dominam. Planè enim, ne-
 dum præsentì hac, sed & omni omninò
 comparatione tantum illud facinus ma-
 ius existat. Vides quantæ Iusti huius
 prærogatiuæ, eximiaque ornamenta præ-
 cellant?

Ioachimi ob-
 blatio quam
 Abraham præ-
 stantior.

Vide porro, eius in deserto moram,
 ac maiorem quàm pro humanâ ratione
 perseverantiam (quam planè Angeli-
 cam vitæ rationem, meritò dicamus)
 vt noua ac insolens, rerum pariter ver-
 borumque comparatione, effulserit.
 Ait quippe rei gestæ historia, quadragin-
 ta dies ac quadraginta noctes, ieiunium
 perseverasse in oratione, cum interim
 spes in Deum sola aleret. *Ieiunauit si-*
quidem quadraginta dies ac noctes, di-
cens, Non descendam vel vt manducem,
vel vt bibam. Quidam apud nos plus-
 culum contentiosi, haud satis habere
 fidem, rem existimant; quidam verò,
 etiam impossibilem, iudicant. Nam
 vincit facinus humanam virtutem: solo
 naturæ auctore Deo, ex voluntatis pro-
 posito, incolumem seruante. Eam vir
 iustus inconcussam Deo adhibens, vi-
 que magnâ aduersus corporis necessita-
 tem insurgens, ab eodem, cum gratiam
 maiorum virtute certaminum, tum do-
 norum vincientium spem, meretur ac-
 cipere. Sanè quidem Moyse æquali
 dierum ieiunio admirationem habet:

Mirabile Ioa-
 chimi ieiunium.

E Nec enim res eius gestæ, carent admi-
 ratione: vt quis tamen accuratiùs am-
 borum exquirat expendatque constan-
 tiam, hîc quoque in rei aggressione dis-
 crimen inucnerit. Nam Moyse qui-
 dem, cum præcipientis decreto, tum ta-
 bularum custodia, ipsâque adeò Legis-
 latoris expectatione detinebatur; quæ
 vtique meliori corroboratione cum
 temporis longioris molestiam, tum na-

Antefertur iei-
 unio Moysis.

εἰ γὰρ βίχαιρος ἰλασθηδύης ὁ θεῖον, κωμωδιῶντες
 παύλιον ἐπέμβαλλον, τῆνας ὄσα αἰ παρὸς τὴν ἀσωτήρη
 πρῶτον, πλῆκτικωτέρως ἐπαφῆσαν πρὸς λόγους.
 πούτου δὴ γὰρ ἔτ' αὐτῆ, ἔθ' ὁ μεγαλόψυχος Ἰωα-
 κείμ, ἐν ᾧ ναῶ προσδραμόντες, ἀμφω τὰ τὴν βίχης
 ἀποδιδόασιν, ἀποδοδεκτὸν ἀρὰ καὶ αἰεπαρῆ τῶ-
 πτω, ᾧ ὁρλαοτέρω καὶ ἡσυχίᾳ ἡμῶσεως καθικόν-
 τως οἰηθέντες· ἡ δὲ δὴ ἀρμωδιωτέρω τὴν αἰτία καὶ
 ἀσφαλετέρα, ποιαύτη τις ὅστιν ὡς ἀρὰ παρόδρομοι
 καὶ κήρυκες, τῶν τε παρὰ ματι, καὶ τῆν προσηγεῖα
 τὴν χάριτος ὄντες. Ἰωακείμ μὲν γὰρ, ἀποκείμνος·
 Β
 Αἰνα δὲ, χάρις ἐρμυλομένη κεκύρωται. δι'
 ἑαυτῆν τὸν ἀπεύχραστον αὐτῆς ἐν πούτω κερυ-
 φάμοιοι πλατυσμένω νεῶ μὲν ὑπέξιζαμένοι· ἐν
 πούτῃ δὲ, τὸν τῆν ὄλων ἐξελουμένοι ποιητῶν. καὶ
 ὅσα μὲν, ὁ παρὸς πούτων λόγους.

Ὁ δὲ τὴν βίχης, ὡς ἀξιόλογος ἀμφοτέροις προ-
 τείνεται; πούτων γὰρ τῆν τῶ Θεοῦ μεγαλοεργη-
 μάτων, ὧν τὴν ἐκ μὴ ὄντων πρῆγαγε, καὶ ὧν πρῶ-
 δόξως ἐκαμπούμισε, τῶν τῆν παρὰ ματιων με-
 ταπλατῆομένης φύσεως, ἐκ φέρεται. οὕτως αἰ τῆν
 διχάων ἀεργεσία παρὰ φέρονται οὕτως Αβραάμ
 καὶ Σάρρα· οὕτω τὰ καὶ τῶν Αἰναν, καὶ Σαμουὴλ
 παρὰ γεται τοῖς δικαίοις, ἐκ τὴν τῶ ὁμοίων εὐχα-
 ρείας, τῶν ἰσῶν ἐξαμουμένοις χάριν, πλείονι τε
 ἔσπουδαυότερα, παρὰ σεδρεία, τὴν καταλλήλου μὴ
 ἐκπεσεῖν ὅτι τῆν τῶσι. ἡ δὲ μὲν τῶν τῶ μακαρίας
 Αἰνης ἐν τῶν παρὰ δείσω παρὰ σεδρεία, πολὺ μὲν ὁ
 διεσηκός, πολὺ δὲ ὁ εὐεπήκρον τῆν ψυχικῆν διύωσε
 σωτηρεῖα. ὅσα δὲ γὰρ λόγους καὶ νοήματα δεήσεως
 ἀπεχερῆσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ταπεινώσεως, τῶν οἰ-
 κείμ μὲν εὐτελείᾳ καπολοφυρομένη διωμολό-
 γει· τῆς δὲ κτίσεως ἀπάσης ἑαυτῶν ὑποστῆ-
 σα, τὰ κατ' εἶδος μετέχοντα τῆς τῶ κτίσεως
 εὐλογίας, διεξήει. τοῖσιν γὰρ καὶ ἦρεσι ἔ-
 λόγους, ἡ τῶ δημιουργοῦ πολυεύαλαγχος
 ὅτι πνεύειν πέφυκε κηδεμονία· καὶ μᾶλλον γε
 πούτοις, ἢ τοῖς κατ' ἰδίωμα παρὰ σεδρεμένοις.
 ἀλλ' ἔτ' ὅσο, τῆν πούτων ἡμῶν ἀχρειότερα,
 Ε
 φησὶν, ἡ σώφρων, ἐγὼ, ὡς πούτων μὲν, τῶ
 σῶ κερυπουργωῶτων παρὰ ματι, δέσποτα,
 τῆς ποιαύτης δὲ βίολογίας, καὶ χάριτος ἐσπερ-
 μένη καθάπαξ, διαζία τὴν τῶ ἡμῶν δὲ κλη-
 είας· γόνιμον γὰρ σοι, καὶ τῶσο, καὶ τῶ
 παρὰ ματι ὁ διεσηκός πρῶσισι· ξένη τῆς τῆν
 πολυειδῶν ζώων βίολογίας· καὶ αὐτὰ γὰρ,
 τῆς ὁμοίας κατείληχεν βίολογίας. πολυφύρος

fa. Qui enim, opportunè Deum pla-
 canti, ita nuper illudentes insultassent,
 quí non grauioris increpationis verba,
 ad infuetam illam assiduitatem, iacta-
 turi essent? Idcirco, nec ipsa, nec ma-
 gnanimis Ioachim, ad templum accur-
 rentes, orationem Deo obtulerunt,
 quam utique acceptam ac à molestiâ li-
 beram, à quiete ac otio, meritò capta-
 bant: seu, vt congruam magis ac cer-
 tiori nixam veritate causam edicam;
 vt qui re pariter ac nominis appella-
 tione, gratiæ præcursores ac præcones
 forent: 6 (Ioachim enim, *repositum*;
 Annam verò, *gratiam*, exponi liquet:)
 Ipsi per se, eius in hoc incircumscri-
 ptam amplitudinem significant; qui
 quidem à templo excedant, omnique
 loco vniuersorum auctorem placent,
 Atque hæc quidem sic dicta habeat.

Quas verò ambo fundunt preces;
 quàm præclaræ ac egregiæ! Iis enim,
 vniuersa Dei magnifica opera profe-
 runt, si qua vel produxit ex nihilo, vel
 mirabiliter transmutatis rerum naturis,
 innouauit. Sic Abraham, sic Saram,
 7 sic Annam quoque ac Samuëlem, pro-
 ducit Iustorum illud par, eâque grati-
 tudine similia prosequens, parem sibi
 gratiam deprecatur, impensiorique studio
 ac assiduitate, vt ne ab eo quod con-
 gruum est, excidat, contendit. Quam
 verò beata Anna postmodum in hor-
 to orationem fudit, multum eius à re-
 liquis discrimen habet; multam eius
 ex contritione animi exaudibilita-
 tem effecit. Nec enim verbis sen-

sifque orationis abutendum credidit;
 sed altâ humilitate, suam quidem vili-
 tatem, grauiter lugens, confitebatur;
 ac se vniuersis creatis inferiorem demit-
 tens, res eas quæ benedictionem aucto-
 ris consecutæ essent, sermone percur-
 rebat. Talibus enim moribus pariter
 sermonibusque misericordissima crea-
 toris Dei prouidentia, lubens annuit;
 ac planè iis magis, quàm precibus per-
 proprietatem prolatis. Quamobrem,
 inquit prudens ac casta fœmina,
 inutilior sum vniuersis creatis, cum il-
 la, Domine, præcepto tuo subseruiant,
 ac ego profus priuata sim benedictione
 eiusmodi, ac gratiâ; indigna generis fœ-
 licitate; nam & illud tibi fœcundum est,
 reque ipsâ, vt ab eo lógè habeam, osten-
 dit: aliena à multigenorum animalium
 fœcunditate; nam & illa eandem conse-
 cuta sunt benedictionem. Terra frugi-

Subtilior ratio delectationis orationis.

Admiranda Annæ humilitas.

fera est, quæ pro tui ratione mandati, fruges vberes nunquam non ferat. Præta fructum afferunt: sed & speciosa plantarum germina, opportunum pariter dulcissimumque fructum afferunt, ac eorum gratiis qui percipiunt, laudationem & ipsa tibi submitunt. Horum ego gratiæ expers sum; nam ipsa quoque indignam vt eis accensæ, quæ sint creaturæ tuæ, memet iudico. Quam verba hæc rogo, non ostendunt humilitatis excellentiam? Quam non contriti cordis abiectionem excessit, qui sensa eiusmodi animus protulit? Qui non verò, benignus Deus, supra omnem odoris fragrantiam ac oblationem, eiusmodi probaret voluntatem? Qui non supra holocaustum omne, eiusmodi annuisset orationi, qui talibus maxime delectatur victimis? Etenim, *Sacrificium Deo spiritus contribulatus.*

Pfal. 50. v. 19.

Talia sunt Iustorum priuilegia ac narrata gesta. Latè hi virtutum eorum characteres, nobilem hanc animi, ac iis illustriorem, qui omni retro sæculo claruissent, speciem effulserunt. Quippe decebat vt donum, omni in creatis maius comparatione, ex excellenti electione prodiret: Decebat vt ex effluenti virtutum penu, præsanctæ illæ scaturirent diuitiæ: Decebat vt labores eiusmodi, talem reportarent fructum: vt ex ingenuâ radice, summè ingenuum pullularet germen; ex bonis lumbis, optimus palmes surgeret; semper virens vigenisque illa generis gloriatio; pulcherrimum illud naturæ germen; altigena ille sacramenti ramus, ex quo ascendens immortalitatis flos, æternam odoris suauitatem perspirauit: cuius fructus efficitur, vita & incorruptio, ac perseverantia, iis qui illo participant.

Fulchra in Mariam.

Annunciata ab Angeli vtrique parenti Mariæ conceptio.

Cæterùm laboribus sermonibusque eiusmodi subiecta Iustorum Oratio, finem apud vtrumque ex diuino responso accipit. Angeli siquidem apparentes, cum exauditas preces, tum inexpectati partus euentum annunciarunt. Angeli, eius quæ Angelis erat nobilior, concipiendæ, faustas afferunt annunciationes: Prænunciant Angeli soluendam sterilitatem, ac per eam disiectum iri medium peccati parietem, prædicunt. Angeli, inexpectatam eius conceptionem, proæmio loquuntur, quæ mirabilem ac ineffabilem conceptionem nouauit Angeli, eius præcurrunt puerperium, per quam primæ parentis do-

A η γη, τὴν ἀφθόνιαν διανεκῶς κτ' ὅ σὸν ὅπι κρ-
 μίζουσα, ὑπὸ σαγμα καρποφορῶσι λειμῶνες· ἔ τὰ
 ἀειδῆ τῆν φυτῆν καρποφορῶν βλαστῆματα, καρ-
 πὸν τε χείριον ὁμοῦ ἔ ἡδυσον ὑποβάλλονται, κτ' τῆ
 τῆν μετεχόντων εὐχρηστία, σὸι τὴν δοξολογίαν
 ἀναφέρουσι. Ἰούτων ἐγὼ τ' χάριτος ἀμέτοχος, ἐπεὶ
 κτ' ὅ μὴ κατ' ἀξίαν συναριθμῆσθαι πύτοις δη-
 μιουργήμασι τε οὔσιν ἀγαλότητος τ' σῆς, ἐαυτῆς
 καταψήφισμα. Ταῦτα, τίνα ταπεινώσεως ὑψο-
 βολίῳ ἔσθ' ἐμφάνη τὰ ῥήματα. ποίαν σιωπῆ τετρι-
 μῶν ἔχ' ὑποβέβηκε καρδίαν, ἢ τὰ τοιαῦτα νοή-
 ματα ὑποβαλλομένη ψυχῇ. πῶς δὲ ἔσθ' ἀπὸ φι-
 λάργατος ὑψὸ εὐδίας ἀπάσθμ κτ' ὑποσφορῶν, τ'
 τοιαῦτ' ἡ γνῶμῳ ὑποσθηκατο. πῶς ἔχ' ὑψὸ ὠλο-
 κευταμῶν ἡσθ' ἡ τῆν τοιαύτην κατέβησεν ἀ-
 δεῆσθ', ὁ μάλιστ' ὁμοίαις ἡδὲ ἡδὲ ὁλοκλειῆαις.
 ἡσθ' ἡ τῆν Θεῶ πνεῦμα σιωπῆ τετριμῶν.

Τοιαῦτα τὰ τῆν διχῶν πλεονεκτήματα καὶ
 διηγήματα· οὗτοι τὴν ἄρετῆν αὐτῆν οἱ Φαδρὸι
 χάρακτῆρες, τὴν εὐχρῆ τ' ψυχῆς καὶ λαμπερο-
 τέραν τῆν ὑποβλεπόμεντων, ἐναπῆσθαι ὡραίο-
 τητα. ἔδθ' ἡ ἔξ' ὑψὸ εὐχρηστίας ἐκλογῆς, τὴν
 ἀσύγκριτον ἐν ἡμνητοῖς ὑψὸ εὐχρηστίας δωρεῶν·
 ἔδθ' ἡ ἀφθόνων ἄρετῆν, τὸν ὑψὸ εὐχρηστίας ὅπι κρ-
 σαι πλοῦτον· ἔδθ' τοιούτων πόνων, τοιούτων συγ-
 κρηματῶν τὸν καρπὸν· ἐκ ῥίζης εὐχρηστίας,
 εὐχρηστίας ἐκφυλῶναι βλαστὸν· ἔξ' ἀγαθῆς ὁ-
 σφύρας, ἀγαθῶν ἀναδιδῶναι κλήμα, ὃ ἀει-
 θαλές τῆ ἡμνηστίας ἐγκλωπῆσθαι· ὃ τ' φύσεως,
 ὡραίοτατον βλαστῆμα· ὃ ὑψὸ εὐχρηστίας τῆ μυστηρίου
 τελεχῶν, ἔξ' οὗ ὃ τ' ἀθανασίας ἀναδραμὸν αἶθος,
 τὴν αἶθρον διέπνυσεν εὐδίας· οὗ ὃ καρπὸς, ζῶη
 καὶ ἀφθαρσία, καὶ δόξα τῶν μετεχρῆσι πᾶσιν
 ἐπίνεται.

Τοιούτοις δὲ πόνοις ἔ λῶναι ἢ τῆν διχῶν ἀνη-
 νεγκῆ δέσεις, χρηματισμῶ ὃ ὡρας πῆρ' ἐχρη-
 στῆς λαμβάνει. ἀγγέλαι γ' ὅπι φανέντες· τί, τε
 εἰς ἐπίκρῳ ἀναδιδῶναι, κτ' τὸν πῆρ' ἐλπίδα τὸν
 ἐκβῆσθαι κατεμῶν. ἀγγέλαι, τ' τῆν ἀγγέλων
 πρῶτος εὐαγγελίζονται τὴν κῆσιν· ἀγγέλαι,
 τὴν τῆς εὐχρηστίας ὑποβλεπόμεντων λύσιν, ἔ δὲ
 αὐτῆς, ὃ τ' ἀμῆστίας ὑψὸ εὐχρηστίας ὑποβλεπόμεντων
 μεσσοίχρον. ἀγγέλαι, τὴν πῆρ' ἐλπίδα σύλληψιν,
 τῆς ὑψὸ εὐχρηστίας, ἔ ἀπόρρητον χημιουργησῆς κῆ-
 σιν, ὑποβλεπόμεντων. ἀγγέλαι, τῆν ὠδίνων ὑψὸ
 εὐχρηστίας τ', δι' ἡς, αἱ τ' ὑψὸ εὐχρηστίας ἐπαύθῆσθαι
 ὀδύνας· πῆρ' ἀποσδοχῆς ἢ ὑποβλεπόμεντων, ἡς πῆρ' ἀδύνας

E

in scientiæ Dei fructum promoturam ostenderunt : hæc, ad ingressum gratiæ iter nobis fecerunt : hæc, salutis portas præaperuerunt : hæc, reconciliationi fundamenta iacta fuerunt : hæc, ad mediationem assumpta sunt : per ea nunc, qui eiusdem sumus participes generis, fiduciam habemus : per ea, congruentiorem recepimus statum : per editum luci thalamum, regalibus nuptiis accensum sumus : per cælum illud, quod nunc splendidius pariter ac capacius productum fuit, cœlestem vitæ rationem assequimur : per cognatam benedictionem, Evangelicâ potimur iucunditate.

Tu verò, præsentis pariter ac futuræ lætitiæ conciliatrix ; fiduciæ totius honorisque gloriatio ; tu, inquam, pro tuarum conuiuio celebritatum, supernas rependeris epulas ; nostramque illam pro tantis tuis dotibus, alacritatem, magnis cumulaueris muneribus. Orna præsentem conuentum, vti sensibili, ita & spiritali lætitiâ : compone coactam diuinitus choream : ei insona concinnum melos, ac exultationis eorum, qui in cœlis epulantur : respice in cuiusque mentem ; scrutare accensum desiderium, illudque scrutanæ conscientiæ arcana, blandè ostende : ei affectionem offer, qui occulta manifestè videt. Planè videt, vti cognitor inuisibilium omnium, atque tuorum in te laudatorum, propter se ipse, desiderium perspectum habet : vult nihilominus, idque impensiori bonitate, vt etiam per maternas supplicationes, ea & offerantur, & impleantur. Hæc quippe, tua ad eum, ac nostra ad te gloriatio est : hoc, eius per te exhibitæ clementiæ specimen. Spe subiecti, quam ea facit, nostram despiciamus abiectiorem ; humilem, terrenamque obliuionem consuetudinem. Hinc à terrenis assurgere, atque in cælum contendere nitimur. Hinc nobis certa bonorum repositorum spes affulget : hinc æternorum surgunt expectationes. Illustrem hanc diuinamque festiuitatem amantissimè celebrantes, vniuersa in suam prouidenti gloriam, maternamque gloriationem, ac salutare subiectorum decus, gratias submittimus, Christo bonorum auctori ac largitori : ipsum quippe decet honor, atque adoratio, ac laudatio, cum Patre, ac Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorum : Amen.

A εἰς θεογνωσίας καρποφορίας ἐπιδοῦναι παρ-
 μύνησε· τὸτο, τὰς παρὲς τὴν χάριν αὐτῆ ὠ-
 δοποίησεν εἰσόδους· τὸτο, τὰς τὴ σωτηρίας πύ-
 λους παρᾶνᾶξε· τὸτο, εἰς καταλλαγὰς πορο-
 τέθηται· τὸτο, εἰς μεσιτεῖαν πρὸς εὐαγγελίᾳ· εἰς τὸτο,
 νῦν οἱ τῆ χάριτος πρὸς ῥησιάζονται σημεῖοι· εἰς τὸτο,
 τὸ οἰκειότερας μετελήφθημεν χάριτος· εἰς τὸτο,
 ἀποκνηστῶν πασάδα, ἐν τῷ βασιλικῷ κατελο-
 γισθῆμεν νυμφᾶνι· εἰς τὸ νῦν παρᾶνᾶξεντα λαμ-
 πορτέρον τε ὄμοσ' ἐν ὑρυχωρότορον οὐρανόν, τὴν
 ἐξοάνιον ἐπεγραψάμεθα εὐαγγελίᾳ· εἰς τὸ συχενῶς
 διλογίας, τὴν θιαγγλικῆς ἀναπολαύμεν θυμηδίας.

Ἀλλ' ὡς τὸ πρὸς οὐσίας ἐκ τῆ ἐσομένης διφροσεύης
 παρᾶνᾶξε· ὡς ἐκ πρὸς ῥησιάζονται καὶ τιμῆς σεμνολόγημα-
 σὺ τὸ ἐκ τῆ ὡς τῶν πρὸς ῥησιάζονται διλογίας, τὴν αἰω-
 τάτω παρᾶνᾶξαι ἀμείψασθαι· σὺ τῆ ὑπὸ τῆ τοιοῦ-
 των παρᾶνᾶξαι, τὰς μεγάλας ἀπεισιφύερος δω-
 ρεάς, ἡσμησον ὡς τῆ ἀποθητῆ, καὶ τῆ νοητῆ φαιδρό-
 τητι, τὴν πρὸς ῥησιάζονται ῥυθμισον τὴν συγκερο-
 τηθῆμεν ἡσμητῶς χροσεύασθαι· ἐν ἡσμητον αὐτῆ
 ἀναρμόνιον, καὶ τὸ τὸ ἐορταζόντων ἐν ἐσομένοις ἀγαλ-
 λιάσεως, μέλος. Ἐπίδε παρὲς τὸ ἐκαστου εὐαγγελίου
 ἔτασον τὸ τῆ πότου εὐαγγελίου, καὶ τὸ ἐτάζοντι τὰ τῆ
 σιωπειδότης ἀρρήτα, καὶ τὸ πρὸς ῥησιάζονται τῆ δεσπότη-
 παρᾶνᾶξαι τὰ τὸ εὐαγγελίου τὸ ἀνακεκαλυμμένως
 κατὰρᾶντι τὰ κρυφία. εἶδε μὲν, ὡς τῆ ἀθεάτων
 ἀπάρτα γνώσης, τὸν τε δι' αὐτὸν εἰς σὲ τῆ ὑμνολό-
 γων κατὰρᾶντι πότον· βέλεται δὲ ἐκ λίαν ἀγαθο-
 παρᾶνᾶξαι, καὶ εὐαγγελίου μητεῶν ἐν τεύξεων, καὶ παρᾶνᾶξαι
 νεοδαμ τῶν καὶ ἀποπληρῶσθαι· τὸτο γὰρ τὸ παρὲς
 αὐτὸν σὲ ἐκ ἡμῶν, εἰς σὲ ἐγκαλλώπισμα· τὸτο τῆ,
 γνώρισμα τὸ εὐαγγελίου γὰρ ἡσμητῶς αὐτῆ φιλασθρω-
 πίας. τῶν τῆ ἐλπίσι σιωανυ φούρνοι, τὸ οἰκειάς
 καταφρονοῦμεν ταπεινότητος, τὸ χαμηλῆλου καὶ
 γὰρ ὁδοὶ ἐπιλαθῆμεν ἡμῶν εὐαγγελίου. ἐν τεύθεν, τῆ
 τῆ γῆς ἐπαίρειν, καὶ παρὲς οὐρανόν ἐπέγειρε παρο-
 θυμοῦμεθα. ἐν τεύθεν ἡμῖν, αἰ εὐαγγελίου φουσοί τῆ ἀπο-
 κειμένων ἀγαθῶν ἐλπίδες· ἐν τεύθεν αἰ τῆ ἀγιῶν
 παρᾶνᾶξαι. εὐαγγελίου, φιλοφρόνως τὸ ὑπὸ τῶν καὶ
 θεῖαν τῶν τῶν ἀγῶντες ἐορταζόντων, τὰ εἰς οἰκειᾶν
 ἀπάρτα παρᾶνᾶξαι δόξαν, εἰς μητεῖον τε
 καύχημα, καὶ σωτήριον τὸ ὑπὸ τῶν ἐγκαλλώπισμα,
 τὸ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν ἀγαπῆμεν, Χριστῶ τῶν τῆ
 ἀγαθῶν ἀγῶν καὶ πρὸς ῥησιάζονται· ὅτι αὐτῶν παρᾶνᾶξαι πημῆ, καὶ
 παρᾶνᾶξαι, καὶ διλογίας, σὺ τῶν παρᾶνᾶξαι, ἐκ τῶν
 ἀγῶν πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, ἐκ εἰς τοῖς ἀγιῶν τῶν
 ἀγιῶν· Ἀμῆν.

C ἀναρμόνιον, καὶ τὸ τὸ ἐορταζόντων ἐν ἐσομένοις ἀγαλ-
 λιάσεως, μέλος. Ἐπίδε παρὲς τὸ ἐκαστου εὐαγγελίου
 ἔτασον τὸ τῆ πότου εὐαγγελίου, καὶ τὸ ἐτάζοντι τὰ τῆ
 σιωπειδότης ἀρρήτα, καὶ τὸ πρὸς ῥησιάζονται τῆ δεσπότη-
 παρᾶνᾶξαι τὰ τὸ εὐαγγελίου τὸ ἀνακεκαλυμμένως
 κατὰρᾶντι τὰ κρυφία. εἶδε μὲν, ὡς τῆ ἀθεάτων
 ἀπάρτα γνώσης, τὸν τε δι' αὐτὸν εἰς σὲ τῆ ὑμνολό-
 γων κατὰρᾶντι πότον· βέλεται δὲ ἐκ λίαν ἀγαθο-
 παρᾶνᾶξαι, καὶ εὐαγγελίου μητεῶν ἐν τεύξεων, καὶ παρᾶνᾶξαι
 νεοδαμ τῶν καὶ ἀποπληρῶσθαι· τὸτο γὰρ τὸ παρὲς
 αὐτὸν σὲ ἐκ ἡμῶν, εἰς σὲ ἐγκαλλώπισμα· τὸτο τῆ,
 γνώρισμα τὸ εὐαγγελίου γὰρ ἡσμητῶς αὐτῆ φιλασθρω-
 πίας. τῶν τῆ ἐλπίσι σιωανυ φούρνοι, τὸ οἰκειάς
 καταφρονοῦμεν ταπεινότητος, τὸ χαμηλῆλου καὶ
 γὰρ ὁδοὶ ἐπιλαθῆμεν ἡμῶν εὐαγγελίου. ἐν τεύθεν, τῆ
 τῆ γῆς ἐπαίρειν, καὶ παρὲς οὐρανόν ἐπέγειρε παρο-
 θυμοῦμεθα. ἐν τεύθεν ἡμῖν, αἰ εὐαγγελίου φουσοί τῆ ἀπο-
 κειμένων ἀγαθῶν ἐλπίδες· ἐν τεύθεν αἰ τῆ ἀγιῶν
 παρᾶνᾶξαι. εὐαγγελίου, φιλοφρόνως τὸ ὑπὸ τῶν καὶ
 θεῖαν τῶν τῶν ἀγῶντες ἐορταζόντων, τὰ εἰς οἰκειᾶν
 ἀπάρτα παρᾶνᾶξαι δόξαν, εἰς μητεῖον τε
 καύχημα, καὶ σωτήριον τὸ ὑπὸ τῶν ἐγκαλλώπισμα,
 τὸ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν ἀγαπῆμεν, Χριστῶ τῶν τῆ
 ἀγαθῶν ἀγῶν καὶ πρὸς ῥησιάζονται· ὅτι αὐτῶν παρᾶνᾶξαι πημῆ, καὶ
 παρᾶνᾶξαι, καὶ διλογίας, σὺ τῶν παρᾶνᾶξαι, ἐκ τῶν
 ἀγῶν πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, ἐκ εἰς τοῖς ἀγιῶν τῶν
 ἀγιῶν· Ἀμῆν.

D νεοδαμ τῶν καὶ ἀποπληρῶσθαι· τὸτο γὰρ τὸ παρὲς
 αὐτὸν σὲ ἐκ ἡμῶν, εἰς σὲ ἐγκαλλώπισμα· τὸτο τῆ,
 γνώρισμα τὸ εὐαγγελίου γὰρ ἡσμητῶς αὐτῆ φιλασθρω-
 πίας. τῶν τῆ ἐλπίσι σιωανυ φούρνοι, τὸ οἰκειάς
 καταφρονοῦμεν ταπεινότητος, τὸ χαμηλῆλου καὶ
 γὰρ ὁδοὶ ἐπιλαθῆμεν ἡμῶν εὐαγγελίου. ἐν τεύθεν, τῆ
 τῆ γῆς ἐπαίρειν, καὶ παρὲς οὐρανόν ἐπέγειρε παρο-
 θυμοῦμεθα. ἐν τεύθεν ἡμῖν, αἰ εὐαγγελίου φουσοί τῆ ἀπο-
 κειμένων ἀγαθῶν ἐλπίδες· ἐν τεύθεν αἰ τῆ ἀγιῶν
 παρᾶνᾶξαι. εὐαγγελίου, φιλοφρόνως τὸ ὑπὸ τῶν καὶ
 θεῖαν τῶν τῶν ἀγῶντες ἐορταζόντων, τὰ εἰς οἰκειᾶν
 ἀπάρτα παρᾶνᾶξαι δόξαν, εἰς μητεῖον τε
 καύχημα, καὶ σωτήριον τὸ ὑπὸ τῶν ἐγκαλλώπισμα,
 τὸ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν ἀγαπῆμεν, Χριστῶ τῶν τῆ
 ἀγαθῶν ἀγῶν καὶ πρὸς ῥησιάζονται· ὅτι αὐτῶν παρᾶνᾶξαι πημῆ, καὶ
 παρᾶνᾶξαι, καὶ διλογίας, σὺ τῶν παρᾶνᾶξαι, ἐκ τῶν
 ἀγῶν πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, ἐκ εἰς τοῖς ἀγιῶν τῶν
 ἀγιῶν· Ἀμῆν.

E θεῖαν τῶν τῶν ἀγῶντες ἐορταζόντων, τὰ εἰς οἰκειᾶν
 ἀπάρτα παρᾶνᾶξαι δόξαν, εἰς μητεῖον τε
 καύχημα, καὶ σωτήριον τὸ ὑπὸ τῶν ἐγκαλλώπισμα,
 τὸ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν ἀγαπῆμεν, Χριστῶ τῶν τῆ
 ἀγαθῶν ἀγῶν καὶ πρὸς ῥησιάζονται· ὅτι αὐτῶν παρᾶνᾶξαι πημῆ, καὶ
 παρᾶνᾶξαι, καὶ διλογίας, σὺ τῶν παρᾶνᾶξαι, ἐκ τῶν
 ἀγῶν πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ, ἐκ εἰς τοῖς ἀγιῶν τῶν
 ἀγιῶν· Ἀμῆν.

M. S. Leo. Allatij. collata cum Mazar. Not. exque emendata.

ΓΕΟΡΓΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙΑ GEORGII MONACHI AC MAGNAE

Χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Ἐγκώμιον εἰς τὴν ὑπόδοξιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἀφορισμὸν τῆς Θεῆς καὶ τῆς ἰσοεῖαν.

Ecclesie Chartophylacis, Encomium in sanctissima Deipara Repraesentationem in templo, atque ut Deo consecrata sit iuxta historiam.

Ipsa est Geor. Nicom. vide Nota.

ΛΟΓΟΣ Δ΄.

ORATIO IV.

ΦΑΙΔΡΟΝ ὁ τῆς προύσης ἑορτῆς σῶμα. διὸ πρὸς ἀπειρον φῶς τὸν πρὸς αὐτὴν σπειλεγμῶνον προμαῖ σὺλλογον. λαμπρῶν δὲ τῶν προόντων λόγων τεκμήριον, ἔκ πλήρη δόξης καρποδοταί τῆς ὑποθέσεως καταπαγγέλλεται. ἰδοὺ γὰρ ἡμῖν ἡ τῆς προήγου πρηνῆς ἐκράμψασα, νοπηῶς πρὸς ἑαυτὴν τὴν δέξιναι ἴθιβε. καὶ σαθερῶν ἕαρ τὸν λόγον ἀφιδιάσασα, τὸν χροῖνα τῆς σιωπῆς εἰς γαλιῶν τῆς λέξαν μετῴεργεν. ἀλλὰ δευροπρεθύμως, τῆς αὐτῆς ἀκῆσι καθοδηγῶμενοι, πρὸς αὐτὴν σῶτονον τὴν τῆς λόγου πορείαν ἰθιῶμεν. καὶ ὅση δυνάμις ἐκείτω, τῆς τοιοῦτω αὐτὴν κατατέλλωμεν. εἰ γὰρ καὶ πρῶτες τῆς κατ' ἀξίαν ἐκπίπομεν, ἀλλὰ γε τῆς πρεθύμου ὁ πλέον ἔχον πειρώμεθα, καὶ πρεσβυτέρως τὸν νικῶν ἀλλήλους. τίς γὰρ αὐτὸς λόγος καὶ μόνου βραχυτάτου τῆς ἀξίας πρεσβυτάτο. ἢ τίς φαντασία ψιλλῆ πρεσβυτέρω καυχήσαστο, μὴ ὅτι γε πλῆρες κατελιθῆναι πειρασῆσται. πᾶσαν τοῖνυν λόγων δυνάμιν ὑποθέσῃ τῆς παρθένου ἐγκώμια, διὸ καὶ κατόπιν πρῶτος ἐπαῖνον τοῖς ὅροις ἀπέθεντο. ἐγὼ μὲν οὖν, ὡς ἄνδρες, ὡρὶν τῆς πότου ἀλῶναι πάθη, χαλεπὸν τῆς πόλμης τῆς ἐγκλημάτων ἐπιφίξιμῶν ὁ ἐγκλημα. καὶ γὰρ εἶναι μαρίας ἐδόκει τῆς ὑποφ' δυνάμιν ἀποθεσθαι, καὶ ὧν οἱ λόγοι ὁ ὑποφ' λόγον εἰλήφασιν. ἐπεὶ δὲ ὑποφ' τῆς ἀργητος τυραννητῆς, τῆς τῶν πολλῶν ὑποφ' τῆς πολυμῆσι, ἰκέτης σῶ τούτοις πρὸς συνηνώμῶν κατέσκηκα, τῆς πείρα τῆς πάθης ἐκμαθῶν ὁ ἀσίγνωστον. ἀπὸ τοῖνυν, εἰ τίς ὑποφ' αὐταδείας ἐπεισάξῃ πειρώτο ἐγκλήματα, μὴ θράσους ἀλαζονείδῃ, ἀλλὰ πότου πειροσίαν ὁ πρεσβυτέρων κρινέτω. καὶ γὰρ ἡ τούτου σφοδρὰ ὅτι κερῆσις, τῆς μεγάλων κατατομῶν παρεσκόβασεν. πίστεως μὲν πρεσβυτέρως, ἐλπιδος δὲ πρὸς αὐτὰ σῶμεν.

ÆTA est ac præclara, præfentis solemnitatis tessera; atque adeo collectum in eâ Cœtum, ad immensum lumen incitat, ac impellit. Illustre est nostrorum huiusce diei sermonum indicium, plenaque gloriæ argumenta promittit, quibus frui liceat. Ecce enim nobis illucēs Virginalis festiuitas, spiritali animum in se ratione direxit: verisq; instar calidi sermonem serrenans, silentij hyemem in tranquillitatem dicendo opportunam conuertit. Verùm alacri agite animo, ipsâ nobis suis radiis duce, rectâ ad eam sermonis iter contendamus; ac quanta cuique facultas est, eâ singuli eam coronemus. Quanquam enim omnes minus quàm pro dignitate habemus, magis tamen alacritate abundare conemur, inuicemque voluntatis contentione vincere studeamus. Quæ enim vis tanta orationis, ut vel minimum quid pro meritis exequi possit? quisue sibi arroget, ut vel nudâ cogitatione propiùs accesserit, nedum rem plenè capere tentauerit? Omnem itaque sermonum vim transcendunt encomia Virginitis; quamobrem etiam omnis laudationis leges post se reliquerunt. Sanè quidem, viri auditores, priusquam desiderij affectio caperet, graue existimabam audaciæ crimen, ut eam quis rem aggredi præsumeret. Etenim videbatur infantiæ ea attingere, quæ essent maiora virtute, ac quorum sermones, altiorum sermone rationem haberent. Postquam autem ab agente affectu vim passus, ipse quoque multorum cessi temeritati, supplex cum eis veniam postulo, affectionis experimento dedoctus, ut ne id crimen putem non veniabile. Rogo itaque, ut ne quis vestrùm audaciæ illaturus crimen, rem temeritatis ac arrogantis; sed exuperantis desiderij iudicet. Etenim illud vehementer tenens, maxima quædam fecit præsumere; fide quidem præuîâ duce, spe autem

πος τ' κειμήλιον ἀναστῆσαι, καὶ αὐτῶν τὰ τ' νίκης κα-
 τεργηθείσα· λαμπαρόν ἐντεθῆεν ὁ Ἑσπαιον, ἔ-
 τ' τῶ φτίρα ντος ἠπιδυ " δημοσιεύεται. τῶ το δὲ ἔχ
 ἐτέρως ἐκβι κνείν ὄϊ τε ἰω, εἰ μὴ τ' τῶ νενοσκη-
 πος τ' ἰατρῶν· Ἐποδιῶτα φύσιν, ἠπία τῶ γήμα-
 πι παρὸς ἑαυ τὸν ἔλξοι ὁ λυμμηγόμνον, ἴν ἐν τῶ
 σωήτῃ παρὶ τδραμῶν, τῶ ἀδουκῆτω παρῶσῃ,
 καὶ οὕτω τῶ τ' νιόσου ρῶον ἄποπαυθῆ, τῶ αἰτῆ τῶ-
 πης εἰς κατόλ ου ἀδιωαμίαν χρησθῆτος. ἐπει ὅ
 τῶτα οὕτως ἀ κνομήθῃ, ἔδδ δὲ ἔξ ἧς δροχῆτεν ὁ
 δῖον ἄρμηθῃ ρίχης, ἐκ τῶ τῶ τ' ἰατρῆαυ ἀνα-
 βλαστῆσαι· ἔ δι' ἧς ὁδοῦ παρὸς ὁ γῆος εἰσήθῃ,
 δῖα τῶ τῶ δῖα ἀπιδῶα· ἠ δὲ ἰω ἠ γωακῆν ὠ-
 κελία, ὅκ ἀσφ αλάς τ' εἰσοδὸν ὄξανοίξασα, ἑαυ-
 τῆ τε ἔ τῶ οἰκεῖα, ἔ ποῖς ἔπειτα τ' λυμῶ δῖα-
 σκεδάσασα· καὶ δὴ τῶ το παρῶμα τεύεται. ἀλλ'
 ὅπῃ ἔγῃς ἐγῆρό μῶ τ' Ἐποδιῶτος ἀμνηχρῖα
 τῶ παρῶματος τ' λόγον κατέχουα, ἔ τῶ μεγέ-
 θει τῶ θαύματος τ' δῖα ἰοῖαν " κατῶσῶ ἠπομῶ,
 ξέκον ὄραν καὶ τῶ δῖα δῖον ὅπῃ γῆς τελευτῶνον
 μυθῆιον, καὶ ὁ ἰω τῶ πῶ τῶν αἰῶνων δῖα ῥήτως
 ἐπηγῆλθῃ σωθῆιον, νωῖ τῶ τῶ εἰσοδῶ μνον. τῶ-
 το δηλαδὴ τῶ τ' πῶ τῶν τεκόντων ἀνακῖσῶνον
 [ἐγκῶ μιον·] τῶ το παρῶ μιον, πῶσῶν ἐκφῶδρον
 λόγων ὅπῃ δῖον· τούτω παρῶσῶ λῶν μ' ὁ νοῖς, ὅκ
 δῖα ἀσθενήσας δῖ, τῶ οἰκεῖων δῖα ἔσῃκε. σῶ ποδ ἠδ
 ὅς πῖς αἰ εἰ ὁ τῶτα διερεωῶ μνος, ἠ λῖκον ἐντεθ-
 ῆεν αἰεφαῖη ὁ θαῦμα. φιλανθροπῖα μῶνη ἐκ
 μῶ ὄντων Ἐπὶ ὁ πλάστου πῶ ῥῆθῃ μῶ· ἐπ' ἔργῖς
 ἀγαθοῖς τ' τῶ δῖα δῖον καποικῖον παρῶσῶ γῆ μῶ τ'
 ἐντο λῶ ἀβουλήτως ἀπεκροσῶ μῶ α· θῶνα τον τῶ
 παρῶσῶ ἔπεισῶσῶ μῶ α· ἐπῆ ἠ ἔλθῃ τῶ δῖα ἔ κῖ-
 σῶ μπος ἐλδῶ θεία, καὶ ὁ παρῶ μῶ ἀμῆλλε, ἔ ὁ χῶ-
 νος ποῖς ὅπῃ τῶ δῖοῖς ἀμῆρεῖνα. πῶ ῥῆθῃ μῶ αἰ ἠρεῖα·
 αἰ φοφῆ τῖα σῶνεχῖς κατεβάλλοντο· ἐν ἔλπίσιν
 ἰω τῶ τ' πατεαρῶν, καὶ πῶ τῶν δικῖων. Αβραῶ μ
 πῶ ῥῆθῃ μῶ α, ἔ οἰ μετ' ἐκείνον ἐν συμβόλοῖς τῶ τ'
 ἠμέρας μῶ ἠέντες, ἔ παρὸς τ' ἔκβασιν τῶ μέλ-
 λοντος κελῶ ὄτες. Μωῦσῆς ὁ θεοῦσῖος ἐμφανῶς
 εἰς ποῖς τύποις τῶ μῶ σῆις τῶ τῶν, ἔ τῶ τ' ἀλμ-
 θείας κατῶσῶν, ἔ δῖα παρὸς ἑαυτῶν πληροδῶ
 τῶ παρῶ δῖα μῶ α. ἐν τῶ ἔρῃ μῶ ἠ ἔλπίς. ἐν ποῖς τ'
 χριτῶν δημαγωγῖς ἠ παρῶσῶ δῖα. Σαμῶ ἠ ἔρῃ
 ματῖ ζετο. Δαβῖδ ἔγῃς τ' ἠμέρας ἀναφωνῶν, ἀπε-
 μάκρωε. τῶ φοφῆ τῖ ὁ χῶρὸς δῖα παρῶσῖος ἐκ ἠ-
 ρυθῆ, ἔ ὅπῃ ἠ ῥῶις εἰ) τ' Χριστὸν κατεμῶνε.
 πῶ τῶ τῶ ἔλπίσῖντων ἄποτυχόντες ἀπέδραμον,

A fus fauciatores erigens, ei victoriam tri-
 buat. Hinc ergo illustri tropheo, aucto-
 ris interitus traducit victoriam. Id por-
 ro haud aliâ ratione fieri poterat, quàm
 vt medicus ægrotantis induens natu-
 ram, blando eiusmodi habitu, quod
 erat vitiatum ad se traheret; vt compa-
 rato vsu congressus, inopinatus irruer-
 ret; atque hunc modum, morbi causâ
 vim omnem amittente, eius curatio fa-
 ciliior esset. Quando autem hæc ita fue-
 rant prouisa, parque erat, vt ab eâdem
 ipsa radice ex quâ malum à principio or-
 tum erat, medicatio quoque germina-
 ret; vtque eadem pelleretur viâ, quâ
 in hominum genus inuaserat; à mulie-
 bri nimirum facilitate; quæ incautè ape-
 riens aditum, sibi pariter, viroque, at-
 que posteris perniciem asciuisset: sic
 omnino res habuit. Atenim, propior
 iam argumento factus, teneor rei diffi-
 cultate vt ne valeam loqui; proque mi-
 raculi magnitudine animo percellor,
 qui nouum ac mirabile mysterium, in
 terris videam consummari, ac quod ante
 sæcula omnia arcanè promissum erat,
 salutarem nunc finem adipisci. Hoc il-
 lud parentum Virginis priuilegium: hæc
 initia, omnem sermonum vincencia am-
 plitudinem. Huic animus intendens, ni-
 si est debiliior effectus, à propriis exce-
 sit. Considera enim, quisquis es qui ista
 scrutaris, quàm inde magnum miracu-
 lum eluxit. Solâ benignitate à Deo pla-
 ste ex nihilo producti fueramus: iussum
 erat in operibus bonis paradisum cole-
 re: præceptum insipienter repellentes,
 mortem nostrâ ipsi voluntate attraxera-
 mus: Creator libertatem pollicitus est;
 eratque res futura, ac tempus eos quæ-
 rebat, qui idonei essent. Præteribant
 ætates; iuges prophetiæ subiiciebantur;
 in spe erant, Patriarcharum omnium,
 ac Iustorum res positæ. Abraham præ-
 terierat, eiusque posterî, cum diei illius
 sacramentam in symbolis didiscissent,
 atque animis ad futuræ rei euentum in-
 hiarent. Moyses ille admirabilis in my-
 sterij figuras intuens, ac veritatem per-
 spiciens, apud se, ac ætate suâ impletum
 iri existimabat: Erat spes in deserto: in
 Iudicibus populi rectoribus expectatio:
 Samuël responsum accipiebat: David
 propinquam clamans diem, longiùs
 submouebat: Prophetarum chorus, cla-
 râ prædicabat voce, ac Christum propè
 in ianuis annunciabat. Cæterùm omnes
 spe frustrati, abierunt; quod nimirum

Idoneos Ma-
 ria parentes
 expectat tem-
 pus Oecon-
 mia.

Mis. d. mo-
 1073.

Mis. ca-
 1074.

μον εἶ) νομίσματα ἐν τοῖσι δὲ ἀνακινεῖν τῆν νό-
μων δ' ἐσθίον, καὶ μέγρις ἐκείνων τηροῦ-
μενον.

καὶ οὐ σέ

Ἀλλ' εἰκός ἀποείδω πινές ἡμῖν ἐν τεύθει ἐπει-
σάχην πειράσοντα· εἰ γὰρ εἰς τῆτο ἔτυχον
εἶ) δ' ἐξελιγμένοι φάσκοντες οἱ τ' παρὰ γούρου γυ-
νήτορες, πῶς αὐτοῖς μέγρις ἐκείνου τὰ τῆς
παρδοποιίας ἀπεκλείδην γυρίσματα, καὶ ἀγ-
νος δ' πλείστον τῆ βίου δίδυον· καὶ πρὸς τού-
τοις τὰ τῆ μυστηρίου δ' ἐχλὺ λαμβάνειν πορώ-
ειται, καὶ εἰς αὐτῆν ἢ τοῦτω λειτουργεῖν μέλ-
λουσα πλὴν πρὸς ὁδὸν ἔχην ἀναπεφώνηται. εἰ
τὰ δοκῶντα τότε τὰ νόμα ἀνελλιπῶς δ' ἐπεπλή-
ρωσθαι. εἰ ἀφθονον τ' τῆν δ' ἀρετῆν ἔσμεν θη-
σαυρίσθαι, ἀφθονότερα δὲ οἷς οἱ τότε δ' τε-
λειον ἔχρινον, ἐπεφέρωντο. πῶς τῆ δ' οὐ ἔμελ-
λον τῆ φάτος ἔπιχερεῖν ἀπετύγχετον ;
πῶς ἐν ᾧ τὰ τῆν πρὸς ῥήσεων τὰ τ' ἀπα-
δείας οὐτοι νοσήματι τῆς ὀρυθῆς ἀνέχθητον ;
πῶς δ' ὅσα εἰς ᾧ δ' κινεῖν ἀναλαβεῖν ὁ λό-
γος ἠπειγέτο, πληθόντα τὰ πρὸς ῥήματα ἐδείκνυ-
το ; ἐκείνο μὲν ποι ἡμῖν ἀφυσθῆς πρὸς ἀπο-
λογία ἐφθῆσεται, ὡς ὅτι ὁ τῆν μελλόντων τὰ-
μίας καὶ δημιουργός τῆν ἀπορίτων, ἐπειδὴ π
τῆν ἀπορίτων οἰκονομεῖν βουληθῆ, οὐ φύσεως
ἔπιδοσθαι καὶ ἀφθονία πλὴν τῆν μελλόντων δ' ῥ-
χλὺ κατὰβάλλεται, ἀλλὰ διωάμεως πρὸς ῥου-
σία, καὶ ἀποεία πρὸς ῥήματα δ' μέλλον κα-
πασκιάζει. Ἐ γὰρ ἰδύσθαι μὲν τῆτο Θεοῦ. οὐ
θαυμαστότατον δὲ δ' τῆς ἀκολουθείας τῆς φύ-
σεως. οὕτω τὰ Ἀβραάμ ἰσποχρόμνος πλῆ-
θει ἀφρων καὶ ἰάμμα φαλάσσης πλὴν τῆ ἀφρ-
ματος ἀπεικάζεσθαι πρὸς ὁδὸν, ὅσα δὲ κληρία
τῆτο φύσεως εἰς ἔργον δ' ἐξέμενε, ἀλλ' ἀφρ-
νείας συμβόλοις, καὶ διωάμει τῆ εἰατῆ πλὴν
ἰσποχρῆσιν δ' ἐπεπλήρωσεν. οὕτω τῆν Σαμουήλ
πρὸς ῥήματα. οὕτω τῆν Ἰωάννη κήρυκα τ' οἰκο-
νομίας πρὸς ῥήματα. οὕτω δὲ καὶ πὰ πλείστα
τῆν εἰς ἡμᾶς πρὸς ῥήματα ἠκόντων πρὸς ῥήματα
ἐκβαίντα ἀπὸ διερευνώμενος κατὰ ἴδι, οὐ
πρὸς τὰ τοῖς πλείστοις δοκῶντι, πρὸς δὲ τῆ αἰ-
πίου τὰ πρὸς ῥήματα.

Ἐμοὶ δὲ ὅσα δὲ μέγρι τούτων πὰ τῆς λύσεως
ἔσηκεν· ἀλλὰ καὶ ἔτερον π ὅσα ἀπίθανον
ἐπεισέρχεται λέγειν. πὶ δὲ τῆτο ὅστιν ; ὅσα δὲ
ἐκδηλον τοῖς τότε δ' ὁσπερ αὐτὰ κατεφά-
νη· ὅσα δὲ ἢ ἐφύτης αὐτῆ πρὸς δ' ἡμῖν,

Arbitrantes ut in eis hactenus obtinen-
tem ac servatam legum stabilitatem
conuellerent.

Verum non desint qui inde qua-
stionem studeant mouere, ac di-
cant : Siquidem ad hoc electi erant
castissimæ Virginis parentes ; quorsum
eis ad illud usque tempus occlusa man-
ferunt fecunditatis dona, plurimam-
que ætatem prole carentes egerunt ;
cum præterea esset prædestinatum ut
mysterij exhibitio initium fumeret, ac
diuino annunciatum præconio, ut quæ
mysterio esset ministratura ex eis prodiret : Siquidem legis scita integrè imple-
uerant : siquidē virtutum sibi vberiorē
thesaurizantes messē, vberiora offe-
rebant, quàm quibus eius ætatis ho-
mines perfectum decernerent ; quo-
modò eo frustrabantur, quo medio
erant adepturi finem ? Quomodò in
quo erant positæ prædictiones, in eo
illi, sterilitatis vitio laborantes, impe-
dimentum habebant ? Quomodò au-
tem ex quibus Verbum communem
naturam reparare studebat, non exu-
berantia exhibebantur initia ? Id enim
uerò certum nobis ad defensionem vi-
debitur ; ut nimirum, futurorum di-
spensator, vniuersorumq; opifex Deus,
ut arcanum aliquid ac mirabile velit
dispensare, haudquaquam naturæ cre-
mentis ac vbertate, futurorum initium
perstruat ; sed ut potentia affluentia,
rerumque inopia. Etenim Dei maximè
propria ea œconomia est : nec summam
habet admirationem, quod ordini na-
turæ consentaneè habet. Sic cum Abra-
hæ pollicitus esset, fore ut eius semi-
nis prouentio, multitudini stellarum
ac arenæ maris similis esset, non id na-
turæ fœlicitate ad opus reduxit ; sed
imbecillitatis symbolis, suâque ipse po-
tentiâ, quod promississet, impleuit. In
hunc modum Samuelem produxit : Sic
Ioannem œconomia præconem præ-
misit. Sic prorsus, ut quis scruteretur,
maximam partem euenisse perspiciet,
eorum, quæ mirabiliter in nos perue-
nerunt, haud quâ ratione plerisque
videbatur, sed ut auctori congruum
erat.

Cur Mariæ
parentes ste-
riles.

Communis ac
trita ratio.

Gen 22. v. 17.

Ratio alia au-
ctoris SS. pa-
rentibus con-
gruentior.

Mihi nihilominus haud in iis solu-
tio sistit : quin aliud quidpiam non im-
probabile dicendum succurrit. Quid
verò illud ? Eorum pietas non inno-
tuisset eius ætatis hominibus : Eorum
ad Deum necessitudo ab oratione con-

firmata, haudquaquam submovisset contentiosum sermonem hominum dubitantium: Nunc autem in eâ constituti necessitate, protinus ostenderunt, ut in aliis quoque haberent necessitudinem cum Deo, publicante euentu perspicuo, quod erat obscurum. Postquam ergo Iusti orationem movissent, nihil se voti compotes fore dubitarunt. Nec quicquam eiusmodi secum animo statuerunt; ut nimirum, occultorum cognitor Deus, siquidem in bono cessuram sciisset editione prolis, haudquaquam eorum naturæ esset oclusurus fores; haudquaquam iis angustiis eorum addicturus vitam. Quamobrem sese mutuò hortabantur, ut in Abraham, Saramque, & Annam respicerent; seque, ut cum illis orationis euentum accipere mererentur, prouocabant. *Præclarum itaque, inquit, nobis illi exemplum propositi sunt, ut nihil hesitantes orationem promamus. Præclari argumenti loco est Saræ sterilitas in mollitiem mutata. Præclarum signum, incurua illa senio, in vegetorum membrorum operationem conuersa. Respiciamus in eam Elcana Annam, simile nobis vitium per preces depellentem: Discamus eius orationis constantiam, ac animi feruorem. Nouerimus ut quanquam eadem nobiscum ratione in crimen vocata, haud tamen ab oratione destiterit. Hanc nos imitemur. Eius pone vestigia sequi studeamus. Ducit hæc ad petitionem rerum speratarum; petitionisque consecutionem, ex iis quæ est operata, promittit. Hoc itaque Iusti consilium in opus deduxerunt, quocirca inde hunc eis modum accinebantur precationis verba: Tu, inquit;*

Domine, qui Patriarchæ promisisti fore, ut super numerum arenae maris eius multiplicares semen, haudquaquam id multiplicis prolis editione fecisti, sed unius ortu, promissionem implesti. Tu promissam terram, non ex multis, sed ex vno hoc in hereditatem distribuisti. Tu Saræ infæcunditatem, in prolis facunditatem vertisti. Tu eius remissa membra, ut tuo inferuirent precepto, roborasti. Tu eius incredulitatem, in fidem commutasti, inque nihil hesitabundam mentem, hesitantis animi motus cedere effecisti. Non ridemus, ut illa, sed ut Anna, supplicamus. Non dubio animo sumus in oratione; sed sumus certâ in euentum fide. Tu Patribus nostris mirabilia operatus es. Tu Iacob benedixisti, nomenque ei Israël

Vi Joachim & Anna in precibus habuerunt.

Deuota partum Mariæ de precatio.

A ὁ βέλαιον δι' ὀλίγης δεξαμενῆς, τὸ φιλόνοιον λόγον τῆς διαζόντων ἀπώσατο. νῦν δὲ ἐν χρεῖα τοῦτου κατὰ πάντας, ἔδιδξαν δι' ἑαυτῶν ὅπως τὸ οἰκειότητα καὶ τοῖς ἄλλοις πρὸς τὸ θεὸν εἶχον, τὸ φανερόν τὸ ἀφάδες αὐτῆς δημοσιεύοντος. ἐπεὶ οὖν οἱ δίκαιοι τὴν δέησιν ἀεκίνησαν, οὐκ ἀμφίβουλον τὴν ἐπιτάξιν ἐπήλπισαν. οὐ τὰ λογισμῶν ποιοῦντα ἐπέκριναν, ὅτι εἰ πάντως ἦδη ὁ τῆς ἀδελῶν γνώσεως, ἐπὶ ἀγαθῶν τὰ τε τεκνογονίας ἐκλήσεσθαι, οὐκ ἀπὸ τούτων τὴ φύσιν ἀπέκλεισεν. οὐκ ἀπὸ ἀρνήσι τὴ βίον ἡμῶν κατεδίκασεν. διὸ ἐπὶ τὸν Αβραάμ, καὶ Σάρραν, καὶ Ἄνναν ἀλλήλους κερῶν πρὸς κελεύοντο, καὶ μετ' ἐκείνων τὴν τὸν διχῆς ἀπολαμβάνειν πρῶτον ἐκβασι. καλὸν οὖν ἡμῖν οὗτοι, φησὶ, τὰ πράγματα πρὸς κείναι, εἰ ἀδιστακτως τὴν δέησιν προσβαλοῦμεθα. καλὸν τεκμήριον ἢ τὸ Σάρρας φέρωσι εἰς ἀπαλότητα μεταβληθεῖσα. καλὸν σημεῖον ἢ τὰ γῆρα κερῶν φθεισα, εἰς ἀκμαζόντων μελῶν ἐνέργειαν μετασβυδαθεῖσα. βλέψουμεν εἰς Ἄνναν τὴν Ἐλθμῶν, ὁ ἴσον ἡμῖν πάθος δι' ὀλίγης ἀποθεμελίω. μαζοῦ τῶν αὐτῆς ὁ τῆς δέησεως ἐμμενον, καὶ ὁ τὸν δεικνύσας ἐμπυρον. γνώμεν ὅπως καὶ μετ' ἡμῶν ἐγκαλυμεν, οὐκ ἐνεδίδου προσεχυρομένη. ταῦτ' ἡμεῖς μιμησώμεθα. ταύτης κατόπιν βαδίζειν ἐπειγώμεθα. αὐτῆς χρεωγὰ πρὸς τῆς ἐλπιζομένων τὴν ἀτήσιν, καὶ τὴν ἐπιτυχίαν, δι' ὧν ἐνήρησεν, ἐπαγγελεται. ταῦτ' ἡμῶν ποιήσομεν τὴν συμβουλίαν οἱ δίκαιοι εἰς ἔργον ὀξυώεγκαν, διὸ τὰ τὸν διχῆς ἐντεθέν αὐτοῖς κατεπήδετο ῥήματα. σὺ φησὶ κύριε ὡς πατριαρχὸν ἐπαγγελόμενος, ὡς ἀριθμὸν φάρμου θαλάσσης τὴν τῆς ἀέρματος αὐτῆς πληθύνειν ἐπίδου, οὐκ ἐκ πολυτεκνίας τὸ ἐνέργησας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐνός προσόδου, τὴν ὡς ἔχουσιν ὀξετέλεσας. σὺ τὴν κερῶν κατὰ χρεῖσιν τῆς γῆς, οὐκ ἐκ πλείονων, ἀλλὰ τῆς ἐνός τοῦτου ἐκλεροδότησας. σὺ τὴν ἀρνήσι τῆς Σάρρας εἰς τεκνογονίαν μετέβαλες. σὺ τὰ πρὸς κείναι ταύτης μέλη, πρὸς τὴν σὺν ἐπιπολίαν ὡς ἔχουσιν ἐνίσχυσας. σὺ τὴν ἀπίσταν ταύτης εἰς πίσιν μετέωεγκας, καὶ εἰς ἀδιστακτον γνώμεν τὰ τῆς διακτῆς μετεσκεύασας. οὐ γελῶμεν, ὡς ἐκείνη, ἀλλ' ἰκετεύομεν, ὡς ἡ Ἄννα. οὐκ ἀμφιβάλλομεν εἰς τὴν δέησιν. ἀλλὰ πιστεύομεν εἰς τὴν ἐκβασι. σὺ τὰ πρὸς κείναι τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐνήρησας. σὺ τὸν Ἰακώβ ἐλόγησας, καὶ Ἰσραὴλ

Leg. 11.

Malé All.

Maz. 11.

ματ.

μετεκάλεσας, ὃ δὲ θραπικὸν αὐτῆ ἐντεθῆν ὑπαί-
 νυτὸ μῦθος. σὺ δὲ ἀπέμαθι αὐτῆ ἢ εἰς Αἴγυπτον
 ὀδοποιεῖαι, καὶ σιωτήρησιν ὠκινόμησας. σὺ τῆν
 Αἴγυπτιῶν τὴν μαφουίαν τῶν λαῶν σου κατασι-
 κρωῖν ἐσσευχέρησας. σὺ πληγῆς ἀφορητοῖς
 ἀπειρωτῶτας πύτοις ἐκόλασας, ἵνα καὶ ὃ σὺν φι-
 λάνθρωπον ἀναδράσῃ, κακείνων δὲ ἀμείλικτον
 φανερωθῆ. σὺ ξένω ὁδὸν ἐν θαλάσῃ ἐνεούργη-
 σας. σὺ τῆν τῶν τοιχείων ἐνεργείας ἐκαυτοῦμησας.
 σὺ τὴν ῥοῶδη φύσιν, εἰς αἰτήτυπον γῆμα μετέστη-
 σας, ἐ τὴν λαὸν σου ἀβέρχῳ πορεία διεβίβασας. σὺ
 τὴν ἀφθονον ἔσφω ἐν ἐρήμῳ ἐπώμωρησας, καὶ πει-
 νῶντα τῶτον εἰς κέρῳ δὲ ἐδραψας. σὺ τὴν ἀκρότομον
 πέτραν ὑδωρ πηγῶσαι πεποιήσας, καὶ διψῶντα τῶ-
 τον ἐπότισας. πορὸς ἡμεῖς ἀποβλέποντες. ὅτε
 ἀμφιβολία τῆ τὴν ἀρχῆς κασατέλλομῳ, ἀλλ' εἰ-
 λικρινεία τῆ τὴν ἐλπίδος ἐκτεινόμεν. οὐ γὰρ ἐφ' οἷς
 ὅτε ἐστὶ κέρῳ τῶν ἀρχῆν ἀποσῆσθαι, ἐνήρησας,
 τοῖς ἐφ' ἡμῖν κειμένους καὶ τὸν ἀρχικὸν ὄρον, οὐ
 σιωρηγῆσθαι φιλάνθρωπε; εἰ τὰ πᾶσι διεσηκῶ-
 πα τῶν γῆν εἰς κρινώϊαν ἐκέρσας, τὰ ἡνωμένα
 τῆ φύσει, [πορὸς] δὲ ἴδιον ὅτε ἀναστέλλας δὲ ἀ-
 σθενήσῃ; εἰ μὴ οὐσῶν τῶν φύσιν πῆρησας
 μὴ δὲ ἀσχεκίμων, ὅτε ἀνορθῶσθαι ὡς κέρῳ, σὺν
 ὧ δέσποτα τῶν ἐργῶν. σὺν δὲ κατόρθωμα, δὲ πᾶσιν
 ἀμύχμον. σὴ δυνάσταια τῆ μέγιστα τῶν πορῶμα-
 των τερατουργεῖται. Ἡ πορῶσῆ τῶν ποταμῶν τὰ
 ῥόματα εἰς τοῦμπάλιν ἀνατρέχῃ. σὴ κελύτῃ ὁ
 ἥλιος τὸ δρόμον ἀναγαγίτῃ. σὴ ἐπενθῶσθαι τὰ πολυ-
 εἶδη τῶν ἀγῶν γῆν, γῆμα πορὸς ἀσδοχίω
 ἀσμεῖοσι. τῆ σὴ ἀσπαῖξει πᾶσι τῶν πορῶσαι, καὶ
 τῶν πορῶσῆσθαι σου ὅτε ἀνυπίπτει. σὺ καὶ τῶν
 Ἄνω πᾶσι αὐτῶν ἀτεκνίω νοσήσῃ εἰς
 πολυτεκνίαν μετεποίησας, καὶ τὴν πολυτεκνον
 εἰς ἀτεκνον μετέβαλες. ἐστὶ δὲ ἡμῖν ὀνειδισμὸς,
 ὧ δέσποτα, ὅτε ἐκ μίας τοῖς σιωίκοις γυναικῶς
 ἐκφερέμνος, ἀλλὰ πῆρα τὴν φυλῆς ἀπάσης ἐκ-
 τραγωδύμνος. σὺ δυνάσταια τῶν δὲ ἀρχῶν. σὺ
 ἰσθμὸς τὴν τὴν φύσεως ἀρχῆν εἰς κερποφοεῖω δὲ ἀ-
 βεπίσῃ. δὲ πορὸς σὲ τῶτον ἀπλῶς τὴν ἔν ἐνησῶ-
 μνοι, ὅτε ἐτέρως ἐκκλίνωμῳ, μέγιστος ἀ τὴν αἰτου-
 μῶν δὲ τῶν καπιδόμῳ, μὴ βραδύων γὰρ ἴσῳ
 τὴν ἐν τοῖς ἀλλοῖς ταχέως πορῶσθαι τῶν ἀιτήσθαι.
 Αὐτῆ τῶν δικῶν ἢ δέησις, ὅτε ἐλικρινες αὐτῶν
 τεκμηριώσῃ τὴν πίστεως. καὶ οἷς ἔρῶσθαι, ὅτε ἐν τοῖς
 ἀλλοῖς ἀδύκμον πορῶσθαι. τῶν τὴν καὶ τῶν
 ἀρῶν αὐτῶν ἀσεβείας πορῶσθαι. καὶ

A indidisti, quò eius inde animi, perspicua-
 citatem innueres. Eius tu semini profe-
 ctionem in Egyptum, salutemque prou-
 didisti. Non permisisti ut Aegyptiorum cru-
 delitas populum tuum deprimeret. Tu in-
 tolerandis plagis incredulos castigasti, ut
 & tua benignitas patefceret, eorumque
 durities declararetur. Tu nouum in mari
 iter inuenisti. Tu elementorum virtutes
 innouasti. Tu naturam fluxam, in duram
 speciem conuertisti; populumque tuum sic-
 cis vestigiis traduxisti. Tu uberem escam
 ei in deserto pluisti, esurientemque ad us-
 que satuitatem aluisti. Tu duram petram,
 aquam scaturire fecisti, ac sitientem po-
 pulum potasti. Ad eam nos respicientes,
 haudquaquam dubietate preces supprimi-
 mus, sed animi sinceritate spem intendi-
 mus. Tunc enim Domine, iis producendis
 efficax, quæ produci nequibant, in iis quæ
 humana sunt facultatis iuxta primigeni-
 am rationem, pro tuâ clementiâ adiu-
 tor non eris? Siquidem toto distantia ge-
 nere communiione temperasti; quidni uni-
 ta per naturam, in id quod proprium ha-
 bent, imbecilla conuerteris? Siquidem pro-
 duxisti naturam ex nihilo, quidni malè
 habentem tanquam Dominus instauraueris?
 Tuum est Domine opus illud: tuum
 facinus, quod nemo alius à te prestare
 possit. Potentiâ tuâ res maxima prodigiò
 patrantur. Tuâ iussione, flumina reuertun-
 tur, ac in contrarium fluunt: Tuo sol præ-
 cepto cursum inhibet, retrahitque. Tuo nu-
 tu multigenæ brutarum animantium spe-
 cies, fœcunda ad successionem permanent.
D Ordinationi tuæ cedunt omnia, nec quic-
 quam tuo præcepto resistit. Tu quoque An-
 nam illam eòdem laborantem orbitatis
 morbo, multâ prole donasti, ac eam quæ
 multos habebat liberos, sine liberis effe-
 cisti. Nos quoque, ô Domine, probro af-
 ficimur, non unâ duntaxat contubernali
 proferente fœminâ, sed tribu uniuersâ tra-
 gicè illudente. Potes ipse illud auferre.
 Vales otiantem naturam, in fœcundam
 mutando aptare. Quamobrem eam omni-
 no, te coram mentem proponentes, non
 aliter deflectimus, donec petitionum fi-
 nem videamus. Scimus enim fore ut non
 tardes, qui in aliis citò orationes occu-
 pes.

Hæc Iustorum Oratio, sinceram eo-
 rum fidem perspicuè indicans, quæque
 exaudita fuit, probatos in aliis mores
 declarans. Hæc pietatis, quam in occul-
 to colebant, quædam velut designatio.

leg. τ. λα. ο. ο. ο.

Malè Allat. ο. ο. ο. ο. ο.

Melius dicitur. ο. ο. ο. ο. ο.

Mis. α. ο. ο. ο.

Malè dicitur. ο. ο. ο. ο. ο.

κατέχουσα τὸ παροδοκώμενον, τῆσφοδρα παρ-
 θυμία παρ' ναῶ τῆτο παροδάην ἠπειγέτο. τίς αὖ
 λόγος τὸ πείσεως αὐτῆς ἐπαμείβεσε δὲ πύργον· δι-
 ἥς τῆν ἀπιτηθέντων οὐ δὴμαρτε· δι' ἥς τίς
 τῆς ἀμφιβολίας κενέοις πῶ δὲνοιαι σὲ
 ἐπρώθη; ὄντως ἀμεταβλήτου πείσεως ἡ δὲ τὸ καρ-
 ποθύμενον, δι' ἥς παροφῆται πῶτες τοῖς μέλλου-
 σιν ὡς ἐνεσῶσιν ἐπέιδου· ἡ δὲ ἀψευδῶς ὁ θε-
 πείσεως Γαῦλος ὁ εὐζόμενος φησί. τίς ἐστὶν ἐλπι-
 ζομένων ἰσώσεως, παρομάτων ἔλεγχος οὐ
 βλεπομένων. ὅτι γὰρ τὸ ἐλπίζομενον τῆν ἀνυ-
 πῆκτων εἶ) δοκεῖ μὴ ὑφεσὸς κατ' αὐτὸ, μηδὲ
 παρ' ἡρόνω τ' ἡρείας βλεπομένων· ἀμφιβολόν τε
 παρ' ἀφανεί πῶ ἐκβασιν φέρον, καὶ παρὸς ἀδη-
 λον μάλλον πῶ ῥοπιῶ ἔχον, ταῦτη δεικνυσιν
 ἰσώσεως λόγον πῶ ἀμετάπητον πίσιν ἰπέ-
 χειν, οὐσιούσῃ τε τῆν ἐλπίζομένων πῶ ὑπῆ-
 ξιν, καὶ ἐκπιῶ σὴτῆσθρ παροκτικῶς τοῖς ἐλπί-
 ζοισι. τὸ δὲ παρομάτων ἔλεγχος οὐ βλεπο-
 μένων, τὸ ποτὲ μὲν τῆ πείσε παροδοκῆσθην,
 παροῖοντι δὲ παρ' ἡρόνω εἰς ἔργον δξενεχθέν, καὶ
 οἰονεῖ ἔλεχον πῆρισῶν πῶ ἀληθῆ τῆν παρογ-
 μάτων ἐκβασιν. οὕτω τὸ ἰσῶρ νοιῶ τῆ λόγου
 μυστήριον, παρῶν μὲ κηρυθόμενον, πείσε δὲ παρο-
 δοκώμενον, πολλοῖς ὑστερον ἡρόνοις φαερωνθέν, ἡ εἰ-
 χον αὐτῆ τ' ἰσῶρ ἡματός πῆρέδξε πλήρωσιν.

Ταύτης πίνω οἱ δίκαιοι δραξάμενοι, τῆν
 ἀπιτηθέντων, καὶ ἐλπιθετων οὐ δὴμῶτον· δὲ καὶ
 ἡνωσιν πῶ ἀχρηστον, πῶ τ' αἰακηνή-
 σεως παρξέρον ἡμῶν, τ' τ' αἰαπλασεως ἡμῶν
 αἰτίαν· δι' ἥς τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ ἀχρειω-
 θέν, παρὸς πῶ οἰκείαν ἐπαρῆλθεν ὠπαρέπειδου· δι'
 ἥς τοῖς τ' ἀμῶρίας χιτῶνας" ἀποβάλλοντες, τ' τῆ
 φωτός σολῶ ἡμφιασάμεθα. τὸ τῆν παροφῆτῆν
 αἰαφώνημα· τὸ τῆν θεῶν ἡρησῶν ἐκπλή-
 ρωμα· τὸ τ' ἡμῶν σωτηρίας κεφάραιον. ὡ τῆς
 τῆν τεκόντων ὠτεκνίας. ὡ τῆ τοκου ταῦ ἰσῶρ
 νοιῶ ἀγαθὰ παρξενήσθρ τοῖς ἐνεγκασιν.
 ὅτι μὲν γὰρ τῆν κατ' ἡμαῖς ὅσοι πατέρες ἔτυ-
 ρην ἡρέσθρ, ἡτοι κρομικῆς παροφανείας τοῖς εἰς
 αὐτῆν παροελθόντες αἰακηρηθῶν, ἡ τὸ τῆν εἰσε-
 τῆν φωτὶ καταλαμφθῶν· ἡ ἡμῶν ἡ τ' μέγα
 δοκούτων τ' ἀμῶρίας κροθημάτων ἐνδείξα-
 σθρ, οὐ τὸ τυρὸν αὐτοῖς ἐκ τούτων κλέος παρο-
 γίνεσθρ, τῆ κρινωνία τ' φύσεως συμμετεχόντων
 τ' ὠδῶξιας· ὅτι δὲ τούτων τίς αὐτῶν βολῆ δὲ-
 ξῆς ὅτιονοθεῖν, ἡς τῆν παροσεβείων σὲκ ἐπέτυρην, καὶ

A teneret expectatam prolem, vehemen-
 ti alacritate festinat in templo offerre.
 Quænam oratio accensam illam fidem
 laudare sufficiat, per quam voti com-
 pos effecta est? per quam nihil animus
 dubietatis stimulis vulneratus fuit? Id
 planè immutabilis fidei facinus, per
 quam Prophetæ omnes futuris ceu præ-
 sentibus crediderunt: quam verè defi-
 niens admirabilis Paulus, ait: *Fides est*
sperandorum substantia; argumentum re-
rum non apparentium. Quia enim quod
 B speratur, eorum videtur quæ non exi-
 stunt, non subsistens per se, autue tem-
 pore necessitatis apprens, dubiumque
 euentum obscuritate ferens, ac magis
 ad obscurum vergens; idcirco ostendit
 firmam ac immutabilem fidem, habere
 substantiæ rationem, vt rerum in spe
 positarum existentiam subsistere faciat,
 seque ipsam practicè sperantibus inse-
 rat. *Argumentum*, autem ait, *rerum non*
apparentium; quòd rem olim fide expe-
 ctatam, processuque temporis in opus
 deductam, ac velut argumentum ac
 C euictionem, verum rerum euentum re-
 præsentet. Sic illa, mentem superans
 Verbi illud mysterium, olim quidem
 prædicatum, fide autem expectatum, ac
 longo post tempore declaratum, rei im-
 pletionem, argumentum ac ceu euictio-
 nem ostendit.

Cum hanc ergo Iustiprehendissent,
 haudquaquam à spe, petitionibusque
 exciderunt; quamobrem etiam imma-
 culatam illam gignunt, regenerationis
 nostræ auctricem; nostræ reformatio-
 nis causam; per quam, vitiata in nobis
 D Dei imago ad suum rediit decorem;
 per quam tunicas peccati abiicientes,
 induiti sumus stolam luminis: Prophe-
 tarum illam acclamationem; diuino-
 rum plenitudinem oraculorum; nostræ
 illud salutis caput. O fœlicem illam
 parentum prolem! O partum, quo bo-
 na vim omnem intellectus superantia,
 genitoribus comparata sunt. In huma-
 nis quidem, vt cui cōtingat fieri patrem,
 siquidem natæ proles, vel sæculari splen-
 dore spectabiles fuerint, aut virtutum
 E luce claruerint, vel strenuum quid, ac
 magnæ fortitudinis facinus gessisse vi-
 deantur, haud mediocri inde illi hon-
 or accedit, qui communionem naturæ,
 etiam gloriæ consortium ineat: in his
 autem, quænam adeò excellens gloria
 excogitari possit, cuiusij prærogatiuas
 non sint consecuti? Verum quid opus

Hebr. II. v. 17
 Locus Pauli
 expositus.

Max. imp. Ca-
 li.

prolixiori sermone molestum fieri auditoribus? Quemadmodum enim quam genuerunt, supremum gloriae apicem, Creatore vno excepto, accepit; sic & isti incomparabilem prae parentibus omnibus gloriam obtinuerunt. Diuinâ itaque puellâ partu editâ, conuocat Anna amicasac sodales, aitque: *Venite, meo congaudete partui. Venite, mea prolis editione letamini. Venite, eam videte, quae praeter spem lactat. Venite, enatam virgam ex infaecundis lumbis aspiciate, sterilemque faeminam uterum gestasse considerate. Venite, vestrarum exprobrationum fructum perdiscite, opusque precatationis lustrate. Alacri concurrите animo, ac aduentui in templum praete. Ornate vicos: Ingressus illustrate: Processus, lampadum luce exhilarate. Incipite cum letitiâ: Canite nuptialia cantica, ac cen mundam sponsam, in templo puellam offerete. Implete mecum quae voui Domino. Gratiarum mecum actionem plausu submitte, eò quod Dominus abstulerit probrum de meâ domo; quod non in vacuum spes euaserint. Ecce deductas in opus orationes: Ecce iam finem promissa acceperunt. En quam edidi, iuxta quod veneram, in Dei offero domo. Venite, ei vos comites iuragate, communibusque votis, cen acceptabile munus eam offeramus Domino. Eo itaque mater alacritatis vigore, votum protinus implere vrgebatur; verum retraherat vt tantillum differt, infantiae tempus, non velut statim priuandos parentes praetenderet, sed quia opportunum ætatis tempus expectare iuberet. Quamobrem tricennem illam offerunt in templo: pretiosum illud reuerâ donarium, atque Angelis venerabile: supremum ac mundifimum illud cimelium, in quo thesauri gratiæ depositi fuerunt; in quo œconomię opes inefabili ratione repositæ erât; in quo nostræ salutis erant condita pignora. Vas, inquam, illud impollutum: locum illum luminis conceptaculum, ex quo salutis radij, orbi vniuerso illuxerunt. Quippe decebat vt immaculata infans, ternarium numerum in se ipsa praxiue honoraret, per quam iis qui erât in mundo innotuit potentia Trinitatis; in quâ beneplaciti Patris contractus celebratus est; in quâ Verbum habitans induit massam nostram; in quâ Spiritus commorans, indiuisam Trinitatem ostendit; per quam mundus trinè diuisus, in vnam Dei adorationem aptatus*

Egregium in Mariæ parentibus.

Annæ gratulatoria.

Pulchra ratio cur Maria oblata sit grecis.

3

A πὶ δὲ μακρολογεῖν τοῖς ἀκροαταῖς πρὸν-
 χλεῖν; ὡς περ γὰρ ἡ τελευτήσα, ὁ ἀνώτατον πλὴν τῆς
 δημιουργοῦ τῆς δόξης ἀπέληθεν. οὕτω ἔοικε τοῖς
 κλέους ἀσύγκριτον ὡς τοῖς τεκνίαις ἀπεκλη-
 ρώσθητο. τελευτήσας πίνω τῆς θεοπαίδος, ἡ Ἄννα
 τῆς φίλας σιωπευκαλεῖτο, δεύτε, λέγουσα, τὰ ἐμὰ
 τόκω συγχάρητε. δεύτε, ταῖς ἐμαῖς ὡδίον δι-
 φράσθητε. δεύτε θεάσαθε τὴν πρὸ ἐλπίδα θηλά-
 ζουσαν. δεύτε, τὴν ἐξ ἀκάρπων λαγύρων αἰαφουεῖσθαι
 ῥάβδον κατίδετε, καὶ τὴν ἀζνον κυφόρον κατμοῦ-
B σατε. δεύτε, τῆν ὀνειδισμῶν ἡμῶν τὴν κάρπον κατα-
 μάθετε, καὶ τὴν διζῆς ἔργον ἀνισορίσατε. σιωδρά-
 μετε παρῶν, καὶ τὴν ἐν ναῶ ἀφίξιν παροδοποιή-
 σατε. κοσμήσατε τῆς ἐπαύλας. καὶ ἀφώπιστατε τῆς
 εἰσοδάς. καὶ ἀφαιδρῶσατε λαμπράσιν τῆς παρο-
 δος. δεύτε μετ' εὐφροσύνης. ἀσατε ὀπιθα-
 λάμια, καὶ ὡς νύμφῳ κατὰ τὴν ναῶν τῆς παῖδα
 παρῶσατε. πληρώσατε σὺ ἐμοὶ τῆς παρῶς
 τὴν δεσπότην ὑποχέσας. κροτήσατε σὺ ἐμοὶ τὴν
 εὐχρησθῆν, ὅτι ἐξ οἴκου μου κύριος ἀφείλετο ὀνει-
C δος ὅτι οὐκ εἰς κενὸν τῆς ἐλπίδος δεύθησθαι. ἰδοὺ
 τῆς δεισιπείας εἰς ἔργον κατήνησθαι. ἰδοὺ τῆς
 ἐπαγγελίας τῆς ἀπέλαβεν. ἰδοὺ τῆς τελευτήσας,
 ὡς ὑποχέσας, ἐν οἴκῳ θεοῦ αἰαπίστημι. δεύτε
 ταύτη σιωπεύσατε, καὶ ὡς εὐπαρῶσδεκτον δώ-
 ρημα κινήσας τῆς δεσπότης παρῶσενέγκωμεν.
 οὕτω γὰρ ἡ μήτηρ παρῶσθῆσας τὸν τῆς ὑπο-
 χέσας πληροῦν κατεπέγατο. παρῶς αἰαβολιῶν
 τῆς αἰθῆλκεν ὅτι νηπιότητος χρόνος, οὐκ ἐξυώμενος
D παρῶσθῆσας τὴν τεκνίων τέρησιν, ἀλλὰ παρῶσθῆσας
 πρὸ ἀκλυθῶμενος τὴν ἡλικίας ὀπιτήδων. δεύτε
 τῆς τελευτήσας τῆς ναῶν παρῶσθῆσας.
 τὴν ἡμῶν ἐν τῶς αἰαθῆσας, ἔα μὲν τῆς ἐνέχουσα. τὸ σκευὸς τῆς
 ἀμώλων. τὸ φωτῶσθῆσας, ἐξ οὗ σωτηρίας
 ἀκτῆνες πλὴν οἰκουμένην ἐπελαμῆσθαι. ἐδὲ γὰρ
E τὴν τελευτήσας ἐν ἐαυτῇ πλὴν ἀσπίδων παρῶσθῆσας
 δεύθῆσας, δι' ἧς τῆς ἐν κῆσας ὅτι τελευτήσας
 ἐφανερῶσθαι δυναμῆς. ἐν ἧς τῆς εὐδοκίας τῆς πα-
 τῆς ἐπαρῶσθαι σιωπῆσθαι. ἐν ἧς ὁ λό-
 γος οἰκήσας τὴν ἡμῶν ἀμπεγροφῶσθαι. ἐν ἧς
 τὸ πνεῦμα κατασώσθαι, τὸ ἀδελφῆσθαι τῆς
 τελευτήσας παρῶσθαι. δι' ἧς ὁ τῆς διηρηθῆσας
 κῆσας, εἰς μίαν θεοῦ παρῶσθῆσας σιωπῆσθαι.

μιάθη· δι' ἧς ὁ πούτου θειρέτης μετ' ἠχου ὄξη- φάμιαθι.

Σήμερον τὰς ναῶν προσάγεται ὁ ναὸς ὁ ἔμφυ- χος· ὁ τῶν οὐρανοῦν ὑψηλότερος, καὶ πάσης τῆς κτί- σιως βιρωχωρύτερος. σήμερον τὰς ναῶν ἐνοικίεσθαι ἡ τῆς ἀποκρίαν τῆς αἰθεραίου ἡρώος, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐστὶν ὄξη τῆς ἑκου ἀγαλαχόσα. σήμερον ἡ νοκτὴ σκλή τῆ νομικῆ ἡ πάξει τῆς χρίτος διαγγελίε- ται, καὶ τὰς γράμματι ἡποχωρεῖν τὰς πνεύματι ὄξηκελεύεται. σήμερον ἡ ἀσπίδος ἀμνάς, ὡς δεκτὸν ἱερεῖον τὰς ναῶν προσφέρεισθαι, ὄξη ἧς ὁ τῆς θεοῦ ἀμνος προσελθὼν, τῆς ἀμρπίας τῆς κέσμου ἀφείλετο. σήμερον ἡ ἀμωμος πειτερεῖ ἐν ποῖς ἔ- ναοῦ ἀδύτοις ἀειπίταμρῆ, τῆς τῆς κακίας ἰξβυτῶν ὄξηκινειν, ὑψηλότερα ἡμορῆ τῶν μηχρημα- των αὐτῆ. σήμερον ὁ δοχεῖον τῆς πνεύματος ἐν τὰς ναῶν ἀποτεθῆν, πρὸς ἡποδοχῆ τῆς λόγου ὄξηπρετίεσθαι. ὁ δὲ γὰρ ἔδδ ποῖς ῥύτοις τῆς κέσμου ὁ καθαρώταρον σιωδραῖαδα σκλήωμα. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀμωμοτον μεταθλεθῆν ἡωρον, ἐκεῖ τὰ τῆς χράς ἡποδέξαδα πρσοίμα· ἐκεῖ τῆς ὄξη- ραβῶνα τῆς βύλογίας ἀποκρηώσαδα· ἐκῆς σύμ- βολον τῆς μυστηίου, πῶν ἡπο ἀγγέλου κρημῶ- μρῶν ἔσφῶν ἐστῶσαδα. ἔδδ ἀμργῆς τῶν αἰ- θεραίνων ἡτῶν ὁ ἀκρηίδωτον φυλαχῆναι ἡ- σαμῆσμα. ἔδδ ἀκρηινῶνηρον τῆς ἀμρπίας, ὁ ὄξη- γῆς τηρηθῆναι ἀγίασμα. ἔδδ ἀρεπίβατα λόγους ἀπατηλοῖς τὰ ἱερά ὡτασῶθῆναι, ἐν οἷς ἔμελλεν ἡ τῆς ὄξηαγγέλου φωνῆ τῆς χράς ἐνηχῆσασα, ὁ σκυθερπὸν τῆς λύπης ἐκ τῶν τῆς Εὐας ἀκρῶν ἀπε- λάσα. οὕτως τὰς ναῶν ὁ ἱερώτατον ἀρετέη καλ- λῆρημα. οὕτως ἡ πρῶτασπίδος ἀμνάς πρρεπέκει- να πάσης θυσίας ὄλοκαυταθῆναι τὰς κτίση πρρ- σάγεται, οὐ δι' ἀμματος χύσεως, ἀλλὰ δι' ἡπο- βάλλουσθῶν καθαρότητα. ἡ σιωελθῆν καὶ ἡμεῖς ἐπειγῶμεθα, ἄξια τῆς εἰσόδου ὄξηπφῆροντες ἔρ- γα, ἔ ἀιπῆελης ὁ τῶν ὄξητῶν ποικίλον ἀεικεί- μρῶν, ἐνδον σιωτῶν τῆς χαρήσῶμρῶν, ἡν ἀκωλύτως τῆς εἰσόδου τυρῆντες, τῶν τῶν τῆς ἀπορῆτων μ- σικῶς κρηταπρρφῆσῶμρῶν ἐν Χρητῶ Ἰησοῦ, τὰς κυ- εἰά ἡμρῶν, μεθ' οὗ ἀρεπέει ὄξηα, κρηάτος, πρῆ καὶ πρρρσκῶν τὰς πατελ, ἔ τὰς ἀγία πνεύματι, εἰς τοῖς ἀγῶνας τῶν ἀγῶνων· Ἀμῶ.

A est, per quam eius diuisor cum sonitu periit.

Hodie animatum templum in tem- plo offertur; Templum, inquam, ex- cellsius caelis, totoque creatorum am- bitu latius ac capacius. Ea hodie in tem- plo collocatur, quæ exul humanum ge- nus, per eum quem genuit, in proprias sedes reduxit. Hodie spiritale taberna- culum fausta nuncia gratiæ, legali ordi- ni perfert, iubetq; literæ vt locum cedat spiritui. Hodie agna immaculata, ceu acceptabilis hostia offertur in templo, ex quâ ortus ille Agnus Dei, mundi ab- *Ioan. I. v. 29* stulit peccatum. Hodie columba illa irre- prehensibilis in templi penetralia euo- lans, malitiæ aucupem deuittauit, eius machinamentis facta sublimior. Hodie vasculum Spiritûs in templo deposi- tum, fuscipiendo Dei Verbo aptatur. Neque enim decebat, vt tabernaculum illud mundissimum, in mundi fordibus versaretur; sed vt in irreprehensibilem translatum locum, primos illic gaudij gustûs fusciperet: Vt, inquam, illic, benedictionis arrhabonem consequere- tur; vt illic mysterij simbolo submini- stratâ Angeli manu annonâ, aleretur. Decebat vt incontaminatus thesaurus, immunis ab humanarum consuetudi- num contagio custodiretur. Par erat, vt pellucidum illud sanctuarium, ab omni peccati communionem liberum seruare- tur. Par erat, aures illas delusoriis inac- cessas manere sermonibus, in quibus gaudium insonitura Archangeli vox, tristem mcestitiam ab Euz auribus de- pulsura esset. Sic templo sacratissima fuit deuota hostia. Sic prorsus immacu- lata offertur agna, vt victimâ omni ac- ceptior Creatori sacrificetur: non san- guinis litatione, sed excellenti purita- te: cum quâ nos quoque ingredi studea- mus condigna ferentes ingressûs opera; ac siolæ loco, varium induiti virtutum habitum intus cum eâ penetremus, vt nullo ingredientibus nobis incurrente, eius arcanis mysticè delectemur, in Christo Iesu Domino nostro, cum quo decet gloria, potestas, honor, & adora- tio, Patrem, ac Spiritum sanctum, in sæcula sæculorum: Amen.

μα. π. π. π.

Ioan. I. v. 29

ἔπι τῆν ἁροφυλακῶν τῶν ἐγκωμίων συμβαῖνον δει-
κνυται. ἔπι πᾶντων μὲν, ὡς οἱ μῆτορες ἠκιστα δέ, καὶ
καὶ ἔπι τούτων κηρύσσεται. Εἰς ὕψος μὲν γὰρ ἀξίηται
τὰ ἁροφύμια. λαμπρότης δὲ ἐκ τούτων τῶν ἁρο-
φύμιας ἔπι κηρύσσεται. Πλείστας ἔχουσα
δὲξῃ ἔκ κἀλλει διαφερούσας τὰς ἔπι δόξης.

Πρόκειται ἡμῖν μικρὸν ἀξίηται πρὸς
πᾶν εἰσοδὸν τὸ ὄμμα, καὶ πᾶν κρυπτομῆλον
ὡς ἐφικτὸν καποπτεύσασθαι διὰ τὴν πείραν. καὶ γὰρ
πᾶσιν φαιδρότητα, ἀριστοτήτων ἀμύχανον. Φέ-
ρε δὲ πρὸς ἀμύχανον τὰ λόγια πρὸς τὸ εὐδότη-
ρον, χρεαζομένην πρὸς ἀμύχανον ἀπὸ πᾶν βα-
σιλῆα κατέργητες. Ἄλλ' ὅρα νῦν φωνὴ ἀπεί-
ρω πᾶν πρὸς ἀμύχανον καποπτεύσασθαι, ἔκ κα-
ταλάμπου πᾶν ἀμύχανον, καὶ σκιρτᾶν μοι ἐ-
πεισι, καὶ μεγάλα φαντάζομαι τὰ νῦν ἔπι-
τελούμενα, ἀγγέλους τὴν συγχροῦντας κα-
πύσας, καὶ ξένα πᾶντα, καὶ τῆς οὐρανῶν δι-
ταξίας καὶ δικαιοσύνης ἀξία. ἔνθεν μοι δοκεῖ
αὐτῆς εἰς μέσον τῆς ἐπαυνομένης πᾶν χά-
ειν ἔπι πρὸς ἀμύχανον, καὶ πᾶντα πληροῦν διφρο-
νῆς τὸν σύλλογον, τὰς δωρεὰς ἀφθόνως πρὸς
νέμουσιν. δὲ τῆν τούτων ἐλπίδι πρὸς ἀμύ-
χανον, σωεισέλθωμεν ἀπύχανον, τὸ ὀφειλόμενον
ἀποδοῦν ἕκαστος. ὁ λέγων, πρὸς λόγους. πᾶν
ἀμύχανον σωεισέλθωμεν, ὁ ἀμύχανον. ὁ ἀμύχανον, πᾶν
ἐκπλήρωσιν, καὶ πᾶντα, ὧν ἡ τῆς χρείας
ἐκίσις, τῆν εἰσοδῶν πρὸς ἀμύχανον. ἡ γὰρ ἀμύχανον
οἶον οἱ λόγοι, τὰ ἐξῆς πρὸς ἀμύχανον συνά-
ροντες.

Ἡ δὲ μὲν οὖν οἱ πᾶν πρὸς ἀμύχανον τεκνόντες,
ἔπι τῆν ναοῦ τῆς ἁροφύμιας τῶν πᾶν πρὸς ἀμύ-
χανον, ἀμύχανον κύκλω δδρυφροσῶτων, ἔκ πᾶσιν ὑφ-
ροσῶτων διωάμεων συγχροῦσῶν. εἰ γὰρ ἔκ τὸν
ἀπύχανον ἡ γὰρ οὖν τῆν μυστηρίου ἔπι πᾶν, ἀλλ' ὡς
διδόχοι, δεσπότης πρὸς ἀμύχανον, τῆν τῶν πᾶν πρὸς ἀμύ-
χανον καποπτεύσασθαι. καὶ πρὸς ἀμύχανον μὲν, ἀπὸ πᾶν καποπτεύσασθαι
ὅρα νῦν ὡς νοεραὶ φύσῆς ὄντες, σκεδος τίμιον ἀρ-
τῆν ἔπι πᾶν, σύμβολα τε τῶν ἀμύχανον καποπτεύσασθαι
φροσῶτων, καὶ τὸ σῶμα ἀμύχανον τῶν πᾶν
ἔπι πᾶν ἔπι πᾶν ἔπι πᾶν. ἔπειτα δὲ, ὅρα ἀμύχανον
τῆν κελεύσῃ, πᾶν λειπυργίαν ἐπλήρωσιν. τότε δὲ
λαμπάδες φωτὸς πᾶν εἰσοδὸν καποπτεύσασθαι,
καὶ πᾶντα ὅσα τῶν ναῶν πρὸς ἀμύχανον, πρὸς ἀμύ-
χανον ἐπρὸς ἀμύχανον, ἀπὸ πᾶν οἶμα τῶν ἀμύχανον πᾶν
ἀμύχανον συνκροῦσῶν. δὲ καὶ μοι συγχροῦσῶν
πᾶν πᾶν πρὸς ἀμύχανον, μεγάλῃ τε ὡς πρὸς ἀμύ-
χανον

observant, atque magnum aliquid in-
de cogitant: id ipsum omnino primis
encomiorum præludiis euenire ostendi-
tur; ac quidem in omnibus, puto, haud
parum verò ex istis videri possit. Sanò
enim sublime ductis orationis exordiis,
plurimise ex iis splendidus argumenti
ornatus, gloriâ ac decore diuersis cre-
mentis præstans, ac eximius prodit.

Nobis itaque propositum est, vt ad
Dei Genitricis hodiernum Ingressum
tantillum oculos diducamus, ac quan-
tum licuerit, occultam pulchritudi-
nem obtueamur: Quippe nequit fie-
ri, vt totam quanta est lætitiã videã-
mus. Eia igitur ad interiora progressi,
ductricem, Reginã ipsã præeuntem
teneamus. Enimverò, immensã nunc
luce video circumfusã celebritatis fa-
ciem, ac mente illustro, subitque ani-
mum vt totus gestiam; magnaue, ea
quæ celebrantur imaginor, parique An-
gelos gaudio choreas agentes, ac noua
omnia, cœlestiq; cõpositione ac decore
digna, cõsidero. Hinc rursum videre vi-
deor, ipsius, quæ laudanda incumbit, re-
deuntem in mediũ gratiam, cætumq;
vniuersum largã munerũ distributione,
lætitia implentem. Quamobrem iis spe-
certã animum adhibentes, vnã omnes
ingrediamur, vt quisq; tamen debitum
offerat: Orator, sermones: prudentem
auditum Auditor: Minister, eorum quæ
iussa fuerint adimplerionem, vniuersa-
que, quorum necessariã persolutio-
nem ingressus monet. Præcant ergo
sermones, ac relinqua ad se colligant.

Iam itaque parentes Virginis, puel-
lam Virginem pro templi foribus offe-
rebant, circumquaq; stipantibus Ange-
lis, vniuersisq; supramundanis Virtu-
tibus gratulantibus. Quamquam enim
nesciebant arcanum sacramenti mo-
dum, vt serui tamen, iubente Domino,
processui ministrabant. Ac primò qui-
dem, ceu Spiritus existentes, pretiosum
vas virtutum intenti considerabant,
quæ & incorruptæ puritatis symbola
gereret, corpusque à vitiorum commix-
tione secretum haberet; tumque Dei
præcepto gerentes morem, ministerium
implebant. Tunc planè lampades lucis
ingressum illustrabant, vniuersaq; tem-
pli ambitu contenta, ad lætitiæ epulas
inuitabant, ipsis puto inanimatis rebus,
communi cum Angelis gaudio exul-
tantibus. Quamobrem mihi quoque
tripudio lætandum subit, ac velut id

ἢ ἐνδοξον. Ἐς θεογραφίαις πλάγας, ἐν αἷς ὁ
 τῆ Θεοῦ Λόγος ἐγγραφεῖς ἕως ῥόγην, ὅ τῆ
 νομικῶς γραμματος ἐπαρξες, εἰς τὴν τῆ πνεύ-
 ματος ἐλαφρότητα μετῴεγε. λάβε τὴν ἱε-
 ραπικὴν ῥάβδον τὴν ἀπὸ πίστεως βλαστήσα-
 σαν ὁ ἀμαρτανον αἶθος, τὸν κύριον. τὴν ἀγίαν
 καὶ ὀπιθυμητὴν γῆν, ὅς ἦς ἀλήθεια καὶ δι-
 καιοσύνη ἀπέτειλεν. ἐν ἣ πόδες ἀσεκάλυμ-
 ματι σκεπτόμενοι, παρβαίνεν καλύονται. λέγω
 δὴ λογισμὸς, ἀμφιβολία καὶ ἀπίστια καλυ-
 πτόμενος. ὁ κελῶσιδῶ ὄρεος, ἐν ᾧ κελῶικῆσσι
 ὁ Λόγος διδύκῆσεν. ἐν ᾧ ἡ φύσις ἕως κλι-
 θεῖσαι, τὴν " καῦσιν τῆ ἀμύρτίας δέξκλινεν. ὅς
 οὐ ἀχρεοτεύκτας ὁ ἀπρογανιαῖος ἐκκυλιθεῖς
 λίθος, τὴν εἰκόνα τῆ ἐρροῦ σωτέρισε, καὶ
 εἰς γῆν ἀπελίκμῆσε. δέξκ τὴν κελῶκαρ-
 πον ἐλαίαν, δι ἣς ὁ ἱερῶριον ἀνέβλῆσεν ἐλαίον,
 καὶ τὴν κλῖσιν ἐλίπῆσε. τὸν θρόνον τὸν ἐνδο-
 ξον. ὁ βασιλικὸν ὄχημα, ἐν ᾧ ὁ Λόγος ὄρθῶ-
 μενος μετ' ἄρκῆς ἐπεδήμῆσε. τὴν Σιών τὴν
 ἀγίαν, ἣ ὁ δημιουργὸς ἐξελέξατο. ἣ τῆ τῆ
 παρνοίας λόγῳ, παρ τῆν ἀγῶνων ἠτοίμασεν.
 " ἐν ἣ ἄρκῆως ἐγῆνηθη. ὅς ἦς παρελθῶν,
 τῆν ἀσεβῶν ἕως δυνάμεις σωτέρισε. παρ-
 λάβε τὴν Σαλομόντειον κλῖνῶν, ἣ κύκλῳ δο-
 ρυφοροῦσαν οἱ ἐξήκοντα διωατοί. αἱ τῆς θεο-
 πνεύσου γραφῆς ἀψυθεῖς παρφητεῖαι, ὁ κύ-
 ρος αὐτῆς τῆ θεοτοκίας, δι ᾧν ἐμλύουσιν μῆ-
 τυροῦσα. ἐν ἣ ὁ Λόγος ἀπαπεσῶν, μετ' ἄρκῆς
 ἐξηγῆθη, καὶ τῆ ἐρροῦ τὴν τύραννον κελ-
 παίως ἐπάταξε δυνάμειν. αὐτῆν ἡ παρφητικὴ
 λαεῖς δέξκόνισεν, ἡ τὸν ἀνδρακα φέρουσα, καὶ
 τὰ χεῖλη καθάρευσα. ἡ σεραφικῶς φυλατο-
 μενη, καὶ ἀφ' πνεύματος ἀγίου κηρυτομενη.
 αὐτῆν ἡ ἐσφραγισμένη βίβλος ἐμλύουσα, ἣ
 ὁσθεῖς ἀέγνω γραμμῶτων ὀπισημον, πλῆν
 τῆ σφραγισμοτος, καὶ ἕως ῥόγην τηρήσαν-
 τος. αὐτῆν ὁ καθαρῶτατος πόμος ἐδήλωσεν,
 ἐν ᾧ ἀγράφως ὁ Λόγος ἐγγραφῆσιν, ὅ τῆς
 ἀπάτης χροῦγραφον ἐγῆσεν. αὐτῆ βστῆ ἡ ἐκ
 δέξκῆν Θεοῦ παρρεῶσα βασιλῆσα. ἡ πλῆ-
 σίον τῆ κἀλλει, καὶ τῆ λαμπερότητι. ἡ ὡ-
 ρῆα τῆ φύσι, καὶ μῆμου ἀπέπιδεκτος. ἡ ἀπὸ
 Λιβανίου τῆς παρρηνίας ἀνοῶσα, καὶ τὸν κόσ-
 μον μωρίζουσα, ὅς ἦς ὁ γλυκεσμός ἀπῶ-
 ρῆων, τὴν παλαμῶ τῆ ξύλου πικρίας, ἐ-
 γλύκαμεν. ἦς ἕως ῥόγην μέλι τὰ χεῖλη ἠδύ-

urnam; Dei digito insculptas tabulas, quibus Dei Verbum altiori quàm ut verbis exprimi possit, aut mente concipi, ratione inscriptum, legalis literæ grauitatem, in leuitatem Spiritûs mutauit. Accipe virgam sacerdotalem, quæ fidei merito, immarcessibilem florem, Dominum germinauit. Terram, inquam, sanctam ac desiderabilem, ex quâ veritas ac iusticia sunt ortæ; in quâ pedes inuolucro testi prohibentur incedere; nimirum, ratio dubietate obtecta, ac diffidentia. Montem illum vmbrosûm, in quo complacuit Verbo inhabitare; in quo reclinata natura, peccati declinauit æstum; ex quo nullâ manu reuolutus angularis ille lapis, hostis contriuit imaginem, ac in puluerem comminuit. Accipe oliuam fructiferam, per quam manauit oleum illud exhilarans, creataque omnia impingauit: Accipe, inquam, thronum illum gloriæ: currum regalem, quo vectum in carne Verbum in terram aduenit: Sion illam sanctam, quam creator ele- git; quam pro ratione prouidentia, ante sæcula parauit; ex quâ carne natus est; ex quâ prodicens, impiorum confregit vires. Complectere Salomonis lectulum, quem gyro sexaginta fortes ambiunt ac stipant, veræ nimirum prophetiæ, à Deo inspiratæ Scripturæ, diuinum eius puerperium, ex iis quæ prædixerunt, testimonio confirmantes; in quo Verbum assumptâ carne recumbens, exsurrexit pariter, ac tyrannicam inimici virtutem potenter percussit. Huius imaginem Propheticus foriceps expressit, qui nimirum carbonem tulit, ac labia mundauit: Seraphicâ ille seruatus operâ, ac per Spiritum sanctum prædicatus. Hanc obsignatus ille liber designauit, quem nemo legit doctus literas, eo duntaxat excepto qui obsignauit, ac altiori supra rationem modo conferuauit. Huius typum gessit mundissimus ille tomus, in quo nullâ scriptione exaratum Verbum, erroris chirographum dirupit. Est hæc Regi- na, quæ astitit à dextris Dei, quæ inquam, decori proxima ac splendori; formosa per naturam, & in quam reprehensio non cadit. Hæc ea est, quæ à Libano virginitatis ascendit, ac mundum suauis vnguentorum olentia perfundit; ex quâ manans dulcedo, veterem ligni amaritudinem in dulcorem vertit: cuius labia super mel dulcia fa-

Ex Reg.

Ex Reg.

Num. 17. v. 8.

Psal. 84. v. 14.
Exod. 3. v. 5.

Hab. 3. v. 11.

Dan. 2. v. 34.
Psal. 147. v. 24.

Psal. 51. v. 10.
Psal. 103. v. 15.

Psal. 131. v. 12.

Cant. 3. v. 7.

Isai. 6. v. 7.

Isai. 29. v. 12.

Isai. 8. v. 1.

Psal. 44. v. 10.

Cant. 4. v. 7.

στα sunt, linguáque lætitiám ceu fonte, A
 manavit : cuius suavis vestimentorum
 odor, super vniuersa terræ aromata fra-
 grauit. Hanc intus vti sponsam suscipe,
 cuius est incomparabilis decor, ac glo-
 ria inenarrabilis: cuius oculorum exi-
 mium iubar, solis splendorem fugauit:
 Hortum illum conclusum, in quem vi-
 tiosis cogitationibus nullus patet adi-
 tus; in quo nullá manûs culturâ, germi-
 nans diuina plantatio, primam ligni ma-
 ledictionem mundo eluxuriantem, à
 radicibus arefécit, eiusque loco bene-
 dictionem effloruit. Verè illum signa-
 tum fontem, ex quo manant purissimi
 latices, ac orbem vniuersum irrigant;
 in quo turbidi luti, nullæ sunt depre-
 hensæ reliquix; ex quo progrediens gra-
 tiarum flumen, totam in circuitu ter-
 ram lustrat. Suscipe sublimem aère gra-
 dientem nubem, cui insidens, qui nu-
 bibus cœli inambulat, Ægyptiorum
 euertit numina. Induc animatam Dei
 ciuitatem, quam eius perpetuò impetûs
 incitamenta que lætificant: sanctifica-
 tum, inquam, illud tabernaculum; do-
 mum gloriæ; indissolubile templum,
 cuius tu figura ac symbolum existis.
 Quod sis expectans veram manifesta-
 tionem, eam modò tenes. Eam intus
 suscipiens, tanquam meliori concede.
 Siste hætenus quæ sunt symbolica: ne
 vltra ænigmatis hæreas. Quandiu um-
 bris animum intendis. Quandiu pro li-
 terâ gloriaris: Ecce iam illuxerunt radij
 gratiæ: Ecce qui in spiritum transferat,
 quæ sunt literæ. Laborasti seruiens lite-
 ræ, ecce adest qui renouet. Transi ergo
 à veterascente lege, ad vigentem Verbi
 gratiam. Vt quid somniis immoraris,
 cum eam suscipias, quæ euentum con-
 ciliat? Vt quid victimarum sanguine as-
 pergeris, nidoribusque vnde quaque re-
 pleris, cum is qui ea præcepit, non ad-
 mittat, ac reprobet? Nam ait Verbum
 Patri, *Sacrificium & oblationem noluisti,*
corpus autem aptasti mihi. Venit qui suo
 ipse sanguine ista cessare faciat, quique
 naturam, non à carnalibus inquina-
 mentis, sed à peccatis emundare habeat.
 Redemptio pro foribus est: habes in
 portis prædicationem: Hanc tibi my-
 sterio præcurrentem honore comitare.
 Hæc tibi eorum quæ diuinis oraculis
 fuerunt prænunciata, secum euentûs
 affert. Hanc Isaias designauit dicēs: *Ec-*
ce Virgo in utero concipiet, & pariet Fi-
lium, & uocabunt nomen eius Emmanuel.

Cant. 4. v. 12.

Gen. 2. v. 17.

Cant. 4. v. 12.

Gen. 2. v. 10.

Isai. 19. v. 1.

Psal. 86. v. 2.

Hebr. 8. v. 13.

Hebr. 10. v. 5.

Isai. 7. v. 14.

σπασαν, & ἡ γλαύρα βύφροσιν ἐπήγασεν. ἥς
 ὁ τῶν ἰματίων μυρισμός, ὑπὸ πύματα τὰ τῆς γῆς
 ἄρώματα διαδάσσει. ταύτην ἐνδον ὡς νύμφην
 εἰσαγάγε, ἥς ὁ κάλλος ἀσύκριτον, καὶ ἡ δόξα ἀπόρ-
 ρήτος. ἥς ὁ τῶν ὀμμάτων φέγγος, τὰς ἡλιαχθὺς
 ἔξῃρε λαμπηδόνας. τὴν κήπον τὴν κεχειρισμένον, τὴν
 λογισμῶν ἀνεπίστατον ἀμύρτιας. ἐν ᾧ ὁ θεῖον φυ-
 τὸν ἀγεωργήτως βλαστῶσιν, τὴν παρὰ τὴν κατὰ
 τῆς ξύλου ὑλομανήσασιν ἐν τῷ βίῳ, παρὰ τὴν
 ἐξήρανε, & αὐτὴν αὐτῆς βιολογίαν ἐξέλιθησε. τίω ὡς
 ἀληθῶς πηγῶν ἐσφραγισμένῳ, ἐξ ἧς τὰ καθα-
 ρώτα νόματα νόοισι, καὶ τὴν οἰκουμένην ἔρ-
 δοῦοισιν. ἐν ἧ τὸ ὅτι τοιοῦτος ἰλὺς οὐκ ἐφω-
 ράθη λείψον. ἔξ ἧς ὁ ποταμὸς τῶν χειρῶν
 παρέρχεται, κύκλω τὴν ὑπὸ ἡλίον παρῆ-
 λείπει. ὑποδύσαι τὴν ἀερατῆσαν νεφέλῳ,
 ἐν ἧ κατήμιμος ὅτι νεφέλαις οὐρανίαις ὅτι
 βαίνων, τὰ Αἰγυπτίων κατέλιπε σεβάσματα.
 εἰσαγάγε τὴν πόλιν τῆς Θεοῦ τὴν ἐμφύτην, ποῖς
 ὀρμήμασιν αὐτῆς. εἰς αἰῶνα εὐφρανομένη. ὁ
 ἡγιασμένον σκιάωμα. τὸν οἶκον τὸν ἐνδοξον. τὸν
 ναὸν τὸν ἀκατάλυτον, οὗ τύπος & σύμβολον αὐ-
 τὸς κατέστηκε. τίω ἀληθῶς παρῆλθον φανέρω-
 σιν, ταύτην ἡδὴ κατέχει. ταύτην ἐνδον εἰσα-
 γων, παρὰ τὴν ὡς κρείττονι. σῆσον ἕως τούτου
 τὰ τῶν συμβόλων. [παῦσον τὰ τῶν ἀνιγμάτων. Ex Mar.
 & Sir.
 μέγρι πῖνος τῆ σκιά παρῆλθης.] μέγρι πῖνος
 ἐγκαλωπίζη τὰ χράμματι; ἰδοὺ αἱ τῆς χάριτος
 ἀκτῖνες ἐπελαμψάν. ἰδοὺ τὰ τῆς χράμματος εἰς
 τὰ πνεῦμα μετέστησαν. κέκμηκε ποῖς τύποις δι-
 κρονόμιμος. ἰδοὺ ὁ χαμοποιῶν παρῆλθεται. μετὰ
 βῆπι τοίνυν ἀπὸ τῆς παρῆλθοντος νόμου, ὅτι τὴν νε-
 ζουσαν χάριν τῆς Λόγου. τῆ ποῖς ἐνυπνίοις ἐγκαρ-
 πτερεῖς, τίω τῆς ἐκβάσεως παρῆλθον ὑποδέχο-
 μένος. τῆ τῶν θυσιῶν ποῖς αἵμασι παρῆλθον, καὶ
 τῆς κνίσεως παρῆλθον, τῆς κελεύσαντος ταῦτα,
 μὴ παρῆλθον. θυσιῶν γὰρ, φησιν, ὁ Λόγος τῶν
 Πατέρων, & παρῆλθον οὐκ ἐτέλθον. σῶμα δὲ,
 κατηρτίσω μοι. ἐρχεται ὁ ταῦτα τῶν ἰδίῳ αἵματι
 ἀποπαύων, & τὴν φύσιν οὐ θεοκλήρου μολυσμάτων,
 ἀλλ' ἀμύρτιας ἀποκαταίρων. ὅτι θυσιῶν ἡ λύτρω-
 σις. ὅτι τῆς πύλας σου ὁ κήρυγμα. ταύτην σοι
 παρῆλθον τῆς μυστηρίου ὑποπέμψον. αὐ-
 τῆ τῶν μιλυθέντων σοι λόγων, ἐν ἑαυτῇ τῆς ἐκ-
 βάσεως ὅτι φέρεται. ταύτην ὁ Ησαίας ἐμίλυσεν
 εἰπών. ἰδοὺ ἡ παρῆλθον ἐν γαστρὶ λήφεται, & τέ-
 ζεται υἱόν, καὶ καλέσοισι τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐμμανὺλ.

Sir. 24. 12.

Sir. 24. 12.

Ex Mar. & Sir.

Sir. 24. 12.

fuetudines iuraque, suæ ipsorum abolitionis symbolum viderunt. Omnem namque suam gloriam, ipsis eâ in dies destitutis, ad eam sponte commigrare obseruabant. Tunc porro, 2 qui sacerdotale munus obibat, Zacharias, Prophetici muneris spiritu afflatus, gauisus quidem est Virginis aduentu; considerabat verò immensum eius animi decorem sub muliebri illo latentem habitu: intelligebat autem, noua quædam, ac supra quàm natura habeat, augustiora, intemeratam illam ferre signacula; tametsi aliorum more natura induta erat. Inerat namque morum quædam incomparabilis honestas, vitæque ratio virtutibus composita: vnde etiam quotidiano ætatis cremento, dona Spiritûs in eâ augebantur: habebatque consuetudinem cum Angelis, nec visionum diuinarum expers erat.

2
Zacharias
Mariam in
templo susci-
pit.

3
Videt Zacharias
collo-
quentem Ma-
riam Angelum
eique cibum
ministrantem.

Pulchra eius
oratio.

Cùm sic itaque de more in adytis versaretur, videbat Zacharias rem eiusmodi; peregrinâ quendam specie sermones cum eâ miscentem, ac escas inferentem: Porro is, quem videbat, Angelus erat: quamobrem admirans mente excedebat, taliaque cogitans differabat. *Quid hoc video, nouum reuerâ, atque à loci huius consuetudine alienum? Angelicam speciem habet quod apparet, miscetque cum puellâ sermones. Incorpora forma, corporibus alendis comparatum cibum, tanquam qui oculis subiectus sit, infert: ac substantia materia expers, aliquid quod materiale videatur, fæmine porrigit. Angeli ad solos huc sacerdotes aduentare consueverunt, vt aliquid agendum, aut non agendum moneant: nec id crebrò occurreret: vt autem is, qui nunc videtur, ita fæminam adeat, atque id incongruâ ætate, ac adhuc iuueniculum, omninò inconsummum est. Sanè quidem vt coniugata esset ac viro mancipata, morbòque sterilitatis laborans, fæcunditatis munere careret, supplicansque à Domino sobolem quæreret, in eum omninò finem confabulatio fieret, exque proposito, quod cernitur mysterium solutionem haberet: Nam hoc semel in Annâ accidit: vt autem semper ac passim fiat, non habent res humana. Nunc autem ab iis vacat Virginis illa congressio, is verò qui apparet, continuè ad eam ventitat: quamobrem maior me admiratio ac timor occupant: dubitationesque pro rei obscuritate animum tacitè pulsant. Quidnam hoc velit? Quid nunciaturus venerit Ange-*

A πὰ τῆ ναοῦ ἐθήματα ταύτην δόξος ἐώρων. πλὴν δὲ ξαν μὲν αἰθεράτως παρὲς αὐτὴν ἔπι-
πέχουσαν, ταύτης δὲ ὁσημέραι ἑαυτὰ γυ-
μνούμενα κατενόουν. τότε δὲ ὁ πλὴν ἱερατεῖαν
ἐκτελῶν Ζαχαρίας, πᾶς παρρητικῶν χει-
σματι ἐμπνέουσι, ἠὲ μὲν παρὲς πλὴν τῆς
παρρητικῆς ἐλθὼν. ἐσχέπει δὲ ὁ τῆς ψυχῆς
αὐτῆς ἀμήχανον κάλλος, ὅν γε μακρὰ κρυ-
πτόμενον γήματι, ξένα τὲ τῆς φύσεως πλὴν
B ἀχρηστον κατενόει φέρουσαν σημαντεῖα, εἰ
καὶ ταύτην ὡς ἕκαστος παρὲς αὐτὴν. ἦτος μὲν
γὰρ ἡ αὐτῆ ἀσύγκειτον, καὶ ἀφαιρέσει
ἐρεταῖς ῥυθμιζομένη. δὲ τῆς κατεκείσθαι
ἐναναβάσει τῆς ἡλικίας, πᾶ τοῦ πνέμα-
τος ἐπετείνετο ταύτην χειρίσματα. ἀγγέ-
λοις τὲ σιωμῆσαι, καὶ θεῶν ἐμφάσεων ὅσα
ἠμῶν.

ταύτη πίνω πᾶς εἰωθότι παρὲς τοῖς ἀδύ-
τοις ἀφαιρέσεως, ἐώρα ὁ Ζαχαρίας, ξένον πινά
C πᾶς εἰδὲ παρρητικῶν, καὶ ἑσθῶν ἔπιδη-
δόντα. ἀφελος δὲ ἡ ὁ φαινόμενος. δὲ τῆ δὲ
νοῖα ἔξιστατο, ἔ τοιαῦτα" διελογίζετο. τί τῆτο
δὲ ὄρωμενον, ξένον ὡς ἀληθῶς, καὶ τὸ ἐν ταῦτα
συνητείας ἀλλότριον. ἀγγελικὸν δὲ φαινόμενον
ἐθήμα, καὶ νεκρῶν παρρητικῶν. ἀσάματος
μορφῆ, ἡ σωματικῶν ὡς φαινόμενον ἑσθῶν ἔπι-
φέρεται, καὶ αὐτὸς δὲ αὐτὸν, ἡλικίαν τι ὄρωμενον, γεματῶν
ἔπιδιδῶσιν. αἱ τῆν ἀγγέλων ἐν ταῦτα ἔπιδημαίαι,
τοῖς ἱεροῦσι μόνοις ἔπιφοιτῶν εἰωθῶσι, παρρητικῆς
ἐνεκα, ἡ ἀποπαρρητικῆς τῆν παρρητικῶν. ἔ τοῦτων οὐ
D πολλαῖς ἔπιφαινομένων. γεματῶν δὲ τῆν ἀσυνή-
θων πνέματι κατεσκεπῆν ἡ τῆ νῦν ὄρωμενον ἐπέλθου-
σι. καὶ ταῦτα πᾶς ἡλικίαν οὐση, καὶ χροῖαν νεα-
ροῦση. εἰ μὲν οὖν τῆν ἑσθῶν ἀσυνήθων αἰδοῖ ἡ
παρρητικῆς ἔτυχεν οὐσα, ἐφώσεως τὲ νοσήματι
τῆν τῆς παιδοποιίας ἀπεκρίθη χειρίσματα, καὶ
λιταῖς τὰ τῆς γενῆς ἐπέζητει ληψέσθαι, παρὲς
τῆτο τὲ τῆς ἀφαιρέσεως ὁ λόγος ἐθήτετο, εἰ-
E χεν αὐτὸ βλεπόμενον πᾶς σιωμῆσαι πλὴν ἀφαι-
σιν. καὶ τῆτο κατὰ πᾶς τοῖς παρὲς Ἄναν συμ-
βέβηκεν. ὅσα αἰεὶ δὲ τοῖς κατ' ἡμᾶς ἔπιδεδεί-
κνυται. νῦν μὲν τοῦτων μὲν ἐλθόντεσσι ἡ τῆς
παρρητικῆς ἐπέλθουσι, σιωμῆσαι δὲ ἡ τῆ φαινο-
μέου ἔπιφοιτῶν τῆ. δὲ πᾶς τῆτο, μεῖζον ἐμῶν
δὲ γαῦμα καὶ δὲ δέος συμπίπτουσι. ἀμφιβο-
λία δὲ, παρὲς δὲ ἡ κρυπτόν ἐμφωλόουσι. ἀρᾶ
πᾶς εἰ τῆτο. πᾶ μῶν ἡμῶν ἡκεν ὁ ἀφελος.

Sir. συνη-
τετα.

Μαθ. συνη-
σι ὡς ἐπιση-
μαίαι.

Μαθ. κρυ-
πτόν.

τίς ἢ κερμιζομένη Ἑσθή. ἐκ ποίων ταμείων αὐτὴ
 ἐξέλεκται. τίς ὁ ταύτην ᾠδοσκόβιασας. τίς ἢ χεῖρ
 ἢ ταύτην ἔσποποίησασα. ἀγγέλων, ὃ ἢ σωμα-
 πικῆς αἰδύχης καταπληθὺν κατασκόβασιν ἐκ
 ἐστίν. εἰ γὰρ ἔπεισοι δι' αὐτῶν ἐπέσθησαν, ἀλλ'
 ἠπιτιδία παρ' Ἑσθῆς πωροτοίμασιν· καὶ οἱ
 ἀσώματοι, ἔξω σώματος, τοῖς ὀμοδύλοις καθ-
 ηρέτησαν· καὶ γὰρ ἰκαῖος ἰὼ τῆ τῆ κελύοντος
 διδάμει ὁ παρ' Ἀδμήλ' ἐξοκνήσας ἀγγελος, οὐ
 δι' ἐτέρου, δι' ἐαυτοῦ δὲ πῶς πρὸς αὐτὸν ἐκπλη-
 ρώσῃ· ἀλλὰ τὸν Ἀμβραχέμ' εἰς μεστειάν
 πρὸς ἑλπίσιν, ἵνα μὴ τῆ ἡτοῦς ἀλόγειον, ἔ-
 ὅ τῆς θεᾶς ἰσχυροῦσιν, καὶ ὁ πρὸς ᾠδο-
 σκόβια Ἑσθῆς τῶν ἀγγέλων ἀσώγητες, τῆ
 φόρμον καταπληξῆ. καὶ παρ' Ἡλία δὲ ἰσχυ-
 ρετούμενος χεῖρα, οὐ δι' ἐαυτοῦ τὸν τόπον, δι'
 ἀγγέλου δὲ, τῆτον ἐδιδάσκετο· καὶ τῆ κομ-
 ζομένη οἴμα οὐχ ἐτέρου, ἀλλ' ἐξ ὑπό-
 ρων ταμείων πῶς θῆσαν εἶχεν· οὐχ ὡς αὐ-
 τοχέρον ἀδυνατωῦτος τῆ πρὸς αὐτὸν Ἑ-
 σθῆν ᾠδοσκόβια· πῶς γὰρ οὐ λόγῳ παρ' ἑ-
 σα πρὸς ἑλπίσιν. ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν τῆ χεῖρα πῶς
 λειτουργία πρὸς ἑλπίσιν. κατὰ μὲν, οὕτως ἰσχυ-
 ρομένη· ἐν ταύτῃ δὲ, ἀμέσως ἢ τῆ ἀγγέλου
 πρὸς πῶς πρὸς ἑλπίσιν ἐπισημαίνεται, καὶ ὁ
 πρὸς ἑλπίσιν, τῶν ἀπορρήτων, καὶ λογισμοῖς οὐχ
 ἰσχυροῦσιν· νεαῖς, τοιούτων τετύχηκε τῶν
 χεῖρασιν, ὡς ἀσώματι τῆ ταύτης ὑπεῖκειν
 ὑπηρεσία. τίς ἢ ποσάτη τῶν δωρημάτων ἰσχυ-
 ρολῆ. τί τοιοῦτοι καὶ ἀξίον ἢ πρὸς ἑλπίσιν εἰργάσατο.
 ὅτι μὲν κατὰ ἑλπίσιν διενόησε τῆς γαλπημένης
 ἀπύσας ἡμεῖς, οἶδα πρὸς τοῖς πρὸς ἑλπίσιν
 τεκμήριον σαφές ὃ ἡτοῦς, ἔτελος, ὃ ἔργον δὲ ἀ-
 μένος· ἀλλὰ τῆ τηλικούτων τεύξατο ἀγαθῶν, τῆ
 αἰ εἰν ὃ ἀπὸν. τὰχα μεγάλων ὑπεργεσῶν πρὸς
 ἑλπίσιν ἡμῶν ἢ πρὸς ἑλπίσιν ὀφθήσεται, δι' ὧν πρὸς ἐαυ-
 τῶν ἐπισημαίνεται ὃ θεῖον. ἀρα, μὴ τῶν πρὸς ἑλπίσιν
 οἱ χεῖρασιν, ἐν ταύτῃ πληρωθήσονται; ἀρα, μὴ
 τῶν ἐλπιζομένων ἐν ταύτῃ ὃ τέλος ἀποθήσεται;
 μὴ ὁ μέλλον ἐπ' ἀπορρήτων τῆς ἡτοῦς ἐλπίσιν, ἐκ
 ταύτης ὃ ἡμέτερον ἀγαθήσεται; γὰρ τῆ πρὸς ἑλπίσιν
 κεκήρυκται ὃ μυστήριον, ἔο ὁ λόγος ποσάτη πῶς
 ὑπηρετήσασιν ἐπισημαίνεται. ἀρα ὄντως ἐκ ἄλλῃ
 πρὸς ἑλπίσιν εἰς τὸ τοῦτου λειτουργίαν, πῶς
 τῆ ἐρωμένη νεαῖδος. ἔο γὰρ ἀμήχανον ἐν αὐτῇ ὃ
 κρυπτόμενον τῆ ἀγείας κατὰ μὲν κέλλος, καὶ τῆ κρυ-
 πτομένου φανέρωσιν, ἢ τῆ Θεοῦ πρὸς ταύτην

A lus? Quodnam sit nutrimentum quod af-
 fert? Ex quam cella penaria sit hoc de-
 promptum? Quisnam sit qui hoc parauerit?
 Quenam manus hunc panem fecit: nec enim est
 Angelorum, ea parare que corporeis usibus
 commoda sunt. Quanquam enim plurimi per
 eos nutriti sunt, id tamen ex escis iam com-
 modè preparatis; haudque aliter incorporci
 existentes, quam adminiculo corporis, conseruis
 ministrarunt. Quippe poterat Dei iubentis
 virtute, qui Danieli ministerium impendit An-
B gelus, ipse per se nullo alio assumpto, quod
 iussum erat implere: Idem nihilominus
 medium adhibuit Habacuc; ut ne factum
 insolens, excellensque spectaculum, ac ni-
 mium aliena res ab Angelicâ consuetudine
 parandi cibos, ipsum qui alendus erat
 perterreret. Porro etiam coruus qui mini-
 strabat Elia, non per se nouerat locum,
 sed docente Angelo: quam autem afferebat
 pradam, non aliunde, ut arbitror, habebat,
 quam ex diuite penu: non velut is, qui
 iubebat, non posset sponte paratam escam
 apponere: Quidni enim, cuius omnia verbo
 condita sunt? sed ut congruum vsui
 ministerium preberet. Atque ita in illis
 diuinâ prouidentia dispositum est; hic
 autem, ipse ad Virginem Angelus sine
 medio diuertit: ac planè mirum videatur,
 humanaque altius ratione, tantis iuuen-
 culam fuisse auctam donis, ut & incorporeæ
 mentes eius obsequio cesserint. Quenam
 tanta illa donorum excellentia? Quodnam
 tantum Virgo facinus condigne patrauit?
 Noui equidem, rebus fidentem adstruentibus,
 eximia quadam puritate superasse
 preteritas omnes etates; suntque rei
 perspicuum argumentum eius mores, ac
 tandem, opus excipiens: ut autem adeò
 magna beneficia consecuta sit, quenam
 ratio fuerit? Ingentium nobis fortè Dei
 beneficiorum conciliatrix futura sit Virgo,
 que sic diuinum alliciat Numen. Num
 Prophetarum oracula in eâ complenda
 sunt? Num eorum que in spe posita
 sunt, in eâ finis erit? Num is qui
E venturus est ad instaurandum humanum
 genus, humanam ex eâ naturam assumpturus
 est? Etenim mysterium hoc fuit predictum,
 ac diuinus Sermo talem requirit que illi
 ministret. Haud planè alia tanti mysterij
 ministra preelecta fuerit, quam hac coram
 posita iuuenula. Etenim immensum
 quemdam castitatis in eâ occultum
 decorem considero, quem ipsum diuina
 in eam beneficia palam faciunt, ac re-

Excepta Mariâ, non ministrant Angeli ex cibis à seipsis petitis, ac nec ipsi proximi.

Dan. 14. v. 32

3 Reg. 17. v. 6

Sit. A. M. C.

Sit. A. M. C.

Sit. A. M. C.

Sit. A. M. C.

Sit. A. M. C.

σεως, καὶ πρὸς τούτων ἀμφιβάλλεις; ὁρᾷς αὐ-
 τὸν τὸν τῷ Θεοῦ Λόγον ἀπορήτως ἐν τῇ ζω-
 τῆς σκηνώσαστα νηδύϊ, καὶ πρὸς αὐλοῦ, ἔτε-
 ρως ἐχούσης Ἐσφῆς διαφέρει; ὁρᾷς τῆ πατρῶα
 βουλῆ πλὴ τῷ πνεύματος ἐν αὐτῇ ὀπισκίασιν,
 καὶ πρὸς λειτουργίας ἀγγέλων ἐπαπορεῖς; οὐ-
 δὲν τῷ τῷ πνεύματος ἀμφιβολον. ὁρᾷς ἀκα-
 πάλητον τῷ ζωῆς μεγαλείων. πρῶτα τῆ ἀ-
 ληθεία ὁ βέβαιον εἶληπεν. ἔδξ γὰρ ὁ θεῖον
 σκηνώμα, ποιούταις ἀγαθάσασιν ἀξιοθεύαι.
 ἔδξ πλὴ ἀσπλον ἀμνάδα ποιούτη πνευμασία
 ἀσχοθεύαι. ποιούτων ἐδεσμάτων ἐμφορηθεύ-
 να. ἔδξ μὴ εἰς τὰ τῷ ἀγίων ἀγα τῷ σκηνῆς,
 ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν τῷ οὐρανοῦ, τὰ
 τῷ πρῶτης ἡλικίας ἀγαθαθεύαι, πλὴ πλα-
 τυτέραν τούτων ὀφθεῖσασιν, καὶ καθεστῆτι διε-
 νέγκουσασιν. ἔδξ μὴ ὑφ' ὀνοῦ μόνον ἀγγέλου ζω-
 τῷ ὑποθευῖσασιν, ἀλλ' ὑπο μυρίων μυ-
 ριάδων κύκλω ἀσχοθεύεσασιν. καὶ γὰρ ὅν ἐκείνοι
 ὁρᾷ ἀδυναθεύσασιν, ὑποφωτῶς αὐτῆ ἐν κειλίαι
 ἔχῳρησε. τὸν ἀγαθαμύμον φῶς ὡς ἰμάτιον,
 ἐν τοῖς οἰκείοις ἀσχοθεύεσασιν κόλποις. τὸν κατε-
 χροῖτα δρακί τὰ σύμπαστα, ἐν ταῖς ἀγαθα-
 λαις ἀσχοθεύεσασιν σιωθεύε. τίς ζωῆτα καθεμῶν,
 μὴ μεγάλα πρὸς τῷ οἰκείας φαιτάσασιν φύ-
 σεως. τίς μὴ δξ ζωῆτα πρὸς ὑψος πλὴ δξ-
 νοιδῷ ἀσχοθεύε, καὶ πρῶτων ἑαυτὸν ὑποθευ-
 εσιν ἡγήσασιν. " [τίς μὴ δι' αὐτῶ ὑψηλοφω-
 νῶν φαιθήσασιν, καὶ μεγάλα καθεμῶν ἐμφοθεύ-
 τῆ κτίσασιν. καὶ] τίς μὴ δι' αὐτῶ ὑψηλοφω-
 νῶν γρηθήσασιν, καὶ τῆς ἰδίας δξθευκῶς ἀτε-
 λείας ὀφθεύεσασιν. καὶ γὰρ ὑποθευκῶν ὁ
 πρῶτα, καὶ σεμνότητος ἀπάσης ἐπέκει-
 να. ἐνόησον γὰρ πρὸς ὅσον ὑψος ἡρθε τὰ
 ἡμέτερα, ἀσχοθεύεσασιν τῆ ταπεινώσασιν, δξθεύ-
 ἡμα πλὴ ἀγαθάσιν. πεστωκῶτες ἡμῶ τῆ πα-
 ραθάσασιν. ἀσχοθεύεσασιν τῷ πλάσασιν κηθεμῶνας
 γηθῶναμῶ, ὁρᾷς πρὸς ἀπολογίαν τῷ ἀπά-
 τῆς διείσασιν. ἔκειτο ἡ φύσις ὑπο ὁ πρῶ-
 μα. ἔδειτο τῷ ἀσχοθεύεσασιν: ἔτυχε. οὐ δι' ἐτε-
 ρου. δι' αὐτῶ δξ τῷ δημιουργήσασιν. καὶ ἡ ἀγα-
 θασισ, ξένη. οὐ πρῶτασασιν, καὶ πλὴ πλάσασιν
 δημιουργίαν, ἀλλ' οἰκονομία, καὶ πλὴ οἰκείας
 φιλανθευπῶν.

Οὐκ ἀγγέλοις τὰ τῷ ἀγαθάσασιν ἐνεχέει-
 σασιν, ἀλλ' ἑαυτῶ τὰ τῷ συγκαταθάσασιν πρῶ-
 κῶρησε ἔργα. καὶ οὐ μόνον ἀσχοθεύεσασιν, ἀλλὰ

A nouationem, & de his dubitas? Vides
 ipsum Dei Verbum inefabili ratione
 habitans in eius utero, 7 deque im-
 materiali escâ, ac alium modum habente
 contendis? Vides consilio Paterno
 Spiritûs in eâ obumbrationem, ac de
 Angelorum ministerio adhuc dubitas?
 Nihil eorum, quæ ad castissimam Vir-
 ginem spectant dubietatem habet. Ni-
 hil eius magnalia habent incongruum.
 Certâ omnia veritate constant. Opor-
 tebat enim tabernaculum diuinum, ta-
 libus augeri ascensionibus; oportebat
 agnam immaculatam lauto aded ex-
 cipi epulo; talibus impleri cibis: Opor-
 tebat, inquam, nedum in Sanctis san-
 ctorum tabernaculi legalis, sed & in
 ipsis cælis cælorum, primâ eam educari
 ætate, quæ iisdē visa esset latior, ac ma-
 iori præ illis polleret puritate: Opor-
 tebat vt nedum vnus ei Angelus mini-
 straret, sed & decies decem millia fa-
 tellitio adessent. Etenim quem illi vi-
 dere nequeunt, cum illa mirabili ra-
 tione in utero portauit. Eum, qui in-
 ductus est lumine sicut vestimento, in
 suo ipsa sinu complecti meruit. Eum
 qui pugilo continet vniuersa, in vnas
 hominem factum suscepit, ac conti-
 nuit. Quis ea considerans, non magnum
 quid de suâ ipsius naturâ cogitet? Quis
 non eâ ex causâ ad sublime aliquid
 mente assurgens, vniuersis se prælatum
 putauerit? Quis non ideò altam effe-
 rat vocem, eâque grandi, creaturæ in-
 clamet? Quis denique non idcirco al-
 tum sapere videatur, atque à suâ exces-
 sisse vilitate? Planè enim res est supra
 modum magnifica, ac omni maior ma-
 iestate. Nam cogita quàm res huma-
 næ sublime elatæ sint, pro abiectio-
 nis ratione æquali prouectione adauctæ.
 Corrueramus diuini trãsgressione man-
 dati; facti eramus indigni creatoris pro-
 uidentia, quibus nihil ad erroris defen-
 sionem reliquum esset: Iacebat natura
 tantâ illâ ruinâ; erat necessarius qui
 instauraret. Et verò instaurata est, non
 alterius operâ, quàm ipsius qui condi-
 derat: (quæ noua quædam ac inaudita
 reparatio est;) non nudo præcepto;
 vti pridem habuit creatio, sed dispen-
 satione, ac assumptæ carnis sacramento,
 pro Dei clementiâ.

Non Angelis credidit reparationis
 humanæ negotium, sed ipse sibi vt in
 nostram se vilitatem demitteret, indul-
 sit: nec habuit satis vt repararet; ad

Psal 103. v. 2.
 Iai. 40. v. 12.

Ipse per se
 Dominus hu-
 manæ instau-
 rator natu. g.

τὴν πρῆξιν· ἔχεις τὴν δυνάμιν ἀήτητον· ἔχεις δὲ καὶ τὸ ἀπορρομαχίον· μὴ πληθὺς ἀμάρτημάτων, ὃ ἀμέθην σε τὸ δὲ πωλαγχρίας ὑπερικήση· μὴ πρῆξιν ἀποταί, τὸ σὺν αἰείμασον ἔλεος ἀνακόψωσιν· ὅσον γὰρ αἰ τὴν ἀγνοουμένων δὲ πληθῆς, ῥαδία τὴν δὲ ἀλλοτρίων μόνον σὺ θελούσης, ἐπιδέχεται· Ἐσθὲν τὰ σὺν κρείται ἀνθρώπων· Ἐσθὲν τὴ σὺν δυνάμει " αἰτίμαχί· πᾶντα ὑπέκει τὴ κελεύσει σε· πᾶντα ὑποχωρεῖ τὴ πρῆξιν σε· πᾶντα δουλεύει τὴ δέξοισα σου· ὑψηλοτέρων σε τὴν οὐρανῶν καὶ τὴν ποιμαίνων ἀπολύτων, ὃ ἐκ σὺν θνητῶν πρῆξιν, καὶ δι' ὧν ἔσθ' ἡ δόξα " [ἐν σοὶ] ἐνεργεῖ, ὃ βέβαιον ἔδδξε· τούτων τὴν ὅτι τεύξιν ἀποτάως ἔχεις· τούτων ἀμέσως ποιῆ πρῆξιν τὴ κτίσιν τὴν δὲ ἀλλοτρίων· τέρπειται τὴ ἀπίσθ· χαίρει τὴ πρῆξιν ἀκλήσθ· Ἐκ ἀπιτείνει πρῆξιν ἐκ πληρώσιν· καὶ γὰρ οἰκείδην, τὴ σὺν ἡγείται δόξην· καὶ ὡς ἡὸς τῶν ἐπαγαλλόμενος, χρεωστικῶς ἐκ πληροῖ, τὰς ἀπίσθς· τῶν καὶ γὰρ πεποιθῶς ὧ, δέσποισα, τὴ ἀνείμασον, σε δυνάμει καὶ φιλανθρωπία, τὴν δὲ ἀπορρομαχίων καρπὸν σοὶ ποροσενώσθ· ἀναξίαν μὲν τὴ εἰσφορῶν ἔχοντα· μεγίστην δὲ τὴ ποροσενώσθ " [ἔχοντα, καὶ] ὑποφαίνοντα· Ἐσθὲ γὰρ ἡ κατ' ἐμὲ μόνον δυνάμει, τὴ ἐφέσεως δὲ ἀμάρτημα, ἀλλὰ ἔ τὴν μεγάλων ἀποροδοκία, τῶν ἀποτυγχάνοισα· δέξαι οὖν μὴ τοῖς ἔργοις ποροσέχουσα· τὴ ποροσενώσθ δὲ ποροσενώσθ· δέξαι δὲ σαφῶς οἶδα ὡς φιλανθρωπία, οὖσα, καὶ πρῆξιν ὃ ἐξῆς τὴ λόγῳ χρεωστικῶς· ἀμάρτημάτων τὴ λυθῶν ἀπίσθ δόξην, ἔ βασιλείας ἔσθ· κατὰ ξιούσα· ἀμάρτη τὴ πατέρα ἔ ἡὸν καὶ ὃ ἀγνοὶ πνεύμα ποιούσα, τὴ μίση θεότητα καὶ βασιλείδην, ἡ κατέπει δόξην, κρείτος, πῆξιν, ποροσενώσθς, ἔ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ αἰ, καὶ εἰς τοῖς αἰῶνας τὴν αἰῶνων· Ἀμήν.

Sim. απ-
μαρτυ.

Ex Maz. &
Sim.

Sim in
Maz.

Alium fiduciam; habes insuperabilem potentiam; habes vim inexpugnabilem. Ne rogo multa nostra peccata, immensam tuæ miserationis vim superent: ne absona nostra opera, incomparabilem misericordiam tuam impediunt. Quātā enim libet multitudinem delicta increuerint, facile dissoluentur dum tantum ipsa velis. Nihil enim resistit tuæ potentia: nihil repugnat tuæ virtuti: cedunt omnia iussioni tuæ; vniuersa morem gerunt præcipienti: imperanti omnia seruiunt. Te Filius tuus cælis celsiorem, ac vniuersis præposuit creatis, tuæque illi prælationi, ex iis quæ mirabiliter operatur, fidem astruit. Nullus tibi labor ut hæc consequaris: nullo pro his medio Deum creatorem alloqueris: placet ei petitio; intercessio delectat; non recusat implere; quippe suam ipse, tuam existimat gloriam: eaque tanquam Filius exultans, postulata ceu debitor implet. Hac itaque ego fîsus, ô Domina, incomparabili potentia tuâ ac clementia, fructum tibi egenorum labiorum huncce obtuli; minorem quidem illum ad pensionem, quàm merearis ipsa; qui tamen maximam voluntatem ostendat. Nedum enim mea virtus desiderio frustratur, sed nec prælatorum quidem virorum expectationes assequi possint. Accipe ergo, non res spectas, sed promptum animum probans. Porro autem acceptura es, probè noui, ut quæ benigna sis, atque ad reliquum deinceps sermonem manu ducens, tribues peccatorum remissionem, ac regno cælorum dignaberis, Patremque, ac Filium, & Spiritum sanctum propitium facies, vnam illam Deitatem ac regnum, quam decet gloria, potestas, honor, adoratio ac magnificentia, nunc & semper, & in sæcula sælorum: Amen.

9

ΤΟΥ ΑΤΤΟΥ,

E I V S D E M,

Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, καὶ εἰς τὴν δέξιν τῆς ἱστορίας.

In eandem solemnitatem, ac ea, quæ historia deinceps habet.

Λ Ο Γ Ο Σ Ζ΄.

SERMO VI.

Ex Bibliotheca Eminentissimi Cardinalis Mazatini.

ΑΙ τῶν θεῶν πνευμάτων ἐλάμψας, ἀειφώτους τὰς ἀκτῖνας ἔχουσα, πρῆξιν εἰς αὐτὰς ἀσπληντοῦς τοῖς τῶν καλῶν ἰθυώσιν ἔσθ· καὶ ὅσον τούτοις τὴ χάρτι κατὰ τὰ ζῶσι, ποσούτω πρῆξιν ὃ ἐρῶσθμοι τὸν πόθον

DIVINARVM solemnitatum fulgores, iugis luminis radiis splendidi, bonorum amantes, præclarisque studiis deditos, ad se continuè dirigunt: quantoque gratiâ ampliori illustant, tantò desiderium eorum, in

Mariæ festa, à
Dominicis
proxima.

rem quam depereunt, coaugent. Hoc primùm ac potissimè sibi vendicant, salutare illæ Dei Verbi solemnitates, ac festidies, quibus, eius in nos inclinationis argumentum, atque exhibitio est: Cum iis verò, etiam Virginis festa, quæ & ipsa idem significant, in æquale non immeritò desiderium, ac amorem rapere videantur. Ego sanè, iam finem orationi in superioribus imponens, excusationem prætendebam oppugnante desiderium penuriâ, viriumq; exilitate: ac, quod dici solet, ne pedem quidem finente gradu sublimem extendere, necue adhuc ea tentare, quæ maiora virtute essent: (Nam illud, latente interius flammâ clanculum incensum, eâque iam maiori excitatâ, cum silentiò impetum cohibere non posset, certantem eam erumpere, foras producerat:) cum nimirum in immensum inde argumentum diffusum viderem, tali existente face, ac incentiuo, vt omninò posset succendere. Nunc quoque, cui affectio vim faciat, quique vos, Auditores, affectu indulgete, ac tribuite veniam. Quinimò, quid ab vniuersis hoc exigendum? cum plures re delectètur; sintque admodum pauci, qui non probent, atque admittant eiusmodi violentiam: Ac quidem, vt isthæc nostra Oratio, operæpretium aliquid solemnitati ostēdat, agenti desiderio rependendæ erunt gratiæ, cum illud laudabile existat; suâque ipsum victoriâ, eum, qui victus sit, victorem, ac donatum coronâ ostendat. Sin autem longè meritis impar inueniatur: (Porro autem inuenietur:) ipsi quidem temeritas; nobis autem iusta defensio, meritò tribuatur. Atque hæc quidem, modum hunc habeant: nos autem, iis quæ sequuntur, insistamus, duces fore rogantes eam, quæ argumenti causa existit, sanctam Dei param.

Iam ergo, cum sic Zacharias spectaculi miraculo profus stuperet, diuiniorique afflatu, quod erat futurum, coniceret: quid templo præsidentes Angeli, ad hoc cogitaturi erāt? Quibus dubiis, quanquam erant intellectuæ Virtutes, quod ita videbatur, resoluebant? Sanè enim res arcana erat, iis duntaxat perspicua, quibus is vellent, qui solus perspicuam præstabat. Par verò est, vt eiusmodi de illâ hæsitando quærerēt. *Quid hoc noui spectaculi? Quodnam hoc satellitium? Quæ illa, cui Angeli cibos inferant?*

Angolorum
de Mariâ ad-
miratio.

A αὐτῶν σιωαυζοῦσι. τῆτο μὲν οὖν παρ' ἑαυτοῦ αἰσθητικοὶ τῆ Θεοῦ Λόγου εὐορταὶ καὶ πρηνεῖς ἔχουσι, τῆς παρὸς ἡμᾶς ὄντα συγκαταβάσεως αὐτῶν τεκμήρια. σὺ τούτοις δὲ, καὶ αἰ τῆς παρθένου, ὅ αὐτῶ δηλοῦσαι, παρὸς ἴσον ὄσα ἀπεικὸς αἰ κριθεῖεν ἀποφέρειν. ἐγὼ μὲν οὖν ὡς ἡδὴ παρ' αὐτῶ ἐν τοῖς φητάσασιν ὅτι θεῖς τὰ λόγῳ, παρθεβαθμῶν τὰ τῆς ἀπολογίας, πολιορκήσεως τὸν πόρον τῆς ἀπολείας, καὶ μὴ ἐώσης, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, ὑποβάθμιον ἐκτείνειν πόδα, μηδὲ τῆν ὑποδυναμιν παρθεῖν κατεργαρεῖν. ἐπειδὴ παρ' οὗτος. ὑπὸ τῆς ἀφανῶς ἐνδον ὑποσμουχρήσεως φλογῶς πυρπολούμενος, μεγάλῃς τὲ ἡδὴ τούτης ἀναρρῖπιθείσης, τῆ σιωπῆ μὴ φέρων πλὴν ῥύμῳ κατέχην, ἐξὼ τούτῳ ἐπιεργαμῶν παρθεῖν. παρὸς ἀπειρον ἐντεῖθεν ἐκτενομήνῳ ὄραν πλὴν ὑποθέσειν, τῆ ὑποεκκαύματος διαρκουῶτος εἰς πλὴν ἐκπύρωσιν. καὶ μοι τυραννομήνῳ τὰ πάῃ, ὅ τῆς συγνώμης ἐκαστος τῆν παρόντων ἀπονειμάτω συμπαθῆς. μᾶλλον δὲ τί δει " παρ' Leg. 201

B καὶ μοι τυραννομήνῳ τὰ πάῃ, ὅ τῆς συγνώμης ἐκαστος τῆν παρόντων ἀπονειμάτω συμπαθῆς. μᾶλλον δὲ τί δει " παρ' ἡμῶν αἰτεῖν τῆτο, πολλῶν ἐντῶν σιωαυζομένων αὐτῶ. ἀριθμητῶν δὲ, τῆν τὰ τῆς βίας μὴ παρθεῖν τὸ παρθεῖν. καὶ εἰ μὲν πὶ τῆν σιωαυζόντων τῆ πρηνεῖ οὐ παρὸν ὅτι δειξέει λόγῳ, χρεῖν ἔχην τὰ ἀρρητι ἐπαινετῶ ὄντι. καὶ τῆ ἰδίᾳ

D νίκη, τὸν ἡπλητέντα σεφάμιτῳ ἀποφαινοῦν. εἰ δὲ πόρρω που τῆν τούτης κατ' ἀξίαν ἀπολειφθεῖν. ἀπολειφθήσεται γὰρ πρὸ τῆς αὐτῶ μὲν τὰ τῆς πόλεως. ἡμῶν δὲ, τὰ τῆς ἀπολογίας κριθείσῃ δόλορα. ὡδὲ μὲν οὖν τούτα ἔχεται. ἡμεῖς δὲ, τῆν ἐξῆς ἐχόμενα, ἐδηγῶν πλὴν αἰτίαν τῆς ὑποθέσεως αἰτησάμενοι.

E Ἡδὴ μὲν οὖν παρὸς τὸ παρθεῖν τῆς ἐκπλητομήνῳ Ζαχαρίου, ὅτι πρηνία τε ἡστέρα ὅ μέλλον τεκμηρομήνῳ. τί αὖ οἱ τῆ ναοῦ ἔφορῳ ἀπέλοι, παρὸς τῆτο κατμοεῖν ἐμελλον. πῶν ἀμφιβολίας, καὶ νοεοῖ τυγχάνοντες ἡστέρα, ὅ βλεπόμενον διελύοντο. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆτο τῆτο ἡ, μόνοις δηλούμενον, οἷς ὁ δηλῶν μόνος ἡβούλετο. εἰχὲς δὲ πῶν τοιαῦτα παρ' αὐτῶ ἐπαπαρεῖν. τί ὅ ξένον θεάμα τῆτο. τίς ἡ δορυφορέα αὐτῆ. τίς ἡ δὲ ἀγγέλων ἐσιωαυζομένων.

117
118

ἡ δὲ ἀδύξον ὁ βλεπομένη, καὶ ἡμῶν ἀγοοῦ-
 μένων. γυνή, ἡ ἡμῶν νοήσεως κρείττων ὄρα-
 τα. ἐν ταύτῃ μόνῃ τὰ ἡμετέρας φύσεως
 ἐξηλατίνισε πλεονεκτήματα. ταύτης ὡς ἀπὸ
 ῥήτοις Θεοῦ λειτουργήσεως, ἀφ' ἡμῶν ἀπε-
 κρύβη ὁ ὄφας. αἱ τῆν ἐν ταύτῃ πάσαι ἡδύ-
 ξοι λειτουργίαι, δι' ἡμῶν τοῖς προσήκεισιν οἰ-
 κονομῶνται χρόνοις. τὰς αἰτίας τῆν ἀναφερο-
 μένων ἐκ ἀγοοῦτων δεήσεων. καὶ τὰς μὲν,
 ἡ δὲ καὶ τὴν ἡμετέρας. ἀεὶ ἡ τῆν αἰ-
 τῶντων, πρὸς ὁ θεῖον ἐξαλέξεις, οὐ μόνον ἡ
 ἡμετέρας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποθεωτικῆς ἐκ ἀπὸ
 κρείττεται φύσεως. νωτὶ δὲ, τὰ δὲ κινύμενα,
 ταύτῃ ἐξαλατίνοντα, ἐπὶ ἡμῶν ἀποδιδράσκει
 νοήσεως. οὐτε γὰρ αὐτῇ τῆν μελλόντων τὰς ἀπὸ
 χαρῆς παρεκατεβάλλετο μυστηρίων, οὐτε πινες ὑπὸ
 αὐτῆν τῆν σιωπῆς ἐντεῦξαι ὁ ἐσόμενον ἐμύλω-
 σαν. καὶ ὁ ὑποηρητούμενος ταύτῃ, ἡμῶνται μὲν
 ἡμῶν τὰ χροῖα. δὴρηται δὲ, τῆν ἰδία πρὸ ἡμῶν
 τελευτήτων. ἐπὶ ἀσωτήσεως μὲν ἡ τούτου ὅτι φοί-
 τησις. ἔξεν δὲ πάντῃ ἡ πρὸς τὴν νεαρίδα αὐτῆν
 ἐξαλέξεις. τίς ἡ ποσούτη πρὸ τῆν παρθενοῦ ὅτι
 μέλεια. τί ὁ κρυπτόμενον ἐν ταύτῃ ἡδύξον.

Ἄγγελος ταύτῃ πρὸ ἐκκοκοδοσι. σιωμῶμενον τῆ
 ἡμῶν χορεία ἡ δόξολογίαν ἀναπέμπει. ἐν σῶ-
 ματι τελοῦσα, πῶ ἡμῶν ὑπὸ ῥῆρε κατὰ ὄρη-
 τα. γυνή μὲν τὰ βλεπομένη γῆματι. ὑπὸ
 τῶ ἡμετέραν δὲ φύσιν ὁ ἐν ταύτῃ κατὰ μοεῖ-
 ται μυστήριον. ἐν ταύτῃ πάντα σιωμῶνται. ταύ-
 τη τὰ ἡμῶν σιωμαγάλλεται τὰ γματα. ταύτῃ
 ὁ θεῖος ναὸς ἐστὶν εἰσοδῶν ἀμῶνος, αὐτῇ λειτουρ-
 γεῖν ἐξαμῶνται. ὡ γὰρ πῶς πλῆρες δόχεῖον φαί-
 νόμενον. ὡ γενεῆς φύσεως, τὰ οἰκεία ὑπὸ
 ἀμαβάσις γωείσματα. ὡ ἀσυγκρίτως τὰ μέ-
 τρα ταύτης ὑπὸ νικῶσις. ὡ οἶαν ἀπὸ ῥῆ τὰ
 δημιουργῶν ὁ οἰκείας καρποφορίας, ἡ ἀποθεω-
 πεία φύσις πρὸς ὄξεν. ὅτι ὁ δῶρον ἀνέδνηκεν.
 οἶαν πῶ πρὸς φορεῖν ἀφίερωσεν. ἐν τῶς ἀξίαν
 Θεοῦ, καὶ ἡμῶν μυστηριώσις μυστικώτεραν.
 ἰερωτέραν τε καὶ καθαρωτέραν ἡμῶν καθα-
 ρότητος. καὶ γὰρ ἡδύξον ἀλλομένη τῶντα ὁ
 ἡμῶν ἀνεπίμωμον, ἀποδέη πάντῃ τῆς ὁμοιά-
 τητος. μὴ σιωμαγῶμενον τὰ ὑπὸ ῥῆ λόγον
 ταύτης ἀγία καὶ ἐξῆρπῶτω. καὶ τοι τῶτο,
 εἰ καὶ πρὸς ἴσον ἐκλείνετο τοῖς καθ' ἡμῶς,
 ὑπὸ ῥῆμασον δὲ διεφαίνῃ τῆν κρηνομῶντα ὁ

A Nouum ac stupendum, quod cernitur, at-
 que nobis ignotum. Videtur femina, in-
 telligentia vi nobis superior: in hac unā,
 inualida sunt nostre natura præclara do-
 na: eius à nobis fixis, tanquam que Deū
 arcanis ministrat, absconditus est. Vni-
 uersa eorum qui hic versantur ministe-
 ria, congruis per nos dispensantur tempo-
 ribus; qui orationum que offeruntur, cau-
 sas minimè nesciamus: ac alias quidem,
 assuetudine, exque figuris intelligamus;
B alias, collatis studiis, ac meditatione per-
 discamus. Eorum qui precantur, ad Deum
 sermones, nedum à nostrâ unquam na-
 turâ; at ne ab humanâ quidem abscon-
 duntur. Nunc verò que exhibentur,
 cum eam latent, tum nostram quoque in-
 telligentiam fugiunt. Neque enim illa,
 futurorum initia sacramentorum velut
 fundamento præiecit; neque aliqui con-
 suetâ pro iis supplicatione, quod foret si
 gnificarunt. Quin & is, qui illi ministrat,
 nobis quidem natura communiōne iunctus
C existit: at secretus ab iis est, que à no-
 bis singulis efficiuntur. Atque eius ad eam
 accessus insuetus est; nouique prorsus,
 quos cum puellâ miscet sermones. Que
 hac tanta in Virginem cura? Quodnam
 in eâ occultum miraculum, atque noui-
 tas?

Angeli obsequentium more circundant:
 choro nostro certantem laudationem emit-
 tit: in corpore existens, nostram excessit
 puritatem: femina quidem, ut eam figu-
 ram spectes, que est oculis subiecta; at
D quod mysterium in eâ intelligitur, nostram
 naturam superat. Congaudent in eâ uniu-
 uersa: nostri illi coexultant ordines: eam
 diuinum hocce templum suscipiens, eius
 obsequio exurgit. O vasculum plenum gra-
 tia visum! O terrenam naturam, suas
 ipsius rationes supergressam! O que in-
 comparabilibus modis, eius superauit mo-
 dos! O quales suarum frugum primitias
 natura humanâ obtulit Creatori! Quale
 appendit donarium! Qualem oblationem
 fecit? Planè Deo dignam, nostroque ip-
E sorum spiritali sacrificio ac oblatione, spi-
 ritualiorem; sacratioremque ac puriorem
 nostrâ puritate. Etenim, ut nostra inno-
 centia cum eâ comparatur, prorsus inue-
 nietur à similitudine deficere; ut eius san-
 ctitatis ac incontaminata mundicie ex-
 cellentiam, equalibus modis minimè asse-
 quatur. Quanquam etiam ut eius illa pu-
 ritas nostre equalis iudicaretur, maiorem
 nihilominus admirationem habitura esset,

à rei præcellenti nouitate. Nec enim res eiusmodi magna nobis admodum est, qui simus liberi à concretionem materia, atque ab eius inquinamentis remoti. Quibus enim natura nihil ferri in deterius comparata est, iis neque inuertibilitatis miraculum nouum est. Atque adeò, illi, quæ sit corpori coniuncta, certet verò cum nostrâ ab omni sorde immuni puritate, nouum id videatur, omnique maius miraculo. Quis enim non ita ei iudicetur, quæ aliena à naturâ excellentioribus comparauit supra naturam modis, quæque à suis reluctanter euolans, ad nostrarum summum verticem dotum atque virtutum, coassurgere potuit. In hac itaque Virgine, ipsam quoque similitudinis rationem nouitas miraculi fugiens, excellentiâ admirationem habet. Quod enim nostram effugit comprehensionem, in iis utique, quæ nobis superiora sunt computari debet. Quoniam occultum hoc circumnubitur modo? Quantis reseruat beneficiis? Quibus dispensationibus seruat? Sanè quidem, cum Deus olim in humanum genus beneficia conferret, non obscure, occultisue modis, cura eius ac prouidentie gratia præbatur. Cum enim res primum iam euenire inciperent, iis qui rectè scrutabantur, finis inde accedebat notitia. At quorum obumbratus est modus, eorum prorsus fugit cognitio.

Hæc puto, præfidentes templo Angeli cogitabant pariter ac addubitabant, simulque eorum quæ videbantur nouitate, ac miraculo affecti, gaudebant. Nec verò illi tantùm sic afficiebantur, quin & iam hominum, qui adessent, ac Virginem vt gaudij causam susciperent, promiscua quædam erat lætitia. Hoc namque intelligimus significare historiam, cum sic eius res conscribit. Dilexit enim, inquit, Mariam, omnis domus Israël. Præclarum sanè sermonem, vt qui rei probè conueniat; quique futurum certò exponat. Quid ergo innuit, quod ita dictum est? Nihil, inquit, ingentis eius gaudij exors mansit: nihil fuit in rebus, quod non communis exultationis particeps fuerit: vniuersa, suam præuiè osculabantur salutem. Non magnifica illa Virginis mysteria, sed futurarum designatio rerum; quin & earum per eam, potentiâ ac virtute velut exhibitio, in hoc beneficij causâ gaudium cesserunt.

Quomoddò enim nouo hoc spectaculo

A ξένον ἔχον. ὁ δὲ γὰρ μέγα τῆτο καθέστηκεν ἡμῖν ἀπηλαγμένους τὴν τῆς ὕλης, καὶ τῆς ταύτης μολυσμάτων αἰσθησιμότητος. οἷς γὰρ ἡ φύσις ἀπεπιτήδως πρὸς τὸ χεῖρον, τούτοις τὸ θαῦμα τῆς ἀπεσιμότητος οὐ ξένον. ὡς ἀρὰ τῆ πούτω σωμαζωγική ἀμιλλωμένη τε τὰ ἡμῶν ἀκηλιδώτα, ὡς ἀδόξον αἰ ὀφθαλμοῖς τῆτο, καὶ πάσης ἐπέκεινα καταπλήξεως. πῶς γὰρ μὴ οὕτω κριθεῖν, φύσις ἑαυτῆς ἀλλότρια ὑπὲρ φύσιν κτησαμένη, καὶ βία τῆν ἰδίων ἀναπάση τοῖς ἡμῶν σωμαπαύρεσθαι πλεονεκτῆμασιν αἰνούση. ἐν ταύτῃ οὖν τῆ πρῆξιν, καὶ τὸ τῆ ὁμοίου ὡς ἀδόξον ἀποδιδράσκον τὰ ὑπαίθεσιν θαυμαζέται. τὸ γὰρ πῶς ἡμῶν ἐκφεύγον καταλήψιν, τῆν ὑπὲρ ἡμᾶς εἶ) δηλαδὴ ἔ ὡς αἰτεῖται. τῆν τὸ κεκρυμμένον τῆτο ἀεκαλύπτεται ἔσπε. τίσιν βεργεσίας ταμειέται. τίσιν οἰκονομίας ἀγαθρεῖται. πάλα μὲν οὖν Θεοῦ τὰ τῆν ἀνδρόπικων δὲ ποιούτος γῆρι, ὅτι ἀφάρως ἡ τὸ κηδεμονίας αὐτῆ καταβάλλετο χάρις. τῆν γὰρ πρῶτων ἀρχαίων ἀρχαίων ἀνδρόπικων, ἡ ἀεὶ τῆ τέλοτι γῶσις τοῖς ὀρθῶς ἐρθῶσιν ἐπιθεῖν ἐγένετο. ὦν δὲ σωμασκίας οὐ ἔσπος; τούτων πρῶτη ἀγαπέφυγῆ ἡ γῶσις.

Ταῦτ' οἶμα τοῖς ἐφεδρεύοντες ἀγγέλοις ἐν τὰ ἱερῶ ἀνανοῖσθαι τε καὶ ἐπαπορεῖν, ἔ συγχάριεν τὰ ξένον τῆν βλεπομένων. ἔ μόνον δὲ ἔτοι ἔτω δέχοντο, ἀλλ' ἤδη καὶ τῆν πρῶτων ἀνδρόπικων, μία τις βύφροσιν κατῆσθαι σύμμικτος, ὡς αἰτῆν χάρως τὸ πρῆξιν εἰσδεξαμένων. τῆτο πειγάρτοι δηλοδορ πῶν ἰσορῶν κατῆσοδῶν, ἔτω τὰ ἀεὶ ταύτης ἀγαθρεῖται. ἡ γὰρ πρῶτη γὰρ φησι, τὸ Μαρίδου, πᾶς οἶκος Ἰσραήλ. καὶ ὡς τῆ λόγου, ὡς καλῶς τὰ πρῶτη πρῶτων ἀνδρόπικων. ὡς ἀσφαλῶς τὸ μέλλον τρῶσῶντος. τὸ οὖν τὸ ρῆθῆν ὑπαμνήσεται. ὁ δὲ φησι, ἀκοινῶντον τὸ ταύτης ἀγαθρεῖται ἐμεινεν. ἔδεν ἀμετῶχον τῆν ὄντων τὸ κητῆς ἀγαθρεῖται γέρονε. ἔ τὰ τὸ πρῆξιν φιλοπῶν μῶν μυσῆρια. τὰ δὲ τῆ μέλλοντος ὑποτυπῶντα πρῶτη. μᾶλλον μὲν οὖν διδάμει δι' αὐτῆς τῆν ἐσομένων κατῆσθαι, εἰς ταῦτα τὸ τὸ βεργεσίας χάρων ἀεὶσθῶν.

Πᾶς γὰρ καὶ τὰ νεοφανεῖ τούτω ἔ κατεπεῶ-

Ex libro Iacobii ἀδελφοῦ.

ἡσσαν θεάματα. πῶς αὖ τὰ ὄραμ' αὐτῶν οὐ κατε-
 τέλησσαν κἀλλει, νέαν ὄραντες τὰ σώματα,
 ἡσσαν αὖτ' αὐτῶν ἢ τὴν τῶν σώματος· πᾶν δὲ τὴν
 σιμυκλικῶν ἐκφυροῦσαν σιμύησαν· πρῶτον
 ἢ τῆς φύσεως ἄσηκ' αὐτῶν μελυσμάτων·
 τὴν τῶν γῆρας ἀποπαῖδα, ἢ τῶν ἀγγελῶν σιμύ-
 μων· ὅ τ' ἀδενείας εἶδος, ἡσσαν ἀμεσηκῶς
 ἢ τῆς ἀδρείας γαλεισμάτων· ἔδον ἢ τῶν ἀγῶν
 ὅ οἰκεῖον ἐμπεριχρεῖον ἐκαλλώπισμα· ἐν τῶν
 ἀδύτοις ἐδῆσσαν ἐβουσαν, τὴν ἢ ἀπορρήτων B
 δῆλωσαν.

Καὶ ὅρα τὴν προφητείας ὅ ἀδελφῶν σου· ὅρα
 ὅ τῶν ἀκριβῶν καὶ ἀδελφῶν σου· πῶς τῆ
 ἢ λέξεων σημασία, τὰ τῶν προφητείας
 κατετελείωσεν. οὐ γὰρ πὸν λαὸν μόνον ἠνέξα-
 το· ἀλλὰ τῆ τῶν Ἰσραὴλ προφητεία,
 τὴν ἢ μελλόντων δι' ἐπιγνώσεως τῶν
 προφητείας προεδήλωσαν ἀγάπησιν. ἔδον
 γὰρ ὅποσον ὅ Ἐβραῖον φύλον ἢ τῶν ἡσσαν
 σημαίνει βούλοιο γραφή, λαὸν τῶν μόνον C
 νως καπονομάζει· ὡς ὅ, ἀφ' ἑσσαν ἐδῆσσαν
 μὲν τῶν λαὸν αὐτῶν· ὅ ὁ λαὸς μου, φησὶν, οὐ
 σιμύησεν· ὅπῃ δὲ, αὐτῶν τε καὶ τὸν ἀλη-
 θῆ ἐπιγνώμονα ἐμφανίζει βουλητικῶν λαὸν,
 τῆ τῶν Ἰσραὴλ κλήσ' τῶν προσηκῶνσι.
 σαφῶς τῶν βεβαιωῦντος τῶν ὀνόματος, πᾶν
 τανού ἢ ὄρωντων Θεόν, Ἰσραὴλ ἢ καὶ λέγε-
 σθαι. ἐπὶ οὖν αἱ Ἰουδαῖοι ὡσπερ πῆν σῶ-
 τῶν καλυπτόμενοι τῆ ἀπιστία, καὶ πρὸς τῶν
 αὐτῶν τῆς ἀληθείας ἐθελοκένως ἀβελουῦ-
 τες, ἐμελλον τυφλώθῃν ἀπὸ Θεοῦ, ὅ ἰδίως
 ἐμφανισθῶν αὐτῶν πρὸς ὄνομα ὁ λόγος,
 ὅ κοινὸν ἢ ἐσομένων ἡσσαν σημαίνοιο φίλ-
 ἔσθ'· εἰ δὲ πλείον ὡσπερ αὐτῶν τὴν οἰ-
 κειότητα πρὸς τὸν δημιουργὸν σημαίνει
 ὄραμ'· ὅ, λαὸς Κυρίου· καὶ, αὐ-
 τῶν σῶσει τὸν λαὸν αὐτῶν· τῆ γε ἀλη-
 θεία ἡσσαν, καὶ πρὸς τούτου ὅ πλείον προ-
 σῆν· ἀλλ' ἐπεὶ ἐκὼν ἑαυτὸν τῆς ἐγγύ-
 τητος ἀποπαῖδας, καὶ ἀποπαῖδας τῆς σω-
 τηείας ἀποπηδῆσας, μακρὰ τῶν καλυῶ-
 νος ἀπεπλάγησθ'· τοῖς δὲ ὄρασεως τῶν
 νοῦ οἰκεῖνα ἡσσαν μελλόντας, ὡς ἔσονται
 ἀφ' ἑσσαν. καὶ οὐχὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἔφη-
 σε· ἀλλὰ πᾶς οἶκος· τῆ ἀφαιρέσ' τῶν ἀρ' ἑσσαν,
 ἢ τῶν ἐπιγνομένων προσηκῶν βεβαιωμένη.
 Τῶν μὲν οὕτως ἐχόντων, ὅθεν τῶν ἱερέως

vulnerati non essent: Quomodo illā,
 quam oculis spectabant, pulchritudine
 non fuissent allecti; cum adolescentu-
 lam corpore viderent, ea quæ sunt cor-
 poris prætergressam: cum puellam,
 coetanearum effugisse consuetudinem:
 cum virginem, à naturæ inquinamen-
 tis exemptam: partem generis, Ange-
 lorum sociam: imbecillitatis speciem,
 fortitudinis omne superasse specimen:
 intra Sancta sanctorum proprium tri-
 pudiare ornamentum: in adytis ac sacris
 penetralibus morantem eam, quæ arca-
 norum declaratio foret.

Vide autem prophetiæ certitudinem:
 Vide ut accuratâ nitatur, ac firmâ ve-
 ritate: Quâ verborum expressione,
 rem declarauerit. Non enim tantum
 populum indicavit; sed & Israël
 adiectâ appellatione, eorum qui per
 agnitionem ac fidem ei essent acces-
 suri, designavit dilectionem. Ferè enim
 Scriptura sacra, cum Hebræorum gen-
 tem significare velit, populum duntaxat
 appellat; vti est illud: *Latanini* Rom. 15. v. 10.
Gentes cum plebe eius. Et, *Populus meus,* Isai. 1. v. 3.
 inquit, *non intellexit:* cum autem tum Fideles. Scri-
 Hebræorum gentem, tum verum fide- ptura, popu-
 lium populum designare propositum lus Israël: Iu-
 sit, Israël id appellatione ostendit: hoc dæi, populus
 palam confirmante eo nomine, men- tantum.
 tem omnem videntium Deum, Israël-
 lem esse, ac appellari. Quia ergo Iu-
 dæi, velut quibusdam obnubentibus
 tenebris, infidelitatis nubilo obducti,
 aduersumque veritatis fulgores vltro
 delinquentes, à Deo cæcutire debe-
 bant, eorum Scriptura peculiariter gen-
 tile nomen omittens, eorum qui futu-
 ri essent, impensioris amoris affectum
 communem designavit. Sin maximam
 quandam eius ad Creatorem necessitu-
 dinem, eâ loquendi formâ significari
 videamus, quâ dictum sit, *Populus Do-* Deut. 7. v. 6.
mini: Et, *Ipsè saluum faciet populum* &c.
sum: Sic enim uerò reipsâ erat, eiu- Matth. 1. v. 27.
 que Deus præcipuam curam agebat:
 E at quia suâ ille voluntate: ab eâ se affi-
 nitate auellens, alienéque à ratione à
 salute resiliens, procul aberrauit à vo-
 cante, idcirco significauit vt habituri
 essent, qui à mentis visione conciliari
 habebant, ac Deo necessitudine iungi.
 Nec verò dixit; illa omnis Israël
 domus; sed absolutè, *omnis domus;* articu-
 li ablatione eorum qui accessuri essent
 auctarium astruens.

Cum hæc itaque sic haberent, nihil

νήτη· ἔτι μικροῦ δεῖν τὸ μητρικῆς θηλῆς ἔχου-
 μένη, καὶ πατρικῆς· ὃ καὶ ταύματός ἐστιν ὡς
 ἀληθῆς ἄξιον, ἀγαθότητος ἀφροσύνης ἐκείνης
 ἐπαξίον.

Γεφύκεται γὰρ πάντες αἰθερῶν πρὸς τὸ
 συγγενὲς κατέλκεσθαι· καὶ μυσία πολλάκις τού-
 του ἀφασώντων, ὁδὸν αὐτῶν τὰ φυσικῶς
 ἰωάνθηα διέσπει· καὶ μέγιστα ὅπου αἰ πα-
 τρικῶς ἢ γένεσις σωματικῶς τύχει· ἢ δὲ,
 φόβοι μὲν οὐ καταπλήθουσιν· ἢ δὲ, οὐχ
 ὑπεκλίπουσιν· ἀνεπηρεάστος δὲ ἢ φορῆ ὡσαύ-
 τως ἀφασώουσα, τῇ τῶ σώματος οὐ σωμα-
 ποτέμεται ἀφασί. Σποσάτην τίνω βία
 τῶ μητρικῶ ἀγκαλιῶν νήπιον, αὐτῶ τῶ
 ἡμέτερι καὶ τῇ φωνῇ, τὴν ἀδελφὴν ἐπεμ-
 βόσται· τὰς χεῖρας μὲν πρὸς τὴν τεκοῦ-
 σθαι ἐπιδρατύνον· ἐλεεινὸν δὲ καὶ πλήρες δα-
 κρύων σιωχῶς τὸ ὄμμα ἀφασί· καὶ σὺ
 κλαυθμῶ γρηῶν τὴν φωνὴν ἐκπέμπον,
 καὶ τὴν τεκοῦσθαι ἀνακαλύπτουσαν, τὸ πάθος
 δημοσιεύει· ὃ δὲός ἀπειλῶν οὐ κατεσίγη-
 σεν· ὁδὸν τῶ πολυτίμων αἰ τις ἢ διδο-
 μένα τὰ μέγιστα κατεμαλάνει· αἰ δὲ τῶ
 ζητουμένου ἐχόμενον, πρὸς ὁδὸν τῶ πα-
 τερικῶν ἐπιτρέφεται· ἐν εἰδῶς τῶ σωμα-
 χόντων ἀναρῶν φάρμακον, τὸ αὐτῶ πῶς
 μητρικῶς ἐπιφύλλει ἀσπλάγχοις· αὐτῶ δὲ οὐ
 ἢ καθαρὰ πόθος ἢ τοῖς καὶ πάθος αἰθερ-
 πίνου, αἰάλωτος οὐσα τούτοις, καὶ ὑψηλοτέ-
 ρα τῶ ἀνάγκης τῶ φύσεως, ὁδὸν τούτων
 τῶ ἡδονῆς ἀπειροσθαι νοῦ ὑπεκλάπη· καὶ
 πῶ τῶ ἀφασίως χροσίας γεφυρώμενης, ὁδὸν
 πρὸς ταύτην ἰωάνθη. τίς νοῦς καθαρώτα-
 τος πρὸς ποσάτην ἐλήλακεν ἀπαθῶν ἐν
 τελειότητι, οἷον ἐν νηπιότητι αὐτῶ ἢ πα-
 νάσπιος ἐπεδείξατο. ποῖα ψυχῆ· τίς λο-
 γισμός· ποῖα ἀφροσύνα οὕτως ἐν γῆρι
 τῶ καλῶν ἐκλογῇ τὸ χεῖρον ἀπεβαλέτο,
 ὡς ἐν νεότητι αὐτῶ. πρὸς γὰρ τὸ ἀκρότατον τού-
 των ἀπῆντησεν.

Ἐμοὶ δὲ, οὐ τούτου μόνον ἐνεκα ὑπεκ-
 πλήθεσθαι συμβαίνει, ἀλλὰ καὶ τῶ ἀκ-
 μῆ σώματος τὴν αὐτῶν φύσιν ὑπεκα-
 ρεῖν τὴν καθαρότητα τῶ πνευματικῶ Μα-
 ρίας. τῶ γὰρ πρὸς τὸν τῶ ἡλικίας οὐ μέ-
 γα τῶτο κριτεῖν τῶ μυστικῶ συγκαλυ-
 πτόμενον. καὶ πῶ δὲ μόνος ταύτης τὸ

A est: quanquam fere adhuc maternis vberibus hæreret, ac eis affixa esset: quod planè meritò admirationem habeat, animoque illo innoxio, ac ab omni immuni peccato, dignum existat.

Sic enim vniverſi homines comparati fumus, vt vi quâdam in parentes, ac cognatos trahamur: cumq; innumera sæpè ab iis abstrahant, nihil tamen eorum, per naturam vnita separare possit: atque id maximè, vbi paternè coniunctos deuincit affectio; quam, nec timores perterreant; nec voluptates, suffurentur: quin eodem modo illæsus perseverans

B naturalis amor, nihil corporibus loco seiunctis vnâ ipse secatur, ac diuiditur. Quamobrem vt vi infantem à materno finu auulseris, habitu ipso ac voce iniuriam inclamat; manûsque in parentem extendens, ac miserabiles, oppletosque lacrymis oculos continuè intentos ac apertos habens, ac cum fletu vocem lugubrem emittens, ac matrem reuocans, palam dolorem prædit: quem nec minarum compescuerit timor, nec largitio vlla pulcherrimarum, ac ingentis pretij rerum emollierit: quin potius ita est comparatus, vt semper quæſito hærens, ad nihil eorum se conuertat, quæ demulcendo prætendantur; qui, eorum quæ molesta afficiunt, ac tenent, vnicum illud remedium ſciat, vt matris rursùm visceribus adhærescat. Hæc autem, ab humanâ omni consuetudinè ac affectione munda, nihil iis tacta, ac naturæ necessitate sublimior, ita habuit, vt eorum nullo, inexpertus voluntatum animus subduceretur: ac quanquam diuturna fuit seiunctio, nihil tamen eam molestè tulit. Quis vel purissimus animus adultâ iam, ac consummata ætate, ad tantam euasit affectionum vacuitatem, quantam hæc impolluta, ipsâ infantili ostendit? Quæ anima; quæ ratio; quæue mens sic graui senectutè honesta eligens, quod deterius esset abiecit, vti hæc primâ iuuentute? Nimirum, ad horum euaserat summum verticem.

Mihi autem non eâ tantùm ratione supra modum admirari, ac stupere subit, verùm etiam quòd primo ætatis flore, ac vigente corpore, ipsam incorporeorum, ac nulli concretorum materiæ, naturam, intemeratissimæ Mariæ puritatem superaret. Processu namque ætatis, haud admodùm magnum id videatur, obnubente mysterio. Quid verò etiam

Infantis in matrem affectio.

Ἰψὶ Μαρίας πα-
rentes nihil
egregè Iustini
à filiâ seiungit.

mirari oporteat, vt ea sola nihil se ad cognatos auerterit; quando & ipsius parentes eâ parte gloriam adeptos conspiciamus? Nam ne illi quidem charissimi pignoris seiunctionem molestius habuerunt: autue paterna viscera eò commota sunt: aut illi naturæ stimulo vulnerati, rursumq; ad puellam conuersi, quod moris erat, eam desiderio amplexati sūt.

Nihil verborum necdum satis distinctorum dulcia balbutimenta in memoriam reuocata, eorum conturbarunt animos: Non adspectus, moræque, ac speciei informatio mente hærens, obiectaque, velut eorum quorum prius compotes fuissent, grauius contristauit. Neque enim perinde molestum vt bonum non accedat, atque vt illud aufertur. Cuius enim experimento gustum non fecimus, eius in cupiditate possessio est: id autem quo iam potiebamur, cum amissione amplius quid ad tristitiam importat: ac maximè, iis absentibus quorum fuit impensior cura, longè nobis auctior mœstitia accedit.

Vero namque simile est, vt Iusti molestius tulissent, in hæc fere verba mutuùm se allocuturos. *Quid enim uerò contulit nobis, multarum illa orationum constantia? Quid Dei munus, stabilius reliquit? Quid partus inuit? Quenam proliis consolatio? Fœcunditatis dona, non in partu, sed in ætatibus fructum habent: laborumque leuamen congruo tempore existit, ac expectationis impletio; eoque benedictionis parentum expectatur successio: nobis uerò quid eiusmodi ad solatium reliquum est; quibus labor immensus, besque obscura, ac inanis cedit?*

Vtique par erat, vt Iusti talia loquerentur, vt passi fuissent humanum aliquid. Verùm omnibus his superiores effecti, ac tanquam tenerent in manibus quam Deo obtulissent, nedum nulla emiserunt verba, animi mœstitiam indicantia; quin etiam gratiarum actionis sermones sincerè prætenderunt; vt qui fructus eiusmodi, ipsi parentes essent: vt qui Deo suas consecrassent primitias: vt qui intra Sancta, nouùm virens germen intulissent.

O Iustorum præclarè acceptam hostiam! O oblationem mundi factam redemptionis pretium! O bonam radicem ex quâ optimum illud germen prodiit! Quibusnam verbis Ioachim & Annam dilaudem? Quibus encomiorum

Α ἀνεπίτροπον παρὲς τοὺς οἰκείους θαυμάζειν, ὅπου' αὐτὴ καὶ τοὺς αὐτῆς γνηήτους ἐν τούτῳ μεγαλιωθέντας ὀράμεθα. οὐ γὰρ οὐδὲ αὐτοὶ παρὲς τὴν τῆς Φιλτάτου Διάστασιν ἡγανάκτησον, ὅθεν τὰ πατερικὰ στωικηνήθησον ἀπλόγηχα. ὅθεν τὰ κέντρα τῆς φύσεως κατεπεώθησον, καὶ παρὲς τὴν παῖδα πάλιν αἰατραφέντες, τὰς στωικῆς ταύτης παρειαπίξασαντο πύθα. οὐ ρήμάτων ὁ ἡδὺ καὶ δυσφύροτον εἰς μὴμὺ ἐλθόν, τὸ λογιζμὸν αὐτοῖς στωεπάραξεν. οὐ θεὰς καὶ Διαπειθεῖς καὶ κάλλοις ἀνατίπρωσις ἐν τῷ Διαζωγραφήντα, ἅ τε ἐν ἀπολαύσῃ παρῆτερον ὄντα, σφοδρότερον αὐτοῖς ἠύλασε. καὶ γὰρ οὐ μὴ ὁ παροσφρόνιστον ἀγαθόν, ὡς ὁ ἀφαιρεθὲν ὁ λυπηρὸν φέρει. ὁ γὰρ μὴ ἐν πείρα γηρόνιστον, ἐν ὀπιθυμία τὴν κτήσιν ἔχῃ. τὰ δὲ τυγῆντι ἐν ἀπολαύσῃ γηρόνιστον, σὺ τῇ ἀποβολῇ ὁ ἀλγυρότερον παρῆξενεῖ. καὶ μάλιστα, ὧν ἡμῖν παρὲς πολλοῦ ἢ φρογῆς κατέστηκε, τούτων ἐν παρειαπίξασιν ἢ ἀθυμίας C ἀπόντων παρῆξενεταί.

Εἰχὸς οὖν εἰ παρὲς τῆτο ἐδυσχέριστον οἱ δὲ χαιοί, θαῖτερον αὐτῆν τὰ ἕτερον ποιῶς δε παρῆσμιλεῖν. τί ἢ τῆν πολλὰν δειήσεων ἡμῖν στωικωέγκων ἔπιμονή. τί τῆν μονιμωτέρων ἢ τῆς Θεοῦ ἐγκαιτέλοπι δωρεά. τίς ἢ τῆς ὠδίνος ὄνησις. τίς ἢ τῆς παιδὸς παρῆσμιλία. τὰ τῆς τεκνογῆσις γῆρῆσιματα, ὅθεν ἐν ταῖς ὠδῆσιν. ἀλλ' ἐν ταῖς ἡλικίαις τὴν ἀπολαύσιν ἔχῃ. πόνων τὲ παρῆσμιλῆσις ἐν καίρω γὰρ, ὅ παρῆσμιλῆσις ἐκπλήρωσις, ὅ παρῆσμιλῆσις τῆ τῆν ἐνεκῆντων διλογίας ἐλπίζεταί. ἡμῖν δὲ, τί τοιούτων τῆν ψυχαγωγῆτων παρῆμεινεν. οἷς ὁ πόνος ἀπειρος, καὶ ἐν ἀφανεί τὰ δὲ ἐλπίδος κείταί.

Τιαῦτα εἰχὸς ἡμῖν τοὺς δικαιοὺς λέγειν, εἰ παρὲς τῆν αἰθερῆσιν ἔπαρον. ἀλλὰ τούτων ἀπὸ τῆν ἡσπεραῖω γηρόνιστον, ὅ ὡς ἐν χερσὶν οὐσῆν τῆ Θεῶ αἰατεθεῖσ κατέχοντες, ὅ μόνον τὰ τῆ ἀθυμίας ἀπεβάλλοντο ρήματα, ὅθεν ὅθεν τῆς βύθουσις εἰλικρινῶς παρῆσμιλῆσις. ὡς παύτης αἰθερῆσις καρποφορίας γῆρῆσις. ὡς τῆ ἰδίαν ἀπὸ τῆν ἀφιερωσῆσ τῆ Θεῶ. ὡς ἐνδὸν τῆν ἀγίων ὁ νεοταλὲς αἰατεθεῖσ βλάστημα.

Ω δικαίων ἡσπερβυπαρῆσμιλῆσις ἡσπερ ὡ παρῆσμιλῆσις ἀπὸ τῆν τῆ κόσμου αἰατεθεῖσσις. ὡ ἀγαθῆς ρίζης ἀγαθῶστων ἐκφυσῆσις βλάσῆσις. πῆσιν Ἰωακείμ καὶ Ἀννῆν ἐπαμῆσῶ τῆσ λόγῆσις. ποῖοις ἐγκωμῆσις ἀν-

ἦτοι τ' τούτων καταποικιλά φέρον, ποίας εν-
 νοίας δ' ἕως ἔννοια αὐτῆς κατασχόσεται ταῦ-
 μα. ἀλλὰ τί τούτοις ἢ τῆς λόγων σμεισενεργεῖν
 διωήσεται ποικιλία· οἷς δὲ καὶ φέφανος, αὐτῆ
 κατέστηκεν ἢ δὲ αὐτῆς παρελθούσα χάρα· οἷς ἀ-
 γαλλίαμα καὶ ἐγκαλώπισμα, ἢ κοινή ἐστὶ τῆς χάριτος
 βύφροσυνή· οἷς κόσμος τίμος δείκνεται, ἢ πά-
 σης τιμῆς αἰωτέρου πρῆνός· ὁ λαμπρὸν καὶ
 περὶ δόξον δ' ἀδύναμα· ὁ φαιδρὸν ἔκ πολυφωτον ἀλ-
 γαίσμα· ὁ πάσης λαμπηδόνος φωτεινότερον
 ἔξαλμα. αὐτῆ δὲ ἐστὶν ἐγκάμιον αἰθῆς ἕως ἔρ-
 χόσμον· αὐτῆ περὶ δὲ ξίος αἰθῆς διαπέπεια· αὐτῆ
 πλοῦτος αἰθῆς ἀναφαιρετος, εἰς ἀφ' αὐτοῖς αἰώνως
 ἔπιρρέων τ' ἀφ' ἡνίαν. ὡ τ' τούτων ἐπιτυχίας. ὡ
 ζρετῆς τοιαύτας τας ἐπιχερτίας συγκομισσάσης.
 μεγας ὄντως, ἔκ πάσης ἐπέκεινα καρποφορίας.
 ποιούτοις πίνω τούτοις ὄντας, οἷοις ὁ λόγος ἕως
 δ' ἔξε, τί δὲ διερθωνῶν εἰς ἀγνοίας τας ψυχῆς τῶν
 χειρισμῶ τ' παιδὸς ὠδωθήσεται.

Χρονοτελουσῆς οὖν αὐτῆς ἀφελθορεπῶς ἐπι-
 ταῖ ναῶ, καὶ ὁ χειρὸς ἐφέστηκεν, ὁ ζωαῖξιν ἀπὲρ-
 ατα τῆς ἀγίων πρῆνυάμιμος· ὃν οὐκ ἀσφα-
 λὰς σιωπώντων τῆς Ἰουδαίων, ὁ δῆμος ὡς μίση
 ἀπὸρῶτων τῆς ἱεροῦ ταῦτιω ἀπείργην σινεβού-
 λθεν· ἀλόγως ἀρὰ καὶ ἀνέξετάσως. οὐ γὰρ ἦδη ὁ
 ἐν ταῦτι τῆς ἀγασμοῦ κρυπτόμιμον πρῶδοξον.
 ἐγὼ γὰρ οἶμα τῆς ἀληθείας κρίνων, μηδένα τῆς
 ἐξ φύσιν ρύπων ἐν τῶν πῶμασπύλω σώματι
 ταῦτης φωραθῆναι ποτέ· ἀλλὰ ξένως πᾶν-
 τα χρονοτομηθῆναι, κατὰ τῶν καὶ τῶν μελλου-
 σῶν κύνων.

Ταῦτα πίνω ὁ Ζαχαρίας σιωεῖς, πῶ τ' ὁ
 πρῆνός οἶκτον οὐκ ἐμελέτησεν ἔξοδον· κρεῖτ-
 τον ἠγρομίμος εἶ) τῶν ἔχῃ καὶ λαῶ παρεσπαμειν,
 ἢ τῶν χειρισμῶ ταῦτης καλῶν ἀποτυγχάνειν.
 πρὸς τῆς γαῖης κατεπεύγοντος τῆς δήμου, εἰς
 ἀμηχανίαν ἔστ' καθίστατο, τιαῦτα ἐννοῶν καὶ
 φησὶ δόλιμος. τί περὶ τούτων ἀφ' ἀφ' ἔξομα.
 πῶν ἀνάγκη τῶν νυτῶ ἐπιλέξομα. πρὸς
 πῶν σαρπὸν ἀπιδῶν, ὁ θεῖον μὴ πρῶρῆσω
 τῆς πόλμῃ. ἔξάξω τῆς ναοῦ πῶν πρῆνός; ἀλ-
 λὰ φοβεῖ με τῆς ἀπορρήτων θεαμάτων ὁ
 ξένος· καὶ καταπλήθει με τ' νεαμίδος ὁ ταῦ-
 μα· μήπως εἰς ταῦτιω ἀφ' ἀφ' ἔξομα, τ' δίκην
 ἀποτίσω τ' αὐθαδείας. ὃ γὰρ ἄλλος τ' ταῦτης πῶν
 ἐμοῦ κατεπεύφικε μυσηλίω, καὶ μάλλον ὁ ἀμῶρτι-
 ματῆς εἰδῶσιν, ἢ τοῖς ἀγροοῖσι λογίζετα. σιωαῖξω

A floribus, eorum variè coronam interro-
 xam? Quibus cogitationibus, quod ani-
 mi cogitatu omni maius est, eorum mi-
 raculum coniectem? Enimuerò quid
 fermonum varia compositio illis con-
 ferre possit? quorum gloria ac corona,
 ipsum sit, quod ab eis prodiit gaudium;
 quorum exultatio atque gloriatio, com-
 munis existat humani lætitia generis:
 quibus pretiosus mundus, omni illa pre-
 tio maior Virgo, adiaceat: præclarum
 illud ac gloriosum diadema; lætus ille
 ac multi luminis splendor; micans ille,
 radio omni lucidior radius. Hæc fanè
 ornatissima illis laudatio est: hæc illis
 congruus decor: hæc, diuitiæ inaufe-
 ribiles in sæcula infinita vberem affluen-
 tes copiam. O eorum adeptionem, ac
 impleta vota! O virtutem eiusmodi
 fructus parentem! Planè ille ingens, ac
 omnem superans fructum. Cùm ergo il-
 li tales essent, quales ostendit sermo,
 quid frustra quæras degenerine propo-
 sito recessu à filiâ doluerint?

Maria, paren-
 tum Iochim
 & Annæ glo-
 ria.

C Illa porro, Angelicâ vitæ ratione diu-
 turnas moras agente in templo, affuit
 tempus quod mulieribus, à sacris absti-
 nendum denunciaret: quando nihil tu-
 tē silentibus ludæis, populus consilium
 iniit, vt tanquam vnâ ex vniuersis
 cam à templo arcerent: alienè certè à
 ratione, nec maturo examine. Nec enim
 iam sanctitatis, eius miraculum, occul-
 tum erat. Verè namque æstimans puto,
 nullas vnquam naturales fordes in mun-
 distimo eius corpore deprehensas esse:
 sed omnia, nouâ quadam ac mirabili
 designata ratione, vtî & eius futurum
 partum.

Nullæ in Ma-
 riâ naturales
 fordes.

D Zacharias ergo hæc intelligens, nihil
 ipse à se Virginem cogitavit educere;
 potius ratus lætæ consuetudinis, popu-
 lique reatum incurrere, quàm sciun-
 ctione, bona illius amittere. Ad hoc
 itaque perurgente populo, secum ille
 anxius hærebat, talia quædam mente
 agitans, ac loquens: Quid rebus ita
 habentibus faciam? Quam nunc ne-
 cessitatem eligam? Quem mihi præsti-
 tuens finem, non temerario ausu irrita-
 bo Numen? E templone Virginem edu-
 cam? Verùm me terret, eorum quæ ar-
 cana spectavi, nouitas; vehementiusque per-
 cellit adolescentulæ miraculum; ne si fortè
 in eâ peccauerim, temeritatis pœnas luam.
 Neque enim alius præter me eius mysteriis
 oblectatus est; magisque scientibus, quàm
 ignorantibus imputatur crimen. Num in

Zachariæ pro
 Mariæ nuptiis
 ac educatione
 è templo, an-
 xietas.

πολλάκις ἐφθύρεισκει, ταῦτα φράζειν ἄρ' οὐκ ἔβριχται· καὶ ἔστιν ὁρᾶν ἐνδον μὲν, ὃ θαῦμα τῆς κρητῆνος ἐπαγορεύον· ἔξω δὲ, τῷ ἀπορώ κα-
 πασμικρωόμηνον· ἐγὼ γὰρ τῆτο πᾶσι αὐτῆ πα-
 ρων αἰεὶ, ἀμύρτωρως τὸ λόγον εἰσδέχομαι, οἴχο-
 θεν ἑαυτῶν ὃ πῖτον περιζόμενος· ἀλλ' οὕτω μὲν
 πούτων δ' ἐμολογηθέντων, αὐτῆ ὡς πᾶντα εἰ-
 δήα, τὸ πᾶσι αὐτῆ καταλείψω μὲν δέξεταισιν· καὶ
 μὴ τοῖς λόγοις· τοῖς νοήμασι δὲ, τὴν χάριν αὐτῆ-
 μετῆσιν αἰτήσω μὲν.

Ἀλλ' ὦ θεοτόκε, ὃ ὑπερπόθητον ὄνομα·
 ὃ βραχὺ τῆς ῥηθέντων μὴ κρητῆνος, ὡς μεί-
 ζονος μὲν αὐτῆ παρορέσεως· ἐλάττωνος δὲ ἢ κρη-
 τῆνος διδάμεως, δέξαι μὴ ἀπώθου μὲν· τοῖς τε
 ῥηθησομένοις ἐξῆς τὸ ὑποκρίαν πειποιουμένη, καὶ
 τῆς δειότης μὴ ἀποπέμψαις· ἔησον ταῖς παρο-
 βείαις σου τοῖς χῆ τῆ λαοῦ σου πολέμοις· ἐπά-
 μωον τῆ κρηταῖα σου διδάμει, τῆ εἰς σὲ πε-
 ποιθῆα ποίμνη· οὐδὲν τῆ σῆς βοηθείας ὄχουρτα-
 τον παροβαλλόμεθα ἔσπαμον· ἐν ἡμῶν κρηταῖο-
 τερον ταύτης, ἢ τῆ ὑοῦ σου ἐλπίζεται διδά-
 ρεία· μάλλον δὲ καὶ ταύτης, σοὶ λογιζόμεθα
 τὴν χάριν ἡμῶν γὰρ αὐτῶν παροκερυνόντων
 αἰεὶ, ἀποείσομαι δ' ἐμὲ μὲν· ἀνάξιοι τῆ αὐτῆ
 κρηδεμονίας ὄντες, σὺ γὰρ μεσιτεύουσα καταλλά-
 τεις ἡμᾶς, ὡς μιμησθῆ αὐτῆ φιλαργίας οὔσα·
 κρημωτεις παρὲν ἡμέτερον οἶκτον τῆ ἀπειρον αὐ-
 τῆ δ' ἀπαλαγχίδου· ἀζηρπνον ὑπερ ἡμῶν τὴν
 παροβείαν ποιῆ· καὶ γὰρ ἀξίον τῆτο τῆ αὐτῆ φι-
 λανδραπίας, καὶ τῆ σῆς παροβείας· δὲ τῆτο σε
 τῆ κατ' ἡμᾶς ἀπὸ κρητῆ εἰληθε γῆρους· ἵνα πα
 ἡμέτερα δὲ σὲ οἰκονομήση, ὑποχρεων ἑαυτὸν τῆ
 ἀπιδραπῆ κρησκεύασε φύσιν· ὡφείλομεν ἡμεῖς
 τῆ οὐκ ἀποβείας πημωρίδου· αὐτῶφειλεν ἐκφῆνος
 τῆ τῆ φιλανδραπίας οἰκονομίδου· ὑπερ δύο με-
 γίστων πούτων τῆ χάριν δέξατοῦ μεθα· ὑπερ τῆ οὐκ
 σὲ παροβείας αὐτῶν ἀρκός, καὶ ὑπερ σου, τῆ
 δὲ ἡμῶν ἀνατεθείσης αὐτῶν ἀπὸ κρητῆς· ἐν λόγος ἢ ἀ-
 τησις καλὴ ἢ παροβεία· ἀδελφύσος ἢ ἐλπίς· εἰ
 γὰρ ἔσθ' οὐκ ἄμωρημάτων ἐσμός ἀπιδραπῆ καὶ
 πολεμῆ, καὶ δειρῆ τὰ τῆ αὐτῆ φιλανδραπίας ἀπε-
 ργητήματα· ἀλλ' ὁμωσ ἐδὲν ὅστι ποιούτων παροβεί-
 των πηλῆτος, ὃ τῆ αὐτῆ ἀγαθότητα ἐκνικῆσαι ἰχ-
 σθεν· οἶδα μὲν ὃ τῆ ἡμέτερος φύσεως ὀλιθηρῶν·
 οἶδα μὲν ὃ κατ' ὑπερβολῆ ταύτης ἀνάξιον·
 οὐκ ἀνοοίδου ὃ τῆ ἡμέτερον παροβείων
 ἀπειρον· καὶ δὲ τῆτο, σὲ μεσίτῆ παροβαλλόμεθα.

A intellectu inuenta, ipse eloqui non va-
 let: videasque intus animo grande, ac
 magnificum miraculum Virginis; extra
 verò, fandi inopiâ depressum. Quique
 egoid continuè sentiam, nullo teste fer-
 monem recipio, à me habens, ac ex pro-
 priis quod adstruat fidem. Cæterùm his
 ita palam habentibus, ipsimet Virgini
 velut omnium gnaræ, vt ea ipsa exqui-
 rat, relinquamus: nec ipsam verbis; sed
 sensus animi gratiâ rependere poscimus.

B Sed ô Deipara, supra modum deside-
 rabile nomen; ne eorum, quæ dicta
 sunt, exiguitatem contemnens, vt quòd
 impensioris voluntatis existant, quan-
 quam exiliori prodierunt dicendi facul-
 tate; ea suscipe, nihilque repellas; subin-
 déque dicendis copiam sermonis concil-
 lians, ne orationes quoque nostras re-
 iicias. Siste suffragiis tuis commotâ in
 populum tuum bella: Vindica potenti-
 tuâ virtute, gregem in te confidentem.
 Nullum auxilio tuo firmius trophæum
 opponimus. Vnicum est, quod illo for-
 tius sperandum habemus; nempe tui Fil-
 lij potentia: quin & eius ipsius benefi-
 cium, acceptum tibi referimus. Cùm
 enim iugiter eum offendamus, despica-
 biles manemus, indigni existentes, quo-
 rum ille curam agat. Tu itaque media-
 trix accedens, illi nos reconcilias, tan-
 quam eius imitatione benignior existēs.
 Inflexis immensam eius clementiam in
 miserationem nostram: peruigil inter-
 cedis pro nobis. Planè enim congruum
 hoc, tum eius clementiæ, tum tuæ pro-
 tectioni. Idcirco te, nostri primitias ge-
 neris assumpsit. Vt per te nostra, dispen-
 satione gereret, humanæ se naturæ ob-
 noxium fecit. Eramus nos rei pœnæ à
 transgressione; reus & ipse dispensatio-
 nis, quâ clemens humano consuleret
 generi, factus est. Per duo maxima hæc
 gratiam efflagitamus; per assumptam
 ex te carnem; perque te, quæ ex nobis
 primitiarum loco ei oblata es. Congruâ
 ratione nixa oratio; bona expectatio;
 certa, firmaque spes. Tametsi enim in-
 numerabilis peccatorum cumulus ad-
 uerfatur atque oppugnat, diuinæque
 munera clementiæ prohibet: verùm
 nulla tanta est delictorum multitudo, vt
 eius bonitatem possit euincere. Scimus
 vt natura nostra caduca, ac labilis sit; no-
 uimus eius indignitatis exuperantiam;
 non ignoramus immensa delicta nostra;
 eamque ob rem, te mediatricem præ-
 tendimus.

Deiota ad
 Mariam sup-
 plicatio.

Vides, vniuersam Christiani populi A
 spem ex te pendentem. Fac ergo poten-
 tia tuâ, vt benè illi ac prosperè cedat.
 Nullum aliud perfugium habet à malis
 occupantibus, excepto duntaxat inex-
 pugnabili illo tuo auxilio. Qui rerum
 summâ potiuntur, suam tibi spem addi-
 xerunt: te opponunt, armorum vniuer-
 forum loco: scutum te ac lorica: n cir-
 cumposita habent: coronam te gloriae
 circumquaque gestant: fui te Imperij
 posuerunt vallum: tibi scepra regni cre-
 diderunt. Exurge ergo in virtute mag-
 gnâ in conspectu populi, tuique inimi-
 cos dissipa Filij: vt ab eorum impio fu-
 rore liberati, communem lætitiã ac
 exultationem agamus: tuumque pari-
 ter gloriosissimum, ac supra modum de-
 siderabile nomen magnificantes, Pa-
 trem & Filium & Spiritum sanctum
 adoremus, in sæcula sæculorum: A-
 men.

Ορθῶς, πᾶσιν τῶ ἐπάνου μου λαοῦ τῶ υἱοῦ σου
 ἀληθινῶν εἰς σέ τ' ἐλπίζου; δὸς αὖ ἐπ' ἀγα-
 θοῖς ταῦτιν ἐκβῆσαι τῆ σῆ διωάμει. Ἐκ ἔστιν
 ἄλλη τούτων καταφυγή τῶ σωζόντων δυνάμει,
 πλὴν τ' σῆς ἀπολιορκήτου συμμαχίας. εἰς σέ οἱ
 τούτου κρατούτες, τὰ τ' οἰκείας ἐξῆ-ψον παροδο-
 κίας. σέ αὐτὴ πόντων ὄπλων παρβάλλονται, σέ θυ-
 ρὸν καὶ θύρα καὶ πείθεινται. σέ φέρονον καυχήσιως
 παρφέρονται. σέ τ' οἰκείας βασιλείας ὀχυρώμα
 ἔχοντο. σὶ τὰ σιῆπτα τῶ κρατοῖς ἐνεχίεισαν.
 Ἀνάστη τόνω ἐν διωασίᾳ μεγάλη παρ παρο-
 σώπου ἔλαοῦ, καὶ τοῖς ἔχθροις ἔχ' σε ἀξαστέρπισον.
 ἵνα τ' ἀγίου τούτων ἀπαλαλύτες μανίας, κοινῶ
 διφροσωῖν ἐ ἀγαλλίασιν κροτήσωμεν. Ὁ σὸν τε
 πημένδδξον καὶ ὑπερτόητον ὄνομα μεγαλιών-
 τες, τ' πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα παροσκυή-
 σωμεν. ὅτι αὐτῆ ὑπέπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ
 παροσκυήσις, εἰς τοῖς αἰῶνας τῶ αἰώνων. Ἀμὲν.

EIVSDEM,

In idem festum.

IDIOME LON.

EXULTET hodie caelum
 desuper, & nubes spargant
 iustitiam, pro Dei nostri no-
 uis maximè, insolitisq; ma-
 gnaliis. Ecce enim porta ad
 Orientem respiciens, ex infæcundo ste-
 rilis utero ex promissione partu edita,
 Deoque in habitaculum consecrata, in
 templo hodie immaculatæ instar vi-
 ctimæ offertur. (Exultet David pul-
 sans citharam: *Afferentur*, inquit, *Re-*
gi virgines post eam, proxima eius affe-
rentur.) in Dei tabernaculo, in eius loco
 propitiatorij, vt in eius domicilium edu-
 cetur, qui ante sæcula ex Patre nullâ fluxione
 natus est; in salutem animorum
 nostrorum.

Hodie Dei capax templum Dei Ge-
 nitrix in Domini templo offertur, eam-
 que Zacharias suscipit. Exultant hodie
 Sancta sanctorum, ac Angelorum cho-
 rus mysticâ ratione conuentum, ac diem
 festum agit: cum quibus nos quoque
 hodie celebrantes, confertis cum Ga-
 briele vocibus clamemus: *Aue gratiã*
plena; Dominus tecum, cuius magna est
 misericordia.

Eia agite populi omnes, laudum eam
 canticis celebremus, quæ sola imma-

C

TOT ΑΤΤΟΥ,

Εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτήν.

ΙΑΔΙΟΜΕΛΟΝ.

ΓΑΛΛΙΑΣ ΘΩ σήμερον ὁ
 οὐρανὸς αἰώσιν καὶ αἰνεφέλα δι-
 φροσωῖν ῥαράτωσαν ὅτι τὰ λίαν
 παρὰ δόξα μεγαλεῖα τῶ Θεοῦ
 ἡμῶν. ἰδὸν γὰρ ἡ πύλη ἡ καὶ αἰατολαῖς βλέπου-
 σα, ἀποκνηθεῖσα, ἐκ φέρας ἀκάρπου, ἔξ
 ἐπαφελίας, ἐ τὰ Θεῶ ἀφιερωθεῖσα εἰς κατό-
 κησιν, σήμερον ἐν τὰ νᾶω, ὡς ἀμωμος παροσφο-
 ρᾶ παροσάγεται. ἀγαλλιάστω ὁ Δαβὶδ κρούων τ'
 κινύρα: ἀπενεζήσονται Φοῖ τὰ βασιλεῖς πρὸ
 νοῖ ὀπίσω αὐτῆς αἰ πλησίον αὐτῆς ἀπενεζήσονται.
 ἐν τῆ σκηνῇ τ' Θεοῦ, ἐνδον τῶ ἰλασηρίου αὐτῶ ἀνα-
 βαφῶσαι εἰς κατοίκησιν ἔ παρ αἰώνων ἐκ πατρὸς
 ἀρρέυτως ἡμνηθέντος εἰς σωτηρίαν τ' ψυχῶν ἡμῶν.

E

Σήμερον ὁ θεοκάρητος ναὸς, ἡ θεοτόκος ἐν ναῶ
 Κυρίου παροσάγεται, ἐ Ζαχαρίας ταῦτιν ὑπο-
 δέχεται. σήμερον τὰ τῶ ἁγίων ἀγα ἀγαλλόνται ἐ
 ἰχρὸς τῶ ἀγγέλων μυστικῶς πημνηυρίζει. μετ'
 ὧν καὶ ἡμεῖς ἑορτάζοντες σήμερον, σὺ ὦ Γαβριήλ
 ἐκβοήσωμεν. χαῖρε κερσεπωμένη. ὁ Κύριος
 μετ' σοῦ, ὄχρον ὁ μέγα ἔλεος.

Δεῦτε πόντες οἱ λαοὶ, τὴν μόνω ἀμφ-
 μητον ἐγκωμιᾶσωμεν, τὴν ἐκ τῶ παρο-

Ipsi 45. v. 8.

Psal. 44. v. 15.

Luc. 1. v. 28.

φητῶν πρὸς κληρονομήσειν, καὶ ἐν ναῶν προσενη-
 ρησειν. τὴν πρὸς αἰώνων προσενηρῆσειν μη-
 τέρα, καὶ ἐπὶ ἐσχάτων τῶν χρόνων ἐναρθῆσειν
 Θεοτόκῳ. Κύριε προσεβείας αὐτῆς τὴν εἰρή-
 νην σου πρὸς ἡμῖν, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Aculata est: quam prædixerant Prophe-
 ta, ac quæ in templo oblata est: illam,
 inquam, quæ ante sæcula prædestinata
 mater, nouissimis temporibus Dei Ge-
 nitrix effecta est. Eius nobis Domine in-
 tercessionibus, pacem tuam, ac ma-
 gnam misericordiam præbe.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

EIVSDEM,

Λόγος εἰς τὸ, εἰσηκείσαν δὲ πρὸς τὴν σταυρῶν τῆ
 Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτῆ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς
 αὐτῆ καὶ εἰς τὴν δεύσανον ταφῶν τῆ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆ ἀγάθῃ ἐ μεγάλη πα-
 ρασκευῇ.

Oratio in illud: Stabant autem iuxta
 crucem Iesu Mater eius, & soror Ma-
 tris eius; atque in sepulturam divini
 corporis Domini nostri Iesu Christi: san-
 ctâ ac magnâ die Parasceues.

ΛΟΓΟΣ Θ΄.

SERMO VIII.

ΠΡΟΣ ὑψηλοτάτῃ ἡμῖν αἰα-
 δραμῶν ὁ λόγος πρὸς ἡμῶν, γε-
 γωνοτέρα σαλπικῶς ἡχῆ, πρὸς
 ἑαυτὸν τὴν ἀπασμ συγκαλεῖ-
 ται κλῆσιν. τὴν γὰρ αἰαδαῖν πρὸς ὑψὸς τῆ
 σταυροῦ σωδραβάς, τῆ οἰκείας μὲν ἐπερῆθετο
 ταπεινότητος. τὴν μετῶρα δὲ σιωπερῆθεις τῶν
 πρὸς ἡμῶν, λαμπερῶν καὶ ὀξείων τῆ βοῶν
 ἐπαφίσει. ἡ γὰρ ὑψηλότερον ἢ φαδρότερον τῆ
 πρὸντος δὴ ἡμῖν ὀφείν μυστηρίου, δι' οὗ τῶν κα-
 τατάτων μὲν καὶ σκοτεινῶν τῆ ἀδου μυχῶν αἰρη-
 πάγηται, πρὸς οὐρανῶν δὲ καὶ αἰέθωτον με-
 τακίσηται ἐστίν. δι' οὗ τῆ κατηφῆς τῆ ἀμῆρας
 ἀποθέμενοι πρὸς ἀλύμια, τῆ φωτεινῶν τῆ ὑπε-
 σίας ἡμφιασάμεθα σολῶ. διὰ κατὰ δίκης γὰρ ἡμῖν
 ἡ ἐλευθερία πρὸς ἡμῶν. διὰ πατῶν, ἡ ἀπάθῃα.
 διὰ θανάτου, πρὸς ζωῶν αἰώνων, οἱ ταῖς σιδηραῖς
 τῆ θανάτου κατεγῆμενοι φρουραῖς, μετεκομί-
 σθημεν. οὐτω λαμπερῶν μὲν ἡμῖν, καὶ τῆ δῶ-
 τάτῃ σεμνότητος τὰ πρὸντα, φοβερῶν δὲ καὶ
 φρικτῶν τοῖς δεδρακόσιν Ἰουδαίοις κατέστηκεν.
 ἐκείνοις, κατηφῆ ἡμῖν, πρὸς φατῆ. ἐκείνοις, τῆ
 θεοκτονίας αὐτέκτισις ἡμῖν, τῆ θεογνωσίας ἀπο-
 λαίσις. ἐκείνοις, πένθος ἡμῖν, ἀγαλλίαςις.
 ἐκείνων ἡ μαυροφονία, ἡμῶν ἡ δὲ ἐργασία. ἀπενδυ-
 τῆ τῆ ἡμῶν δὲ φροσῶν ἡ δὲ κενταί. πάνδητῆ γὰρ
 εἰς τῆ πρὸς ἡμῶν ἐπὶ λημοσῶν σωτήρα. ἐκείνοι
 ἀπώσαντο ἡμεῖς πρὸς δεξάμεθα. ἐκείνοι ἔξω τῆ
 ἀμπελῶνος τῆ κληρονομῶν ἐκβαλόντες, ἀπέκ-
 τειναι. ἡμεῖς δὲ εἶδον τῆ ἐκκλησίας τῆ δὲ ἐργῆται
 λαβόντες, ζωοποιούμεθα. ἐκείνοι, σταυρῶν ἡμεῖς
 τὴν διὰ σταυροῦ σωτηρίαν. ἐκείνοι λόγῳ

ALTISSIMAM noster nobis
 sermo conscendens spe-
 culam, clangenti tubâ pe-
 netrabiliori sono creatu-
 ram omnem ad se conuo-
 cat. Pari enim gressu cum eo ascen-
 dens, qui crucis altitudinem conscen-
 dit, suam ipsius oblitus humilitatem,
 tantâ rerum sublimitate sublimis ipse,
 C magnificum ac clarè auribus insonan-
 tem clamorem mittit. Quid enim præ-
 senti nobis mysterio sublimius videat-
 ur, aut illustrius; quo, ab infimis ac
 tenebricosis inferni penetralibus ere-
 pti, ad cœlestem ac perpetuâ luce splen-
 didam mansionem translati sumus; quo
 tristi peccati velamine posito, lucidam
 adoptionis induimus stolam. Nobis
 quippe parta libertas ex condemnatio-
 ne accessit; ex passionibus, passionum
 vacuitas. Per mortem, qui ferreis mor-
 tis carceribus tenebamur, ad æternam
 vitam transmissi sumus. Sic diei præ-
 sentis sacramenta nobis splendida sunt,
 ac supremâ quadam maiestate plena;
 Iudæis autem qui patrarunt, tremenda
 ac horrenda. Illis mœsta sunt, nobis præ-
 clara: illis, Deicidij punitio; nobis scien-
 tiæ Dei consecutio: illis luctus; nobis
 exultatio. Illorum est cædes; nostrum
 beneficium. Secus eorum res ac nostræ
 E habent; nam & ea præsumpserunt ad-
 uersus Salvatorem, cum aduenisset, quæ
 secus haberent, Illi repulerunt; nos sus-
 cepimus: Illi hæredem extra vineam
 eiectum interfecerunt; nos autem bene-
 ficum intra Ecclesiam admittentes, vi-
 uificamur. Habent illi crucem; nos par-
 tam per crucem salutem: illi lanceam

Et Regio Co-
 dicis, emenda-
 ti ex altero
 R. P. Sim.

& clauos, nos eam, quæ per illa manauit, immortalitatem.

Enimuerò animum peruadens dulcissimum tuæ passionis telum, propriam reuerâ, Domine, plagam immittit: ac mulcente tuâ illâ arcanâ dispensatione, vacuâ passione tuâ per passionem dilectione, vehementius vulneror. Nequit tamen illa, cùm tuâ in nos amicitia vilo modo conferri, vel si in summum quendam feruorem ac impotentem æstium euaserit. Hæc enim vti flammeus naturæ ardor, ac paterni amoris accensio, sic te, paterno in nos amore habentem, in filios quos amares, habere compulit, atque ad tantam humilitatem deiecit: fecit, inquam, vt quanquam immeritus, solo ex paternis visceribus defideratorum affectu, tantis te doloribus ac tormentis subiiceres. O Domini bonitatem! Deus qui omnia contuetur, infidias sustinet: Æquali Patri sessione sublimis Filius, à reis hominibus carne damnatur: Rex ille cœlestium Virtutum, reus agitur; quique inuisibili manu creaturam vniuersam continet, manu scelestissimâ exeditur: is, quem Angelorum millia laudibus celebrant, ludibria ac iniurias sustinet; quique gratiarum coronâ ornat hominem, spineâ coronâ caput cingitur. Verberatur, qui naturæ sanat vulnera: nudatur corpore, qui Deitate lumen induit sicut vestimentum; qui inquam, nostram ex transgressione nuditatem tollit, ac tenebrosum indumentum, splendentibus nobis tunicis commutauit. In cruce suspenditur, qui excelsa cœlorum fabricatus est: Qui sedet super solium excelsum & eleuatum, clauis configitur. qui inquam, fundauit terram super nihilum, qui inconcussa ei fundamenta suum ipsius fixit præceptum. Felle & aceto potatur, qui iugem aquarum naturam produxit. Lancæ latus vulneratur, qui nostra curat vulnera; quique adnatarum nobis ex peccato cicatricum depastionem sistit.

Psal. 103, v. 2.

Isai 6, v. 1.

Psal 103, v. 6.

Verùm enimuerò quænam illa tua, Domine, incomparabilis sustinentia, quiue illi, quorum causâ hæc pateris? Pro malis vtrique hominibus, bonus ipse Dominus, humanâ carne moreris: pro hostibus ac inimicis, tu pacificus; pro homicidis, ipse innocens: pro scelestis interfectoibus, iustus ipse iudex interficeris. Pro bestiis molientibus infidias, Agnus innocens iugularis; pro imma-

A καὶ ἦλοις, ἡμεῖς τὴν δι' αὐτῆς ἀναβλύσαντον ἀθανάσιον.

Αλλά με ὁ γλυκύτατον τῶ πατρὸς σε βέλους εἰσιῶν, τὸ ὄντως ἰδίαν ἐπαφίκοι, δέσποτα, βολιῶ καί, σε τὰ τὸ οἰκονομίας ἀπορήτων θελημάτων, τῆ ἀπαθεί σε διὰ πάθος, σφοδρότερον ἀγάπη πτωσκυμῆ. ἀλλὰ γὰρ οὐχ οἶα τέ ἐστὶ τῆ πρὸς ἡμᾶς αἰτιώματα θελήσασε φιλία, εἰ δὲ πρὸς ὁ δειπυρότερον τε καὶ ἀκαταχετον ἀναφθεῖν. οἶα γὰρ φύσεως ζῆσις τῆς φλογώδης, ἐ παπεικῆς φιλίας ἐξάψις, οὕτως ἡ πρὸς τῆ φιλοθυμῶν ἐκρήνων, σὲ, τὸ παπεικῶς ἡμᾶς φιλοῦντα, διὰ τελευτῶν κατεπύλασσε, ἐ μέγρι ποσάτης καπένοι ταπεινότητος. ποιούτοις, ἀνυπερβυῶως μὲν, διὰ δὲ μόνιω τῆς πολυθυμῶν σφρηγῶ, ἡ σποκύναι πάθειν. ὡ ἀγαρότητος δεσπότη. ὁ τὰ πρῶτα καποπύλων ἐπιβουλεύεται Θεός. ὁ τὰ πατεῖ σὺ θενος ἡς, ἡ πρὸ καπαδίκων ἀιθερῶν κατὰ δικαίεται ἀρκί. ὁ βασιλῆς τῆς οὐρανῶν διδάμεων, διθυῶας ἀπατῆται. καί, ὁ τὸ πάσης ἀορατῶ χεῖ πρὸς δεδρατῶν κλίσεως, ἡ πρὸ μαρωπάτης ῥαπίεται χεῖρος. ὁ ἡ πρὸ μυριάδων διφημούμνος ἀγέλων, ἐμπαιγμῶν ἐ ἕβρεων ἀίχεται, ἐ ὁ σφαιρῶ χεῖρων κατακρομήσας τὸ ἀνθερπον, τὸν ἀκρόθινον αἰαδέεται σέφανον. μασιζεται, ὁ τὰ τὸ φύσεως ὀξιάμνος τραύματα. γυμνοῦται σωματικῶς, ὁ φῶς ὡς ἰμάτιον πρὸς βαλλόμενος θεϊκῶς. ὁ τὴν ἐκ πρὸ ἀσέως ἡμῶν πρὸς ἐλλων γύμνωσιν, καὶ τῶ σκρτείνου τὸ ἀμῶντίας ἐνδύματος, χιτῶνας ἡμῶν φωτοφείς ἀπικαθματῶμνος. ἐπὶ σαρκοῦ κρεμάται, ὁ τὰ οὐράνια τεκτῆνάμνος ἕψι. ὁ ἐπὶ θεῶν ἕψιλος ἐ ἐπηρεῶν κατὰ θήμνος, ἡλοις πρὸς πείρεται ὁ τὸ γλῶ ἐπὶ σφιδένος ἐδράσας, ὁ δὲ ῥαγῆς αὐτῆ θεμῆσις ὁ οἰκείον πηξάμνος πρὸς σαγμα. ὄξος καὶ χολίω ποτίεται, ὁ τὸ ἀένναον τῆς ὑδάτων πρὸς ἀγαγῶν φύσιν. ὁ τῆς ἡδίστων ἀπίος ποιοτήτων. ἡ γλυκεία καὶ ἀθόλωτος ἡδονή. λόγῃ τὸ πλθυρῶν ἐβρύσεται, ὁ τὰ ἡμέτερα θεραπύων ἔλκη. ὁ τὸ νομῶν τῆς διὰ τὸ ἀμῶντίας ἡμῶν πρὸς σφυνέντων αἰατέλων μολώπων.

E Αλλά τίς ἡ ἀνείκαστος ἀνοχή σε, δέσποτα, καὶ ἡ πρὸς ἡνῶν ταῦτα κατὰ δέχη. ἡ πρὸς πονηρῶν ὁ ἀγαθὸς δεσπότης ἀιθερῶν πάθος. ἡ πρὸς ἐχθρῶν καὶ πολεμίων, ὁ εἰρήνοποιός. ἡ πρὸς μαμφόνων, ὁ ἀιδύθιος. ἡ πρὸς τῆς φονδῆς, ὁ δίκαιος φονδῆς κριτής. ἡ πρὸς ἐπιβούλων θηρῶν, ὁ ἀκαχῆς ἀμῶν σφραγίση. ὡς πρὸς πικρῶν

δικαστῶν, ὁ γλυκύτατος κατὰ κρίνη κύριος. πῶς ἢ τῆς πρῆτης τότε δεικνύμενος, ἢ οἰκείῃ διετήρησε τάξιν. πῶς οὐ διελύθη τὰ στοιχεῖα καὶ συνεχέθη τὰ πρῆτα, ἀτάκτως τε φορεῖ ἔκ κινήσεως, εἰς τὸ πλημμελὲς συνεφόρησε. πῶς ἠέγενεν ἡ γῆ τὸ τὸλμημα. πῶς τῆ οἰκείας οὐκ ἐξέφυγεν ἕδρας, καὶ τῆ ἀβύσσῳ πῶς τῆς πρῆτης πρὸς ἐκρήρησεν ἐπίκλιον. Ταῦτα σὺ ὅτι ξύλου καὶ θηλωδύτης κατεῖχες. καὶ πῶς μὴ γὰρ εἰς χάος καταδυομένη, αἰήκεις. ἢ δὲ θάλασσαν καὶ αὐτῆς ἐκ τῆς ἐνοικουμένων ἐκμενομένη, ἀέσφατος. οὕτω τῆς οὐρανόθεν δὲ τῆς τῆς φωστῆρων συσχετισμοῦ, ὅ τῆς πάσης αἰῶποισον ἐνδὲ κρυμμένων, τῆς εἰς ἀπὸν οὐκ εἰσάσας ἀφανισμόν, ἔτω πῶς τῆς ἀσωμάτων λειτουργῶν ἀγανάκτησιν, καὶ τὸν δίκαιον ἐπέιχες θυμόν. καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς οὐρανόθεν δὲ κλύεισθε, καὶ τὸν Κραίου παρρησιάζονται τόποι, τοιαῦτα κατεβόων τῆς ἀνδραποκτητος. ὡς πονηρῶν κλισμάτων. ὡς μαυφόνου γήους τῆς τῆς τοιαῦτα καὶ τῆς οἰκείου τὸλμησάρτος δεσπότου. ὡς φιλαυτοῦ τῆς φύσεως, τῆς οὕτω καὶ τῆς δημιουργοῦ ἐκμανεῖσης. ἔα δέσποτα πῶς κατ' αὐτῆς δὲ ἐνεγκεῖν τιμωρίας. ὡς ἄχρη τῆς μυσίων ἀλλοῖς αἰοσιουργημάτων, πῶς τελευτῆσαι ἀποτίσαι δίκην. ὅρα γὰρ ποῦ παρθεῖσθε ἀθλιότητος. καὶ σοὶ τῆς ἀεργέτου τῆς μαυφόνου ἀπλησῶν χεῖρας. καὶ σοὶ τῆς δικαίου, πῶς ἀδικίᾳ σωεπλέξαι. καὶ τῆς ζωῆς πῶς θανατηφόρον ἐξελέγκῃς ἡήφον, οἱ τῆς θανάτου ἐνοχοί. ὅ μαυφόνου σμάγμα. ὅ πολυφυγῆς φύλον. ἀλλὰ σοὶ μὴ ἴσως τῆς αὐτῆς ἐλομένης ταῦτα σωτηρίας, ἴσως ἐκινῶντες ἡμεῖς, τῆς πρῆτης δυνάμει χεῖρ κατεχέμεθα, δὲ ἔκ τῆς δικαίου ἴσως ἐπιτέμεθα δίκην. ὁμοιοῦν δὲ καταπληθῆμοι τῆς σὺ δὲ εἰσάσων αἰοχλῶ. ὅτι ὁ δίκαιος, ἴσως ἀδικῶν πάσης. ὅτι ὁ δυνάστης, ἴσως ἀσθενῶν ἐχθρῶν σωματικῶς ὀδωῶσαι. ὅτι ὁ πάντα σωέων, ἐν σαυρῶ κατεχέμεν βουλήσεως. οὕτω τοίνυν ἡ κλῆσις ὅ δεσποτικῶν ὀλοφρομένη πάσης, τῆς τῆς πάσης κατεῖχτο παρθεῖσαι, ὡς μήτε καὶ τῆς μαυφόνου ὀρμησαι, μήτε παρθεῖσαι δὲ κλῆσις χωρήσαι. ἀλλὰ ὡς ἐπὶ αἰῶν εἶναι, τὰ τῆς αἰομοδύτης ἴσως ὡς αἰαλαβόντας, τῆς ταύτης χεῖρα γὰρ τὸ σωτήριον δεικνύμεναι πάσης. ὡς γὰρ παρθεῖσαι πῶς τῆς ὅλης οἰκονομίας δοξολογίαν, οὕτω δὲ καὶ δὲ τούτου καθοδηγήσεν. ἔχῃ οὖν ἡ παρθεῖσαι λέξις οὕτως.

Εἰσηκείσαν δὲ παρθεῖσαι ὡς σαυρῶ τῆς Ἰησοῦ, ἡ μή-

Anibus iudicibus, dulcissimus Dominus condemnaris. Quonam modo per hoc tempus vniuersi dispositio suum ordinem seruauit? Qui non elementa dissoluta sunt, ac confusa omnia, impetuque ac motu incompósito in inconditam molem ac chaos conuerunt? Quomodo terra sustinuit audax facinus? Cur à suâ non diffugit sede, nec fuit ut abyssus mundum totum aquis obrueret? Hæc tu, cùm ligno confixus esses continuisti: ac terram quidem in chaos subsidentem **B**erexisti; mare autem aduersus eam, ac eius incolas furore percitum, repressisti. Sic cùm cœlestia, obscuratis luminaribus, quàm tuam mortem molestè ferrent, ostenderent, non permisisti vt res omnino ad interitum cederet; sic incorporeorum ministrorum indignationem, iustumq; furorem cohibuisti. Ij namq; è cœlis adspectâtes, ac circum Caluarix locum volitantes, verba eiusmodi aduersus humanum genus in clamabant. **O** malas creaturas! **O** crudele genus, quod talia aduersus Dominum suum præsumpsit! **O** naturam peccato addictiorem, quæ furore tanto aduersus Creatorem suum insanit! **Sine Domine, vt iustam eis inferamus pœnam. Sine vt innumerabilium, quæ patrarunt scelerum, supremam tandem luant pœnam. Vide enim ad quantam iniquitatem promouerunt. Aduersum te beneficium suum cadis audas armauerunt manûs: aduersum te Iustum, iniustitiam concinnarunt: aduersum Vitam, mortis sententiam tulerunt, qui erant rei mortis; scelestâ congregatio; gens prorsus abominabilis. Tibi enimvero cedentes ipsi, qui pro eorum salute sic indigna pati uolueris, omnipotenti tuâ tenemur manu, quamobrem etiam differimus iustam vindictam: tuam uerò illam incomparabilem patientiam pleni stupore laudamus; quòd iustus, pro iniustis moriaris; quòd potens, pro imbecilli hostium turbâ corpore doleas; quòd ipse vniuersa continens, in cruce uolês tenearis. Sic itaq; creatura Dominicam **E**deplorans passionem, ipso eius qui patiebatur inhihebatur præcepto, vt ne in homicidas impetu rueret, neue in dissolutionem cederet. Verùm, operæpretium sit, vt quod perstrinximus argumentum resumentes, eo præduce salutarem passionem dilaudemus. Sic enim ad vniuersæ illius dispensationis laudem præiuerit. Habet ergo hunc modum lectio quæ præcessit.**

Angelorum in decidas quarela.

Ioan. 19. 25.

Stabant autem iuxta crucem Iesu, Ma-
Bbb iij

Matth. 27. v. 55.
Mar. 15. v. 40.
Luc. 23. v. 49.

Sola Maria constans crucem, Mariae duas ad eandem constantiam exemplo animat.

I

ter eius, & soror Matris eius Maria Cleophae, & Maria Magdalene. Reliqui quidem sacri Euangelistae concorditer aiunt, mulieres quae conuenerant, à longè stetitisse, ac inde quae patrarentur spectasse: hic autem, iuxta ipsam crucem Matrem Iesu, ac Marias duas, stetit. Nunquid ergo aliqua discordia est, inter praecones veritatis? Absit. Omnes sanè noti, nec non mulieres quae simul secutae erant, praetimore non audentes propius accedere, à longè, ea quae gerebantur, considerabant: Mater verò propius semper affectata, propinquior erat ac immobilis perseverabat. Pro ratione enim accensi in Filium miserantis animi affectus, fortitudinem, audentisque animi constantiam ostendebat. Cum itaque solam constanter perseverantem viderent, maiori praeter reliquis fortitudine ac compassione habentes, duae illae feminae, ad eam sibi accedendum putauere, quo praesentia & sermone, solatij aliquid liceret adhibere. Caeterum diuinus hic Theologus, solum meminit ut Mater Iesu cruci affiterit: eius autem vel ante crucem, vel post ipsam, constantiae ac assiduae adhaesionis, neque alius quisquam ex Euangelistis, apertius videtur meminisse: causam verò cur ij minimè referant constantem eius post crucem assidentiam, etiam ipsi dicemus, cum ad eum locum Christo auspice deuenimus.

Fuit Maria in eadem ipsa domo in qua Filius Mysteria celebravit, etsi celebrationi non interfuit.

Christi laborum fuit solacia, quae nocte traditus est.

Quia ergo Filium videbat ad salutarem properantem passionem, ne ad breue quidem tempus ab eo disungi ferebat: Quamobrem cum vbique sequeretur, nec cum celebrata sunt mysteria, defuit: non ita ut recubuerit cum Duodecim, sed ut eiusdem cum eis testi particeps fuerit. Ipse quidem, quoniam festinabat Discipulis Mysteria tradere, ac altae humilitatis exempla praebere, solos secum Duodecim fecit recumbere: Matrem autem fuit habere curam mulierum quae ministrabant, ac eis praesse, eiusque opera, suo eas conuiuio vicissim impertiuit. Aiunt enim sacri praecones, multas fuisse quae ministerij causam pro loci opportunitate sequerentur, quas tunc necessarium in vnum collegit, cum ratio celebrandi Pascha, tum temporis usus. Sic itaque, neque ab ipsa putamus abfuisse nocte, quam Filius tradebatur ad salutarem necem: quinimò affuisse, ac certamina diuidentem; seu magis, quod

Ατηρ αὐτῆς, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆ μητρὸς αὐτῆς Μαρία, ἢ τῆς Κλεοπᾶ, ἢ Μαρία ἡ Μαγδαλιανή. οἱ λοιποὶ θεῖοι συμφώνως εὐαγγελισαί, μακρόθεν ἐστάναι φασι τὰς συνεληθούσας γυναῖκας, καὶ τὰ πλυσμύνα θεωρεῖν ὡς δὲ, πρὸ αὐτῆς τῆς σταυροῦ τῶ μητέρας, καὶ τὰς δύο φησὶ πρῆστηκέναι Μαρίας· καὶ ποσοῦτον ἐβύτερον, ἴσα καὶ τῶν ἡρέμα λεγόμενων ἐπαίειν. μή τις οὖν διαφορῶνία ὡς τὰ τοῖς τῆ ἀληθείας κήρυξιν; οὐδαμῶς. πῶς γὰρ δεδύστε οἱ γυναικοὶ, καὶ αἱ συνεπόμυμα γυναῖκες, ἐβίονα μὲν ὅσα ἐτόλμην, πῶς ῥώθην δὲ τὰ δρώμυμα κατενόου. ἢ ἡ μήτηρ ἐβίονα αἰεὶ κατακλουθοῦσα, πλησιωτέρα ἢ καὶ ἀμετακίνητος. αἰαλόγως γὰρ τοῖς διαφορῶνιμοῖς αὐτῆς ἀπαγγέλλοις, ὅ αἰδρεῖον ἔστω πληροῦν ἐπεδείκνυτο. ταῦτι οὖν μόνου ἐγκαρτεροῦσθμ θεώμυμα, ἀνδρικωτέρα τε ἔστω συμπαθετέρα γνώμη, τῶν ἄλλων αἰ δύο παρῶν γίνονται γυναῖκες· τῆ τε πρῶτος καὶ τῆς λέγου, τὰ τῆ πρῆστηρίας αὐτῆς ἀπονοῦμυμα. μόνως μὲν τοῖς τῆ τῆ σταυροῦ ὡς ἀσάσεως τῆ μητρὸς, ὁ θεῶσιος ὡς μέμνηται θεολόγως· τῆ δὲ ἀπὸ αὐτῆς τε καὶ μετ' αὐτὸν καρτερίας αὐτῆς, οὐτ' αὐτὸς, οὐτ' ἕτερος τῶν εὐαγγελιστῶν μεμνημένος τρανώτερος φαίνεται. ἀλλὰ δι' ἡ αἰτίας τῶ μὲν τῆ σταυροῦ αὐτῆς ὡς ἐμφαίνουσιν πρῆσθρεῖον, ὡς τοῖς καὶ τῆ τῶ τῶ σὺν Χριστῶ γυμῶμοι καὶ αὐτοῖ, ὡς αἰ ὡς ἀσάσειον, ἐρεθῶμυ.

Επει οὖν ἀπὸς τῆ σωτήριον αὐτῆ πάθος τῆ ὄν ἐπειρῶμυμον ἔωρα, οὐδ' αὐτῆ δὴ ὅ βραχυτάτων ἀποσεκαρτερεῖ διαφορῶνιμα. εἰς πῶντα ῥῶσε συνεπομῶν, καὶ τῆ τῶ μυστηρίων ὡς ἀπελείφθμ καρεῖ· μὴ συνανακλιθεῖσα μὲ πῶς δώδεκα, τῆ αὐτῆς δὲ τῶ τοῖς οἰκίας συμμεταχρῶσα. αὐτῆς μὲν γὰρ ὡς τῆ τῆ μυστήρια, καὶ τὰ τῆς ὑψηλοποιῶ ταπεινώσεως δείγματα τοῖς μαθηταῖς ἐπέγειτο ὡς ἀδιδόναι, μόνως ἑαυτῆ τοῖς δώδεκα συνανέκλινε· τῆ δὲ τεκούση, τῶ τῶν διαφορῶνιμα ὡς ἐπιμέλεια τε ἔστω ἀπορημοῖν ὡς ἀχρῶν γυναικῶν, δι' αὐτῆς, αὐτῆς τὰ τῆ οἰκίας ἀντεφιλοφρονῆτο συνεσάσεως. πολλὰς γὰρ φασιν οἱ κήρυκες, τῆ καὶ τῶ τῶν διαφορῶνιμα χρῶν ἀκολουθούσας, ἀσ ἀναγκάως εἰς αὐτῆ συνεῖγε τῶ τε, ὡς τῆ τῶ πάρα λόγως, καὶ ἢ τῆ καρεῖ χρεῖα. οὐτῶ τῶν οὐδ' αὐτῆς ἀπολείφθμ αὐτῶ τῆ νυκτῆς, καθ' ἡ ἀπὸς τῶ σωτήριον ὁ ὄς πρῆσθρεῖ δίδοτο σφραγῶν ὡς ἀπονοῦμυ· ἀλλὰ πρῶσθμ, καὶ πῶς ἀγῶνας ἀσμεμεζορῶμυ· μάλλον δὲ, ὅ

πολλῶ πλέον, τούτων, ἀναδεχομένη, πὰ τε
 πεπρωμένηα καὶ λελεγμένηα, καὶ κατιδεῖν
 περνώτερον καὶ ἔξειπεν. πάντες μὲν γὰρ ἀ-
 φρόν οἱ μαθηταὶ ὡς φόβῳ σκεδασθέντες, οὐδὲ
 αὐτῆς σφιδᾶς τῆς πρὸς τοὺς σὺνελληλυθότας
 αὐτὴ ἀβελέξεως ἀπερρέοντο. ἡ δὲ, μὴδὲν
 ἠσποσῆσσοσα, σωεῖπετό τε, καὶ ὁ ἀσφα-
 λές ἀπὸ τῶν κατενόει. κατεκράτει γὰρ ὁ τῆ
 φιλάτου πόθος, τῆς τῆς περχειμένων κιν-
 δυνῶν ὑπερβολῆς. οὕτω δὲ καὶ πρὸς τὴν
 Ἄννα καὶ Καϊάφα σωῆλθεν αὐλῶ, τὴν τε
 ἀδικῶν τῆς καταδικῶν κείσιν, καὶ τῆς πολμη-
 νῶν ἕκασον, διερευνᾶσα κατεμάδανεν.

Ἄλλὰ τίς ἀπαριθμήσειε τὰ τότε κατὰ τῆς
 πάλαιων αὐτῆς χαρήσματα βέλη. τίς τῶν
 ὑπὸ λόγον αὐτῆς ἐκδιηγῆσεται λόγῳ οὐδύ-
 νας. εἶ γὰρ καὶ ἀκαταγώνιστος ἦν, καὶ τῆς πα-
 θῶν αἰωτέρα τὴ φύσεως, πλὴν γε ἡ τῆ πο-
 δουμένη ζέσις, καὶ ἡ τῆς ἀσθενμάτων ὑπερ-
 βολῆ, ἢ τε τῆς πολμηρῶν ἀπόνοια, τὴ δύν-
 πούτου λύτης αὐτῆ κατετήκεσθαι αἴτια. πῶς
 γὰρ καὶ διήκεσε, τὸν παρὰ γὰρ ἕδον καὶ δε-
 σπότην ὑπὸ πονηρῶν δούλων ὄσῃν συλλαμ-
 βουόμενον, καὶ πρὸς τὸν ἄκακον ἀμυρόν ὑπὸ
 θηρῶν ἀγρίων κατεχόμενον. καὶ πρὸς αἰά μὴ
 αὐτὸν καὶ ἡπία πρὸς σπουδαίουτα φωνῆ, μα-
 νιώδη δὲ ἐκείνοισ καὶ ἀνημέρω βρύχοντες πρὸς
 αἰώνας, καταβοᾶν κραυγῆ. τίς ἦν, ἀπαρη-
 μένῳ σωμακοιουδοσα, καὶ ἔνδον εἶσα χέντι,
 καὶ κεινομένη πρὸς καρτεροῦσα τότε. πῶς
 τῶν διεξόδοις τῆς ἐκπορευομένης κατὰ μοῦσα,
 ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν πρὸς σέχε γόμασι, τὴ δὲ
 πρὸς τῆς ἀποφανθέντων ἀναγείλειεν. ἐπεὶ δὲ
 πάντας ὁμοῦ ἔπασ τὸν κατ' αὐτὴ φόνον ἐκ-
 πνέοντες ἑώρα, μᾶλλον αὐτῆ πὰ τὸ οὐδύνης ἐπε-
 διδου. ὁ δὲ γὰρ πρὸς ὁ τῆ ἀληθείας σωνη-
 ρῆσων τότε. οὐδὲ ὅς τις αὐτὴ τὴ ἀδικίας κατα-
 μεμψόμενος, καὶ τὰ τῆς ἀτοπίας ὀπιβοήσας,
 ὁ λυπηρὸν αὐτῆ πρὸς σπεκέρυφισεν. ἀπὸ τῶ
 σωεῖριον, τὴ μιαιφονίας ἦν. ἀπὸ τῶ, τὴν ἀ-
 θεομον ἀνέπνει ἦσφον. ὁ δὲ τῆ δικία πρὸς
 στήμενος κρίσθ. καὶ γὰρ καὶ οἱ γνήσιοι μὲν ἀπέ-
 δρασθ. οἱ δὲ τὴν ἀλήθειαν, τὰς φόβῳ κατε-
 κρυπῶν. καὶ ὁ κορυφαῖος δὲ τῆς μαθητῶν καὶ
 φίλων, ἀπηνεῖτο. οὕτω μόνη ὁ βέβαιον τη-
 ροῦσα, καὶ τοῖς δέμοις ἐγκαρτεροῦσα, τοῖς
 ὀπιεικτέροισ τῆς τῆς δικαστηρίου διεξιόντων,

A illa maximum haberent, in se recipien-
 tem; dicta factaque omnia clarius as-
 pexisse atque audisse. Discipuli quidem
 omnes, repente ex metu dispersi, nec
 ipsa perspicue satis Domini ad eos qui
 conuenerant verba perceperunt: Ma-
 ria verò nihil verita, sequebatur pari-
 ter, vniuersamque eorum quæ fierent
 considerabat veritatem. Omnino enim
 vincebat charissimi pignoris desiderium,
 presentium periculorum exuperantem
 magnitudinem. Sic planè, cum in An-
 næ, ac Caiphæ atrium conuenisset, in-
 iustamque scelestorum hominum sen-
 tentiam, ac singula facinorose præ-
 sumpta, diligenter scrutans perdiscebat.

Fuit in Annæ
 ac Caiphæ
 atrio.

Quis enim uerò enumerare sufficiat,
 quanta id temporis tela, viscera eius
 peruaserint? Quis eius dolores, vim om-
 nem sermonis ac rationis superantes,
 sermone enarrauerit? Tametsi enim
 inexpugnabilis erat, ac naturæ affectio-
 nibus superior, feruens nihilominus
 amor quo ad desideratum habebat, exu-
 peransque impietas, ac ferocium homi-
 num infania, intolerabilem eius animo
 tristitiam creabant. Quis enim, opti-
 mum Filium, Dominumque à malignis
 feris comprehensum, Agnumque mi-
 tem ac innocentem ab immanibus ten-
 tum bestiis videre sustineret: ac eum
 quidem mansuetâ ipsos ac leni affan-
 tem voce; amentes autem illos ferali
 ac crudeli clamore ac rugitu fremen-
 tes? Quis animo habebat, Filium se-
 quens cum raperetur, ac interim dum
 inductus sisteretur ac iudicaretur, con-
 stanter manens? Quomodo egredien-
 tium transitus diligenter considerans,
 omnium ora obseruabat, num quod iu-
 dicum sententiâ sedisset, renunciarent?
 Vbi autem vnanimis omnes in cædem
 aduersus eum conspirare videret, eius
 impensius augebatur dolor. Nullus
 enim tunc erat qui veritati patrocina-
 retur; nec quisquam vituperans, quam
 Iudæi iniustitiam peccabant, atque in
 scelus inclamans, eius animi leniebat
 tristitiam. Concilium vniuersum, in
 cædem anhelabat: vniuersum, iniquam
 spirabat sententiam: ne vnus erat qui
 iustitiæ accederet. Nam & sinceri ipsi
 amici aufugerant; alij autem præ me-
 tu, veritatem cælabant. Quin & Disci-
 pulorum ac amicorum princeps, abne-
 gauerat. Sic sola inuictum animi robur
 feruans, rebusque aded arduis ac tristi-
 bus constanter perseuerans, si quos le-

Petrus Christi
 Discipulorum
 ac amicorum
 Princeps.

niores à tribunali egredientes vidisset, percontabatur, velut utique docenda crimen, quidque aduersus iustum reum decretum esset. *Quenam, inquit, viri causa est, ut hic peregrinus tentus fuerit? Quodnam ei impositum est crimen, cuius nunc reatu tentus est, atque in iudicium actus? Quonam damnatur suffragio? Quo ad eum animo habent iudices? Quamin eum proferunt sententiam? Num ullus venia locus? An omnes indeprecabilem rigorem ostenderunt?* His itaque ac similibus, percontata verbis, non mollius quidem, ut ne deprehenderetur, miserationis tamen affectu, accensam animo flammam, quâ teneretur, prodebat: ac partim quidem, compellebatur in publicum proferre, partim ut suspicionem vitaret, vi comprimebat: non velut certamen pro eiusmodi detrectaret; sed id diligenter cauens, ut ne quid præter morientis voluntatem faceret.

Mariæ piæ de Filio percontatio.

Admirabile robur animi ac prudentia.

Filium ad Pilati ac Herodis tribunal comitatur.

Matth 26. v. 67. & Mar. 14. v. 65.

Quam sæpe Maria lethali affecta vulnere.

Quia autem necesse erat, ut etiam transmissum ad Pilatum ac Herodem affectaretur, quâ ferebat mente videns circumagi ut maleficum? Quo precor animo videre poterat, nunc quidem publicè damnatum, ac flagellis cæsum; nunc autem à militari comprehensum manu, innumeraque ab eorum malitiâ, sustinentem opprobria? Ut, inquam, viuifica illa facies, profana reciperet scelestorum hominum sputa. Quî rogo potens animi erat ut oculos omnia contuentes, velo contueretur obductos? Hoc enim illud vult; *Colaphis cedi; aliofque percutientes genas, ac sanctissimum caput, ludibrio acclamare: Prophetiza nobis Christe: Quomodo caput illud quod venerationi habebat; quod velut creatoris ac Filij caput osculans adorabat; spineâ coronâ obcinctum, ac arundine percussum: omnique maiora honore, ac desiderabilia ipsi membra, ignominiosè nudata, ac e mentitam purpuram induta, aspiceret poterat? Hæc illi innumera- biles conscisciebant mortes. Horum quod liber, ante etiam mortem Dominicam, lethale illi vulnus infligebat: Ac reuera sic habebat; suâ tamen patiens ipse virtute, leuius faciebat.*

Quis enim uerò eius viscerum depascentem flammam cogitauerit, quo tempore Filium ad spontaneam procedentem mortem, constans adspectabat? Ut inquam, velut agnus innocens, Dei ille Agnus duceretur; ut velut reus trahe-

A ἤρετο δὴθεν, ὡς πλὴν αἰτίαν μαθοῦσα, καὶ τὴν πρὸς τὴν δικαίου καταδίκου ἀπόφασιν· ἀρὰ τί τὸ αἶψον, ἀἰδρες, λήγρουσα, τὴν τῆς ξένου τοῦ καταχέσεως· τίς δὲ ἢ κατ' αὐτὸν συγκαθηΐσα σκῆψις, πρὸς ἧς νῦν ὡς κατὰ δίκην κεκρίθηται καὶ διθωύεται τίς ἢ τῆσιν κατὰ δίκην κέζουσα ψήφος· οἷα πρὸς αὐτὸν οἱ κριταὶ διεπίθενται γνώμη· τίνα πλὴν κατ' αὐτὸν ἐκφέρουσιν ἀπόφασιν. ἔστι τίς συγνώμης βουλή; ἢ πάντες πλὴν ἀσύγνωστον ἐξενικόχασιν ἀποτομίαν. τοιοῦτοις τοίνυν ὅσα ἀθηνᾶς μὲν, ὡς αὐτὴ μὴ φωραθῆναι, συμπαθῶς δὲ διερωτῶσα τοῖς λόγους, πλὴν ἐνδὸν ἀναποτομιῶν ὑπεδείκνυ καταπόσιν φλόγα· καὶ ἡ μὲν, εἰς τοῖς μνηστέροις ἐξεκιάζετο πρὸς βίωσιν· ἡ δὲ, πλὴν ἀνυπόστατον γήματι βιάως ἐπέχειν· οὐδὲ ἐναθλεῖν ὑπὸ τοιοῦτου πρῶτον μὲν· τὸ δὲ πρὸς βουλήν τι τῆς πάροντος μὴ ποιεῖν, πρὸς ἀποτομίαν.

C Επειδὴ δὲ καὶ πρὸς Γιλιάτον καὶ Ἡρώδην πρῶτον πεμπομένην σωμακολουθεῖν αὐτῇ πρὸς αὐτὴν αἰάγκη, πῶς ἔφερε πρὸς ἀγῶνιστον αὐτὸν ὡς κακὸν ὄρα. ποία ψυχὴ διεκαρτέρει, νῦν μὲν δημοσίᾳ κατακρινόμενον καὶ μαστιγούμενον βλέπειν, νῦν δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν πρὸς ἀλαμδρόμην, καὶ τὰ μυρία τὴν ἀτοπίας πάροντα, ἐπιζόμενον. ὅπως τὸ ζωοποιὸν ἐκείνο πρὸς σωπόν, τὰ βέβηλα κατεδέχετο τῶν ἀνοσίων ἐμπύσματα. πῶς διήκει θεωρεῖν τοῖς τὰ πάντα θεωρούσις πρὸς ἀκαλυπτομένους ὀφθαλμοῖς. τῆσιν γὰρ ὅτι τὸ, κατὰ φιλίαν· ἐπέροισ τε καὶ τὴν κόρης, καὶ τὴν πονηρίας παμόντας κεφαλήσ, ἐμπαιγμῶν τὸ, πρὸς φήτευσον ἡμῖν Χριστέ, πρὸς σφαινοῦσας. πῶς κρυφίῳ ἡ ἐσέθεν, ἡ ὡς δημιουργοῦσ ἐπὶ κατὰ φιλίαν, πρὸς σκευῶν, τὴν ἀκμήνιον μὲν ἀναδυομένην ἐφαινον, κατὰ μὲν δὲ μαστιγούμενῳ· τὰ, τε ὑπὸ πῆμα καὶ ποθητὰ αὐτῇ μέλη, ἀπῆμωσ μὲν ἀπογυμνούμενα, πλὴν δὲ ψυδῆσ πορφύραν ἀμφιεννούμενα βλέπειν ἡ εἰχέτο. ταῦτα καὶ αὐτῆσ τὰς μυρίας ἐπαφίει σφαγῆσ. ἔκασον ἐπρὸς τὴν δεσποτικῆσ ἀναρέσεως, ἀναρεπικὸν αὐτῇ πρὸς σπῆγνυ τὸ βέλος· καὶ ἡ δὴ λαδῆ τῆσιν· ἐπεκρυφίετο δὲ τῆσιν πάροντος διωάμει.

E Τίσιν αὐτῶν τῶν ἀπαγγέλων αὐτῆσ ἐπινοήσκει πύρωσιν, [ἡ] ἡ ἡ πρὸς πλὴν ἐκούσιον σφαγῶν τὸν ἡ ἡ πρὸς, διεκαρτέρει βλέπουσα. πῶς ὡς ἡ ἡ ἡ ἀκακῶν, ὁ τῆσιν Θεοῦ ἀμνὸς ἡ ἡ πῶς ὡς κατὰ κερατοσ,

ὁ τ' τῆ κρσμου ἀμρπιαν ἀφαρσνρμνος εἴλετο· πῶς τ' τῆ μαιφόνων παράως ἐφερε πόλμου· οἶω παρὸς αὐτοῖς ἠπίω διετίθετο σχήματι· οἶω γλυκυτάτω παρσθρμείχε βλέμματι· οἶοις παρσθρμώεσι διελέγετο λόγους· πῶς τὸν οἰκειὸν ἐπ' ὤμων φορηζόμενος φανερὸν, γαλίωδς κατεδέχετο. καὶ γὰρ παρὶν τῆ Κυρίαυφ Σίμωνι παρστυχεῖν τοῖς ἐπειροῖσας, αὐτὸν πούτω ἐπιθεῖναι γέγραπται. οὕτω τὰ τῆ στωεπορμῶν καὶ κοπιορμῶν γυαμρῶν δάκρυα, σφοδρότερον αὐτῆ ὁ δῆρς ἐπέτελεε. μάλισθον δ' ἔχε ταῦτα, ἀλλ' ὁ παρὸς αὐτῶς αὐτὸ παρόπατος λόγους, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμοὶ θυγατέρες Ἰερουσαλὲμ πρῆφύων. πῶς τῆ φωνῆ ταῦτη, τίω καρδίω διεσπαράρη· πῶς ὅλη διεδονήθη· πῶς εἰς ἀνάσθεον αὐτῆ τὰ τ' φλερῶς ἀνερρίπιδθη. πῶς γὰρ αὐ ποιούτων ἐπακρύσας ρήμάτων, ὅση ἐπεκίμφθη· οὐ κηρὸ πόντος ἐρῆετο μαλακώτερος; ὁ παρὸς οἶκτον στωεκινήθη, καὶ ἀν σφόδρα λιθῶδς τε ἔ ἀμείλικτος ἐτυχεν ὧν;

Ἐπεὶ δὲ τ' τῆ Κρανίου χῶρον κατελιηφότων τῆ μαιφόνων, καὶ τὰ τῆ ζωοποιὸ σπουδαῖως ἐνεργωῶτων θανάτου, καὶ τὸν φανερὸν μὲν κατεπιηνωῶτων, αὐτὸν δὲ τῆ παρσχειρμῶν ἐσθημάτων ἀπογυμνωῶτων· καὶ τῆ μὲν ἡλων τῶ μαίαι παρσθρμῶντων, τ' δὲ παρὸς τ' φανερὸν ἀνόδου βάσιν εἰσῶς τῆ φονικῆ παρσθρμῶν καρσποθηῶτων, τότε κατ' αὐτῆς ἡ σφοδρότερα παρσθρμῶν γυτο ρομφαῖα· τότε τὰ τ' ὀδυνῶς καὶ αὐτῆς ἰθύνετο βέλη. ἀλλὰ πῶς ἡ ψυχὴ τῆ σώματος ὅση ἀπέση· πῶς τ' οἰκειῶς οὐ διεσπαράθη στωαφείας. πῶς διήρκεσθρ οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅ ἰδῶν ἐπὶ φανερὸν αἰὸν βλέποντες φῶς. πῶς ὅση ἐξέφυρσιν κέραι, ὅς παρσθρμῶντος παρσθρμῶς τῆς φονικῆς αὐθαρέτως ἐπιδιδουρμῶς θεώρμωαι χερσὶ. πῶς οὐ διελύθησθρ ἀρμῶναι, τῆ τῆ στωέχοντος τὰ πῶτα καρσθρμῶντων τότε τῆ μελῶν. ὡ πῶς ὁ ἦλος μὲν ἐν τῆ χεῖ, ἐν δὲ τῆ καρδίῃ ταῦτης, ἡ κηρῶ κατεπήγυτο. πῶς τῆ κατ' ἐκασον τῆ μελῶν διατῆσθρ, ἀλγῶνότερως τῶ ψυχῶ ἐπίτῶσκετο. πῶς τῆ αἵματος μὲν φανερῶς ἐκ τῆ ὀτειλῶν, αὐτῆς δὲ δριμύτεροι τῆ δακρύων ἐκ τῆ ὀφθαλμῶν κατῆρῶον ὀχετοί. πῶς γυμνὸν ἀαρπηθέντα στωατικῶς, τὸν φῶς ὡς ἰμάπιον παρσθρμῶντων θεικῶς, κατενέει. πῶς ἀπῶ ἰδίως μ' αὐτῆ κατεσκῶδῶσε χερσὶ παρσθρμῶντων, ἡυλαβεῖτο δ' ὡς ἀχρῶτα, καὶ τῶ διασποτικῶ παρσθρμῶντων σώματι, χεῖρς μαιφῶς

retur, ipse qui tollit peccatum mundi; ut leni patientiâ homicidarum ferret audaciam; quàm leniter ad eos haberet; quàm dulcissimo intueretur aspectu; quàm blandè alloqueretur: quàm impositam humeris crucem imperturbatè suscepisset. Priusquam enim Simon ille Cyrenæus iis occurreret, qui opus urgebant, docet Scriptura fuisse ei crucem impositam. Sic quoque mulierum quæ vnâ comitabantur, plangebantque, lacrymæ vehementiorem ei dolorem incusserunt: haudquaquam verò illæ, sed Domini lenissimus ille ad eas sermo: *Filix Ierusalem nolite flere super me.* Quàm voce hac cor Mariæ immaniter discerptum est! Quàm totum concussum! In quàm grande impotentique incēdium ardoris eius flamma erupit! Quis enim auditis verbis eiuscmodi non fuisset flexus? non cetrâ omnium euafisset mollior? non fuisset motus ad misericordiam, tamen si faxeus valde ac inflexibilis?

Postquam autem deicidæ homines venissent ad Caluarie locum, ac sollicitè quæ ad salutarem mortem inferendam erant urgentes, crucem fixissent, ac eum vestimentis quibus indutus erat, nudassent, clauorumque immanitatem acuerent, ipsi se suppedaneum gradum ad ascendendam crucem, sanguinariâ voluntate fecissent, tunc dirior in Mariam gladius adactus est; tunc doloris in eam rectâ ibant spicula. Quo autem modo anima nō à corpore recessit? Quomodo non fuit diuulsa illâ eius coniunctione? Quomodo ferre potuerunt oculi, cum suum lumen viderent conscendere crucem? Quomodo pupillæ non diffegerunt, cum intemeratas palmas parricidis sponte manibus exporrectas aspicerent? Quomodo non sunt dissolutæ compages, confixis cruci eius membris, qui vniuersum continet? Proh! quomodo clauus manui infigebatur, eius autem cordi impingebatur plaga lethalis? Quomodo dum interim singula membra perforarentur, miserabilius animo sauciabatur. Quomodo stillabant è vulneribus guttæ sanguinis, acerbiores autem ab oculis lacrymarum riui fluebant? Quibus, oculis eum corpore suspensum aspiciebat, qui deitate lumen induit sicut vestimentum? Quomodo eas vestes, quas suis ipsa manibus fecisset, utque intemeratas, ac Dominico corpori quoddam adherentes venerationi haberet,

Ioan. 19. v. 17.

Maria cum mulieribus Domino portanti crucem occurrit.

Luc. 23. v. 28.

Maria in mōre info Caluarie.

Psal. 103. v. 3.

μαρέντος · ὠμιαφονίας τ' χ' τῆ αἰωδίνου μου
 καρποπλιθεΐσης τόκου. ποίας σε χησοάμνοι πόλ-
 μης, πλὴ τῶ ἀπάντων οἱ φονεῖς σωματικῶς κτεί-
 νοισι ζωῶν · πλὴ ἀπαθῆ μὲν θεότητι, παθητῶν δὲ
 ἄσκι δὲ οἰκονομίαν. τίνας ἀδικημάτων ἀντέκτισιν,
 τ' ἀδικῶν ἐμπαρήσαντο χ' σὺ φόνον · ποίας δι-
 κχίας εἴσωραξιν δίκης, ὅ φρεκτὸν τῷ το σιω-
 εῖσαντο θάμα. αἰτὶ τῶν μεγάλων, τῶν δὲ ἰσο-
 νόησαν ἄεργασιαν; ἀντὶ μυρίων ἀγαθῶν, καὶ τ'
 τῶ ἡμέροισι καὶ δ' ἀμύμειν χ' ἀντὶ τῶν ἰσο-
 τῶν αἰασάντων, σὲ θανατῶσι νεκρῶν; ἰσο-
 τῶν φωταδέντων ὀφθαλμῶν, τοῖς σωματικαῖς σου μύ-
 σσι κατασπυρδισιν ὀφθαλμοῖς · ἀντὶ πολλῶν ἰα-
 μάτων, τὰ ποθῆνά μοι κατέτρωσαν σου μέλη.
 αἰτὶ τ' ἀπαμφιαθεΐσης τῶν καταστικτων λεωρῶν
 ἀμορφίας, ἐγύμνωσαν σε ὁ γλυκύτατόν μοι φέγ-
 γος · ἐγύμνωσαν τ' τ' δικαιοσύνης ἥλιον · ἐγύ-
 μνωσαν ὁ ὠρεϊότατόν μοι ἐγκαλλώπισμα · ἐτρω-
 σαν μέλη, τῶ, ἀχρηστον πλὴ ἐμὴν ἀφαιρη-
 σαντος ἀγείαν · τῶ ἀλώθητα τῆς κρηνίας
 καὶ κατάρτητος ἀφουλαξάντος σημαντρα.

Αἰ. Εἶθε μοι τὰ σὰ τέκνον ἡ ἀγαδέεσσα
 πάθη. Εἶθε τοῖς ἡλοῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς ἡ ἐμ-
 παρῶν μέλεσιν. Εἶθε τῶ τῶ σφαγῶν ὀδυῶς,
 ἐν τῶ ἐμῶ ἰσο-εἶσω σάματι · καὶ τὰ χα αἰ, φο-
 ρητὸν ἡ ὁ τ' καρδίας ἀλγος · νῦν δὲ ἀνύτοι-
 σά ὅτι τῶ κατ' αὐτῆς ἐμπαρῆτα βέλη · ἀφο-
 ρητος ἡ τ' ψυχῆς ὀδυῶν. σὺ γὰρ, ὅ ἐμὸν ὀ-
 δυῶν ἀπλάγχρον · σὺ, ὅ πλὴ πνοιῶν μοι
 ἀφρατῶν, ἀναρῆ κήμα · σὺ ὅ μονο-
 γῆες μοι σφαμάζῃ τέκνον. ὠ πονηροῦ πολ-
 μήματος. δῦσον ἡλιε, ὅ ἐμὸν καὶ τῶ κόσ-
 μου, σωματικῶς δυόμνον καρδῶν φῶς.
 φείξον οὐρανέ, καὶ τῶ κατηφῆ ζήματι, σιω-
 εραῖζου μοι τὸν θρῆνον · κένθησον, πλὴ τῶ χρι-
 στοῦ δεσπότητος καρδῶν σφαγῶν. ὠ γῆ, καὶ θε-
 μελίων ἀγωνίων βάσις, ὅρη τε καὶ νάπη, μὴ
 φράως τ' ἀδικῶν ἐνέγκοιτε φόνον. δονήθητε κα-
 παρῶν · συσκυθροπαξέ μοι πᾶσα τερπνότης
 λειμῶνων. ἰδοὺ γὰρ ὁ πῶς ποιήσεις σε κατακοσ-
 μήσας ἀνθεσιν, ἡπύμωμένος ὅτι ξύλου κρέμα-
 τα · ὁ τῶς μυριπνοῖς ἀχρησταῖς σὲ ὠρεκα-
 λῶας, ἀκαλλῆς καὶ ἀνείδεος ἀνῆρηται τῶ ἀν-
 θεοπίνῃ · ὁ ἀνόητον κάλλος · ἡ ἀναλλοίωτος ὠ-
 ραμότης, καὶ τ' τεκούσης δὴ δὴ κῆς τερπνότης.

Αἰ. ὦ γλυκίον τέκνον · ὦ ψυχῆς τ' ἐμῆς ἀγα-
 μνή · νῦν σου μόνῃ τῶν πρῶτων ἰσο-εραῖζω παρῶν.

A *exasperatum! O cadem, sicut in Virginalem
 meum armatam partum! Quo te nefan-
 do ausu, uniuersorum Vitam, homicida
 corporaliter occidunt? Vitam, inquam, det-
 tate quidem immortalē, mortalem au-
 tem carne propter æconomiam. Quorum à
 te scelerum exigentes pœnas, iniquam ad-
 uersus te necem moliti sunt? Quod iustè
 crimen vindicantes, horrendum hoc spe-
 ctaculum exhibuerunt? Sic ne pro magnis
 vicem hanc excogitauerunt beneficiis?
 Hæcne, præ innumerabilibus bonis, ipso-
 que creationis ac conseruationis rependunt
 munere? Tene occidunt pro mortuis quos
 suscitasti? Pro iis oculis quos illuminasti,
 id studio agunt, ut corporales tuos oculos
 claudant? Pro multis illis sanationibus,
 tua mihi desiderata membra perfoderunt.
 Pro eò quòd leprosus maculosâ deformati-
 te, quam vestis instar induti essent, nu-
 dasti, te nudauerunt iubar mihi dulcissi-
 mum: nudauerunt iustitiæ solem: nuda-
 uerunt decus mihi formosissimum. Tere-
 brarunt illius membra, qui meam castita-
 tem intemeratam seruauit; qui virgini-
 tatis ac puritatis meæ illesa signacula vo-
 luit.*

*Vtinam verò liceret, tua in me, Fili,
 cruciamenta recipere! Vtinam clauis illi
 meis possent infigi membris! Vtinam tor-
 mentorum tuorum dolores in me ipsa su-
 stinerem corpore! Effet forè tolerabilis cor-
 dis dolor: nunc enim verò intolerabilia
 sunt ei impacta tela; animi dolor tantus
 est, ut minimè ferri possit. Tu quippe do-
 les, mea viscera: tu proles occideris, per
 quam mihi constat halitus: iugularis, tu
 mihi unigenitus Filius. O dirum facinus!
 Occide sol, qui meum ac mundi lumen
 corporaliter occidere videas. Horre cælum,
 tristisque habitu, lamentum mihi nutuò
 agita: luge, communis Domini necem con-
 siderans. Ne tu terra, eternorumque fun-
 damentorum basis; ne montes, saltusque
 lenè tuleritis iniquam cadem. Commoue-
 mini inferna: luctum age pratorum uni-
 uersa venustas: Nam ecce qui varietate
 florum ornatum contulit, ignominiosè in
 ligno pendet; qui florum suauolentium
 venustis coloribus decorem adhibuit, in-
 decorus ac speciem non habens quæ homo
 suspensus est: vera, inquam, illa pulchritu-
 do, species inuariabilis, perpetua incun-
 ditas Matris.*

*At, ô Fili, dulciores delicia! O meæ
 incolunitas anime! Nunc sola, venera-
 bilibus tuis cruciamentis affecta, crucior:*

sola acerbiores dolores tuos in pectore meo recipio. Nemo enim est, qui tristium mihi sit particeps; nemo qui mecum vulnera dividat. Quanquam astantium aliquis propter eadem dolet, haud tamen ille ut materna doleat viscera; non ut natura punctus aculeis; non ut duplici charitatis igni adefus; non ut duplicibus ac violentissimis nexibus implicatus. Dei namque immutabilis verique Filij, affectio, vehementius trahit, succendensque depascit. Immensum itaque excitatum incendium; longè superant maternos partus dolores, sublata flamma: acutior passionis tue gladius animum pervadit: acerbiores sunt, quàm natura habeat, tanti mei labores: Nam & partus, eà superior est. Quanto is porrò mirabilior est, tantò viscera grauius discerpta vulnus habent. Planè verò desideratissimum habuissem, ac mitius præ doloribus qui tenent, ut in me clani penetrassent: ut tuos cruciatibus recepissem in membris meis; ut innumera bilibus ludibriis ac verberibus, quibus per summam iniuriam affectus fuisti, dehonesta esset; ut pro charissimâ prole, materna manûs vulnerate essent. Enimvero nequibat sic habere, cum tu solus pro omnibus mortem suscepturus esses, qui solus creator eras, eamque ob rem in mundum venisses. Ego autem quid agam? Quâ ratione horrendum hoc spectaculum feram? Quomodo videns, antiè quidem pretioso sanguine cruentatum dorsum, nunc autem rubricata membra, sustineam? Quomodo iterum oculos, mundi lumina, clausos aspiciam? Quomodo linguam ac melliflua labia, quibus nuper suscitabas mortuos, ac daemionibus imperabas, vel ad modicum silentia videam?

Abi nihilominus, Domine, inefabilem hanc dispensationem impleturus: Abi, bono omni desiderabilior Fili, ut congruum tibi honorem consequaris. Nec enim iam te amplius corporaliter sum amplexatura decus meum: quam enim assumpsisti naturam, divinâ tuâ sede sublimem collocatum habes. Non iam amplius maternarum officio manuum ornatura sum corpus tuum; quippe eleuas ad propriam gloriam, qui à primâ gloriâ nunquam recessisti. Quanquam enim deitatis presentia cum Matre versaturus sis, non tamen ut olim; non ita ut amplexetur; ut dulci tuo aspectu iugiter perfruat; ut corporeo tuo decore delectetur. Ac quidem, suprême mihi gloria ac latitiae causa sit, ut tecum

Α μόνη σφοδρότερος σε τὰς ὀδύνας ἐν τῇ ἐμῇ εἰσοδέχουσα καρδία. οὐκ ἐν γὰρ ὁ συμμετέχων μοι τῆν ἀλγίων. οὐκ ἐν ὁ τοῖς μύλωπας σιωδιαμερζόμνος. εἰ καὶ τίς τῶ πρῶντων αἰάται εἴχε τῶ φόνον, ἀλλ' οὐχ ὡς τὰ μητρώα σπλάγχνα· ἔχ ὡς τοῖς κέντροις τῶ φύσεως βαλλόμενος· ἔχ ὡς τὰ διτῶν πρεῖ τῶ ἀγάπης δαπνομήμνος· ἔχ ὡς τοῖς διπλοῖς ἐ τρεσινικωτάτοις σιωδεδεμῶς δεσμοῖς. Θεοῦ γὰρ ἀναλλοιώτου καὶ ἀψευδοῦ ὑποῦ, καὶ κατέλλκει καὶ πυρπολεῖ χάσις. ὡς ἐρ φουές ὄνω ὁ ἀναπτόμνος πῦρ. ὡς ἐρ μητρώας ὀδύνας αἰ ἀφαιρέμνος φλόγες· τομωτέρα καὶ τῶ ἐμῆς καρδίας, ἢ τῶ πάθους σου χαρεῖ ῥομφαία· δριμύτεροι τῶ φύσεως οἱ πόνοι· ὡς ἐρ γὰρ ταύτῃ ἐ ὁ τόκος· ὅσα δὴ κατὰ δόξοτερος εἶναι, ποσούτω τὰ σπλάγχνα σπαρασσόμενῃ πτερώσκει. καὶ μοι ποθῆνόντα τον ἰωὶ μετεωτέρον τῆν κατεχουσῶν ὀδυῶν, εἴ γε κατ' αὐτῆς ἐχώρησῃ οἱ ἦλοι· εἴ γε τὰς σὰς σφαγὰς ἐν τοῖς ἐμοῖς ἀνεδέξαμῃ μέλεσιν· εἴ τῆν μωρίων ἐμπαιγμῶν καὶ μασίγων, ἐγὼ τῶς ὑβρεσιν ἠτιμώθῃ. εἰ ἀντὶ φιλάτου τέκνου, μητρικαὶ χεῖρες ἐτραυματίσθη. ἀλλὰ τῶ το μὴ οὐχ οἴ τῆ ὅστι, σοῦ μόνου ὁ ὡς ἐρ πόντων ἀναδεχομένου πάθος τῶ μόνου δημιουργοῦ, ἐ εἴ τῶ το κατὰ γνομῶν. ἐγὼ δὲ τί πάθω· πῶς ὁ φρικτὸν ὡς ἐνέγκριμε τῶ το θεάμα· πῶς πρῶτοις αἵμασι παρρημαχθέντα μὴ νῶτα, ἐρυθρανόμνα ὅ νῶ μέλη θεωρήνῃ εἰσρκέσω· πῶς κατὰ πάλιν φωτοποιοῖς μύσση τὰς ὀφθαλμοῖς· πῶς γλώσσῃ καὶ χεῖλη μελίρρυπα, τὰ πρῶτερον νεκροῖς εἰσνεῖσῶντα, καὶ δαμωσιν ἐγκελθόμενα, καὶ πρῶς ὀλίγον ἐφθουχάζοντα, θεάσσομαι.

Αλλ' ἀπίθι, δέασσα, τίω ἀπόρρητον ταύτῃ, οἰκονομία πληρώσων ἀπίθι καλῶ πηρῶς ὡς ἐρπότητον τέκνον, τῆ παρρηκούση δόξα θεοτόμνος πρῆ. οὐκ ἐπὶ γὰρ σε σωματικῶς ὁ ἐμὸν παρρηπύσσομαι καλλώπισμα· ἐν γὰρ θεῖκῶ σου θεῖκῶ τίω παρρηληφθεῖσῃ ἀναβιβάσῃ φύσιν. οὐκ ἐπὶ σῶμα χεροῖ μητρώας καπαρσμήσω· εἰς γὰρ τίω οἰκείαι ἀπαίρεις δόξῃ, ὁ τῆς παρρητῆς μὴ χωριθεῖς δόξῃς. εἰ γὰρ καὶ θεῖκῶς ὡς τεκούση συμπρῆεις, ἀλλ' ἔχ ὡς ὁ πρῶτερον· οὐχ οὕτως ὡς σε παρρηπύσσομαι· ὡς σου τῶ γλυκειῆς δινηκεῶς ἐναπολαύειν θεῖκῶς· ὡς σε τοῖς σωματικῶς ἐνωραῖζεσσομαι κάλλεσι. καὶ τῶ το μὴ ἐμοῖ τῆς αἰωπάτω δόξῃς καὶ βίφροστώης παρρηξενον, ὁ τίω

giter conuersabantur, infueto homine commutant; denunciaturq; abire eum qui per omnia notus erat, ac curam gerebat, eumque præsto fore, qui in ple- risque ignotus est.

Domini ad Matrem e cruce oratio.

Ecce filius tuus. Me quidem, inquit, habes, qui presentia deitatis adsim, tibi- que ut Matri curam adhibeam; habes ni- hilominus dilectum quoque Discipulum, qui filialis in te pietatis officia omnia im- pleturus sit; qui debitam gratiam uti pa- renti retribuatur. In eum pro corporali meâ presentia intuens, intolerabiles tuos ma- rores solare. Diriorum dolorum partem maximam sedit: grauissimam natura tri- stitiam, beneficij magnitudine leua. Equi- dem secaris animo, ignisque violentior de- pascit viscera, ac diro vulnere sauciari. Nec enim naturale tantum, sed et na- turali maius est, eximiumque tuum in me desiderium; nec fieri potest ut insensi- bilior videaris. Aliquid nihilominus do- lori substrahendum, cum sis Mater mea, nec te arcani consilij ratio lateat. Eiusmo- di namque passionibus, mores a passi- onibus liberos figmento concilio: placuit ut talibus ignominij, humanum genus igno- miniose habitum, honore auferem. Ha in- iuria, maxima quedam ac præclara mea gloria sunt, qui patior carne, tuorum au- tem magnalium declaratio ac præconium. Habens itaque quem amicum supra pectus reclinavi, tristibus quidem impone finem, meumque, cum illo ac sociis versans, adim- ple locum. Tibi enim per eum, reliquos item discipulos commendatos volo. Quan- do autem libuit ut cum eis versarere, ac in vniuersis hactenus ageres, tuam eis præ- sentiam pro carnali meâ præbueris. Esto illis, si qua moris est ut matres sint filiis; seu magis, quod ego præsens fuerim: ipsi- que vicissim, que sunt filiorum ac subdito- rum, præstabunt tibi. Congruum tibi cultum ceu Matri Domini sui persoluent; ut per quam ego ad eos venerim; ut quam ad me mediatricem faciles impetraturam indi- cias, habeant.

In Ioanne cõ- mēdati Matris omnes Disci- puli.

Ioannis præ- rogatiua for- titione Mariæ.

Domini ad Ioannem ora- tio.

Cum sic ergo Matrem blandè com- pellasset, Discipulo quoque iniungit, di- cens: Ecce Mater tua. O Discipuli ex- cellentem honorem! O hæreditatem vniuersâ rerum substantiâ ditio- rem! O quantâ gratiâ dilectus Euangelista do- natus est; ut vniuersorum auctoris fra- ter appellatus sit, inque sortem ac par- tem Matris, omnium Dominam acce- perit! Ecce Mater tua. Ecce, inquit, eam tibi mei loco commendo: Hanc tibi nunc,

Ατος, τ̄ ἀσυνήτη καταλλάττονται· καὶ ἀπιέναι μὲν, τ̄ καὶ πόλυτα γινώσκοντες καὶ κηδεμόνα· σιωπῆσαι δὲ, τ̄ ἐν τοῖς πλείοσιν ἀγνοούμενον πρὸς ἑαυτά- ται.

Ἰδοὺ ὁ υἱὸς σου· ἔχθρας μὲν φησὶν, ἐμὲ θεϊκῶς συμ- πρὸντα τε, ὡς οἰκείου πατρὸς ἐπόντα μητέρα· ἔ- χθρας δὲ καὶ τ̄ ἠγαπημύου μαθητῶν, τὰ τῶν υἱῶν αἰσθητικῶν τὰ σοὶ πόλυτα· τίω εἰς γενέας ὀφει- λῶν ἀποδιδόντα. τῶτον αἰτὶ τ̄ σῶμα πικρῆς μου πα- ρουσίας αἰσθητικῶν, τὰς αἰνυτοῖσις ἀληθδύνας πρὸς ἡμᾶς· παῦε τῶν σφοδρωτέρων ὀδυμῶν τ̄ πλῆ- ρον· καὶ φιλίαν τ̄ βαρυτάτην τ̄ φύσεως ἀθυμίαν, τῶν τῆς ἐνεργείας μεγάλῃ. τέμνη μὲν καὶ δὲ- φλέγη τὰ ἀσπλάγχα, καὶ αἰνυτικῶν ἀπληρώσεως τ̄ κερ- θῆσαν πρὸς ἡμᾶς. οὐ γὰρ καὶ φύσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοῦ φύσιν ὁ πατρὸς ἐμὲ σου πόθος· καὶ οὐχ ὅτι τὸ ἐστὶ ἀκαταμάχητον σε δὲ ἀπετελεῖται. δεῖ δὲ κα- θυφελεῖν τῶν παθῶν, μητέρα τε οὐδὲν ἐμὲν, καὶ τὰ τ̄ ἀπορήτου μὴ ἀγνοοῦσθαι βουλήσ. τοιοῦ- τοις γὰρ πάθεσι, τίω ἀπάθητον τῶν πλάσματι πατρὸς ποιούμεν· τοιαύταις ἀπαιτίαις, ὅτι ἡμᾶς μόνον ἀδύναστα τμηῆσαι γένος. αὐτὰ αἰ ἕβρεις, δόξα μὲν ἑαυτῶν δεδοξασμένη τῶν ἑαυτῶν πάχοντος κατε- στήκασιν ἐμῶν, τῶν δὲ ὅσων μεγαλείων, καὶ φανερω- σις καὶ αἰσθητικῶν. ἔχουσα τὸν τῶν ὀπτισηθίων Φί- λων, λήγε μὲν τῶν λυπηρῶν· τ̄ δὲ ἐμῶν, αὐτὰ καὶ τοῖς πατρὸς αὐτῶν σιωπῆσαι, δὲ ἀναπλήρου τόπον. σοὶ γὰρ δι' αὐτῶν, καὶ τοῖς λοιποῖς πατρὸς ἀπληρώσεως μαθητῶν· καὶ ἐφ' ὅσον βούλομαι τὴν σιωπῆσαι. σ. σ. τοῖσι, καὶ ἐν τῶν βίβλιν δὲ ἀπετελεῖν, τ̄ ἑαυτῶν μου πρὸς οἰκείαν αὐτοῖς ἀπαιτητικῶν. γένος μὲν αὐτοῖς, ὅσα μητέρα πατρὸς υἱοῖς γινέσθαι πέφυκε· μάλλον δὲ, ὅσα ἐγὼ συμπρὸν· αὐτοῖς δὲ τὰ τῶν υἱῶν καὶ ἑαυτῶν, σοὶ γινέσθαι. ἀξιο- λογῆσαι σοὶ τὸ ὄνομα, ὡς τῶν οἰκείου δεσποτοῦ ἀποτί- σισι μητρί, ὡς δὲ σοὶ τούτοις ἐπισημῶν μου, καὶ μεσσητικῶν σε πατρὸς με δὲ ἀπληρώσεως αὐ- τοῖς κεκτημένω.

Οὕτω τὸν τῶν ὀπτισηθίων τῆ μητρί πατρὸς αἰνυ- λήσεως, καὶ τῶν μαθητῶν πρὸς ἡμᾶς, λέγων· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου· ὡ ἑαυτῶν ἡμῶν μαθητῶν· ὡ κληρὸν τ̄ τῶν ὄντων πλουσιωτέρου συστάσεως· ὡ χριστὸς ἡσ ὁ ἠγαπημύος τετύχηκε κηρῶν· ἀδελ- φὸς μὲν ὄνομα τῶν τ̄ τ̄ ὄλων δημοκρῶν, ἐν κλη- ρῶν δὲ τ̄ μεσσητικῶν, τ̄ τ̄ ἀπάντων ἀπειληφέ- ναυ δεσποῖναι. ἰδοὺ ἡ μήτηρ σε. ἰδοὺ, φησὶ, τῶν τῶν αὐτῶν ἐμῶν σοὶ πατρὸς ἀπληρώσεως. τῶν τῶν νῦν πατρὸς

ἢ οἰκέδω ἀπιῶν δόξαν, αὐτὴ τῆ ὀρωμῆ μου κα-
 παλιμπόρω σοι. Τωτῆ δ' ἐμὸν μὲν ὡς υἱὸς αὐτα-
 ναπλήρου χρέος· ὁ δὲ σὸν, ὡς τῆ κυρίου καὶ δι-
 δασκάλου μητέρι, ἀπὸνεμε σέβας. ἔχῃ μὲν ἐμὲ
 διωκεῖς συμπερόντα θεότητι· ἐχέτω δὲ ἔτι σὺ
 μὴ δὲ ἀλείπουσθαι λειτουργίῳ. σὺ μὲν λόγῳ, ἐγὼ
 δὲ παρ' ἄματι ὁ αὐτοποιεῖν αὐτῆ τ' ὀδύνης ἔπι-
 κουφίσω. σὺ τὰ τ' ὀφειλομένης αὐτῆ πρὸς ἡρώδης
 ἀπόδος· ἐγὼ δὲ, ὁ πῶν τ' καρτείας ἔπιθήσω.
 νῶ γὰρ τῶ τῶν, οὐ μόνον σου, ἀλλὰ ἔτι τῶν λειπῶν,
 ὡς τεκνοδοῦν, καὶ ἀνηρωμῆν πῆσιμι μαθητῆν,
 καὶ τὰ τ' μητρὸς ἀξιώματι τιμᾶσαι βούλομαι
 κυρίως. εἰ τὸν καὶ πατέρα καλεῖν ὑμῖν ἔπι γῆς
 ἀπηγέρθησα, ὅμως θέλω τῶ τῶν μητέρας καὶ τι-
 μᾶσαι καὶ καλεῖσθαι πρὸ ὑμῶν, ἵνα φουραῖνόν
 μοι χρηματίσασθαι σκιάωμα, καὶ ξένῳ τ' φύ-
 σεως ἔπι δεδῆκῶν πρὸς αἵματι.

Οὕτω γὰρ ἀφάτω μακροθυμία τῆ πῆμα-
 γάτου ἀφ' ἡρώδου δεσπότη, οἱ μιαιφῶνοι πάλιν
 στυγερὰ μὲν ἦσαν· κύκλῳ τὲ τ' σαυρὸν κα-
 παρόντες, τ' ἐγὼ τῶν καὶ γάσεως καὶ σιωμο-
 λίας, πῶν μυστήριον ἀπήγαγον μητέρας. πῆ-
 νες γὰρ ἀγῶνες μῆτρῶν· οἷα δ' ἀειρέσης μελῶν·
 οἷα καπατομαῖ σωματίων· πῆνες πῆμαρτικῶν ἔρ-
 γῶν ἔπινοιαί, οὕτως αὖ, ἀξήκεσθαι, καὶ εἰς
 ποσούτοι κατὰ κέσθαι ψυχῆς, ὡς αἱ μυρία τῆ κυ-
 ρίου καὶ υἱοῦ πατρῶν, ῥομφαῖαι δὴ ἤσαν τῆ αὐ-
 τῶν, καὶ εἰς ἀνυπόβλητον πῶν ὀδυμῶν ἐπέτεινον.
 οὕτως οἷα αὖ ἐν τῶ σῶματι πολυχεδῶς ἡ ψυ-
 χῆ τεμνομένη διέμεινε, εἰ μὴ ἵνα αὐτῆ κατεί-
 χετο τῆ πάροτος· εἰ μὴ ἵνα ῥοπή, τῆ τῶν
 σιωήρηι καρτερία. ἐπεὶ τὸν τ' οἰκονο-
 μίας ἠδὲ μυστήριον ἐπληροῦτο, ἔδῃ δὲ μηδὲν τῆ
 πῶν αὐτῆς παρ' ὀφειλόμενων πῶν ἀλείφωσθαι,
 καὶ ἡ τ' χολῆς καὶ ὄξους μέγεθις δὲ τ' ὁμολο-
 γίας ἐπαγοῦτο τ' δὴ ψῆς. διὰ γὰρ, φησὶν ὁ κύ-
 ειος. ἐδίψαν δὲ καὶ Ἰουδαῖοι πῶν ποσούτων ἔπι-
 δείξασθαι μανίδω. οὐ γὰρ δὲ τῶν παρ' ὀφειλόμενων
 αἰάγκῳ, τὰ πῶν αὐτῆ ἔδραπτο πολυφ-
 ῆμα· δὲ δὲ πῶν αὐτῆ ἀπῶν ἀίτητον ἀγνωμο-
 σωμῶν, ἡ ἀψευδῆς καὶ παρ' ὀφειλόμενων, καὶ
 πεπλήρωται παρ' ὀφειλόμενων. ἀλλὰ σὺ τῶν, τῶ-
 το τῆ μητέρι μάλλον, ἢ κατὰ τῶν παρ' ὀφει-
 λόμενων ὀδυμῶν, παρ' ὀφειλόμενων τεκνο-
 μα. ὁμοῦ τε γὰρ ἡ φωνὴ παρ' ὀφειλόμενων φωνῆ,
 καὶ τῶν, αὐτῆ πῶν καρδίαν διεσπασθή· ἔ-
 νῶ σὺ τῶν λόγῳ πῶν ἵνα τῶν αὐτῶν καὶ πῶν,

A ad meam ipse gloriam vadens, pro me
 visibili relinquo. Huic tu, velut Filius
 meum in eam repende debitum, tuamque
 illi, ut Domini ac Praeceptoris Matri, ve-
 nerationem adhibe. Meam quidem deitate
 praesentiam iugem habitura est, habeat
 quoque indeficienter obsequentem tuam
 operam. Tu quidem sermone, ego opere
 eius vim doloris intolerabilem leuare ha-
 beo. Tu debitam ei consolationem impen-
 de; ego perseverantem omnino constan-
 tiam adiciam. Nunc enim ut parentem,
 nedum tui, sed & reliquorum discipulo-
 rum constituo ducem, ac Matris preroga-
 tivam absolute honorari volo. Quamquam
 ergo prohibui ut ne patrem super terram
 vocaretis, volo nihilominus, ut hanc Ma-
 trem honoretis, ac appelletis, quae mihi caelo
 altius tabernaculum fuerit, ac voluntatem
 a consuetudine naturae alienam ostenderit.

B Maria, absolute Mater
 dicenda ac
 colenda. Matth. 23. v. 9.

C Cum sic ergo optimus Dominus in-
 narrabili longanimitate testamentum
 condidisset, accurrunt iterum velut
 agmine immanes bestiae, ac gyro cruci
 astantes, innumerabilibus certamini-
 bus claram Matrem, a tantâ illâ Nati
 adhæsiōne, ac familiari colloquio ar-
 cent. Quae porro certamina Martyrum;
 quae membrorum diuisiones; quae con-
 cisiones corporum; quænam subtili
 inuenta arte carnificinae instrumenta,
 graui ad eò cruciatu Mariae animam po-
 tuissent afficere, vti eam innumerabi-
 les Domini ac Filij passionum enses
 diuisere, inque dolorem immensum
 coniecere? Sic planè tot modis scissa
 anima, haudquaquam in corpore re-
 mansura erat, nisi ipse qui patiebatur,
 retinuisset: nisi suo Deus nutu, eius
 constantiam adiuuisset. Quia iam er-
 go, œconomiae sacramentum impleba-
 tur, nec quicquam eorum quæ a Pro-
 phetis prædicta essent, omitti oportebat;
 ipsa quoque fellis aceti que sum-
 ptio finem habuit, mediâ sitis confessio-
 ne. Ait siquidem Dominus, Sitio: sed
 & Iudæi tantam sitiebant exhibere fu-
 roris insaniam. Porro exequabantur
 tantæ temeritatis portenta, non pro-
 pter prophetiæ necessitatem; sed magis
 propter eorum obstinatam improbitatem,
 vera prophetia & præcessit, & im-
 pleta est. Vide autem, vt ea res, maio-
 rem præ anterioribus Matri dolorem
 consciuerit. Mox enim vt illa vox emis-
 sa fuit, eâ statim cor eius laceratur:
 eratque videre sub ipsa sermonis verba,

D Maria mori-
 turavi doloris
 in cruce, nisi
 à Christo ser-
 uata fuisset.

E Mariae pia
 sollicitudo vt
 stitenti Nato
 potum præbe-
 ret.

ardentiori correptam flammâ ac animo dissectam, miserabilique oculo intendentem in presentem turbam, ac vniuersos enixiùs rogantem, vt iuuarent, ac aquam porrigerent, quam charissimi pignoris ori adhibens, corporalis fitis illius ardorem temperaret: atque id quidem follicitè agentem, nec oppidò tamen inuenientem: aut siquidem inuenientem, non tamen implere valentem, vel deficiente quo propinaret, sublimius elato pendentis capite, quàm vt manus ad vsque os posset pertingere, vel etiam submouentibus homicidis, cùm illi iam occupassent, ac accutum tradidissent, nec quemquam humaniùs vti suspenso permitterent. O quantas Verbum passiones sustinuit, nobis quidem vacuos à passionibus mores concilians, facinorosis autè ac incredulis æternas inde pœnas inferens! Vnà itaque cum cruce ac clauis + myrrhatum vinum per exuperantem furorem detulerant. *Dabant*, enim inquit, *ei bibere*, priusquam in altum tollerent, & noluit. Accipientes autem ex eo quod in promptu esset, ceu à vino furentis animi prauitatem impleuerunt. Enimvero quàm illa grauitè doluit, vt ori spongiam admouissent? Quomodò vbi fel intemerata labia tinxisset, acerbiores flammæ eius viscera peruaferunt? Quomodò gustante eo, qui vniuersorum dulcedo est, propinatum acetum, amarus doloris eius animo inundabat torrens? Quales ex imo pectore emittebat gemitûs? Qualia lamenta? Qualibus irrigabatur calientissimis lacrymis? Verùm nulla alia mens, nullus sermo, hæc satis lugubriter proferre possit. Omnino enim deficiunt, vti etiam à magnitudine rei. Solius Filij sit, ac Matris reipsâ expertæ, vt & nouerint ista, & pro eorum ratione enarrauerint.

Sic itaque consummato horrendo mysterio, tremore audiuit terribilem vocem illam, quâ spiritum in Patris sui manûs commendabat. Vt porro aribus percepit, viditque, parum abfuit, vt ne vnà cum Filij sanctissimâ animâ migrans, omnino passionem compleuerit. Verùm diuinâ virtute, ac inefabili roborante constantiâ, ad proximam iam resurrectionis lætitiâ, animo erigebatur: quamobrem etiam considerabat quomodo sepulturæ tradi posset. Hæc porro eâ cogitante, ac prudentissimo consilio meditante, prioribus di-

A τεμνομένην τε καὶ φλεγμαθίαν διαπευρότερον· ἐλεεινά τε πρὸς τοὺς ἐσώτας ἀτενίζουσαν, ἔπιρρυταί καὶ δικετεύουσαν, ἐπαμυνάει τε, καὶ ὕδωρ ἔπιδοῦναι, ὅπως αὐτὴν πρὸς σαλαγροῦσα τὰ τῆς φιλιππίου σῶματι, πῶς σωματικῶς αὐτὴ διασφύξειε φλόγα· καὶ τὸ μὲν ἔπιπαιδουσαν· μὴ δὲ ἰσχυροῦσαν δὲ βύθους· ἢ καὶ βύθουσαν, μὴ οἷον τε ἰὺ δὲ ἀποπληροῦν, ἢ δὲ μὴ ἔχῃ ὅπως αὐτὴν ἔπιδοῖν, ὑψηλότερον ἀιρητημένης τὴν κεφαλῆς, καὶ μὴ δὲ κινουμένης τὴν χεῖρα τὰ σῶματι πρὸς ἀπελάσαι, ἢ ἔπι μαιφόνων ἀπαλουμένην, αὐτῇ μὲν πρὸς φασάντων, καὶ τὸ μὲν ὄξος ἔπιπιδόντων, μὴ συγχωροῦντων δὲ τὴν φιλιππίου πότερον τὰ κρεμασμένην χεῖρα αὐτῆς, ὡς οἷος ὁ Λόγος ἀειέτυχε πάθεισι, ἡμῶν μὲν ἀπάθειαι, τοῖς ἰσχυροῦσι δὲ καὶ ἀπειθείαι, πικρῶν πρὸς ξενόσιν ἀσφατον. τὴν μὲν οὖν ἐσμυρνισμένην οἶνον, τὰ σαυρῶν ἔπι τοῖς ἡλοῖσι δὲ πρὸς ἑσπερίαν μαρίας σιωπῆν κίονισαν. ἐπεδίδωκε γὰρ φησὶν αὐτῇ πρὸς τὴν ἀναρτηθῆναι, καὶ οὐκ ἠθέληεν· ἐκ τῆς πρὸς χεῖρου δὲ λαβόντες, πῶς τὴν οἰκείας γάμων ἀπεπλήρωσαν πρῶναιαι. ἀλλὰ τί ἔπαθεν αὐτῇ πρὸς σαλαγροῦ τῆς ἀσπίου τὰ σῶματι· πῶς τῆς ἀχρῆτων χηλέων τὴν χολῆς ἀποτομένης, δριμυτέρῃ φλόγῃ καὶ τῆς αὐτῆς ἐχόρου σπλάγχων· πῶς τῆς ἀπύτων γλυκασμοῦ τῆς ὄξος ἀποπληροῦν, ἢ πικρῶς τὴν ὀδύνης ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς ἐπλημμύρει χμαρροῖς· οἷος ἐκ βάθους ἀπέπεμπε σναγμοῖς· οἷος ἠφίει τὰς οἰμογῆας·

D ἡσὶ θερμότητος κατεβρέχετο δάκρυον. ἀλλὰ τὰ δὲ ταμῶν, οὐδὲ ἐτέρας ἀθανοῖας, οὐτε λόγου πομπὸς ἰχθῶν ἐκτραγυδῆσαι· ἀπολείπονται γὰρ πρῶτη, κατὰ τὴν δὲ τὴν πρὸς ἀγματος· τὴν δὲ ὑπόμνον, ἔπι τῆς ἐργῶν πεπεισμένης μὴ ἔσθαι, ἔπι σιωπηρῶναι αὐτῆς, καὶ καὶ λόγον ἔξειπείν.

Οὕτω τῶν φρικτῶν μυστηρίου περὶ φασαμένην, ἔπι μὲν τὴν φοβεράς ἐκείνης ἐπήκουσε φωνῆς, ἢ τις εἰς χεῖρας τῆς οἰκείου γυνήτορος τὸ πνεῦμα πρῆψθητο. καὶ τὸ δὲ ἐνωπιθεῖσα τὴν καὶ θεασαμένη, μικροῦ δεινὸν ὄλον τῆς πάθους ἐπλήρωσε τῆς πρῶτης σιωπηρῶναι δημήσασα ψυχῇ· θεῖα δὲ δυνάμει, καὶ ἀφάτω κερτερῆς ἀεικατωμένη, πρὸς πῶς τῆς ἀσάσεως ἡδὴ ἀθανοῖας τοῦ θυμῶν· δὲ καὶ τὰ τῆς αὐτῆς, ὅπως αὐτὴν γύνεται διεσχεπέτω. τὸ δὲ ἀθανοῦμένης, καὶ σιωπηρῶναι μελέτη βουλομένης, ἀλλὰ κατ' αὐ-

4

Mar. 15. v. 23.

Præclarū pro sepulturā con- filium.

curam incumberebat : atque ut deposi- tum è ligno intemeratum corpus, ne- que ipsi ex tali spectaculo dolorem au- geret, neque sepulturā carens, vocan- dæ in dubium communis reformatio- nis causa foret.

Vt autem non licebat, ut id ipsa per se impleret : tum quòd laboraret neces- sariorum penuriã : (Erat siquidem in terrã alienã, ipsa pariter, notique à lon- gè aspiciētes :) item ut ne cui viuificum corpus suspensum tollendum relin- quens, ipsa interim ad diuites, ac postu- landum pro eo huc illuc discurgeret : cū inquam, multa eam rei huius solli- citudo haberet, secumque ipsa locum congruum, ac monumentum condendo Dei corpore opportunū inuenire cogi- taret, rei facit copiam, qui æterno iam consilio omnia præparasset; id animo cogitationis iniiciens, ut viciniorem Caluaria locum exquireret. Erat verò id quoque illi planè consultum, quòd & negotium confici posset, nec ipsa ab ad- spectu sacratissimi corporis recederet. Vbi sic itaque animo constituisset; pe- des quidem abibant, anima verò non migrabat : ac corporis quidem gressus mutabat, semper autem oculos inten- tos habens, ne vel momento sacri pi- gnoris adspectum omittebat. Cū ergo perquirens, opportunum monumen- tum inuenisset : (nam erat nouum : læ- tamque totus circa locus, ac tutam spe- ciem præferebat; hortus quippe existēs, utroque ornamento decorem habebat :) percuntatur cuiusnam esset, numue no- torum aliquis possideret. Sciens porrò, virum esse amicum, ac eorum vnum qui discipulis accensi essent, tametsi adhuc erat occultus propter homicidarum metum : Sic enim diuinus Euangelista :

IOAN 19. v. 38

Occultus autem propter metum Iudeorum; ad eum vadens, proponit bonum con- filium, rogatque ut vniuersorum Vitam, suo ipse sepulchro condi velit; talibus eum compellans. Iudeorum quidem, ó Ioseph, cædes, iam finem accepit, suã Ma- gistro longanimitate tanta dignato pati. Nullã enim quantumuis enormi aduersus eum abstinentes iniuriã, ignominiãque, probro tandem plenam mortem intulerunt. Ac modo sanè mortuus in ligno, ac nudus pendet, horrendum mihi vniuersisque crea- tis spectaculum; nemine miserante, sed magis adhuc parricidis illudentibus. Be- neficium itaque, cū illi ceu Magistro, tum Matri, cuius animum tristitia dirè

Maria, Iose- phum ad Filij sepulturam impellit.

A Ἰὼσὴφ Φρονίδος· ἔ ὅπως αὐτὸ ἀχρηστον ἀπὸ τῆς ξύλου κατενεχθῆν σώμα, μήτ' αὐτῆ τ' ποιούτης θεωρίας ὀπιτείνουτο ὀδυώας, μήτε τ' ἐν ταῖς πέφω κατὰθέσεως ἐφυστερίζοντος, τὰ τ' κοινῆς ἀπαπλά- σεως στυδίζονα βάλουιντο.

Τοῦτο τοίνυν δι' ἐαυτῆς, ὡς οὐχ ὄντ' τε ἰὼ ἀποπληρωῶν, ἀλλ' τε δ' ἐν ἀπορία κατεστηκέ- ναι τῆς ὀπιτηδείων· ἐν ἀλλοτεία γὰρ ἰὼ καὶ αὐ- τῆ, καὶ οἱ μακρότερον ὀραντες γνωστοί· ἔ ἀλλ' δ' μὴ κατὰλιπεῖν ἀρεΐαδα τὸ ζωοποιὸν ἀνηρητημῶνον σώμα, ἔ παρὸς πῆς δ' ὀπόρου, καὶ πῆς δ' ἐξαιτησιν αὐτῆς ἀρεΐατέχων. ἔ τῆτο δὴ ἐναγωνίως ἀρεΐα- πουμῶν, τόπον τε ἐπάξιον καὶ σῆμα θεοδόχον ὅπως αὐτὸν ὀρεθῆν ἀρεΐαλοζομῶν, δίδωσι πῆς δ' ὀποείδω, ὁ πῆρτα παρκατὰσκαδυάσας· λογιμὸν ἐμβάλων, τὸν πλησιώτερον τῆς Κρανοῦ διεβου- νῆσαι χῶρον. ἰὼ δὲ τῆτο καὶ λίαν αὐτῆ βεβου- λωμῶως κρητῆν, ὡς δὴ καὶ τῆ ἐργου αὐνο- μῶου, καὶ οὐδ' αὐτῆς ἀπολειπομῶνης τῆς τῆ πημαγίου σώματος θεας. καὶ δὴ τ' τοιοῦτον ἐν

C ἀρεΐαοία θεμῶνης, οἱ μῶν πόδες ἀπῆσθω, ἠ δὲ ψυχή οὐ μετέβαυε· καὶ τὰ μῶν βήματα παρση- μείβετο, τὰ δὲ ὀμματα διώκεκῆς ἐναπενίζου- σα, ὀρεκ ἠβούλετο τῆς θεωρίας ὀκείνης, καὶ ἂν παρὸς τὸ βραχυτάτον ἀπαλαγῶωα. ἐπεὶ οὖν ἔ διερεωῆσε, ἔ ὀρε τὸ, τε μῆμα καὶ λόγον κρημὸν γὰρ ἰὼ· τερπνῶ τε καὶ ἀσφαλῆ πῆς θεω- εἶαν ὁ παρὸς αὐτῆ χῶρος εἶχεν· εἰς κῆτον τὲ γὰρ τῆ πῆικαῶτα κρηματίζον, τὰ ἐκατέρωθεν ὀπαρε- πῆ ἀρεκευσηνητο· τὸ, πῆνος δὲ εἶν, ἔ εἰ τῆς γῆωρί-

D μων ὁ κτήτωρ, ἐπωτῆνετο. μαροῦσα δὲ, φίλον τε εἶν τ' αἶδρα, ἔ τῆς εἰσματῆ τῆς οἰκειότητα κατὰλε- γῶτων, κεκρυμῶνον τὲ ὄντα ἀλλ' τ' φόβον ἐπῆ τῆς μαιφῶνων· ἔτω γὰρ ὁ θεωπέσιος Εὐαγγηλῆς Φησι· κεκρυμῶνον δὲ ἀλλ' τ' φόβον τῆς Ἰδαῶων· παρὸς αὐτὸν ἀφικημῶν, τὰ τ' καλῆς παρβῶαλλετο συμβε- λῆς· ἔ παρῆνδ, τ' τῆς ἀπάντων ζωῶν, ἐν ὀ οἰκείω κατὰθέατῶ μνημείω, λέγουσα. τὰ μῶν τ' Ἰδαῶων μαιφῶνίας, ὡ Ἰωσήφ, παρῶς ἀπέιληφεν, ἀπορρήτω

E μακροθυμία τῆς διδασκαλοῦ τῶτα κατὰδῶξα- μῶνδῶ. ἐδεμῶν γὰρ ὀπαρβολῶν, ἔθ' ὀρεως, ἔτ' ἀπ- μίας ἀέλιποι, ἠ μῆ κρησαῶνοι καὶ αὐτῆ, τ' ἐπο- κείδισιν τέλος ἐπῆωείχων θάνατον. ἔ νῶν κρέμασθαι νεκρὸς, καὶ γῆμῆς ὀπῆ ξύλου, Φρικτὸν ἐμῶν ἔ τῆ κῆσῶ θεαμα, μῆ ἐλεῶμῶνος, ἠ μῶλλον ἐνδῶομε- νος ὀπῶ αὐτῆς. δὸς οὖν κρηῶν, αὐτῆ μῶν ὡς διδα- σκαλῶ, τῆ δὲ τεκῶση, ὡς τῶς μῶείας τεμῶμῶν

puli. Postquam itaque ex eâ cognouit, eiusque verbis excitatus est, audentior factus abiit. Postulat ergo, ac vniuersorum vitam accipit: magnoque sumptu instructâ sepulturâ, festinat è cruce deponere. Enimuerò hîc mihi quoque astantem Matrem, eamque officio assiduam, ac ad omnia expeditam, considera. Honestâ enim grauitate, nihil degeneris animi exhibens, patienti Filio aderat, suisque ipsa manibus negotio ministrabat. Sicigitur extractos clauos sinu excipiebat, solutaque membra deosculans arctiùs stringebat: conansque vlnis excipere, sola descensui è cruce propensius inferuire curabat. Vbi porro depositum corpus sanctissimum in terrâ reclinassent, in amplexûs ruens, feruidissimis lacrymis irrigabat; lenique voce, ac miserationis affectu plenissimis verbis, hunc modum alloquebatur. *En tibi Domine impletum mysterium, quod prefinitum erat. En tandem accepit finem tua illa benigna œconomia. En oculis omnium propositam inenarrabilem tuam sustinentiam. Nunc enim sine spiritu corporaliter iaces, qui spiritum omnem subministras. Teneo amplexorque exors spiritus corpus, auctoris vite vniuersorum; eius inquam, qui meum conseruat spiritum. Teneo nunc destitutum spiritu, quem haud ita pridem ceu charissimum pignus in vlnis fouebam; cuius audiebam dulcissima verba; cuius, vitam fluentibus sermonibus gloriabar. Immobilia nunc sauciaque eius membra deosculor, qui desperata natura curat vulnera; qui pro vniuersorum vulneratus est sanatione. Eius nunc mutum os, ac silentia stringo labia; qui vniuersam sermonis ac rationis facultate predictam, naturam creauit; qui hominem loquax animal posuit in terrâ. Eius deosculor clausos oculos, qui visionis facultatem inuenit; qui sola iusione cœcorum oculis lumen impertiuit. Vtinam verò tuam nunc dulcissimam vocem audire liceret! Vtinam aliqua loquentem videre! Vtinam rursum desiderabilia tua verba percipere! Enimuerò quanquam nunc non licet, citius tamen in resurrectione visura sum, quando instaurationem hominum fauste annuncians, gratiora Genitrici loqueris. Ita dilaudans, diuinis intemerato corpori funeralibus, pretiosâque syndone, congruè parentabat.*

Vbi autem in monumento Deum capiente deposuissent, cum Ioseph tum Nicodemus recedunt, 7 Mariâ solâ af-

Maria generalis affinitas ac opera.

Maria ad Iesum post corpus cruce depositum.

A θηταί. ἐπεὶ οὖν εἶδε ταύτης καὶ ἔγνω καὶ εὐχόμενη, θαρσαλέωτερον εἶπεν. ζήτηται γυνή, καὶ δὴ λαμβάνει πλὴν ἧν ἀπάντων ζωῶν. ἔκ πολυτήμως παρὰ τῆς Θεῆς εἰδὼς περὶ τῆς σαυροῦ καταβάσειν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλλὰ σέπει μοι πάλιν πλὴν μητέρα πρὸς ἀνδρῶν καὶ εὐκαρτεροῦσθαι, καὶ παρὸς ἀπὸ ταῦτα παρὰ κειμήλιον. πῶς, τε γὰρ πάθη κοσμίως καὶ οὐκ ἀγνητῶς παρὰ σωμίλει, καὶ τῆς χρείας χερσὶν οἰκείας καθυπόρρη. οὕτω τοῖς μὲν ἀνελευθέρους ἡλθὺς κήλοισι ὑπέδεχετο, καὶ δὲ ἀπολυτόμα μὲν **B** αἰετῶν ἀσομῶν κατεφίλει. καὶ ἀγκύλαις ὅτι πηθεῖσα, μόνη τῆς ἀπὸ τῆς σαυροῦ καταβάσει εὐκονεῖν παρὰ θυμῶν. ἐπεὶ δὲ κατελύθη, ἔκ παρὸς τῆς γῆς ὁ πλάγιον ἀνεκλήθη σῶμα, οὕτω αἰετῶσα, ἀλλὰ μὴ θερμότητος κατελύει δάκρυσι. παρὰ εἰς δὲ φωνῆς ἔκ συμπαθησάτοισι παρὰ σφῆν γερ ῥήμασιν. ἰδοὺ σοι, δέσποτα, λέγουσα, ὁ παρὰ ωρισμῶν πεπλήρωται μυστήριον. ἰδοὺ τὰ τὸ φιλαργίου σε παρὰς ἀπέλιπεν οἰκονομίας. ἰδοὺ ἡ **C** ἀνεκδήγησός σου ἀνοχῆ, ἐν ταῖς ἀπάντων ὄψεσι παρὰ εἰρη. ἀπὸ τοῦ γὰρ νῦν σωματικῶς, ὁ πάσης πνοῆς χροηγῶς ἀνακλήθη. ἀπνοῶν κατελύει ἔκ αἰετῶν σωμα, τῆς τῆς ζωῆς τῆς ὅλων δημιουργοῦ. τῆς τῆς ἐμὲν αἰετῶν τῆς πνοῆς. ἀπνοῶν νῦν κατελύει, ὁ παρὰ ὡς οἰκείον ἐκ κηλίξομῶν φίλτατον. οὐ τῆς ἡδίστων ἐπήκουον ῥημάτων. οὐ τοῖς ζωορῶτοισι ἐσεμνηνόμενι λόγῳ ἀκίνητα νῦν ἔκ τετραμπατισμῶν κατεφίλει μέλη, τῆς τὰ αἰάτητα τῆς φύσεως εἰς ἡμῶν παρὰ ταῦτα τῆς ὑπὸ τῆς ἀπὸ ταῦτα μεμωλωτισμῶν θεοπαρίας. ἀφονον νῦν σῶμα ἔκ χεῖλι ἐφῆσυχάζοντα αἰετῶν ἀσομῶν, τῆς πᾶσιν λογικῶν δημιουργήσματος φύσιν τῆς, λαλῶν ζωῶν τῆς ἀνδρῶν ὅτι τῆς γῆς θεμῶν. μῦοις ὁφθαλμοῖς κατεπαράξομα, τῆς πλὴν ὀπτικῶν ἐνεργῶν ὅτι οὐκ ἔστιν ὁφθαλμοῖς. τῆς παρὰ ἄγματος οἰκεία τὰ τῆς τυφλῶν κατεφῶτισμῶν ὁμματα. ἀλλ' εἴτε μοι νῦν, τῆς γλυκείας ἐπαχρῶσά σε φωνῆς. εἴτε φηγορῶν σε τινὰ πάλιν θεάσασθαι. εἴτε τῆς πορητῆς εἰς αὐτῆς ἀνπλαστέας με ῥημάτων σε. ἀλλ' εἴ καὶ νῦν οὐκ οἶστέ, τὰ χροῖν τῆς τοῦ αἰασάσθ κατεφῶν, ἐν ἧ, πλὴν τῆς αἰετῶν ἀνάπλασιν διαγενετῶν, χροῖν τῆς τελευτῆς παρὰ εὐκαρτεροῦσθαι. οὕτω δὲ εὐκαρτεροῦσθαι, τοῖς ὁ πλάγιον ἐκ ταφῶν οἰκεία, ἔκ τῆς ἀνδρῶν, τῆς ἀνδρῶν κατεφῶν κατεφῶν κατεφῶν.

Ἐπεὶ δὲ ἐν ταῖς θεοδόχοις τούτω κατετετῆ μνημείω, ὅτε Ἰωσήφ, καὶ οἱ αἰετῶν Νικηδῶνον, ἔκ παρὰ